3

ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻ'Ի

ՀՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻ'Ի

'ԻԼՄԻՆԷ

ԷՍԱՍ Ը ՄՈՒԽԹԱՍԱՐ

مصارف آمریقان مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اولنه‌رق
معارف عمومیه نظارت جلیله‌سنك رخصتیله
١ ذی الحجه ٩٧ و ٢٣ تشرین اول ٩٦ نومرو ٩٧

ԻՍԹԱՆՊՈԼՍԱ

ՄԱԹՊԱ'Ա Ի Ա· ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1883

BELEDIYE KÜTÜPHANESİ No. 3

ՄԻՒՆՏԷՐԻՃԱԹ

ՄՈՒԳԱՍՏԷՄԷ

Մա՛նալար։ — 1. Մանզումէ ի չէմսիկէ։ — 2. Քիւրէ ի արզ։ — 3. Խաթթի վէ տա՛իրէ։ — 4. Տա՛իրէ ի ուքուզ։ — 5. Քիւրէնին նըսքիարը։ — 6. Կէմէ իլէ կիւնսիւլէնն հուսուլը։ — 7. Ֆուսուլ ի էրպա՛ա։ — 8. Լէյլ ու նէհարին ուզունլրը։ — 9. Մինթազալար։ — Ճօղրաֆիա ի թազի՛նին թազսիմի։ 1

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ — ԳԱՐԱ

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ — ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԷՐԷՒՊԻ

1. Քիւրէ ի արզին իչի վէ զասլուղը։ — 2. Մա՛տէնէր վէ զայալար։ —3. Գայալարին հէյէթ վէ թանզիմի։ — 4. Թէհանճիւր։ — 5. Քիւրէ ի արզին թարիխի։ — 6. Հալ ը հազրատ վուզու՛ պուսան թէպէտտիւլաթ։ 8

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ — ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԱԳՍԻՄԻ

1. Գրթա՛աթ ը 'ազիմէ։ — 2. Աստալար։ 13

ՊԱՊ Ը ՍԱԼԻՍ — ԳԱՐԱՆԸՆ ՇԷՖԷԼ Ի 'ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1. Տաղլար։ — 2. Եայլալար։ — 3. Օվալար։ — 4. Ինթիզամ ի 'ուսմանի։ 17

ՊԱՊ Ը ՐԱՊԻ' — ԳԸԹԱ'ԱԹ Ը 'ԱՋԻՄԷՆԻՆ

ՄՈՒՆԹԱՋԱՄԼԸՂԸ ՎԷ 'ԱՐԸՋԱԼԸՂԸ

1. Շիմալի Ամէրիկա։ — 2. Ճէնու

ՏԻՊԱՃԷ

Իշպու քիթապ՝ Վարբէնին ճօղրաֆիա է թապի՛էյէ տա՞իր Ինկլիզճէ օլարադ թէ՞լիֆ էթմէյի, վէ պիր գաչ սէնէաէն պէրու Ամէրիգանին 'ալի մէքթէպլէրինտէ թէարիս օլունմադտա օլարը քիթապին թէրճէմէսի տիր։ Մու՛ալիմլէր՝ հէր կիւնքի տէրսլէրի շայիրտանա մադպուլ վէ ֆա՞իտէլի սուրէթտէ թա՛լիմ էտէ պիլմէք էյիւն հէր կիւն էվվէլտէն հաղրարդ կէօրմէկլի տիր։ 'Իրմ է նիճուտ, 'Իրմ է հէքմէթ է թապի՛էյէ վէ 'Իրմ է նէպաթամ իլէ 'Իրմ է հայվանաթ հադգընտա մդտար ը քեաֆի մա՛լիմաթը օլան պիր միւէրրիս՝ ճօղրաֆիա է թապի՛էյէ տէրէճէ է մաթլուպէտէ իղահ ու թա՛լիմէ միզթէէիր օլուր։

Քիթապտա կէօսթէրիլէն խարիթալարա պաղբարդը վագրթ խարիթալարա միթէ՛ալիդ իղահաթա տախի միւռաճ՛ատ էտիլմէլի տիր։

Հէր պիր շայիրտ, քէնտի տէրսինտէ մուհարրէր օլան մէվզո՛էլերի 'ուսուլէն խաթի՛մալ օլունա կէլէն խարիթա իւզէրինտէ կէօսթէրմէյինճէ, պաչգա տէրսէ կէչմէմէլի տիր։ Գու քիթապտա պուլունան պա՛զը մէվզո՛էլերին իսմի շայիրտէ եէնի պիր չէյ կէօրիւնէճէք իսէ տէ, եէնէ պու քիթապտա միւնտէրիճ խարիթա մուխթասար ճօղրաֆիատա վէ մէքթէպ օտաարրնտա պուլունան խարիթալար իլէ մուդայէտէ էտիլմէքտէ խամի եէնի կէօրիւնէն հէր պիր մէվզո՛ պուլունա պիլիր։

Իշպու քիթապին նուսխէ է ապիյէսի տիպաճէսինտէ մուհարրէր ամիտէքի սէօյլէր իլէ տիպաճէյէ խիթամ վէրիրիզ։

«Զանն ը 'ամիզանէմիզճէ, ճօղրաֆիա է թապի՛իտէն զիյատէ կէնճէլէրին նազար ը տիգգամթէրը ճէլպ, վէ պիհն ու ֆիքբլէրինի թադվիյէ վէ թէվսի՛ էտէն պիր 'Իրմ եօզ տիր։ Ճօղրաֆիա է թապի՛ի պէնի պէչէրին խաբեան ու իգամէտի էյիւն քիւրէ է արզին միւնասէպէթ է թապի՛էյէսինի, սամի ը արզին զայր է միւսթէվիլյինի, գարանին վէ սույուն, տաղլարին վէ օվալարին վաղ'էյէթինի թա՛րիֆ էթմէյի կէպզ, նազար ը տիգգամբդը քիւրէ է հավայա ճէլպ վէ 'ագլա հայրէթ վէրիր պիր նիզամ ու թէրթիպ հիւքմինճէ օգանօսուն պուլսարա թէհտիվլլ էլէ հավայա չրգմասընը, վէ պա՛տէհու եաղմուր վէ գար օլարագ եէրէ նիւզալ էտիպ կէօրէր վէ նէհրլէր թէշքիլ էթմէսինի, վէ հայվանաթին սէպէպ է վիւճուտը օլան նէպաթամա նէչմ ու նիւմա վէրմէսինի տախի իղահ էտէր։

Թիւլսա է քէլամ, ճօղրաֆիա է թապի՛ի 'ալէմ է թապի՛ինին լաթիֆ ու մուխթասար պիր թարզտա թահրիր օլունմշ թարիխի, վէ ճէնապ ը Միւհէպպիպ իւլ էսպապին էթրաֆըմըզը պամշ ասար ը 'ամիպէսինին միւէզզիհի տիր։»

ԹԱՐԱ ՍԱՂԱՊ ՃԷՏՎԷԼԻ

ՍԱՀԻՖԷ	ՍԻՒԹԻՒՆ	ՍԱՏՐԸՐ	ԹԱՐԱ	ՍԱՂԱՊ
3	2	5	4 ճիւնիւ	4 իւնճիւ
3	2	42	խուխուտթը արզ	խուխուտթ ը արզ
11	2	5	օլան իլէ, մէվզուը վէ մէվզուզ	օլան մէֆհէլլի իլէ մէֆհէլլիզ
5	1	28	տա՛իրէ է Նբաֆ	տեվա՛իրէ է Նբաֆ
17	2	21	պուլնարզնտան, քիւրէ է արզին	պուլուսարզնտան, մէրճան գայլարը-Նէն Էվա՛է քիւրէ է արզին
17	2	22	զիյատէ մէրճան գայլարրնին Էվա՛ է Պահր ը մուհիթ	զիյատէ Պահր ը մուհիթ
19	1	19	գայա տաղլարրն	գայա տաղլարը
20	2	30	արզտա –	արզտալը –
23	1	1	իրթիֆա՛ընտան	իրթիֆա՛ընտա
25	2	19	ՍԱԳՁ	ՊԱՄ
28	2	38	պունդարտա	պունդարտան
30	2	7	քիւրէ է արզին ալթընտա	քիւրէ է արզին սաթհը ալթընտա
46	1	11	միւթէչարիքէ մէտտի	միւթէչարիքէ է մէտտ
51	2	7	իֆքրտա	իֆքրտթ
54	2	11	իգլիմիթ	իգլիմ
54	2	56	հարարէթի	հէրարէթ
55	1	20	մէտարլարկյն	մէտարէյն
59	1	53	հրարգան	հրրագան
60	1	51	քեաֆիկի	հէվ
80	1	11	արզին	արզտա
,,	1	43	մա՞իչէթէ	մա՞իչէթինե
81	2	23	փիչմգանն գիհիրլի	զէհիրլի
82	1	41	կէլիչարկյ	կէլիչարկյ
83	1	58	գարբչարլարդ	գարբչարրրլարդ,
85	1	30	Նէվ'ի էէրպ	Նէվ'ի օլուպ էէրպ
85	2	17	Նէվ'էլէրին	Նէվ'էլէրի

ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻ'Ի

ՄՈՒԳԱՏՏԷՄԷ

1. ՃՕՂՐԱՖԻԱ՝ քիւրէ ի արդասն պահս էաէն պիր 'ԿՐ միր։ Ճօղրաֆիա լուղէթի՝ Եուանիճէ (γῆ) ճի եա՞նի քիւրէ ի արդ, վէ (γράφή) կրաֆի եա՞նի թա՛րիֆ լուղէթլէրինէն միւրէ.քէպ միր։ Ֆագաթի ճօղրաֆիա 'ԿՐմի սասէ քիւրէ ի արդը թա՛րիֆ էթմէյիպ, անճադ քիւրէ ի արդա միթէ'ալիդ վուդուա՛թի ը թասվի՛էյէի վէ հէր տէ օ վուդուա՛թին դալա՛իմինի թա՛րիֆ էաէր։

2. Ճօղրաֆիա՝ իւչ գրսմա եա՞նի ճօղրաֆիա ի Բիազի, Թասվի՛ի վէ Միւլքի գրսմէրինէ միւնդասիմ միր։

3. ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԲԻԱԶԻ՝ քիւրէ ի արդն Մանդուսէ ի Շէմսիյէյէ օլան 'ալադասընը էասս թուսթարադ, արդն չէքը ու ճէասամէթինէն, կէճէ վէ կիւնդուզնէն, վէ ֆուսուլ ի էրպա՛նդն միթէվալիէն կէվէսինէն, վէ արդն թէքվիլ սաթհինդն եալսօա պիր գրսմինդն քիւրէ եա խարիթա իւզէրինէ ուսուլ ի թէրսիմինէն պահս էաէր։

4. ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻ'Ի՝ քիւրէ ի արդն դալա՛իա ի թասվի՛էյէ օլան 'ալադասընը էասս թուսթարադ, սիւնեայը թէրքիպ էաէն դարա, սու, հավա վէ անդէրատ եաշաեան նէպաթաթ վէ հայվանաթատան պահս էաէր։

5. ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ՄԻՒԼՔԻ՝ քիւրէ ի արդն ինսանա օլան 'ալադասընը էասս թուսթարադ, մէմալիք վէ փօղիթիդաճա օլան թագվմիէրինէն, էհալինէն ուսուլ ը թէ'այիշինէն, մէաէնիյէթ վէ մէշղուլյէթինէն, վէ անդէրի խատրէ էաէն հիւքիւմէթլէրին անվալնատան պահս էաէր։

6. Ճօղրաֆիա ի թասվի՛ի թասվի՛աթի թէզայիւրէն միւնէզզէհ օլան դա՛իաէլէրինի, վէ ինսանդն հայաթը-նա իրթիսամի ը քիւլլիսի օլան վաղը՝ա վէ 'ալամէթլէրի պէյան էթմէյինէն 'ԻՐմի ի Ճօղրաֆիանդն էն մուհիմմ դրսմը 'ասսա օլունուր։ Իմդի՝ Ճօղրաֆիա ի թասվի՛էյի էյիճէ թասնիզ էթմէ.քտիղին, Ճօղրաֆիա ի միւլքյի վէ խուսուսա Թէվարիխի լա՛իզեյլէ անկլամադ դայը ի միւքին միր։

ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐԶԸՆ ՊԻՐ ՍԷՅՅԱՐԷ ՕԼՏՐՂԸ

1. ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՇԷՄՍԻՅԷ

1. ՇԷՄՍ՝ սէմասա փարլայան պիհիասպ եըլսրզղրա-սան պիրի օլուս՝ անդէրին նիչէլէրինէն քիւչիւք միր։ Ֆագաթի չէմս օղ եըլսրզղրա նիպաթէն քիւրէ ի արդա եաղբն օլարդը իչուն պիղէ պէօյիւք կէօրունիր։

2. Կիւնէչին էթրաֆինասա սէյր ու տէվր էաէն եըլ-սրզղրա ՍԷՅՅԱՐԷ թէսվիյէ օլունուր։

Սէյյարէլէրին էթրաֆինասա տէվրան էաէն ճիրմիրէ ՓԷՅՓ թէսվիյէ օլունուր, վէ քիւրէ ի արդն փէյդի Ա.յ մրը։ Սէյյարէ վէ վէհյբլէրեաէն պաչդա, կիւնէչին էթրա-ֆինասա տէվր էսիպ ԳՈՒՅՐՈՒԳԼԸ ԵԸԼՅԸՋ թէսվիյէ օլու-նան տա՞իր ճիրմիէր տասի վար մրը։

3. Սէյյարէլէրին կիւնէչին էթրաֆինասա տէօնէր ի-քէն թէչքիլ էյլէսիքլէրի եօլ տէյիրմի եա՞նի տա՞իրէ չէքիլմէ եաղն, գույրուգլը եըլսրզղրդն թէչքիլ էյ-լէսիյի եօլ իսէ միւմթէասա պէյդի չէքիլմասէ մրը։ Սէյ-յարէ վէ գույրուգլը եըլսրզղրդն եօլնա ՄԷՏԱՐ թէս-վիյէ օլունուր։

4. ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՇԷՄՍԻՅԷ կիւնէչ իլէ անդն էթրա-ֆինասա տէվր վէ անտէն նուր իպթիպասա վէ հէրարէթ ասղ էաէն սէյյարէ, փէյբ վէ գույրուգլը եըլսրզղրա-սան 'իպարէթ մրը։

5. Պէօյիւք սէյյարէլէր սէքիզ, վէ ուֆագ սէյյարէ-լէր եիւզ օթուզ դասսար մրը։

---

1. Ճօղրաֆիա նէ՞ մրը. վէ պու լաֆզ նէտէ՞ն միւրէքքէպ մրը։
2. Պու 'ԻՐմի գա՞չ գրսմա միւնդասիմ մրը։
3. Ճօղրաֆիա ի բիազի նէտէ՞ն պահս էաէր։
4. Ճօղրաֆիա ի թասվի՛ի " " " ;
5. Ճօղրաֆիա ի միւլքի " " " ;
6. Ճօղրաֆիանդն պու իւչ գրսմինասա հա՞նկըրը էն մուհիմմ սայրլեր. նի՞չիւն։

1. Շէմս նի՞չիւն սա՞իր եըլսրզղրասան պէօյիւք կէօրունիր։
2. Սէյյարէ վէ փէյբ նէ՞ մրը։
3. Պէտար նէյէ՞ տէնիլիր, վէ սէյյարէլէր իլէ գույրուգլը եըլսրզղրդն մէսաբլրդը նէ՞ չէքրասի մրլրէր։
4. Մանզումէ ի շէմսիյէ նէտէ՞ն 'իպարէթ մրը։
5. Գա՞չ պէյիւք վէ գա՞չ ուֆագ սէյյարէ վար։

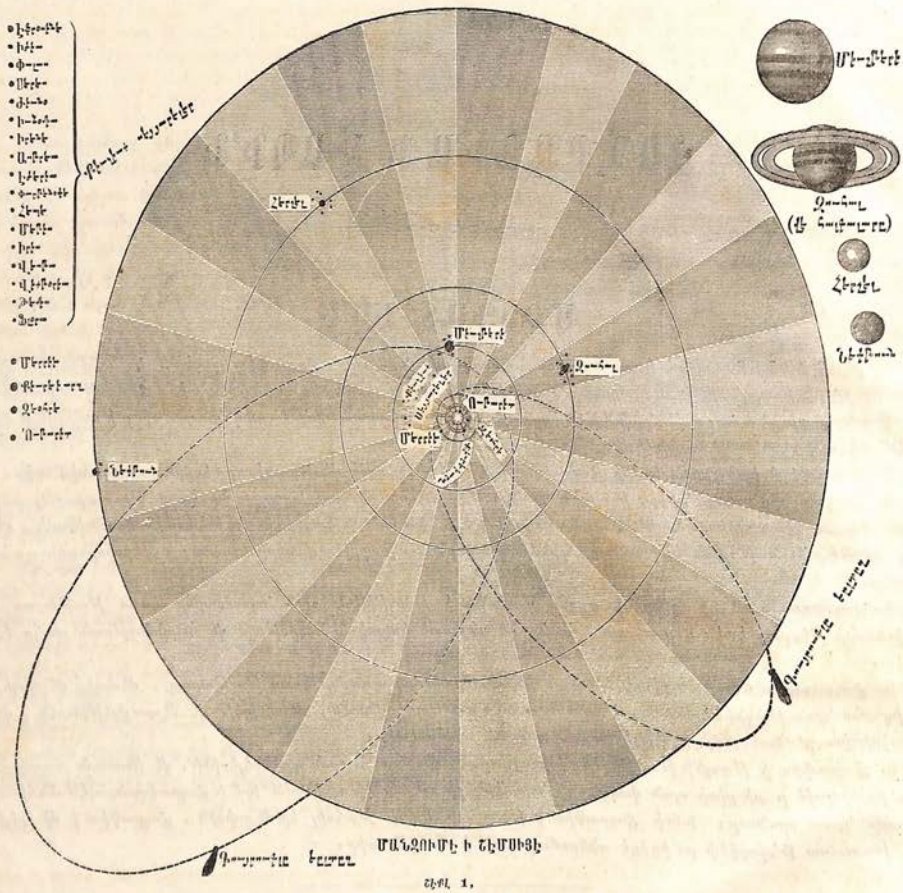

ՇԵՌԼ 1,

Պէօյիւք սէյարելէր 1. 'Ո-ռ-էպ, 2. Զէհրէ, 3. Գէր-ուէ-ռէ, 4. Մէրրէի, 5. Մէ-ռիրէ, 6. Զ-ուհ-ալ, 7. Հերշէլ վէ 8. Նեպթուն՝ ապր։

6. Իւզերինտէ եաշարդըմըզ քիւրէ ի արզ պու սէ-քիզ սէյարելէրին պիրի օլուպ՝ սէյարելէրին Երլարզ օլարգարը կիպի, Գիւրէ ի արզ տախի պիր Երլարզ ապր։

Պարտէքի չէքլ Մանզումէ ի Շէմսկէյի կէօսթերիր։

Մերքէզտէ օյան պէյազ նօգթա կիւնէշի, վէ էթրա-ֆընտաքի տա"իրէլեր պէօյիւք սէյարելէրին, վէ պէյզի խաթթլար գէյրուզլը Երլարզարին մէտարլարընը իշ'ար էտէրլեր։ Գիւշիւք սէյարելէրին մէտարլարը՝ Մերրիս իլէ Միւշերինին մէտարլարը արասընա տիշեր։ Գէ-նարտաքի շէքլեր, Նէփթունուն կէօսթերիկէն մէտարը կիւնէշ գարզ էտիւտքտա, սէյարելէրին օ նիսպէթլէ պէօյիւք քիւշիւնիւ կէօսթերիրլեր։

7. 'Ո-թարիա կիւնէշ տա"իր սէյարելէրտէն զիյատէ

Եսգրն էքէն, անտէն 37,000,000 միլ ուզագ ապր։

Կիւնէշտէն գիւրէ ի արզ 92,000,000 միլ, վէ էն ու-զագ օյան սէյարէ՝ Եա"նի Նէփթուն 2,854,000,000 միլ ուզագ ապր։

Պէօյէ'ազիմ հիսապլար անճագ թէմսիլ իլէ անկաշրլար պիլիր։ Հիսապ օլունմըշ ապր քի Ամէ՛ իլէ Հավա կիւնէշ կիթմէք ի-չին Նէփթունատան եօյա չըզըպ տէմիր եօյ 'արապարը իլէ սա'ատտա օթուզ միլ մէսաֆէ գաթ' էթմէք իւզրէ կէճէ կիւն-տուզ բէվան օյապար իսի , կիւնէշէ անճագ 40,852 սէնէտ եէթիշէ պիլիրլեր , վէ չիմտի անճագ եօլու եարը էտէրլեր իսի։

Զ. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐԶ

1. Սաթ հրնդն հէր պիր նօգթասը մէրքէզինտէն միւ-սաֆի մէսաֆէտէ օյան միւտէվիվր ճիսմի Գիւրէ տէնիլիր։

2. Մէրքէզտէն կէչմէք իւզրէ քիւրէնին սաթ հրնդն պիր թարաֆընտան օլ պիր թարաֆընա քէչիտէ գելընան խաթթ ը միւսթադիմ Գ-ռիր թէսմիյէ օլունուր։

3. Պիր քիւրէ գութբլարընդն պիրի իւզերինտէ տէվր

6. Լն պէօյիւք վէ էն քիւչիւք սէյարէ հա"նկելարը ապր։ Գիւրէ ի արզ Նէ՞ ապր։

7. 'Ո-թարիա, Գիւրէ ի արզ վէ Նէփթուն կիւնէշտէն զա՞է միլ ուզագ ապրլար։

1. Գիւրէ Նէ՞ ապր։

2. Գութբ Նէյէ՞ տէնիլիր։

3. Մինվէր Նէյէ՞ տէնիլիր։

էթիոպիկ հարտե , օլ գուիթրա Մ՚Ուէր , վէ օլ գուիթրն հէր պիր ուէմլաա քիւրէնին Գ՚ՈՒԼԸ ունիկիր։

4. Միհվեր սա՚իր գուիթրարտան գրսաա օլարը հալտե , օլ միւուէվիվը ճիսմ՚ի էրի գուիթպի ճիհէթիմնե եասը օլար։ Գու սուրեթմե՝ օլ ճիսմ՚ հադիգի քիւրե օրմնյրով չէհ է ֆ՚ոբ տիր։

5. Քիւրե ի արզ պիր չիպհ ի քիւրե եա՚նի գուիթպլերի թարաֆընտա եասար արբ։ ֆազաթ պու եասարը լարը փէք ազ օլարքընտան էքսէր հիսապտա քիւրե ի հադիգի՚ էթիոպար օլունար։

6. Ամրզն քիւրե չէքրինմե օլարքընտա սա՚իր չօզ տէ՚լիկէր վար իսե տէ , սրհէթիվ տահա զկյատե աշկեարար օլան տէլիկեր չու ամիսեքիկեր տիր։

(1) Ցէնիզ զրյարնտա տուրսով ուզազան պիզե կէլէն պիր կէմիկե պազարքրմրզտա , էվվէլա զասկիզ չուսպուզնը, սոնկրա տիրէքլերի , վէ էն սոնկրա թէքնէլի կէօրիսրիզ ։ Էյէր քիւրե ի արզ տիւզ օրա խոի , պիր թասկէ խպիտա կէմինին էն պէօյիւք զրսմնը եա՚նի թէքնէլի կէօրիս խոիք ։

(2) Եէր իւզէրինմե հէր նէրէտե տուրսաց , սա՚իր ճիսմէր , մէսէլա պիր տաղ, արտայա կիրմէ՚տիրճէ , ուֆուզ ը բուլէթ տա՚իմա տէյիրմի օլար։ Գու քէյֆիկէթ իսկ անճաղ պիր քիւրէյե վազը՝ օլա պիկիր։

(3) Թուսուֆ ը գամէր վուգու՚ինտե այ իւզէրինտե կէօրիւլէն էերին կէօյկէպ սա՚իմա տէյիրմի տիր ։ վէ կէօյկէպ սա՚իմա տէյիրմի օլան պիր ճիսմ մութլաքա քիւրէվի օլար։

3. ԹԱՓԹ ՎԷ ՏԱ՚ԻՐԼԷ

Շեքիլ 2.

1. Պիր քիւրէյի պիր միսսէվի սաթհ իլէ քէստիրմիզտե , գրմա՚յարընին պիրէր սաթհընտա սա՚իրէ ի սաթհէյէ հասրլ օլար։

2. Քիւրէյի մէրքէզինանէն կէչէրէք գամ՚էսէն սա՚իրէյէ ՏԱ՚ԻՐԼԷ Ի ԱԶԱԹԼԷ տէնիր։ Հէր պիր սա՚իրէ ի՚ազիմե քիւրէյի ՆԸՍՅԱ Ը ՓՅԻՐԼԷ թէսմիյէ օլունան էքի միսսավի գրսմա թազպամ էասը։

3. Մէրքէզինանէն կէչմէյէրէք պիր քիւրե գամ՚ էթմէքլե հասրլ օլան հէր սա՚իրէյէ ՏԱ՚ԻՐԼԷ Ի ՍԱԶԱԹԼԷ թէսմիյէ օլունար։

Շեքիլ 3.

Քիւրէ նէյզինանէ օլան սա՚իրէյէ միսթէվազի՚ օլարգլարը սա՚իրէ ի՚ազիմէյե ուզազլաշարգան քիւչիւլերեր։

Իրինճի չէքրամէ պիր սա՚իրէ ի՚ազիմէ կէօսթէրմիկեր։ Լուչինճիս չէքրամէ իսկ մէրքէզտէն կէչմիշ օրմայան (աբ , գդ , վէ եզ) քիւչիւք սա՚իրէլեր կէօսթէրմիկեր։

4. Քիւրէ ի արզրն սաթհընտա օլան հէր պիր նօգթանրն մանհալինի գօրայնա թա՚նէին էթմէք իչուն անրն սաթհը իւզէրինտե նէյչէ պէօյիւք վէ քիւչիւք սա՚իրէլեր ֆարզ էարմիշ տիր։ Գու սա՚իրէլերին մէվզը՚ի գուիթպարտա պազրբարազ թա՚նէին օլունար։ Գուիթպարը պիրինե գոնթգ ի շիմալի՚ վէ տիկէրինե գոնթգ ի ձէնուպի թէսմիյէ օլունար։

5. Թ՚ՈՒՐ Ը Ն՚ՈՒԼԸ՝ գուիթպարտան միսսավի մէսաֆիէտե պուլունան պիր սա՚իրէ ի՚ազիմե տիր։ Հնինե չէքրամէ , գ.գ՚ թաթթ ը իսթիվա , Շ՚ Գուիթպ ի չիմալ , վէ ձ՚ Գուիթպ ի ճէնուպի տիր։

Շեքիլ 4.

6. Գուիթպարրն իքիսի իւզէրինտէն կէչէն հէր պիր սա՚իրէ ի՚ազիմէյէ , մէսէլա Շ է Ձ , Շ ը Ձ , սա՚իրէլերին հէր պիրինե , ՏԱ՚ԻՐԼԷ Ի ՆԸՍՅԱ ԻՒՆ ՆԻՀԱՐ տէնիկիր։ Ցա՚իրէ ի նրսպ իւն նիհարրն պիր գուիթպատն օլ պիր գուիթպա միսմիէատա օլան նրսպիրնա ԹԱՓԹ Ը ՆԸՍՅԱ ԻՒՆ ՆԻՀԱՐ թէսմիյէ օլունար։

7. Թաթթ ը իսթիվայա միսվազի օլան քիւչիւք սա՚իրէլերին հէր պիրինե , մէսէլա ֆ , է ը , սա՚իրէլերէ , ՏԱ՚ԻՐԼԷ Ի ՚ԱՐԶ տէնիր։

8. Թուիթաթ ը նրսպ իւն նիհարը բազամլար իլէ իչարէթ էթմէք իչուն անրէրին պիրի իւզէրինե արքիրը գ՚օնուլուպ պաչարքը , վէ պու իսթիվա մէպատ ի թուլ իթթիվաղ էէրէք հէմ չարգա հէմ զարպա տօզրու 1 տէն 180 է գասար տէրէճէ բազամլարը եազրլրը։

Ինկիլզ վէ Ամէրիգալրար Կրինիչ բասատ խանէսինտէն կէչէն նրսպ իւն նիհարը , վէ սա՚իր միլէթէր իսկ պաչարա իսթիվ ը նրսպ իւն նիհարը մէպատ ի թուլ իթթիվաղ էէրէրը։

9. Թաթթ ը իսթիվա 360 տէրէճէյէ թազսիմ օ՚լունարընտան տէրէճէյէր մէպատ ի թուլ իթթիվաղ օլունան իսթիվ ը նրսպ իւն նիհարասան չարգա տօզրու 180°, հէմ զարպա տօզրու 180° օլաճաղը թա՚պի՚ի օլմնաղլ , 180ինճի տէրէճէտե վազը՚ չարդի վէ զարպի իսթիվարրն իքիսի պիր օլար։

10. Պիր մէվզի՚ին ԹՈՒԼԸ՚ օլ եէրին մէպատ ի թուլ տէն եա՚ չարգա , եա՚ զարպա տօզրու պուլունան վէ սա՚իրէ ի՚ արզ իւզէրինե էօչիւլմիչ օլան մէսաֆէսի տիր։

11. Պիր մէվզի՚ին ՚ԱՐԶԸ օլ մէվզի՚ին իսթիվ ը նրսպ իւն նիհար իւզէրինե էօչիւլմիչ իսթիվ ը իսթիվասան օլան մէսաֆէսի տիր։

12. Թուիթաթ ը նրսպ իւն նիհարրն բազամլար իլէ իչարէթ էարմիշի մինվալ իւզրէ , թուիթաթ ը ՚արզ տասիի բազամլար իլէ իչարէթ էարիր։ Թաթթ ը իսթիվա պրիրը , եա՚նի մէպատ ի ՚արզ ՚ինիթարար օլունարադ , սա՚իր թուիթաթը ՚արզ անտէն պաչայրլա՚ չիմալէ վէ ճէնուպէ տօզրու 1 տէն 90 ա գասար բազամլարլա իչարէթ էարիր։

Թուիթաթ ը նրսպ իւն նիհարրն թազսիմ օլունարդը տէրէճէյէրէ տէրէճէ է ՚ՈԲԼ, վէ թուիթաթ ը ՚արզրն թազսիմ օլունարդը տէրէճէյէրէ տէրէճէ է ՚ՈՒԼ տէնիրիր։

13. Պիր մէվզի՚ին տէրէճէ է ՚արզ վէ թուլրը պիլ-

4. Շեհպ է քիւրէ նէ՞ տիր։
5. Քիւրէ ի արզ նա՞սրլ պիր քիւրէ տիր։
6. Ամրզն քիւրէ չէքրինմէ օլարքընտա նէ՞ տէկիլ վար։
1. Պիր քիւրէ միսսաթէվի սաթհ էլէ գամ՚ օլունարտա գրբի՚ալարքընն չէքրի նա՞սրլ օլար։
2. Ցա՚իրէ ի՚ ազիմե վէ նրսպի ը քիւրէ նէյէ՞ տէնիրիր։
3. Ցա՚իրէ ի սազիրէ նէ՞ տիր։
4. Քիւրէ ի արզրն սաթհ էր իւզէրինտե նէ՞ մնգսէպէ պէօյիւք վէ քիւչիւք սա՚իրէլէր ֆարզ օլունմէշ տիր։

5. Թաթթ ը իսթիվա նէ՞ տիր։
6. Ցա՚իրէ ի նրսպ իւն նիհար նէ՞ տիր։
7. Ցա՚իրէ ի՚ արզ նէ՞ տիր։
8. 9. Թուիթաթ ը նրսպ իւն նիհար բազամլար իլէ նէ՞ գա՚նէ իւզրէ իչարէթի օլունարդ։
10. Պիր մէվզի՚ին թուլը նէ՞ տիր։
11. Պիր մէվզի՚ին ՚արզը նէ՞ տիր։
12. Թուիթաթ ը ՚արզ բազամլար նա՞սրլ իչարէթի էարիր։ Թուլ վէ ՚արզ տէրէճէյէրի նէ՞ տիր։
13. Տէրէճէ՚է ՚արզ իլէ տէրէճէ է թուլ նա՞սրլ թազսիմ օլունար։

տեղիմիզ հատ, օլ մեվզիրին քիւրէ ի արզին սահմէր խարթիարնում օրան եէրինի պուլա պիլիրիզ։

Հէր տէրէճէ ի 'արզ եախօտ թուլ՝ պիմիշ միւսավի զբամլարա թագսիմ օլունուպ, հէր պիր զբամա --էէէ, վե տագիզէրին պիմիշ զբամա պիրինճէ --ենէ տէներ։

14. Հէր պիր խամթի ը'արզ՝ խամթի ը խամիխա միպիլու խուխամթի ը նոգթի իւն նէհար վասթիարլէ 360 տէրէճէյէ թագսիմ օլունուր իսկ տէ, պու տա՝իրէլէր դուիպարա թէգարրուպ էմտէրճէ քիւչիւլիւնէն, թագսիմ օլունարզը տէրէճէյէրի սահի անա դէ-էրէր քիւչիւլիւր։

15. Յէրէճէյէր բագամին սաղ թարաֆրնա վէ պիր ազ եօգարրսնա վաղ՝ օլունան քիւչիւք պիր որֆբը (°) իլէ, տագիզէյէր չէոյէ (′) պիր չէբլ իլէ, վե սանիյէյէր խսէ՝ չէոյէ (″) պիր չէբլ իլէ էշ'ար օլունուր։

Մէսէլա խամանոլ չէհրինին մէվզիի չէոյէ, խամանոլ 41° 0′ 48″ չիմալի 'արզ, վե 28° 59′ 15″ չարզի թուլ կէսթէրիլիր։ պու տահի զբրզ պիր տէրէճէ վէ օն սէքիզ սանիյէ չիմալի 'արզ, վե Կրինիչ մէպտէ ի թուլ օլարաղ ներմին սէբեզ տէրէճէ էլի տոգուզ տագիզէ, վե օն պէշ սանիյէ չարզի թուլ տէյիս օգունուր։

16. Քիւրէ ի արզին սահմէր՝ 197,000,000 միւրէպպա՝ միլ, խամթի ը խամիխանին գուիրու 7,925. $\frac{65}{100}$ միլ, վե քիւրէ ի արզին մինվզիրի 7,899. $\frac{17}{100}$ միլ օլուպ՝ խամթի ը խամիխանին գուիրընաան 26. $\frac{35}{100}$ միլ գբոսա տարր։

Խամթի ը խամիխա իւղէրինտէ պիր տէրէճէնին ուզունլուզը 69. $\frac{163}{1000}$ միլ օլուր։

4. ՏԱ՝ԻՐԻ Ի ՈՒՖՈՒԳ

1. Ֆ-՝էէ է Ո-ֆ--է՝ սէմա իլէ զէմինին կէօղիմիզ զահիրէն պիրի պիրինճէ մուիթասալ կէօրիւնուիւքլէրի տա՝իրէ տիր։

Ուֆուգ, արայա պիր ճիսմ՝ կիրմէզսէ, տէնիզտէ կէօրիւրյիւրյիւ միսիլու թէմամ պիր տա՝իրէ օլուր։

2. Ուֆուգրին չիմալի գուիթպա մուգայիլ օրան նոգթասը Ն-էէ-՝ է լէմ-ւ, վե անրն ա արյրարնա՝ Ն-էէ-՝ է Ֆ-Ն--ա, վե անկէրին արասրնասաբի մէսաֆէէնին օրիասրնտա միւսամի մէսաֆէտէ պուլունան իբի նոգթասրրն պիրինճէ Ն-էէ-՝ է ա-էէ, վե տիկէրինճէ՝ Ն-էէ-՝ է ա-էդ թէսմիյէ օլունուր։ Պու տէօրիմ նոգթարարա Ն--էէ-՝ է --ենէ տէներ։

3. Նուգթի ը ատիյէ արասրնտա տա՝իր տէօրիմ նոգթա օլուպ, միւսավի ուզայիգտա օլարաղ չիմալ իլէ չարզին արասրնտա օրան նոգթատա Շէ՝մ-լ է լ-էդ, չիմալ իլէ զարզին արասրնտա օրան նոգթատա Շէ՝մ-լ է լ-էդ, ճէնուպ իլէ չարզին արասրնտա օրան նոգթատա ճէ՝ն--ա է լ-էդ, վե ճէնուպ իլէ զարզին արասրնտա օրան նոգթատա ճէ՝ն--ա է լ-էդ տէներ։

5. ՔԻՒՐԷՆԻՆ ՆԸՐՍԻԱ ԹԱԳՍԻՄ ՕԼՈՒՆՄԱՍը

1. Հէր պիր տա՝իրէ ի 'ազիմէ քիւրէ ի արզը իբի նընրսիա թագսիմ էտիպ, խամթի ը խամիխա իլէ քիւրէյի պէօրսիյիմիզատէ գրմ՝ատարրն պիրիսնէ Ն-՝է է ա-էդ է լ-՝-լ, վե տիկէրինճէ Ն-՝է է ա-էդ է Ֆ--ա, վե Կրինիչ մէպտէ ի թուլ օլարաղ 20ինճի նընրսի իւն նիհար ը զարզի իկէ քիւրէյի պէօրսիյիմիզատէ, գրմ՝ատարրն պիրինճէ Ն-՝է է ա-էդ է լ-էդ, վե տիկէրինճէ Ն-՝է է ա-էդ է լ-էդ տէներ։

2. Նընրսի ը քիւրէ ի չարզի՝ Ասիա, Էվրոպա վե Ամերիգայը, վե նընրսի ը քիւրէ ի զարզի՝ Շիմալի վե ճէնուպի Ամերիգայը չամլ տիր։

6. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐԶԸՆ ՏԷՎԷՐՄԱՆը

ՎԷ ԿԷՃԷ ԻԼԷ ԿԻՒՆՏԻՒՋԻՒՆ ՀՈՒՍՈՒԼը

1. Քիւրէ ի արզ քէնտի մինվզիրի իւղէրինտէ զարպատան չարգա տօրրու հարէքէթի էտէրէք հէր եէրմի տէօրթի տա՝ամտա պիր տէ՝ա տէվզիրին թէֆմիլ էտէր։ Պու մսիլլու հարէքէթի Հ-էէ-էէ է ֆ-ՆԷ տէներիր։

Կիւնէշ վէ եէրլրզրար չարգասն զարպա տօրրու հարէքէթի ճիւմէէսի չարգասն թուլա՝, վե զարպատ զուրուպ էտէրէր կիպի կէօրինիւրբ իսկ տէ, պու հարէքէթի ի զահիրէէրի քիւրէ ի արզին հարէքէթի ի մէդիխանին նէչէթ էտէր, նասրլ քի տէմիր եօլ 'արազասրը իլէ սիրմաթէ կիսէր իբէն բասի կէչմիյիմիզ ազամ վէ էմնիկ վէ սա՝իր ճիսմիէրի պիզիմ կիմատիմիզ տէմիին ազանին հարէքէթի էտէր կիպի մութէհարրիք կէօրիւրիւզ, վե անրէրին պու հարէքէթատէ կէօրիւնմէյէրինին սէպէպի պիզիմ հարէքէթի էթմէմիզ տիր)։

2. Քիւրէ ի արզ քէնտի մինվզիրի իւղէրինտէ տէմիր էյլէմէյի զէման սահմէրնտա պուլունան հէր պիր նոգթասը եէրմի տէօրթի տա՝ամտա 360 տէրէճէէն 'իպարթէթ պիր մէտար թէչբիլ էտէր, լաքին խամթի ը խամիխատա օրան պիր նոգթա գուիթպարա տահա եագրն օրան պիր նոգթատան պիյատէ կէնիշ պիր մէսաֆէտէն կէչիպ տա՝ամտա 1035 միլ, վե 'արզը 44 տէրէճէ օրան պիր նոգթա տա՝ամտա 794 միլ հարէքէթի էտէր։ Գուիթպարը իսկ հիչ հարէքէթի էթմէզլէր։

3. Արզ չէմտէն հարարէթի վէ նուր ախզ էտիպ քէնտիսի քիւրէ չէքիլմէ օլարզրնտան, հէման պիր վագրթատա անճագ պիր նընրսի միգտարը կիւնէշին բաչզրնը արզ, օլ պիր նընրսի իսկ զուլմէմէ գալրր։

4. Քիւրէ ի արզին մինէվվիրը վէ մուզիամ ճիհէթիլէրինի սայրան տա՝իրէ ի 'ազիմէյէ Ֆ-՝էէ է նուր տէներիր։

Ցինճի չէբլ տա՝իրէ ի նուրը կէօսթէրիպ՝ քէնարատա օրան օգրէսմէրի կիւնէշին վէրթէվլէրինին հանկը թարատան կէչմիյինի էշ'ար էտէրլէր։

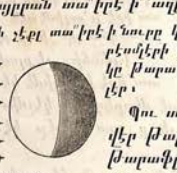

Շեքլ 5.

Պու տա՝իրէ ի 'ազիմէնին մինէվվէր թարաֆը կիւնտուզ, մուզիմ թարաֆը իսկ կէճէ օլուպ, արզին պու տա՝իրէ իւղէրինտէն միւրուր էտէն հէր պիր նոգթասրնտա՝ 24 տա՝ամի զարֆրնտա սապահ, էօյլէ, ախշամ վէ եարը կէճէ վագը՝ օլուր։

---

14. Խամթի ը 'արզին տէրէճէյէրի նի՝չին խամթի ը խամիխանինքիքանէն քիւչիւք տիր։
15. Յէրէճէյէրը վէ տէրէքին թագսիմիրի նի՝ճէ իշարէթի օլունուր։
16. Քիւրէ ի արզին սահմէր նէ՝ գասաբ տիր։ Խամթի ը խամիխանին գուիրու նէ՝ գասաբ տիր։ Քիւրէ ի արզին մինվզիրի գաղ միլ տիր։
1. Ֆա՝իրէ ի ուֆուգ նէ՝ տիր։
2. Նուգթի ը ատիյէ նէչէ՝ տէներիր։
3. Ասի՝իր տէօրթի նոգթասրը Ֆա՝ռնկրլրար տիր։
4. Քիւրէ ի արզը չիմալի վէ ճէնուպի իբի գրսմա վէ չարզի վէ զարզի իբի գրսմա թագսիմ էտէն տա՝իրէլէր գա՝ռզը տա՝իրէլէր տիր։

2. Քիւրէ ի արզին նընրսի ը չարգիսի տիւնանանին հա՝նկը պէչիւք գրմ՝ատարրնը, վե նընրսի ը զարզիսի տիւնանանին հա՝նկը պէչիւք գրմ՝ատարրնը չամլ տիր։
1. Քիւրէ ի արզ քէնտի մինվզիրի իւղէրինտէ հա՝նկը թարատա տօրրու տէ՝ա տէվզիրու հարէքէթի Ն՝էչիսի չարգասն զարպա տօրրու կիպի կէօրինիւր։
3. Քիւրէ ի արզին հա՝նկը փարը հէման պիր վագրթատա կիւնէշնէն բաչգ տարր։
4. Ֆա՝իրէ ի նուր նէչէ՝ տէներիր։

7. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐԶԸՆ ԿԻՆՆԷԷ ԷԹՐԱՖԸՆՏԱ ՏԷՎԷՐԱՆԸ

ԿԱՄ ՖՈՒՍՈՒԼ Ի ԷՐՊԱՆ

1. Քիւրէ ի արզ քէնտի միմվէրի իւզէրինտէ հարէ-քէթ էթմէքտէն մա՚տա մէտարը իւզէրինտէ տախի կիւնէշին էթրաֆրնտա հարէ-քէթ էտէր. պու միսիլլու հարէ-քէթէ Հ-ԷԼԷՔԷ Է ԷՊԷ տէնիր։

2. Քիւրէ ի արզ կիւնէշին էթրաֆրնտաքի տէվրինի պիր սէնէտէ իթմամ էտէր կի պու միւտէթտէ միմվէրի իւզէրինտէ տախի $365\frac{1}{4}$ տէֆ՚ա տէվր էթտիյին-տէն, հէր սէնէ $365\frac{1}{4}$ կիւն օլուր։

Տօղլու հիսապա կէօրէ հէր սէնէտէ 365 կիւն, 5 սա՚ա՚թ, 48 տակիքէ վէ 48 սանիյէ վար արր։

3. Մէտարընին ուզունլուղը 598,000,000 միլ օլան քիւրէ ի արզ սա՚ա՚թտա 68,000 միլ եամօօտ սանիյէ-տէ 20 միլ մէսաֆէ գաթ՚ էտէր։

4. Մէվսիմէրին սէպէպ ի թէպէտտիւլ քիւրէ ի արզն միմվէրինին պիթմէզ պիթը տէրէճէ, եէրմի սէքիզ տաղիպէ բատտէյէրինտէ պիր զամիյէ թէչքիլ էտէր սուրէթտէ մէտարընին սաթ՚ռնա մա՚ղլ, վէ պիր տէ միմվէրինին մէյլի տա՚իմա հէման պիր թարաֆա տաղրու օրմանտան իլէրի կէլիր։

Պինա՚էն՝ ալէյհ չիմալի գութպ պէր տէվամ սէմա տա հէման պիր եէրէ, եա՚նի չիմալի եէրարզա միթէ-վէճճիհ օլուր. վէ քիւրէ ի արզ սէնէտէ հէր գաչ մէվ-գը՚տա պուլունա միմվէրին վէղ՚ինէթլէրի (տուրուչը) տէ պիրզպիրինտէ միթէվազի տիր։

Քիւրէ ի արզին միմվէրի մէտարընին սաթ՚ռնա՚ամուտի օլտա իսի, տա՚իրէ ի՚նուր՝ տա՚իրէ ի նրսաֆ իւն նիհարարը պիրի օ-լարակ գութպարտան կէչէր իսի։ Պու հարատ կէձէ կիւնտուզ տիւնեանդան հէր եէրինտէ հէման պիր օրդագտ օլարակ, կիւ-նէշ խաթթ ը խթիվտտա օլանդարա տա՚իմա սէմթ ը բատտէ, գութպարտա օլանդարա իսէ ուֆուգտա կէօրիւնիւզ մէսելա թէպէտտիւլթը հիչ վազ՚ օրմադ իսի։

5. Ց-՚էէ է է-----ֆ՚ քիւրէ ի արզին մէտարընին սաթ՚հը իլէ թէմասուզ էտէն պիր տա՚իրէ ի՚ազիմէ տիր։ Պու տա՚իրէ խաթթ ը խթիվտտա զամ՚ էթմէյինտէ 23 $\frac{1}{2}$ տէրէճէ պիր զամիյէ թէչքիլ էտէր, վէ խաթթ ը խ-թիվտանդն պիր նրսաֆը տա՚իմա տա՚իրէ ի քիւսուֆրն ֆէվզինտէ, վէ նրսաֆ ը տիկերի թահրինտա զայրը։

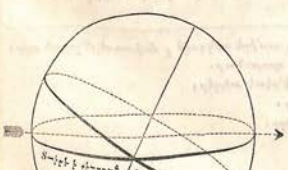

Շէքլ G.

6. Ճնճը չէքլ խաթթ ը խթիվա իլէ տա՚ի-րէ ի քիւսուֆրն պիր-պիրինտէ նիսպէթէն պուլունտրդարը վա-ղ՚ինէթի կէօրէրը. պու չէքլտի քիւրէ ի արզին մէտարընին սաթ՚հը տա՚իրէ ի քիւսուֆի իլէ մութա-պիզ, միմվէրի իսէ մէտարընին սաթ՚հը-նա մա՚ղլ օրմուչարը։

7. Ցա՚իրէ ի քիւսուֆրն խաթթ ը խթիվա իլէ $23\frac{1}{2}$ տէրէճէ պիր զամիյէ թէչքիլ էթմէսինին թէպէտտիւլ ի մէվսիմէ նա՚ռզլ սէպէպ օլարդանը թա՚րիֆ էտէյմ։

Շնճի չէքլ քիւրէ ի արզին պիր սէնէ զարֆինտա պու-լունարդը պայրճա տէօրթ վէղ՚ինէթի կէօրէրը։

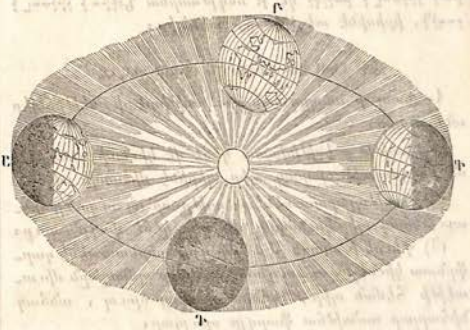

Շէքլ 7.

(1) Ցունիս 21 տէ քիւրէ ի արզ Ա նօգթասընտա պու-լունուզ՝ գութպ ը չիմալի կիւնէշ ճիհէթինէ մա՚իլ օ-լուր, պու վազ՚ինէթտէ քիւրէ ի արզին չիմալի նրսաֆին-տա եազ, վէ ճէնուպի նրսաֆինտա գրչ վազ՚ զուպ՚ էվվէլքինտէ կիւնտուզ կէճէտէն ուզուն օլարդը կիսալ գութպ ը չիմալտէ կիւնէշ ասլա զուրուպ էթմէյիպ կէճէ եարրսընտա պիրէ ուֆուգտան եօգարը օլուր։

(2) Իւչ այ սօնկրա եա՚նի Սկպ. 22 տէ քիւրէ ի արզ Դ նօգթասընտա օլուզ՝ տա՚իրէ ի նուր գութպարտան կէչէրէք, տա՚իրէ ի նրսաֆ իւն նիհարրէ թէթտա-պուզ էթմէյինտէն, պիրթիւն տիւնեատա կէճէ կիւն-տուզ պիր, եա՚նի 12 սա՚ա՚թ օլուր։

Ցազաթթ գութպ ի ճէնուպտէ կիւնէշ թէարիճ իլէ ուֆուգտան եօգարը չրզմայա պայչարզպ օրատա տրիթ ը այ միւտէթ ուզուն պիր կիւն պայչար, քէզդիք չիմալի գութպտա կիւնէշ պիրթէարիճ ուֆուգտան աչարը է-նէրէք, օրատա տախի տրիթը այ միւտէթ ուզուն պիր կէճէ պայչար. պու վազ՚ինէթտէ քիւրէնինն չիմալի նրսա-ֆինտա սօն պահար, ճէնուպիսինտէ իսէ իկը պահար պայչար։

(3) Իւչ այ սօնկրա եա՚նի Դեկտ. 21 տէ քիւրէ ի արզ քէնտի մէտարընին նրսաֆինը կէչմիշ օլարադ, Գ նօգ-թասընտա պուլունուր, պու վազ՚ինէթտէ չիմալի գութպ կիւնէշ մուգաբիլ ճիհէթէ մա՚իլ օլարդընտան քիւրէ-նին չիմալի նրսաֆինտա գրչ վէ ճէնուպիսինտէ եազ օ-լուպ, չիմալի գութպտա կիւնէշ ուֆուգտան եօգարը չրզմայ։

(4) Մարտ 21 տէ քիւրէ ի արզ մէտարընին լուչ բու-պ՚ընը կէչմիշ օլարադ Բ նօգթասընտա պուլունուր։ Պու սրրատտա տա՚իրէ ի նուր եինէ տա՚իրէ ի նրսաֆ իւն նիհարդ իլէ թէթտապուզ էթմէյինտէ կէճէ վէ կիւն-տուզ հէր եէրտէ մուսավի, ֆազատ ճէնուպի գութպ-տա կէճէ, չիմալի գութպտա իսէ կիւն ուզանմադա պայչար։ Պու վազ՚ինէթտէ չիմալի նրսաֆի ը քիւրէտէ

1. 2. Քիւրէ ի արզին հարարէթի ի էֆիյէսի նէ՚ տիր։
3. Քիւրէ ի արզ մէտարը իւզէրինտէ տա՚ա՚թտա գա՚ֆ միլ մէտաֆէ գաթ՚ էտէր։
4. Քիւրէ ի արզին միմվէրի մէտարընին սաթ՚հնա նէ՚ գրատար մա՚իլ տիր։ Պուհնան նէ՚ նէկիճէ չրզ գար՚։
5. Ցա՚իրէ ի քիւսուֆի նէ՚ տիր։
6. Ամ՚ճնճը չէքլ նէյլի՚ իպան էտէր։

7. Քիւրէնին չիմալի նրսաֆինտա եազ վազ՚ օլուգտա քիւրէ ի արզին միմվէրի կիւնէշ նրսաֆէն նէ՚ վազ՚ինէթտէ օլուր։ Սան պահար, գրչ վէ իկը պահար վազ՚ օլուգտա քիւրէ ի արզին պուլունարդը վազ՚ինէթի թա՚րիֆի էյլէ։

իլք պահար, վէ ճէնուպիսինտէ սօն պահար վազը՝ օ-լուր։

8. Քիւրէ ի արզրն Ա նօղթասրնա Նէրո- ի Բէքլաղ ի ուէրի վէ Գ նօղթասրնա Նէրո- ի Բէքլաղ ի չիրէ, իքիսինէ Բէքլաղէն տէնիկիր։ Քէղալէք Գ նօղթասրնա Նէրո- ի Լիւրո-լ ի Խուրի վէ Բ նօղթասրնա Նէրո- ի Լիւրո-լ ի բուրի, իքիսինէ տէ Լիւրո-լէն տէնիկիր։

8. ԼԷՅԼ ՈՒ ՆԻՀԱՐԸՆ ՈՒԶՈՒՆԼԸՂԸ

1. Ֆասլ ը սասլզդասն շու սթիտէքի նէթիճէլէր անկլաշըլըր։

(1) Խաթթ ը խաթիվատա կէճէ վէ կիւնտուզտա՛իմա օն իքի սա՛ամ օրարադ պիր պիրինէ միւսավի տիր։

(2) Դութպլարտա սէնէտէ պիթրշար այ ուզունլրզրնտա անճադ պիր կիւնտուզ վէ պիր կէճէ վազը՝ օլուր։

(3) Քիւրէ ի արզրն հէր պիր գրթ՝ասրնտա սէնէ զարֆընտա կիւնէշին ուֆուզտան եօղարը օրմասրնին միւսաւէթի հէման պիր, եա՝նի ալթը այ օլուզ, անճադ նիհարլար սա՛ամանա ֆարզը օլուրլար։

(4) Քիւրէնին նրսի ը չիմպիսինտէ ինդիրսալ ը սէյֆիտէ կիւնտուզ, ինդիրսալ ը չէթվիտէ խսէ կէճէ ուզուն օլուր։

Եաղրն զրչտան տահա սրճադ օրմասրնին պիր սէպէպի տախի կիւնտուզուն ուզունլրզը տրր, զիրա եաղրն կիւնէշին ուֆուզտան եօղարը ուզուն վազրթ զալմասրյէ օրթալզզ տահա զկյատ սրճադ օլուր։

2. Պիր սէնէտէ էն ուզուն նիհարրն միւսաւէթի սաթիտէքի ճէտվէլտէ կէօրիւնտիյիւ կիպի, խաթթ ը խաթիվատան գութպլարա եաղլաշրզճա իրտիյատ պուլուր։

ԷՆ ՈՒԶՈՒՆ ԿԻՒՆՏԻԶԼԷՐ

Խաթթ ը խաթիվատա			12	սա՛ամ
8°. 34′	տէրէճէ ի՝ արզատա		12 ½	„
41°. 24′	„	„	15	„
58°. 28′	„	„	18	„
63°. 23′	„	„	20	„
66°. 32′	„	„	24	„
67°. 19′	„	„	1	այ
73°. 5′	„	„	3	այ
90°. —	„	„	6	այ

8. Քիւրէ ի սրզ գա՞ղզը կիւնտէ ինզրլալ ի սէյֆիտէ վէ գա՞ղզը կիւնտէ ինզրլալ ի չէթվիտէ պուլունուր։

1. Խաթթ ը խաթիվատա կէճէ վէ կիւնտուզ նէ՞ գատար ուզուն տրր։ 2. Գութպլարտա նէ՞ գատար։ 3, 4. Սա՛ամ Լեբլէրտէ կէճէ վէ կիւնտուզ միւսաւէթիտէ նէ՞ ֆարզ վար տրր։

2. Հա՞նկը թարաֆլարտա կիւնտուզ ուզուն տրր։

Ց. ՄԻՆԹԱԳԱԼԱՐ

1. Իքիսի նրսի ը չիմպիսինտէ վէ իքիսի ճէնուպիսինտէ օրարադ սէվա՛իր ի արզտան տիդգաթի ը մախասուսէյէ շայան ուէրի տա՛իրէ վար տրր։

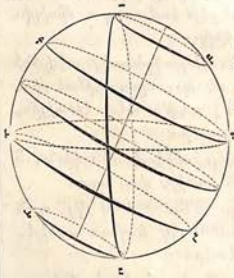

ՇԻՒԼ 8.

2. Պու սէօրթ տա՛իրէ-լէրտէն իքիսի Դուրէյն օ-լուպ խաթթ ը խաթիվատան 23 էր ½ տէրէճէ ուզագ վէ տա՛իրէ ի՝քիսուֆքն չիմպլի վէ ճէնուպի նօղթարրն-տան կէչէն իքի տա՛իրէ ի սրզ տրրլար։

8 ինճի չէ՝քլտ էր վէ Եշ Դուրէյնէ կէօսթէրիրլէր։

3. Նրսի ը չիմպիսինտէ օ-լանա Մէուր ը ուէր-Բան (էր), ճէնուպիսինտէ օլանա տախի Մէուր ը ֆէուի (Եշ) թէմամյէ օլունուր։

4. Ցիկէր իքիսի գութպլարտան 23 էր ½ տէրէճէ ուզագ Մէուր ը էր-Բէրէ թա՛պիր օլունան իքի տա՛իրէ ի սրզ տրրլար։

Քիւրէ ի արզ մէտար ը սէրթանա կէլտիյինտէ, գութպի ի ճէնուպի մէտարրնտան (=էր) վէ մէտար ը ճէ-տիսէ կէլտիյինտէ գութպի ի չիմպի մէտարրնտան (Եշ) էօթէյէ գալան մանալէրտէ կիւնէշ կէօրիւնմէզ։

5. Քիւրէ ի արզրն մէղքիւր տէօրթ մէտարրար տա-բասրնա տուչէն գրթ՝ալարրնա Մէրո-էս հաֆտօտ Իէլ՝ թա՛պիր օլունուր։

6. Քիւրէնին կէրէք չիմպի վէ կէրէք ճէնուպի նրսֆ-լէրինտէ իւչէր մինթագա վար տրր։

(1) Մէրո-էս ի հ-ուրէ՝ խաթթ ը խաթիվա իլէ մէտա-բէյնին միյանրնտա,

(2) Մէրո-էս ի գ-ունէպէ, իքի օրարադ, մէտարէյն իլէ մէտար ը գութպէյն միյանրնտա,

(3) Մէրո-էս ի գ-ունէգ, իքի օրարադ, մէտար ը գութպէյն իլէ գութպէյն միյանրնտա տրր։

Անճադ մինթագա ի հարրէնին իքիսի պիրիպիրինտէ պիթիչէք օրտուզարրնտան էքսէրիյա պիր մինթագա ի հարրէ վար տէ-նիկիր։

1. Տէվա՛իր ի արզտան գա՞չ սա՛իրէ տիդգաթի ը մախասուսէյէ շայան տրր։

2, 3. Մէտարէյն նէ՞րէտէ պուլունուր։

4. Մէտար ը գութպէյն նէ՞րէտէ տիրրը։

5. Մինթագա նէյէ՞ տէնիր։

6. Գա՞չ մինթագա վար տրր։

'Ա.ղէմ ի ճիսմանի 'ուղվի վէ զայրի 'ուղվի գըսմիարա միանդասիմ օլուպ էվվէլքիսինէ նէպաթաթի վէ հայվանաթի միսկիլու ճիսմ ի նամի, վէ տիկէրինէ գարա, սու, հավա միսկիլու ճիսմ ի զայրի նամի տէնիկիր։

'Ուլում ը թապի'նյէ տէնիլէն 'իրիլերին հէր պիրի թապի'աթրն մախսուս պիր գըսմինան պահս էտէր. մէսէլա. 'Իրմ ի հայվանաթի՝ հայվանարատան. 'Իրմ ի նէպաթաթի՝ նէպաթաթատան. 'Իրմ ի հավատիս ի ճէվվ՝ քիւրէ ի հավատան. 'Իրմ ի մա'տէնիյաթ՝ մա'տէնիլերէն. 'Իրմ ի հիքմէթ ի թապի'նյէ իլէ 'Իրմ ի քիմեա տախի զայրի 'ուղվի օլան էճսամին թէպէտուլաթինատան պահս էտէրլէր։

Վէ լաքին 'ուլում ը թապի'նյէնին էքի գըսմը, եա'նի 'Իրմ ի թապդաթի իլ արզ իլէ ճօղրաֆիա ի թապի'ի, պալատ մէդքիւր 'իրմիերատէն տահա վասի՝ պիր տա"իրէատ օլուպ պիլթիսն քիւրէ վէ անը թէրքիպ էտէն զայրի նամի մատատէլէր վէ իւղերինատ եաչյան 'ուղվի մախսուդաթատան պահս էտէրլէր։ Շու գատար քի 'Իրմ ի թապդաթի իլ արզ քիւրէ ի արզին կէչմիշ վազրթլարընատան, ճօղրաֆիա ի թապի'ի իսէ հալ ը հաղրրընատան պահս էտէրլէր։

ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻՆ քիւրէ ի արզը եէք վիւճիւտ ֆարզ իլէ, անըն էնվա'ի գըսմարընին եէք տիկէրի իլէ օլան 'ալագալարընատան պահս էտէր։

Իսպիտատ քիւրէ ի արզին պէյիւք գըսմինը թէչքիլ էտէն, վէ չէքլինին իսթիլաֆը իլէ հէվի զէմինի 'ալամէթլերին սէպէպի օլան ֆ-ր-յ-ը, պա'տէհու տէրեա հէյլեթինատ օլարագ քիւրէնին չուգուր եէրլերինի տօլուտուրան, վէ նէհր եախսա կէօլ հէյլեթինատ օլարագ գարարար իւղերինատ թէվզի օլունան ---յ-ը, վէ սոնկրա հէմ գարայը հէմ սույու իհանթա էտիպ հարէքէթի իլէ իգլիմիէրե նիզամ վերէն հ-ա-յ-ը իզահ վէ պէյան էտէր։ Պունատան մա'տա էճսամը 'ուզվիյէյէ եա'նի հայաթ ը նիմանէյէ մալիք ամմա իրատէթատէն մահրում օլան վէ նապիթ օլարը եէրլերին՝ թօփրագ ըութուպէթ վէ իգլիմինէ ասյքի պիւսպիւթին մէրպութ պուլունան նէպ-ր-ն-դ-ա, հէմ տէ իրատէթէ վէ պիր տերէճէյէ գատար գուվվէ ի զիհնիկյէյէ մալիք օլուպ՝ գարա, սու, հավա, վէ նէպաթաթա մէրպութ օլան հ-ա-յ-ն-դ-ա, էնճամտէ տախի 'ադլ ու իարագա մալիք վէ տերէճէ ի պի նիհայէտէ թէգատուիմ էթմէքլիք գուվվէթինի հայիզ, վէ տա"իր հայվանաթատան ֆարզը օլարագ, թապի'աթա հէր ճիհէթլէ մէրպութ պուլունմայըպ, անը քէնտի իարամէթինէ գուլլանան ֆ-ա-ն-դ-ա պահս էտէր։

Պալատ մէդքիւր մատատէլերին թապի'ի սըրասընա կէօրէ, պու քիթապ տէօրթ գըսմա միանդասիմ օլուպ գըսմ ը էվվէլ Դ-ր-, գըսմ ը սանի Ս-, գըսմ ը սալիս Հ-ա-, վէ գըսմ ը ըսալի՝ ՃԻ-մ-ի 'ա-ա-ջ-ի-ն պահս էտէր։

Հէր պիր գըսմ էվվէլը պա'զը դավա'իտ ի քիւլլիյէի, պա'տէհու պու դա'իտէլէր թահթընատա օլան վագա'յը վէ 'ալայիմի թա'ըիֆ էտէր։

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ

ԳԱՐԱ

ԹԱՊԻԻ ԳԷՕԳՐԻԻ (Աֆրիկա) ԱՆԹԻՓԱՐՈՍ ՄԱՂԱՐԱՄԸ (Ատլանտ) ՀԷՊՈՍԸ ԳԱԼՏԸՐԸՄԸ (Իսպանիա)

1. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբ մուճէրրէա վէ միւրէ.քքէպ մատտէլէրտէն թէշէ.քքիւլ էթմէշ կէօնակէօն գայա վէ թօփրագլարտան 'իպարէթ տիր։

'Ունսուբ եախսա ճիամ ի մուճէրրէա՝ թապի'ոթտա ֆարգը էնգաստան 'իպարէթ օլմայան մատտէյէ, ճիամ ի միւրէ.քքէպ իսկ իքի եա գլյատէ 'ունսուրլէրին պիրլէշմէսինտէն թէշէ.քքիւլ էտէն ճիամէ տէնիլիր։

Շիմտիկիտէ.ք քէշֆ օլունան 'անտարը պիթմէշ լուչ օլուպ պունդարտան անճագ օն տէօրտու, մէսէբա պիթուն, կիւմուշ, պրագը, փրանին, վէ զայրիհա 'ունսուրլեր, թապի'ի հալտէ օլարագ սաֆի վէ մուճէրրէա պուլուն-նուրլար։

Գարտաան տիի լուգ գիքը պէշ գրամլէրէ կէօրէ պահս օլունճագ։

1. Գարանրն թէրքիպի։ 2. Գարանրն սաթհէնէ օլան թապտիմի։ 3. 'Ումումէն գարա սաթհրնրն պա'զէն մունթազամ վէ պա'զէն 'արրզարը օլարը։ 4. Հէր պիր պէցիւ.ք գրմի'ոյա մախսուս օլան մունթազալամրդ վէ 'արրզարրդ։ 5. Աթէշֆիչան տաղլար վէ հարէ.քէթ ը արդ։

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԷՐԲԻՊԻ

1. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐՁԸՆ ԻՋԻ ՎԷ ԳԱՊՈՒԴԸ

1. Քիւրէ ի արդ չօգ տէհրլէր մուգատտէմ հէվի գայպարը վէ մա'տէնէրի իլէ պէրաբեր մայի', եա'նի էրիմէշ օլուպ՝ եանար պիր հալտէ, վէ անը իհմալէ է-տէն քիւրէ ի հալա՝ վուս վէ էնմ'ան կաղլար իլէ տօ-լու իսի։ Քիւրէ ի արդն պու մայի'յէթինէ տա՞իր օ-լան տէլիլ արդն չիմնի չիմդ ի քիւրէ չէ.քլինտէ օլ-մաը արը · դիրա անճագ թուլթագլ կիպի եակրը.գ մայի' պիր ճիամ, քէնտի միհվերի իւդերինտէ տէվը էթ-մէքլէ, պու հէյէթի քէսգ էտէ պիլիր։ 'Իրմ ի հէյէթ պու խուսուսա տա՞իր պէյանամը հալի տիր։

Քիւրէ ի չէմն՝ հալա չիտէթիլ եանմագտա օլուպ՝ սէվապիթ էրլաբդար տախի եանար կիտնէչէր տերլեր։

Քէզգիք ոյ պիր եանար քիւրէ խոի · լաքին չիմնի սօզումուշ, վէ սաթհրնտա չօգտան պէրու սէօնմիշ խայրի ամէչֆիչան տաղլարը աղբաղարը կէօրիլ լեր։

Քիւրէ ի արդ միրուբ ի զէմնիկ օսզայուպ՝ տրչ թա-բրմը գապագ պաղլար։ Իչի խէ չիմնիկ գատար մայի' գաղլպ եանար պիր հալտէ տիր։

2. Քիւրէ ի արդն տրչ վէ սուլպ գրամբ արդն ԳԸՇԵՐԸ (գապագ) թա'պիր օլունուպ էնմ'ան գայպարտան 'ի-պարէթ տիր։

Շիմտի քիւրէնին հարարէթ ի տախիլիէ.ք սաթհրնա

1. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբ ՆԷՍԷՆ 'իպարէթ տիր։ 'Ունսուբ եախսա մուճէրրէա ճիամ ՆԷ՞ տիր։ Մուրքքէպ ճիամ ՆԷ՞ տիր։ Մա'ղլամ օլան 'ա-նասրը գա՞չ տրր։ Գունդարտան գաչը՞ մուճէրրէա հալտէ պուլունուբ։

1. Փէք գատիմ տէհրլէրտէ քիւրէ ի արդ ՆԷ՞ հալտէ խոի։ ԷԷ՞ սու-բէթիլ գապագ պաղլար։

2. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբնա ՆԷ՞ թէամիլէ օլունուբ։

ԳԸՍՄ Ը ԷՎՎԷԼ

ԳԱՐԱ

ԹԱՊԻԻ ԳԷՕԳՐԻԻ (Աֆրիկա) ԱՆԹԻՓԱՐՈՍ ՄԱՂԱՐԱՄԸ (Ատլանտ) ՀԷՊՈՍԸ ԳԱԼՏԸՐԸՄԸ (Իսպանիա)

1. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբ մուճէրրէա վէ միւրէ.քքէպ մատտէլէրտէն թէշէ.քքիւլ էթմէշ կէօնակէօն գայա վէ թօփրագլարտան 'իպարէթ տիր։

'Ունսուբ եախսա ճիամ ի մուճէրրէա՝ թապի'ոթտա ֆարգը էնգաստան 'իպարէթ օլմայան մատտէյէ, ճիամ ի միւրէ.քքէպ իսկ իքի եա գլյատէ 'ունսուրլէրին պիրլէշմէսինտէն թէշէ.քքիւլ էտէն ճիամէ տէնիլիր։

Շիմտիկիտէ.ք քէշֆ օլունան 'անտարը պիթմէշ լուչ օլուպ պունդարտան անճագ օն տէօրտու, մէսէբա պիթուն, կիւմուշ, պրագը, փրանին, վէ զայրիհա 'ունսուրլեր, թապի'ի հալտէ օլարագ սաֆի վէ մուճէրրէա պուլուն-նուրլար։

Գարտաան տիի լուգ գիքը պէշ գրամլէրէ կէօրէ պահս օլունճագ։

1. Գարանրն թէրքիպի։ 2. Գարանրն սաթհէնէ օլան թապտիմի։ 3. 'Ումումէն գարա սաթհրնրն պա'զէն մունթազամ վէ պա'զէն 'արրզարը օլարը։ 4. Հէր պիր պէցիւ.ք գրմի'ոյա մախսուս օլան մունթազալամրդ վէ 'արրզարրդ։ 5. Աթէշֆիչան տաղլար վէ հարէ.քէթ ը արդ։

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԷՐԲԻՊԻ

1. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐՁԸՆ ԻՋԻ ՎԷ ԳԱՊՈՒԴԸ

1. Քիւրէ ի արդ չօգ տէհրլէր մուգատտէմ հէվի գայպարը վէ մա'տէնէրի իլէ պէրաբեր մայի', եա'նի էրիմէշ օլուպ՝ եանար պիր հալտէ, վէ անը իհմալէ է-տէն քիւրէ ի հալա՝ վուս վէ էնմ'ան կաղլար իլէ տօ-լու իսի։ Քիւրէ ի արդն պու մայի'յէթինէ տա՞իր օ-լան տէլիլ արդն չիմնի չիմդ ի քիւրէ չէ.քլինտէ օլ-մաը արը · դիրա անճագ թուլթագլ կիպի եակրը.գ մայի' պիր ճիամ, քէնտի միհվերի իւդերինտէ տէվը էթ-մէքլէ, պու հէյէթի քէսգ էտէ պիլիր։ 'Իրմ ի հէյէթ պու խուսուսա տա՞իր պէյանամը հալի տիր։

Քիւրէ ի չէմն՝ հալա չիտէթիլ եանմագտա օլուպ՝ սէվապիթ էրլաբդար տախի եանար կիտնէչէր տերլեր։

Քէզգիք ոյ պիր եանար քիւրէ խոի · լաքին չիմնի սօզումուշ, վէ սաթհրնտա չօգտան պէրու սէօնմիշ խայրի ամէչֆիչան տաղլարը աղբաղարը կէօրիլ լեր։

Քիւրէ ի արդ միրուբ ի զէմնիկ օսզայուպ՝ տրչ թա-բրմը գապագ պաղլար։ Իչի խէ չիմնիկ գատար մայի' գաղլպ եանար պիր հալտէ տիր։

2. Քիւրէ ի արդն տրչ վէ սուլպ գրամբ արդն ԳԸՇԵՐԸ (գապագ) թա'պիր օլունուպ էնմ'ան գայպարտան 'ի-պարէթ տիր։

Շիմտի քիւրէնին հարարէթ ի տախիլիէ.ք սաթհրնա

1. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբ ՆԷՍԷՆ 'իպարէթ տիր։ 'Ունսուբ եախսա մուճէրրէա ճիամ ՆԷ՞ տիր։ Մուրքքէպ ճիամ ՆԷ՞ տիր։ Մա'ղլամ օլան 'ա-նասրը գա՞չ տրր։ Գունդարտան գաչը՞ մուճէրրէա հալտէ պուլունուբ։

1. Փէք գատիմ տէհրլէրտէ քիւրէ ի արդ ՆԷ՞ հալտէ խոի։ ԷԷ՞ սու-բէթիլ գապագ պաղլար։

2. Քիւրէ ի արդն սուլպ գրամբնա ՆԷ՞ թէամիլէ օլունուբ։

աղ թէ՞սիր էասպ՝ սաթէշնըն հարաբէթի սայքի սաթ կիւնէչտէն կէլիր։

Գըշը ը արզին դալինդրը՝ գութը ը արզին ճիւղ'ի պիր գըսմը եա՛նի թաղամինէն էլլի միլլէն եիւզ միկ գատար օլուպ, պիզ պու վէք ինճէ գըշը իւզէրինաէ իդամէթի էթմէքտէ իդ։

3. Արզին հարաբէթ ի տաքիլիյէսի գըշրընին սաթէնը-տան պաշայրպ տէրինէ կիթմէքճէ հարաբէթին նէգամ իւզրէ արթմանընտան իսպաթ օլունուր։

Հէր էլլի եաքսա ալթմըշ այագ տէրինէ էնտիքճէ հարաբէթ պիր տէրէճէ (Ֆահրէնհայթ) արթար։ Արմէնեան գույլար հաճր էտիրտիքտէ միւխթէլիֆ տէրինդիքտէ պուլունան եէրէլ-րին հարաբէթի միւխթէլիֆ օլարզը այնքատր կէօրիւմիւշ տիր։ Փարիզտէ 2000 այագ տէրինդիքտէ հարաբէթ 85°, Փրուսիա-տա վագի՛ Նիւսէլվէրքտէ 2200 այագ տէրինդիքտէ 91° օլուպ, 8000 այագ տէրինդիքտէ սու գայնար, վէ 28 միլ տէրինդիքտէ տէմիր էրիր տէլիւ հիսապ օլունմըշ տըր։

Արզին հարաբէթ ի տաքիլիյէսինէ տիկէր պիր իս-պաթ տաքի քէսրէթ իւզրէ ամէէֆիյան տաղլարը պուլունմասը տըր։ Պու ամէէֆիյան տաղլար արզին տէ-բուռնինէտ պուլունան ամէէշ իչիւն պաճա մագամընտա օլաուգլարը իլէրիտէ իզահ օլունճաղ տըր։

2. ՄԱ'ՏԷՆԼԷՐ ՎԷ ԳԱՅԱԼԱՐ

4. Գըշը ը արզին դայա վէ թօփրաղլարը էգսէրիյա, ֆիւրէ ի արզին պիր ճիւմէ մա'տէնլէրի թէրքիպ էտէն ալթմըշ իւչ 'ունսուրրին օն իքիսինէն միւրէքքէպ տիր։

(1.) Օգսիճէն (միէլլիտ իւլ հումուզէ) թա'պիր օլունան կաղ՝ հէր նէվ' գայալարտա պուլունուպ՝ գըշը ը արզին աղբըրը-նըն սայքի եարրսը անա 'սպիտ տիր։

(2.) Սիլիգոն՝ քէսրէթ ճիւէթիլիէ իքինճի 'ունսուր սայրըպ՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ, չաքմագ թաշը, գում, վէ գում թաշընը թէչքիլ էտէր։

(3.) Ալումինիում՝ պէյազ վէ խաֆիֆ պիր մա'տէն օլուպ՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ, պայշըզըն մատատ ի տալիյէսինի թէրքիպ էտէր։

(4.) Մանգանիում՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ քէսրէթ իւզրէ պուլունան կիւմիւշիւզ գայմաղը նամ ճիսմի թէչքիլ էտէն պիր մա'տէն տիր։

(5.) Գալսիում՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ սէօնմիմիշ 'տաի քիրէճի, վէ գարպոն իւէ պիրէչտիքտէ քիրէճ թաշընը թէրքիպ էտէն պիր մա'տէն տիր։

(6.) Քոբալտում՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ գայիյա թա-շընը թէչքիլ էտէն պիր մա'տէն տիր։

(7.) Սօդիում՝ պիր մա'տէն օլուպ՝ օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ, տէնիզ սույունտաքի թուզունն էսասը օլան սօդայը եա-փար։

(8.) Տէմիր՝ սա՞իր մա'տէնլէրտէն վաֆիր օլուպ, օգսիճէն իւէ պիրէչտիքտէ նէվ' նէվ' միւրքէքէպ մա'տէն օլուր, վէ էն-վա'ի գայալարդն թէրքիպթիրնտա պուլունուր։

(9.) Քարպոն (մատատէ իւլ ֆահմ) օգսիճէն իւէ պիրէչտիշ օլարագ, էնվա'ի գայալարտա պուլունուր։ Էշմաս վէ քէսմիւր խալիս քարպոն տըրլար։

(10.) Քիւքիւրթ՝ փէք քէսիր, վէ օգսիճէն վէ քիրէճ իւէ պիրէչտիքտէ այէր թաշընը թէչքիլ էտէն պիր մա'տէն տիր։

(11.) Հայտրօճէն (միէլլիտ իւլ մա') օգսիճէն իւէ պիրէշ-տիքտէ, տէրեայը, նէֆրէլերի վէ կէօլէրի տօլուտուան սու-սան մա'տա գայալարդն տախի թէրքիպտիքտէ պուլունան սու-յու թէրքիպ էտէն պիր կաղ տըր։ Ազէը թաշընը $^{0}/_{100}$ ի տա-խի պու. կաղ տըր։

(12.) Գլօրին՝ սօտիում իւէ պիրէչտիքտէ պա'զը եէրտէ եը-զըլմըշ պուլունան 'տաի թուզու. հասրլ էտէր։

Պու 'ունսուրլէր՝ էնվա'ի թէրքիպ իւզրէ կէօնա կէօն մա'տէնէր թէչքիլ էտէրլէր։ գայալար տախի մա'տէն-լէրտէն 'իպարէթ տիր։ ֆագատ պա'զը գայա վար քի սաթի պիր մա'տէնտէն թէչքքիլ էթմիշ տիր։

3. ԳԱՅԱԼԱՐԸՆ ԷՏՅԻՊ ՎԷ ԹԱՆՁԻՄԻ

5. Գըշը ը արզտա պուլունան էնվա'ի գայալար իքի գըսմ օլուպ պիր գըսմը թաղագա հէյթիմնտէ պու-լունուր, վէ տիկէր գըսմը թաղագա հէյթիմնտէ պու-լունմագ։

6. Թաղագա էյեցթիմնտէ ՊՈՒԼՈՒՆԱՆ ԳԱՅԱԼԱՐ գաթ գաթ եաքսա թաղագա թաղագա թէչքքիլ էթ-միշ գայալար տըրլար։

Ցունճը չէքլ պէօյլէ պիր սըրա թաղագա պէյանընտա օլուպ՝ (1) նումէրօ իւէ ալթտա պիր գաթ գում թաշը, (2) նումէրօ իւէ անրն իւզէրինտէ եաղը թաշը գայասը, (3) նում-էրօ իւէ անրն իւզէրին-տէ պիր թաղագա քիրէճ թաշը վէ հէվիրինին իւզէ-րինտէ պիր գաթ իրի ուֆագ գում թաղագասը կէօս-թէրիրմիշ տիր։

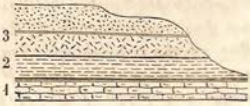

Շեմ. 9.

Թաղագա հէյթիմնտէ պուլունան գայալար՝ սայլուն տիպինտէ չէօրմիշ զարիզ մատատէրտէն 'իպարէթ, եա՛-նի սուտա թէչքքիլ էթմիշ օլորզիլարընտան, սայլուն-տա ուֆագդի, եաքսա հէմանն անա եաղընն պիր հէ-յէթտէ պուլունուրլար։

Շիմտի տախի պու միսիլլիւ չէօքիտնթիս ալ էստէվամ հա-սրլ օլմագտա տըր։ Ցէնիզատ պէօյիւք նէհրլէրին կէօթիւրտու-յիս գում վէ մէվատտա ը սա՞իրէէն եըզնէթբար վէ ատապար հասրլ օլուրլար։ Ցէնիզ զէյրընտաքի եըզնէթբարը տախի տաղլարին հարէքէթնտէն հասուլ կէլիր։

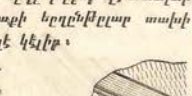
Շեմ. 10.

Պու թաղագալար ապընտատ ու-ֆագդի իտիրէր իսկ տէ, չիմտի 10 ընճը չէքրտէ կէօրիւտուիյիս իւզրէ, էքսէրիյա մա՞իլ, եա՛նի պիր թաղագը գապմըշ պուլու-նայօրլար։

Պունանն անկիպշրը քի պիր գումվէ ի թաղի՛իէ վասրմասը իւլէ պու թաղագալա-րըն հէյէթի ասնկրատան տէյիշմիշ տիր։

Պա'զէն թաղագալար՝ աշաղրատան թէ՞սիր էէն պիր

3. Գայալար նէ՞ հէյթիլիրսէ պուլունուրլար։

6. Թաղագալը գայալարը թա՛իրիճ էլլէ։ Պու թաղագալարին ասրլ հէ-յէթի նէ՞ իտի, վէ նի՞նճէ թէզտիր օլուտ։ Թաղագալարը գալարրրլաղ պիրիլմէսինէն պա'զէն նէ՞ նէթիճէ հասրլ օլար։

գուվլեթի իլէ գապարբպ, տէրէ թէվիէ միսիլիւ էնիշ եօգուշ պիր հէյլեթ քէպպ էտէրլէր։

Ցպղրգ եէրլէրտէ, 11 վէ 12ՆՇի չէքրտէ կէօսթէրիլտիկի իւզրէ, մունՇանի վէ էյրի պիւյրիւ թապաղա-լար կէօրիւլիւր։

ՇԷԿԼ 11.

ՇԷԿԼ 12.

Թապաղապարին գալորբրլրպ պիւ-քիւլտիւ-բլէրինտէն սոնկրա ալթտաքի գայալարին եօգարբլյա չէվրիկիշ ուՇարը իւզէրինտէ չօգ տէփա՚ եէնի չէօքիւնթիւ հարբլ օլուր։

13ունՇի չէքրտէ տան բ է գատար օլան թա-գ պաղապար պիր գուվ-վլեթի իլէ գալորբրլրպ պիւ-քիւլտիւ-բտէն սոնկ-բա անկէրին իւզէրին-տէ գ գ թապաղապարին թէչէքքիւլ էթմէյի կէօսթէրիլմիշ տիր։

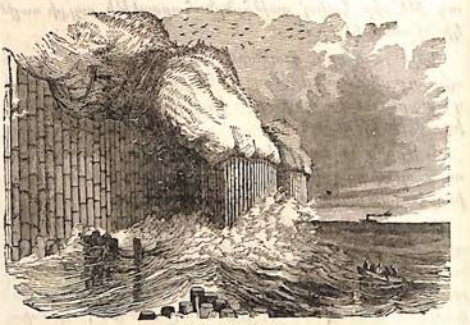

ՇԷԿԼ 13.

Պու հայտէն մուսթէպան օլուր քի, տալթտաքի թա-պաղապար պիր գուվվեթի գալորբրլմպտան էվվել, թէքմիլէն թէչէքքիւլ էթմիշ, վէ եօգարտաքի գայա-լար վաղ՝ օրտնմպտան էվվել գալորբրլրպ պիւքիւլ-միշ տիրլեր։ Իմտի պու հալ պիր պերինի միթՇա-գրպ իշ միտտէթէ տէկլէթ էտէր։ Պերինտի, տալթ-տաքի գայալարին թէչէքքիւլի միտտէթի. իքինտի, անկէրին եօգարբլյա գալորբրլրպ պիւքիւլէրի միտ-տէթի. վէ իւչինտի, իւսթտաքի գայալարին թէչէք-քիւլի միտտէթի։

Հէր թարաֆտա գբլր ը արզին պիր պերի իւզէրինտէ կէմիշ օրան գայալարտան 'իպարէթ օրմտը քէֆիկէթի գբլր ը ար-զին թէչէքքիւլէ պաչլամտրնտան չիմտիյէ գատար չօգ թէ-պէտաիւլթա օղրամբշ իտիլինէ տէլիկ տիր։

7. ԹԱՊԱԳԱ ՀԷՅԼԵԹԻՆՏԷ ՊՈՒԼՈՒՆՄԱՅԱՆ ԳԱՅԱԼԱՐ իպի գբամ՝ օրտպ, պիրինտիսի հիշ պիր վաղրթի թապաղա-հէյլեթինտէ օրմտիշ, իքինտիսի չօգ տէվրիլր էվվել թապաղա հէյլեթինտէ օրմտ՚ իսկ տէ, չիմտի թապա-գա հէյլեթինտէ տէյլիկ տիր։

Ուֆարգի, մա՚ին վէ թապաղապրդ գայալարը

Պիրինտի գբամա, քիւրէ ի արզին տէրուտեթինտէ էրիմիշ պիր հալտէ պուլունարագ գբլր ը արզին եարբգարրին-տան ֆբշգրբարը իշին, նարի ֆայա տէնիր։ Պու գայա քիւրէ ի արզին միթՇատիտ եէրլէրինտէ, պահուսուս տաղրգ մէմիլքէթլէրտէ, չօգ պուլունուր։

Հրատան նէֆերին քէնարինտա վաղը՝ ֆաղիսէյտ, վէ Աքօչիտատա տէնիզ գբլբարինտա պուլունան Ֆինկալ մա-զարատ՝ պու նէվ՚ գայանին մէշհուր միտալարը տիր։

ՖԻՆԿԱԼ ՄԱԶԱՐԱՏԸ

Իքինտի գբամա տալընտա թապաղապը օրտպ՝ մուսա-խէրէն հարաբէթ ի չէտիտ վէ թապէիդ թէ՚սիրիյէ թապաղա հալինի զայ՚ էթմէյինտէն հէնէնի ֆէյ-թէտմիյէ օրտնուր. մէսէլա նարի գայա էրիմիշ պիր հարտ օրտաղ եարբգտան ֆբշգրբրրպ՝ գուրպինտ օրան գայալարը գբշգրբրմպտլէ անկէրին թապաղա հէյլեթինի պզղար։

Զաղմաղ թարը վէ տէմիր ֆիլիզի հէյլեթի տէյիշմիշ գայա նէ՚լինտէն տիրլէր։

4. ԹԷՀԱՃՃԻՒՐ

8. Գայալարտա պուլունուպ թաշ քէսիրմիշ օրան 'ուզվի, եա՚նի նէպաթի վէ հայվանի ճիամլերէ ՄԻԻԹԷ-ՀԱՃՃԻՒՐ ասնիկիր։

Պունդար՚ քիւրէ ի արզին կէշմիշ տէվրէրէրինին էսէրի օրտպ՝ ասբլ նէպաթի եարսօտ հայվանի թապի՚ալթքը թէպէտտիւլ իլէ 'ուզվի մուտտէ եէրինէ մա՚տէնի մուտ-տէ հալինի քէպպ էթմիշլեր, եա՚նի թաշա տէօնմիշլեր տիր, վէ պու սէպէպտէն Մ-ՌԷՆ-ՃԷՆ թէպմիյէ օրտ-նուրլար։

ՄիսիթՇանճիրտի՚ սալթ թապաղապը գայալարտա մէվճուտ օրտպ նարի գայալարտա հիշ եօգ, վէ հէյլ-թի տէյիշմիշ գայալարտա տախի փէք նատիր տիր. գիրա պու նէվ՚ գայալարին օղրատրգլարը թէպէտտիւ-լաթ 'ուզվի ճիամլերին էսէրինի մանվ էթմիշ տիր։

Կէյմիշ 'ասրարտա մէվճուտ պուլունմուշ 'ուզվի ճիամլերաէն պահա էտէն 'իլմ Փ-ԼԷՆ-ՌՇԷՆ թէպմիյէ օրտնուր։

5. ՔԻՒՐԷ Ի ԱՐԶԻՆ ԹԱՐԻԽԻ

9. Քիւրէ ի արզին՝ վաղթը իլէ փէք արճադ վէ էրիմիշ պիր հալտէ օրտրը, հէմ՚ատ կալ վէ պուդուլար իլէ մուհամի խալկի սապրգա զիքր էտիլտի։ Ուզուն միտտէթլէր միբուրիյէ պու քիւրէ սօզալուպ գապուգ պաղլատար, վէ կիթտիքճէ պու գապուգին տէրէճէ ի հարաբէթի սույուն գայնամտը հարաբէթի տէրէճէ-սինտէն ասպրը (212° ֆահրէնհայթ) էնմէսի իւզէրինտէ պուգու սրգրբաշրպ՝ սու օլտու, վէ սաթհ ը քիւրէնին փօթ եէրլէրինտէ պիրիքտի։

Սա՚իր թապաղապար իլէ գապիր օրան մա՚նի թապաղապար հա՚նիր միթՇագիպ միտտեթիլրի իմա էտէր։ Քիւրէ ի արզ գբշգրբրն պիրի պիրի իւզէրինտէ վաղը՝ գայալարտան 'իպարէթի օրմտը նէյէ՚ պալէթի տիր։

7. Թապաղա հէյլեթինտէ օրմպան գայանին գբամտրը հա՚նիկլար տրբ։ Պա՚զը նարի գայալար զիքր էյլէ։

Հէյլեթի տէյիշմիշ գայա նի՚ճէ հուսուլէ կէմիշ տիր։

8. Թէչհաճճիւր նէ՚ տիր։ 'Նի՚քէտ վագի՚ օլուր։ Հա՚նիր 'իլմ կէշմիշ տէհրլերին 'ուզվի ճիամլերինէն պահա էտէր։

9. Քիւրէ ի արզը գբշգրբ նի՚ճէ հուսուլէ կէշմիշ տիր։ Սու նի՚ զէման քիւրէ ի արզին չուգուր եէրլէրինէ թօփանար։

Պու սօղումադ միւտաէթինաէ քիւրէ ի արդրն գէշրը չէքիլիպ պա՛զը Եէրաէ եօգաբը չէզմէշ՝ պա՛զը Եէրաէ տաախի ալաղը էնմիշ օյարադ, սուլուն, գա՛խաէ ի ճաղիպէ թէ՞սիրկիյէ, եւիճէկմիշ սէմիէլերի պրագըլ չուգուբլար եէնիտէն պիրիքմէսկիյէ, պիր Եէրաէն կէթիրմէկի մատաէ տիկէր Եէրլէրտէ թաագալը չէօքինտիւ հալինաէ գալը։

Քիւրէ ի արդրն հէր թարաֆը պու միսկիլիւ թէպէտուրլաթ ը միւթէ՝ագրպէնին պիր գաչրը կէօրմիւշ տիր։ Պու թէպէտուրլաթ թէ՞սիրինաէն թէլէֆ օլան նէպաթամ ու հայվանամ, չիմսի օ տէվրլէրին սէսսիզ չաֆիտի մաղամինտա չէօքինտիւլիւ գայալարտա միւթէհամճիր օյարադ պուլունույորլար։

Պու թէպէտուրլաթ ը միւթէ՝ագրպէ իլէ քիւրէ ի արդրն թէլէֆքիւլինաէն, վէ քիւրէ ի արդտա պուլունմէշ օյան նէպաթամ վէ հայվանամտան պահա էաէն 'իլմէ ձ:ըձէ եախատ 'ԻՀ Ի Բ-ԳՀ-Բ Ի-Լ -ՐԷ տէնիր։

Ձօղրաֆիա՝ ճիօլօճինին խիթամ պուլաուղու նօգթատան պաչչրա՝ քիւրէ ի արդրն հալ ը հաղրատաքի չէքրի վէ սաթիը վէ սա՞իր ահվալինաէն պահա էաէր։

Ճիօլօճի՝ քիւրէ ի արդրն գէշրը թէլէքիլ էաէն էնվա՛ի գայալարրն թարիխէ սրրատրնը թա՛րիֆ էլլէր։

10. Քիւրէ ի արդրն թարիխ ի գաամի պիր գաչ միւտաէթէ թագսիմ օլունուլ՝ պու թագսիմ կէօնա կէտն միւթէհամճիրաթրն քէչֆ օլունմասը իւզէրինէ միւ՞էասէս տիր։ գիրա վագրթ միւրուրլիյէ, քիւրէ ի արգտա նէչֆ ու նիսմա թարիղի տէյիշիպ, հէր միւտաէթին քէնտինէ մախսուս նէպաթամի վէ հայվանամը օրմուշ տրը։ Միւթէհամճիրաթրն պիրլիյի անղէրին միւտաէթինին պիրլիյինէ տէլալէթի էաէր։

Պիրինճի միւտաէթ ՄԻԻՏՏԷԹ Ի ԹԱԼԻՏԷ տիր քի, քիւրէ ի արդրն գէշրը թէլէքքիւլինաէն հայաթ ը հայվանկէ զուհուր էտինճէյէաէր միւրուր էաէն վագթը չամիլ տիր։ քիւրէ ի արդրն հայվանամի իչուն հաղրրանամարնտան էվվէլ զուհուր էթմիշ վագ՝ալար պու միւտաէթէ մախսուս տրը։

Պու միւտաէթաէ թէլէքքիւլ էթմիշ գայալարտա միւթէհամճիրաթի պուլունմագ, էմմ տէ մէգքիւր գայալարրն ուֆուգի վաղիչէթաէ պուլունմասը տահի փէք նատիր տիր։

Զիրա պու գայալար օլ միւտաէթաէն սոնկրա զուհուր էթմիշ ամարիգամի սէպէպիյէ եօգաբը գարգմիշ, պիւքիւմիշ, գրրրմիշ, վէ սաղլ վաղիչէթլէրինաէն չէգմիշլար տրը։

Իքինճի միւտաէթ ՀԱՅՎԱՆԱՄ Ը ՆԱԳԻԻԼ ՄԻԻՏՏԷԹԻ, եա՞հի մէֆքուրրզ հայվանամի միւտաէթի տիր քի, պու միւտաէթին գայալարրնտա հայվանամի ը նագիիլինին վէ նէպաթամրն միւթէհամճիրաթը չօգ պուլունուր. գուրա կիպի քէմիրթիզ օլարադ պօղում պօղում, վէ թէքքրլէք փարմագլարը չէքինտէ օլան հայվանամի պու միւտաէթաէ եէնի զուհուր էթմիշլր իսէ տէ, օլ 'ասրրն էն չօգ հայվանամը սիրիտանրն էթմի մինիլլիս նագիիլ օլանլարտան 'իպարէթ տիր։

Ինչինճի միւտաէթ ՄԻԻՏՏԷԹ ԻՒՍ ՍԷՄԷՔ տիր քի, պու միւտաէթին միւթէհամճիրաթը վաֆիր վէ էվվէլքիլէրինաէն գկյատ ա՛լա վէ քէմալ էրմիշ նէպաթամի վէ հայվանամը չամիլ տիր։ Պու 'ասրտա քէմիքթիզ վէ պօղում պօղում օլան իլէ, մէվրլրը վէ մէվսրլրը հայվանամի չօգ պուլունուր իսէ տէ, պայրգ վէ խուսուսա քէօվէք պալրը ճինսինտէն օլանլար տահա չօգ պուլունուր։

Շիմալի Ամերիգատտա գարայա մախսուս նէպաթամի վէ հայվանամրն իկք էտէրի պու միւտաէթին գայալարրնտա պուլունուր։

ԳԱՐՊՕՆ ՄԻԻՏՏԷԹԻ

Յէօրամինճի միւտաէթ ԳԱՐՊՕՆ ԵԱԽՕՏ ՄԱ՛ՏԷՆ ՔԷՕՄԻՒՐԻՒ միւտաէթի տիր քի, պու միւտաէթին միւթէհամճիրաթը հաչէրաթրն իլրի օլան զիւլ մնաչէյն, եա՞նի հէմ սուտա հէմ գարտտա եաչայանրար, հէմ տէ չէքիրկէ միսիլլիս պէօճէլրլր, վէ նէնկէճ միսիլլիս գապագրլու հայվանարրը չամիլ իսէ տէ, պու 'ասր քէնտինինի սա՞իր միւտաէթլէրտէն թէֆիրկ էտէն էյրէլթի օթու վէ շամ ադամը միսիլլիս պիր գաչ նէչմ նէպաթամը քէարէթլէ չամիլ տիր, վէ մա՛տէն քէօմիւրիս պու նէպաթամրն թէհամճիրի տիր։ Օլ դէմանն քիւրէ ի արդրն հարարէթի չիմտրքինտէն ֆէվգ էլ 'տաէ գկյատ օլուպ՝ քիւրէ ի հալտատա տահի գարպօնրն քէարէթ իլէ պուլունմասը նէպաթամրն չօգճա պէօյիւմէսինէ սէպէպ օլմուշ տրը։ Թամիթ ը խիթիլատան գոմթպարտա գատար իրի եամրագրը ամմա ագ վէ ուֆագ չիւէքրի ադամբարտան կէնիշ կէնիշ օրման վէ զապէրէր եէրի գարիսմիշ իսի։ Պու միւտաէթաէ թէպէտուրլաթ միւթէմատիէն վագի՝ օլուպ՝ սրգ օրմանլարտա ադամլար տա թուֆանը վասիթասրլէ տէվրիկիպ սուլարրն ադրրլրրը ալթընտա գամ գամ գալմշ, վէ պիրի թէարիճ մա՛տէն քէօմիւրինաէ թէպտիլ օրմուչլար տրը։

Պէչինճի միւտաէթ Մ'ԻՏՏԷԹ Ի ՀԱՇԻՐԱԹ Ը 'ԱՋԻՄԷ տիր քի, հաչէրաթի ը ադրիրէ վէ հայվանամի ը նագիիլ-

Քիւրէ ի արգ նէ՞ տիւրլիւ թէպէտուրլաթի կէօրմիւշ տիր։
Ճիօլօճի նէ՞սէ՞ պա՞ն էաէր։
Ձօղրաֆիանրն Ճիօլօճիանէն ֆարգը նէ՞ տիր։
10. Քիւրէ ի արդրն թարիխ ի գաամի նի՞ճէ թագսիմ օլունուր։ Պու թագսիմ նէ՞ իւզէրինէ միւ՞էասէս տիր։
Պիրինճի միւտաէթի թարիխի էլլէ։
Իքինճի միւտաէթ նէ՞ իսի։

Պու միւտաէթին գայալարրնտա հա՞նկը միւթէհամճիրաթի պուլունուր։
Իչինճի միւտաէթ նէ՞ տիր։
Պու միւտաէթաէ հա՞նկը հայվանամի քէարէթի իլէ պուլունուր։
Գարպօն միւտաէթի սա՞իր միւտաէթլէրտէն նէ՞ իլէ թէֆիրկ օլունուր։
Մա՛տէն քէօմիւրիս. Դինճէ՞ հուուլա կէլմիշ տիր։

նին զայրեալ իրիկէմէոնին վաղթը տար։ Հաչէրտի ը 'ապիմէտէն ուզուն'զու. օն պագատան օթուզ պաղա գառատ, պաղը վէ տիրէրի թիմոնդնքնէ պէնկղէր, վէ տէնկղ հայվանը օլան իսթիսօարբա, վէ զայէթ պէպլիւք օլարագ պաղը վէ պօյնու երրանա պէնկղէր օլան փլէսիօսարբա, հէմ տէ ուչար նէմրնեան վեթէրօ. տագթիկ նաման հայվանլար զիբրէ չայէսթէ տիրլեր։

Պու 'ապրատա քէօփէք պաղլարը տախի չօգ պուլունուզ՝ իլք ակէ՞ա օլարագ հայվանամ ը զամ իւս սէ. տիյէ, եա՞նի մէմէլի հայվանամ տախի պու միւտաէթին դայալարընատա կէօրիւնիւրլեր։

ԹԱԼԷՕԹԷՐԻՍ, ՏՐԻՕԹԷՐԻՍ

Ալթընճը միւտաէթ ՀԱՅՎԱՆԱԹ Ը ՉԱՔ ԻՒՍ ՍԷՏԻՅԷ ՄԻԻՏՏԷԹԻ տիր քի, հայվանամ վէ նէպատամբրն էնտա ճինպէրինին չօղու պու միւտաէթամ մանէվ օլուզ՝ ա'լա ճինպէրի խէ պու միւտաէթին միթէՀանճիրամբնատա պուլունուր։ Պու 'ապրատա սարնն վէ բինա պաղլը, մէչէ, սէօյիւա, վէ խարմա ադաճը կէօրիւնիւր, վէ հայվանամատան մէմլուլեր, մէսէլա ուզուն պուրունլու վարլօթէրիմ, պաղը էլէ խօրթումա ֆիլէ պէնկղէր ամնա ադու տիրլերի ադաղը տէօնմիւշ տինօթէրիրմ, մանթօտն էտիսօտ Ամերիգա ֆիլի, ֆիլ ի մանմատա վէ պօթի նէմրնեան օլարագ, էն պէօյիւք քերկէատնատան իրի մէճամէրիօն թէրքսիւբ էտրլեր։

Նէսանճի միւտաէթ, Մ Ի Ի Տ Տ Ի Թ Ի պ Ը Ն Ի Ր Ի Ն տիր քի, էվվէլբի միւտաէթամ եէրի զամի էթմիշ օլան իրի հայվանամին չօղու պու 'ատրատա մանէվ օլուզ՝ անկէրին եէրինի տատա քիչիւք, ամնա տատա ա'լա հայվանամ թուտաք։ Վէ կէշիշ տէվրէրամ միթէ'ադրպ թէպէտտիւլամ վարթաարչյա իսարն օլանուզ, մէսէլէն օլմաղա հաղրրաարրմրշ տիւնեայա էն ասնկրա կէլէն զամ, եա՞նի ճիս միչանն ա'լա վէ էգիզալ օլարագ, վիւճիւտ սուրէթ ի միբէմնիկէտ խպդ օլանան ինանն պու միւտաէթամ զուհուր էտէր։

Պու ասն միւտաէթամ քիւրէ ի արզ իւգէրինամ թէպէտտիւլամ վուգու՝ պուլուր իսէ տէ, էվվէլբի միւտաէթէրին թէպէտտիւլամը գառատ 'ումումի վէ շէտտա տէչիլ տիր։

Հաչէրտի ը 'ապիմէ միւտաէթինէ մէնանուզ հայվանամ հա՞նկրլար տրը։ Հայվանամի ը զամի իւս ասուրէ միւտաէթի հագգընատա նէ՞ սէնէիրիշ տիր։ Եէսանճի միւտաէթի թա'րիխ էյլէ։

Ճ. ՀԱԼ Ը ՀԱՁԸՐՏԱ ՎՈՒԳՈՒ' ՊՈՒԼԱՆ ԹԷՊԷՏՏԻՒԼԱԹ

11. Քիւրէ ի արզն զէրբրնատա հարա վուգու՝ պուլմագատա օլան թէպէտտիւլամ ամթէաքէր իչ սէպէպատէն, եա՞նի (1) քիւրէ ի հավատան, (2) սուտան վէ (3) քիւրէ ի արզն էրիմիշ իչի թէ՞էսէրնատէն հարբ օլուր։

Քիւրէ ի հավանրն բութուպէթի գայանրն աչրգատաքի սամէհրնը եուվչոտրպ տաղրթմագլէ գուման թահվիկ էտէր, բիւկէատ տախի գում՝ օլմուչ օլան պու փարչարը սավուրուզ կէօթիւրէրէք՝ վաղթրն միւրուրնամէ պէօյիւք եէղղնթը մէյատատա կէթիրէր։

Պու թարզ իւգրէ, Ա՞ռնա ի քէպիրին գումա մէթէմ բիւզկատը վասրթասրյէ զարպա տօզրու կէօթիւրիւէրէք, Ա՞թլանթիզ օղանատրնն գէրբրնը տօրատրուզ, տիւզ օվա կիպի սէատէր թէչրկ էթմէշ տիր։ Բիւզկատրն չօղնա զարպատ տօզրու էտայի տէնկղ քէնարարրնատա տահրկին գումա բիւզկատան տավրուարագ, միւվաղի սրբի վէ պաղրրար թէրքիպ էտէր, նիձէ քի Լօնկ Ա՛ղատա նամ տատանրն ճէնուզ գէրբրնատա եիւզ մէ թուլու վէ օթուզ պաղ իրթիֆա'ը օլան պէօյէ սրբրկար վար տրը։

12. Նէհրլեր՝ եավաչ եավաչ քէնտի տահրկրերինի ա-չընտրբրմագլէ, վէ տէրին մէճրարար հարբ էթմէ.քլէ, կէչտիքլերի տէրէլերատ պէօյիւք թէպէտտիւլամա սէ-պէպ օլուրլար։

Պու պարատ էն մէչհուր միտաղ՝ արզն գայատան 'իպա-ըլեթ թարագարարրնը 3000—6000 պաղ տերինէ գա-տար գաղմրշ օլան Գօլօրատտօ նէհրինին մէճրատը տրը։

Նէհրլեր՝ պու մինվալ իւգրէ թաչրարգլարը մատատէ-լերի, եա՞նի գում՝ թօփրագ վէ ուճագ թաչլարը, տէնկղ տօզրու կէօթիւրիւրլեր։

Պա'զը պէօյիւք նէհրլերին կէօթիւրտիւյու մէվատտա փէք չօգ օլուր։ Մէսէլա՝ Միսիսիփիի նէհրի սէնէատ սամէհը պիր մարէպպա մի, վէ տէրինէյի 268 պաղ օլան պիր եղղին մէ-վատտա թաչրը։ Վէ էհմ պէօյիւք հէմ քիւչիւք նէհրլերին տա'ֆատ պէօյէճէ իչ կէօրտիւքլերի քէպինէթ կէօղ էօնիճէ կէթիրիլտիքտէ, պէօյիւք գարպարրն պիւթիւն սամէհը տա'ֆա տէնկղ տօզրու էնմէքտէ օլարրդը անկաչրլրը։

Պահր ը մանհիթ ադընմրլարը տախի պու միսիլլիպիր իչ կէօրմէքտէ տիրլեր։ Փագատ խաֆիֆ օլուդ-լարը ճիհէթէլէ անճագ ուճագ գում կէօթիւրէ պիւ-լիրլեր։

13. Քիւրէ ի արզն զայէթ սրճագ օլան իչի՝ կեահ տէվրլէրճէ պիթթէարիճ, կեահ տախի, ամէչ ֆիչան տաղրար վէ հարէքէթ ի արզ զուհուրինտէ օլարզը կիպ-պի, անարզրն գէրբ ը արզն իրթիֆա'ի սամէհրնը թաղ-եիր էտէր։

Զօգ թարաֆիարատա քիւրէ ի արզն իրթիֆա'ի սամէհրնն պիթթէարիճ թէպէտտիւլի կէօրիւլմէքտէ տիր։

Սգանտինավիա (Իսվէճ վէ Նորվէճ) չիպ՝ ի ճէգիրէսինին չիմալ թարաֆը եիւգ սէնէատ տէօրթ պաղ գառատ եիւճէ-լիպ, ճէնուզ թարաֆը իսէ եավաչ եավաչ էնմէքտէ տիր։

Կրուէնանտրն 60° 43′ տէն 69° է գառատ օլան տէնիզ գը-յրսը տէօրթ տէհրատն պէրու պիթթէարիճ էհէյօր։ Լաբին Լապրատօրատան Ֆիւ ձէրզի էյալէթինէ գառատ օլան տէնիզ սահիլի եավաչ եավաչ եիւճէյիյօր։

Պահր ը մանհիթ ի քէպիրտէ չիմալ ի զարպինին զարպըն-ատան ճէնուզ ի չարգինին չարգընատա տօզրու տիւչիւալ թուլէն

Հաչէրտի ը 'ապիմէ միւտաէթինէ մէնանուզ հայվանամ հա՞նկրլար տրը։ Հայվանամի ը զամի իւս ասուրէ միւտաէթի հագգընատա նէ՞ սէնէիրիշ տիր։ Եէսանճի միւտաէթի թա'րիխ էյլէ։

11. Հալա վուգու՝ պուլմագատա օլան թէպէտտիւլամի՝ նէ՞ վարթաարար իլէ օլույօր։ Հալա նէ՞ մինվալ իւգրէ տիւնեատրն գէրբրնատա թէ՞տիր էտէր։

12. Նէհրլեր նէ՞ թէպէտտիւլամա սեպեպ օլուրլար։ Հա՞նկրլ նէհրը մէճ-բասրը չօգ տէրինէյտիրմիշ տիր։

13. Քիւրէ ի արզն զայէթ սրճագ օլան իչի՝ գէրբրնատա նէ՞ թէ՞տիր էտէր։

6000 միլ վէ 'արզէն պիր եա էքի պին միլ օլան պիր եէր էնմէքտէ տիր։

Զէրդէրէ վէ սաթէչիլան տաղարդն զուհուրի իլէ պիրտէն պիրէ վուգու' պուլան թէպէտուլաթի իլէրիտէ թա'րիֆ օլունաճագ տըր։

ԳԱՊ Ը ՍԱՆԻ

ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԱԳՍԻՄԻ

1. ԳԸԹ'ԱԱԹ Ը 'ԱՋԻՄԷ

1. Պալատէ զէքր օլունտըղը կիպի, սու բու ի զէմինին չուգուր եէրլէրինի տօլտուրուր։

Քիւրէ ի արզին սաթհը մունթազամ օլան իսի, հէր ճիհէթի միւսաւի տէրինէքտէ պիր գաթ սու իլէ իհաթէ օլունուր իսի, վէ քիւրէ ի արզին պիր թէրէֆինէ հաճմի պէշ եիւզ օթուզա թագսիմ էտիլէքտէ անճագ պիր վայը սու օլաբզնանան, օլ գաթ սույուն տէրինդէյի 10,000 այագ օլուր իսի։ Օլ զէման բու ի զէմին քիւլիէն սու օմնաղա, տէնիզատ եաչայա պիրէնէլբտէն մա՚տա՚ հայվանաթի վէ նեպաթաթ եաչայամաղ իսի։

Ֆագաթ եէրին սաթհը էնիլի եօգուչու, սու տաթի չուգուրլաբա էնէր օլաբզը ճիհէթէ, եիւքսէք եէրլէր գարա գաբզը տըր։

Եանտապի չէքլ՝ քիւրէ ի արզին պիր նըսֆինին իչ եիւզիւնիւ կէօսթէրիր։

A. Արզին զայէֆ արճագ օլան իչի
B. B. Արզին զուլբը
C. Սու
D. Քիւրէ ի հավա
E. E. E. Գարա

2. Սաթհ ը արզին խարիթաարնա պագդրլաբդաա կէօրիւլիւր քի սու գարանին իչ գաթը հէմ տէ եէք վիւճուտա տըր, գարա իսէ այրը այրը գըթ'ալարա միւնդասիմ տիր։

Գարանին այրրըմըզ գըթ'ալարընտան իւչիւ պէօյիւք օլուպ, պէօյիւքլերէ ԳԸԹ'ԱԱԹ Ը 'ԱՋԻՄԷ վէ քիւչիւքլերէ ՃԷՋԱ'ԻՐ թէսմիյէ օլունուր։

Գրթ'ատի ը 'ազիմ իչ օլուպ, (1) ՇԱՐԳԻ (2) ԳԱՐԳԻ վէ (3) ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ գրթ'ալարը տըր։

3. Շարգի պէօյիւք գրթ'անին թուլու, 207 տէրէճէ, եա՚նի Աֆրիգանին 17° 33՝ զարպի թուլլնտա վագի՝ զարպի նօգթա օլան եէչիլ պուրնունտան, Ասիանին 170° զարպի թուլլա վագի՝ չարգի ուճու օլան Շարգ պուրնունտա գատար օլուպ, 'արզը իսէ 110°, եա՚նի Սիպիրին 78° 16՝ չիմալի 'արզտա վագի՝ Շէլիուսքին պուրնունտան Աֆրիգանին 34° 50՝ ճէնուպի 'արզնտա վագի՝ Ավուչնա պուրնունտա գատար տըր։

Գու գրթ'ա Ասիա, Էվրօպա, վէ Աֆրիգայը չամիկ տիր։ Ասիա վէ Էվրօպա գրթ'ալարը վասի՝ պիր գրթ'ա-Նրն իքի գրամի օլուպ, Աֆրիգա իսէ պահր ը Սէֆիա վէ պահր ը Ահմէր վարթաարյէ պու գրթ'ատան այրըմըշ, ֆագաթ Սիւէյշ պէրզախը իլէ անա միւթհսըլ դամիշ տըր։

ՀՈՒՆ ՊՈՒՐՈՒՆ

4. Դարպի գԸթ'ա չարգիտէն քիւչիւք տիր, վէ թուլու 130 տէրէճէ, եա՚նի Պրազիլին 35° զարպի թուլլնտա վագի՝ Սան Բոգ պուրնունտան 168° զարպի թուլլա վագի՝ փրէնտ տը կալ պուրնունտա գատար օլուպ, 'արզը իսէ 126 տէրէճէ, եա՚նի Շիմալի Ամէրիգանին 72° չիմալի 'արզնտա վագի՝ Պարբօ պուրնունտան, ճէնուպի Ամէրիգանին 34° 'արզնտա վագի՝ Մաղելլան պոգազնա գատար տըր։

Գու գրթ'ա ԵՒՐԱԼԻ Վէ ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱ գրամարընը միւթհէմիլ տիր։ Գու գրամար Ամէրիկ տէնիզի վէ Մէքսիքօ քէօրֆէզլիյէ եէքտիկէրինտէն միւնֆէսիլ իսէլէր ատ, փանտամա պէրզաղը իլէ միւթհսըլ տըրլար։

5. ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ գրթ'ասը չարգի վէ գարպի գրթ'ալարատան քիչիւք օլուպ՝ պոյու 40 վէ էնի 30 տէրէճէ տիր։

Զօգ տէֆ'ա Ասիա, Էվրօպա, Աֆրիգա, Շիմալի Ամէրիգա, ճէնուպի Ամէրիգա վէ Ավսթրալիա գրթ'ալարընին հէր պիրինէ 'ազիմ գրթ'ա, վէ հիսէսինէ գրթ'ասի ը 'ազիմ տէնիլիր։

6. Գարա գրթ'ալարընին վաղ'էյէթինի նագար ը տիգդամա պարդրլմըզդան, կէօրիւրիւդ քի պու գրթ'ալար քիւրէ ի արզ իւզէրինտէ հեթիդանմըզ պիր հալտէ տաղընդգ օլմայբպ, անճագ փէրու վէ Մաղդգա չիսի ի ճէգիրէպնտէն կէչէն պիր տա՚իրէ ի 'ազիմ իլէ քիւրէ ի արզ իքիյէ պէօյունտիւքտէ, գարա քիւրէնին նրսֆի ը չիմալինինին զարպընտա, Օգիանօսին չօղուխսէ քիւրէնին նրսֆի ը ճէնուպինինին չարգընտա վագի՝ օլմուչ տըր։ Զիրա քիւրէ ի արզը մէգդքիր տա՚իրէ ի 'ազիմ իլէ գաթ՚ էթմէյիմիզսէ, պիր նրսֆը Ասիա, Էվրօպա, Աֆրիգա, Շիմալի Ամէրիգա, վէ ճէնուպի Ամէրիգանին պէօյիւք փայրը, եա՚նի պէօյիւք գըթ'ալարը սայքի հէվսինի, տիկեր նրսֆը իսէ անճագ ճէնուպի Ամէրիգանին ուճու իլէ Ավսթրալիայը, վէ Պահր ը մունհիթ ի քէպիրին վէ Հինտ Օգիանօսունուն ատալարընը չամիկ օլուր։

Գու թագտիրսէ քիւրէնին պիր նրսֆընա ՆԸՍԹ Ը ՊԵՐՐԻ, վէ տիկերինէ ՆԸՍԹ Ը ՊԱՀՐԻ տէնիլէ պիլիր։

Եիւքսէքլիքտէ եախօտ Էնճէքտէ օլան եէրլէր Հա՚նիկլար տըր։

1. Համմ ի արզին գա՚չ փայտա պիրի սու տըր։

2. Սու. սաթհ ը արզին նէ՚ գատարընը թուլթմուչ, վէ նէ՚ վաղ'էյէթտէ տիր։ Գարա նի՚ճէ թագսիմ օլունմըշ տըր։

3, 4, 5. Շարգի, Դարգի վէ Ավսթրալիա գրթ'ալարընը թա՚րիֆ էյլէ։

6. Գարա գրամարընին վաղ'էյէթի հագդընտա նէ՚ տէնիզմիշ տիր։ Քիւրէնին նրսֆ ը պէրրիսինտէ հա՚նիկ գրթ'ալար, վէ նրսֆ ը պատհրիսինտէ հա՚նիկլար վար տըր։

Քիւրէնին նրսի ը պէրրիսինտէ վագի՝ իբի պէօյիւ գրթ՚ալար պիրի պիրինտէն անճագ Պէրրինկա պօղաղը վէ ճէնուպի Ամէրիգա իկէ միւնիպարը օլուպ, ի-քիսինին Պահը ը միւնեէմիա ի չիմալ իկէ Ամէրիգա Օգիանօսունու իհամէթ էյմայինի, վէ իքիսինին տասի Պահը ը միւնեէմիա ի ճէնուպի, վէ Պահը ը մուհիթ ի քէպիր հէմ Հինա Օգիանօսու իկէ իհամա օլունարդընը կէօրիւրիւզ։ Պու քէյֆիյէթին էհէմմիյէթի սօնկրասան աչիքեար օլանագ տրը։

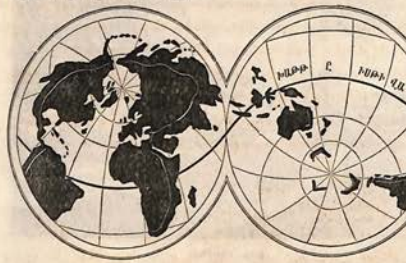

ՆԸՊՅԱ Ը ՊԵՐՐԻ ՆԸՊՅԱ Ը ՊԱՀՐԻ

Պէօյիւ գրթ՚ալարդն իչիւ (Ասիա, Էվրօփա, վէ Շիմալի Ամերիգա) քիւրէնն քիւրէնին նրսի ը չիմալինտէ օլուպ, տիկեր իչ գրթ՚ալարը խէ (Աֆրիգա, վէ ճէնուպի Ամերիգանդն պէօյիւ փայր, վէ Ավսթրալիա) քիւրէնին նրսի ը ճէնուպինտէ տիր. Էվվէլ-քիկերէ չիմալի, վէ սօնկրաքիկերէ ճէնուպի գրթ՚ալար տէնիկիր։

7. Պու ալթը գրթ՚այր, վաղ՚էյէմէրինէ նազարէն հէր պիր չիֆթի չիմալի վէ ճէնուպի իքի գրթ՚ասան՝ իպա-բէթի օլարագ, իչ չիֆթի թէրթիպինտէ կէօրիւրիւզ։

Պիրինճի չիֆթի Շիմալի Ամերիգա իկէ ճէնուպի Ամերիգա, իքինճիսի՝ Էվրօփա իկէ Աֆրիգա, վէ իչինճիսիս՝ Ասիա իկէ Ավսթրալիա տրը։ Պունդարա մուգապիլ Պահը ը միւնեէմիա ի ճէնուպիտէն չիմալի տօղրու իչ օգիանօս ուզանրպ, մէգիքիր իչ չիֆթի գրթ՚ալարը այրրրը։

Պիրինճի իկէ իքինճի չիֆթին արասընտա Պահը ը Ամէրանիգ, պիրինճի իկէ իչինճիսինին արասընտա Պահը ը մուհիթի ի քէպիր, վէ իքինճի իկէ իչինճիսինին ա-բասընտա Պահը ը մուհիթի ի հինտի պուլունուպ՝ պու իչինճիս տէնիզ Ասիանդն խասթի ը իսթիխայա եագ-լայմիշ ճէնուպի հուտուտընա գատար, էվվէլքիկէր ի-սէ Պահը ը միւնեէմիա ի չիմալկի գատար իսթիխասա էսէրլէր։

Պու ինթիզամ չէօյէ պէյան օլունա պիկիր։

Պահը ը Մուհիթի ի քէպիր	Պիրինճի չիֆթի	Իքինճի չիֆթի ի չիմալի	Իչինճիս չիֆթի ի քէպիր
Պահը ը Մուհիթի ի Ամերիգայ	ՇԻՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱ	ԷՎՐՕՓԱ	ԱՍԻԱ
Պահը ը Մուհիթի ի Ամերիգայ	ՃԷՆՈՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱ	ԱՖՐԻԳԱ	ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ

Պէօյլէճէ գարանրն պէօյիւ գրմբ Պահը ը միւնեէմիա ի չիմալկի իհամէ էսթոպ՝ ճէնուպա կիմիտիքճէ տարրաշբը, վէ խաթթ ը խաթիվա իկէ գուրթպ ը ճէ-նուպի արասընտա խիմամ պուլբը։ Սուլբար իսէ Պահը ը միւնեէմիա ի ճէնուպկի իհամէ էսթոպ, չիմալէ տօղ-րու կիմիտիքճէ տարրաշբը։

8. Գէօյիւ գրթ՚ալար հուտուտ վէ սահիլէրի ճի-հէթիյէ պիր պիրինտէն չօգ ֆարգը տրբրար։ Իւչ չի-մալի գրթ՚ալարընն ուզուն քէօրիճէզ վէ պէօյիւ չիպհ ի ճէգիրէյէրի օլուպ, ճէնուպկիրէրին խէ գիքրէ չայան նէ քէօրիճէզ, նէ տէ չիպհ ի ճէգիրէյէրի վար տրբ։

Շիմալի Ամերիգանդն չիպհ ի ճէգիրէյէրի օ գրթ՚անդն պիմիթիւն արաղիսինտէ Նիսպէթէն օն տէօրթտէ պիր, Էվրօփանդրնդի՝ Էվրօփայա Նիսպէթէն տէօրթտէ պիր, վէ Ասիանդրնդի՝ Ասիայա Նիսպէթէն պէշտէ պիր փայ տրբ։

2. ԱՏԱԼԱՐ

9. Գրթ՚ասթ ը 'ադիմէյէն մա՚սա, ՃԷՁԻՐԷ Էսխօտ ատտա թէՀամիյէ օլունան գրթ՚ասթ ը սաղիրէ չօգ պու-լունուր. պունդար իբի գրամ օլուպ, պիրինճիսի՝ գրթ՚ասթ ը 'ադիմէյէ, իքինճիսի օգիանօսլարա մէն-սուպ տրբ։

ԱՆԹԻԼ ԱՏԱԼԱՐԸ

I· Գուադա	V· Սան Դրոյ	IX· Մարթինիգո
II· Ճա՚մայգա	VI· Սան Թումաս	X· Սան Վինսէնթ
III· Հայիթի	VII· Պարպատոս	XI· Պարպատոզ
IV· Փորթօրիգզ	VII· Կուատալուփ	XII· Թրինիտատ

10. Գրթ՚ԱԱԹ Ը 'ԱՁԻՄԷՅԷ ՄԷՆՍՈՒՊ ԱՏԱԼԱՐ՝ գուրպլէ-բինտէբի 'ադիմ գրթ՚ալարա միթէ՚ալիգ, ֆագաթ տէնիզ ալթընտա գալմիշ օլան սիրսիէ տաղարրն թէ-փէրէրի տիրլեր։

Պու սընդրմատան պայրճա ճէզա՚իր ի միճթէմէ՚ա վէ ճէզա՚իր ի միթէսէլիկէ ամիսանքիկեր տրբ։

ԱՄԷՐԻԳԱՅԻ ՄԷՆՍՈՒՊ ՃԷՁԱ՚ԻՐ Ի ՄԻԻԹՔՍԷԼՍԻԼԷ

Ադինդ՝ ճէզա՚իր ի պահր ը միւնեէմիա ի չիմալի տիր քի, Ադթիկ թա՚պիր օլունան Եիւքսէք Էսպլատան միւնդամի՝ պէօյիւ տատար տրբ։

7. Պէօյիւ գրթ՚ալարդն իչ չիֆթէ թաղսիմ օլունմասը Հագդրնտա Նէ՞ տէնիկիր։

8. Պէօյիւ գրթ՚ալար հուտուտ վէ սահիլէրի ճիհէթիյէ պիրի պիրինտէն Նէ՞ խուտուտա ֆարգը տրբրար։

9. Ատալար Ֆիճէ թաղսիմ օլունուր։

10. Գրթ՚ասթ ը 'ադիմէյէ մէնսուպ ատտարդն ասլը Նէ՞ խի։ Ամերիգայա մէնսուպ ճէզա՚իր ի միթէսէլիէյի թա՚րիհ Էրլէ։

Զինեմ՝ Անթիլ առաւարը տրը քի, խաթթ ը միւնհանի իւզրէ Եուգաթանտան վէնէզուէլա սահիկնեռէ վագի՝ առաղարդն չարդի նիհայէթինէ գառար ուզանմիշ վէ տէնիզ ալթընտա գալմիշ պիր սիլսիլէ ի ճիոալը թէփէլէրի տիր։

Յիւնեմիս՝ Պահամա առաւարը տրը քի, պունարդն Ֆլորիտա չիհ ի ճէզիրէսինին օվասընա միթէ՝ալիզ օլառգլարը, մէգիրլէրինէն վէ թէշէքքիւլ էթմէկլէրի մէվատատան աշիքեար տրը։

Կիւնեմիս՝ ճէնուպի Ամերիգանին զարպ գէյլընտա փաթաղանիա ճիվարընտա պուլանան առաւար տրը քի, Զիլի առաղարդն թէթիմնէսի օլուզ՝ տէնիզ ալթընտա գալմիշ ճէպել ի միսէսէլին թէփէլէրի տիրլէր։

Ցինեմի՝ Ավստրեան առաւարը տրը քի, չիմալի Ամերիգանին սահիկ առաղարդնին թէթիմնէսի օլուզ, Պէհրինկա տէնիզինին ճէնուպ թարաֆընա տիւշէրլէր։

ԱՍԻԱՅԱ ՄԷՆՏՈՒՊ ՃԷՋԱՐԻ Ի ՄԻՒԹԷՍԷԼՍԻԼԷ

I· Ալեուտեան առաւարը	A· Պէհրինկա տէնիզի
II· Քուրիլ ,,	B· Օգհօթսք ,,
III· Ճափոն ,,	C· Ճափոն ,,
IV· Լիուգիու ,,	D· Շիմալի Չին ,,
V· Ֆիլիփին ,,	E· Ճէնուպի Չին ,,
a· Պոնին առաւար	N· Նանդին առաղարդը
b· Լաարոն ,,	K· Պէշիւք Քինդան ,,
c, d· Գարոլին ,,	Y· Եապոնա ,,
e· Փիլիւ ,,	S· Խաթանօվա ,,

ԱՍԻԱՅԱ ՄԷՆՏՈՒՊ ՃԷՋԱ՞ԻՐ Ի ՄԻՒԹԷՍԷԼՍԻԼԷ

Պու պէշիւք գրեթ՝անընն չարդի ճիհէթինէ միւնհանի չէքիլէրէ օլարագ չիմնտան ճէնուպէ ուզանմիշ պիր սրբա ճէզա՞իր ի միւթէսէլսիլէ վար տրը քի, Ասիանընն ճիպալ ը միւսէլսէլէնէ միւթէ՝ալիզ, փագաթ տէնիզ ալթընտա գալմիշ սիլսիլէ տաղարդն թէփէլէրի տիրլէր։

Ասիայա մէնտուպ ճէզա՞իր ի միւթէսէլսիլէի թա՞րիխ էյլէ։

Կինեմի՝ Գուրիլ առաւարը տրը քի, Գամչաթ տաղարընն թէթիմնէսի տիրլէր։

Զինեմի՝ Ճափոն առաւարը տրը քի, Սաղալեան առաւընտան Գօրէա չիհ ի ճէզիրէսինէ գառար խաթթ ը միւնհանի իւզրէ ուզանմիշ տրբլար։

Յիւնեմիս՝ Լիուգիու առաւարը տրը քի, խաթթ ը միւնհանի իւզրէ Գօրէատան Ֆորմոզայա գառար ուզանմիշ տրբլար։

Կիւնեմիս՝ Ֆիլիփին առաւարը տրը քի, ճէնուպէ տաղրու կիթմէրքէ ի՝ի սիլսիլէյէ միւնգասիմ՝ օլուբ։ Շարդի սիրսիլէ Սէլէպէս առաւընն, վէ գարպի սիրսիլէ Պօրնէօ առաւընն տաղարընտա միւնթէհի օլուբ։ Պու սօն ի՝ի առա իսէ Մ՝օլուգէ առաւարընտան տրը։

Ամիսէի՝ չէքլսէ տրա նօգթալար իլէ պու սիլսիլէլէրին ճիհէթ ի իմմիտատը ի՝չար օլունմիշ տրը։

ԱՎՍԹՐԱԼԻԱՅԱ ՄԷՆՏՈՒՊ ՃԷՋԱՐԻ Ի ՄԻՒԹԷՍԷԼՍԻԼԷ

I· Սումաթրա	XI· Լուիսէյա ճէզա՞իր ի միւճիթէմէ՝ասը
II· Ճավա	XII· Եէնի Գալէտօնիա
III· Սրմպավա	XIII· Եէնի Զէլանտա
IV· Ֆլորէս	XIV· Ամիրալթի առաւարը
V· Թիմոր	XV· ճէզա՞իր ի Միւէյման
VI· Պորնէօ	XVI· Սանթա Գրուզ
VII· Սէլէպէս	XVII· Եէնի Հէպրիտէս
VIII· Սէրամ՝	F· Ֆիճի առաւարը
IX· Կիլօյօ	T· Թասմանիա
X· Կինեմ ի ճէտիա	M· Մալագգա չիհ ի ճէզիրէսի

ԱՎՍԹՐԱԼԻԱՅԱ ՄԷՆՏՈՒՊ ՃԷՋԱ՞ԻՐ Ի ՄԻՒԹԷՍԷԼՍԻԼԷ

Պունարդ, ճիհէթի կինհինալէրի իքի օլան խաթթէ ը միւնհանիյէ ի միւթէվազ՝իյէ իւզրինէ, Սընտա առաւարընտան Եէնի Զէլանտայա գառար ուզանմիշ պիր դաչ սիլսիլէ առաւարտան՝ իսպարէթ տիրլէր։

Կինճի սիրսիլէ օլան Սընտա առաւարը՝ Սումաթրա, Ճավա, Սրմպավա, Ֆլորէս, վէ զայրինա առաւարընը չամիլ օլուզ, չիմալի զարպատան չարգա տօղրու ուզանմիշ տրբլար։

Չինճի սիրսիլէ Սէրամ՝, Կինէ ի ճէտիա վէ Լուիսէյա ճէզա՞իր ի միւճիթէմէ՝ասը տրը քի, չիմալի զարպատան ճէնուպի չարգա տօղրու ուզանմիշ տրը։ Եէնի

Ավստրալիայա մէնտուպ ճէզա՞իր ի միւթէսէլսիլէի թա՞րիխ էյլէ։

Գալէոնկա իւլ Լօյոլթի առալարը տախի պու սիրսիլէնին թէթիմիէսի տիր։

Յիւնճիւ սիրսիլ Ամիրալթի, Սիւլէյման, Սանթա Գրուզ, վէ Եէնի Հէպրիսէս առալարը տրը քի, իբինճի սիրսիլէնին չիմալի չարգընտա վագի՝ վէ անա միւվազի տիր։

Գիւնճիւ սիրսիլ Եէնի Զէլանտա տրը քի, պու առա Ավթրալիայա մէնու�սիրսիլէնին ճէնուպի չարգ նիհայէթի օլուպ, չիմալի ուճու Եէնի Գալէոնկայա տոզրու՝ լարին պէցիլը գրամ ճէնուպի զարպա տոզրու, վէ Ավթրալիանին սէվահիրնէ միւվազի տիր։ Թասմանիա առալարը Ավթրալիա ճիպպրնին թէթիմիէսի տիր։

Գրի՛սաթ ը 'ազիմէյէ մէնուպ առալարան չու զիրաէքիլէր տախի, եա՝նի՝ Լէվրօիտառա Պէցիլը Պրիթանիա վէ Իրլանտա, Ամերիգանին զարպ թարաֆընա Մառէրա վէ Եէշիլ պուրուն առալարը, չարգ թարաֆընտա Մառակասգար, Հինտիսթանին ճէնուպի ուճունին չարգընտա Սէյլան, Գանտայա եադին Նիւ Ֆաունտանտա առալարը զիբրէ չայան տրրլար։

11. Օգիանօսլարա մէնսուրպ ասալար՝ գարասան ուզաղ վէ պա'զին թէք թէք, պա'զին իսէ սիրսիլ իլէ վագի՝ օլուպ, սիրսիլ օլանլար գարայա մէնուպ առալար իլա տէնիզ ալթընտա դաղմշ տաղլարին թէփելերի տիրլեր։

Պունլարին պայլճասը Ավթրալիանին չիմալի չարգընտա վագի՝ ֆօլիոնէզիա սիւսիւէլլէրի տիր քի, Պահր ը մուհիթ ի քէպիրին օրթասընտա 5500 միլ ուզանմիշ տրրլար։ Պունլար պահր ը մէգքիրտէ, ճէնուպի չարգտա վագի՝ վէ պիրի պիրինէ միւվազի օլան փալսէր, Շիրքէթ, Ավթրալ վէ Հարվէյ առալարը իլէ պայշլայըպ, զարպա տոզրու կիմէտիրճէ Սանթա վէ Ֆինկա առալարընա վարալ օլուր։ Պուրասան Կիպպէրթ վէ Մարշալ առալարընը չամիլ պիր սիրսիլ չիմալի տոզրու, Գարօլին առալարընին ուզուն սիրսիլի իսէ զարպա տոզրու ուզանմիշ, վէ պու սիրսիլէնին զարպընա տիւշէն փիրիւ առալարը Ավթրալիա առալարընտան 'առա օլունմուշ տրր։

ՀՕԼԻՈՆԷԶԻԱ ՀԻՆԳԵՐ Ի ՄԻՒԹԷՆԻԼԻՍԻ

Գրի՛սաթ ը 'ազիմէյէ մէնուպ սա՛իր առալարը զիբր էլէ։
11. Օգիանօսլարա մէնուպ առալար նէ՞ տիր։
Փոլիէզիա սիրսիլէրինի թ՝ա՛րիխ էլէ։

I· Մարքիզաս առալարը		X· Բասադ	առալարը
II· Փալսէր	,,	XI· Բալիք	,,
III· Շիրքէթ	,,	XII· Գարօլին	,,
IV· Ավթրալ	,,	XIII· Սանտուիչ	,,
V· Հարվէյ	,,	F· Ֆիճի	,,
VI· Սամոա եախոտ Նա՝		T· Թոնկա	,,
վիկաթ օր		K· Գիրմատէք	,,
VII· Իմթիհտաս առալարը		N·C· Եէնի Գալէոնիա	,,
VIII· Ֆինկա	,,	Եէնի Զէլանտա	,,
IX· Կիլպէրթ	,,	Կինէ ի ճէտա	,,

Հուայա եախոտ Սանտուիչ առալարը Փոլինէզիա սիրսիլէրինին չիմալի չարգ թարաֆընտա օլուպ, անլէրէն ուզագ իսկէր տէ, Եէնի ճիհէթ ի իմիխառալրի հէման պիր տիր։

ՄԷՆԹ ԷԼԻՆԱ ԱՍԱՍԸ

Ավթրանթիգ օգիանօսնտա Մէնթ Էլէնա վէ Ասէնշն, Պահր ը մուհիթ ի քէպիրտէ Եուհաննա Ֆէրնանտէզ վէ Զամիհար, Հինտ օգիանօսնտա Քէրկիլէն, Գուրսօն, Մաուրիչա վէ սա՞իր պա'զը առալար տախի օգիանօսարա մէնուպ տրրլար։

12. Մէրճան Գասալարը։ Մէրճան տէնիզտէ եաշաեան սայլասրը քիչիւք քիչիւք պէօճէքլէրին քէնտիլէրինէ գապագ եավմադ իւզրէ հասրը էթմէքլէրի քիչսի (քիրէճ) մատտէ օլուպ, պէօճէքլէրին եավրշարը գասյալարա եավրշրը։ Պէօճէքլէր թէքէսիս ը պուլատուգճա գապագդարընտան 'իսարէթ օլան մէրճան հասրը էթմէքլէրի մատտէ իլէ տախի պէցիւր, վէ պու գապագդարին միլէօնլարճասը պիր պիրլէրի իւզէրինէ գամ գամ կէլմէսիյլէ ճէսիմ ճէսիմ մէրճան գայալարը հուսուլ կէլիր։

Ֆանրէնհայթ միզանը իւզրէ հէրարէթի 68 մէնն աշաղը օլան սուլարտա, չամուրլու զրյրլարտա, պէօյիւք նէհրլէրին մինասագ օլարդը, սոզուգ ազրնթրարին սահիկ չարփարը, վէ հայվան 'էօմրիւնին թէլէֆինի մուհիպ օլան ահէչֆիյան տաղլարին թէ՞սիր էյլէսիյի եէրլէրտէ մէրճան պէօճէքլէրի իչ կէօրմէկ։ Պինա՞էն 'ալչն մէրճան անճագ մինթագա ի հարրէյէ եարին օլան սուլարին պա՛զը եէրլէրինտէ պուլունուր։ Պու պէօճէքլէր քէնտի թաչ էպնիկէլերինի զարիպէն եիւգ այագ տէրինիքտէ ինչա էթմէյէ պաշլայրլ՝ սուլուն սաթհրնա էբիչարիրլեր։ օլ զէման պու մէրճան գայալարը տարդարար չիտտէթիյլէ զրրլրպ գում կիպի փարէ փարչա օլուրլար։ Պու փարչալար տախի տէնիզին հարէքէթիյլէ գարայա սիրսիլուպ, գումանալ զրյրլարտա թէչէքքիլ էյէն սէատլէր կիպի սէատլէր

12 Մէրճան նէ՞ տիր։ Նի՞ճէ հուսուլա կէլիր։ Հա՞նգի եէրլէրտէ մէրճան պէօճէքլէրի իչ կէօրիւրլէր։

թէչքիլ էտէրլէր։ Պու սէտտէր կիմիքէնէ պէօյիւրլէր, վէ էնվա՚ի վասրիմարլու իւզէրլէրինէ տիւչէն թօխուտիարան նէպամամի հուսուլա կէմիրիով՝ միւրուր ի զէման իլէ ինսանա մէսրան օյուրար։

13. Մէրման գայալարը՝ ռէօրամէ, եա՚նի քէնար սէտտէրի, տիվար սէտտէրի, հիսար սէտտէրի, վէ ամթօլ թա՚պիր օյունան մէրման ատալարընա թագսիմ օյունուրլար։

ՔԷՆԱՐ ՍԷՏՏԷՐԻ՝ հէվման տէնիզ գէյլրընտա մէրճանտան հասրլ օրմանչ էնսիլ սէտտէր տիր։

Պու նէվ՚ սէտտէր Անթիլ ատալարընտա, Պարը Ս Էֆիտա վէ Անմէրամէ վէ պա՚զէն Հինտ օգիանօսունտա վէ Պարը Ը մուհիթ ի քէպիրատ տախի պուլունուր։

ՏԻՎԱՐ ՍԷՏՏԷՐԻ՝ գէյլրա միվաղի, լաքին տէրին վէ աղ չօգ էնի պիր սու իլէ գարատան այրրմիշ օյուր։

Պու նէվ՚ին էն մէշհուրու Ավթրալիա սահիրնէ պուլունուր քի, տրշ թարաֆը օգիանօսուն փէք տէրին եէրինէն տիքէ եիւէլմիշ, էնի տախի ֆէն պիր միլէ գատար, վէ գէյլրատան իրալրը եիրմիսէն էէթմիշ միլէ գատար օյարագ, յիմալի չարգ գէյլրը պօյունտա 1,000 միլ գատար իմթիատա էթմիշ տիր։ Պու սէտտէն իչէրիսէ կէմիրին կիրէպկիսի չօգ պօղարալար օյուզ, սէտտ իլէ սահի արասընատաքի սու տէրին վէ լիմանլրգ տրր։

Ցիվար սէտտէրի՝ պիր եա պիր գաչ ատայը իհաթէ էթմիքտէ ՀԻՍԱՐ ՍԷՏՏԷՐԻ՝ ատա օյունուր։

Շիրքէթ ատալարընին պէօյիւիւ օյան թահիթի պունա էյի պիր միսալ տրր։ 7,000 այագ եիւքսէք ատալարը օյան պու ատանին էթրաֆընտա պէօյիւք հէնտէյէ միւչատկէ եարըմ միլէն իւչ միլէ գատար էնի վէ 200 այագ տէրին պիր սու օյուզ, օր սույու օգիանօսատան այրրան սէտտ պիր մէրճան գայատր տրր։

Աթօլ թա՚պիր օյունան ՄԷՐՃԱՆ ԱՏԱԼԱՐԸ եիւզանէն իւչ եիւզ այագ տէրին, վէ իքի միլէն էյլի միլ գատատր ուզունն պիր սույու իհամթա էտէն տիւզ վէ էնսիզ գայա տա՚իրէլէրինէն ՝իպարէթ տրր։

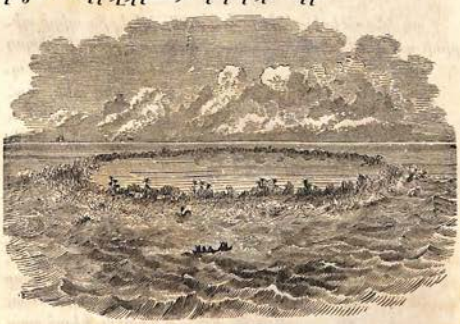

ՀՈՒԱՅԹ ՍԻՆՏԻ ՆԱՄ ԱԹՕԼ ԱՏԱԼԸ

Աթօլար՝ կեսա տէյիրմի, կեսա պէյգի վէ կեսա տա պէյիմ տիւ օյարագ, պա՚զէն թէք թէք, վէ պա՚զէն մէճմա՚ իլէ վաղ՚ օյուրար։

Շիրքէթ ատալարընին չարգ ճիրէթինտէ պուլունան թէհլիքէլի ճէզա՚իր նամ ճէզա՚իր ի միւճթէմի՚անրին (փաղիսէր ատալարընին) չօգու տէյիրմի պէյճամ սէքսէն ատա օյուզ, գուվվէթի ազնթր վէ ֆուրթունա եէրի տիրլէր։ Վէ անվէրէ չիտատիլէ չարփան տալդալարընն սէսի սէքիզ միլ գատար ուզագատան իչիսիլէ պիլիր։ Պու ուզագ ատալարընն չօգուզնատա էհսանի վար տրր։ Աթօլատան ի՚պարէթ ճէզա՚իր ի միւճթէմի՚անրին էն պէօյիւիւ Կինէ ի ճէտ-

13. Մէրճան գայալարը գաչա՚ թագսիմ օյունուր։
Քէնար վէ տիվար սէտտէրի Դէյլ՚ տէնիլիր։
Հիսար սէտտէրի Դէյլ՚։
Աթօլ Դէ՚ տրր։
Ցարուխինն գալինճէ մէրճանքն Էնվա՚ ի չէրլի Դէյլ՚ մէրգութ տրր։

տէն չիմալընտա վագի՚ Գարօյին ճէզա՚իր ի միւճթէմի՚ասը օյուզ՚ պիմրշ Աթօլ, եա՚նի ամթիրշ մէրման ատասը մէճմա՚ընտան ի՚պարէթ, վէ պին միլ գատար ուզուն տրր։ Պու մէրման ատալարընն պա՚զրար փէք պէօյիւք, վէ միւսիէսի ատ ֆուրթունաը ատնիզին չիտատիլի ատալարընա վէ արա սրբա զուհուր էտէն գասրդայա հէտէֆ տիր։

Ցարուխինն գալինճէ, մէրման գայալարընն միւխթէլիֆ վաղ՚էյէթատ օրմանրը օգիանօսուն տիպէնին նիզամ իւզրէ պիհթիարիճ չէօքմէսինտէն տիր։ Էվվէլա մէրման պէօճէքլէրի պիր ատա էթրաֆընա գէյլրյա եագզն պիր սէտտ թէչքիլ էտէրլէր։ պա՚ռէՀու տէնիզին տիպի չէօքտիւքճէ, մէրման պէօճէքլէրի տախի տէնիզին սահիրնա ատղրու իչէտիքճէ, պու քէնար սէտտի տիվար սէտտի օյուր։ Ցիվար սէտտի պիր ատատր իհամթէ էտէրսէ հիսար սէտտի օյուր։ օ թագատրտէ տէնիզին տիպինին գիյատէ չէօքմէսինտէն օրթատաքի ատտ մանվ՚ օյատագատա՚ հիսար սէտտի ամթօլ, եա՚նի մէրման ատասը օյուր։

Տէնիզին տիպինին չէօքմէ՚ի չօգ Պարը ը մուհիթի ի քէպիրին օրթա էէրինտէ, եա՚նի Փոլիէգրա ճէզա՚իր ի միւթէսէպիէսի ճիվարընտա վուգու՚ պուլտուզունտան, քիւրէ ի սրզրն սա՚իր եէրլէրինտէն գիյատէ մէրման գայալարընն էնվա՚ի Պարը ը մուհիթ ի քէպիրին մէգիրիւ մէգիրինտէ պուլունուր։

ՊԱՊ Ը ՍԱԼԻՍ

'ՈՒՄՈՒՄԻՆ ԳԱՐԱ ՇԷՖԻԼԻՆԻ ՊԱ՚ԶԷՆ ՄԻԻՆԹԱԶԱՄ ՎԷ ՊԱ՚ԶԷՆ 'ԱՐԶԱԼԸ ՕԼՏՐՂԸ

1. Իքինճի պապտա գարա գրթ՚ալարընն թագսիմինտէն վէ միւսա՚թընտան պահն էթմէք։ պու պապտա տտախի օ գրթ՚ալարրն ասրլ հէյլեթլէրինի անկլայա պիլմէք իչին հէմ իրթիֆա՚լարընտան հէմ տախի իրթիֆա՚ճա օյան իխմիլամալարընտան պահն էտէճէյիզ։ Գարանրն տէնիզ սահիրնտան օյան եիւքսէքլիյինէ իրթիֆա՚ տէնիլիր։

2. Գարանրն իրթիֆա՚ը միւսա՚թընա նիսպէթլէ փէք աղ օյարղընտան, միւսա՚թը իչին էօրիհ՚ մի, իրթիֆա՚ը իչին իսէ՚ այագ տրր։

Գարանրն էն եիւճէ եէրի Հիմալայա սիլսիլէսինտէ տէնիզ սահիրնտան 29,000 այագ եիւքսէք օյան Լվերէսթ տաղը օյուզ, էն էնկին եէրի իսէ՚ սահիրը տէնիզ սահիրնտան 4,300 այագ էնկին օյան Փաղէսթինտէքի Պարը ը Լութ վատիսի տիր։

Գարանրն էն եիւճէ եէրինտէն էն էնկին եէրինէտէք օյան իրթիֆա՚ 30,000 այագ, եախսու պէշ միլէն պիր աղ գէյատէճէ օյուզ՚ պու իրթիֆա՚ը իքի հատատր ա-բարընտա փագի՚ հայվանամի վէ Դէպամամա թէ՚սիր էտէն մուխթէլիֆի հալ ու քէյֆիյէթլէր վար տրր։

Գարա իրթիֆա՚ ճիհէթլիյէ իքիյէ թագսիմ օյունուզ, եիւքսէքլիյի 1,000 այագատան աշաղը օյան եէրլէրէ միւնհասիֆդ, 1,000 տէն եօգարը օյանարա իսէ միւրթէֆի՚ տէնիլիր։ Շէքլ ճիհէթիյէ տախի գարա օվարտա վէ տաղտա թագսիմ օյունուր։ Մուրթէֆի՚ օյան եէրլէրէ եա տաղ եա եայլա, միւնհասիֆդ օյանլարա իսէ տիւզ օյունարդալարը հարտէ պիլէ օվա տէնիր։

Գունտան գարանրն սահ՚ը իւչ, եա՚նի (1) տաղ, (2) եայլա, վէ (3) օվայա միւնդասիմ օյարղը անկլաշրլրր։

Մէրման գայալարը նէ՚բէտ չօգ պուլունուր վէ նի՚չուն։
1. Իւչինճի. պաղ նէտէ՚ն պահն էտէր։ Գարանրն տէնիզ սահիրնտան օյան եիւքսէքլիյինէ նէ՚ տէնիլիր։
2. Գարանրն էն եիւճէ եէրի հա՚նկրսը, էն էնկին եէրի հա՚նկրսը տրր։
Գարա իրթիֆա՚ վէ չէքլ ճիհէթիյէ գաչա՚ թագսիմ օյունուր։
Գարանրն սահ՚ը գաչ գրսնա միւնդասիմ տիր։

1. ՏԱՂԼԱՐ

3. Քիւրէ ի արդն իրթիֆա՛ը 1,000 այագաան զկյա-ամէ օլան եիւքսէք եէրլէրինէ տաղ եախօտ ձէպլէ, վէ իրթիֆա՛ը 1,000 ամէն աշաղը օլան եէրլէրինէ պաձըր եախօտ թէլլէ ամէնիր։

ՏԱՂ ՄԷՆԶԻՐԼԻՍԻ

Ցաղ՝ եա՛ թէք եա սիրսիէ օլուր։

Թէք տաղդն 'արդը վէ թուլու պիրի պիրինաէն չօղ ֆարգը օլմազ, սիրսիէ տաղդն թուլու իսէ 'արդնտան վէ-գէյատ օլուր։ Ցաղլարդն չօղու սիրսիէ տաղլար օ-լուպ, թէք տաղ իսէ նատիր պուլունուր։

Ցաղդն էն եիւքսէք եէրինէ գէրու, էն աշաղը եէ-րինէ գէ՚նէ, եանլարդնա իսէ ենէ ամէնիր։

ԱԼԻՖՏԱ ԿՐՈՒՄՈՒԼ ԿԷՉԻՏԻ

Մուսէլլէ տաղդն ալ էլ 'ուսուսմ սուզ օրմայան լուսի թա-բաֆրնա գէրդ, որ-թէն եիւքսէք եէր-լէրինէ գէրու, էնկին եէրլէրինէ իսէ կէ-գէ եախօտ գէ՚ը-ը ամէնիր։

Ցաղդն սա՛իր եէրին-ամէն կէչմէք կիւճ եա զայր ի մուֆրին օլ-արդընտան, պօղպլար փէք մուհիմ պիրլէր։ Զիրա պիր մուսէլլէ տաղդան սուհուլէթլէ մուբուր էթմէք՝ պօղպլարդնրն քէս-բէթ վէ էնկինկիրինէ մէնուֆ արը։ Կրոսեատա՝ Ալբ, վէ Ամէ-բիգատա Ալէկէնի տաղլարդնն կէչիպլերի փէք չօղ օլար-դընտան անկէրամէն կէչմէք գօլայ, ամմա փիրէնէ վէ Հիմալայա տաղլարդնն պօղպլարը աղ վէ եիւքսէք օրմաղրա, օր տաղ-լարդանն կէչմէք մուչքիլ արը։

4. Մանգուամ ի ճէպէլիյէ՝ խալը սիրսիէ տաղլարդան 'իպարէթ, սիրսիէ տախի մութ'ատատա գրամարա մուն-գատամ օրուր։ Մէսէլա՝ Ալէկէնի, Գոյա տաղլար, Ամ-ուէս վէ Ալբ մանգուամլէրի, հեր պիրի պիր գաչ մու-թէվազի սիրսիէլերդէն մութէչէքքիլ արը։

Պիր մուսէլլէ տաղդն ուզանարդը ճիհէթէ գէրդ ի գէ-ռէ՚ամէնիր։ Վէ պիր մանգուամէնին մութէչէքքիլ օրդրդը սիրսիէլերին սէմթ ի իմթիխանարը գամ՚ էանէն խամթէ ը մէկիմա միկվէր, եա՚նի մանգուամ ի ճէպէ-լիյէ միկվէրի ամէնիր։ Մէսէլա՝ Փոլիէգրամ ճէպա՚իր ի մու-թէսէլսիէսի չէքիլնատ նօգթա իլէ կէսամէրիէն խամթէ՝ օ թարաֆատա ամէնիզ ամթրնատա գարմչ սիրսիէ տաղլա-րդն մանգուամ ի ճէպէլիյէսի միկվէրինի կէսամէրիր։

Մանգուամ ի ճէպէլիյէ սիրսիէլերի՝ ֆարգը ֆարգը վաղ'իյէթլերլէ միկվէր իւզէրինատ վաղ՚ օրուրար։

Պա՚զէն սիրսիէլէր – տա կէսամէրիրտէյի կէպի մուվազի, պա՚զէն ֆ տէ կէսամէրիրտէյի կէպի մուհազի, պա՚զէն ֆ տէ կէսամէրիրտէյի կէպի մութ'ատատա մուհազի վաղ'իյէթատ պուլունուրար, պա՚զէն տախի ը տա կէսամէրիրտէյի կէպի միանանի միկվէր իւզէրինատ վաղ՚ տիրլեր։

Պա՚զէն մանգուամ ի ճէպէլիյէ սիրսիէլերի պիր եէրատ էօյէ պիրլէշիրլեր քի, մանգուամէնին միկվէրի թա՚յին էախիէմէզ։ Պիրլէշանքլերի եէրէ գ-ղէ-ն ֆ ֆ գ-ղ-ղ ամէնիր։ – տա պիր բաղլա-թա ի ճիպալ կէսամէրիրիր։

Անանէ տաղդարդնն միթէվազի սիրսիէլերի միխթէլիֆ եէրլէրատ պա՚զէն պինկերճէ թէբալի՚ ի միլ միսա՚-թրնատա բաղլթա ի ճիպալ թէչքիլ էթմիշլեր տիր։

ֆ տէ կէսամէրիրտէյի իւզրէ, սիրսիէլերին պիրի պի-բինի գամ՚ էթմէսի իլէ հասիլ օլան բաղլթա ի ճիպալ փէք աղ պուլունուպ, պու նէվ'ամէն օլա-նդն էն մէչհուրու Հիմալայա իլէ Պէլօր տաղդնն պիր պի-բինի գամ՚ էթմէք-լերի փամիր նամ բաղլթա ի ճիպալ տիր։

ՍԻՄԼԷՅՄԱՆ ՏԱՂԼԱՐԴՆՏԱ ԳՕԼԱՆ ՆԱՄ ԿԷՉԻՏ

3. Ցեբէ՚ տաղլարը պլբրան էնկին եէր-լէր օլուպ, կեահ տաղ-լարդն իմթիխանարնա գ-վ-ղ, կեահ տախի տաղլարդն իմթիխա-տանա գ-ղ-ղ տիս-չէր։

Պիրինճի նէվ՚ ա-ըէ իքի սիրսիէ տա-ղդն արասրնատ վա-գի՚ վէ էքսէրիա վա-սի՚ օլուպ, եանլարդը փէք չիվ օլմազ։ Իքինճի նէվ՚ իսէ

Ցաղ վէ պալբր նէյէ՞ ամէնիր։

Ցաղ գա՞չ հէյէթատ պուլունուր։ Հա՞նկիզդը չօղ պուլունուր։

Ցաղդն էն եիւքսէք վէ էն աշաղը եէրինէ վէ եանլարքնա նէ՞ ամէնիրիր։ Աբրթ նէ՞ տիր։ Կէչիտ եախօտ պօղպզ նէ՞ տիր։

4. Մանգուամ ի ճէպէլիյէ նէ՞ տիր։ Սէմթ ի իմթիխատա վէ մանգուամ ի ճէպէլիյէ միկվէրի նէ՞ տիր։

Մանգուամ ի ճէպէլիյէ սիրսիէլերի միկվէր իւզէրինէ նէ՞ թարզ վաղ՚ էյէթ-լերէ վաղ՚ օրուրար։

Բաղլթա ի ճիպալ նէ՞ տիր։

3. Ցեբէ նէ՞ տիր։

սիրիկէ տաղլարը գամ՚ էտիպ, էնսիզ վէ տէրին վէ եանլարը տարի, հէմ՚ չօգ տէֆա ուչուրումու օլուր։

6. Գիր միսէկսէլ ճէպէրին վասաթ իրթիֆա՚ը դէրվէսներին օրթա եիւքսէքլիկի օլու

ԵՒԱՍՕ ՏԻ ՍՕՐԹԱ ՏԱՂԸՆ ՄԻՆՉԱՐԻՍ

(2) Ա՛ստղ վէ քիւչիւք մանղումէրք,
(3) Միւթէ՛ատիտ օվալար վադի՝ օլուր։

Պէօյիւք եայլալար՝ եա՛ տաղլարա միւթթասը, եա՛ տա անէրին օրթասընտա պուլունուրլար։

Դրթա՛ռթ ը 'ազիմէնին պայրճա ֆարգլարը՝ սիսիկէ տաղլարընին վէ օվալարընին ինթիզամ ու վազիյէթի ֆարգրնտան 'իպարէթ տիր։

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանընն վադի՝ օվալարը՝ ի-չէրի թարաֆլարընտա, 'ազիմ՝ մանղու�մէ ի ճէպէլիյէսի՝ զարպի, իքինճի մերթէպէտէն օլան մանղումէչերի իսկ շարգի սահիլէրինտէ տիրլեր։

ԱՓՐԻԿԱ ՏԱՂԸ

Եվրօփա վէ Ասիանին էն 'ազիմ մանղումէ ի ճէպէ-լիյէչերի մերքէզերինտէ տէյլիլեր իսկ տէ, եինէ իչերի թարաֆլարտա վէ իքինճի մերթէպէտէն օլան մանղու-մէչեր իլէ մուհամմ արբար· օվալարը իսկ հուտուտ-լարտա օլուպ, տէնիզ իլէ իհամմա օլունմուչլար տրը։

Ամերիգա վէ Ավսթրալիա՝ չոգճա եայլա վէ տաղլար-տան 'իպարէթ օլուպ, օվալարը անճագ տէնիզ գէյ-զինտա վադի՝ տար տար եէրլեր տիր։

Թու պէօյիւք գրթ՝ալարին ինթիզամճա օլան իսթիթ-լարը էհապսինին ահվալինէ վէ թէվարիխնէ 'ազիմ թէ՞սիր էթմիշլէր տիր։

Ֆագաթ գրթ՝ալարին ճիւմլէսի ամիսանէրի խուտուս-տա պիր պիրլէրինէ միւշապիհ տիրլեր· եա՛նի պուն-

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամերիգատտա մէգքիւբ իւչ գրամին ինթիզամը նէ՞ թարգատա տրը։
Եվրօփա վէ Ասիատա՝ Ափրիգա վէ Ավսթրալիատա՝։
Գրթ՝ալարին ճիւմլէսի հա՛նկը խուտուտտա պիր պիրինէ միւշապիհ տիրլեր։

լարին հէր պիրինտէ մանղումէ ի ճէպէլիյէնին էն պէօ-յիւյիւ էն պէօյիւք Օգիանօս թարաֆրնտա վադի՝ օլմուչ տրը։ 14 սահիֆէսի գլքը օլունարը իւգրէ գրթ՝ալարին Պահր ը միւնճէմիտ ի չիմալիյի վէ Ամերիգա-թիք օգիանօսունու հալգա միսիլլու էհամմէ էթմէրլէ-րինի կէօզ էօնինէ կէթիրսիյիմզատ, ինթիզամ ը՝ ու-մումի գա՛իտէսինի չէօյլէ իճատ էտէ պիլիրիզ։

Պէօյիւք գրթ՝ալարին էն եիւքսէք տաղլարը հալգանին տրը քէնարընտա, իքինճի մերթէպէտէն օլան տաղլարը վէ պա՛ռէնտ օվալարը իչ թարաֆրնտա վադի՝ օլա-րադ, դարա պիրթիրճճ Պահր ը միւնճէմիտ ի չի-մալի վէ Ամերիգա-թիք օգիանօսու սահիլինէ էնէր։

Քիւրէ ի արգին նրսի ը պէրրիսի իլէ նրսի ը պահրիսինի կէօսթէրին չէքլատ (սահիֆէ 14) հէր պէօյիւք գրթ՝անին էն եիւքսէք տաղլարը պէտաղ խաթթ իլէ կէօսթէրիրմիշ տիր։ Շայիրտ օ չէքլէ պագարգտա, խաթթ ը մէգքիւրին Ամերի-գա-թիք օգիանօսու իլէ Պահր ը միւնճէմիտ ի չիմալիյէն ուզագ, Պահր ը մուհիթ ի քէպիր իլէ Հինտ օգիանօսունա եագին օլ-արընը կէօրիւր։

Պէօյիւճճ Եվրօփա իլէ Ամերիգա պիր պիրինէ նազիր օլուպ, նէհրլերի, սէյլլերի, մահնուլաթ ու մանուլաթ-լարը Ամերիգա-թիք օգիանօսունա էնէրլեր։ Մէրքէզ ի Ա-սիա իչուն տաթի պու օգիանօսա տօղրու Պահր ը սի-յահ իլէ Պահր ը սէֆիտ թարաֆ'ի պիր եօլ տրը։ Պի-նա՞էն 'ալէյհ մերքէզերի Ամերիգա-թիք օգիանօսու օլա-րադ, թէվարիխճէ զայէթ մուհիմմ օ-լան իշպու իւչ գրթ՝ռթ ը 'ազիմ վադի՝ պիր մէմալիք սայրլա պիլիր։

Կէլճէքէ պարարա հէր պիր պէօյիւք գրթ՝անին մանթաղամիրը վէ 'արբդա-լըղընտան պահս էթմէյիմիզատ, հէրսինին պարատէքի գա՛իտէ ի 'ումումիյէ-յէ թարաֆ'ի օլարընը, հէմ տէ հէրպիր-բինին քէնարինի օլարիրէրտէն թէֆրիգ էտէն խուսուսարը պուլունարընը կէօ-րէճէյիզ։

ՊԱՊ Ը ԲԱՊԻ՝

ԳՐԹԱՌԹ Ը 'ԱԶԻՄԷՆԻՆ ՄՈՒՆԹԱԶԱՄԼԸՂԸ ՎԷ 'ԱՐԲԶԱԼԸԼԸՂԸ

1· ՇԻՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱ

Թու գրթ՝անին էն եիւքսէք մանղումէ ի ճէպէլիյէսի փանտամ պէրզոխընտան Պահր ը միւնճէմիտ ի չիմա-լիյէ գառար 5,700 միլ մէսաֆէսէ պիթիրին զարպ ճի-հէթինի թուրմուչ օլուպ, փասիֆիք մանղումէ ի ճէ-պէլիյէսի խամիյէ եատ օլունուր։

Գու գա՛իտէ նրճէ իֆատէ օլունա պիլիր։
Գու իֆատէյէ նազարէն թէվարիխճէ մուհիմմ օլան գրթ՝ռթ ը 'ազիմէ հագգընտա նէ՞ տէնիրէ պիլիր։
1· Շիմալի Ամերիգանին էն եիւքսէք մանղումէ ի ճէպէլիյէսի հա՛նկը տրը։

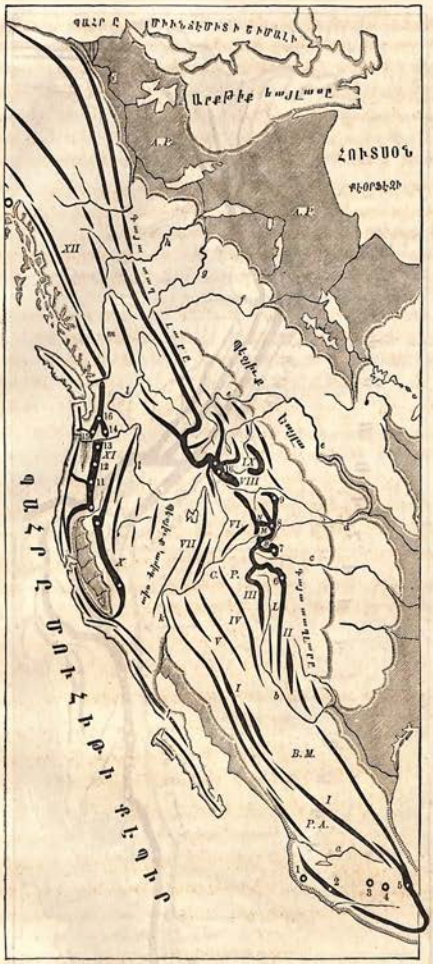

ԹԱՍՈՒԹԻՒ ՄԱՆԶՈՒՈՒՄԸ Ի ՀԷՊԷԼԻՖԷՆԻ

Տաղաւար

I· Սիէրրա Մասրէ
II· Կուատալուփ
III· Սիէրրա Միմպրէս
IV· ԶուՆեի
V· Մօղոլոն
VI· Լա Քլաթա
VII· Վասաչ
VIII· Ուինա բիվը
IX· Պիկ հօրն
X· Սիէրրա Նէվասա
XI· Գասաէյա
XII· Գօսթ (սահիլ)

Նամաք տաղալար վէ թէք տաղալար

1· Գոլիմա (նամաք տաղ)
2· Հօրուլեօ (նամաք տաղ)
3· Թօլիւգա ,,
4· Փօղոգաթէվէթլ ,,
5· Օրիզաղա ,,
6· Սվանիչ (թէք տաղ)
7· Փայբս ,,
8· Լօնկ ,,
9· Ֆրէմնթ ,,
10· Շասթա ,,
11· Փիթ ,,
12· Ճէֆէրսօն ,,
13· Հուտ ,,
14· Աուէմկ ,,
15· Սէնթ Հէլէն ,,
16· Պէքեր ,,

Եղալաղար

P· A· Անահուագ
B· M· Պօլսոն տէ Մարիմի
C· P· Գոլօրատօ
L· Սան Լուիս փարգ
S· Սաուիթ (ճէնուպի) փարգ
M· Միսրլ (օրթա) ,,
N· Նօրթ (չիմալի) ,,

Նէհրլէր

a· Սանթիակօ
b· Բիօ Կրանտա
c· Արգանտաս
d· Փլաթ
e· Միսուրի
f· Սասթգաչեուն
g· Աթապասգա
h· Փիյա
i· Մաքէնզի
k· Գոլօրատօ
l· Գոլումպիա
m· Ֆրէզրը

2. Փասիֆիք մանզու�մէ ի ճէպէլիյէսի իւչ դրսմա միւնգասիմ տիր։

1Ինճի գրամ ԱՍԻՐԻԳԱ Ի ՎՈՒՍԹԱ ԵԱՅԼԱԼԱՐԸ տրր քի, փանամա պէրզանէրնան թէհուանթէվէք պէրզանէրնա գասար ուզանդրլար, վէ չօգ եիւճէ թէք վէ եանար տաղալարը շամիլ օյան էն եիւքսէք գրթ'ասը գարպ ճիհէթինտէ տիր. պու եայլալար օ գրթ'ասան չարդա տօղրու պիթթէարիճ էնէրլէր։

2Ինճի գրամ ՄԷՔՍԻԳՕ ԵԱՅԼԱՍԸ տրր քի, թէհուանթէվէք պէրզանէրնան Բիօ Կրանտա վէ կիրա նէհրինէ գասար իմթիհասա էտիպ, տէնիզ սահիլինէքի օվալարա տիւշէն ճիհէթի գայէթ տիր տիր։ Սիէրրա Մասրէ տաղալարը (I) պու եայլայը էքիյէ պէօրիպ, պիրի 7,000—8,000 այագ եիւքսէք օյան Անահուագ եայլասը (P· A), վէ տիկէրի 4,000 այագ գասար եիւքսէք օյան Պօլսոն տէ Մարիմի չէօրիւ (B· M) տիր։

3Ինճիւ գրամ ԳԸԹ'Ա Ի ՇԻՄԱԼԻՅԻ տիր քի, Բիօ Կրանտա վէ կիրա նէհրինէն Պահր ը միւնճէվիտ ի չիմալիյէ գասար ուզանմիշ, վէ տիկէր գրամար գասար եիւճէ տէյիլ իսէ տէ, մանզումէնին էն 'ադիմ վէ վասի' գրթ'ասը տրր։

Պու գրթ'ա ի չիմալիյէնին հուտուտարրնան եիւքսէք սիրսիրէ տաղլար, եա'նի չարդ թարաֆրնան Գայա տաղալարը, զարպ թարաֆրնան Սիէրրա Նէվասա (X) վէ Գասգէյա տաղալարը (XI) վէ պունդարրն չիմալա տօղրու ուզանան թէմիմմէլերի պուլունուր։

Պու սիրսիրէլէր մէյանրնան Վասաչ տաղալարընրն (VII) Գոլօրատօ (C· P·) վէ Գէօյիւք 'ամիզ օվա նամ գրամարա պէօտուրիւլ կրէյթի ինթիրիյրը եայլասը վար տրր։

Գայա տաղալարը տէյիրմի օյան 'ամիզ օվալար իհաթէ էտէն պիր գալ սիրսիրէ տաղլարասան 'իպարէթի տիր։ Պու 'ամիզ օվալարան Գոլօրատօ, Սան Լուիս (L.), ճէնուպի (S.), Մէքքէզի (M.) վէ Շիմալի (N.) փարգ (օրման) օվալարը մէչնուր տրրլար։

Գայա տաղալարընրն չարպընան թէմբիճէլ օվալարա տօղրու էնէն գուրագ վէ գուժու պէօրիւք եայլալար վար տրր։

3. ԻբՀՆԶԻ ՄԷՐԹԷՊԷՏԷՆ ՕԼԱՆ ՄԱՆԶՈՒՈՒՄԷԼԷՐ՝ իւչ 'ատէտ օլուպ չիմալի Ամէրիգանրն չարդ հուտուտու գուրպինտէ տիրլեր։

Ալլէկէնի մանզուումէ ի ճէպէլիյէսի՝ Սան Լօրանս քէօրֆէզինտէն ճէնուպի զարպա տօղրու ճՕրճիա վէ Ալապամա էյալէթինէ գասար միւմքէտտա, վէ 1,000 մէն 3,000 այագ եիւքսէք օյան վէ միւնպիհի տէրէլէրի իհամէ էտէն միւվալի սիրսիրէլէրտան 'իպարէթի տիր։

Ամերիգա ի վուսթա եայլարարը հա'նկը պէրգիտիրար մէյանրնան տրր։ Մէքսիգօ եայլասընը վէ գրթ'ա ի չիմալիյէնի թա'րիհի էկրէ։

Գրթ'ա ի չիմալիյէնին սիրսիրէ տաղալարընը գերը էկրէ։

3. Շիմալի Ամերիգանրն իքինճի մերթէպէտէն օյան մանզուումէ ի ճէպէլիյէսինի գերը էկրէ։

Ալլէկէնի մանզուումէսինի թա'րիհի էթ։

Գունդարտան, դիւ Համիչիը էյալէթինտէ վագի՝ Հուայթ (ագ) վէ Շիմալի Գարօլինտաա վագի՝ Պլաք (գարա) տաղ-լարը, 6,000 այագտան զիյատէ եւ-քսէք տիրէր։

Արջ ը Մէհրէցֆի՝ նամ մահալ եայլա սըրթը մա-գամինտա օլուպ, պալտատ մէգքիւբ գուրագ վէ գում-լու պէօյիւք եայլաղտան Լաղրատաօր նիմճէդիբէսմնէ գատար ուգանմիշ տրը։ Գունուն պիր թարագիրն-տան Յան Լօրանա վէ Միսիսիփիի նէհրլերի ճէնուպա, վէ տիկէր թարագիրտան Հուտսօն քէօրֆէզինէ տէօ-քիւլէն նէհրլեր չիմալէ ադարար։

Արքթիւ եաձլասը՝ չիմալի Ամէրիգանըն չիմալի չարգ թարագիրտա վագի՝ Հուտսօն քէօրֆէզի իլէ Ալբթիք օվարարը վէ Գանր ը միւնճէմիտ ի չիմալի արարարըն-տա տրը։

4. Օվալար. Դարպ թարագիրտաքի եւ-քսէք տաղլար իլէ իբինճի մէրիթէպէտէն օլան տաղլար արաար էնկին օվարտան 'իդարէթի կէնիշ պիր եէր օլուպ, Արզ ը միւրթէֆի՝ օ եէրի իբլեյէ պէօլմիւշ տիր. չիմալ թարա-ֆիրնա տուշէն գըսմընա Արքթիւ օվասը (A. P.) վէ ճէ-նուպ թարագիրնա տուշիպ զայէթի մինպիթի վէ հա-վասը ուաղամ օլան գըսմընա Միսիսիփֆի վասիսի տէ-նիր։

Զ. ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱ

5. Ճէնուպի Ամէրիգա մունթազամիրը վէ 'սրբզա-լըսրը ճիհէթիլէ չիմալի Ամէրիգայա միւշապէհ օլուպ, գարպ թարագիրնա 'ազամ պիր մանգումի ի ճէպէլիյէ, վէ չարգ թարագիրնա իբինճի մէրիթէպէտէն օլան իբի մանգումի ի ճէպէլիյէ, վէ մէգքիւբ զարպ վէ չարգ մանգ-ումէրի արարնտա իւչ վասի՝ օվասը վար տրը։

Անտէս նամ էն պէօյիւք մանգումի ի ճէպէլիյէ Մա-զալան պօղազրնան փանտաա պէրզանբնա գատար միւմիթէտա պիր հիսար թէշքիլ էտիպ, կէշտիյի մէմիկ-քէթիլերին խանիբինի ալնազա այրը այրը գըսմարա մուն-գասամ օլուր։

1ինճի փաթագոնիա անտէսի տիր քի, փէք եւ-քսէք օրնայան թէփէլերը իլէ պուզ տէրեալարընը չամիվ պիր սիրսիկ տիր։

2ինճի ձիւի անտէսի տիր քի, Օղուրնօ եանար տա-զընտան 25° 'արզ ը ճէնուպկիյէ գատար (վասաթ իրթիւ-ֆա'ը 12,000 պտգ օլարագ) միւմիթէտա փէք եւ-ճէ պիր սիրսիկ օլուպ, այրը այրը իւչ զէրվէսի վար տրը։

3ինճիս՝ Գօլիվիա վէ Գէրօռ Անտէսի տիր քի, իբի սիրսիկէյէ այրըմըշ օլարագ 25° տէն 5° 'արզ ը՝ ճէնու-

Անտէս մանգումի ի ճէպէլիյէսի չէրբինտէ կէօթէրիլէն եանար տաղլար վէ թէք տաղլար

1. Յարմիէնթօ (Ներ տաղ)	11. Լիրիսա (եանար տաղ)
2. Եանթէլէս ,,	12. Գէյսատա ,,
3. Գօրգօվատօ ,,	13. Կուտա թայրի ,,
4. Օղուրնօ ,,	14. Յահանա ,,
5. Մայտու ,,	15. Արեբիսա ,,
6. Թուտիանիթօ ,,	16. Իրիանի (թէք տաղ)
7. Ագօնգակուա ,,	17. Սօրատօ ,,
8. Ցօնա Պենա ,,	18. Ասսուի (եանար տաղ)
9. Գօսիեատիս ,,	19. Զիմնզօրազօ (թէք տաղ)
10. Լուլլատու ,,	20. Գաթօգաչի (եանար ,,)

Արզ ը միւրթէֆի՝ նամ մահալ նէ՞բէաէ տիր։
4. Չիմալի Ամէրիգանըն օվարարը թա՛բիի էլլէ։
5. Ճէնուպի Ամէրիգանըն պէօյիւք մանգումի ի ճէպէլիյէսի հա՞նիրը տրը, վէ նիճէ թագսիմ օլունուր։

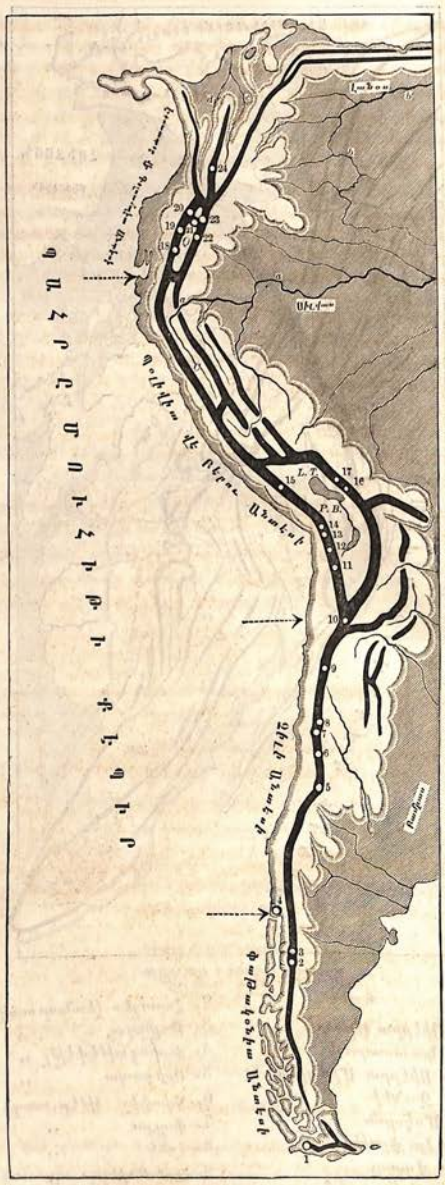
Գանր մունգումի
Գէրօռ Անտէսի
Գէրօռ Անտէսի
Գէրօռ Անտէս

պիտէք խմիտատ, վէ 42,900 այագ իրիթիֆա'ընատն օլան Պօլիվիա եայլասընը իհամիէ էաէր։ (B. P.)

Պու իքի սիրսիէ Թիթիգաձա կէօյնէնիւն (L. T.) չիմալի զարզ թարաֆընատա Դրզդօ նամ բայրաքտա ի ճիպալ իկէ պիրէչտիրէն սօնկրա, չիմալի զարպա տօղրու ուզանմըշ իւչ սիրսիէյէ միւնգասիմ օլուր։ Պունլարրն արասընատա Ամազօն նէհրինին մէնգամա'ը օլան 9,000 այագ եիւքսէք Գահամարգա եայլասը (C.) պուլունուր։

Գիւնճիւ՝ Եգոուատօր վէ Գօլումպիա անտէսի տիր քի, Ամազօն նէհրինատէն չիմալի չարգա տօղրու տէօնէն, վէ տէֆ'ամիէ բայրաքտա ի ճիպալատա պիրիէչէն իքի սիրսիէ օյմանլէ, պիր չօգ եիւճէ եայլարը իհամիէ էաէր։ Խամիթ ը խմիթիվա 9,545 այագ եիւքսէք օլան ֆիթօ եայլասընատն կէչէր։ Շիմալի թարաֆընատա էն սօն բայրաքտա ի ճիպալ օլան Լօսփասիօս նամ բայրաքտատան մէյանէպէրինատ Գագա վէ Մակասինա տէրէպէրի պուլունան իւչ սիրսիէ տաղ այրըլըր։

6. Ճէնուպի Ամերիգատա Իթոնձի մէրթէպէտէն օլան մանզու�մէ ի ճէպէլիթեէրի։

Գիւնճի՝ Գրազիլ եայլասը տըր քի, վիսա'թը պիր միլիոն միւրէպպա' միլ, վէ վասաֆ իրիթիֆա'ը 2,000 աչագ օլարագ, վասի' ասիթիրնատա չօգ սիրսիէ տաղլար պուլունուր։

Գիւնճի՝ կիցանա եայլասը տըր քի, էվվէլքինատէն քիչիք իսկ տէ տատա զիյատէ եիւճէ օլուպ, ասիթիրնատա տաղի չօգ սիրսիէ տաղլար վար տըր։

7. Ճէնուպի Ամերիգատա իւչ վասի' օվալար վար։

Գիւնճի՝ Օրինօգոնէհրինէ մէնսուպ լանսօս նամ օվալար տըր քի, վէնէզուէլա տաղլարընատն կիյանա եայլասընա գատաբ ուզանմըշ վէ 270,000 միւրէպպա' միլ վիսա'թրնատա տըրլար։ Եայմուր մէվսիմինատ էնվա' ի նէպաթաթի իկէ միւզէյէն օլուպ, գուրագ վաղրիթատա իսէ չէօյէ տէօնէրլէր։

Գիւնճի՝ ամազօն նէէրինէ մէնսուպ սիլվաս (օրմանլըգլար) օվասը տըր քի, կիյանա եայլասը իկէ Պրազիլ եայլասընն մէյանընատա Անտէս տաղլարը էթէէյինատէն Ամէրանթիք օգիանօսա գատաբ միմիէատա օլուպ, թագրիպէն 3,000,000 միւրէպպա' միլի չափը, վէ զայէթ ճէոիմ վէ գուվվէթլի օրմանլարատան 'իբարէթ տիր։

Յիւնճիւ՝ Լափլաթա նէհրինէ մէնսուպ բամբաս նամ օվալար տըր քի, Պրազիլ եայլասը էյէ Անտէս տաղլարընն մէյանընատա օլարագ, թա փամամէօնիանէն իչէրի սէմիթէրինէ գատաբ միմիէատա տիր։

ԷՎՐՕԳԱՆԸՆ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՃԷՊԼԻԹԷԷՐԻՆ

Սիրսիէ տաղլար

I· Սէվէն
II· Լիսնենէյ
III· Վօսժ
IV· Օվէրնիյէ եայլասը
V· Խավիչէրա Ճուրասը
VI· Սուսպիա Ճուրասը
VII· Ըվարցվալա
VIII· Ռէնիչ
IX· Հարց
X· Էրզ
XI· Սուտեթէս
XII· Պէօմէրվալա
XIII· Գարփամթ
XIV· Պագօնիվալա
XV· Թրանսիլվանիատա Գարփամթ
XVI· Ցինարիք Ալպ
XVII· Զարբ
XVIII· Պարդան
XIX· Փինսոս
XX· Ագիէնին
XXI· Փիրէնէ
XXII· Գանթաբրիա
XXIII· Սիէրրա Կուատարամա
XXIV· ,, Մօրէնա
XXV· ,, Նէվասա

6. Ճէնուպի Ամերիգանրն իքրնձի մէրթէպէտէն օլան մանզումէ ի ճէպէլիէթինի զիքր էլրէ։

Գրազիլ եայլասը նէ' գատաբ պէօյուք տիր։

Կիյանա եայլասընը թա'բիի էթ։

Օրինօգ Լանսուս հագգընատա նէ' ատէնիրը։ Ամազան Սիրսասընը թա'բիի էլրէ։ Լափլաթա Բամբաս հագգընատա նէ' ատնամիշ տիր։

ԹԷՔ տաղաւար

1. Փէրիս
2. Պան
3. Թօռա
4. Պէրենիկա
5. Կրօս կլօդնէր
6. Փէրսի
7. Մարատէթիա
8. Գրանդրէ տէ Միւլհատէն
9. Վէսուվ (եռանդ տաղ)
10. Լիմնա ,,
11. Մաթէրհօրն

ՆԵՀՐԼԷՐ

a. Կուատալգուիր
b. Թաւկո
c. Էպրօ
d. Բօն
e. Փօ
f. Թունա
g. Բէնեւ
h. Տընեւէսթէր
i. Օտէր

Յ. ԷՎՐՕՓԱ

8. Էվրօփանին 'արքայազնը՝ չիմալ վէ ճէնուպի Ամերիգանէրի կիսի օլմայաբ, զայէթ գարբրբդ տբր։

Բէնօ նէհրինին մունասարպնաան Տընեւէսթէր նէհրինին մունասարպնաանէք չէրիկն պիր խաթթ՝ պու գրթ'ան տաղրդ եէրլէրինի օվարարբնաան թէֆիրիզ էտիպ, խաթթին ճէնուպ վէ զարպ թարաֆրնա տաղար իլէ եայլաար , չիմալ վէ չարդ թարաֆրնա իսկ պիր կէնիշ օվա տիւչէր։

Էվրօփանին տէօրթ պէօյիւք չիպէ ի ճէզիրէսի, եա՛նի խարանինավա (Նօրվէճ վէ Իսվէճ) , խափանիա , Իսթալիա վէ Էվրօփանին ճէնուպի չարդ գրթ'ասը իլէ պէօյիւք ատաարբ՝ տաղրդ տբրլար։

Ալֆ նամ տաղար՝ Էվրօփանին էն պէօյիւք մանզումէ ի ճէպէլիյէսի օլուպ, Իսթալիանին չիմալ թարաֆրնաա վագի՝ վէ Լիսն քէօրֆէլիճնէն Թունա նէհրինի վէ Ամրիա (վէնէտիք քէօրֆէլի) անէպլինէտիք խաթթ ը միւնասիպ իւզրէ միմթէտա տիր։

Պու մանզումէ խայլը սիրսիրէ տաղար իլէ թէք թէք տաղլար մէճմուասրնաան 'իպարէթի , պուտրարբ տաբի տէրին վատիրէ եէքտիկէրինէն պրրմբրչ օլարդրնաան , մանզումէ ի մէզքիւրէպի կէչմէք գօյայ օլուպ , օ հիվարրարաա միբթէմքքին գանվարբն թէնարթեճ իսթիրարնաա մանի՝ օյնամբչ տբր։ Ին եիւճէ թէփէլէրինին տա'խնա գար իլէ , չիվ վէ տէրէլէրինին իսկ՝ նէպաճաթ ը վաֆիրէ իլէ մէսմուր օյնամբնաան, հէմ տէ տաղարբնին չաթխալդը սէպէպկէ ֆէվգ էվ՝ատէ նէգարբէթ վէ հէպսէթէ մալկ պուլունմամբնաան, մանզումէ ի մէզքիւրէ քիւրէ ի արգաա պէնագիր պիր սէյրանկեան՝ ատա օլունաա սէգա տբր։

Ալֆ մանզումէսինին եիւքսէք թէփէլէրինէն Մօն Պան 15,668 այադ , Մօնթէ Բօզա 15,174 այադ , վէ Մաթէրհօրն 14,836 այադ եիւքսէք տիր։

9. Իթիհազի մէրթպէպէնէ օլան մանզումէլէր՝ Ալփ տաղարբրնին չարդ , չիմալ վէ զարպ թարաֆրարբնաա պուլունուպ , խայլը սիրսիլէ տաղար իլէ էնկինճէ եայլարբը չամիվ տիրլէր ։ պու տաղար Բէնօ վէ Օտէր նէհրլէրի վարթասրլէ իւչ , եա՛նի , (1) Ֆրանսա , (2) Ամանիա վէ (3) Մաճարիսթան մանզումէ ի ճէպէլիյէլէրինէ միւնգասիմ օյմուչյար տբր։

(1) Ֆրանսա մանզումէ ի ճէպէլիյէսի Ալփ տաղարբրնին զարպ թարաֆրնա տիւշմէչ , վէ Ալփասի Բօն նէհրինին օվասը իլէ պրրմբչ տբր ։ պու մանզումէ ճէնուպի Ֆրանսանին օվասրնաան Բէնօ նէհրինէտէք իսթիրաաա էտիպ , հէր պիր գրսմընա պրբ պիր իսմ վէրիրիր ։ Մէսէա , Աէվէն , Լիմնէյ , Վասգ , վէ զայրիտա ։ Լիմնէյ տաղարբրնին զարպ ճիհէթինէտ օյան Օ-

8. Էվրօփանին 'արքայազնը Հագդբնաա նէ՞ տէնիրի ։
Էվրօփանին էն պէօյիւք մանզումէ ի ճէպէլիյէսինի թա'րիֆ էդրէ ։
Լն եիւճէ թէփէլէր հա՞նդրաբ տբր ։
9. Էվրօփանին իքինճի մէրթէպէ մանզումէլէրինի թա'րիֆ էդրէ ։
Ֆրանսա , Ամանիա վէ Մաճարիսթան տաղարբրնը թա'րիֆ էդրէ ։

վէրնիպէ եայլասրնաա սէօնմիչ եանար տաղարբրն ադրզդարբը վէ սա՞իր էսէրլէրի չօգ պուլունուր։

(2) ԱԼՄԱՆԻԱ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՁԷՊԷԼԻԹՅԻՍԻ՝ ԲԷՆՕՈԱՆ Օտէր նէհրինէ գատար ուզանրպ , պու մանզումէ իլէ Ալփ տաղարբ արասրնաա Խալիֆէրա իլէ Գալիֆէրա եայլարբը վար տբր ։ Խալիֆէրաաա վէ Սուլթանաա վագի՝ Ձուրա Նամ պիրսիլէ տաղ իլէ Լթէքլերի կիւզել պաղլար իլէ միւզկէն Բէնօ տաղարբը վէ Հարբ իլէ Սուտէթէա ճիպգալը պու մանզումէնին պաչլըճա պիրսիլէլերի տիրլէր ։

(3) ՄԱՃԱՐԻՍԹԱՆ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՁԷՊԷԼԻԹՅԻՍԻ՝ Օտէր նէհրինէն ճէնուպի չարգա տօզրու Թունա նէհրինէէտէք ուզանրպ էն եիւճէ պիրսիէսի զարպ թարաֆրնաա տիւչէն Գարտաթ տաղարբը տբր ։ չարգ թարաֆրնաա տաբի Թրանսիլվանիա պիրսիլէսի օյուպ , պու խբի պիրսիլէի Պազօնիվարա տաղարբը պիբրի պիրինէ բաալի էտէր ։

Մալիֆ իւզ զկբը իքինճի մէրթէպէ տաղարբաան մա՞սա , Էվրօփանին պէօյիւք չիպէ ի ճէզիրէլէրինէէ վէ տաղարբրնաա տաբի տաղարբ վար տբր ։

(4) Էվրօփանին ճէնուպի չարգի չիպէ ի ճէզիրէսի քեամէլէն տաղլրդ օյուպ , Խալիչէրա Ալրիբ Թէթիմէէի օյան Ցնարբբ Ալփ պու գրթ'ասա Ամրիա անէնիզի զբյբսընաա տիւչէր ։ Պազան պիրսիէսի տաբի պու չիպէ ի ճէզիրէնին զարպրնաան չարգրնա , Փինոսս պիրսիլէսի իսկ չիմալինէնէ ճէնուպինէ տօզրու խմիթասա էտէր ։

(2) Իթալիա չիպէ ի ճէզիրէսինէէ վագի՝ Ափէնին պիրսիէսի Ալփին զբսմ ը զարպլբնինէէ մունշա՞իպ օյուպ , ճէնօվա քէօրֆէզի պոյունաա Մէսինա պօզաղրնաա գատար խմիթասա էտէր իսկ տէ , Բօմա վէ Դաստի օվարբը վէ սա՞իր պիր գաչ ուֆագ օվալաբ իլէ մունգաթի՞ տիր ։ Նաբիսի օվասրնաաա Վէսուվ Նամ եանար տաղ վար տբր ։ Ափիլիա ատասբ տաբի տաղլրդ տբր , վէ տաղարբրնին էն եիւքսէք ալ Լիմնա Նամ եանար տաղ՝ 10,874 այադ եիւքսէք տիր ։

(3) Խափանիա չիպէ ի ճէզիրէսի պիր կէնիչ եայլա տբր ։ պու եայլա իւզերինէէ չարգաան զարպա տօզրու միւմթէատա օյան պիր գաչ սիրսիլէ տաղարբաան փիրինէ վէ Գանիթարիա տաղլարբը չիմալ հուտուտունա , վէ Սիէրբա նէվտաա սիրսիլէսի ճէնուպ հուտուտունա տիւչէր ։

(4) Խալէ վէ Նօրվէճ չիպէ ի ճէզիրէսինին չարգ թարաֆրնաա պիր էնկին օվա , վէ զարպ թարաֆրնաա սարի չիվէր իւլ տէնիզ էնէն եիւճէ վէ տէրէլի թէփէլի պիր եայլա վար տբր ։

(5) Պէօյիւք Գրիթանիանին չիմալ վէ զարպ ճիհէթլէրի տաղլրդ , ճէնուպ վէ չարգ թարաֆլարբը իսկ տէրէլի թէփէլի պիր էնկին օվալրդ տբր ։ Ճնմալ թարաֆրնասաքի տաղլար՝ Ագօչխա տաղլարբը , Կրամիիան վէ Զիվլիօթ պաղրլարբը , Փէնին սիրսիլէսի , Գրամբրիան պաղրլարբը , վէ Վէյս սիրսիլէսի տիր ։ Իրլանդաա տասարբնին պէօյիւք գրսմը Էնկին վէ տիւզ օվալ՝ անճագ ալենիզ զբյբսընաա պիր գաչ տաղը պուլունուր ։

10. ՕԱԼԱԼԱ՝ Մասրգա գիզբ եէթէյիսիզ իւզրէ , Էվրօփանին պիրթիւն չիմալի չարգ գրթ'ասը Էնէրյի եօգունչյու վասի՞ պիր օվա տբր ։ Պու օվա թագրիպէն պիրթիւն Բուսիպյը , Ամանիանին չիմալ ճիհէթլէրի , Ֆիլիպինէնին վէ Գէյճիգանին պիր գբսմընը , վէ Ֆրանսանին զարպ թարաֆրնը չամիվ տիր ։

Ամերիգասա՝ օվալաբ պիրինճի վէ իքինճի մէրթէպէսէն օլան մանզումէլէրին մէյանրնաա պուլունուրլար ։ Էվրօփասա իսկ մանզումէլէր եէքտիկէրինէ եաբրն վէ Էնկին օվալաբ իլէ մանճաթի տբրլար ։ Ուրալ տաղը սիրսիէլէրի Էվրօփայը Ասիասան այրրբդ Բուսիպա օվասրնաա չարգ հուտուտու օյուրլար ։ Եիւճէ պիր սիրսիլէ օյան Գանիգաա տաղը տաբի պու օվասրնին ճէնուպի չարգ թարաֆրնաա Պարը ը Միյասասան Պարը ը Հաղէգէտէք միմթէատա , վէ էն եիւքսէք գրսմը Էգիպտոս տբր քի , իրթիֆաը 18,500 այադ տբր ։

Շարգի ճէնուպի Էվրօփա , Իսպանիա , Իսպանիա , Իսվէճ , վէ Նօրվէճ չիպէ ի ճէզիրէլէրինէ , հէմ պէօյիւք Գրիթանիա տասարբնաաա օյան տաղլարբ թա'րիֆ էդրէ ։

10 Էվրօփանին ասիա՞ չիմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանէրինէէ հա՞նդիր խուսուսրարաա վարգէք տբր ։
Էվրօփանին սասիա՞ չիմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանէրինէէ հա՞նդիր խուսուսրարաա վարգէք տբր ։

Լվրօվանքն տաղլրգ գրամբնտա վաֆիր ուֆագ օվալաբ պուլունաբ։ Մէսէլա, Ալի վէ Ֆիանամա տաղլարրնէն արաարնտա՝ Բօն օվալաբ, Ալի վէ Մաճարթեան տաղլարբ արաարնտա՝ Թունա օվալաբ, Ալի վէ Ա-վէնին տաղլարբ արաարնտա՝ Փօ օվալաբ, վէ Վլօսմ վէ Ըշվարցվալա տաղլարբ արաարնտա՝ Բէնօ օվալաբ վար արբ։

4. ԱՍԻԱ

11. Շիմալի վէ ճէնուպի Ամերիգանքն՝ արբղալրրդ ճիհէթիլլէ եէք ալիկէրինէ պէնդէակրլէրի կկոր, Ասիա իլէ Լվրօվա գրմ՚ալարբ տասի պու խուստուտա պիր պիրինէ միւչալիշ տիրլէր։ Զէրա խբիսինն տէ պէ-րինտի մէրմէկտէ օյան մնդուսմ ի ճէպէկլէրէրի ճէ-նուպ թարաֆրարնա տիւիւպ պու մնդուսմէրբ իւշ թարաֆտան խբինճի մէրմէկպէ մանդուսմէրբ իլէ մա-համ տրրար։ պէօյիւ-ք օվալարբ խսէ հուտուտարա գատար թէվասու՝ էտէրլէր։ Ասիա գրմ՚ասը գրմ՚ամի ը՚ագվէնին էն պէօյիւյիւ օլարբը միսկլիւ, տաղլարբ տասի սա՚իրլէրինքինտէն եիւ-քէք, եալալարբ տա պաշգալարբնքինտէն վասի՝ վէ միւրմէկի՝ տիր։

Ասիանքն ԳԻՐԻՆՃԻ ՄԷՐԹԷՊԷՏԷՆ ՕԼԱՆ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՃԷՊԷԼԻՅԻՍԻ՝ Թիպէթ եալալարբ իլէ Հիմալայա, Բա-բադ օրում, Բուէնքն վէ Եընէնին տաղլարբ տրբ։

Թիպէթ եալալարբնքն վասասի իրմիֆա՚ը 14,000 ա-յադ, եա՚նի Ամերիգատա վագի՚ Գայա տաղլարբնքն էն եիւճէ թէփէլէրինէ տայբի միւտամի օլուպ՝ մէտահէ ի սամ հիրէպի թէբալի՚էն 250,000 միւրեպպա՚ մկ տիր։

Եալանքն ճէնուպ հուտուտունտա օլան Հիմալայա տաղլարբ 18,000 այադ իրմիֆա՚ընտան Ղանճ նէհրի-նին օվալարընա տօղրու թէլարճէն աչաղը էէր։

ԷՎԷՐԷՍԻ ՏԱՂԸ

Հիմալայանքն էն եիւ-քէք գէրուէլէրի չու սաֆիսէքիլէր տիր։ Էվէրէսի 29,400 այադ, Գընչինճինկա 28.176 այադ, Ղանտա-տէվի 25,747 այադ իրմիֆա՚ընտա տրբ։

Բարադ օրում վէ Բուէնքն սիրսիլէրի թագրիպէն Հիմա-լայա սիրսիլէպի գատար եիւճէ օյուպ՝ շարգա վէ գարգա տօղ-բու միւմիէտա տիրլէր։ Բուէնքն տաղլարբ Թիպէթ եալա-

Տաղլրգ գրամբնտա օյան ուֆագ օվալարքն պիր գաչէնի գկոր էլլէ։
11. Ասիանքն տաղ վէ օվալարբ Հագգընտա նէ՚ ատէնիր։
Ասիանքն պէօյիւ-ք մնդուսմ ի ճէպէկլէրինի թա՚րիֆ էլլէ։
Հիմալայա տաղլարքնքն էն եիւ-քէք գէրուէլէրինի գկոր էլլէ։
12. Բուէնքն տաղլարքնքն չնմալ թարաֆրնտա օյան եալալարբ թա՚-րիֆ էլլէ։

արնքն ճիհէթ ի չիմալիկսինի թաճտա էտէրլէր։

12. Իրանդան մէրթէպէ մանզումէլէր (1) Թարիմ նէհրինէ մէնսուպ գատրու եալալարբ 2,000 այադ եիւ-քսէ-ք օյուպ՝ գուէնքն տաղլարքնքն չիմալինէ սիւչէրլլ-ը, վէ պու եալալարբն չիմալի չարգ թարաֆրնտա Մօղուլ եայ-լաբ վագի՚ տիր։ Պու եալալարբ գարգ ճիհէթինտէ եիւ-քսէք Թիէնշան տաղլարբ իլէ պէօյիւնիւպ, չարգ ճիհէթինտէ կէպի չէօյիւնիւ թէչրիլ էտէրլէր։

Կէպի չէօյիւնիւ չամիլ օյան Մօղուլ եալալարբ չի-մալտէն՝ Այմաի, վէ չարգտան պէօյիւ-ք Բիշկան տաղ-լարբ իլէ մանտուտա տրբ։

(2) Թիպէթ եալալարնտան չարգա տօղրու եիւ-քսէք սիրսիլէրէր իմիթատա էտիպ, պուն նարատան Բէլին վէ Նանին սիրսիլէրի Զին տասիկինտ սիւչէրլէր, սա՚իր-լերի իսկ Հինտ Զինճինէն կէչէրլէր։

(3) Թիպէթին գարգ ճիհէթինտէ Հիմալայա իլէ Բուէն-լէն տաղլարբ պիրլէշիպ փամիր իսմի իլէ ետա օյունան պէօյիւ-ք բաղրթա ի ճիպալը թէչբիլ, վէ օլ թարաֆ էշալիսի պու բաղրթայա ՍԱԳԾԸ ՏԻՒՆԵԱ թէսմիյէ է-տէրլէր։

Հինտիգուշ տաղլարբ փամիր բաղրթասրնտան գար-պա տօղրու պիկ իմիթատա, գարպի Ասիանքն տաղ վէ եալալարբնքն Թիպէթ եալալարնա բաղի էտէր։

(4) Իրան եալալարնքն չիմալ հուտուտու Էլպուրս, ճէ-նուպ վէ գարգ հուտուտու՝ Զագրոս, վէ չարգ հու-տուտու Միւէլսման տաղլարբ տրբ։ Էրմէնիսթան տաղ-լրգ օլուպ, Իրանքն գարգ ճիհէթինտէ տիւչէ։ Էն եիւ-ճէ տաղբ օյան Ալարաթքն իրմիֆա՚ը 17,216 այադ տրբ։ Ասիա ի սուդրա չիսի ի ճէպիրէսի պիր եալա օյուպ, իչինէն Ցօրօս տաղլարբ կէչէր։

(5) Ալարաթսթան չիսի ի ճէպիրէսի՝ սէվսէհինտէ տար օվալարբ պուլունան պիր պէօյիւ-ք եալա տրբ։

Պու եալանքն չիմալ ճիհէթինտէ Գէբբ ը Շամ՝ ատ-նիրէն պէօյիւ-ք չէօլ վագի՚ օյուպ, Մր. Քարլրէյլ Նամ գաթրն պէչանքնտա, պու չէօլ չիմալտան ճէնուպէ տօղրու եէբրանէրինէ միւվազի սուրէթտէ իմիթատա էտէն վէ 200 այագտան 300 այագ գատար իրմիֆա՚-ընտա տաղլա չէքինտէ ճէսիմ սրբթարբ օյան գբբանբը գումման՝ Իսպարէթ վասի՚ պիր գում տէնիզի տիր։

Հինտիսթան չիսի ի ճէպիրէսինտէ վինտա իլէ չարգի վէ գարգի կամի տաղլարքնքն իհամա էմտիլի ՏԷ-քան եալալարբ վար տրբ։

13. Օգալար։ (1) Ասիանքն չիմալ վէ չիմալ ի գարգի գրամբ՝ Գաչը ը Հաչէզտէն Գաչը ը միւնճէմա ի չիմալէ-տէք միւմիէտա օյան Սիպէրիա վէ Թիւրքիսթան օվա-լարբնքը չամիլ տիր։

(2) Ամուր նէհրի օվալարբ Մանչուրիա ճիպալը իլէ մանտուտա տրբ։

(3) Զին օվալարբ՝ Հօանկ-Հօ վէ Եանկցէք-Եանք նէհրը-լերինքն մանտասպլնա եաղրն վէ տէնիզ քէնարբնտա օյուպ, քիւրէ ի արգտա էշալիսի էն սրգ օյան մա-հալ տրբ։

(4) Հինտիսթան օվալարբ՝ Հիմալայա տաղլարբ իլէ

Զինանէ հա՚նկը տաղլարբ վար։
Թիպէթքնքն գարգ թարաֆրնտա հա՚նկը բաղրթա ի ճիպալ վար։
Հինտիգուշ տաղլարբ նէ՚բէտէ տիր։
4. Իրան եալալարբ թանտիտա էտէն տաղլարբ հա՚նկլլար տրբ։
Էրմէնիսթան հագգընտա նէ՚ ատէնիրիր։
Ասիա ի սուդրատա հա՚նկը տաղլարբ պուլունուբ։
Ալարաթսթան չիսի ի ճէպիրէսի հագգընտա նէ՚ ատէնիրիր։
13. Ասիանքն պէշ օվալարքը թա՚րիֆի էթ։

ՑԷՔ.քան եայլասը միյանբնատ օրուպ , իշխեանէն Ինտօս վէ Ղանճ նէհրլերի ճէրեան էաէրլէր։

(3) Ֆրամի վէ Ցէնլէ նէհրլերի օվասը՝ Իրան իլէ 'Ա-բրապիթման եայլարարը միյանբնատ օրուպ , Քիթապ ը Շէրիֆատ Ապամ իւն նէհրէյն խամի իլէ զիբը օրունուր։

Գու զրթ'ա գատիմաէ քէսպ ի չան ու չէօհրլեթ էթմիշ օրան Ասուր վէ Պապէլ աէվլէթլերի դէմանբնատ զայէթ մա'մուր խաի խաէ տէ , չիմսի էմի ի պրա'ամատա իհ-մալ ու թէքէսսիլտէն նաչի պիր չէօլ հէյլեթինէ կիր-միշ տիր։

5. ԱՖՐԻԳԱ

14. Աֆրիգա գրթ'ասը վասաթ եիւքսէլիքաէ պիր եայլա օրուպ , պա'զէն պիրտէն պիրէ աէնիզէ էնէն վէ պա'զէն աէնիզ ճիհէթթինաէլի էթէքլէրինաէ տար օ-վարար պուլունան տաղլար իլէ մանհատա տրը։

Գու եայլա իչերի թարաֆատա էնկին օրուպ , հուտու-տա տաղրու կիլմէքթէ եիւճէլիր։ Սուատատա վէ ճէ-նուպի Աֆրիգատա վագի' Զատ վէ Նկամի կէօղէրի Աֆրիգանէն էն ատրին մէվզի'ինաէ տիրլեր։

ՃԷՆՈՒԹԻ ԱՖՐԻԳԱՅԻ ԹԻՖՈՂԼ (Նասը) ՏԱՂԼԸ

Աֆրիգա գրթ'ասընատա տաղլար չիմսի սէմմէլրաէ , Ասխա վէ Էվրօփատա օրարդը կիպի , չարգատան զարպ ճիհէթթինաէ , ճէնուպի սէմմէլրաէ իսէ , Ամէրիգատա օ-տարդը կիպի , չիմսատան ճէնուպ ճիհէթթինաէ տաղրու մի մ-թէատա տիրլեր։

Շարդ հուտուտընատա օրան տաղլար՝ պիրինճի մէր-թէպէտ , զարպ , ճէնուպ վէ չիմսատա օրանլար իսէ՝ իքինճի մէրթէպէտաէ մանզումէ ի ճէպէլիկէ 'ատատ օրա-նա պիտիրլեր։

15. Հ.ԱՊԵԵԻՍՕԳԱՆ ՏԱՂԼԱՐԸ՝ Պահր ը Ահմէրէ Եազան պիրինճի մէրթէպէտաէ պիր մանզումէ ի ճէպէլիկէ օ-լուպ , պիթիւն մէմլէքէթի խոթիրա էմիշ , վէ 15,000 այագատան զիրատաէ միլթիֆի՝ թէփէլէրի չամիլ պուլ-ունմուշ տրը։

Գու մանզումէնին ճիհէթ ի ճէնուպկիսինանէն տէ-նիզ գէլլար պոյունատա պիր գաչ սիրսիէ տաղլարը ճէ-նուպի տաղրու իմիխատատ էաէր։ 20,000 այագ իրթի-

14. Աֆրիգանէն տաթ'էր եիւքսէլիք ճիհէթ իլէ նի'ճէ տիր։
Շիմսի վէ ճէնուպի Աֆրիգանէն տաղլարը չա'նիր ճիհէթլերէ միմթէատ տիրլեր։
15. Աֆրիգանէն պիրինճի մէրթէպէտաէ օրան մանզումէ ի ճէպէլիկէսինի թա'րիֆ էպէ։
Աֆրիգա եայլասընէն ճէնուպ վէ զարպ ճիհէթլերինաէ հա'նիր տաղլար վար։
Գանկ վէ Ամէրատ տաղլարը նէ'ճէտ տիրլեր։

ֆա'ընատա վէ տա'իմա գար իլէ մէմթուր օրան Քէնիա վէ Քիլիմանճարո տաղլարը Վիգթօրիա վէ Ալպէրթ նա-ման պէօյիւք կէօլլէրին ճիհէթ ի չարգիլէրինէ տիւ-չէն պիրսիէյէ մէհնուպ տրրար։ Քէզալիք պու սիրսի-լէնէն օրան Լուփաթա վէ Ցրանկօն տաղլարը տահա զիյատէ ճէնուպէ տիւչէրլեր։

16. Իթիհանի մէրթէպէսի մահանումէլէր։ (1) Աֆրի-գա եայլասընէն ճէնուպի հուտուտընատա Նէօլիվէյրա վէ Բօկէվէյա տաղլարը , զարպ հուտուտընատա իսէ Քրիսթալ վէ տա'իր տաղլար վար տրը։ Պիսքրա քէօր-ֆէզի տահիլինատ վագի' Գամէրուն տաղլարը այրը պիր մանզումէ օրան , իսթիխատատա քիչ-չիչ , ֆազատ 13,000 այագ իրթիֆա'ընատա տրը։

(2) Աֆրիգանէն չիմալ թարաֆընատա պէօյիւք էքի պիսքէ վար տրը։ (1) Կնէ քէօրֆէզինէն չիմալինաէ վագի' Քոնկ , վէ (2) Պահր ը Սէֆիա գէյլլարընատա 12,000 այագ եիւքսէք թէփէլերի պուլունան Ամէրատ տաղլարը տրը։

(3) Շիմսի Աֆրիգանէն իչերի թարաֆը իքիյէ , եա'նի Սահրա ի քէպիրէ , վէ Սուատէն միւնպիհի տաղլինէ միւնգատիմ տրը։

(4) Սահրա ի քէպիր իքի պուչուգ միլիոն միլիպ-պա' միլէն զիյատէ վասի' օյարդընատան տիւնեանէն էն պէօյիւք չէօլիս տայրլագ , միմի'ատատա գայարդ եայլասար իլէ գուսանալ տարագիյի չամիլ տիր։

Զէօրիւն պա'զը մանհալերինաէ պուլունան միւնպիհ տաղլիյէ Բատզա (Օասիս) անկիր քի , էթրաֆրնատաբի չէօրէն էնկին օրուպ , վասիճէ օյանլարը մէպրիւն տիր։

(2) Սուատան գրթ'ասը Սահրա ի քէպիրին ճէնուպինա տէ վագի' վէ զայէթ միւնպիհի օլարագ , պիր գաչ խա-լամ տէվլէթլերինին հիւքիմմէթկէնը տրը։ Գու գրթ'անէն պա'զը թարաֆրարընատա ատա տրրա թաղ կէօղ-լերի վէ գայա թուզու մա'ատնէրի պուլունուպ , պու մա'ատնէրը օղ մէմլէքէթինէ 'ազամ սէրվէթ մէնպա'ը տրրար։

17. Աֆրիգանէն հուտուտ օվարարը անէն պէօյիւք եայլա վէ տաղլարընը օգիանօսատան թէֆրիգ էաէրլեր։ Ամէրատ տաղլարը իսէ Սահրա ի քէպիր արատընատա տա-խի տար օվարար վար տրը։

6. ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ

18. Ավսթրալիա գրթ'ասը մանհատաղլրգ վէ 'ատրը-զալրգ ճիհէթլիյէ Աֆրիգայա միւչանիհ օրուպ , պէօ-յիւք գրամի պիրսիէ տաղլար իլէ մանհատատ էնկին եայ-լա տրը։ Պէօյիւք մանզումէ ի ճիպալ 'ատատ էաէ պիլէճէ-յիմիզ էն եիւքսէք տաղլարը չարգ ճիհէթինաէ օրուպ , 6,000 այագ եիւքսէքլիքաէ պա'զը թէփէլերի չամիլ տիր։ Իքինճի մէրթէպէտէն օրան մանզումէ ի ճէպէ-լիյէլերի զարպ ճիհէթինաէ վէ իչերի թարաֆլարընատա տրը։ Գու գրթ'անէն իչերի թարաֆատա օրան եայլասը ճէնուպա տաղրու Ավսթրալատա էքէրֆէզինէ միմթ'ալ-լիգ օվարարա պիթ թէտրիճ էնէր։

Շիմսի Աֆրիգանէն իչերինի գայա թարամմ օրունուր։
Սահրա ի քէպիր վէ Սուատան նէ' տէնիրլեր։
17. Աֆրիգանէն օվարարը նէ'ճէտ տիրլեր։
18. Ավսթրալիանէն տաթ'էր հազգրնատա նէ' տէնիրլեր։
Անէն պէօյիւք մանզումէ ի ճէպէլիյէսի նէ'ճէտ վէ նէ' գատար եիւքսէք տիր։
Իչերի թարաֆրնատա օրան եայլասը հազգրնատա նէ' տէնիրլեր։

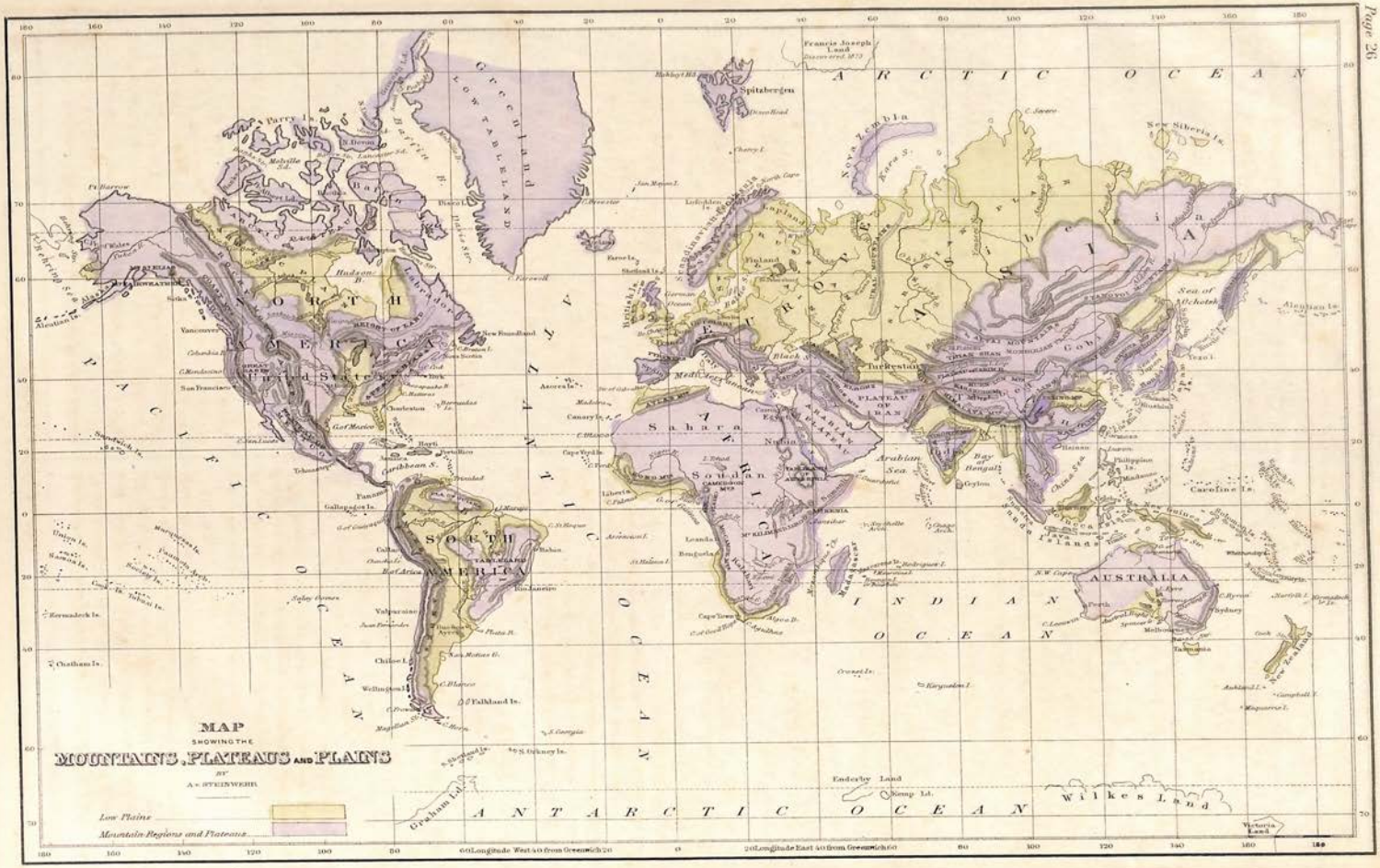

ՏԱՂ, ԵԱՅԼԱ, ԵՎ ՕՎԱ ԽԱՐԻԹԱՍԸ

ՄԻՏՔՈՒՆ. Այլազգ տիպար Եվրի, տարբեր մի կայլատաց մեր բնակ իբ կնոջ Էրիրիոյ տեր։

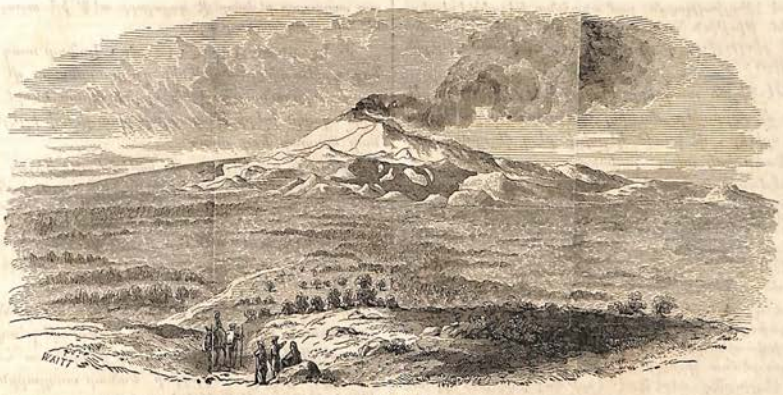

ԷԹՆԱ ՏԱՂԸ

ՊԱՊ Ը ԽԱՄԻՍ

'ԱՂԱՄԱԹ Ը ՎՈՒԼԿԱՆԻՅԻ

1. ԵԱՆԱՐ ՏԱՂ

1. Գիւրէ ի արդն Երիմիէ վէ սէյալ հալինաէ օյան տէրունի, արդն զէյրընա թէ՞սիր էթմէքաւ, պու թէ՞սիրին իսէ իւչ 'ալամէթի կէօրիւլմէքաւ տիր։

(1) Եանար տաղլար, (2) հարէքէթ ի արդ, (3) տապրգա ղիքր օլունարդը իւզրէ՝ քիւրէ ի արդն պա'զր թարաֆլարը սաձհրնդն ուզուն միւտէթ զարիֆնտա չէօքմէսի վէ եիւճէլմէսի։

2. Եանար տաղլար, թէփէլերինաէ պուլունան պէրքեանան, եանի խուսի կիպի եուվարլագ տաղլան, պուխար իլէ լավա (երիմիէ գայա) վէ քիւլ սաչան տաղլար տրը։ Պու տաղլար քիւրէ ի արդն տէրունինաէ պուլունան երիմիէ գայալարը 'ադամ պիր գուվվէթլէ տրշարը ֆրշղբրտան տիէչին պուճալարը մադտիրնտա տրբլար։

3. Պէրքեանդն իչ թարաֆը, տաղը թէրքիալ էսէն մատտէլերէ կէօրէ, եա չիվ, եախտա 'ամուտկէ եագրն ղայէթ տիր օլուր։

Վէսուվ տաղը կիպի լավա վէ քիւլսէն մութէչէքիլ օյան ամէչֆիչան տաղլար 'ալէսսէվիսէ ղայէթ տիր օլուպ, պէրքեանդարը իսէ ղայէթ տէրին օլարպ, ինձէ տիվարտան եափրմը եիւքսէք պատա կիպի տուրուր։

Պէրքեանդարդն կէնիչլիի ամէչֆիչան տաղլարդն իրթիֆա'բնա նիսպէթէթ օյմարպ մութէնէվվի՝ օլուր։ Մէսէլա 3,948 պապ իրթիֆա'ր օյան վէսուվ տաղլարդն պէրքեանդր գութրու 3,000 պապ տրբ։ Հուպա տատարնտա 6,000 պապ իրթիֆա'ր օյան Գիլօեանդն պէրքեանդր գութրու թուլէն 15,000 վէ 'արզէն 5,000 պապ տրբ։ Իչթէ քիւրէ ի արպտա մա'լիւմ օյան պէրքեանդարդն էն կէնիչի պու տրբ։ Ցաղլն թէփէսմնաէ տէօրթ մուրէպպա' մել վիւ'ամթլը վէ 600 տէն 1,000 պապա գատար տէրին պիր հուֆրա օլուպ, պու հուֆրանդն քէնարդնատան պագրլարգտա՝ տէրունինաէ զարնար լավատան 'իպարէթ կէօրիւլիր։

4. Եանար տաղլար եա մինթէֆի, եա միհթէրիգ տիրլեր։ Մինթէֆի օյանդարատան պէր տէվամ թիւն 'ամուտարը չրգար։ Միհթէֆի օյանդար իսէ, պա'զր վագիհ էսէրլէրէն անկարդրարը իւզրէ տապրգա միհթէրիգ, ֆգագամ չիմտի պէրքեանդարը գատանմը օրմաղէ քիւրէ ի արզն տախիլի իչէ իսթիխլամթարը քէսիրմիշ տիր։ Եանար տաղլարդն միհթէֆի օյանդարը միհթէրիգլերինաէն զիյատէ տիրլեր։

5. Լավա միւզաղ գայա օլուպ, երիմիշ տէմիր եա պիլլօրդն ագարդը տէրէճէաէ ճէրեան էսէր, վէ սօղուտուգտա փիւրիւդիւ տէլիքլերդի մէմիւ տուլպ վէ սեյահ պիր թաշ քէսիլիր։

Գիրօեա եանար տաղրնտան չրգան լավա գիյատէ սէյալ օլուպ՝ ֆրշղբրտարդը վագրթ պա'զէն էսէն բիւզիկար գուվվէթլէ տաշ կիպի թէլ թէլ օլուր, վէ էհալի պու հաղաէ օյան լավայա բէլէ տաչ թէսմիսէ էսէրլեր, զիրա իթիֆատարրնտա բէլէ նամ իլանէ պու տաղդն պէրքեանդնտա տաքին օլուր իմիշ։

6. Միհթէրիգ գրամնտան օյան եանար տաղլար էքսէրիյա եալդնրդ թիթիւն, պուխար վէ կաղ փիւսքիւրիւլլեր իսէ տէ, վագրթ վագրթ լավա, գայա վէ բէմտատ միսիլլի մատտէլէր տախի փիւսքիւրիւպ, պու հաղաէ 'ատիպ վէ հէյպէթլի պիր մէնզարէ հէյբեթինի քէսպ էսէրլեր։

Պունդար լավա փիւսքիւրթմէզդէն էվվէլ, սօնկրատան նէ իչ կէօրէճէլերինի էքսէրիա 'ալամէթ ի սահիհ իլէ խատէր վէրիրլեր, չէօյլ քի օ սրբատա չրգարդրգլարը թիւթիւն ամուտարը տատա եիւքսէք, տատա քէսիք վէ տատա ճէսիմ օյուր, տաղդն ճիվարդնտա հարէքէթ ի արզ հիտա օլունուր, պէրքեանդն տէրունինաէ թա աչարդրատան 'ադամ եարդրգար աչրլրը իքէն, սույա պաթրրդրան ամէչ գօրդարդն սէսի կիպի, վէ կիթմիքձէ թէզայեիւտ էսէրէք ուզաղատան կէլէն թօփ սէսի մուոլլիւ կիւրիւթիւլէր իչխիրիր։

Լն նէհայէ փիւսքիւրմէկ պաչլատրդնա 'ալամէթ օյարպ, չէտիտ պիր փաթլարը սէսի իչխիրիր, վէ չրգան կաղլարդն կէնիչ 'ալվի կէօրիւնիր։ Ի զէման լավա տաղդն եանդարդը եարբպ ագար, եախատ պէրքեանդը իւսի քէնարդնատէք ուզատուրուպ պիր ամէչ նէհրի կիպի թաչար, վէ էօնիւնէ կէլէն հէր չէլի թախրիպ էսէր։ Պու սրբատա պէրքեանդն թիթիւնիւ կիւնէչի գարարդը, վէ պուխարը քիւրէ ի հավանդն եիւքսէք սէմմէրիմտ թէքեատուիճիէ եաղմուր կիպի եաղար, վէ պու եագմուր իլէ գարբչիը օյան բէմտատ պէօյիւք պիր մէճանիէի չամուրլա էօրմէր։ Լավանդն ազմատ յլա պէրքեանդն փիւսքիւրմէսի խրթամ պուլուր իսէ տէ, եինէ պիր վագրթ պէրքեանդն

1. 'Ալամաթ ը վուլգանիչէ նէ՞ կէօրէ էրիլլեր։ Գա՞չ տրբլար։
2. Եանար տաղ նէ՞ տիր։
3. Պէրքեանդ թա՞րիհ էլլէ։
Պա՞զր պէրքեանդն կէնիչլիկնի զիքր էլլէ։
Լն պէշրիյաէ հա՞նկլրդ տրբ։
4. Եանար տաղլարդն միհթէֆի եա միհթէրիգ օյարդրգնա 'ալամէթ նէ՞ տիր։

5. Լավա նէ՞ տիր։
6. Ամէչֆիչան տաղլար նէ՞ հալ իլէ 'ատիպ պիր մէնզարէ հէյբեթի քէսպ էսէրլեր։
Փիւսքիւրմէզդէն էվվէլ նէ՞ 'ալամէթլեր վագի՞ օլուր։

իւսթինամէ Խթալիայրարին չամ աղամնա թէչպին էղէտիքլերի հէսամ թիւթիւն 'ամուտա տուրար, պունուն տախի թէտրիճէկ քիւլիւլուպ զալի օլմասը իլէ հէգ 'ալամիթլերին սոնու կէլիր։

7. Ամէրիքէյնան տաղլարը փիւսքիւրտիւրլերի վազրթ էնամ' ի մազարրամը մուճիպ օլուրլար։ Լամա թարլալարը էօրմէր, վէ բասթ կէլտիյի քէզ վէ օրմանլարը իհշադ էաէր իսէ տէ, լամտանան զիյատէ փիւսքիւրիւլէն ըէմատտան խալֆի օլունուր։

Ան վէնտէնթ ատասընտա Ամերիքէր նամ եանար տաղը փիւսքիւրտիքտէ, պիր գաչ կիւն գատար կիւնէյի գարարտան ըէմատա նիւզուլ էտիպ, ատանդն նէպաթամբնը թէյէֆ էյլէտի։ 500 միլ ուզադտա օրան պիր կէմինին կէօյէրթէպնէ պէշ փարմագ գալրնդրընատ ըէմատ էնմէշ իտի։

1822 տէ վէտուվտան ան իքի կիւն մութէմատիյէն եաղան ըէմատ Նյուֆունլէն 300 միլ ուզադտա կիթմիշ տիր։ 1836 տա Ամերիքա ի վուսթանդն Քոսկուլունա նամ ամէրիքէյնան տաղրնատան չրգան ըէմատ կիւնէյի 350 միլ գուիրու օրան պիր մուսանէտ կէօրիւմզ տէրէճէտ էօրմիշ, վէ 800 միլ ուզադտա պուլունան Ճամթագա ատասընտաէտ կիթմիշտիր։ Ճամփատա պուլունան Կալրնկրն տաղրն ըէմատը եաղմուր իլէ գարրչարագ չամուրատան տիլլէր թէչիկ իլէ 414 չէն քէօյլերի թարա վէ պաղէչէրիյէ պէրապէր էօրմիշ տիր։ Վէտուվտան չրգան պու միսիկիս մէմատա Հէրքիւլանում վէ Բոսֆէի չէհրլերինի թարիքէն 100 այագ գալընդրընատ չամուր սէյրի վէ ըէմատ իչինէ կէօմիշ տիր։

8. Ամէրիքէյնան տաղարատան պէշյէ քէսրեթիլ չրգան ըէմատ իլէ լամանրն տաղ վէ հավայիսինին չէքլ ու վաղ'իյէթինի տէչիտիրճէկլերի պէտիհի տիր։

1823 տէ Քիլօնանրն փիւսքիւրտիյիս մէմատրն միգտարը 27,000 միլիոն միլքտաղ այագ հիտագ օյունմուշ տիր։ Խանատատա 100 միլ թուլիտէ վէ եիրմիտէն եիրմի պէշ միլ 'արզնատա ասզամուշ պիր լամա նէյրի վար տրը։

Վէտուվ իլէ սա'իր ամէրիքէյնան տաղլարրն էքսքիւսինին փիւսքիւրմէի զէմանրնատա չիտէէթի հարէքէթ ի արզ վուգու' պուլուր, գրզլրցրմ' վէ թիմիթին եկոքէյիր, կեսհ թէփէչլերի միսնքէսիր, կեսհ էմէքլերի միսնդագ օլուր։

Ֆագաթի պա'զր ամէրիքէյնարատա պու 'ալամէթլէր աղ վուգու' պուլուր։ Մէսէլա, Քիլօնատա լամա եամաշ եամաշ եիւքսէյիպ պէրքեանը տօրատուրը, վէ թաղեկ իլէ պէրքեանը եարբալ տրչարը ագար։

Էրզագ ը 'իրմ ի թատագաթ իւլ արզ գամլիճէ, եանար տաղրն չիտտէթիճէ փիւսքիւրմէսի' քիրէ ի արզրն տատիպիճէ պուխարրն պիրտէն պիրէ զուհուր ու թէքէսսիր էմմէսի ճիհէթիյէ լամանրն թաղեկ օլունմասընատան, խաֆիֆիճէ փիւսքիւրմէսի իսէ, պաչգա ճիհէթիլէ թաղեկ օլունմասընատան նէչէթ էաէր։

Գարատա օլարրը կիպի, պա'զէն սէնիդն գա'բրնատա տատիսի լամա փիւսքիւրիւր, վէ պու լամատան ատասլար թէչէքքիւլ էաէր իսէ տէ թէկ նապէսիտա օլուրլար։

Գու նէմ' ատասարատան օլարագ, 1811 տէ' Ագօր ատասարրնդն պիրի օյան Ֆան Մէքսիկէ եագրն Պասրինա, վէ 1831 տէ Միչիկանդն ճէնուպինտէ Ֆէլտրինանտիա ատասարը զուհուր էմմիշլեր տիր։ Նիվէկա' գայասրրա մուհամմէտ պէրքեանրա տէնիզ սաթիհրնատան տրչարը չրգրպ, պիր չօգ ըէմատ փիւսքիւրմիշլեր, վէ փիւսքիւրտիւրլերի ըէմատ իլէ ճէատմէթլերի թէրրագզը էտիպ ատատ հէյէթինէ կիրմիշլեր իսէ տէ, աղ վաղրթ-տատ տաղլար բէմատը վէ գայասրը տէֆ' իլէ ատասարրն էսէրինի պրագմամբչլար տրը։

9. Եաէար տաղլարրն մէվգիհ։ Եանար տաղ եաղրնդրզ գրթա'ամի ը 'ազիմէնին գրչրլարրնատա, վէ ատասլարատա պուլունուր։ Զանն օլունարդրնատ կէօրէ 'ազիմ գրթ'ալարրն իչէրի թարաֆլարրնատա չիմոի իչէյէն եաեանար տաղլար եօգ տրը։

Հրմօյթրն Զիկիլիրտէն պիլ խթիմա' ամէրիքան տէտիյի, վէ պա'զր խարիթատատա Թիհնան նամ ճիպալ ը միսէսէլէտ եանար տաղ կէօսթերիլտիյի փիշան վէ Հօշիու տաղլարը միսթէնատ Թուրուլտատա իտիկէր իսէ տէ, եաղընդարատա մէգքիւր պիտիկի կէզնն սէյեատ ը մէշհուր Լուսիանը Ամէնօֆ օրայարատա եանար տաղ պուլունմասրզընը իկնատ իլէ Հրմօյթրն ըիվայէթինի թէքզիվ էյլէմիշ տիր։

'Իրմ ի թատագաթ իւլ արզրն էրզատը զանրնճա, օգիանօսատն տիպի չէգրմէտի վէ գրթա'ամի ը 'ազիմէնին եիւքսէյմէսի իլէ օգիանօսուն գրչրլարրնատա հասզ օլան էյրի պիսյրիւ եարբդար' եանար տաղլարրն սէվանհիլտէ եանօտ սէվանհիլտէ եաղրն տատալարատա վագի' օլմազարրնա սէպէպ օրմուշ տրը։

Հրմօյթի ամէրիքէյնան տաղլարընը իքիսէ, եա'նի մունֆէրիտատ վէ մուրթէպիի զրամարատ թագտիմ էաէր իսէ տէ, մունֆէրիտատատ էյլէտիպի եանար տաղլարատան պա'զրարրն միւրթէպիի օյարզր չիմոի անկաչրմզ տրը։ Պունա'էն 'ալչ'իրմ ի թատագաթ իւլ արզրն 'իլէմա ի մէշհուրէպի մունֆէրիտատ տաղէյնէն պուլունմասրնա չիմոի 'ազիմ չիպչէտէ տրլրը։

ԹԻՆԷՐԻԹ ՆԱՄ ԹԷԳ ՏԱՂ

10. Քիւրէ ի արզտա եանար տաղլար պուլունան մուհիմմ մանալրը ամիտէքիկէր տրը։

(1) Պահր ը մուհիթի ի քէպիրին սահիլի պէյունատա, Հօրն պուրնունատն Եէնի Զէլանտայա գատար տրը։

ձէնուպի Ամերիգանրն սահիլի պէյունճամ միւմիէատ օյան Անաէս տաղր սիրիչինտէ եէթմէշ գատար եանար տաղլար օրուպ մէշհուրրը ամիտէքիկէր տիր։ Ագօնգալուա, իրիֆիա'ը 23,910 այագ։ Լիլլանագօ, 20,000 այագ։ Քոթէօվաբսի, Թագրիպէն 19,000 այագ։ Ամերիգա ի վուսթատա փանամա պէրզանրնն չիմոլ ճիհէթինտէ, Պահր ը մուհիթի ի քէպիր զրզրսրնատ միւմիէատ, օմուզ ատգուզ ամէրիքէյնան տաղլար օյուպ, պուտրարատա Քոսկուլունա տաղր սու փիւսքիւրիւր։ Մէքսիկօատա չարգատան զարդա միւմիէատ վէ եէտի ամէրիքէյնան տաղլարրն Ամերիգանրն սահիլի պէյունճամ միւմիէատ օյան պաչգա տաղլարրը զերբ էյլէ։

7. Ամէրիքէյնան տաղլարրն փիւսքիւրտիւրլերի զէմանն պա'զէն նէ' մազարրամիտր Հասզ օյուր։

Լամանր տաղրն չիտտէթիճէկ փիւսքիւրմէսի նէտա՞ն նէչէթ էաէր, խաֆիֆիճէ փիւսքիւրմէսի նէտա՞ն։

Փիւսքիւրիւլէն լամատատ թէչէքքիւլ էթմէշ պա'զր ատասարրը զերբ էյլէ։

9. Պահր ը մուհիթի ի քէպիրին սահիլի պէյունատա գրթա'ամի ը 'ազիմէնին իչէրի թարաֆլարրնատա եանար տաղլարրն պուլունուպ պուլունմամասը Հազգիտատ նէ' սէնիրիր։

Լամանր տաղլարրն եաղրնդրզ սէնիպ գրչրլարրնատա վագի' օլմազարրնն սէպէպի նէ' տրը։

10. Պահր ը մուհիթի ի քէպիրին սահիլինտէ օյան պաչլրճա ամէրիքէյնան տաղ զրբալարրնը թա'ամիզ էյլէ։

ֆիլան տաղան 'իպարէթ պիր սիլսիէ վար տրբ։ Ամբրիգաստա սէմի ը իմիթատար պու միսիլլիւ օլան սիլսիէ եալնըզ պու օլուպ, փոփօպաթիվիթը տախի պու սիլսիէէն մա՚սուտ տրբ։ Պահր ը մուհիթի ի քէպիրին սահլի պոյունտա տահա չիմպէ տօզրու կիսիլսիքթէ օն իքի 'ատէտ եանար տաղ պուլունուպ, 13,400 այադ եիւքսէք օլան Սանթ Լյէն, 15,500 այադ եիւքսէք օլան Շաթթա, Լուտ, Սանթ Լյիա պուտարատան մանուպ տրբ։ Ամբրիգատան Ամիսա տօզրու իմիթատա էէն Ակիսթեան տատարրնտա օթտզ պիր ամէչֆիչան տաղ վար տրբ։ Գամէթգատա տախի եիրմի պիր թէփէլի հավի պիր չիֆի եանար տաղ սիլսիէսի պուլունուպ, պուրատան ճէնուպէ տօզրու կիսիլսիքթէ եանար տաղարրն սրբաբ Ասիանրն սահլի գուրպինէ պուլունան Գուրիլ Ճափան, Ֆիլիփինիս տատարրնտան կէչէրեք Սէլեպէսէ վարրր, օրատան տախի ճէնուպի շարպա տէօնէրէք, Ավսթրալիանրն սահլի գուրպինէթ վարի՚ վէ եանար տաղարրը չօգ օլան ձիլոյօ, Պնեթ ի ճէտիա, վէ եէնի Հէպրիտէսէն կէչէր, վէ եէնի Զէլանատատա վարի՚ Լնգօմ վէ Թօնկարիվա եանար տաղարրը իլէ իսիմամ պուլուր։

(2) Փօլինէզիա տատարրնտա խարը ամէչֆիչան տաղարր պուլունուր։ պու տատարատան Յանտուիլ տատարնտա պուլունան օն 'ատէտ ամէչֆիչան տաղարրն իչիւ Լօտ՝ (14,000 այադ եիւքսէք), Քիմ՝ (13,950 այադ եիւքսէք), վէ Քիլօեա տաղարրը տրբ։ Մարքիզաս, Շեղքէթ, Նավիկավօր, Ֆօսթ, Ֆիճի վէ Լաարան տատարրնտա տախի սա՚իրլէրի վար տրբ։

(3) Հինտ օգիանօսու գէյրբնտա ամէչֆիչան պուլունան եէրլէր չօգ տէյիլ տրբ։

Մօլուգէ վէ Արնտա տատարրնտա պուլունան եանար տաղարր Պահր ը մուհիթի ի քէպիրէն գէյրբրնտա տիչէն սրբանրն զարպա տօզրու իմիթատա էէն պիր զրսմբ տրբ։ Եարրեղ Ճավատատա, Մէքռաքի, Կալէնդրն վէ զարէնիմատէն 'իպարէթ, Էլլիսէն գիյատէ ամէչֆիչան տաղարր վար տրբ։ Սումաթրատա տախի չօգ ամէչֆիչանպար պուլունուր։

Ամէչֆիչան պուլունան տիկէր պիր սէմի տախի Թօռիկուէզ, Մայրիչղ վէ Բիռնիրն տատարր տրբ։ Պու տատարրատա վարի՚ ամէչֆիչան տաղարրն իմիթանալէն մէնուպ օլորգ-լարը սրբաբ Փաղլօս վէ եէնի Ամբէրատատատարրնտան պաչլայրդ, ճէնուպի շարպան չիմալի զարպա իմիթատա էէր, վէ Մատանատգարրն չիմալ ճիէէթինտէն կէչէրեք Ավիրիգատա վարի՚ Քէչիա տաղընտա եաղն պիր ամէչֆիչան իլէ իսիմամ պուլուր։

(4) Ամթանթիք օգիանօսունատա վէ գտրա իլէ մուհամթ օլան Պահր ը Սէֆիտա վէ Ամթիլ սէնիդինտէ գրատա օլարագ պիր գաչ սրբա ամէչֆիչան տաղարր վար տրբ։

Քիչիւք Ամթիլ սէնիդէն տատարատա օն 'ատէտ եանար տաղ պուլունուպ, պա՚գրարր ամթիսէքիլէր տրբ։ Կրննատա տատարնտա՝ Մօրն Բուկ, Սան Վիսենթսէ՚ Մօրն Կարոս, Մարթինիքսէ՚ Փիլ, Սան Քրիսթօֆերատա՚ Միգէրի, վէ Սան Լուքա՚ չրգատա՚ Քունչպոլ։

Պահր ը Սէֆիտատ վարի՚ Սիչիլիա տատարնտա Էթնա տաղը իլէ Լիփարի տատարրնրն ամէչֆիչանպարը վէ Նափոլիէ եաքն վէ Լուսպ տաղը՝ պիր սրբա եանար տաղ թէչքիլ էէրլէր։ Ճէզա՚իր ի պահր ը սէֆիտատ, Նամ ի տիկէր՝ Եռնան սրփիլլինատ, ամէչֆիչան պուլունան պէշ տատարն պիրի Սանթօրին օլուպ, պու տատ 1866 թարիխինատ լավա փիռքիրմիչ տրբ։

Ամթանթիք օգիանօսունէրն չիմալ ճիէէթինտէ օլան խարանատա տատարնտա ամէչֆիչան տաղարր չօգ պուլունուպ, փիսքիրմէրէի չիմատէթի վէ միտէրչ օյուր իտ տէ, քէսիր իլ մուգուտ՝ տէյիլ տրբ։ Պուռնարրն պաչլրմտար պէշ պէրբեանր օլան Հէբրա տաղը տրբ քի սէմի ը իմիթատաղնտա՝ խարը ձՕՂՐ,

Սիտա ձՕՂՐ, վէ սա՚իր եանար տաղարր վար տրբ։ Իբրնճի պիր սրբա տախի տատանրն չիմալ ճիէէթինտէ միամթէատ տրբ։ Պու տատանրն եանար տաղ օլան սիլսիէ ի ճիպալի ճէնուպ իլէ ճէնուպի զարպտան չիմալ իլէ չիմալի շարպա տօզրու իմիթատա էէր։ Ժան Մայէն տատարնտա վարի՚ Լաք նամ ամէչֆիչան տաղ ռէգքիւր սիլսիլէէ մէնուպ տրբ։

Ազօր տատարրնտա ճէնուպի չարպտան չիմալի զարպա միամթէատ պիր եանար տաղ սիլսիէսի վար տրբ։

Գանարիա տատարր շարպտան զարպա տօզրու միամթէատ ամէչֆիչան տաղարատան պիր սիլսիէ թէչքիլ էէրլէր։

Եէչիլ պուրնու վէ Ամէնչրն տատարրնտա ճէնուպ իլէ ճէնուպի զարպտան չիմալ իլէ չիմալի շարպա միամթէատ տիկէր պիր սիլսիէ եանար տաղ վար տրբ։ Պու սոն իքի տատ արատրնտաքի ուզուն մէսաֆէատ չէնտ տէֆ՚ա տէնիզ ամբրնտա փիսքիրիրմէնին վուգու՚ պուլմուչ օյմսար իքիսինն պիր պիրիպէ իրիպաթիարը օյարզրնը խա էէր։

ԷՐԷԳՐՍ ՏԱՂԸ

(5) Պահր ը միսճէմատ ի ճէնուպտատ վարի՚ Վիզթօրիատատա պուլունան Լրէպրս նամ եանար տաղ Սան փավլօս, Պուրպոն վէ Գօմօրօ ատարրնտան պինդրէմ մվլ ուզագ խէ տէ, եէնէ անլէրին սիլսիէսինէ մէնուպ տրբ։

Հրմպօղիէն գիբր էթտէրի 407 եանար տատատան չիմ՚ տի 225 ի միհիթէրիգ տրբ, վէ անրն գիբր էթմէպէյի տահա խայի միհիթէիգիլէր վար տրբ։

11. 'ԱԼԱՄԱԹ Ը ԿՈՒԼԳԱՆԻՏՏԷՆ ՍԱՅԸԼԱՆ ՍԱ՚ԻՐ ՊԱ՚ՋԸ 'ԱԼԱՅԻՄ

(1) Գաթլըզայա՝ Գաթլրճայար սրճագ փուն՚արբար օլուպ՝ արա սրբա չիտէթիէ սրճագ տու ֆիրզգրրրլար։ Պու փուն՚արբար եարրեղ ամէչֆիչան 'ատամէթլէրի կէօրիլէն եէրլէրատ վարի՚ օյատուղբրը միտատպէլէլ 'ատամաթ ը զուլգանիկէէն 'ատտա օյանմու չէար տրբ։

Խրանտատա իքի միրէպպա՝ մի մէսաֆէատ եիւզէն գիյատ գատիրճայար վար տրբ։ Փրոֆէսօր Ցէնանրն գավլինճէ, պունդարրն ֆրգիրկ կիպի տու փիսքիրմէլէրի եէր տրիրնտա մաղարա կիպի եէրլէրատ հասրլ օյան պուխարատան նէչէթ է-տէր։ Շէպլէ քի տաղարրն իչինանէն պու մաղարպարա էնէն տու, իրգրլէրինտ տէօքրլտիլ գրզրզն գատրարարն չիտատէթ ի հէրարէթինտէն պուխորա պիր թէհավիլ պուլտատ մէնֆէգտէն չրդար։ Սու օյարագ չրգան պուխուրատա տիլիքս մատատի պուլունարզրնտան, մատատ ի մէգքիրէ գատիրճանրն աղզրնը ուչագ պէրքեանն կիպի չանագ չէքլինատ թէչքիլ է-տէր։

Խրանտատ գատիրճայարրնտան էն պէօյիլիւնիւն աղզրնրն գուլրու տրիմրչ այագ օյուպ, արա սրբա չիտատէթի փիսքիրմէրնի պիր կիսն եահատ գիյատ թ՚ամիլ էէր։ Փիսքիրմէրգ վագիր եագայարգատա, մուղարատան չրգան կիսիրիթիէ միտչարէ սէպէք իրխրիկր, գատիրճանրն աղզր օյան չանագտաքի տու գաղնար, տրզ իսաֆիիճէ տարարլրր, վէ նաղկան տու պէօյիք գուվվիթի 400 ամ՚ն 200 այադատաք

ֆրիճէգիանրն ամէչֆիչան տաղարրրնը գիբր էէրլէ։

Հինտ օգիանօսու գէյրբնտատ պուլունան ամէչֆիչան տաղարրը գիբր էէրլէ։

Ամթիլ սէնիդի, Պահր ը Սէֆիտա, վէ խրանտատատա օյան ամէչֆիչան տաղարրը թ՚ամ՚իթի էէրլէ։

ճէնուպի Ամթանթիք օգիանօսունատա հա՚ռնիք ամէչֆիչան սիլսիէսի վար տրբ։

Վ.իքթօրիատատա հա՚ռնիք։

Հրմպօղի գաչ ամէչֆիչան տաղարր գիբր էէրլէմիչ տրբ։

11. Գատիրճանրգ նէ՚ տրբ։

Գատիրճանրն աղզր նէ՚ սէպէքտէն չանագ կիպի օյուր։

Գատիրճանրն փիսքիրմէսինի թ՚ամ՚իթի էէրլէ։

'ամուտի օրարագ եօգարը ֆիշղրերը։ Ֆու հալ սուն'ի ֆիշղիկէ իչէր կիպի պիր միւտաէթ սէվամ էթմէքտէն սօնդրա, յա-նագտա սու սիւքէնիպ պուխարտան պիր 'ամուտ եիւճէլմէքէ փիւքիւրմէք խիմամ պուլուր։

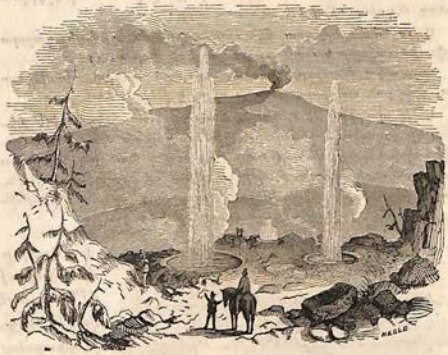

ԻՍԼԱՆՏԱ ԳԱՓԼԸՋԱՄԱՐԸ

Եէնի Զէլանտատա չօգ գափլըճալար պուլունան կէնիշ պիր մահալ վար արը։ Գալիֆօրնիատա տախի ֆլուէօն գափլըճալարը տէնիղէն պու միսիլլի պիր մահալ պուլունուր։

Ֆրոֆէսօր Շէվիբրա ֆլուէօն գափլըճասրնը չէօղէ թ'րիթ էտէր։ Սան Ֆրանսիսգօնդն չիմալ հիէթիմտէ հէրեան էտէն ֆլուէօն նէրի տէրէսնտէ, կէնիշլիի պիր ըուզ միւրպագ'մի օրան պիր կէչիտ եէրտէ, 100 տէն զիյատէ գափլըճա ա-զըղլարը պուլունուր. պունլարտան թագրիպէն 200 տյագ եիւքէքլիքտէ պուխար 'ամուտարը չէրգար, վէ պիր միլտէն զիյատէ ուդագրգան կիբրիթիրէրի իչխիկիր։

(2) Կիւլֆիշեան տաղ։ Կիֆիչան տաղարը էրմիշ գա-յա մատուէսնի փիւքիւրմէյիպ, եալնըզ պուխար վէ չամուր փիւքիւրէրէք, պէրքեանլարընը մախրութի չէքլ-տէ թէչքիլ էտէրլեր։

Սիչիկատա մախրութի պէրքեանլարէ մուհամ յուգուրմա պիր մահալ օրաղ, մէղքիւր մախրութիկերին ուֆագ պէրքեանլա-ընտան չամուր չէրգայր։ Խօրա վէ Մօսէնտ ճիւպարնտա վէ Խիալանդն սա'իր գրամարընտա տահա պու միսիլլի կիֆիչան տաղար պուլունուր։ Պահր ը Հաղէդին սահիպնէտ, Գավգաս տաղարը գուրպինտ, կիֆիչան տաղարը պուլունան վախտ պիր մահալ վար արը։ Ճամատա տախի իբի կիֆիչան տաղ պուլունուր։ Գօյումախատա վագի' կարթանմիա չէհրինէ եա-գին խուրմա օրմանարընտա Հըմգօյիրն քէչի Էյէսպի Թըր-պագո կիֆիչանլարին 'ատէտի օթուզ օրաղ, իրիթի՛ալարը եիրմի տյագ, վէ պէրքեանլարընն գուրթրարը պիրտէն եէսի տյագա գատար արը։

(3) Ասագի ի Նարիյէ եէր ալթըն-տան ամէչ 'ամուտարը չէրգարան մահալլեր օրաղ, էբ-սէր 'ինամինտէ տրագի ի վուլկանիյէտէն 'ատտա օրանուր-լար իսկ տէ, պու խուտսան սրհհաթընտա չիսպէտ վար արը։

Մօսէնտատա վէ Ամէնին տաղարընն չիմալ հիէթիմտէ ա-բրագի ի Նարիյէ պուլունուր, ֆագամ էն մէշհուր տրագի ի Նարիյէ Պահր ը Հաղէդին զարագ թարաֆրնտա վագի' Գագու-չէրի գուրպինտ արը։ Օրատտա ամէչվէրլէսի Ֆարսիլէր պիր հէյբէլ ինշա էթմիշէր, վէ զագին չէրգարդր ուլիքլէրէ կէչիր-ամիլլերի պօրուլարտան 'ալէվ չէրգմագատա արը։

Կիֆիչան տաղարը Նէ՞ արը։ Վէ Նէ՞րէտէ պուլունուրլարը։
Ասագի ի Նարիյէ հագգրնտա Նէ՞ տէնիլիր։
Գունչարը Նէ՞րէտէ պուլունուրլարը։

Զ. ՀԱՐԷՔԷԹ Ի ԱՐԳ

12. Հարէքէթ ի արգ քիւրէ ի արգդն գէրբրնն սարբրլմասը արը։ Ֆու թագի՛ն վէ միւհիշ քէյֆիկէթէ հագգրնտա չօգ թէտավիւրաթ վար իսկ տէ, էն միւ-թէվէտի Բօնբը պիրատէրլէրին թէտավիւրու արը։ Անէրին գամլինէտ էլէրէնէն սէպէպ ի հագիգիսի քիւ-րէ ի արգդն պիթրնտա պուլունան սէյյար ճիսիէրին թէ-լաթիւմա տիր։ Ֆու թէտավիւրը զէլդէլէ 'ալամէթէրինէ մուվաֆիգ կէլիր։

Քրոֆէսօր Ցէնա՝ հարէքէթ ի արգը իբի Նէվ' հա-րէքէթ ի իհթիդաղէյէյ թադսիմ էտէր քի, պիրինճի-սի գայալարը մէվզի'լերինտէն գալարընդ. իքինճիսի իսկ՝ գայալարը չիտէթէլ եօգարը գալարընը։ Իրինճի Նէվ' զէլդէլէ չիտէթիմ վէ իբի թարգ հարէքէթի օ-լուպ, պիրի զէլդէլէյէ օգրայան մահալին թա մէրքէ-զինտէ միւթեվալիէն գաղդպ էնմէք, տիկերի՝ մէրքէղ-տէն ճիհաթա տարգա կիպի եայրլմագ հարէքէթի տիր։

Զէլդէլէնին պիրինճի Նէվ'ի չօգ տէֆա եէրին խաֆիֆ-ճէ սարբրլմասընտան 'իպարէթի օրուպ պիր մաղարբա-թը միւճիպ օրմաղ։

13. Սիրաձէթ ի Հարէքէթ։ Զէլդէլէ թա պայլաարդը նօգթատան պիր եա պիր գայ ճիհէթիէրէ տօգրու նի-զամ իւզրէ սիրայէթ էտէր գանն օրունուր։

1843 տէ, Միճիէմա ի Ամերիգատա վագա' պուլան հարէ-քէթ ի արգ' չիտալի զարպ հուտուտընտա վագի' գէչլարատան պայլարպ' տապիկտէ օթուզ իբրանէն օթուզ տէօրթ միլէ գա-տար կիթմէք իւզրէ, ձօրձիա վէ ձէնուպի Գարօլինայատէք սիրպէթ էթմիշ տիր։ Գա'գէն զէլդէլէնին էն չիտէթիլի օլաբ-զը մէրքէզտէ հարէքէթի 'ատուտի եա'նի ազարտան եօգա-ըրյա, վէ մէրքէզտէն ճիհաթա եայրտրգմա' ուֆուգի օլուբ, վէ թէտրիճէն հետ օլունմագ տէրէէտէէք ազալը։ Ֆագամ նօգթա ի իպթիատտէն պէօյէ ինթիզամէ եայրլբպ սիրայէթ էթմէսի հէնուզ լայրզրզալ քէչի ու թատգիզ օլունմամըշ արը։

14. Հարէքէթ ի Արգէն 'ալամէթլէրի։ Զէլդէլէ վու-գու'մնտէ (1) Գ-ԷՐ Ը -ԷՐԴ- Դ-'ԷՆ ԴԷՅԼ-ի Վ Դ-'ԷՆ Է-Ն-ի ՐԷՖԷՆՏԷ -ԱԼԸՐ։ Բիօպամպատտա վուգու' պուլմնշ օ-լան հարէքէթ ի արգ Էմնասընտատ չօգ ատէմիլը բաբիպ օրատագլարը հայվանարը յլէ պէրաապէր ապրան բէխնէ-լէրտէ նապէտիտ օրատլար։

(2) Ճէ-Ի՛ Եէրէք Ե՝ Դ-Ի՛-ը Ե՝ Է-Է՛-ԷԸ Ֆ-Լ՛-ի։ 1849 տտա Հինտիսթանդն Գրէ նամ մահալինտէ վուգու' պուլան հարէքէթի ի արգ Էմնասընտատ կէնիշճէ պիր արագի եիւ-սէլտի, վէ անա միւթեմաբը տիկէր պիր արագի պաթ-տը։ Պահան արագիտէ վագի' Անամրի նամ գարիյէէնին եէրի չիմտի կէօլ տիր։

(3) Օէ՛-Ն-Ն-ա՝ Լ-Ի՛-ա Դ-Ի՛-Ը-Ը Ը-Ն-Ի՛-ը Է-Ի՛-Ի։ Ցէնիզ խպիտատա գարատան կէրի էչքիլիր իսկ տէ, տէր 'ա-գապ չիտէթիլի վէ տաղ կիպի պէօյիւք տարդարդիլ եէրինէ 'ամէթ էտէր, վէ պէօյիճէ պիր գայ տէֆա էչքիլպ եէնէ եէրինէ կէլիր։ 1746 տտա փէբրատտա վու-գու'ա կէլէն հարէքէթ ի արգ Էմնասընտատ կէրիյէ չէ-քիլէն տէնիղին 'ամէթ էտէն տարդատր սէքտէն սյագ գատատր եիւքէք օրատ, Ֆաաաօ չէհրինի պիր ճիտիլ սէքտէնէ վէ էպնիյէտիլ թամբրիպ էթամ, վէ լամնատա

12. Հարէքէթ ի արգ Նէ՞ տիր։ Վէ Նէտէ՞ն Նէյէթ էտէր։
Քրոֆէսօր Ցէնա հարէքէթ ի արգը գայա՞ թագսիմ էտէր։
13. Սիրաձէթ ի հարէքէթ հագգրնտա Նէ՞ տէնիլիր։
14. Հարէքէթ ի արգդն 'ալամէթլէրի Նէ՞ տիր։
Ազգատ բէնէն տէյլարդընտա, արգդն եա պամբպ եատատա եօգաբը գագգ-տարդընտա, օգիանտատատա չէտիտ տարդալաբ զուհուր էթմէմինտ վէ չէհրէր խարագ օլմամանտա միտալ կէօսթէր։

Eng^d by H. Lindenschmit

ԵԱՆԱՐ ՏԱՂԼԱՐ ՎԷ ՍԷՄԹԼԷՐԻ

ՄԻՏՔԻՆԱՀ. Լանար տաղլար սարրաար տարլին բէնգ իլէ, մԷՆԴԻՔԷՆ օյան տաղլարը (•) իլէ, մԷ ՀԻՔԷրիգ օլանլարը (·) իլէ կէՏՔԷրիլմիշ տէր։

պուլունան կէմիրէրի պիր գաչ միլ մէսաֆէ գարայա սիւրտու։

(4) Թ---ուրէ -- Բ-ԽԷԼԴԻ ԼԷՒ՚ ՕՐ։ Հարէքէթ ի արզ կիպի միւտէիլ վէ միւշիք տիկեր պիր ագֆէթ ի թապի՚էյէ եօգ տպր։ Էքսէրիյա անարզրն զուհուր էթմէկլէ, խէյլա չարէսի արանմաղա ֆուրսաթ օրմազ, վէ պիր գաչ տագիգէ իշլնտէ չէհրլէրի վէ նահկիլէրի խարապ ու եէպապ էտէր։

1783 ֆեւարվար 5 տէ Լիսպանանն Գալապրիա էյալէթինտէ վուգու՚ պուլան պէգիլը զեղզէլէ իքի եւիզ գասար գուրա ու գասապաթ խարապ, վէ 100,000է եազրն նուֆուս թէլէֆ էմմիշ տիր։ Արզրն սաթիրնը օլ տէրէճէ թապեիր էմմիշ խոի քի, սանկրատան հէր քէս քէնտի մանալ վէ մէվզի՚ինի թանը յամնարզրնատան, թա՚յին ի էմլաք խուսուսնտա չօգ միւնազա՚ալար օլաու։

1755 Նոյեմբեր 1 տէ Լիսպոնատա 60,000 նուֆուսն թէլէֆինի միւճիպ օլան զեղզէլէ հագդնատա տիթիտէրի մուխթասար իֆտտէ պէօյլէ 'ազիմ ֆէլաքէթլէրին մազարրամիրը պիր տէրէճէյէ գասար անկարտարը։

"1755 Նոյեմբերին իր կիւնիւ սապահ սա՚աթ տոզուզ պուչուգ սուլարատա մազարատան չրգան սէս կիպի կիւրիւլիւլերի միւթ՚ագիպ զեղզէլէ հարէքէթ ի ինթիզազիյէ իվ Լիսպոնանդան թէմէզլերինի սարօրպ, պիր գաչ միւքէլլէկ էգզիյէի անիտէ միւնէհպիմ էյլէմի։ Հարէքէթ տուրմարազ թէպտիլ օլատա, վէ հէր պիր պինա թիւմէք թարայ իւզերինտէն կիւրիյէն 'արապա կիպի սալլանրպ, խանէ, քիլիսէ, մանատիրը վէ սա՚իր էգզիյէ ի 'ումումիյէ խարապ, վէ սէքէնէլերի հէլաք օլատա լար։ Գաւ զեղզէլէ պիր տագիգէ ատվամ էթմիշ խոի։"

15. Զէլզէլէնին տա՚ԽԷՏՍԻ։ Զէլզէլէնին տա՚իրէսի միւս՚աթը պիր սիյադտա օրմազ։ մէհէյա, ըէնօ նէհրինին քէնարընատա 1846 տա վուգու՚ պուլան հարէքէթ ի արզրն գութրու օթուզ մի, վէ սայիֆ իւզ զիքր Լիսպոնա զեղզէլէսինին գութրու 3,000 միլ խոի։

Լիսպոնա զեղզէլէսի էնսարնատա պիմիրն խոփանիա սարբլը, Ապի տաղլարը տախի սալլանար։ Ֆրանսանրն ճիէէր ի ճէնուսպիյէսինտէ օթուզ մի ուզունչրգատա պիր բէնեէ ալչրար։ Թէքմի Ամանթա վէ պանաուսուս ճէզա՚իր ի Պրիճանիա չօգ զարթարտիտէ օթուլար։ Գաւ հարէքէթ խովճ վէ նօրվէճէ տտախի սիրայէթ էթմիշ խոի։ Աֆրիգատա Աթրատ տաղլարը լէրզան, վէ Պէրպէրիսթանատա չօգ չէհրլէր վէ գասապալար վիրան օլուլար։ Ամլանթիքաէն էօթէ Ամերիգա զրզլարրնտ տտախի սիրայէթ էթմ, վէ իլլա էվվել մութէգէդիյ օլան Անթիկ տտաղլարը խոի։ Գարպատագատա ճէզր ու. մէտտ իքի պուչուգ այագ եիւքէք օլուր իքէն, եերմի սլաղա եիւքէլլի։ Մէրքէզտէն չրգրզ Ամլանթիքտէն կէչէն ատն հարէքէթ ի ինթիզարլիյէ Նոյեմբեր 18տէ Փէնսիլվանիայա, վէ Մոնթէրիօ կէօլիւն Գանատա զրզլարրնտ տաախի եէթիչտի։

Մէզքիւր զեղզէլէնին տա՚իրէսի տտախլինտէ դալան արագի 7,500,000 միւրէպպա՚ միլ հիսապ օլունմուշ տրը։

Զէլզէլէնին իշթիզազը եա տա՚իրէ եա պէյդի չէքլտէ օլուր։

16. Հարէքէթ ի ԱՐԶԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹԻ։ Պաղատէ մէզքիւր զեղզէլէնին տա՚իրէսի տտախլինտէ դալան մանչալ 7,500,000 միւրէպպա՚ միլ, վէ քիւրէ ի արզրն զրզրընդն գալնրզրը եիրմի պէշ միլ հիսապ օլունարգտա, օ զեղզէլ գուվվէթիյլէ 187,500,000 միւ քի՚ապ միլ ճէտտմէթինտէ պիր ճմամ սարարմը օլուր։

17. Զէլզէլէնին ՄԻԽՏՏԷԹԻ։ Էն զիյատէ մուխտրրիպ զեղզէլէրը անճագ պիր գայտանիյէ, վէ չօգ սիրմիչ խէ՚ պիր գայ տագիգէ սիրմիչլէր տիր։ Մէզքիւր Լիսպոն զեղզէլէսի պէշ տագիգ սիրմիչ տիր։ Գարագասատա վուգու՚ պուլան պիր զեղզէլէ պէշ տրը սանկիյէ սիրիպ, պու էռնատէ անճագ քիրիսէ չանարրնը սարարմիշ իսէ տէ, անը միւթ՚ադիպ զուհուր էռնէն տիկէր պիր պէօյլուք զեղզէլէ օն օն իքի սանկիյէ սիրմիչ, վէ էնճամ 'ամուտի պիր հարէքէթլէ չէհրի քիւղզէն խարապ էթմիշ տիր։

18. Զէլզէլէնին ՀՕՂՐԱՖԻԱՅԻ ԹԱԳՕՄԻ։ Քիւրէ ի արզրն ճիհանի ը միւթ՚ատտիսէսինտէ սէնէտէ օն իքի եախսա օն իւչ տէֆ՚ա հարէքէթ ի արզ վագի՚ օլուպ, սաթի՚ը արզրն պու ագիթատէն քիւղզէն ագատ օլարզրը պիր զէման եօգ տրը։ Զէլզէլէնին թէ՚սիրանինան նէ օպիանօսլարրն գա՚ըը, նէ նէհրլէրէ մէնատպ վաի՚ օվարար, նէ եարլար, նէ տէ տաղլրզ եէրլէր ագատ տէյլէրէր իսէ տէ, տրթէչֆիյան տապլար սէմիթինտէ զեղզէլէ տանա զեղատէ վուգու՚ պուլար։ Եանար տուրպարրն փիւսիրմէսի սրրարատա էքսէրիյա չէտտա եա խաֆիֆ զեղզէլէ վուգու՚ պուլպ, տաղրն փիւսիրմէսի իլէ զեղզէլէ եա խիթամ եա խիֆիֆէթ պուլար։

Բիօգամնա հարէքէթ ի արզը 'ագապինտէ Անթիկ տտապարրնտա սէքիզ ալ գասար սրա սրրա վու գու՚ պուլան զեղզէլէ կուտատպուտա տրթէչֆիյանրնդն փիւսիրմէսիրէ միւնազաթի՚ օլտու իսէ տէ, փիւսիրմէ խիթամ պուլատուգատան սանկրա տտախի պայտարպ, Գանկտամերը 14 տէ Քումմունա չէհրինի խարապ էթմիշ տիր։

Խարիթատա կէօսթէրիլէն տրթէչֆիյան սէմիլէրի՚ հարէքէթ ի արզ իչիւն տտախի սէմիթ տապլրրրար։

15 Զէլզէլէնին տա՚իրէսի նէ՚ գասապ կէնիշ օլար։

16 Հարէքէթ ի արզրն գուվվէթի հագդրատա նէ՚ տէնիր։

17. Մխտտէթի, վէ

18. Թագօմի հագդրատա նէ՚ տէնիլիր։

ԻՄԹԻՀԱՆ ՎԷ ԽԱՐԻԹԱՅԱ ՄԻՒԹ՚ԱԼԼԻԳ ՍՈՒԱԼԼԱՐ

Ձօղրաֆիա նէ՚ տիր։

Նի՚մէ թագսիմ օյուտուր։

Ձօղրաֆիա ի բիազիյէ, թապի՚իյէ, վէ մէգրիյէի թա՚րիթ էյլէ։

Մանգուամի ի չէմիսի նէպէ՚ն 'իսարէթ տիր։

'Ութարիտէն պաչլարպ սէյլարէլերի պրա իլէ զիքր էյլէ։

Աղրզն քիւրէ չէլլինտէ օլարզրնա նէ՚ տէլլի վար տրը։

Տա՚իրէ ի 'ազիմ իլէ տա՚իրէ ի տաղիրէ արարնատա նէ՚ ֆայդ վար տրը։

Քիւրէ ի արզրն տարի՚նտա ֆարզ օլունան տա՚իրէլէրի թա՚րիթ էյլէ։

Կէճէ իլէ կիւնտուզիւն սէպէպ ի հուսուլինի թա՚րիթ էյլէ։

Ֆուսուլ ի էրպա՚ազրն սէպէպինի պէյան էյլէ։

Քիւրէ ի արզ գա՚չ մինթաքայա թագսիմ օյուտուր։

Գունդարը թա՚ռտիտ էռնէն տա՚իրէլէրի սէպզէ։

ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԻՐԹԻՊԻ

Քիւրէ ի արզրն սէրուռնինի վէ գրզրզրը թա՚րիթ էյլէ։

Աղրզն իչ թարաֆիրնդն էրիմի՚զ պիր հալսէ օյուրզրնա նէ՚ տէլլի վար։

Գայալարրն պաչլրնա թէչէքքիլ էթխիբլէրի օն իքի 'էօնսիւր հա՚նկելրար տրը։

Թապադալը գայլալր նա՞սրլ տրբ։
Հէյէթ ու վաղ'էյէթլէրինի թա՞րիփ էղլէ։
Թապադասրբ գայլալր նա՞սրլ տրբ։
Միւթէհանձիրլաթ հա՞նկը գայլաբտա պուլունուբ։
Քիւրէ ի արզին թարէիս ի գասիմի գա՛շ միւտաէթէ թապսիմ օլունմուշ տրբ։
Գու միւտաէթլէրին հէր պիրինի քէնտինէ մախսուս հայվանաթ վէ նէպաթաթ իչէ թա՞րիփ էթ։
Հալ ը հաղրբտա արզին գէյրբնտա վուգու՛ պուլան թէպէտաւլաթին սէպէպլէրինի սէօյլէ։

ԳԱՐԱՆԸՆ ԹԱԳՍԻՄԻ

Գէյր ը տրզին էնիյլի եօղուշլու օլմասը սու վէ գարա հաղգրտա նէ՞ նէթիճէ վէրիր։
Գրթա՞ ի 'ադիմի վէ ճէղիրէ նէ՞ տրբ։
Գրթա՞աթ ը 'ադիմէնին վաղ'էյէթ վէ վիւ'աթրը թա՞րիփ էղլէ։
Գունարրն հէր պիրինտէ պուլունան պէօյիւք գրամարը գիրր էղլէ։
Արզին նրսի ը պէրրիսի իլէ նրսի ը պա՞ռիսինին վաղ'էյէթինի թա՞րիփ էղլէ։
Գրթա՞աթ ը 'ադիմէտ վէ Օղիանօսարա մէնտուպ տտարար նէ՞ տրբ։
Ամէրիգայա, Ասիայա վէ Ավթրալիայա մէնտուպ ճէզա՞իր ի միւթէսէսիլէր թա՞րիփ էղլէ։
Օղիանօսարա մէնտուպ ճէզա՞իր ի միւթէսէսիլէր թա՞րիփ էղլէ։
Օղիանօսա մէնտուպ պա՞զը թէք ճէզիրէլէրի վէ մէվզի'էրինի թա՞րիփ էղլէ։
Մէրճան գայտարրը թա՞րիփ էղլէ։
Գունար գայա՞ թապսիմ օլունբրար։
Քէնար սէտտի, տիվար սէտտի, հիսար սէտտի վէ Ամօլը թա՞րիփ էղլէ։

ԳԱՐԱ ՍԱԹՃԸՆԸՆ ՄՈՒՆԹԱՁԱՄԼԸՂԸ ՎԷ 'ԱՐԶԱԼԸԼԸՂԸ

Գարա սաթճնրնին 'արբզարլրզը նէ՞ տէմէք տրբ։
Գարանրն էն եիւքէք երրինի սէօյլէ։ Էն էնկին երրինի սէօյլէ։
Գարանրն էն էնկին երրինտէն էն եիւքէք երրինէսէք օլան իրրիթիա՞ նէ՞ գասար տրբ։
Գարա իրրիթիա՞ վէ չէքլ տիրէնիկլէ գաչ՞ը զրսա թապսիմ օլունուբ։
Մանզումէ ի ճէպէլիկէյի թա՞րիփ էղլէ։
Տէրէ, եայա վէ օվայը թա՞րիփ էղլէ։
Գրթա՞աթ ը 'ադիմէտ տաղլար վէ օվալարրն ինիթիզամրը սէօյլէ։
Մանզումէ ի ճէպէլիկէնին էն պէօյիւքլէրի հա՞նկը օղիանօսլարրն գուպպինտէ տրբ։
Շիմալի Ամէրիգանրն պիրինի վէ իքինի մէրթէպէտէն օլան մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրինի խարիթա իւզէրինտէ կէօսթէր։
Փասիֆիք մանզումէսի գա՛չ զրսա միւնգասիմ տրբ։
Հէր պիր զրսը թա՞րիփ էղլէ։
Շիմալի Ամէրիգա օվալարրը սէօյլէ։
Ճէնուպի Ամէրիգանրն պիրինի վէ իքինի մէրթէպէտէն օլան մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրինի խարիթա իւզէրինտէ կէօսթէր։
Ճէնուպի Ամէրիգա հա՞նկը խուսուստա չիմալի Ամէրիգայա միւչարին տրբ։
Նիբմի իքինի սահիֆէտէ օլան չէքլտէ Անտէս տաղլարրը վէ սէմմ ի իմիխատարրը կէօսթէր։
Ճէնուպի Ամէրիգատտա հա՞նկը օվալար վար, հէր պիրինի թա՞րիփ էղլէ։
Խարիթատտա Եվրօփանրն մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրինի վէ օվալարրը կէօսթէր։
Նիբմի իւչունճի սահիֆէտէ օլան չէքլտէ, Եվրօփանրն ճէնուպի զարբրնտա վաղի՛ տաղլրզ սէմմէլէրինի կէօսթէր։
Գու սէմմէտ հա՞նկը քիւչիւք օվալար վար։
Խարիթատտա Ասիանրն մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրինի վէ օվալարրը կէօսթէր։
Թիպէթ եայասրը թա՞տտա էտէն սիսիլէ տաղլարրը գիրր էղլէ։
Գուէնրն տաղլարրն չիմալ թարաֆրնտա չարգան զարպա սօղրու իմիխատա էտէն իքի սիսիկէի սէօյլէ։
Գու սիսիկէլէրին պէօյտիւ եայալար հա՞նկլար տրբ։
Ղարալի Ասիանրն սաթճրնը թա՞րիփ էղլէ։
Ասիանրն չարգի վէ զարպի մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրինի պիթիւրրէն հա՞նկը սիսիլէ տրբ։
Ասիա օվալարրը վէ անլրատ ճէբեան էտէն նէհրլէրի գիրր էղլէ։
Ագրիգանրն մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրի իլէ օվալարրը խարիթատտա կէօսթէր։
Ավթրալիանրն սաթճրնը թա՞րիփ էղլէ։

'ԱԼԱՄԱԹ Ը ՎԱՐԼԻԳԱՆԻՅԻ

'Ալամաթ ը վուլգանիկ նէ՞ կէօսթէրիր։
Եանար տաղ նէ՞ տրբ։
Պէրբեան նէ՞ տրբ։
Լավա նէ՞ տրբ։
Եանար տաղրն փիւաքիւրմէսինի իչան էղլէ։
Ամէրիգիչան տաղլար չօղնա նէ՞րէտէ պուլունուբ։
Զօղնա օղիանօսան գրյրլարրնտա պուլունմալարը նէ՞ աէ՞ն տրբ։
Խարիթատտա եանար տաղլարրն պա՛ղլնա սէմմէլէրինի կէօսթէր։
Իքինճի մէրթէպէտէն օլան պա՛զը 'ալամաթ ը վուլգանիկլէի գիրր էղլէ։
Հարբէքի ի արզին ամէրիչան տաղլար իլէ իրթիպաթը օլուրը իհթիմալ մը։
Խարիթայա պաղրլարգտա, 'ալամաթ ը վուլգանիկլէնին եալնզը պիր սէմմէ մախսուս օլարը կէօրիւնի՞ւր մի։
Հարբէքի ի արզ եալնզը պիր սէմմէ՞ մի մախսուս տրբ։

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻ'Ի ՍՈՒ'ԱԼԼԱՐ

'Իսմ ի թապադաթ իւլ արզ իլէ ճօղրաֆիանրն ֆարզը նէ՞ տրբ։
Հալ ը հաղրբտա քիւրէ ի արզին գէյրբնտա վուգու՛ պուլան պա՛զը թէպէտտիւլաթը գիրր էղլէ։
Գրթա՞աթ ը 'ադիմէտէն հա՞նկլարընին քէօֆիգէլէրի չօգ տրբ։
Գունտան նէ՞ մէնֆա՞աթ քէպ օլունուբ։
Ամէրիգանրն գէյրբնտա վասի՛ քէօրֆէդէլէր օլաս իսի, Ամէրիգա հաղգրնտա Եվրօփայլարրն քէպպի ի մա'լիումաթնա սուհուլէթ օլո՞ւր մի իսի։ Դի՞չիսն։
Էն եիւքէք եայա գա՞նդը տրբ։
Պէպիւք 'ամիգ օվա տէնիզէն եայլա՞ մը եօխսա Սահրա ի քէպիր մի եիւքէք տրբ։
Սահրա ի քէպի՞ր մի եօխսա Պրազիլ եայասը մը տահա վա՛սի՛ տրբ։ Սահրա՞ մը եօխսա Միւճիթէմի՞ ի Ամէրիգա մը տահա կէնիչ տրբ։
Անտէս տաղլարրնրն հա՞նկը թարաֆը գիյասէ չիմ տրբ։
Ասիա վէ Եվրօփանրն իչլրի թարաֆլարրնա տիւչէն մանզումէ ի ճէպէլիկէլէրին ճէնուպի ճիհէթինտէ հա՞նկը չիսի՞ ի ճէգիրէլէր պուլունուբ։
Շիսի՞ ի ճէգիրէլէրին սէմմ ի իմիխատարը սէօյլէ։
Պուտան իսիխնա վա՞ր մը։
Գրթա՞աթ ը 'ադիմէյէ մէնտուպ ճէզա՞իր ի միւթէսէսիլէ իչիւն եազան պուլունտուգլարը գրթա՞անրն սահիվինէ հիսպէթլէ սէմմ ը իմիխատար պէյան էղլէ։
'Իսմ ի թապադաթ իւլ արզին էրպաղը տէրլէր քի, էն եիւքսէք սիսիկէ ի ճէպէլիկէ էն սանկար մէյսանա կէլմիշ տրբ. էօյլէ իսէ հա՞նկը էվվէլա մէյսանա կէլտի, Այլէկէնի տաղլարը՞ մը եօխսա Գայա տաղլարը մը. Ալի տաղլարը՞ մը եօխսա Հիմալայա տաղլարը մը. Պրազիլ տաղլարը՞ մը եօխսա Անտէս տաղլարը մը։

ԳՐՍՄ Ը ՍԱՆԻ

ՍՈՒ

'Ա՛էմ ի թապի՛ւտէ քէսրէթ իւպրէ պուլունան սու, սէքիզ թուս՛ը Օգսիճէն (միւվէլլիտ իւլ հումուզէ) վէ, պիր թուս՛ը Հայարօճէն (միւվէլլիտ իւլ մա) զաղարընտան 'իպարէթ պիր ճիմ օլուպ, նատիր պուլունաբաղ սաֆի հալտէ՝ չէֆֆաֆ, պիրէնք, պիրա՞ինա վէ սայքի պիթա՛մ պիր սէյալ տբր։

Սույան պէօյիւք պիր գրսմը էնկին եէրլէրի, եա՞նի օգիանօսարրն մէվզի՛ինի տօլտուրտուզու կիպի, քիչիւք պիր գրսմն տախի փունար, նէհր, կէօլ վէ պոթագլարը թէչքիլ էտէր։

Սու, 'սատի հալ ու թապի՛սթրնտա դալարդը հալտէ, ֆահրէնհայթ միզան իւլ հարարէսինին 32—212 տէրէճէսինէտէ՝ սէյալ, 212 տէրէճէսինտէ՝ դայնայրպ պուխար, վէ 32 տէրէճէսինտէն աշաղը տօնուպ պուզ օ-լուր։

Ամիտէքի պալարտա էվվէլա՝ դարա սաթհրնտա պուլունան սուտան, մէսէլա՝ սերչէշմէլէր, նէհրլեր վէ կէօլլէրտէն, սանիէն՝ օգիանօստան վէ հարաքեսթրնտան պահս օլունաճագ տբր։

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ՍԷՐԶԷՇՄԷ

1. Սէրզեշմէ՝ ագար սույան եէրտէն չրգտրդը մա-հալ տբր։ Պուլութարտան եաղմուր, տօրտ վէ դար հալինտէ օրարագ նիւզիւլ էտէն սույան պիր գրսմի, պուխարա պիթի թէհավվիւլ, քիւրէ ի հավայա ըիւ-ճու՝ էտէր, տիկէր պիր գրսմը քիւրէ ի արդրն սաթ-հը իւզէրինտէն ագարագ կէօրէրէ վէ նէհրլերէ միւն-զամիմ օլուր, քիւչիւք պիր գրսմ տախի թօփրաղրն մէսամանթրնտան եէրին իչինէ չէքիլտիքտէն սօնկրա սերչէշմէլէրտէն խուրուճ էտէր։

Սու. Հա՞նկը զաղարտան 'իպարէթ տբր։ Պաչչրնա նէ՞րէտէ պուլունուր։ Ֆահրէնհայթի գաչանճը՞ տէրէճէսինտէ սու գայնար։ Գաչանճը՞ տէրէճէ-սինտէ տօնար։

1. Սերչէշմէ նէ՞ տբր։

2. Հէր սէմթտէ սերչէշմէնին զուհուրը գայա թա-պագարարընը թէրքիպաթ ու վարդի՛յէթինէ կէօրէ օ-լուր։ Մէսամանթտան եէրին իչինէ չէքիլէն սու գապլի ի նուֆուզ օրմայան գայա եա պարչրգտան 'իպարէթ մա՞իլ պիր թապագայա վարարդտան սօնկրա, պուլունարը եէրէ նիապէթէն թապագանդն սաթհը իւզէրինտէն ա-չաղրյա տօղրու էնէր, վէ սաթհ ը զէմինէ չրգտրդը եէր սերչէշմէ օլուր։ Եան-տարի չէքլտէ a գապլի ի նուֆուզ, b զայրի գապլի ի նուֆուզ թապագայը, վէ c սերչէշմէյի կէօսթէրիր։

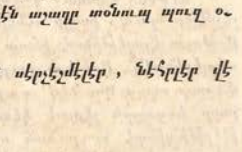

Պա՛զէն սու գիր ի զէմինտէ օլան թապի՛ի մախզէն-լերի տօլտուրուպ, թաղեիպ օլուճանալէ պիր մէնֆէզ-տէն տրչարը չրգար։

2. Սերչէշմէլերին Էվա՛ղնը սեզրէ։

Պա՛ղէն տախի գայա թապաղալարրնրն թէրթիպլենէ կէօրէ գապլի է նուֆիզ օյան պէր թապաղա զայր է գապիրանէն օյան թապաղալար արարնտա պուլունաղը վէ եօգաբրյա տիչէն ուճբրբ ապրգտա օյարդը հալտէ, գապլի է նուֆիզ թապաղա եաղմուրու չէքիպ սու իլէ տօլար։ Իչթէ պու սու պուլա պլիպլի մէնֆէզանէն չբրբպ սերչէմէ ալար։

Պու խուսուս զերտէբի չէբլտ կէօսթերիմիշ տիր։ a գապլի է նուֆիզ վէ սու իլէ մէմլու թապաղալը, bb զայրի գապլի է նուֆիզ թապաղալարը, վէ c պէր սերչէմէ կէօսթէբիր։

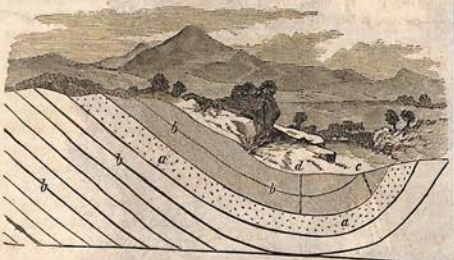

Իչպու թասվիրտէ կէօսթէրիպլիյի իւզրէ սերչէմէ սու իլէ տօրմուչ թապաղանրն էն ալաղը եէրինէն եօգաբրը օյա պէրիր, գերա օ թապաղանրն եիւսէք գրսմլարրնտա պուլունան սույուն թապէրեգկրէ սու իւսթէքրի թապաղալարտա պուլարրը պէր մէնֆէզանէն եօգաբրյա չբրբպ։ Հէման պու գա՛խտէյէ կէօրէ պէր քի, ալի թարաֆլարրնտան պէր պօրու իլէ եէքթիկէրինէ մէրպուլի օյան իքի գապրն պէրիհինէ սու գօնուլրբդտա, իքիսինտէ տէ սու՝ միսավի տերէճէտէ եիւքսէլիր։

3. ԱՐԹԷՍԻ ԳՈՒՅՈՒ։ Պու նէվ՝ գույուլար սուն՝ի սերչէմէյէր օյուպ, խայլի սենէյերտէն պէրու Ֆրանսանրն Արթուա էյալէթինտէ իճատ ու խաթ՝մալ օյունանէլէ տիրլէրինտէն, Արթէսի գույու խամկյէ թէսամկյէ օյունմուշյար տրր։ Պու նէվ՝ գույուլար անճագ թապաղալարը եօգաբրի չէբլտ կէօսթերիլէն թապաղալարրն թէրթիպլենտէ պուլունան սեմմէլրտէ օյա պլիրլրէր, պէցյէ պէր սեմմտէ, d իլէ կէօսթերիլէն մէվզի՝, գույու հաֆրը իչիւն էն մունասիպ եեր տիր։

Արթէսի գույունրն թասվի՝ի սերչէմէսէն ֆարզը անճագ մէնֆէզանրն թասվի՝ի օյմայրպ սուն՝ի օյմասը տրր։

Լնտոտա վէ ֆիմարրնտա Արթէսի գույուլար չբզ տրր։ Ճէհր ի մէգրիբտէ վազի՝ Թրանֆալկար Աբուտար մէյանրնտա միլան Արթէսի գույուլարան 393 այագ օմէչնուրու՝ Փարիզ եագրն կրէնէլ գույուու օյուպ, մէգրիբ խի 32 այագ եիւքսէյէ ֆրշզրբան սու պէչէր տագիգէտ 1,530 օգդայա պալիգ օյուր։

Այն Լուիսան պուլունան Արթէսի գույունրն սերբինպիլ 2,200 այագան գիյատ տիր։

Ֆրանսայր ձէնէրալ Տէվնրն ձէզա՝իրին ճէնուզ սէմէինտ վազի՝ Աչտի Բարիս բավլարնտա պուլունտրը էմնատ, մէգրիբ բավլանրն էքսէր եէրլէրինտ խուբմա ադամլարրն նէյզի ու նիմամտա օյարդրը, պէր եէրինտ խա՝ զա՛իֆ վէ սօլմուչ իտիպլիկի կէօրմէկի իւզրէինտ, սէպէպլինի եէրլի Պէտէվիլէրէ սօրմարդտա, Պէտէվիլէր, "Գույուլարրմրզ չէօքիւպ ադամլարը սուվարմանա սու գալմասրդընտան, խուբմա ադամլարրմրզդ գուրույոր, պլզ տէ էօլէճէյիզ։ Ալյանրն միւրատը պէցյէ խմրչ՝, տէտիլէր։ Օլ զման միւտանիկէ՝ ձէնէրալ Ֆրանսատան պուբմա մաքինալարրնը ճէլզլ էթմէ, վէ էրթէսի գրչ էմնատանա միւհենտիլէր հաֆրիյամէ գալալրզպ, տէօրթ կիսն միւբրինտէ, պէ հէր տագիգէտ 3,200 օգգա սու ագրատան պէր գույու աչմագա մուվաֆֆագ օյարլար։ Պու մուվաֆֆագիկէթ Պէտէվիլէրին մէսրուրիկէթինի ֆէվզ էլ ատ մուճիպ օյմազլ, սա՛իր բավլալար անալիսի թարաֆընտան տախի քէչնիրէտ Արթէսի գույուլար հաֆրը իչիւն խթիտալար թագտիմ օյունտու, վէ անտէն պէրու ձէզա՝իրտ եիւզտէն զկյատ գույու հաֆր էտիլպ, չէօյիսն պէօյիք գրսմը պալզրզ պաղէչիք օյատ։

4. ՍԵՐՉԷՄԷՂԵՐտէն ՉԲԳԱՆ սույուն ՄԻԳՏԱՐԸ պէր տերէճէտէ օյմայրպ, չօգ սու վերէն չէշմէնին վասի՝ պէր տա՛իրէտէն սու չէքայի անկլաշբրբ։

Ինկիլիէրրանրն Հօլիվէյ գասապարնտա վազի՝ Ան վիդիգրէտ գույուսուն սույու քէօմիր թապագաբ բէյնէպմանէն չբգպզ, պէչէր տագիգէտ 13,200 գբյէյէ պալզ օյուր։ Պու գույու Ինկիլիէրրանրն սույու էն պօլ սերչէմէսի օյուպ, անրն իլէ տէնիզ արարնտա անճագ պէր մէլ օյան մէտաֆէտէ օն պէր տեյիրմէն չէվիրէճէք սու վերիր։

Ամանիտատա Քարլպատա սերչէմէյէրի պէչէր կիւն թագրիպէն 200,000 միգեա՛ալ այագ սու վերիրլեր։

Պէր գաչ սէնէ էվվէլ, Խթալիատա պէր չիֆթլիկնտէ հաֆր էթմէյի Արթէսի գույուսան օ գասար ճօշդուն սու չբգաբ քի, կէրէք քէնտէնին վէ կէրէք գոմրարրն արագիսինի սու պատրբ։ Պու ատէմ գույուու գամֆամաղա չօգ չալբշար իսկ տէ, պէր ֆա՛իսէ կէօրմէպէք տէ՝ մա՛ատ, գօնֆլարրրնն խթէսիբէյրի թագմնանը էօտէ՝մէք իչիւն սա՛իր մանէնէբինի տախի զայլ էթմի։

3. ՍԵՐԶԵՇԵԼԵՐԻՆ ՄԻՍՏԷՊ Ի ՁԷՐԵԱՆԸ։ Էքսէր սերչէմէյէր դ՚՚՚՝– ձէրեան էտիպ, իհթիմալէ վասի՝ պէր սա՛իրէտէն սու պլարզպլարը իչիւն պէր քի գուրպ սենէյերտէ պլիկ հէման պէր գարարտա սու վերիրլեր։ Պա՛զրբարը տախի պէր գարարտա սու վերմէյիպլ վերտէրէրի սույուն մեգտարը տա՛իրէյերինին եաղմուրան պլարզը տա՛իրէյերինին եաղմուրան սույուն չօգ ալզ եա տպզրզնա միհթէնատալ տիր։ Գէցյէ սերչէմէյէր պլզ գարուր մէվսիմէրէ միհթապա՛թ էտիպ, գարագ մէվսիմէրտտէ քեսամիէն գուրմանզա միպլեա ալբրբ։ Պա՛զբ սերչէմէյէրէ իսկ մունա՛այէն վարբրբ։

Ամանիանրն փէտէրզօրն գասապարնտա վազի՝ Պիէրզպօրն նամ սերչէմ հէր կիւն միթէմատիկն տիր ամ՝ ապրգտան ասնկրա, հէման պլիր ա՛ատ տախի քէսիկիր։

Պու քէչիգեյեթին սբբբ ու սեպէպլի իհթիմալէն չու օյա քի, պու միսիպլու սերչէմէյէր քէնտի սուլարրնը եէր պլիրնտա պէր մանպզնանէն սիթօն կիպի միւնտանի պէր պօրու չէքլինտէ պէր մէնֆազ իլէ ալբրբ։

Եանտապի չէքլ՝ գույուլարան սբզրբան եաղմուրբ իլէ տօլու վէ ՕՕ C հարֆիարրնրն կէսութերտիբլերի միւնհանի պօրու իլէ սաթհ ը արզա մէրպութ պուս

3. Արթէսի գույուլար նէ՝ տիր։
Հէր եէրտէ այբյա պիրբ մի։
Պա՛զբ տրթէսի գույուլարբ զիբբ էպլէ։

4. Ինդէյմիկրտէն չբգան սու պէր միգտարտա՝ մբ օյուր։
ՍուՆի սերչէմէյէրտէն պէր գաչնը զիբբ էպլէ։
5 Պէր գարարտա ագան, պէր գարարտա ագմգան, վէ պէր միւտանէթ ագբզ պէր միւտանէթ քէսիբէն սերչէմէյէր հագդբնտա նէ՝ ատենիմիշ տիր։

լուման մախզէնի իրաւ էտեր։ Մախզէնին սույլ պօ-
ռունուն միւնէնսի գրամնրն իւսթ թարաֆրնա, եան՝ի
a b խաթթրնա, միւվազի օլունմայա գառար աղամաղ,
ֆազաթ միւվազի օլարգման սօնկրա սաթՀ ը զէմինէ
ազբզ, c d խաթթրնա էնինմէյէ գառար տէվամ է-
տեր, պա՛տէհ-բէխլիկա՝ թէբրար a b խաթթրնա միւ-
վազի օլունմայատէք օ հալտէ գալբր։

6. ԱԿՐՁԷՏԷԼԷԿՐՈՆ ՏԷՐԷՅԷ Ի ՀԱՐԱԲԷԹԻ։ Սէրչէմէ-
լերատէն չզգան սույուն տէրէճէ ի հարաբէթի տէրէճէ ի
ենճիմատատէն եօգ ալբր տէրէճէ ի զրէնանէտէք վէ տա-
ֆնճիմատատէն եօգ պէկիր։ Սէրչէմէլերին տէրէճէ ի հա-
հա գիյատէ օլա պէկիր։ Սէրչէմէլերին տէրէճէ ի հա-
բարէթի, սուլարընն գիր ի զէմինտէ պուլունալը թա-
պագալարին տէրէճէ ի հարաբէթինտէ միւթէնասիպ օլ-
նա ալբր։ (29 ունճու սահիֆէյէ միւբարաճաթ օլունա)։
Սէրչէմէլերը ֆահրէնհայթի միզան իւլ հարաբէսինին
33—60 տէրէճէսինտէտէ սօզուզ, 60—85 տէրէճէսի-
նէտէք բլանմազ, վէ 85 տէրէճէսէն եօգ ալբր սրճազ
սայբլբզ, սրճազ օլանլարընա տասիի ԳԱՖԼԸԶԱՆ տէնկիր։
Խասնատատա վազի՝ գարիճազարին սույուն սաթՀ ը սրզա
էրէրէմնզանէն էվվէլ՝ ազիմ թազկիզ ալբինատա պուլունալը սէ-
պէկպատէն տէրէճէ ի հարաբէթի 212 տէն, եան՝ի զրէնան տէրէ-
էնէսինէն զկյատէ տիր։ Էվրօփատատա Ազիմ տաղլարընին էն
տէրէճէ ի հարաբէթի զկյատէ տիր։ Էվրօփատատա Ազիմ տաղլարընին էն
ելիբ-քանէք սէտիէրինտէ վազի՝ սէրչէմէլերին տէրէճէ ի հարա-
բէթի խէ 35 օլուզ, բու ի զէմինտէ մա՛լիմ օլան պիլ տիմէզ
սէրչէմէլերին հարաբէթի նիհայէթ տէրէճէսէ պիրպիրինէ մու-
զայիր պուլունան պու իքի սէրչէմէլերին հարաբէթի արասընդ-
տա տրը։

7. ՄԱ՛ՏԷՆ ՍՈՒԼԱՐԸ։ Եաղմուր սույլ եէրէ նուֆուզ
էթմէքատէն սօնկրա սէրչէմէլատէն ՀԸՁԸՆՃԱՅատէք գիր ի
զէմինտէ ճէրեան էթմէյի թապագարատատա էքսէրիա
թմէնիլի գօլայ մատատէլերէ թէսատուֆ էթմէրէ ան-
լերէ գարբՀԸԶ օլարագ ազար։ Ազամ գույլ սույլ
պիլէ քիմնանա սաֆի օրմայբզ, ճիւզ՚ի պիր միզատ
քիրէնճէ մանալտի տրը։ Միւզազ մա՛տէն մատատէսի
սույա չզգճա գարբՀԸԶ իսէ, օ սույա մա՛տէն սույլ
ազբզ։ Մա՛տէն սուլարընն պա՛զբզարընատա չիմա-
տէնիլիր։ Մա՛տէն սուլարընն պա՛զբզարընն հասէպլիզէ,
պանշ գուվվէթի վէ խասսիյէթի պուլունալը հասէպլիզէ,
սէրչէմէլերի խասիյաթատա վէ իքիազաթի պուլմազատա
զկյարէթկեան տրը։
Մա՛տէն սույա չու վէճէրէ թազանիմ (զարպանիք էսթա)
զանլարատա զկյարէթկեան տրը։
Մա՛տէն սույա չու վէճէրէ թազանիմ (զարպանիք էսթա)
(1) ԳԱԼԻՍ ՍՈՒՅՈՒՆ քի հասիզ ի ֆանմի (զարպանիք էսթա)
վէ միւզազ գալարը միւէթմիլ տիր։ Ֆրանսատատա Վիլի, Ա-
մանիանդն Քարլսպատա Չէրլիտա՝ ՍէլԹէրս, վէ Միւնթիմա՛ի ի
Ամերիգատա՝ Սարաթօկա սուլարը պու նէվմէն տիր։ Սարա-
թօկա սույուն այօրն, տէմիր վէ սա՛ի մա՛տէնէրի տասիի
վար տրը։
(2) ԱՀԸ ՍՈՒ քի քիպրիթիկէթի մանթիսիա (Ինկլիզ Թուզու)
վէ քիպրիթիկէթի օտատ իլի գարբՀԸԶ տրը։ Ամանիատատա՝ Քիս-
մանկէ, Ինկլիզերատատա Զէրրի Թօք սուլարը վէ զայրիմիա
պու նէվմէն տիրէր։

(3) ԹԻՒՐԱՊԻ ՍՈՒ քի պաչլըճա քիպրիթիկէթ ի քիս (ալէբ)
վէ ֆանմիզէթ ի քիս իլէ գարբՀԸԶ տրը։
(4) ՏԷՄԻՐ ՍՈՒՅՈՒՆ քի տէմիրի չամի տիր։
(5) ՖԻՒՖԷԹԻՐՏ ՍՈՒՅՈՒՆ քի իչինտէ քիպրիթիկէթ ի միւվէ-
լիտ իւլ մա, եախօտ քիպրիթիկէթ ի մա՛ամին վար տրը։ Վիէն-
նա գուպրիտէ Պաուն, Ֆրանսատատ Պանեեր տէ Լիւօն,
Միւնթիմա՛ի ի Ամերիգանդն Վիրճինիա էյալէթինտէ Սըլֆըր
Սփրինկ նաման սէրչէմէլերին սույուն պու նէվմէն տիր։
(6) ԹՈՒԶԼՈՒ ՍՈՒ քի վասատ միզատատա՝ ատի թուզու միւչ-
թէմիլ տիր։ Ամանիատատ՝ մէչհուր Պաուն Պաուն վէ Վիզ-
պատան, Ինկիլիզերատատ՝ Զէրմինամ սէրչէմէլերին սույուն
պու նէվմէն տիր։ Պու նէվ՚ի սույուն, չօգ թուզլու օյարզը հալ-
տէ զանտատրլրզ պու խարա թասվիլ էտիլէրէ, խարիս թուզ
չզգարրլրզ, վէ պու եօլ իլէ հասրլ օյան թուզուն միզատարը
զայէթ չզգ օյուր։
Ինկիլիզերատատ վազի՝ Նօրվիճատ թուզլու սույուն սէնէվի
800.000 գանթար թուզ չբզարրլրզ։ Նիւ Եօրգատատ վազի՝ Սիրա-
գիւս վէ Վիրճինիատատ վազի՝ Ազինկտրն թուզլու սուլարընն
տասիի միզատատ բ գիւսի թուզ ալնրզ։

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ

ՆԷՀՐ

1. ՆԷՀՐ՝ սաթՀ ը արզատա մէճրալարատա ճէրեան է-
տէն վաֆիր սույ տրը։
Սէրչէմէլերատէն չզգան սույլ՝ ուֆազ չայլար, չայ-
լար տասիի պիլ իճթիմա՝ Նէհրլրզ թէչզրլ էտէրլրզ։
Նէհրլրզ՝ քէնտի մէճրալարընա պաչգա սուլարընն գա-
բրբՀԸԶատատ իլէ պէօյիւլրզ։
Պէօյիւք Նէհրէ, քէնտի ճիւմէզ սէրչէմէլերի, չայ-
լարը վէ պէօյիւճէք չիւ՚պէլերի իլէ պէրատպէր, ՄԱՆԶՈՒ-
ՄԷ Ի ԷՆԶԱՐ, վէ սէլրերի սույարը պու մանզումէյէ
տէզրիլէն արազիյէ՝ մանզումէնին ՀԱՎՈՒՉՈՒ եախօտ
ՀԱՎԱՉԱՍԸ թէսմիյէ օլունուր։
Պու արազիյէ՝ ուսմանին հավուզ տէնիկիր իսէ տէ, հավզա
տէնմէյօ տա՛ա մինանատիպ տիր, զիրա հավուզ քէլիմէյօ տէ-
բրինէ կէնիչէ պիր եէր տէմէք իքէն, հէր պիր նէհրին սեյ-
լինի սույունու պարզը արազի օ չէբլատ տէլիլ տիր։ Մէսէլա,
Հինտիսթանդն Խտաօս նէհրինին մինզա՛ը Թիպլէթ եայլասը օյ-
արզը հալտէ, մէզգիբր նէհր եայլասան պիր գաչ պին տարզ
եիւքանք օյան ճէբսիմ Հինտայա տաղլարը կէչիալէրինտէն կէ-
չիպ գաարզ։ Խմաի պու նէհրին արազիյսի հավուզ չէբլինտէ օյ-
մայբզ, անճազ գատէմ գատէմ տիր։
Պիր նէհրին հավզասընը տիկէրինքինտէն թէֆրիզ
էտէն խաթթա ԽԱԹԹ Ը ՖԱՍԼԸ Ը ՄԻՅԱՏ տէնիր։ Սու-
տա՛իմա էնկինէ ճէրեան էթմէյի իչին խաթթ ը ֆա-
սըլ նէհրին մէճրասընատան եիւքանք օյմայը իսէ տէ,
տա՛իմա տաղ վէ պայբը օյմասը լազըմ կէլմէզ։ Պա՛զը
պէօյիւք նէհրլրին խաթթ ը ֆասլը ը միյասը օյա-
լարատան կէչէր։ Մէսէլա, Միւնթիմէմ՚ի Ամերիգանդն
չիմանինտէ վազի՝ Միսիսիպիի տէբէսինի պէօյիւք կէօյ-
լրը հավզասընատան թէֆրիզ էտէն խաթթ ը ֆասլը տէ-
նիզատէն անճազ պիր գաչ եիւզ այազ եիւքանք տիր։
Խաթթ ը ֆասլը ը միյասը չօգճա պէլլի օյմայան
պա՛զը եէրլրէրատէ հէման պիր նէհրին սույուն պէօյիւ-

6. Սէրչէմէլերին տէրէճէ ի հարաբէթի հազգրճատա նէ՞ տէնիկիր։
Սօզուզ վէ սրճազ սէրչէմէլերէ պիրեր միասլ վէր։
7. Գույա սույա խալէ՞ տիր։
Հա՛նիզ սուլար մա՛տէնի սայլրբլրզ։ Նիճէ թազանիմ օլունուրլար։
Գիրիսա սույա, ազբզ սու, թիւրազի սու, տէմիր սույա, քիրիլրթ
սույա, վէ թուզլու սու նէ՞ տիր։

1. Նէհրը նէ՞ տիր. Հիճէ՞ թէչզբքիլ էտէր։
Մանզումէ ի նէհրար նէչէ՞ տէնիկիր։
Նէհրին հավուզու եախօտ հավզասը նէ՞ տիր։
Հավզա տէնիկը հավուզ տէնիկատէն նէհրին տասիա միանատիպ սայլրը։
2. Խաթթ ը ֆասլը ը միյասը նէ՞ տիր։

նեղոս լքի մեծրայա ագարանեղերը պեղելեն պեղելինմեսնեն Ինշեռազ տենը։ Վենեգուեյատա վագի՝ Գասկբարի նեղերի՝ լքի թարաֆա ագմասը լլե Ամնոցն մանդումեսնեն պկը չիս՝պեսի օլան նեկոս նեղերն լլե Օրինոգոս նամ մանդումեմ ի Էնհարը եեքտիկերինե բասի եթամիշ տիր։

3. Միգսար ը տեցաչ։ Մկյահ ը էնհարը միգտարը էսպակ ը տեթկեյլ, եանի 1. Հավդանը վիս՝տեբնա, 2. Օլ հավդատա եաղան եաղմուբ վե չիկին միգտարընա, 3. Նեղերին ճերեան եթամկյի սեմեին լճապատեընա, (մեսեյա օրմանդրգ եերլերտե եաղան եաղմուբ չարբճագ պուխարա թեհավիվլ եթմեսկյինտեն սու չոգ օլուբ, աղաճարը եերլերտե խսե քեկիկլեթ պկը 'ապտարը։) 4. Իդլիմին հարարեթի վե հավարընը գուրագլբը տերեճեսկնե կեօրե տիր։

Միսխիսիփի նեղերնտեն ուենիզ սենեատ 19,500,000,000,000, միւքեա՝ապ այագ սու ագար, քի միգտարը ը մեգքիւր հավդանը եաղմուբտան պլտբը սույուն բուա՝լբ տբը։

Աթիտեքի նեղերլերտեն տաքի, եանի Միսուրիտեն սենեատ 3,750,000,000,000, կանճատան՝ 5,500,000,000,000, Մնատուտան՝ 7,834,000,000,000, միւքեա՝ապ այագ սու տենիզ տեօքիւլիւբ։

Նեղերլերին ՍԻՒՐԱԹ Ը ՁԵՐԵԱՆԸ մեճրանրն միանեթթեա միւսթեվի օլմասընա վե սույուն տերինկյինե կեօրե տիր։ Մանիկեատ քքիտեն տեօրթ այագատեք օլան ճերեանա՝ վատաթ սիւբ՝ատ, տեօրթատեն օն այագատեք օլան ճերեանա խսե՝ չետիտ սիւբ՝ատ տենիր։

Պաղելտե ԲԻՆՕ նեղերինին սիւբ՝ատբը ճօշտբը վագրթատա ատենիկեատ 7 $\frac{5}{10}$ վե չեքիտկյի վագրթատա 3 $\frac{4}{10}$ ատյագ տբը։

Միսխիսիփի նեղերինին ինիթթաքը Մեմֆիս չեերինտեն նեղերին միանատպրնատեք, սույուն չեքիտմեսի եանատ, պեչեր միատ 4 $\frac{8}{10}$. սույուն ճօշտբը եանատ խսե՝ 5 $\frac{2}{10}$ փարմագ տբը։

4. Եքսեր նեղերլեր իչին ԹՈՒՂԵԱՆ ՄԵԻՏՏԵԹԻ օլուգ, սեպեպ տտալի եաղմուբրն եաղմասը վե գաբլբրն երիսմեսի տիր։

Մինթագա ի հարբլեատ սենե լքի մեվսիմ, եանի եաղմուբլու վե գուրագ օլտբրդինատան, օրատա պուլունան նեղերլեր սենեատ անճագ պկը տեֆ՝ա ֆեվդ եվ՝ատ ճօշուպ թատարլար։

Նիկ նեղերինին սենեատ պկը տեֆ՝ա ճօշմասընրն սեպեպի եաղրն վագրթլարատեք անարչրմասրը իսի։ Մենաս՝ը պեօյիւք կեպլեր օլան պու՝ազիմ նեղ եաղմուբուգ սեմեյլերատ ճերեան էթամկյի հասեպկյե տա՝իտա պկը գարարատա գալմասը լաղբ կեյեր իսի խսե տեֆ, նեղերի ի մեգքիւրընա մու՝ալլեն վագրթատա ճօշմասընրն սեպեպի Հավկյիսթանրն եիւճեֆ եայլասրտանան կեյլեպ քենտիսի իլե պերլեյեն վե օլ սեմեին եաղմուբլու մեվսիմնատ ֆեվդ եվ՝ատ գալարան Նիլ ի Նդրագ վե Աթիտարա նեղերլերի օլարը չիմտի մա՝լիմ օրմուշ տբը։ Սբը Սամուել Պէյքը 1861 ցունիա 13 տե Աթիտարա նեղերինե վասրլ օլարընատա, անրն էնկի վե տերին մեճրասրը քեամիկեն գուրբուսուշ պուլուպ, մենպա՝ընա տոզրու. եիւգ սեքսեն մկ կեթտիքատ, նեղերի ի մեգքիւրընա գուրբուսուշ մեճրասրը ցունիա 22 տե՝ատա՝իպ պկը մենզարտատ կեօրտու։ Օ էտատա եաղմուբ մեվսիմի պաշյամբը օլարը էճլտեն, հիտատ կեպի պկը տալրա տեֆեյեն սեատ իլե կեյեպ, Աթիտարայը պկը գաչ տատիպտ գարգիրատա երբմի պէշ այագ տերին վե պեն պեշ եիւգ այագ էնկի պկը ադրնարյա թեպտիկ էթամ։

Միսխիսիփի նեղերի սենեատ լքի քերբե ճօշար. սոն պատարվե գոշ եաղմուբլարը ցունիտարատա ճիւ՝ճեն արթմասրնա սեպեպկյեթ վերերլեր խսե տեֆ, նեղերին մենպա՝ը սեմեյլերինատ երիկեն գարլար Մարտատն ցունիսեատեք զայեթլե ճօշմասրնը մուճիպ օլուրլար, վե պու սրրատա նեղերը ը մեգքիւր թաշրպ պկը գաչ միլ՝ արզնատա օլան վասի՝ վատիմնին պատար։

Ֆրամ նեղերի եաղնրդ լքե պահարատա, եանի մենպա՝ընատա պուլունան գարլարրն երիմեսի մեվսիմնատ ճօշար։ Ցեեյեն նեղերի խսե հեյմ եաղմուբ վասրթատրյե՝ սոն պահարատա, հեյմ տեֆ գար երիմեսկյե լքե պահարատա ճօշար։

Բիւզկեարը վե եաղմուբը մեվսիմնիզ էսկյ եաղան սեմեյլերատ նեղերլերին ճօշմասը պաղթեթեն եաղան եաղմուբ սեպեպենատեն թեխատիֆի օլուբ։

3. Նեեյլաչ՝ պկը նեղերին՝ ամուտի եուխատ՝ ամուտկյե եաղրնճա տկը գայալբգ խազերինատեն տեօքիւլիւբ կեպի ագարբը եերի տիր։ Զօգ եերլերատ նեղերին մեճրասրը մա՝իլ թայբգ օլարբը սեպեպտեն, նեղը տեօքիւլիւբ կեպի տեյկյլ, անճագ խբը լլե ագար։ Ալմանիանրն Ամի տաղարբրնատա 230 պեզիկ չելլալ վար տբը։

Քիւբ ի արգատ էն պեզիկ վե տեչեթլի չելլալ՝ Ամերիգա ի չիմտիտ խրի վե Մեքերիս կեօլլերի արասրնա տուչեն Նիակարա սու՝ալ օլարագ, 160 այագ եիւքսեքլիքատեն տեօքիւլիւբ։

Մերքեզ ի Ամերիգանրն քեաշեֆի Լիվինգսթընրն քեշֆ ուսու՝այնեպ էյլեպկյ Զամբեզի նեղերինին Վիքթորիա չելլալսի՝ սույուտրն քեսրեթի ճիչեթկյե Դեկարանրն իբլինճիսի սաքլբբ։ Պու՝ չելլալենին եիւքսեքլկյի 360 այագ տբը։

Քեշֆ օլունան չելլալելերին էն եիւքսեքլի՝ Գալիֆօրնիանրն Եսուտիթե վասիսիտե վագի՝ չելլալ տիր։

Մերսա նեղերինին պկը չիս՝պեսի օլան պկը քիւչիւք չայ՝ Սիերրա Նեվատա տաղրնրն 2,000 այագ եիւքսեք պկը գաչ՝ լբգ ուչրուտինատան սթրլբբ։ Պու՝ չելլալ ուչրուտրն եիւգինատ պկրի աշղարատա, պկրի եօգարբատա, արշարբյա չբգմշ լքի գայա խալիչեբատա 939 այագ եիւքսեքլ պկը ուչրուտատան ատան Աթիտարայագ նամ չելլալ՝ Նվրօպանրն էն եիւքսեք չելլալսի տիր։

Ինչ՝ապ նեղ՝ է տենիր։
3. Միյահ ը էնհարրն միգտարը նեղ՝ է կեօրե տիր։
Միսխիսիփի, Միսուրի, Գլանճ վե Ինտատ նեղերլերի պեչեր սենեատ տենիզ գաչատա սու տեօքիւլիւբ։
Նեղերլերին սիւբ՝ատի ը հարբլեքեթի նեղ՝է կեօրե տիր։
4. Նեղերլերին թուգիանրը սեպեպի նեղ՝ տիր։
Հանինը նեղերլեր սենեատ պկը քերբե ճօշարբար։
Նիկ նեղերինին պեչեր սենե ճօշմասընրն սեպեպենի պեյան էթ։

Մեսխիսիփի, Ֆրամ վե Տեցեն նեղերլերի սենեատ գաչ՝ տեֆ՝ա ճօշարբար, վե նեղ՝ սեպեպատեն, Բիւզկեարը վե եաղմուբը մեվսիմնիզ էսկյ եաղան սեմեյլերատ նեղերլերի նեղ՝, վագի՝ օլաբ։
3. Շեեյլաչերը նեղ՝ է թեյչեքիւլ էատերլեր։ Հեկատա վե Վիզիթօրիա չելլալելերի նեղ՝ գաստար եիւքսեք տիրլեր։ Մա՝ալիմ օլան էն եիւքսեք չելլալ հանինկրոսբ տբը։

Նիւ Եօրքաա պուլուհան Մօհամ Նէէրիմին պիր չիւ'պէսին-տէ վագի' Թրէնթօն չէլալէսի՝ 180 այագ եիւքսէք ուշրում-սան տէօրթ գոլ օլարագ աթքլբր։

ԹՐԷՆԹՕՆ ՇԷԼԱԼԷՍԻ

6. ՆԷՀԷՐԻՆ ԱՇԸՆՏԸՐՄԱՍԸ։ Նէհր քէնտի մէճրասընը աշընտըրըլը, պու աշընտըրմագ դուվվէթի տախի ճէր-լանընդն սիւբ'ադը նիսպէթիմտէ օլար։ Վագդթի միւրուրիմտէ հեր պիր նէհր քէնտի մէճրա-սընը աշընտըրմագլէ չէքիլմի թէպտիլ էտէր. մէճրա-սընը աշընտըրմագլէ չէքիլմի թէպտիւլտի ազ, եումշագ սէրթ դայա օլորդաա՝ թէպտիւլտի ազ, եումշագ դայա եախսա թէտիրագ օլորդաա՝ չօգ օլար։

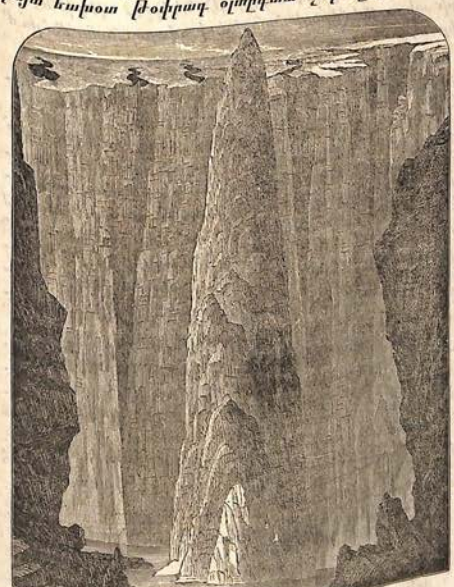

ՊԼՕՅՈՒԼ ԳԱՆԻՈՆ

6. Սիւ'ադի իլէ ազան նէհրլէր քէնտի մէճրասընընա նէ թէ'սիր էտէրլէր։

Գէօլօրասաս նէհրինին մէճրասընտա Պէյլիւք Գանիոն տէ-նիլէն չուգուր մէվգի' պու խուսուստա էն մէշհուր մի-սալ սընը։ Գանիոն ուփուգի պիր քիրէճ թապագա-սընտա նէհրին աշընտըրմասը իլէ հուսուլէ կէլիր 3,000 տէն 6,000 այագ գատար տիր տէրին, վէ 300 միլ գա-տար միմիթատա պիր չուգուր եէր տիր։

Մէգքիւր նէհրին քէշֆինէ կէօնտէրիլէն Լիմէնէնթ Այվլ նամ սէյեահ՝ Գանիոն հագդընտա չու ամիտէքի ֆըզրայը թատրիր էթմիշ տիր։ «Պու պիմանէնտ վէ մու-դայիրէթի օլան սու եօլու հիչ պիր վագի՝ թա'րիֆ իլէ լայըգը իւզրէ պէյան օլունամագ։ Նէհրին մէնզա-րէսի հեր պիր տէօնիւյտէ պաչգալաչըլը, մէճրասը ճէ-սիմ գայալարատա օյուլմուշ մանասթրրար, գատէմէլի թէսթրօլար վէ հիսարլար, վէ գուլէ, մինարէ վէ գուլ-պէյերի չամիկ օրմուշ, ֆաղաթի միրուր ի զէման իլէ թէպէտտիւլ ի ըէնք էյլէմիշ վիրանէյեր մէնզարէսինտէ կէօրիւնիր։»

7. Էքսէրիա Նէհրին մէճրասը իւչ, եա'նի 'ալի, միւթէվասսիթ վէ սաֆիլ գրսմբրա թագսիմ օլունա պիկիր։ Ալի գրսմնա նէհր տաղլըգ վէ գայալըգ եէր-լէրտէ ճէրեան էթմէյլէ, մէճրասը մա"իլ, ճէրեանը չօգ սիւ'ադը վէ սահիլերի ուչրումը օլար։ Պու սիք գա-յալար իւզերինտէն ագարդը հալտէ չէլալէ թէչքիլ է-տեր, մա"իլ գայալար իւզերինտէն ագարդը հալտէ խըզ իլէ ագար։ Մէճրա պա'զէն սիրի զամիյէլի էյրի պէյրիւ, պա'զէն տախի միւսթագիմ պիր խաթթ իւզերինտէ օլար։

Միւթէվասսիթ գրսմ նէհրին կէչմէյի տաղարրն է-թէյլինտէն պայրար։ Պու գրսմնա մէճրանըն ինհիթա-թը ազ վէ հուսուլը պէկնի օլա, թուղեանը էսնա-սընտա սու տիւզ վէ ալչագ քէնարարընը պասար, վէ մէճրանըն գում վէ թօփրագ կիպի եումշագ մէվատտընը սու հուլեթէլ ալըգ կէօթիւրիւր. պու էսնասէ սույան ճէրեանը պաղրըչմասը իլէ մէճրասա թէպտիլ վէ թաղ-եեր վուգու՝ պուլար։ Պու քէյֆիյէթլէր սէպէպնի-տէն, միւթէվասսիթ գրսմ սիրի զամիյէի՝ 'ալի գրսմնան գայէթ ֆարգը օլարագ, եըլանդամի չէքրտէ թէչէք-քիլ էտէր։ Պա'զէն սու պու եըլանդամի մէճրանընն պիր գալը ուճունտան օ պիր ուճունա տաղրու պիր եօլ աչմագլէ, տէյիրմիսի տատալար զուհուրա կէթիրիր։

Սաֆիլ գրսմ նէհրին սաթհը սայքի օգիանուսն սաթհընա միւսաֆի օլարդը նօգթատան պաչլար։ Պու գրսմտա ինհիթամի փէք ազ իսէ տէ, եօգարրատան կէ-գրսմտա սույան թաղեիդի սէպէպլիյէ եենէ օգիանուսա տաղ-լու ճէրեան վար տրր։ Մէճրանըն քէնարարը տախի սուտան անճագ ճիւղ'իճէ եիւքսէք տիրլեր։

Միհրիսիֆինն 'ալի մէճրասը՝ մէնպա'ռնատն Սանթ Անթոնի չէլալէսինէ, միւթէվասսիթ մէճրասը՝ պու չէլալէսէն նէհր ի չէլալէսինէ, վէ սաֆիլ մէճրասը պու նէհրտէն մունասապարտա գա-Ամէրէ, վէ սաֆիլ մէճրասը պու նէհրտէն մունասապարտա գա-ամէրէ։ Ֆրամթ վէ ՏԷՏՇէ նէհրլերինին՝ 'ալի մէճրասարը թիւր-քանընն չարգի չիմանի սէմմինտէ վագի՝ տաղլար սրասընա քանընն չարգի չիմանի սէմմինտէ վագի՝ տաղլար սրասընա տիւչէր։ Ֆրամթն մու թէվասսիթ մէճրասը Ֆօրսս տաղլարընն տիւչէր։ Ֆրամթն մու թէվասսիթ մէճրասը Ֆօրսս տաղլարընն ճէնտուպի էթէյինտէ վէ Ուրիա չէհրինին չիմալինտէ վագի՝ Սամ-սանի գասասարտան պէտ իլէ Պարտասան զարպի չիմալիսի-սաթի գասասարտանն

տիսթան տաղաարքնին ճէնուպի էթէէրնեռ վագի՝ ճէգրէ գասա-պասրնտան պէտ իլէ Պասրանդին 50 միլ չիմպլեռ տուչէն վէ Ֆրաթ իլէ ՏէՏէլնին պիրլէշտիկ նօգամատա պուլունան Գուրնա չէրինեռ գասար տրբ։ Գրամը տաֆիլի իսէ Գուրնատան մուն-տապպրնա գասար օլուպ Շաթ թէկմիլէ օլունուր։

8. Տէլթա վէ Խալիճ նէհրին իբի թիրլիր միհնատապ-պրնա պիրէր իսմ տրբ։

Նէհրին էքսերբա ատնիզ տէգրիլէկտէն չտթպլա-չրպ տաղաչարը ճիհէթիլէ, միհնատապը չէպէքէ չէբ-լինեռ օլուբ։ Ցտալարրն արասրնա տուչէն գուրու եէր-լեր տաղար իլէ պէրաապէր Եուհանիճէ տէլթա (Δ) Հար-ֆինա միչապիհ օրուգլարրնատան, պու միսիլլու միհն-տապպար Տէլթա խամլէ միսէմմա արբար։

Տէլթա՝ նէհրին 'ալի վէ միթէվասիթ գրամարրն-ատան կէմիրիպ, սիր'ամէրնին ազարմար սէպէպլէ միհնատապը եագինտատա պրտաբրը գում վէ թօվ-լրագ աչրնթրրնատան թէչէքքիլ էտէր։

Միսիսիփի տէլթասը՝ նէր ի Ամէրին Միսիսիփիէ գա-բրչարը եէրտէն պաչարպ, 12,000 միլէպպա՝ միլ միսա՝ա-թրնատա պիր մէտաֆէ թուֆար։ Պու մէտաֆէէ սուլտն տա-՝իմա կէթիռէբաէ օլարը բիլլիկէրի աչրնթրատա եէնի ա-տաղար վէ գում սէտաղէրի թէչէքքիլ էտէչօր։

Նիլ նէհրինին տէլթասրնտա՝ նիլին իբի պէչրուճէք վէ խայր ուզագ տաղարը պուլունուպ, միսա՝ամը թագրիպէն 10,000 միլէպպա՝ միլ տրբ։ Պու տէլթատա տէնիզ զէլբսրնա եաղրն պէչրիլ թաղ կէչլէրի վար տրբ։

ՂԱՆԱ ՏԷԼԹԱՍԸ

Ղանա վէ Պրազիլիա նէհրլէրինին տէլթասը 15,000 միլէպպա՝ միլ օլուպ՝ Փէլէնը վէ սա՝իր Հանավարար իլէ տօլու ճէնկէլլէր իլէ մէտիուր օ-լան խայլի չօգ տաղարրնա Արնաէրպրնա տէնիլիր։ Հին-տիսթանին փաֆաֆթը օլան Կալկաթա չէրի, մէգաիբ նէհ-րին պու տէլթատան կէչէն Հուկլի նամ չիւ՝պէպ սա՝ի-լինաէ տրբ։

Լէվանտատա՝ Փօ, Բէչօ, Թու-նա, Բօն վէ սա՝իրէ. Ասիատա՝ Եանկզէքեանկ, Հօանգհօ վէ Շաթ. Աֆրիկատա տտիսի Սէնէկալ վէ Զամբէզի նէհրլէրինին միհնատապը տէլթա տրբ։

Նէհրին միհնատապը կէնիշ վէ պիր օրուբատա Խալիճ թէսմիկէ օլունուր։ Շիմալի Ամէրիկատա՝ Հուրասօն, Սան Լօրանս, Գօլումպիա վէ Գօլորատօ. Ինկիլիէրրատա՝ Թէյմս, Հումբրը, Սէվէրն վէ սա՝իրէ, վէ Ամէրանթ-գ օգիանօսնա տէգրիլէն Լէվանտա նէհրլէրինին միհն-տապը պու նէմ՝ատէն տրբ։

Հէր պիր նէհր տէնիզ միհնատապ օրմայրզ՝ պա՝զը-լարը, ՝ալ էլ խուտուս պէչրիլ օրմարատա օլան նէհր-լեր, գումարատա նագէատա օլուբլար, եռաստ օգիա-նօսդա իրթիրատիր օրմայան կէօղլէրէ տէգրիլիրլեր։ Պու միսիլլու պիր նէհրէ Ամէէ (գուրու օվա) նէհրի տէնկիլիր։

ՊԱՊ Ը ՍԱԼԻՍ

ՆԷՀՐԼԷՐԻՆ ՃՕՂՐԱՖԻԱՃԱ ԹԱԳՈՒՄԻ

Գրմա՝ատի ը ՝ագիմէտէն հէր պիրինաէ նէհրլերի օ-գիանօսա տէգրիլէչիպ կէօղլէրէ միհնատապ, եռա-խօտ պրթագ եռ չէօղլերաէ նագէատա օլան պիր եռ իբի սէմմ վար տրբ։ Մէսէլա, (1) Շիմալի Ամէրիգատա Սիէրրա Մատրա իլէ Մէքսիգօ եագլասրնդն չարգ հու-սուտատ միչանրնատա վագի՝ Գալսօն տէ Մատիմի, վէ Սիէրրա Նէվատա իլէ վատաչ տաղարը միչանրնատա վա-գի՝ Պէչիլ ը ՝ամիգ օվա սէմմլէրի՝ տէնիզէ տէգրիլ-մէյէն Հրմօլիզ, Բիչս վէ սա՝իր պիր գաչ ուֆագ նէհր-լերի չամիլ տրբէր։

(2) ՃէՀուպի Ամէրիգանդն Ամէէի նէհրլերինին սէմմ-լերի Անտէ սէբասիկիլ Աբճէնթին իմթիհասար միչա-նրնատա վագի՝ Գալվիա եագլասրնատա օլուպ, չամիլ օլ-սուդլարը նէհրլեր ուֆագ տրբլար։

(3) Ասիա իլէ Էվրօփատա Ամէէի պուլունան սէմմ անճագ իբիսի արասրնատա միչմէրէք պիր եէր տրբ.քի, Բուսիանդն իչէրի Թարգիարրնատա քեա՝ին Վարատի պայրրրնատան Զինտէ վագի՝ պէչիլ ը Քինդան տաղարրնա գասար միմթատա օլուպ, Բուսիա օվասը-նդն գրամ ը՝ազամդնը, Թիլբիսիթան օվասրնը, Իրան եայ-լասրնը վէ Ասիա ի վուսմա եագլասրնդն, ճէնուպատա Քուէնդին տաղարը իլէ չիմատա Ամէտի սիբիլէսի միչանրնատա պուլունան, գրամնը չամիլ տրբ։

Պու սէմմին պաչրճա նէհրլերի Պահր ը Հաղդէ միհնատապ օլան Վօլգա վէ Ուրալ, վէ Ապալ տէնիզէ սէբ-եասա Ասիան վէ Ասիա, վէ Լօի կէօղլէնէ ադան Թարիմ եա-խօտ Գաչգար, վէ Պաղգաչ կէօղլէնէ տէգրիլէն Կի, վէ Իրան-տա օլան Հէմտնա նէհրլերի տրբ։

Աֆրիգատա, Սահրա ի քէպիրտաէ տաչա նէհր օլ-մայրպ, Սուանատա վէ Աֆրիգա ի վուսմատատա պուլու-նանպար իսէ ուֆագ տրբլար։ Զատ կէօղլէնէ ադան Գօ-մատակու վէ Շերվա նէհրլերի, քէզպէք, Թիկ նէհրի միսիպլու, Գաբահարի չէօղլէնէն չիմալ ճիհէթինտէ ա-գրպ Նիամի կէօղլէնէ տէգրիլէն նէհրլեր սթէէի նէհր-լերի տրբ։ Ավսթրալիանդն իչէրի օվարրնատա մա՝լիմ պիր նէհր եօգ տրբ։

5. Տէնիզ տէգրիլէն նէհրլեր պէչրիլ ը օգիանօսպա-րդն տէօրտինէ՝ ատա տրբ։

Պահր ը միհնեմմատ ի չիմալ տէգրիլէն նէհրլեր՝ Շիմալի Ամէրիգատան 380,000 միլէպպա՝ միլ տրպղի-նին սուլտնու ատան Մաքէնզի նէհրի, Ասիատան Քօ-լումպ, Ինտիկրդա, Լինա, Օլենը, Անադիրա, Եէնիսէյ վէ Օպի նէհրլերի, վէ Էվրօփատան Փէչօրա վէ Տտնա նէհրլերի տրբ։ Պու նէհրլեր հէմ քէնտիլերի հէմ չի՝պէ-լերի պէչրիլ իսէ տէ, քիւրէ ի արզդն մուհեմատա ի չի-մալի ճիհէթինտէ պուլունուրզարը էճիլտէն, թիճա-ռէթճէ էհէմմիյէթլերի աղ տրբ։

6. Աթլանթիգ օգիանօսնուհա տէգրիլէն նէհրլեր՝ միսն-եանդն էն պէչրիլ ը նէհրլերի օլուպ, Ամէրիգա, Էվրօ-փա վէ Աֆրիգա գրթ՝ալարրնատան կէմիրլեր։ Ամէրիգա-նդն Ամէանթիգ օգիանօսնա տէգրիլէն նէհրլերինին հավզասրնը Պահր ը մուհիմ ի քէպիրէ տէգրիլէն նէհր-լերինին հավզասրնատան այրրան խաթթ ը ֆասրլ ը միյահ

8. Տէլթա նէ՞ տրբ։ Պու իսմ նէաէ՞ն մէ՞խուզ տրբ։
Միսիսիփի, նիլ վէ Ղանա նէհրլերինին տէլթալարը նէ՞ գասար վա-սի՞ տրբ։
Սա՞իր տէլթալարը զիբբ էլլէ։
խալիճ նէ՞ տրբ։

Ամէէի նէհրի նէ՞ տրբ։
Օգիանօսա ճէբտան Լեմմէյէն նէհրլերին թագգիմի հագգրնատա նէ՞ տէնիզիբ։
Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգատա պու. նէվ՝ ըրմագլարրն սէմմլէրինի զիբբ էլլէ։
3. Ասիա վէ Էվրօփատա վէ
4. Աֆրիգատա օլան սթէէի նէհրի սէմմլերի հա՞նդիրլար տրբ։
5 Ասիա, Ամէրիգա վէ Էվրօփատան հա՞նդը նէհրլեր Պահր ը միհնեմ-մատ ի չիմալ տէգրիլլեր։
6. Ամէրիգատա Պահր ը Ամլանթիգ իլէ Պահր ը մուհիմ ի քէպիր մի-յանրնատա օլան խաթթի ը ֆասրլ ը միյահ՝ նէ՞ բէտէն նէբէյէ միսմմէտատա տրբ։

Անուէս, Սիէրրա Նէվատա վէ Գայա տաղաւարներն սրբթ-լարը տար։ Էվրօփատա չիմալ սէմիլերի վէ սթէփ նէհրլերի սէմիի միւսթէհանա օյարադ, սա՚իր սէմիլերին սույա, քէզալիք Ամերիգանըն պէօյիւք նէհրլերի, Ամ-լանթիգ օգիանուսնա ադարար։

Շիմալի Ամերիգանըն Ամլանթիգէ ադան պէօյիւք նէհրլերի՝ Սասքաչէվան, Սան Լորանս, Գոնսէքթիքրիթ, Հուտսոն, Ցէլավար, Ըսքաբէհանանա, Փօթօմակ, Ճէյմս, Բօանոք, Քէյրի Ֆիր, Սանթի, Սավանա, Ափփալաչիգ օյա, Ալաբամա, Միսիսիփիի, Պրազոս, Գոլորատոս վէ Բիօ Կրանտէ տէլ Նորթ նէհրլերի տիր։

Մէնպա՚ը Գայա տաղաւարը օյան Սասքաչէվան նէհրի չարգա տօրու ճէրեան իլէ, Ալենիփէկի կէօլիւնէն կէչիպ, Նէլսօն նամ իլէ Հուտսոն քէօրֆէգինէ տէօքիւիւր։ Պու նէհրին հավզասը 472,000 միւրեպպա՚ մել վիւս՚ամբնատա տար։

Մէնպա՚ը Աղզ ը Միւրթէֆի՚ նամ սրբթ օյան Սան Լորանս նէհրի, Սուփիրիօր կէօլիւնէն կէչմէզէն էվվէլ Սան Լուիս իսմիլյէ եատա օյունատպ, կէօլիւ կէչտիքէն սոնկրա՚ Օթթավա վէ Սաֆէնէ նաման պէօյիւնէք իբի նէհրլեր իլէ պիրլէշիր, հավզասը 293,000 միւրեպպա՚ մել տիր։

Միսիսիփիի նէհրի, սաթը տէնիզ սաթրնատան 1,575 ա-յագ միւրեթֆի՚ օյան Խթասգա կէօլիւնէն զուհուր իլէ, ճէ-նուպէ տօրու 2,800 մել ճէրեան էթթիրէն սոնկրա, Մէք-սիգօ քէօրֆէգինէ տէօքիւիւր։ Պու նէհրին միթէվասսիթ զըսմը, Սանթի Անթոնի չէլպէսինէն նէհր ի Անձէրէ գարբսը-ղը եէրէտէք, եըանգալիփի ճէնէթլէ մէշէր տր։ Հավզասը Գայա տաղաւարը իլէ Ալեկինի տաղաւարը արասրնա սիւչէն, 1,237,311 միւրեպպա՚ մել վիւս՚ամբը օվա տրը։ Պէօյիւք չիւ-՚պէկէրի տախի՚ 2,900 մել միւմթէատ վէ Գայա տաղաւարը գուրբ-պինտէքի Սանթ Անթոնի նամ պէօյիւք չէլպէկէտէք սէյր ի սէ-ֆայինէ միւսա՚իս օյան Միսուրի իլէ Արքանսաս, Անձր վէ Օհայո նէհրլերի տիր։ Մէնպա՚ը Ամիրոնտէք տաղաւարը օյան Հուտսոն նէհրինին մէձրատը 306 մել միւմթէատ, վէ միւնսաբ-պընանան Ալպէնի վէ Թրոյէ չէհրլերինէտէք սէյր ի սէֆայինէ գապկի օյուպ, պէօյիւք պիր չիւ՚պէսի Մոնադ նէհրի տիր։

7. Ճէնուպի Ամերիգանըն Ամլանթիգէ տէօքիւլէն էնէհար ը՚ադիմէսի, Մակոպլինա, Օրինօգօ, Ամազոն, Սան Ֆրանսիսքօ վէ Լա Փլաթա նէհրլերի տիր։

Մակոպլինա իլէ պէօյիւք պիր չիւ՚պէսի օյան Գոգա նէհրի Անուէս տաղաւարնատան կէչիպ, արայարնա սիւչէն պիր սիւ-սիլէ տաղան իբի ճիւէթիմնէն չիմալէ տօրու ճէրեան էտէր-լեր, հավզասը տախի 80,000 միւրեպպա՚ մել տիր։

Օրինօգօ նէհրի Կիպանա եայլասրնատա վարի՚ Սիէրրա Փարիմա տաղաւարան զուհուր էտիպ, Լանսօսատան կէչէրէք Թրինիտատ տատասրնին գարչրսրնատա օյան տէլիթատան տէնիզէ տէօքիւիւր, վէ հավզասը 310,000 միւրեպպա՚ մել տիր։

Մէնպա՚ը Անուէս տաղաւարրնին չարգի վէ զարպի սիկսիէ-լերի արասրնա սիւչէն Գոնսալարգա եայլասը օյան վէ ֆիւ-րէ ի արզդն էն պէօյիւք նէհրի թասրյան Ամազոն նէհրի, չի-մալի զարպա պիր միւտտէթ ճէրեան էթթիքէն սոնկրա, չար-գի սիկսիէլի պիր չօգ չէլպէկէրէ կէչէր, վէ Արկենա սէմիթի-տէ միւթէվասսիթ վէ ուզուն մէձրասրնա կիրէր։ Պու նէհրին միւ-խիթատատ 3,600 մել, հավզասրնին վիւս՚ամբը 1,300,000 միւ-րեպպա՚ մել տիր։ Պաչրճա չիւ՚պէկէրի չիմալատան կէչէն Լա-վալրա իլէ Բիօ Նէգրօ, վէ ճէհանատան կէչէն Ալ գայատ, Փու-րուս, Մատէրա, Թուփայօս, Զինկու վէ Թօքանթին տէնիկէն նէհրլեր տիր։

Լա Փլաթա նէհրի մէնպա՚լարը Պրազիլիա եայլասը օյան Փա-բանա վէ Ուրուկուէյ նէհրլերինին պիրլէշմէսինէն թէշէքքիւլ էտէր։ Փարանա նէհրինէ չիմալատան՝ Փարակուէյ, վէ զարպատան Փիլգօմայօ վէ Վէրմէյօ նէհրլերի տախի օյուրլար։ Լա Փլաթա-նին հավզասը 4,250,000 միւրեպպա՚ մել տիր։

8. Սաղրգա զիբր օյունտարը իլէ, պահր ը միւն-ճէմիտ տէօքիւէն նէհրլերի իլէ Սթէփ նէհրլերինէն մա՚սա, Էվրօփանը սա՚իր ճիւմլէ նէհրլերի Ամլանթի-գէ վէ անա միւթթասրլ քիւչիւք տէնիզլերէ վէ քէօր-ֆէգլերէ ադարար։ Պու իւչ նէվմ նէհրլերին հավզասը-րընը այրան խաթթ ը ֆասրլ ը միյան, օվաարատա վագի՚ օյանտ ճիհէթիլէ, նատիր իւլ էմնատ տրը։ Էվ-րօփանին Ամլանթիգէ ադան նէհրլերինին պիր սրբատ՚ եա չիմալա եա զարպա, տիկէր պիր սրբատ եա ճէ-նուպա եա չարգա ճէրեան էտէր։

Պու իբի սրբայր այրան խաթթ ը ֆասրլ ը միյան ճէպէլ-թարիգանն պէա՚ իլէ Խափանատան կէչիպ ֆիրնէտ տաղաւար էթէյինէն միւրուր, Ֆրանսանին ճէնուպ օվասընը գամ՚ վէ տաղաւարրնին սրբթ պօյունատա իմիտատա էթտիքէն սոնկրա՚ ճէնուպէ տէօնէր, Ալի տաղաւարնա վասրլ օյուր, օրատան տախի տէօնիւպ Բէհօ ֆիրնէնին մէնպա՚ընը իհամա էյէր։ Պա՚ռէհու Սուապիա ձիւրասը, Մօրավիա պայրրասը վէ Գարփամի տաղ-լարրնին պիր գրսմը գուրպինտէն կէչիպ, Բուսիա օվասընատան վայտան պայրրարընա մինդեէն օյուր։ Պու թաֆխրամատան Էվրօփատատ խաթթ ը ֆասրլ ը միյանին եիւմէ տաղաւար սրբթը օվասարը ալիքեատ օյուր։

Շիմալա վէ զարպա ճէրեան էտէն պայլրճա նէհրլեր, Պահր ը Գայիթիգէ ադան Ցունա իլէ Վիսթուլի վէ Օռեր, չիմալ ա՚նի-գինէ ադան Էլբա վէ Վէգէր, Ալի տաղաւարրնատան զուհուր է-տիպ մէձրասրնին իմիտատատ 691 մել, հավզասրնին վիւս՚ամբ 82,000 միւրեպպա՚ մել օյան Բէնօ, Ֆրանսատատ ճէրեան էտէն Սէն, Լօար, Կարոն, Խափանատատ ճէրեան էտէն Ցուէրօ, Թակօ, Կուատիանա, Կուատալքուիր նէհրլերի տիր։

Ճէնուպէ վէ Շարգա ճէրեան էտէն պայլրճա նէհրլեր, Խափ-նիատատ՚ Լարօ, Ֆրանսատատ՚ Բոն, վէ Խթարատատ՚ Փօ, իմիթ-տատատ 1,600 մել, հավզասրնին վիւս՚ամբը 300,000 միւրեպպա՚ մել օյան վէ Ըվարգվայա տաղաւարրնատան զուհուր իլէ ճէնու-պի Ամանիատատան վէ Մանարիթանատան միւրուր վէ Բուանիա իլէ Գուլզարիսթանը թէգիրիկ էթտիքէն սոնկրա Պահր ը Միյատա տէօքիւէն Թունա, Բուսիանդին ճէնուպինտէ՚ Ցօն, Ցընէս-թէր վէ Ցընիկէրէ նէհրլերի տիր։

9. Աֆրիգանըն Ամլանթիգէ վէ անա միւթթասրլ օ-ղան Պահր ը Սէֆիտ ադան էն պէօյիւք նէհրլերի, Մբարբաս՚ Նիլ, Մադրիպ իւլ ադատատ՚ Ցրա, Սենէ-կամբիատատ՚ Սենեկալ վէ Կամբիա, Սուատանատատ՚ Գարա-սու, ճէնուպի կինէատ՚ Գոնկո վէ Նուբա, իւմիա պուրբ-նուն չիմալ ճիհէթինատ Օրենճ նէհրլերի տիր։

Նիլ՚ տէնիզ սաթրնատան 3,740 այագ եիւքսէք օյան Ալպէրթ Նիանզա իլէ Վիքթօրիա Նիանզա կէօլլէրինինէն զուհուր է-տէր, վէ չիմալէ տօրու ճէրեան իլէ՚ միւնսապպը ալիթա օ-յարագ Պահր ը Սէֆիտ տէօքիւիւր։ Նիլ նէհրի անճագ գրսմ ը՚ապիսի սէմիթինատ չիւ՚պէսի օյուպ, Հապէշիսթանատան կէչէն Նիլ ի Կզրագ վէ Ալթապարա իլէ պու գրսմտա պիրլէշիր։ Իմ-թիատար 3,000 մել, վէ հավզասրնին վիւս՚ամբը 900,000 մի-ւրեպպա՚ մել տիր։

Գարա սու նէհրի Բենկ տաղաւարրնին չիմալի չիվինտէն զու-հուր էտիպ, Պէնին իլէ Պիանֆու քէօրֆէգլէրինին այրան պէօ-յիւք սէլիթատան Կինէ քէօրֆէգինէ տէօքիւիւր։ Խմիթատար 3,000 մել վէ պայլրճա չիւ՚պէսի Պէնու նէհրի տիր։ Օրենճ նէհրի Ցրախու ճիպալրնին զարպի չիվինտէն զուհուր էտիպ,

Խվրօփատա վէ Աֆրիգա նէհրլերի հագգընատա նէ՚ տէնիվիմ տիր։ Շիմալի Ամերիգատատ Ամլանթիգէ ադանատատ տէօքիւէն նէհրլերին էն պէօյիւք-լերինի զիբր էյէն։

Սասքաչէվան՝, Սան Լորանս, Միսիսիփիի վէ Հուտսոն նէհրլերինի թա՚րիհի էյէն։

7. Ճէնուպի Ամերիգատատ Ամլանթիգ օգիանուսնա տէօքիւէն նէհրլե-րի զիբր էյէն։

Մակոպլինա, Օրինօգօ, Ամազոն վէ Լա Փլաթա նէհրլերինի թա՚րիհի էթ-

8. Խվրօփատատ իւչ նէվմ նէհրլերին խաթթ ը ֆասրլ ը միյանը հագգը-տատ նէ՚ տէնիվիմ։

Էվրօփանին չիմալի վէ զարպա տօրու ադան նէհրլերի հավզասրնը ճէ-նուպա վէ չարգա տօրու ադան նէհրլերի հավզասրնատան այրան խաթթ ը ֆասրլ ը միյանը թա՚րիհի էյէն։

Էվրօփատատ հա՚նգի նէհրլեր չիմալի վէ զարպա տօրու ճէրեան էտէրլեր։

Հա՚նգիրատա ճէնուպ վէ չարգա։

9. Աֆրիգատատ Ամլանթիգ օգիանուսնա տէօքիւէն նէհրլերի զիբր էյէն։

Նիլ, Գարա սու վէ Օրենճ նէհրլերինի թա՚րիհի էյէն։

զարպա տոզբու խմիտատը 1,000 մլ, վէ հավզասընն վիւ-'ամբ 450,000 միլէպպա՝ մլ տիր։

10. ՊէՀր Ը ՄՈՒՀԻԹ Ի ՔԷՊԻՐ Ամիանթիզ օգիանօս-սունուն իքի պէօլիք քիւլինեալ իսկ տէ, գէլբէրնա տիւ-չէն 'ադիմ մանզումէ ի ճիպալրն փէք եագն օլմաք ճի-հէթիլէ իշինէ ազ վէ քիւչիք նէհրլէր ազարդը նօգ-թա ի նազարրնճա՝ իքինճի տիր։

Մէգքիր օգիանօսա ճէնուպի Ամէրիգատա Անանէս-տէն չաղայարազ ազան ուգգա նէհրլէր, չիմալի Ա-մէրիգատա, Մէքսիգօսա վազի՝ Սան եակօ, Մէմա-լիք ի Միճիճէմի՝սատա՝ Գօլօրատօ, Սան Եուաքին, Սագ-բաանէմօ, Գօլումպիա վէ Քուիչիք, Գրիմանիա Ա-մէրիգասընսա՝ Ֆրազզը, Սիմոն վէ Սիմէքին նէհրլերի տէգքիւրլերը։

Գօլօրատօ նէհրի նէչլէ բրմազ (Կրին) իսմի իլէ Վինա Բիվբր տաղլարընսան զուտուր վէ ճէնուպէ տոզբու ճէրնան էտպա Գալիֆօրնիա քէօրֆէգինէ տէօրիւրը։ Պէօրիք չիւ'պէլերի քիւչիւք Գօլօրատօ իլէ Կիա օյան Կրանտ նէհրի Միտրլ ֆարք եայարընսան զուտուր էտպա, իմիտատը 1,000 մլ, հավզասը-նուն վիւ'ամբ 220,000 միլէպպա՝ մլ տիր։ Ապրամնեթօ վէ Սան Եուաքին նէհրլերի, Սիէրրա Նէվատա վէ Գօսթ սիրա-լէսի միսանընսա օյան Գալիֆօրնիա օվազարընսան կէչէրլք, Սան Ֆրանսիսգօ քէօրֆէգինէ տէօքիւրլերը։

Գօլումպիա նէհրի Գայա տաղլարընսան չէգար, վէ պաչրճա չիւ'ազսինին մէնազա՝ Կրին նէհրինէ եագն օյան Մուէք նէհրի տիր։ իմիտատը 1,200 մլ, հավզասընն վիւ'ամբ 255,000 միլէպպա՝ մլ տիր։

ՊէՀր Ը մուհիթ ի քէպիրէ ԱՍԻԱՍԱՆ տէօրթ պէօ-լիք նէհր, եանի, Մանչուրիատա՝ Ամուր, Զինամ՝ Հօանկօ վէ Եանքցէքեանկ, վէ Հինտ ի Զինիտ Գամ-պօճ նէհրլերի մինտատպ օլուր։

11. ՊէՀր Ը ՄՈՒՀԻԹ Ի ՀԻՆՏԻՍԻՆ ազան պէօլիք նէհրլեր, Ավթրալիատան՝ Մըրրէյ, Ավստատան՝ Հինտ ի Զինիտ Սարվէն, Իրլանտատի, վէ պիր ճէսիմ տէլթատան Պէն-կալ քէօրֆէգինէ ազան Պրանմափութրա վէ Ղանճ, Ա-բրազ տէնիրինէ ազան ինատօ, Պարսա քէօրֆէգինէ ա-գան Ֆրամ վէ Ցէնէլ, Աֆրիգատան Զամպէզի վէ Լիմ-փօպօ նէհրլերի տիր։

Ֆրամ վէ Ցէնէլ նէհրլէրինին հավզասը միւթէրէք օլուպ, վիւ'ամբը 195,632 միլէպպա՝ մլ տիր։ Ֆրամին իմիտատը 1,600, Ցէնէլինին իսկ 1,450 մլ տիր։ Ցէնէլտէ՝ մինտատպէրնա-տան Մուտուլատէ իքի թարաֆտան կէմի, Մուտուլատան Տի-յարպէքիրէ գատար, եալնըզ Ցիարպէքիրը թարաֆրնատն, քէ-լէք իչլէր։ Ֆրամատա ատամի մինտատպէրնատն Պիլէճիչ գա-տար կէմի իչլէյէ պիլիր։

ՊԱՊ Ը ԲԱՊԻ՝

ԿԷՕԼ

1. Գարանրն պէօյիճէք չուգուր եէրլէրինտէ պիրիք-միչ սուլարա կէօլ, թ'ապիր օլունուր։ Կէօլ՝ իքիյէ, եա՞նի (1) Ցէնիպլէ իրթիպաթը օյան, վէ (2) Իրթիպա-թը օյնայան գրսմլարա թ'ապսիմ օլունա պիլիր։ Պու իքինճի գրսմա Սիմէտի կէօլու տէնիրիր։

10. Իրթիթ ազան նէհրլերէ նազարէն ՊէՀր Ը մուհիթ ի քէպիր գազնճը՝ 'ատատ օյունմուր։

Շիմալի Ամիրիգատան հա՞նիր նէհրլեր պու պաչրէ ազար։

Գօյօրատօ վէ Գօլումպիա նէհրլերինի թ'ապիթ էյլէ։

Ափատատա նա՞նիր նէհրլեր ՊէՀր ի մուհիթ ի քէպիրէ տէօքիւրլերը։

11. Ավստրալիա, Ափատ վէ Աֆրիգատան հա՞նիր նէհրլեր ՊէՀր Ը Հինտիտ տէօքիւրլերը։

1. Կէօլ՝ նէ՞ տիր։

Ցէնիպլէ իրթիպաթը օյնայան կէօլլէր էքսէրիա գրթ'ա՞ատ ը՝ ադիմէնին օվա սէմմէրիմնատ պուլունուպ, պիր գազը միսամէնտա օյարազ, ճիւմէսի թուզլու տրը։ զիրա սու անճազ պուխարա թէհավվիլ էմմէքլէ ա-զայարզրնատն, կէօլէրէ կէթիրտիլի թուզ վէ մէվսատ ը սա՞իրէ՝ պազի՝ գազրը։ Պու գրսմատն օյան ՊէՀր Ը Լութէրն սուլրնատա 400 տէ 24 $\frac{7}{10}$ մանրնսիսա, 'ատի թուզ վէ սա՞իր մէվսատ ը մա'սէնիյէ վար տրը։

Ցէնիպլէ իրթիպաթը օյան կէօլլէր Լինհար մանզու-մէլէրինէ 'ախտ օյուպ, եա պէօյիք ճիպալ ը միսէլ-սէլէ միյանընտա վազի՝ էնիինլէրտէ, եախատ եայլա վէ օվարարատ պուլունուրլար։

Պու նէվլ կէօլլէրին եայլա վէ օվարարատ պուլունու-լարը էն պէօյիք քէրի իսկ տէ, 'ազէսէվիյէ փէք տէ-բին տէյլել տիրլէր։

Արի տաղարընն ճէնուպ էթէյինտէ վազի՝ Մաճօրէ կէօյու-նին վիւ'ամբը 77 միլէպպա՝ մլ, 'ումդը 2,616 այազ տրը։ Ափ կէօլլէրի քիւչիւք ֆազան տէբին տիրլէր։

(2) Սիմէվ կէօլլէրինին պէօյիք-քէրի զիրտէքիրէր տիր։

Շիմալի Ամիրիգատա, Վասաչ տաղլարընն զարպ ճիչէթինտէ վէ սահմը տէնիզ սահմրնատան 4,210 ա-յազ եիւքէք օլան Պէօյիք 'ամիզ օվատա վազի՝ Պէօյիք Թուլու կէօլ, քի, ճօրատան նէհրլերի վասրթ ասրյ-լէ քէնտի ճէնուպինտէ օյան Եութա կէօլինինն սու-յունը տրը։ չիմալատն ճէնուպա միսմէտատ օյան Սի-էրրա Նէվատանդն չարգի էթէյինտէ վազի՝ սրբա կէօլ-լերի, քի պէօյիք-քէրի փիրէմիտ, Վարբը վէ Օվէն կէօլլերի տիր։

ճէնուպի Ամէրիգատա, Պօլիվիա եայլասընտա պուլու-նուպ, իրթիթ'ը 12,846 այազ, վիւ'ամբը 4,000 միլ-էպպա՝ մլ, վէ 'ումդը 700 այազ օյան թիթիգագա կէօլու, քի պու կէօլ քիւրէ ի արզատա սույու թամլը կէօլլերին էն միրթէֆի'ի օյուպ, Ցէսէկատաէրօ նէհրլի վասրթասրյլէ Ալէկա կէօլինինն սույունը տպզէտէր։

Էվրօփատա Բուսիանդն ճէնուպի չարգ ճիչէթինտէ պիր գաչ սմէվ կէօլլերի վար տրը, քի պունարրն պիր-ի օյան Էյմօն կէօլինէէն քիւլլի միգատար թուզ հու-սուլէ կէլիր։

Ասիանդն գուրագ եայլալարընտա վէ Թիւրքիսթան օվասընտա սէնիպլէ իրթիպաթը օյնայան կէօլլեր չօգ տրը։

ՊէՀր Ը Հազէզին վիւ'ամբը 143,000 միլէպպա՝ մլ, վէ 'ումդը 2,937 այազ օյուպ, սահմը օգիանօս սահմրնատան սէք-սէն տէօրթ այազ էնինին տիր։ Արալ կէօլինինն վիւ'ամբը 30,000 միլէպպա՝ մլ տիր։ Պու իքի տէնիզին պուխարա թէհավվիլ իլէ զայլ էթմէքլերի սու՝ նէհրլեր վասրթասրյ-լէ պտրզպարը սուտան զիյատէ օյարզընատն, տա՞իտա քիւ-չիւմքաէ տիրլեր, վէ պիր թարաֆտան անզ, տիկէր թարաֆ-տան զայայ էդէմիլերի սուլար տրատնատա պիր միւվազէնէ փէյատա օյնայնճա քիւչիւմէլերի հալիյէ տէվամ էտէճէք տիր։ Պայազ կէօլիս Քիրկիզ օվասընտա տրը։ Քուէնկրն վէ Ամայ տաղլարը միյանընտա վազի՝ Մոնկոլիանդն պէօյիս ը եայլասն-տա վէ թիպէթտէ պուլունան սմէվ կէօլլերի էփէյի պէօյիք տիրլեր։

Աֆրիգատա սմէվ կէօլիս ազ օյուպ, էն պէօյիլինինն սահմը օգիանօսդն սահմրնատան 830 այազ եիւքսէք,

կէօլլեր գազա՞ թ'ապսիմ օյունա պիլիր։

Ցէնիպլէ իրթիպաթը օյնայան կէօլլեր հազգրնատա նէ՞ տէնիրլեր։

(2) Ցէնիպլէ իրթիպաթը օյնայար հազգրնատա նէ՞ տէնիրլեր։

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգատա, Էվրօփատա, Ասիատա պաչրճա բա-թէվի կէօլլերի հա՞նիրարը տրը։

ՊէՀր Ը Հազէզի թ'ապիթ էյլէ։ Սահմը օգիանօս սահմրնատան էնինին մի եիւքսէք մի։

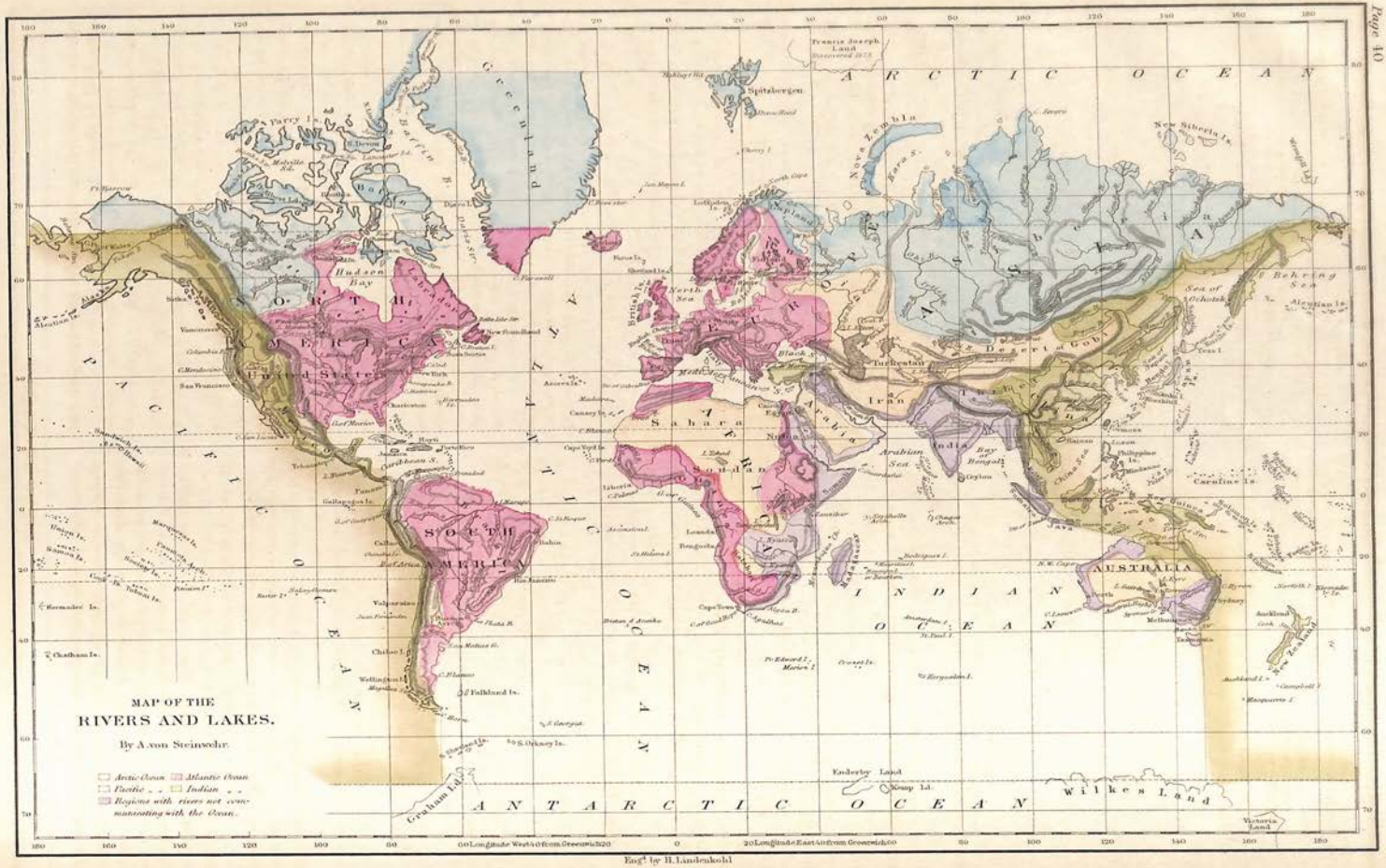

Engd. by H. Lindenkohl

ԳԵՏԱՐ ՎԵՐ ԳԵՏԻ, ԹԱՐԻԹԱՍԸ

ՄԻՏԻՄԱՆ. Գետը բ մեծնեմիսկ տեղաքրեն Նեղբերը հավելսա մասի, Աբբյանիբեկ տեղաքրվելիբ հավելսա վենով, Գետը բ մեռնիբ բ գրեպիբ հավելսա նեղվի, Գետը բ Հենսի հավելսանսի մեջ, մի ոչխանապարքն հեղ տեղիքնի տեղաքրվելեն Նեղբերբեն հավելսա ռուս հատ տի բենք եվ կնսաբերիբնեշ տիր։

վիս՝ սմթը տասի թագրիպէն 14,000 միւրպպա՝ մը օրան Զատ կէօլիս տիր։ Գա կէօլ Պատատատա օրպ, եաղնորը պիր գաչ քիչիք նէչրատէն սու պարզը ճիհեթէ քիչիրմէրտէ, վէ էթրաֆը վատի՝ պաթագար իկէ իհամէ օրանենազատ տրբ։ Քաղանարի չէօլիներուն չմնալնուտ օրան Նկամի կէօլիս ամենզատէն 2,824 այագ գատար եին քսէք տիր։

Զատ վէ Նկամի կէօլէրի, գատիմատ Ագիրիգատրն պէօյիք եապատրնն պիր 'ազիմ գրսմրը իսթիրա էթմիշ օրան տասիլի պէտիք ատիկլէր պագիկէտ 'ատա օրանատյրար։

Ամիսթրատատա վագի՝ Էյր, Թորրէնս, Կարտներ վէ սա՝իր սմեմի կէօլէրի Սիմէնոյը քէօրիֆէկլինին չմնալ ճիհեթիմատ տիրլեր։

3. Տէնիզէ Իրթիպաթը օլան կէօլէր։ Գա՝նլար իրթիպաթը օրմայանլարատան զկյատատ տիրլեր, վէ, Ամիսթրատատան մա՝ատա, սա՝իր հեր պիր գրմ՝ատա պուլունանլարը սեմիլէրի հատատատ պիլինմիշ տիր։

ՀՕՐՏ ԿԷՕԼԻՒ

Շիմալի Ամերիգատրն չօգ կէօլէր պուլունան սեմմի սա՝իր գրմ՝ալարրն կէօլ պուլունան սեմմիլէրինէն վատ՝ օրպ, Լապրատորատան Գարը բ մինճէմիտ ի շիմալի գբյրսրնատակը Հատատն քէօրիֆէկինի իհամէ էյլեմիշ տիր։ Գանատատն, Միչիգէմ՝ա ի Ամերիգատատ շարգի էյալէթիլերին վէ Նիւ Եորքրն կէօլէրի իկ, Միչիգէմ՝ա ի Ամերիգատրն պէօյիք շմնալի կէօլէրի, Մինիսոթատրն ուգագ կէօլէրի վէ Գայա տաղարրն շարգի ճիհեթիմատ պէօյիք օվալարրն էքսէր իրի վէ ուգագ կէօլէրի՝ մէդգիր ի սեմմ տասիկինատ տիրլեր։

Շամիլլեն վէ ձօրձ, վէ սուլարր Օղվիկո նէչրինատէն Մթէրիս կէօլիտնէ ատօրիչէն Մասատա, Քէյսկա, Ամենկա կէօլէրի Նիւ Եորք վիլայէթին տատիրնէ տիչերլեր։

Միչիգէմ՝ա ի Ամերիգատրն շմնալի պէօյիք կէօլէրինին սույու՝ բու ի գէմիտատ պուլունան թամլը սույան նրսրը հիատատ օրանմրշ տրբ։

Ամիսթէքի ճէամկէ մէչհուր կէօլէրին վիս՝ սմթրնը, օգիանօս սամ՝հրնատան օրան իրթիֆի՝ մէ՝ ուգագրնը կէօսմէրրը։

Ոնթ էրիս. վիս՝ սմթ՝	6,900	միւրպպա՝ միլ.	իրթիֆի՝	231	այագ՝ ուգագ՝	636	այագ։	
Իրի	,,	7,800	,, ,,	,,	565	,, ,,	204	,,
Հիւրոն	,,	23,100	,, ,,	,,	578	,, ,,	4,000	,,
Միչիկան,	,,	23,150	,, ,,	,,	578	,, ,,	4,000	,,
Սուփիրիոր	,,	31,500	,, ,,	,,	600	,, ,,	4,000	,,

Զատ կէօլիներու թա՝րիֆ էյլէ։
Ամիսթրատատ օրան սմեմի կէօլէրի հա՝նկիրլար տրբ։
3. Տէնիզէ իրթիպաթը օրան կէօլէր հագրգնատ նէ՝ ատնիլիր։
Շիմալի Ամերիգատրն կէօլէր սեմմիլինի թա՝րիֆ էյլէ։
Միչիգէմ՝ա ի Ամերիգատրն շմնալի պէօյիք կէօլէրի հագրգնատ նէ՝ ատնիլիր։ Գատնարրն էն սեբրինէրինի սեօրէ։ Լն վիս՝ սմթլարրը սեօրէ։

Իրթիֆի՝ը 628 այագ, վիս՝ սմթը 6,500 միւրպպա՝ մը օրան Ուինթիսէկ կէօլիս իկ Մանիթօպա, Ուինթիսիս, Վուտս վէ Բէա կէօլէրի Պատաչէվան նէչրինին հավազարնա՝ա իտ տրբէր։ Ամպատագա, Կրէյթ Պէյզ վէ Կրէյթ Պէր վէ սա՝իր էյլէրի Մաքէնզի նէչրինին հավազարնա միմէ՝ալրիկ տրբէր։ Մաքէնզի նէչրի մինատապրնատն Սի փիրիոր կէօլինինէն զարպի ուճունատէք բէչիսէ զէլնօն պիր խարիտ Հատատն քէօրիֆէզինին զարպ ճիհեթիմէ տիչէն պէօյիք կէօլէրին քեանֆիֆէսինէն կէչէր։

Ամերիգա ի վուսթանրն չօգ կիւդել կէօլէրի վար տրբ։ Նիգարագուա կէօլիս՝ 4,000 միւրպպա՝ մը վիս՝ սմթրնատա վէ 300 այագ՝ ուսգրնատա, հէմ՝ սմեմէչֆիչան տաղարր իկ մանհատատ խօշ մէնզարէլի պիր կէօլ օրպ, Մանատուա կէօլինանէն պարզը սու Սան ձուան նէչրի վասրթատրյէ Մէքսիգօ քէօրիֆէզինէ ատար։

Ճէնուպի Ամերիգատատ պու միսիլիս պէօյիք վէ կիւդել կէօ՝ անմագ վէնէզուէլատատ Մարագատօ կէօլիս տիր։ Արճէնթին իսթիհսատը իկ Զիլինին ճէնուպ ճիհեթիմատ պիր գաչ ուգագ կէօլէր վար տրբ։

4. Էվրոպատատ կէօլ սեմմի իքի օրպ, պիր սեմմի, շիմալի Ամերիգատատ վագի՝ կէօլէր սեմմիլինին Հատատն քէօրիֆէզինի իհամէ էթմէլի կիպի, Պալթիք ամենիզինի վէ սնա միմէ՝ալրիգ Պոմերնիա իկ Ֆինլանտ քէօրիֆէզերինի իհամէ էթմիշ տիր։ Ֆինլանտրն սայրարը կէօլէրի, Բուսիանրն Լատոգա վէ Օնէգա նամ՝ պէօյիք կէօլէրի, Ադամանանրն՝ շմնալ, վէ Ցանիսարգանրն՝ չարգ ճիհեթիմատ պուլունան վաքիր ուգագ կէօլէր, վէ խալեճ կէօլէրի պու սեմմէ՝ա՝իա տրբէր։

Վիս՝ սմթը 6,000 միւրպպա՝ մը վէ՝ ուգրը 1,200 այագ օրան Լատոգա կէօլինինէն Նէվա Նէչրի վասրթատրյէ Ֆինլանտ քէօրիֆէզինէ իրթիպաթը վար տրբ։ Մնէկա կէօլինինէն վիս՝ սմթը 4,339 միւրպպա՝ մը, վէ՝ ուգրը 600 այագ տրբ։ Վէնէր, Վէթիր վէ Մալար խալեճին էն պէօյիք կէօլէրի սայրրրար։

Իքինճի սեմմի Ազի տաղարրը իհամէ էաէն սեմմ օրպ, էն պէօյիք քէրի Ազին էթէքլէրինատ պուլունան 426 կէօլիս շամմ տրբ։

Ազի տաղարրնրն շմնալի էթէյինատ պուլունան Լէման կէօլինատն՝ Բան նէչրի, վէ Զուրիկ իկ Գոնսթանս կէօլէրինատն՝ Բէնս նէչրի կէչէր։ ՃՇնուպ էթէյինատ պուլունան Մաճօրկ, Գոմ, Իգիս վէ Կարտա կէօլէրի խօշ վէ ա՝լա մէնզարէլերի տիրէթիկլ մէչհուր տրբրար։

5. Ագիրիգատատ ի վուսթատատ, ճէսուբ սէչկատարրն քէչիկլատ ը ճէտատէլէրինատէն անկրաշրյարրը իւ գրէ, խալլի կէօլէր պուլունան վատի՝ պիր սեմմ վար տրբ։ Զիրրի սեպգատ էթմիշ օրան Վիգթօրիա իկ Ալպերթ կէօլէրի վէ պուլարրն ճէնուպ ճիհեթինատ տիչէն Թանգանեիկա կէօլիս վէ սա՝իրլեր մէդգիր ի սեմմ տասիկինատ տիրլեր։

6. Ասիատատ՝ Ազիմի տաղարրնրն ճիհեթի ի չարգիչեսինատ քեա՝ին Պայգալ կէօլիս, վիս՝ սմթը 14,000 միւրպպա՝ մը վէ սասի՝հրնրն իրթիֆի՝ը 1,280 այագ օրպ, Ենիսէ, նէչրինին պիր շի ա՝էսի օրան Թընկուսգա նէչրի իկ սէնիզէ միմէ՝ալրիգ տիր։ Զինատ Եանրգէքանկ հավազարնա միմէ՝ալրիգ Թընկինկ, վէ Գիւրտխան

Ոգիանօս սամ՝հրնատան էն եիւքսէյրնի գիրը էյլէ։ Պուտպար իկ Պարը ը միմնճէմիտ ի շմնալի մէչանրնա տիչէն պէօյիս գ կէօլէր հա՝նկիրլար տրբ։
Ամերիգա ի վուսթատատ վէ ՃՇնուպի Ամերիգատատ պուլունան կէօլէրի գիրը էյլէ։
4. Էվրոպատատ կէօլ սեմմիլերի գա՝ն տրբ։
Պալթիգի իհամատ էաէն սեմմին պարչօնա կէօլէրինի թա՝րիֆ էյլէ։
Ազի տաղարը էթէյինատ գա՝ն կէօլ վար։ Պա՝զարարրը գիրը էյլէ։
5 Ագիրիգատատ կէօլ սեմմի հագրգնատ նէ՝ ատնիլիր։
6. Ասիատատ օրան կէօլէր հա՝նկիրլար տրբ։

տաղաբերներն չարգի վէ չիմալի էթէբէրինաէ Ուրմիա վէ Վան կէօղլերի վար տբր։

7. ՊաՁԱԳ։ Պաթագ սու իլէ գարբշիր, եալսօա սրդ օ-լարագ սու պիշրնաա գարմիշ տիւ գէրէր օլուա, 'ալէա-սէվիյէ գրմա՛ամ ը 'ադիմէնին օվալարընաա, պա'ղէն տասի եայլալարաա վէ տաղալը արաալնա տիւշէն տիւ գէրլէրաէ պուլունուբ։

Շիմալի Ամերիգատաա պէօյիւք վէ չօգ պաթագլար վար տբր։ Ամերիգիգ օգիանօսու վէ Մէքսիգօ քէօր-ֆէղի սէվէհիլինին օվալարընաա խայլի պաթագ եէր-լեր վար տբր։ Շիմալի Գաբօրննաա՝ Քամիկօ վէ Ա-պէմարլ քէօրֆէղլէրի արաարնա տիւշէն Ալիկէմօր (եէնի տիւնեա թիմանը), Վէրմինիասա պուլունան կրէյթ Ցիրմալ, Ձօրֆնա վէ Ֆլորիտա միյանընաա վագի՝ Օքէ-ֆինօգ, ճէնուալի Ֆլորիտասա Լէվերկլէյա պաթագլարը կէնիշ տիրլէր։

Ձէնուալի Ամերիգասաա Անտէսին չարգի էթէյենաէ, վէ Ամազոն նէհրին սահիլինաէ, եաղմուր մէվսիմինաէ տէնիզ կիպի կէօրլուհէն վասի՝ պաթագլար վար տբր։

Լէվրօվասաա, Բուտանին իշլերի թարաֆլարընաա՝ Բա-քիֆնօ, Բօմա եագրընաա՝ փանթին, Ֆլորանա գուբ-պինաէ՝ Մարամնաա պաթագլարը վար տբր քի ճիվար սէմիրլերի հավասընին վասանէինաէ սէպէպ տիրլէր։

Շիմալի Պրազիլիա իլէ Բուտանին չօգ եէրլերինի թարթմուշ օլան Թշնարաա պաթագլար՝ բու ի զէմին-աէ էն վասի՝ պաթագլար տբր։ Գէրչն զայէթ տէրին տանարլար, վէ գրասա եաղ մէվսիմինաէ սահիլբը ճիւշ՚ինեէ էրիտիյինաէ իւ զէրլերի սրդ եասան իլէ գափ-լանբր։

ՊԱՊ Ը ԽԱՄԻՍ

ՕԳԻԱՆՕՍ

1. Օգիանօս՝ սահմ ը արզն իչ բուա'ընը խթիյա վէ գրմա՛ամ ը 'ադիմէ իլէ տասալը իհամէթ էթմիշ զայէթ վասի՝ պիր պահր տբր։

Օգիանօսան սույունաա սրդէթեճէ թագրիպէն եիւգաէ իչ պուչուգ միգտարընաա, չօղու թուգ օլարագ պա'ղը մէվտատը մա'տէնիկ պուլունարդը կիպի, ճիւ՚ղ միգտարաա տասի այօտին, պրօմին, քիւքիւրթ, մագ-նեզիում, փոսֆասիում, ֆօսֆոր, կիւմիւշ վէ զայրէհա պուլունուբ։

Պու պահրին սույու մէղքիւբ մտատէլէրի հավի օլարդը իչինա ամբ վէ թուզլու օլուպ իշլիմէդ, հէմ ատ թաթլը սու-տան ալբը տրբ, վէ անանգ ֆամրէնհայթին 28 ½ աէրէճէնմա-աէ ատնար. թաթլը սու իսէ 32 աէրէճէնաէ ատնար։

2. Օգիանօսուն բէնկի մա՚խթէլիթի տիր։ Ադ պիր միգտար սույունը, մէսէլա, պիր քիտաէ միգտարը-նը բէնբսկ, տէրին եէրլերինի՝ մասի, վէ գէյէլյա եագրն սրդ եէրլերինի եէշիլ կէօրիւրիւդ։ Օգիանօսուն սույու պա'ղը եէրլերաէ, իհթիմալէն մա՚խթալ օլարդը մատատէլէր սէպէպինաէն տիր քի, խուսուսի բէնբլերաէ, մէսէլա՝ Գալիֆօրնիա քէօրֆէղինաէ՝ գրբսրդնա, իշլերինաէ պրիէն նէպաթամ սէպէպինաէն Պահր ը Ան-մերաէ վէ Ադրագ տէնիզինաէ՝ գոյու գրբմբը, Պասրա քէօրֆէղինաէ եէշիլ, Պօմպա չէհրի գուրպինաէ խուբ-սէպին իլէ կէօրիւլ պիրէն հայվանճրդլար սէպէպինաէն՝ վէմինդ կէօրիւնիւբ։ Լա փամանին մուտատպը գուբ-պինաէ, Օգիանօսուն սույու, խուրսէպինաէ կէօրիւլ պիրէն գասատդը պէօճլբէր սէպէպինաէն, բէնք բէնք օլարագ ուզուն վէ տար չբպուգլար մէնգարէսինաէ տիր։

Ամերիգասաա Ամազոն գէրչայ գրբ սրդ սու բէթմաէ տէնիզ սույունը, մէսէլա, պիր քիտաէ միգտարը-նը բէնբսկ, տէրին եէրլերինի՝ մասի, վէ գրբբրդա, եագրն սրդ եէրլերինի եէշիլ կէօրիւրիւդ։ Օգիանօսուն սույունաա պա'ղը մէվսիմինաէն ճէնուալի սէզիրնէ կէօրիւլ պիրէն գասատդը պէօճլբէր սէպէպինաէն, բէնք բէնք օլարագ ուզուն վէ տար չբպուգլար մէնգարէսինաէ տիր։

ՇէնՁԱՅԱՆԸՆԸ տասի մա՚խթէլիթի օլուպ՝ գութ-պէյն գուրպինաէ զիյատ պէրրագ կէօրիւնիւբ։ Կէմի-ճիկբը Պահր ը միհնէմիա ի չիմալիաէ, 500 այագասան զիյատ տէրինաէ գասատը վէ Հայվանաթը թէֆիրդ էաէ պրիմիյէր տիր։ Քիւչնա Ամերիգ ատատրը էթ-բարիրնաա տէնիզ մասի վէ զայէթ չէֆիֆաի օլուպ՝ 450 այագ տէրինդիբաէ օլան ճիսմէրի ասրդ սուբէթմաէ կէօսթերբը։ Պու սէմիմաէ տէնիզին գա'ըրնաա մէբճան, կօրկօնիա վէ սիտնէկբ, վէ խաֆիֆ պիր բիւ գիկարասան սարդերը կիպի խօշճա տարանան կիւղէլ նէպաթամ կէմիճիկբէրէ միւբէվվէն չէշբէրբէրէ միւզէյէն պիր մէն-զարէ խրպաղ էաէբ։

4. Յէնիզին ֆոսֆօրի զիյատ՝ տէնիզաէ պուլունան միկիօնլարդա հայվանճրդլարաան, վէ իհթիմալէն տէ-նիզաէ չիւրիւյէն էճասատ ը 'ուզվիյէատէն հուսուսա կէլբր։

Մը։ Ֆարմին պու զիյանին լաթիֆ մէնզարէսինի չէշյէ վասֆ է-տէր։ Լա փամանէ նէրբինին մուտասպը ճէնուալնաէ սէֆինէ իլէ սէյր էաէբբէն, պիր զարանլրգ կէէաէ, սահմ ը տէրեա հայրեթ-էնկիզ վէ սրդբէշ պիր մէնզարէ քէպ էթաթ։ Մուլայիմ պիր բիւգկար էաէբբաէ, կիւնաթ գիեն քէօրֆուբ կիպի կէօրիւնէն սահմ ը տէրեա տատնուգ պիր նուբ վէրմէբաէ, կէմինին պաչ թարաֆրնաան իբի հիհեթ պիրէր ֆոսֆօր սէյրը կէչմէբաէ, վէ սէֆինէնին չաղգ էաթալ կէչարի սուա կիպի պէյզ եալ ուզուն պիր էթնէ հէյէմնաէ փարլանագաա իտի։ Կէօղ կէօ-բէ պիրտիի մէսաֆէաէ հէր պիր տարանին թէֆէտի փարբ, վէ կէօբ եիւգիա տէնիզին նուբը ինիգասընաան լէ-մա'ան էաէ իտի։

5. Օգիանօսուն 'ուրմագը, գարանին տաղրար, տէրեէր, եիւքսէք վէ էնկին օվարար սէպէպինաէն մա՚խթէլիթի շէքլ ու վազի՚էթաէ օլան սահմ հիպի, մա՚խթէլիթի շէքլ ու վազի՚էթաէ պուլունան գա'ըրնին հէյէմնաէ կէօրէ տիր։ Օգիանօսուն տէրին եէրլերինի էօչիւպ 'ուտրընը պուլունդաա տիւշբիրիտի չօգ օլարդրընաան, պու խու-սուսաա մա՚նի մաֆթրդը զայէթ մանհատաա տբր։

Ձէնուալի Ամերանթիգաէ 25,000, վէ Պահր ը մա՚հիթի ի քէպիրաէ 43,000 այագ 'ուտդ էօչիւրմիշ իսէ տէ, վասատրեթի ի խթիհմարաէ նագս պուլունարդը ճիհէթբէ, նէթիճէ ի 'ատէրին արհհամբրնա իհթիհամա օլունմագ։ Գրբ-թա՛ամ ը 'ադիմէ սէվասիրինաէն եէհամէշ պէշանէն եիւգ մէլ գասատ ուզագլրգաա Ամերանթիգ օգիանօսունդն 'ուտդը 600 այագը թէճամուգ էթմէմէշ տիր։

Ամերիգէի չէբ չիմալի զարբասան ճէնուալի չարգա տագրու-մա՚մէնաա պիր խաթթ իւգէրինաէ, Մէքսիգասան Ամերիգաս-տէք խթիխատա էաէն պիր տէնիզ գրմ՚ասընին գա'ըր բէտի տիր։ Պու բէտ տէնիզ սամ՚նշասան գարանդն պա'ղը մէվմ՚-

7. Պաթագ նէ՞ տիր։
Ամերիգասաա վէ Լէվրօվասաա Էն պէօյիւք պաթագլարը գիբբ Էլլէ։
1. Յէնիզին սույունաա պուլունան պա'ղը մա՚սէնի մուտատ էթաաէ գա՞ շբբ։
Ա. մա՚սէնէրին պաղբճանարդը սէօյլէ։
Պու մա՚սէնիբը սույուն ատատրնա մէ տաղբրգրգնա նէ՞ թէ՞սիր էաէբլերբ։
Թաթլը սու մէ տէնիզ սույու տէբէնէ ի հարաբէթլերի գա՞ շ օլարագ տանարլար։
2. Յէնիզ սույունդն բէնկի հագգրնաա նէ՞ տէնիբբբ։
3. Յէնիզին չէֆֆաֆիբդը հագգրնաա նէ՞ տէնիբբբ։
4. Յէնիզին ֆոսֆօրի զիյատաա սէպէպ նէ՞ տիր։
5. Օգիանօսուն 'ուտդը նէ՛ էէ՞ օգէ տիր։
Պահր ը Ամերանթիգ մէ Պահր ը մա՚հիթի ի քէպիրաէ էօչիւրմիշ էն չօգ 'ուտդ նէ՞ գասատ տբր։

լերի իրթիֆա՚ները, վ՚ սէնիդին պա՚զը մէվ՚կէրի՚ումդը կէսաթէրիր։

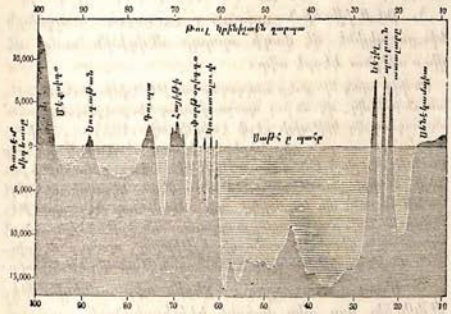

Միւնթէմ՚ա ի Ամերիգանին պարիյէ զապիթանին, ան Ինկիլիզերանին պարիյէ զապիթանիսան Ցէյման նամ՚ զամբար, Ամլանթիգ օղիանոսնանա թէլէկրաֆ խաթթը վաղ՚ օյունմազան ազ՚ամ՚, Օղիանոսուն իրլանա վ՚ նին Ֆաունդլանա ամարը միյանդա տուչէն գրթ՚ասդը միւքերքէրն քէշի էյլէմիշ տիրլեր։ Պու գրթ՚անին գ՚ասը ձէնուպի Ամլանթիգատ քէշի օյունան գ՚ասրարա նեպէթէն սրդ վ՚ զայէթ տիւզ օյասդը իչուն «Թէլէկրաֆի օյասը» նամը իլէ եանա օյունմըշ տրը։ Միւմանկէյէ Պէրրիմանդն քէշիկյաթրնա կէօրէ պու օյասա սէնիդին էն սէրին մէվ՚կի՚ի 12,740 այազ՚ ՚ումդնանա տրը։

Պաղատէրի չէքլ մէդրիւր քէշիկյաթա կէօրէ, Իրլանանդն Վալէնչիա քէօրֆէզի իլէ Նիւ Ֆաունդլանդն Սան ձ՚օնա խաբէլէսի արասընա տիւչէն Օղիանոս գրթ՚ասրնդն գ՚ասրնդ կէսաթէրիր։

6. Օգիանսոս հաղիգաթ ը հալտէ զայէթ վասի՚ պիր ճիամ ի սէյյալ իսէ ատ, հէմ գարանդն գրթ՚ատ ը ՚ապիտէսի հէմ ատ ֆարզի խաթթլար իլէ պէշ գրթ՚ա-յա, եա՚նի Պոր ը միւնճէմիա ի չինալիյէ, Պոր ը միւնճէմիա ի ճէնուպլիյէ, Պոր ը Ամլանթիգէ, Պոր ը մուհիթ ի քէպիրէ վ՚ Պոր ը մուհիթ ի Հինդիյէ թաղսիմ՚ օյունմըշ տրը։

(1) Պաէր ը Մ՚ԻՒՆՃԷՄԻՏ Ի ՇԻՄԱԼԻ գութպ ը չինալիյի մուհիթ օյուպ, ճէնուպի ճիհէթիսէ Ամերիգա, Ասիա վ՚ Էվրոփա գրթ՚ասրընդն չինալի հուսուսէրի իլէ հէմ՚ ատ՚ սա՚իրէ ի գութպ ը չինալի իլէ մանհատուա տրը։ Պիր թարաֆտան Պէհրինկա պոզաղը վասթասրյէ Պոր ը մուհիթ ի քէպիրէ, տիկէր թարաֆտան կրուէլանա վ՚ Նօրվէճ տրասընա տիւչէն կրուէրանա սէնիդի իլէ Ամլանթիգ օղիանոսնա միւթթասրլ տրը։

(2) Պաէր ը Մ՚ԻՒՆՃԷՄԻՏ Ի ՃԷՆՈՒՊԻ գութպ ը ճէնուպլիյի մուհիթ օյուպ, գարա գրթ՚ասրը իլէ հիչ պիր թարաֆտան մանհատուա տէյիլ իսէ ատ, Պոր ը Ամլանթիգատէն, Պոր ը մուհիթ ի քէպիրատէն, վ՚ Պոր ը մուհիթ ի Հինդատէն անճաղ սա՚իրէ ի գութպ ը ճէնուպի իլէ ֆարզէն թէֆրիգ էտիլիր։

(3) Պաէր ը ԱԹԼԱՆԹԻԳ Պոր ը միւնճէմիա ի չինալիյէն Պոր ը միւնճէմիա ի ճէնուպլիյէատէ միւմթէատ օյուպ, զարպէն Նիմալի վ՚ ճէնուպի Ամերիգա, վ՚ չարգէն Էվրոփա վ՚ Աֆրիգա իլէ մանհատուա տրը։ Նէ ճէնուպի Ամերիգա վ՚ նէ սասիսի՚ Աֆրիգա սա՚իրէ ի գութպ ը ճէնուպլիյէ վասրդ օյանարդարը ճիհէթիլէ, Հօրն պուրնանան վ՚ Իսիա պուրնանան կէչէն իրի սա՚իրէ ի Նրաֆ իւն Նիհար Ամլանթիգին ճէնուպի զարպ վ՚ ճէնուպի չարգ հուսուսը սայլրը։

ձէնուպի Ամլանթիգին պէօյիւք քէօրֆէզի օյանմասը գէրրէ չայան տրը։ Նիմալի Ամլանթիգին իսէ չօղ քէօրֆէզլէրի օյուպ, պուներարդն էն պէօյիւք վ՚ սայքի քեամիլէն գարա իլէ մանհատուա օյան տէօրաիւ՚ Նիմալի Ամերիգատա Մէքսիգօ վ՚ Հուասոն քէօրֆէզլէրի, Էվրոփա վ՚ Աֆրիգա միյանդնատա Պոր ը սէֆիրատ, վ՚ չինալի Էվրոփատա Պալթիգ սէնիզի տիր։ Պուներարդան մա՚սա, սիրիկի ի ճէզա՚իր իլէ օղիանոսդան այրըմըշ տասա իչ սէնիզի վար տրը քի, պուներար Նիմալի Ամերիգատա Ամթիկ սէնիզի իլէ Սան Լօրանա քէօրֆէզի, վ՚ Էվրոփատա Նիմալ սէնիզի տիրլեր։

Ամլանթիգ օղիանոսու իքի եանը միւվազի զայէթ կէնիշ պիր տէրէ հիւքմիսատ տիր։

(4) Պաէր ը ՄՈՒՀԻԹ Ի ՔԷՊԻՐ Պէհրինկա պոզաղնանան տա՚իրէ ի գութպ ը ճէնուպլիյէ գասատ միւմթէատ օյուպ, զարպանան Ասիա վ՚ Ամերիգանա, վ՚ չարգատան Նիմալի վ՚ ճէնուպի Ամերիգա իլէ մանհատուա տրը։

Պու պարդրն զարպի հիհէթատ սիրիկի ի ճէզա՚իր իլէ օղիանոսատան այրըմըշ պէօյիւճէք պէշ սէնիզի պուլունուպ, պիրինճիսի՚ Ասիա թէանա սասալարընդն այրըտրդը Պէհրինկա սէնիզի, իքինճիսի՚ Գաւրիլ սասալարընդն այրըտրդը Օղհօթսք սէնիզի, իւչինճիսի՚ ձափոն սասալարընդն այրըտրդը ձափոն սէնիզի, սէօրտունճիսի՚ Լիսբիտ վ՚ Ֆորմոզա սասալարընդն այրըտրդը չինալի Զին սէնիզի, պէշինճիսի՚ Ֆիլիպին վ՚ Մօլուգ սասալարընդն այրըտրդը ճէնուպի Զին սէնիզի տիր։ Շարգի հիհէթինատ իսէ՚ Գալիֆօրնիա քէօրֆէզինանէն մա՚սա զիբրէ չայան պիր քէօրֆէզի եօզ տրը։

(5) Պաէր ը ՄՈՒՀԻԹ Ի ՀԻՆԴԻ սա՚իրէ ի գութպ ը ճէնուպլանէն Ասիանդն սէվիկլի ի ճէնուպլիյինէատ միւմթէատ օյարադ, զարպ թարաֆը Աֆրիգանդն չարգի սէվիկլի վ՚ Իսիա պուրնանան կէչէն սա՚իրէ ի Նրաֆ իւն Նիհար իլէ, վ՚ չարգ թարաֆը Ամերիգանդն զարպի սէվիկլի վ՚ Թասմանիատա ճէնուպի պուրնանան կէչէն սա՚իրէ ի Նրաֆ իւն Նիհար իլէ մանհատուա տրը։ Պու պարդրն էհէմիյէթլի քէօրֆէզլէրի Պոր ը Ամեր, ՚Արաբ սէնիզի, Պասրա վ՚ Պէհեյատ քէօրֆէզլէրի տիր, քի ճիւմէլի չինալ ճիհէթինէ տիւչէրլեր։

6 Օգիանսոս գ՚ասրդ գրթ՚ասա թաղսիմ՚ օյունմըշ տրը։
Պաէր ը միւնճէմիա ի չինալի իլէ միւնճէմիա ի ճէնուպլիյին հուսուսընդը սէպրլէ։

3 Պաէր ը Ամլանթիգին հուսուսընդը սէպրլէ։
ձէնուպի վ՚ չինալի Ամլանթիգ օղիանոսուն քէօրֆէզլէրի հագգընատա նէ՚ սէնիզիմ՚ տիր։
Սիրիկի ի ճէզա՚իր իլէ Ամլանթիգ օղիանոսնատան այրըմըշ սէնիզլէրի զիբրէ էլլէ։ Ամլանթիգ օղիանոսու նէ՚լէ՚ պէնզէր։
4. Պաէր ը մուհիթ ի քէպիրին հուսուսընդը սէպրլէ։
Պաէր ը մուհիթ ի քէպիրին սիրիկի ի ճէզա՚իր իլէ օղիանոսատան այրըմըշ պէշ սէնիզլէրի վ՚ սիրիկի թարտիսա հուէն սասա սիրիկէլէրինի զիբրէ էլլէ։
5. Հինտ օղիանոսունը թարտիսա էլլէ։
Շիմալ ճիհէթինատ հանդնը քէօրֆէզլէր վար։

6. Օգիանոսուն պէշ պէտքիւ գրթ'ալ գրբնտան հէր պիրինին վիւ'ա՛թը, հիսաղ ը թէրպին խզրէ աթիւէքի հէտվէլու թամամնէն կէսաթէրվին։ տիր։

Պէտը ը մուհիթ ի քէպիր.	71	միլեան	մուրէպպա'միլ,	եանի	օգիանոսուն	½	ը.
Պէտը ը Ամէրիքէ	35	,,	,,	,,	,,	½	ը.
Պէտը ը մուհիթ ի Հինտի	28	,,	,,	,,	,,	½	ը.
Պէտը ը միւնճէվիա ի ճնպի.	8½	,,	,,	,,	,,	$\frac{1}{12}$	ին.
Պէտը ը միւնճէվիա ի չինսի	4½	,,	,,	,,	,,	$\frac{1}{24}$	ին։

ՊԱՊ Ը ՍԱՏԻՍ

ՕԳԻԱՆՕՍՈՒՆ ՀԱՐԷԲԵԱՔԸ

ԹԷՄԷՎԻԻԱ, ՀԷՋԸ ՈՒ ՄԷՏՏ ՎԷ ՀԷՐԵԱՆ

1. Օգիանոսուն թէմէվվիւճ, հէզը ու մէտտ վէ հէրեանտան 'իպարէթի իչ նէմ՝ հարէքէթի վար տրը քի, հէր պիրինին ադրը պիր սէպէպտէ հուսուլէ կէլմէյի ճիհէթիլէ չայէտ ճիմիզոի հէվման պիր զէման ու մէքեանտաս զուհուր էթմէէրը պիլէ, եւնէ պիր պիրէրէրդէ 'ալադ ալարը եօգ տրը։

1. ԹԷՄԷՎԻԻԱ

2. Թէմէվվիւճ սույուն էնիպ գադ մասը հարէքէթի օրուպ, պաշրճա բիւգիւարրն էմմէսնտէն նէյէթ էտէր։ Թէմէվվիւճ հարէքէթի հէրեան հարէքէթնտէն փարդը տրը։ յինքի հէրեան հարնտամ սույուն զէրրէյէրի քէնտի եէրյէրինի թէրը իյէ եէքտիկէրինի թա'գիպ էտէրյէր։ Թէմէվվիւճ հարնտամ խսՙ զէրրէյէր քէնտի եէրյէրինի թէրը էթմէյիպ, մէվզի'լէրնտամ զադրզպ էտէրյէր։

Հէնուզ պադ վէրմէյ պիր պուզադ թարարտնան կէյէն բիւգիւարրն գուվվէթնտէն պաշադար էյիպ զադարրար, վէ պու վէհէյլէ օ թարարտա պիր 'նէյ՝ թէմէվվիւճ հուսուլէ կէլիր։ Պէօյլէ օգիանոսուն սահիր էտէն բիւգիւարան թէմէվվիւճ էտիպ, տադարտան սու թարարտաքի պաշադար կիպի իյէրի կէրի պիր ադ եէրինի ալէյհարիրը իսՙ ատ, մէվզի'նին ջիւլիվէ թէրը էթմէզ։ Պու էնէտէն տիր քի, զադարդէր ատնիզատ սէյր էտէն սէֆինէլէրին զամ՝ էթմէքյէրի մէսաֆէ փակէթ ատնիկնէ տրէթ իյէ էօյնէլիր։ Պու տրէթ սահիր տէրեատա աթրարգատա, կեան պիր տադարտն զէրվէսիտատ, կեան տաբի իբի տադարտն տրատրնտամ կէօրնիր ը իսՙ ատ, մէվզի'նին ալէյհարիդդ։

3. Ցալդաւարրն եիհէսեբլիցի բիւգիւարրն չիտատէթնէ վէ ատբեանտն ատբինդիյինէ կէօրէ տիր։

Ադ օրզամ՝ Ամէրանթիգին տադարարրնը էօրտաբիլնտատ, օթուզտան գրրդ տյադ, Գամանան Ֆիթի սրզ տտիբ եինէ օ ատնիզատ տրթ մէյ տյադ իրթիֆա'ընտա տադրա պուլմուշ իսՙ ատ, բիւգիւար չէտիա օրմատրդ զէման տադրտանն իրթիֆա'ը անճադ տրթը տյադա պտրիզ օրտր։ Պիր պիրի տրատը սրբա կէլէն իրի տադրտանն եէքտիկէրինէ՝ ան Պոո'ցը պիրինին իրթիֆա'ընն տրթբատան օն միւլնէ գատատ օրտրդր պրթի թէնճրիպէ անկրաշրմիշ տրը։ Ամէրչար տյադ իրթիֆա'ընտա օրան տադրտարրն պու'տը 60 տր տյադ օրտր։

Թէմէվվիւճնին նէ տէրէճէ ՏԻՐԻՆԵՅԻ ԳՈՏԱՐ ԹԷ՝ ՍԻՐ

6. Օգիանոսուն պէշ գրթ'ալրգանան հէր պիրինին վիւ'ա՛թը թէրպի'էն գա՛շ միլ տիր։
4. Օգիանոսուն գա՛շ հարէքէթի վար տրը։
2 Թէմէվվիւճ հարէքէթի թա'գիպի էյյէ։
3. Ցադդանդ եիւքէքյէյի նէյյէ՝ կէօրէ տիր։
Պիր պիրի տրատրբրտ կէյէն իրի տադրտանդ եէքտիկէրինէն պու'տը նէ՝ գատատ օրտր։

էթմէյինի թանգիդյէ օղրաշանդրտ անրն 450 տէն 620 տյադա գատատ տէրինդիյէ թէ՝ պիրինի պուլմուշ չտր տրը։

4. Թէմէվվիւճնին սահի՛ադ ը հաղրեթեթ տադրտանդն եիւքէքյէյինէ վէ վադ՝ օլարդը մէվզի՛նն 'ուտգ վէ վիւ'ա՛թընա կէօրէ տիր։

Ան իրի տյադ եիւքէքը տադրդարատա՝ թէմէվվիւճնին սա՛ատատա օն իրի մէյ, վէ օն իչ պուչ տ տյադ եիւքէք օրանդրատա՝ օն տոգուզ մէյ կիթտանի քէչի էտրմէյ տիր։ 1854 տէ ֆաֆօնատա վուգու՛ պուլան պիր հարէքէթի ի արզ սէպէպտէ զուհուր էտէն թէմէվվիւճ էտնատրնտա թէմէվվիւճ Պոՙ ը մուհիթի իրքէպիրի օն իրի սա՛ատ օն տրթը տադրպէտ կէչտյի ճիհէթէ սա՛ատատա 400 մէյ եօլ տրմէշ տրը։ Փրօֆէսոր Պէչ պու թէմէվվիւճնին սիբ՛ատրնտան, տադրադարդնն իրթիֆա'ընտան վէ օգիանոսուն վիւ՛ա՛թրնտան պիր իսթիտյալ, պա՛ղը ը մէգբիրնն մութէսիսթիր 'ուտգրնը 22,000 տյադ թամամնն էթմէշ տիր։

5. Մէկէճ ը միհնէեսիսը։ Տէրին պիր տէնիդին թէմէվվիւճ սրզ պիր մանատ եէթիշյիյինտ, տադրադարդ տրթ թարափտաքի սու զէրրէյէրինին հարէքէթի մումանա՛ատա օդրամագէ եարդրզ զէրրէյէրի իյէրի կիթտյիրնտէն, տադրդարդ մուհքէտիր օրտ։ օ հարէք պու միտիրնտ տադրդարդա մէվն ը մուհքէտիր տէնիդիր։

Մէվն ը մուհքէտիր հիսաղ կիպի տէք կէօրնիպ, պա՛ղը եէքտ փէք եիւքէք վէ ֆէվզ էլ՝ տատ զուվվէթի օրը։

ՄԱՅՆՕՔ ԼԷՅ ՅԻՆԷՐԻ

Պադատէքի չէրլտէ, Պօսթանան եէրմի մէկ իրդդ Մայնօք Լէյ նամ պիր գադա իւզէրինտէ զումբրա օն փարմադ վէ իրթիֆա՛ը ադմմշ տադրդ օրան տէմիր տրբէքյէրի իյէ եարդրմշ, վէ 1851 'ֆաան տյրնտա վուգու՛ պուլան պիր ֆանբմ'ընտա մէվն ը մուհքէտիր տատէմէտի իյէ եէրզրլրպ խարադ էտէրմիշ ֆէնէր գուլէսի կէօսթէրմիշ տիր։

2. ՀԷՋԸ ՈՒ ՄԷՏՏ

6. Օգիանոսուն մու՛ադյէն վադ թարարտա դադարմնա՝ սլնտ՝ մէտտ, վէ չէքիլմէսնտէ հէջը տէնիր։

Թէմէվվիւճնին թէ՝սիրի օգիանոսուն 'ուտգրնտա նէ՝ տէրէճէյէ գատատ եէթիյրիր։
4. Թէմէվվիւճնին սիբ՛ատի ը հարէքէթի նէյյէ՝ կէօրէ տիր։
5 Մէկէճ ը մուհքէտիր նէ՝ տիր։
6 Հէջը ու մէտտ նէ՝ տիր։

ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ օդիանօսա տար պօղազ իկէ իրթիպարը օ-լան քէօրթիզկէրէանէն մա՚սա օդիանօսան ՏԻՒՀԷ սահիլկէրինաէ վուգու՚ պուլուր։ Մէհոս էանսարնտա սու ալիը սա՚ապ գա-պարտրգաան սանկրա ան տազիպէանէն պէշ տազիկէյէ գասար պուլանտարը հալ իւզրէ սու՚ բուր, վէ պէօյլէ սուրմասնա ՄԷՏՏ Ը ՔԵԱՄԻԼ ՍԷՆԻԼԻ։

Պա՚սէհու ՀԵՂՈ վուգու՚ պուլուր քի, սու ալիը սա՚ապ գա-սար չէքիլիպ սուրուր, վէ պէօյլէ սուրմասը հալինէ ՀԵՂՈ Ը ՔԵԱՄԻԼ ՍԷՆԻԼ։ Պիր ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍՈՒՆ միւսաեԼիի ան իբի սա՚ապ ենրմի պէշ տազիկէ տիր։ Շէօյլէ քի այրն պիզէ կէօ-բիւնտիւլիւ իւզրէ, հարէքէթի ի էնիկէսի միւսաեԼիի օրան 24 սա՚ապ 30 տազիկէսէ իբի ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ վուգու՚ պուլուր։

7. ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ ՀԷՄՍԻՆԻ ՎԷ ԴԱՄԷՐՆԻ ՔԻՐԷ Ի ԱՐԶԸ ՀԵՂՈՒ ԷԹՄԷԼԷՐԻՆԱԷՆ ՆԷՀԷԹ ԷՍԷՐ։

ՁԻՍԻԼԷՐԻՆ պէր պիրինի հեղու էթմէլէրինէ սէպէպ օրան գուվ-ՎԷԼԷ։ Գուվվէ ի ճաղիպէ սէՆԻԼԻ։ Քիրէ ի արզ պու գուվվէ իկէ՝ գամէրը, հէմա տախի սէպարէլէրի հեղու էասէր։ Անճաղ հեղու քէյֆիյէթի թարաֆէյտանէն օլարը ՏԻՒՀԷԼԷ, գամէր տախի քիրէ ի արզը հեղու էասէր։

ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍՈՒՆ սէպէպ ի ա՚զամը գամէր օլարը թէՆԻրպէ իկէ մա՚ԼիՄ օլմուշ տրը։ Շէօյլէ քի տա՚Ի-մա ՄՀՈՍ, այրն վարիա օլարը տա՚իրէ ի նըսֆ իւն նիհար ալիընտա վուգու՚ պուլուր։ Օդիանօսան մա՚այ-լէն պիր նօզթասը հիզասնա տիւչէն տա՚իրէ ի նըսֆ իւն նիհարը պիր սէնէտ քիրէ ի գամէր գաչ սէֆ՚ա կէչէրսէ, օ նօզթաստա սէնէտ օլ գասար, եա՚նի 697 սէֆ՚ա, ՄՀՈՍ վարի՚ օլար։

ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ իչիւն պիր գա՚իռէ արամաղա իկը սէֆ՚ա չարչան գամ էրպաղ ը՚իրմ ի հէնտէսէսէն մէչհուր Ինկիլիզ Սըր Իսհաղ Նիւթոն իտի։ Ակմ՚ի միւմկիւհինի պու խուսուսա օրան պէյանաթը ՄՀՈՍԷ չայան իսէ տէ, սրչնաթը չիւպ-հէէն վարէսթէ սէյիլ տիր։

8. Նիւթոն տիւնեայը միւթէսաոլի սէրինկիրտէ սու իկէ գամէր պիր քիրէ ֆարզ էսէյօր։ Այ՝, սէյյալ օլարը հասէպկիլ, այրն գուվվէ ի ճաղիպէսինէ գա-բասան գիյասէ թասլի՚ օլար։ Ցօղրուսան տօղրուսա այրն թասհիթնա տիւչէն եէրկէրտէ սու չօգ կէնիշ վէ աղ եիւբսէք պիր տարզա հէյէթինէ գապարար։ Գուվ-ՎԷ ի ճաղիպէնին գարայա թէ՚սիրի գամէր ալիընտա տիւչէն սույ՚նիպէհիթէ աղ, վէ պու սույուն միւթէգապիլ ճիհէթինէ պուլունան սույա թէ՚սիրի իսէ, էն իրագ օլարը իչիւն, գարայա նիսպէթիլ տահա աղ տրը։ պի-նա՚էն ՝ադէյէ այ քիրէ ի արզին սու ալիընտա գալ-մըշ սուլպ գրամնը տախի հեղու էթմէկի իչիւն միւթէ-գապիլ ճիհէթտէքի սու գապարար։

Նիւթոնին պու թէսաոլուրը պիրի տօղրուսան տօղ-բու այրն թասհիթնա վէ տիկէրի պունան ճիհէթի ի միւ-թէգապիլէսինէ տիւչէն, վէ հէր պիրի տախի այրն, պիզէ կէօրիւնտիւլիւ իւզրէ, հարէքէթի ի եէմմէկէ ի էյնիկէսինէ թասլի՚ օլուպ հէման պիր ունտէ վուգու՚ պուլան իբի մէհոսին սուրէթի ի վուգու՚ընը կէօսթէրիր։

9. ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ վուգու՚ինտէ հէՆԻՆ տախի թէ՚սիրի վար իսէ տէ, գամէրին քիրէ ի արզա գուրպի-յէթի սէպէպլիյէ գուվվէ ի ճաղիպէսի հէՆԻՆ գուվ-ՎԷ ի ճաղիպէսինին իբի միպինտէն պիր աղ զիյատէ տիր, եա՚նի գամէրին թէ՚սիրինէ հէՆԻՆ թէ՚սիր ի նիսպէթի 355ին 800է նիսպէթի տէրէճէսինտէ տիր։

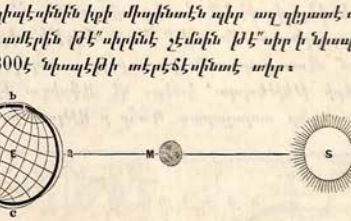

Պաատէքի հէքլ գամէր իկէ հէՆԻՆ գուվվէյէրի իթթիհասը իկէ վուգու՚ պուլան հեղու ՄՀՈՍ կէօսթէրիր։

E քիրէ ի արզ, M գամէր վէ S հէՆԻՆ տիր։

a, b, c, d քիրէ ի արզը գարիյան սու տրը։

Քիրէ ի արզ իկէ գամէր վէ հէՆԻՆ պիր խաթթ ը միւսթագիմ իւզրինտէ վարի՚ օլարբարնտա, a սէմթինտէքի սու գամէրին գուվվէ ի ճաղիպէսինէ գապարրը, գարանլըխ տախի պու սէմմ-տէն հեղու օլուհնմասը իւզրինտէ d ճիհէթինտէքի սու գա-պարմը գալրը։

Պու իբի ճիրմին գուվվէ ի ճաղիպէյէրի իթթիհասը իկէ a, d տէ վուգու՚ կէլէն ՄՀՈՍ, էն եիւբսէք օլարը էՆՏէն, ԴԴԴ է էոԴԷ թէՆԻՆԷ օլուհնար, b վէ c սէմթէրինտէ իսէ՝ ՀԵՂՈ է էոԴԷ վարի՚ օլար։

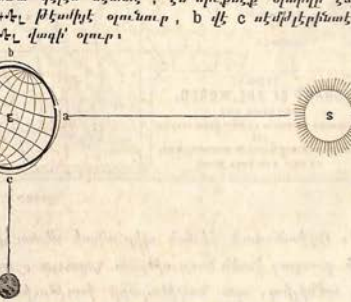

Պաատէքի հէքլտէ, հէՆԻՆ իկէ գամէրին քիրէ ի արզը մու-խաթիֆի իբի ճիհէթտէ հեղու էյլէնտիրէրի կէօսթէրիրիր։ Գամէ-րին c վէ b ճիհէթէրտէ հասրլ էյլէնտիրի ՄՀՈՍ, հէՆԻՆին a վէ d ճիհէթլէրտէքի մու գաՆԻՆԷՆԻԼԻ ՄՀՈՍ ի քեամիլ սէրէճէսինի պուլունարգրնտան, անա ԴԴԴ է ՀՈՆԷՆ թէՆԻՆԷ գրլրրը։ a վէ d ճիհէթլէրտէ հէՆԻՆին ճաղիպէսինէ հասրլ օլան ՄՀՈՍ տախի՚ գամէրին գուվվէ ի ճաղիպէսի մու գաՆԻՆԷՆԻԼԻ ՄՀՈՍ ի ՀՈՆ-գիս սէրէճէսինտէ գալմըշ տրը։

10. Քիրէ ի արզ միւթէսաոլի ՝ումզասա սու իկէ քեա-ՆԻԼԷՆ ՄՀՈՍուր պիր քիրէ օրան իսի, ՄՀՈՍ չօգ վասի՚ ֆագաթի չօգ պէթի պիր տարզա հալինտէ գամէրի թէթէպպու՚ էասէր իսի։ Ֆագաթի գարանլըխ գրթա՚ասի ը ՝ադիլսի օդիանօսա մու խիհէլիգի պիր գաչ գրասա թագ-սիմ էյլէնտիրինէն ՄՀՈՍուն իկէրիյէ հարէքէթի հէր եէրտէ պիր գարարսա օլմաղ։

Գարա իկէ մու հասիթ օրան սէՆԻՆգէր իկէ կէօրէրտէ հէսա օրանտագ տէրէճէտէ ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ հուսուլի կէլմէգ։ Հաթթա Պահր ը Ամանթիկին ՄՀՈՍանը աղ օրարգրնտան, օրատա վուգու՚ պուլան ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ Պահր ը մու հիթի ի քէպիրին ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍի տէրէճէ-սինէ վարմաղ։

Մէհոս ը քեամիլ ՝ՆԷչէ՚ սէՆԻՆիր։
ՀԵՂՈ ը քեամիլ ՝ՆԷչէ՚։
ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ ՝ՆԷ՚ գասար սիրբր։
7. ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍին սէպէպ ի վուգու՚ը ՝ՆԷ՚ տիր։
8 Նիւթոն ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ հագգրնտան ՝ՆԷ՚ պէյանաթտա պուլունմուշ տրբ։
9. Մէհոս ի էքմէլ վէ ՄՀՈՍ ի ՀՈՆգիս ՝ՆԻՆՀԷ հուսուլի կէլիր։

Գարա իկէ մու հասիթ օրան սէՆԻՆգէր իկէ կէօրէրտէ ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ հագ-գրնտան ՝ՆԷ՚ սէՆԻՆիր տիր։
Լյն ՝ադիմ՚ ՀԵՂՈ ու ՄՀՈՍ օդիանօսան հոՆԻՆը սէմթինտէ վարի՚ օլար։

Պահը ը միանեմիա ի ճենուպի վէ Պահը ը մուհիթ ի քէպիր իկէ Պահը ը մուհիթ ի Հինտիոն իւչիւ պիրլիքատ վէք վատ՝ վէ 'ամիպ պիր տէնիզ հիւքմիւնատ օլարգ լարընտան, էն 'ադամ մէտա մէվգի'ի տիրլեր։ Էն 'ադամ մէտա չարգտան զուհուր իկէ, զարպա տօղրու գամէրի թէթէպպու՝ էտեր, վէ Ադիրիգա իկէ Ասիա հուտուտունը տօլաչարագ Պահը ը Ամէրիքիէ, Հօրն պուրնունը տախի կէչէրէք Պահը ը մուհիթ ի քէպիրէ կէլիր։

Գու միսիլլու էն 'ադամ մէտաէ՝ ի ինթիհանէն Ալեքսանդրանդն ճենուպի չարգի ճիհէթի տիր։ Մէտա, սա՝իր տարգարար միսիլլու, անճագ սրգ վէ գաբայա կեպզն եէրլէրէ եէթիչեկինատ սույան ճէրեանը-նա սէպէպ օլար։

ՆՈՒԳԱԹ Ը ՄԻԹԷՇԱՐԻՔՆԻՆ ՄԷՏՏԻ ԽԱՐԻԹԱՍԸ

11. Օգիանոսուն հէվնան պիր անտէ մէտա քէյֆիյէթինի գապալ էտէն նուգաթնա ՆՈՒԳԱԹ Ը ՄԻԹԷՇԱՐԻՔ անէնիկով, պու նօգթաբրը խութութ իլէ պիրլէշտիրմէքլէ, նուգաթ ը միթէշարիքէ մէտաի ԽԱՐԻԹԱՍԸ կապրլիր։

Թաամանիա ճէզիրէսինին շարգ գէյրընտան էօյնէտէն պիր սա՝ատի էվվէլ պաչչայան պիր մէտա, օն լքի սա՝ատի սօնկրա Հինտիսթան նիսմէճզիրէսինին ճենուպի ուճունա, պա՝ատէհու լքի սա՝ատի միւրուրինատ իւմա պուրնունա վարբր, վէ Ամէրանթիկին 'ամիզ մանպալէրինատէն սիր՝ատիլ իկէրլէյէրէք օն սա՝ատի սօնկրա, եա՝նի Թաամանիատան չըգարբը վազթատան եիրմի սէօրթ սա՝ատի միւրուրինատ, նիւ Ֆաուհանատա տատաբնա եէթիշիր։

Պապատէրի չէրլատ նուգաթ ը միթէշարիքէ մէտաին կէօսթէրէն խաթիթարին պրատնուպի մէտաֆէ՝ մէտանին հէր լքի սա՝ատատա չարգտան զարպա տօղրու գամ՝ էթմէյի մէտաֆէ տիր։

12. Մէտտին ԻՐԹԻՖԱ՝Ը։ Մէտանին իրթիֆա՝ը օգիանոսուն օրթա եէրլէրինատ ազ տրբր։ Օ սէմիլէրատ վազի՝ ատատարրն սէվանֆիյինատ սու անճագ պիր տրչրն գատատբ գապարբրը։ Ֆաղաթի մէտատ գրթա՝ատի ը՝ ադամէյէ չարփրբրբրղընատ վէ ադրը կէնիշ քէօրֆէղղէրէք կիրտաբյինատ, զկյատէսկյէ քէսալ ի իրթիֆա՝ էտէր։

Շիմալի Ամէրիկատատ Ֆրնսի քէօրֆէկինին ադրընատ իրթիֆա՝ը մէտատ օն սէքիզ սյագա, պաչ ուճունատա իսէ՝ պա՝գէն եէթմիչ սէքէն սյագա պարիզ օրտր։ Միսիսիպիինին մունատպզը եագրնընատա մէտատ եաբնրզ պիր պուչուգ սյագ, Ջեսաիիք քէօրֆէղինատ՝ օն պէշ սյագ, Իւմիտ պուրնունատա՝ իւչ պուչուգ, Ամնթ էյէնատա՝ իւչ, վէ Ամանուիլ ատատարրնատ լքի պուչուգ սյագ եիւքսէլիր։

3. ՕԳԻԱՆՕՍՈՒՆ ԱԳՐՆԹԲԼԱՐԸ

13. Օգիանոսատ, պէօյիւք նէհրլէր կիպի, մուխթէլիֆ ճիհէթլերէ ագան ագրնթբրբար վար տրբ քի, սույ գութպպրատան խաթթի ը խաթիսյատ, վէ խաթթ ը խաթիվատան գութպպրատ նագլ էտէրլեր։

Գու ագրնթբրբար եա Թէսատուֆի, եա Մէլսիսի վէ եա Ցա՝իմի տիրլեր։

14. Թէսատուֆի ԱԳՐՆԹԲ, իսմինատէն տախի մա՝ղիմ օրտրը իւզրէ, չօգ սուրմէյիպ, էրկյէն պուզատան, 'ադամ ֆուրթատնարատան, եախատ ճէզր ու մէտատէն հուսուլ կէլիր։

Մէտատ տար պօղազարատան իչէրիյէ, եախատ ուզուն պուչ

11. Նուգաթ ը միթէշարիքէ նէյէ տէնիր։
Նուգաթ ը միթէշարիքէնին մէտատ խարիթատնատ մէտանին չարգտան զարպա տօղրու. Հարէքէտաթը զագթինը թա՝րիխ էյլէ։
12. Մէտատ էնկինատ՝ մի եախատ սահիլատ մի տատչա եիւքսէք օլար։

13. Օգիանոսուն ագրնթբրբրը թա՝րիխ էյլէ։ Գաչ նէվ՝ տիրլեր։
14. Թէսատուֆի ագրնթբրյը իպաշ էյնի։
Քէնտի մէգիթինէ մունդհարբր վէ փէք գուվվեթլի ագրնթբրբր նէտէն նէչէթի էտէրլեր։ Պիր միսալ կէսմեր։

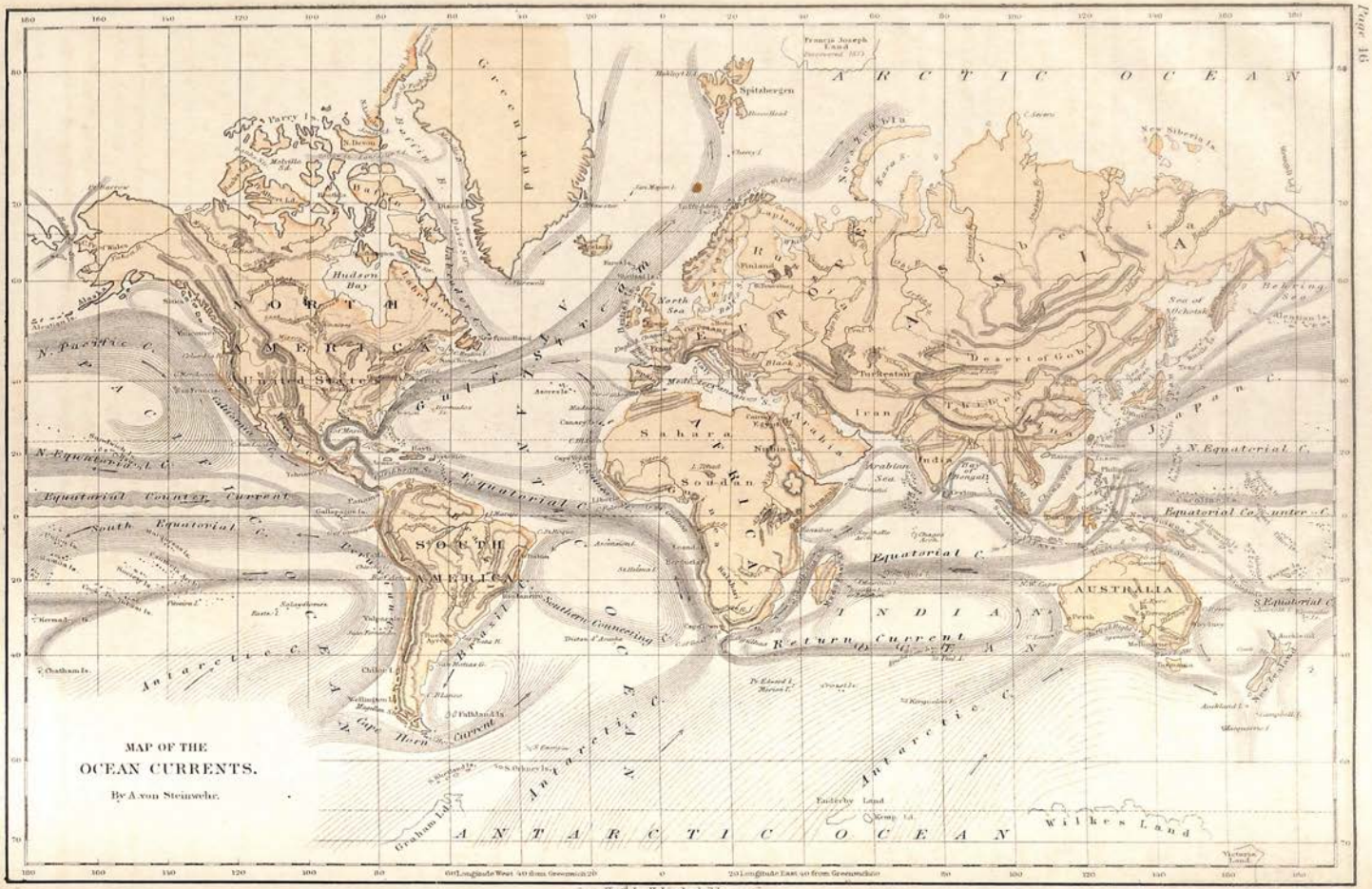

Eng.d by H. Lindenkohl

ՕԳԻԱՆՈՍ ԱԳԲԸՆԹԻԼԱՐԸ

ՄԻԾԻՏԱՆ. ՏՈՒԲԳԼԻՔՈՒ շրջկերպով ներքիր սաստիկ սուլարը կիսամիներիր, շրջկերպար ի գերբնական գլուար ապրիքիրիցն հիշելիքնի կիսամիներիր։

բունդարքն գուբպինտէն կէչախինտէ, օլ եէրլէրտէ էվման օ-բարար միւնասարք գուվվէլիի ադրնթբլար գունտա էտէր։

Պիր պիրինտէ գարչը կէլէն ադրնթբլար ԿԻՐՏԱՑ թէչբիլ էտէրլէր։ Պու ճիւմլէտէն Նոյվէնտ գէյրբարտա վազի՛ մէչնուբ Մարթիրէտա՛ կիրտապար տբր քի, օ ճիվարտա պուլունան ատա-լար սէվանիլինէ վուրան ռէտա ադրնթբլարքն միւատէմ-սինէն նէչէի էտէյօր։

15. Մէվսիմտ ԱԳՐՆԹԲԼԱՐ Նիզամը սուրէթտէ արա վէրէն ադրնթբլար օլուպ, մէվսիմ բիւգիւարբրնտան վէ ճէզր ու մէատատէն հուսուլ կէլիրլէր։ Պու ճիւմլէտէն Հինա օգիանօսան ադրնթբլարը տբր քի, օրարատա էսկի մէվսիմ անէնիլէն բիւգիւարարքն թէ՞սիրի իլէ կէսէ իլէրի կէսէ կէրի ադարար։

16. Ցա՞խտ ԱԳՐՆԹԲԼԱՐ, տա՞խի սէպէպլէրէնէն նէչէի էտէպ, թէքմիլ սէնէտէ պիր ճիհէթէ տօրրու ադարար, վէ էհէմմիյէթլէրի տա՞իր ադրնթբլարտան զիյատէ տիր։

Ցա՞խի ադրնթբ իքի նէվ՚ օլուպ, պիրինճիսի՝ գութպի ադրնթբլար տբր քի, գութպատան խաթթ ը խաթի-վայա, իքինճիսի՝ խաթխալ ադրնթբլար տբր քի, խաթթ ը խաթիվա գուբպինտէ չարպատան զարպա տօրրու ա-դարար։

Պահր ը միւնէմիտա ի չիմալի իկէ միւնէմիտա ի ճէ-նուպինտէն պիրէր գութպի ադրնթբ, Պահր ը Ամբան-թիզ իկէ Պահր ը մուհիթ ի քէպիր վէ մուհիթ ի Հինա-տէտ տախի պիրէր խաթխալ ադրնթբ զուհուր էտէր։

Ցա՞խի ադրնթբլարքն սէպէպի պէյանատա չէզ թէ-սավվուրար վար իսէ տէ, հիչ պիրիսի քէտմիրէն գա-պալ օլունմադա չայան տէլիկ տիր։ Պունդան պէրա-պէր, մինթագա ի հարբէտէ վէ գութպի սէմմէլրտէ սուլարքն տէրէճէ ի հարարէթինին եէքտիկէրինտէն ֆարգը օրմաք տա՞խի ադրնթբլարա պայրճա պիր սէպէպ այրլա պիլիր։

Խաթիրաթ ը հարարէթի տա՞խի ադրնթբլարա պայրճա սէ-պէպ՚ատա էտէնպէր տէրէր քի, մինթագա ի հարբէտէ հարա-բէթին չիտանիի սէպէպլիկ սու քէպզ ի խանգամի էտէրէք սրգէթի ազարարզինատա, իսկէ չբզրպ պարտ, վէ մինթագա ի մուհէտիրէ վէ մունճէմիտէնին սօզուզ վէ սագիկ սույու-ալիատա կէլիպ անրն եէրինի ասրատրուր։ Օգիանօսան խաթթ ը խաթիվա սէմմինէ տուչէն գրամնատա սու քէպզէթ իւզրէ պուխարա թէհվիլիլ իլէ էքսիկմէքտէ օլարզինատան տախի, գութպատան խաթթ ը խաթիվայա տօրրու սու հէրեան էտ-տէպզ թէգանիսարտ իլէ էքսիկէնին եէրինի ասրատրուր։ Փի-նա՞էն՚ալէհ գութպատա տախի սույուն զայ՚ալթ թապի՛ի օ-սրզինատան, պու զայ՚ալթին եէրինի եենէ մինթագա ի հարբէ-տէն ադան սու ասրատրուր։ Իսկէ պու վէհնէվէ Օգիանօսատա, պիրի գութպատան խաթթ ը խաթիվայա, վէ տիկէրի խաթթ ը խաթիվատան գութպարա ադան իքի ադրնթբ զուհուր էտէր։

Քիրէ ի արզ հարէբէթտէ պիր քիրէ օյուս իսի, պու ա-գրնթբլար եաղնրզ չիմալ վէ ճէնուպէ ագանգպար իսի։ լա-քին քիրէ ի արզին քէնար մինվէրի իւզէրինտէ զարպատան չարգա տօրրու տէվր էթմէքտէ օյնասրյէ, գութպատան խաթթ ը խաթիվա սէմմէլրէնտէ ադան սուլար քիրէ ի արզին չարգա տօրրու օյան հարէբէթի ի սէրի՛ատնա մայէք օյանասրգ-լարքնատան կէրի գարմարարյա զարպա տօրրու պիր ադրնթբ հու-սուլէ կէլիր։ Խաթթ ը խաթիվատան գութպարա կիտէն ադրնթբ-լար կիտէ կիտէ, քիրէ ի արզին սարհրնատա, հարբէթքի քէնան էվվէլբրի պուլունարզլարը մէվվիրէ հարէբէթինտէն ազ օյան պիր մէվվիրէ կէլիրլէր. օ զէնան չիմալ վէ ճէնուպէ տօրրու ադանագ եէբսէ չարգ հէրեթինտ ինիրնթաք էտէրլէր։ Ֆադգա գութպատան խաթթ ը խաթիվայա կէլէն ադրնթբլար, սէմթ ը հէրենտլարը իպիթատա չիմալ կա ճէնուպ իսէ տէ, կիտէ կիտէ իլէրէյէրէք, հարբէթի ի վազիյէտի ատանա սիբ՚ատբր օյան պիր մէվվիրէ, հա-նի խաթթ ը խաթիվա սէմմինէ, եէթիշրէրբ, վէ քէնան հարբ-քէթ ի վազիյէտէրի պիրէէն պիրէ օյ սիբ՚ատնա թէվանգաղ էտէ-մէսինինէն կէրի գարբգ, դարպ հիհէթինէ մա՞լ օյուբլար։

Գարանդն չէբլի, Օգիանօսան վազիյէթ ու ճէսամմիթ, վէ պու քիթատատա պահնրնատան սարֆ ը նազար էտէլէն էսպապը սա՞իրէ, ադրնթբլարքն զէքբ էթմէսինգ հիհէթ ի հէրեանտրը թէպալ էտէրլէր։

Ցա՞խի ադրնթբնրն էսպապը սա՞իրէսի արասրնատա պա՛զրլարքն գամվ վէ պա՛զրլարքն զա՛ֆի՚ատատ էթ-մէքբէրի ի՞չ սէպէպ վար տբր քի, պիրինճիսի՝ քիրէ ի հավանքն օգիանօսան ազատ ը մուխթէլիֆէսի ի-զէրինէ օյան զայրի մութէսամի թագնէկատբր, իքին-ճիսի՝ գուվվէ ի տաֆի՛տ ի՚անիմէրքէրնին խաթթ ը խաթիվա սէմմէլրինտէ զայէթ չօգ պուլունարզը ճի-հէթլէ՝ օլ սէմմէլրէրին գութպէյն սէմմէլրի սույանը չէքարքլէրի, իսկ ինճիսիս՝ Պահր ը մուհիթ ի Հինա-նէն մէվսիմ բիւգիւարարը կիպի տա՞խի բիւգիւարար-բրն էտէսի տբր։

Ադրնթբլարքն չիմալի վէ ճէնուպի հուսուլարը տա՞խա սապիի օյնարպ, եաղրն չիմալ վէ զրչրն ճէնուպէ տօրրու կիտէչ իլէ պէրապէր թէպալի ի մէվվի՛ էտէրլէր։

Օգիանօսան մէճմու սույու սահհատա վազի՛ օյան ադրնթբ-լարա թապի՛ տէյլ տբր։

Օգիանօսան սահհրնատա ճէրեան էտէն ադրնթբլարքն ալ-թրնատա էքսէրիյա (տա՞խի տէնիրմէզսէ) ՝ադիա հիհէթէ տօրրու պարգա ադրնթբլար ճէրեան էտէպ, պունդարա ՝ՀԱՆ-ՀԷՐԷՆ թէսմիսէ օյանատր։ Պու թա՛պիր պիր ադրնթբնրն եանրնատան մուզայիր հիհէթէ ադան ադրնթբլարա տախի իթլագ օյանատր։

Ալթ ադրնթբ՝ պիրի սբճագ վէ տիկէրի սօզուզ օյան իքի ադրնթբնրն թէսատիմնտէն նէչէի էտէր. գիրա սույու սօ-զուզ օյան ադրնթբ, սրգէթի գիչատէ օյարզը հիհէթէ, օրճագ ադրնթբնրն ալթինա էնէր, վէ ալթատան քէնան եօրնատա սէ-վամ էտէր։ Ալթատան կիսէն սօզուզ ադրնթբ, պա՛զէն մինթա-գա ի հարբէտէ պիլէ, սահիրլէրէ եախատ տա՞իր սրզ եէրլէրէ օղրատրզնատա սահհա չրգար։

Օգիանօսան մինթագա ի հարբէտէ վուգու՛ պուլան ադրն-թբլարբ չօգ տէրին օյուսզլարբ հիհէթլէ, օ մինթագանրն՚ում-զր ազ օյան մէվվիրէրինտէ նատիր պուլունուրյար։ 42 սա-հիթէտ գէքբ օյունարզը իւզրէ, Օգիանօսան՚ումզր սահիր-սէն 75 միլյոն 100 միլ էնկիսի գատատ 600 ադրպատան զի-յատ օյնաղ, պինա՞էն՚ալէհ Միւհիթէմ՚ա ի Ամէրիգանրն չարգի հիհէթնտատ տգրզ, Քէօրվէգ ադրնթբբրը (Կրլի տիրմ՚) տէնիրէն ադրնթբ, զայէթ տէրին մէվվի՛ խաթէէն մինթա-գա ի հարբէ ադրնթբբրը օյարզր հիհէթլէ՚ սահիրսէն ալէսսէ-վվիրէ 75 ադն 100 միլ գատատ ուգագատան կէչէր։

17. Թաէպէգ ադրնթբ խարիհնատբնը նազար ը տեգ-գաթատ ալարգլարբ հատէ, գիրսան մուհարբէր հագի-գաթատա քէպզ ը խիթիրա՛ էտէր։

Պիրինճի՝ Պահր ը միւնէմիտա ի ճէնուպինէն չիմալէ

---

[1] 15. Մէվսիմի ադրնթբլարքն թա՞րիխի էտ։
16 Ցա՞խի ադրնթբլարքն թա՞րիխի էտ։
Պունդար գա՞չ նէվ՚ տիր։
Պարչանա սէպէպէրի հագգրնատա նէ՞ տէնէիրիր։
Ադրնթբլարքն պարչանա պիր սէպէպի հարարէթի տիր տէչէնէրին պէյա-նամի՞նը սէպրլէ։

Ցա՞խի ադրնթբլարքն սա՞իր նէ՞ սէպէպէրի վար։
Պունդար էվվէլքի սէպէպ գատատ մուհիմմ սարլարբրյա՞ մի։
Ադրնթբլարքն չիմալի վէ ճէնուպի հուսուլարքբ պէրգարա՞ մի տբր։
՝Ադիա ադրնթբ.բր թա՞րիխի էտ։
Ալթ ադրնթբլար հի՞ճ էտ հարբ գրա։
Քէօրվէգ ադրնթբբրբ Մէճմուիլ ի Միւճիէմ՚անրն չարգի սէվսիրիլինտէն նէ՞ գատատ ուգագ կէչէր։ Դէ՛ՀՇ։
17. Ցա՞խի ադրնթբբրբ իչէճ՚ում մի էսատ օյան հագա՞իգի սէօյլէ։

վէ Պաէր ը մինձէմիտ ի չմնալուէն ճէնուպէ տօղրու պիրէր ադընթը ադաբղընը, պուղարրն սէմի ը ճէրեանրարը քիւրէ ի արդըն տէվրանը վարթիարլէ կիտէ կիտէ մա՞կլ օլարղընը, վէ իւչ օղիանօսան ճէնուպի թարգիրը աչրդ օլարղը էնդանէն, ճէնուպ ադընթը-ընդն փէք 'ադիմ իսկինի։

Իբինճի՝ խաթթ ը խթիւա սէմիթնաէ չարդաան զարպա տօղրու իքի ադընթը ադարղընը, պու ադընթրյար Ամխանթիգն զարպ սէվահրնիւէ եադարարդ-լարընտա պիրի չմնալ, տիկէրի ճէնուպէ մինտա թիթի օլարղընը, վէ հէր պիրի մինթադա ի մի թէմիկէնին խաթթ ը խթիւտաան ուզադ 'արղարընտա զարպտան չարդա ադան ադընթրար իկէ պիրկէչէրէք մէդբիր օգիանօսան չարդի սէվահրնիւէ ադարղընը, վէ թէքրար խաթթ ը խթիւլայա սէօնիւպ պէյղի պիր չէքլաէ ճէրեան էմտէյնի։

Իչինճի՝ մինթադա ի մի թէմիկէնին խաթթ ը խթիւտաան ուզադ 'արղարընտա չարդա ադան սուլարն պիրէր գրամը գուրթի սէմիլէրէ կիթտէյնի կէօրիւր։

'Ուսուտի էտաս օրան պու հադա՞իդի էյիճէ զապթ էտէն չայիրա, հէր պիր օգիանօսան մանղանմ ի ճէրեանընա վադբի օլա պիրիր։

18. Պաէր ը ԱՄԽԱՆԹԻԳ ԱԳԸՆԹԸԼԱՐԸ։ Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպիտէն ադան սօղուգ ադընթը Ամբրիգանդն զարպ գրյրընտաան կէյիպ, կինէ քէօրթիդինտէ ճիէնէթ ի ճէրեանդը թէպտիլ իկէ խաթթ ը խթիւա ադընթրընա թէհամիլ էտէր։ (Խարիթայա միրատ ճա՛ամի օլունա։) Պու խաթթ ը խթիւա ադընթրը չարդաան զարպա տօղրու կիտիպ, Սան Բոք պուրնուն-տա չմնալի վէ ճէնուպի իքի չի՛պէյէ այրըլըր։ ճէնուպի չի՛պէ Պրազիլ գրյրընտաան ադարադ Բիօ Եանէյրօ գարշրընտա վարարդընտա թէքրար իքի չի՛պէյէ այրըլըպ, պիր չի՛պէսի ճիէնէթ ի ճէրեանդը տէյիչտիրմէ-յէրէք եէնէ ճէնուպի Ամէրիգա գրյրընտաան ադար, էն պէօյիւք օլան իքինճի չի՛պէսի իսկ՝ չարդա տէօ-նիւպ Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպիտէն կէլէն սօղուգ ադընթրյա գարշարադ թէքրար խաթթ ը խթիւլայա սէօնմէլրէ պէյղի պիր չէքլաէ ճէրեան էտէր։ Շիմալի չի՛պէ խաթթ ը խթիւա ադընթրը օլարադ, ճէ-նուպի Ամէրիգանդն չմնալի գրյրընտաան կէյիպ, Ան-թիլ սէնիդինէ վէ Մէքսիգօ քէօրթիգինէ տուխալ է-տէր։ Օրատան Գուպա վէ Ֆլօրիտա պրատրնտա քէօր-թէգ ադընթրը իսկիրէ չրդրպ չմնալի չարդա տօղրու ադար։ Նիւ Ֆաունտլանտ իկէ Լվրօփանդն սէվահրէ ի զարպկէսի միյանրնտա իքիյէ պէօյինիպ, պիր գրամը Պէօյիւք Պրիթանիա վէ Իսրանտա միյանրնտան գ ո թ-լարա տօղրու տէվամ, վէ տիկէր գրամը ճէնուպի չար-գա տօղրու կէրի սէօնիւպ խաթթիայի ադընթը իկէ պիրկէչմէ-լրէ պէյղի չէքլաէ ճէրեան էտէր։

Այլու սօղուգ պիր ադընթը Պաէր ը մինճէմիտ ի չմնալուէն Ամխանթիգէ տուխալ էտիպ Լապրատօր իկէ Նիւ Ֆաունտլանտան սէվահրնին կէչտիրմէն սօնկրա, սույա պրճադ քէօրթիգ ադընթրը պիթրանան ճէրեան իկէ Եօլունտա տէվամ էտէր։

19. Պաէր ը ՄՈՒՏԻԹ Ի ՔԷՊԻՐ ԱԳԸՆԹԸԼԱՐԸ։ Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպիտէն կէլէն սօղուգ ադընթը Հբմ-պօրթ ադընթրը խմիրկ, փամակօնիա վէ Զիկի եանրն-տան կէչիպ խաթթ ը խթիւա ադընթրը իկէ պիրկէչիր։ պա՛տէնու պու խաթթ ը խթիւա ադընթրը խբկէ պէօ-մինիւպ, չմնալի չի՛պէսի օղիանօսա դամ՝ իկէ Ֆիլի-փին տատարարը կէչէրէք չմնալ տէօնէր, վէ Ճափօն, Գորիկ վէ Պիսթեան տատարը գ ո ր ա ղ ինտէն միրտր իկէ, չմնալի Ամէրիգա սէվահրնինէ 'ատտէմ էտէր, վէ խաթթ ը խթիւա ադընթրընը-լրա թէքրար պիրէչիպ թէքրիկ պիր պէյղի թէչրիկ էյդէր։

Պու չմնալի չի՛պէ Ասիանն չարդի գրյրընտաա ճա-փօն ադընթրը թէսմիկէ օլունտա, պաէր ը Ամխան-թիգին քէօրթէգ ադընթրը կիտի պէյղի չէքրնի քէպ էտէր։ ճէնուպի չի՛պէսի իսկ, զարպընա տի՛չէն Ամխմ-բրալա իկէ կինէ ի ճէսթաէ տօղրու ադրդ եադրաչարդ-տան սօնկրա, իքիյէ պէօյինիւբ։ պիր չի՛պէսի Ամխմ-բրալանդն չարդի գրյրընտաան կէչէրէք ճէնուպ տէօ-նէր վէ Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպի ադընթրը իկէ պիրկէչիր, տիկէր չի՛պէսի իսկ չմնալի զարպա տօղրու պիր միատէթ ադարդտան սօնկրա՝ եէնէ չարդա տէօ-նիւպ, խաթթ ը խթիւա ադընթրընա՝ աբիա ադընթը օլաբ։ (Խարիթայա միրատ՝ ամի օլունա։)

Պէհրինկա պօղարդնրն 'ուսդը վէ 'արդը ադ օլարղը ճիհէթիլէ Պաէր ը մինճէմիտ ի չմնալուէն կէլիպ պու պօղարտան կէչէն սօղուգ ադընթրը քիւչիւք պիր։

20. Պաէր ը ՄՈՒՏԻԹ Ի ՀԻՆՏԻ ԱԳԸՆԹԸԼԱՐԸ։ Պու օ-գիանօսատա տաիսի, Պաէր ը մուհիթ ի քէպիրատ օլ-արղը կիպի, Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպիտէն կէլէն ադընթը Ամխմբրալանդն զարպի սահիլինի կէչտիրմէն սօնկրա զարպա տէօնէր, վէ խաթթ ը խթիւա ադընթրը իկէ պէրատէր զարպա տօղրու ադրդ ճէնուպէ տէօ-նէրէ ի Մոսամպիք պօղարդնտան կէչէր, Ամբրիգանդն ճէնուպ ճիհէթինտէ Ակուլաա ադընթրը նամինը ա-լարը, վէ Իսմա պու բնունտաա չարդա տէօնիւպ, Պաէր ը մինճէմիտ ի ճէնուպի ադընթրը իկէ պիրկէչիր։

Պաէր ը Հինտիսէ տասիսի խաթթ ը խթիւա ադընթը-պընա պիր 'ուբիա ադընթրը էսէրի կէօրիւրմիւշ տիր։ Ֆա-զաթ պու ունինդան, չէքրնին 'ատտէմ ը միատա՛ա-տէսի սէպպինտէն, քէօրթիգ եա ճափօն ադընթրը-նա պէնդէր պէյղի պիր ադընթրը եօգ տրր։

21. Ադընթրարրն տէրէճէ ի հարաբէթի ճիմար սու-լարրնրինէն ֆարգը օլար։ Շիմալի վէ ճէնուպ միանն-ճէմիտ պահրրարտան կէլէն ադընթրյար ճիմար սուլար-տան օղուգ տրրյար։ խաթթ ը խթիւա ադընթրրարը վէ անդրին տէօնիւպ տօրչան գրամարը տրճագ տրր։

Ադընթրարրն հուտաուտր սուլան տէրէճէ ի հարաբէթինին թէպէսիտի իկէ մա՛լիմ օլույոր։ Լվրօփա իկէ չմնալի Ամ-ՐԻԳա տրատրնտա իչլէյէն կէմիլէր պիրի թապա՛ա քէօրթէգ ա-գրնրարրնտաան կէչէրլեր։ Կէմիճիլր տէնիգին տէրէճէ ի հա-բարէթինին պիրտէն պիրէ արիմատրը ադընթրյա կիրիտտիպ-նէ 'ատտէթ պիրտրէրինտէն, պու ադընթրյա թէգարրուպ էյդէտիբէրինտէ, էքսէրյա տէնիգին տէրէճէ ի հարաբէթինէ տիգդամի էտէրլեր։ Տէրէճէ ի հարաբէթին պէյղէ եօգարը ՀԳ-մատ գրչրն գլյատէճ, եաղրն ադնա օլար։

22. ԱԳԸՆԹԱՐԸՆ ՄԵՆՅԱ'ԱԲԸ։ Քէօրթէգ ադընթրը չի-մալ սէմիլէրինտէ գրչրն պիրէ եաղրնքի հարաբէթինի հրդդ

18. Պաէր ը Ամխանթիգին ադընթրյարրը թա՛բիթ էթ։

19. Պաէր ը մուհիթ ի քէպիրին ադընթրյարրը թա՛բիթ էթ։

20. Պաէր ը Հինտիսին ադընթրյարրը խաթթ ը խթիւլէրինտէ կէօսթէրիլ թա՛բիթ էյդէ։

21. Ադընթրյարրն տէրէճէ ի հարաբէթի 'ինճէ մա՛լիմ օլար։
Ադընթրյարրն հուտաուտրր 'ինճէ մա՛լիմ օլար։

22. Ադընթրյարրն հալա ի իգլիսէ նէ՞ թէ՞սիրի վար։
Պիր գաղ միսալ կէսթէր։

էթմէսկյէ, Ամէրանթիդ օդիանօսնա վաֆիր սրճաղ սու կէօ-թիւրիւպ չիմալի Խլրօփանդն հավասրնը միւէֆոլ վէ նէմնաք գէլար։ չիմալի Խլրօփա իլէ պիր ատրէճէ ի՛արզուա օյան Լապ-բաասր իսէ, եանսրնսան կէչէն սօղուզ ադրնթրլար սէպէպնա-ռէն պուզ իլէ գաչիր սրր։ Պէօղէճէ ադրնթրլարդն հավա ի իզլիմ իւգէրինէ 'ազիմ թէ՛պիրի վար սրր։

Պա՛ր ը մինճէմիա ի ճէնուպիռն կէչէն ադրնթր ճէնուպի Ամէրիգաներն զարպ զլրսրնա սօղուզ սուլար կէթիրմէքլէ Զի-լինին հավասրնա չօղ թէ՛պիր էաէր։

Պա՛ր ը մինճէմիա ի չիմալի ադրնթրլարր Միւճթէ՛ռա ի Ա-մէրիգա զլրսրնսան կէչէրէք, Անթիլ սէնիզի սահ'ինէ սօ-զուզ սու կէթիրմէքլէ, օրանդն հարաբէթինի թ'ափլ իլէ չօղ 'իլէթէլերին զուհուրինէ մուզաղէմթի էաէր։

23. Ադրնթրլար պիր սիլսրասան տիկէր տիլարա մէվասա ը նէպանթիլ վէ նէպանթաթա թօխուտինը նաղլ էաէրլեր։ Մէրման սասարրը պու եօլ իլէ նէպանթաթա մուզնէն վէ ասէգիլէրէ մէսքեան օրմաղ սէրէճէսինէ կէլմիշլեր տիր։ Ադրնթրլար զուԹպի սէնիզլէր ասասարը սէվահ'ինէ չօղ ադամ կէօվռէ-լերի վէ սալարը կէթիրիլա եըզմաղասա տրրլար։

Պառիրէճսիզլիլէ քէշեան օրմանդարրնը ազ վաղոթ զարֆրն-սա տիւքէթմէզ օյան իսլանսալրլար, եազասաղ իչլուն եախսա սանսալ եասիմաղ իչլուն օգիանօս ադրնթրլարը սայէսինէ քեսֆի միզսար ադամ պուլսյօրլար։

Ադրնթրլարրն ֆանն Մայէն ասասր սէվահ'ինէ երզարզարը օտանդն միասէ ի սահ'ինէսի պա'զն ասանդն միասէ ի սահ-ինէսինէ միւսավի կէլիր։

Գօյսմպօս, Բէօրթէզ ադրնթրսրնդն Ազոր ասալարրնա կէ-թիրսէլի ինսան վէ հայվանաթ լէչլէրինէն վէ օլ վաթասէաք

23. Ադրնթրլար պա'զն պիր եէրուն ուզաղ պիր եէրէ նէլէ՞ր նաղլ է-տէրլէր։

Գօյսմպօս ադրնթրլարսան նէ՞ խթինթաճ էլլէսի։

նամա'լիւմ գարիշ ադամճարսան Պա՛ր ը Ամէրանթիդն զարպի սէվահ'ինէ գարա պուլունտուզունը խթինթաճ էտիպ Ամ-էրիգայը քէչիք մուվաֆֆագ օլսու։

24. Օթ տէնդէր։ Խաթթ ը խոթիվա ադրնթրլարրնդն սէտնիւպ սօլաչան չի՛պէլերիլլէ պէղի չէբլաէ օլարադ ի՛նաթա օլունան տէնիզ գրթ՛ալարը՝ պաչգա սէմթլէրէ նիսպէթէն հարէքէթսիզ տիրլէր։ Պու հարէքէթսիզ գրթ՛ալարա, օրարարտա քիլլիլէթլէ օթ պիրիքիպ պէօյլուտիւլիւ ճիհէթլէ, օթ տէնիզի տէնիր։

Սաման, թալաշ վէ սա՛իր խաֆիֆ մատատլէրի չամիլ պիր գասա պիր ազ սու սօլտուրուպ, գասը՝ իչինէքի սուլուն տէվրի պիր հարէքէթի վուգուճ պուլանաղ սուրէթտէ զրմրլ-ասթարզմրզտա, մատատլէրի սուլուն հարէքէթի ազ օյան օրթասրնա թօփտարը։ Իչթէ խաթթ ը խոթիվա ադրնթրլարրն-դն հարէքէթի պէօյլէ տէվրի պիր հարէքէթ օլարզընտան, Օթ տէնիզինին պու մինվալ իւզրէ թէչէքքիւլինէ պա՛խ օլույօր։

Բէօրթեզ ադրնթրսը իլէ խաթթ ը խոթիվա ադրն-թրսը միյանդա տիւչն Օթ տէնիզինէ օթ օլ գասար պիրիքիպ պէօյլյօր քի, չօղ տէֆ'ա կէմիլէրին մի-բուրինէ մանի՛ օլույօր։

Գօյսմպօս, խանանիպլրլարրն Սարկասսօ տէնիզի թէ-մէյ էլլէսիրէրի պու օթ տէնիզինի Ամէրիգայա իկը սէֆէրինտէ միչսահէտ էլլէմիշ տիր։

24. Օթ տէնիզի նէ՞ տիր։

Սուրէթ ի թէչէքքիւնիւ թօհշ էլլէ։

Խաֆանիպլրլար օթ տէնիզնէ նէ՞ տէրլէր։

ԻՄԹԻՀԱՆ ՎԷ ԹԱՐԻԹԱՑԱ ՄԻԻԹԷԱԼԻԴ ՍՈՒԱԼԱՐ

ՍԷՐՉԷՇՄԷ

Սէրչէշմէ նի՞մէ թէչէքքիւլ էաէր։

Պիր սէրչէշմէնին խաղիէսի սաթ'ն ը արզուա օյան ազզնը-սան եիւքսէ՞ք մի եօխսա էնկին մի օյմալը։

Աբրէսի գուլուար 'ատի սէրչէշմէլերտէն նէ՞ խուսուսլարտա ֆարպը սրր։

Սէրչէշմէլերտէն չըգան սուլուն միգտարը նէլէ՞ մէրպութ սրր։

Պիր զարարտա ագմայան սէրչէշմէ իլէ մու'սլէն վարթ-տա ազրպ զուրլան սէրչէշմէ արասընտա ֆարգ նէ՞ տիր։

Գարիլճալարրն հարաբէթի նէատէ՞ն նէչէթ էաէր։

Մա'սէն սուլարը նի՞մէ հուսուլա կէլիրլեր։

Մա'սէն սուլարը գա՛չ սընրքա թագսիմ օլունմըշ սրր։

Պա՛զը սընրքիլար իչլուն մնալ կէթիր։

ՆԵՏՐ

Մանզումէ ի էնտարը, նէտրին հավզասընը, խաթթ ը ֆա-սրլ ը մկասնը վէ ինչի՛ալը թ'ափրիգ էլլէ։

Միզտար ը մկասն նէլէ՞ մուԹէվազզրի սրր։

Նէտրին սեր'ալթ ը ճէրեանը նէլէ՞ մէրպութ սրր։

Խաթթ ը ֆասրլ ը մկասը նեւքսէք եէրլէրտէ օյմայան պա՛-զը պէօյիւք նէտրլերի զիքր էլլէ։

Մեսխախիվի նէտրինին սուլուս Գօյուսմպիա նէտրինինքինտէն նի՞չլուն չօգ սրր։

Շելլալէ իլէ խըզլը ագան սուլուն ֆարդընը պէյան էլլէ։

Էքսէր նէտրլերին մէճրալարը գա՛չ զրսա թագսիմ օլունա պիլիր։

Տէլիա իլէ խալիճին ֆարդընը թ'ափրիգ էլլէ։

Տէլիա նի՞մէ թէչէքքիւլ էաէր։

Պիր միսալընը վէր։

Նէտրլերի օգիանօսա միտնատպզ օյմայան սէմթլէր հազրընա նէ՞ տէրիլեր։

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգասա պուլունան պու միսիլլիւ տէօրթ սէմթլերի զիքր էլլէ։

Ասիանդն վէ Խլրօփանդն օգիանօսա տէօքիւմլէրն նէտրլէ-րինի սէօյլէ։

Պա՛ր ը մինճէմիա ի չիմալիչ, Պա՛ր ը Ամէրանթիդ, Պա՛ր ը մուհիթ ի քէպիրէ վէ Հինտ օգիանօսունա տէօքիւլէն պաչլը-ճա նէտրլերի զիքր էլլէ։

Ն մնճա՛ալթը բրմազլար հա՞նկը օգիանօսա տէօքիւլիւ։

Հավզալարընտա չօգ էհալի պուլունան իւչ նէտրի զիքր էլլէ։

Ֆիւնեանդն իւչ մեչուր նէտրլերինի սէօյլէ։

Պա՛ր ը մուհիթ ի քէպիրէ տէօքիւլէն նէտրլեր Ամէրանթիդ օ-գիանօսունա տէօքիւլէնլերտէն պէօյի՛ւք մի, քիւչիւք մի տիր-լեր։ Վէ նի՞չլուն։

Շիմալի վէ ճէնուպի Ամէրիգա նէտրլերինին չօղու նի՞չլուն Ամէրանթիդ օգիանօսունա տէօքիւլիւ։

ԿԷՕԼ

Թուզլու կէօղլեր հա՞նկը սէմթլէրտէ վազի՛ օլուրլար։ Վէ նի՞-չլուն։

Մախրէճի օյմայան կէօղլերին վէ գարա իլէ մուհաթ սէնիզ-լերին էն մուհիմմի օյան պա՛զլարրընը խարիթատա կէսսիէր։

Շիմալի Ամէրիգասա խրի պէօյիւք կէօղ սիրսիկէսինի սէօյլէ։

Տէօքիւտիւրլերի օգիանօսու սէօյլէ։

Հուասան քէօրթէզինին զարպ ճինէթինտէ պուլունան էքսէր կէօղլերի գամ՛ էտէնէք սուրէթտէ պիր խաթթ ը մուհաթագիմ նէ՞րէտէն ներլյէ չէքիլմէլի։

ՕԳԻԱՆՕՍ

Եւ՛ օգդա տէնիզ սույուտտա գա՞չ օգդա մէվատտ ը մա՛տէ-նիյէ վար տբը։

Գու մէվատտա ը մա՛տէնիյէնին պա՛զբարբնը զիքր էղէ։

Սույուտ ինձիմատը խուսուսընտա պունդարբն նէ՞ թիւրլիւ թէ՞սիրի վար։

Օգիանօսուն հա՞նկը գրամարը փէք չէֆֆաֆ տրբրար։

Տէնիզին ֆօսֆօրյէթի քէզիկյէթինի թ՛ուրիֆ էղէ։

Մէքտիզ իլէ Ամերիկա արասընտա Ամանթիզին էն տէրին եէրի թուլուն գաչընձ՞ տէրէճէսինտէ տիր։

Օ սրբատա գարանրն էն եւ-քսէք մէվզիին խամի նէ՞ տիր։

Թէլէղրաֆ օվասընտա էն տէրին մէվզիին 'ումզը նէ՞ գատար տբը։

Պահր ը միանձէմատ ի չիմալի իլէ ճէնուպինին, Պահր ը մուհիթ ի քէպիրին, Պահր ը Ամանթիզին վէ Պահր ը մուհիթ ի Հինտինին հուտուտունը պէյան էղէ։

Շարդի վէ զարպի սահիլէրի պիր պիրինէ միւվազի օյան օգիանօս հա՞նկրը տբը։

Ճէնուպի սէմիլէրի չիմալի սէմիլէրինտէն վասի՛ օյան օգիանօսարը սէօղէ։

Օգիանօսուն զարա իլէ օյան իխթիլաթը գա՞չ թարզ տբը։

Սիլսիլէ ի ճէզա՞իր իլէ օգիանօսան այրլան տէնիզին զարա իլէ մուհաթ տէնիզատէն ֆարգը նէ՞ տիր։

Պահր ը Ամանթիզին զարա իլէ մուհաթ օյան տէնիզէրինի, քէզալիք սիլսիլէ ի ճէզա՞իր իլէ այրբիմշ տէնիզէրինի զիքր էղէ։

Պահր ը մուհիթի ի քէպիրատէն սիլսիլէ ի ճէզա՞իր իլէ այրբլան պէչ պէօյիւք տէնիզէրի զիքր էղէ։

Պահր ը Հինտինին պաչլըճա քէօրֆէզէրինի զիքր էղէ։

Օգիանօսուն զա՛րը հա՞նկը խուսուսատա սաֆհ ը արզա միչապէհ տիր։

ՕԳԻԱՆՕՍՈՒՆ ՀԱՐԷՖԵԱԹԸ

ԹԷՄԷՎԼԻԻՃ

Օգիանօսուն գա՞չ նէվ' հարէքէթի վար տբը։
Թէմէվվլիճ սու՛ ազնթրը մը տբը։
Ցալզանրն եւ-քսէքլիյի նէյէ՞ կէօրէ տիր։
Թէմէվվլիճինն սիւ՛սթը նէյէ՞ մէրպութ տբը։
Թէմէվվլիճ նէ՞ գատար տէրինէ թէ՞սիր էղէ։

ՃԷՋՐ ՈՒ ՄԷՏՏ

Ճէջր վէ մէտտի թ՛ուրիֆ էղէ։
Մէտտ ը էքմէլ վէ մէտտ ի նագիս նէ՞ տիր։
ՂիթԹնրն ճէջր ու մէտտ հագզընտա թէկսավվուրը նէ՞ տիր։
Ճէջր ու մէտտին հուտուլինէ կիւնէչ՞ն մի, այլն մը թէ՞սիրի չօգ տբը։ Նի՞չին։
Լյն 'ազիմ մէտտին մէպանէ՞ի օգիանօսուն հա՞նկը թարաֆը տբը։
Նուզաթ ը միթէչարիքէնին մէտտի խարիթասը նէ՞ կէօսթէրիր։
Մէտտ տէնիզին էնկին եէրէրինտէ՞ մի եօխատ տտարար վէ զրթա՛սթ ը 'ազիմ սէվանիլինտէ մի չօգ եւ-ճէլիր։
Էքսէրիյա մէտտ հա՞նկը սէմիէ կիսէր։
Մէտտ ը քեսմիլ էվվէլա Կրուէնլանդան սահիլինտէ՞ մի եօխատ խտանիսարն սահիլինտէ մի վալի՛ օյուր։
Ճէնուպի Ամերիկա վէ Ամերիկա զրյրարբնին նէ՞ բէսինտէ հէման պիր վազրթատա մէտտ վուգու՛ պուլուր։
Մէտտին Ավսթրալիասան Պէպիք Պրիթանիպա եէմիլիմէսի իլիւն գա՞չ սա՛ամ լազըմ կէլիր։

ՃԷՐԵԱՆ

Օգիանօսատա գա՞չ նէվ' ազնթը վար։
Ազնթրլար խուսուսընտա 'ումումի էսաս օյան հագա՞իլի զիքր էղէ։
Քիւրէ ի արզին չէքլի վէ մէվզիրի իւզէրինտէ տէվրանը ճէնուպատէն վէ չիմալատան ադան ազնթրլարա նէ՞ թէ՞սիր էսէր։
Ալի ազնթրնրն սէպէպի նէ՞ տիր։
Պահր ը մուհիթ ի քէպիրին, Պահր ը Ամանթիզին վէ Պահր ը Հինտինին ազնթրլարբնը թ՛ուրիֆ էղէ։
Ազնթրլարին մենգա՛սթրնը պէյան էղէյէն պա՛զը քէյֆիյէթլէրի զիքր էղէ։
Քէօրֆէզ ազնթրբը Մէմալիք ի միանձէմ'ատան Լիմրօտայա կէլէն կէմինին հարէքէթինէ սուհուլէ՞թ մի վէրիր, միւմանա՛թ մը էսէր։
Միսիսիպի նէհրինէ թթբլան պիր ադամ ազնթը վասրթասրյէ էնճամ նէրբէյէ վարբր։
Թաթի ը խթիտա ազնթրբը՞ մը եօխատ ճիվարընտաքի սուլար մը սրճագ օյուր։
Օթ ատնկրնին մէզգի՛նի սէօղէ։

ՄԻԻԹԷՆԵՎՎԻ ՍՈՒ՞ԱԼԱՐ

Պաֆին քէօրֆէզինէ հավա իլէ մէմու վէ գավալը պիր չիւէ թթբլրբսա, հա՞նկը թարաֆա կէսթիւրիւլիւր։
Հինտ օդիանօսունտա հա՞նկը եէր պիր քի, օրատա պրաղրլան պիր կէմի եվվէլա զարպա ատրու կիթթիքտէն սոնկրա տէնիզրէք պրաղրլարզը եէրէ կէլիր։
Պէհրինկա պրաղզընտա կէմիտէն պիր տիրէք տիչսէ Պահր ը միանձէմատ ի չիմալի՞ մի եօխատ Պահր ը մուհիթ ի քէպիրէ մի կիսէր։
Քէօրֆէզ ազնթրբսը նէ՞ խուսուսատա Ճաֆօն ազնթրբսընտա միչապէհ տիր։
Իթիսինին տէրէճէ ի 'արզը պիր իքէն, ճէզա՞իր ի Պրիթանիա Լապրատօրատան նի՞չիւն սրճագ տբը։
Հրմայոլթ ազնթրբսը Զիլիյէ սրճագլի՞գ մը, սէրինկիք մի վէրիր։
Սու Իսանտանին չարդի զրյրարնտա՞ մը եօխատ զարպի զրյբսընտա մը սրճագ օյուր։
Ճաֆօն ազնթրբսը չիմալի Ամերիկանդն զարպի չիմալի սէվանիլինէ նէ՞ թէ՞սիր էսէր։

BELEDIYE KÜTÜPHANESİ No.

ԳԸՍՄ Ը ՍԱԼԻՍ

ՔԻԻՐԷ Ի ՀԱՎԱ

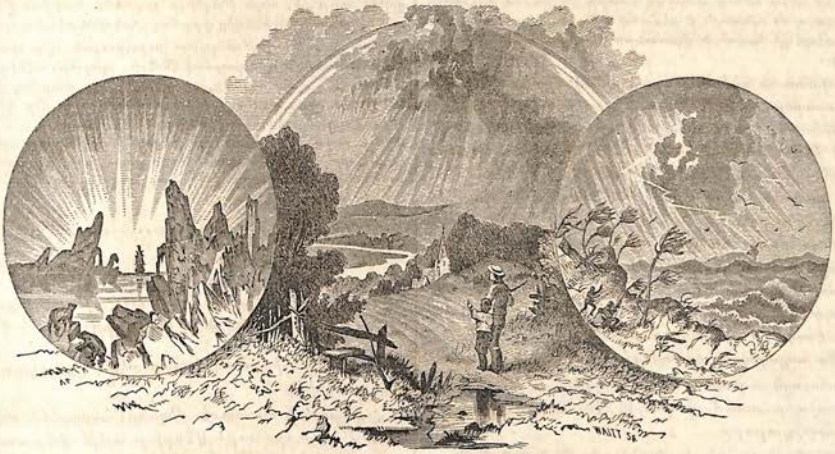

Քիւրէ ի արդը իհաթէ էյլէյէն հավանդն հէյէթ ը մէճմա'ասրնա քիւրէ ի հավա թէսմիյէ օլունուր։

Քիւրէ ի հավանդն, հայվանաթ վէ նէպաթաթա թէնէֆֆուս իչուն լազըմ օլան հիսսէյի վէրթիյինտէն, կիւ-նէչին հաբարէթինի հրգը վէ թա'սիլ էյլէթիյինտէն վէ պուխարը ալրա տաղրթմագլէ դարայա եաղմուր վէ դար եաղարբարդընաան, քիւրէ ի արդ իչուն էհէմմիյէթի չօգ ալը։ Քիւրէ ի հավա օլնաա իսի, քիւրէ ի արդ հայաթսըզ, հաբրաթսըզ օլուր իսի։

'Իլմ ի հավասիս ի ձեվա՝ քիւրէ ի հավատան, անդն 'ավարիզաթընտան վէ պու 'ավարիզաթդն դավա'իսինտէն պահա էտէն 'իլմ տիր քի, մէվատտը միւնաէրիճէսի՝ [illegible] է հաբանդն [illegible], հաբրէդն է հանուսուէ, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] է [illegible], 'ալտը է [illegible] վէ հաբուս է հանդրիկուն 'իսպարէթ տիր։

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԵԼ

ՔԻԻՐԷ Ի ՀԱՎԱՆԴՆ ԹԱՍԱՅԻՍԻ

1. Հավա իւչ նէվ' զաղտան միրէքքէպ օլուպ, սրդ-լէթ է թապի'էյէսինն եիւզտէ 76 $\frac{84}{100}$ իւ միվէլլիա իւլ նէթրօնա, 23 $\frac{10}{100}$ ը միվէլլիա իւլ համուզէյէ վէ $\frac{6}{100}$ սը զաղ ը համիդ է ֆոսֆիյէ 'ա՞իա տիր։ Պու զաղլարտան մա'սա հավասա, սրդլէթ է թապի'էյէսինէ վէ 'արիզդյ-սինէ նեսպէթլէ, պա'զէն եիւզտէ սէօրթ վէ նասիրէն եիւզտէ պիրտէն էքսիք աղբրրդընտա պուխար տասիպ պուլունուր։ Հավանդն զաղ մագուլէսինտէն օլան ճիւղէրի նէքտիկէրի իչէ միւմթէգիճ օրմա չար իսկ տէ, հէր պիրի այրրճա քէնտի խասսիյէթ է մանսուսէսինի հրգը էսկ պիչիչ տիր։ վէ հէր պիրինին քէնտինէ մանսուս քէսա-ֆէթէի պուլունան պու զաղլար, զաղդն դանուն ը թա-պի'խի իճապրնճա, հէր եէրտէ թէնասուպ ի մա'ալյէն-լերինտէ դալդրրար։

Հավանդն քիմէէվի թէրքիպինտէ էն չօգ տասիրի թէ-սարրուֆը պուլունան միւվէլլիա իւլ համուզ տիր, զիրա պու զաղ 'ալէմ ի թապի'իտէ (ֆիլուօրինտէն պաչգա) հէր պիր 'ունսուր իչէ իհթիհտա էտէր։ Պու զաղ իչթի'ալ իչուն վէ թէնէֆֆուս ճիհէթիյլէ պագա ի հայաթ ի-չուն էլզէմ օլուպ՝ իհթիհտա ը քիմէէվիյէ ինֆրատ տէրէճէ մէդդի ճիհէթիյլէ քիւրէ ի արդն մատտէլէրին-տէ էհէմմիյէթի թէպէտտիւլաթ հուսուլա կէթիրիր։

2. Հավա զայէթ էլասթիգդ, եա'նի զիյատէպիյէ գա-պիլ ի ինգիպաղ վէ ինպիսաթ տրը։

3. Հավանդն սըգլէգթի վար։ Ադաճօնդն հիսապընճա, ֆահրինհայթէն ալթմիչ տէրէճէ է հարարէթինտէ օ-լան եիւզ միւքեա'ապ փարմագ գուրու հավանդն սրդ-լէթի օթուզ պիր պուզապ սրդլէթտէն պիր աղ զի-յատ տիր։

Քիւրէ ի հավա հագգրնտա նէ՞ տէնիլիր։
1. Հավա նէ՞ մէվատտան 'իպարէթ տիր։

Միւվէլլիա իւլ համուզ հագգրնտա նէ՞ տէնիլիր։
2. Հավանդն էյասթիգի օրմաք նէ՞ տէմէք տիր։
3. Հավանդն սրդլէգդ վա՞ ը մէ։

Հավա Թորրիչէլի նամբնառ խթայիալը պիր 'ալիմին իճառ-քէտէպի օյան մղան ը հավա իլէ վէղն օյունդրգառ, սրգէ-թի անկաչէլրը։ Թորրիչէլի ամիսէքի թէհրիպէլի էհառ իթ-թիխալ էտէրէք մէգքիր պէթի Բէրթիպ էմմիշ տիր։ Պիր ուճառ այրգ վէ օթուզ իլէ փարմադ ուզուն օյան պիր պիկլը պրոբլեմ ճիվա իլէ տօլտուրուզառան ածկիրա, փարմադլյա ազղընը գահայրգ, ճիվա իլէ տօլու պիր ֆինճան իւզէրինէ չէ-վիրէրէք ալչար, վէ ֆինճանառաքի ճիվանրն սամիրնառան պօ-բուլառաքի ճիվա օթուզ փարմադ գառառ եիւքէքառէ տուրառ։ Պօրուառա օյան ճիվանրն էօյլէ 'ամառէն եիւքէքառէ տուրա-սընրն սէպէպի հավանրն ֆինճանառաքի ճիվայա օյան թաղեի-դի տիր։

4. Պունառան ալչիբեար օլուր քի, գա'իսէլէրի (իւզէ-բինէ տուրառը պալի թարաֆի) պիր պէդիլ-քիլ-քառէ օյան օթուզ փարմադ եիւքէքէ պիր ճիվա 'ամառը իլէ քիւրէ ի հավառան պիր 'ամառրն ադրբրդը պիր տիր։ Գա'իսէլի պիր միւրէպպա' փարմադ, վէ իրթիֆա'ը օ-թուզ փարմադ օյան պիր ճիվա 'ամառրընն սրդէթի պէշ վէ պիր բուա' դբյէ օլուպ, պինա'էն 'ալէյհ ար-ղընն սամիրընն հեր պիր միւրէպպա' փարմադ եէրի հավանրն օ գառառ թաղեիդի ալթընառա տրբ։ Վէ է-յէր սամիհ ը արգրն հավի օլուրը միւրէպպա' փար-մադլարը կէօսթէրէն բագամը պէշ վէ պիր բուա' իլէ գարպ էտէրսէք, հասրլ ը զարպը քիւրէ ի հավանրն թէքմիլ ադրբրդընը կէօսթէրիր։

Վիւճառանրն սամիհը օն պէշ միւրէպպա' այագ ֆարդ օյունան պիր առէմ հավանրն 11,340 օղդա ադրբրը-զընը հավիլ օլուր։

5. Ցէնիդին սամիհը իւզէրինէ տիւչէն հավանրն թաղ-եիդի հեր պիր սէմիառ պիր տէրէճէառ առէլլ տիր։ Թաթիթ ը իսթիխառան չինմալի գոմթպա կիտրտրքառէ հավանրն թաղեիդի արթիար, վէ 32 տէրէճէ 'արդ ը չի-մադիառ քէմալ պուլուր, պա'առէնա 64 տէրէճէյէառ պիրթիթարիճ էքսիկլ, տէրէճէ ի մէդքիրէառն թէք-բար արթմադա պայլար։ Պունառա պէքթարէք 'ավարի-զամի ը եէվմիյէ իլէ թէպէառաիլէ օղրար։

6. Քիւրէ ի հավանրն իրթիֆա' ը հադիզիսի չինմի-յէառէք քէչի օյունմամշ տրբ։ Հավանրն սամիհ ը ֆէվ-գանիսի հեր պիր ճէհէրի ի ֆէբրառն գոմվէ ի միմէ-նէֆիֆիրէսինինն գոմվէ ի ճաղիպէյէ միսամի կէլտէյլն հառառ իլէ թա'յին օյունառ։ պու հառառ առէնիրն սամիհնառան պա'զբրար էլլի վէ պա'զբրար պէշ կիւզմիլ եօղաբը թասմին էմմէյէր տիր։

7. Քիւրէ ի հավա ՇԵՊԱ Ի ՔԻՒՐԷ չէքլինառէ օյուա' քիւրէ ի արբա նիսպէմէլ գոմթպէն թարաֆը զիյա-առ եառսը տրբ։

8. Քիւրէ ի հավանրն ադաղ թաղադարբր, եօղաբը թաղադարբառան թաղեիդ օյունառդարբր հասէպիյէ, տառան քէտիֆ վէ ադիլ տիրէր։ Քիւրէ ի հավանրն ճէ-վահիր ի ֆէբռինին էն չօղու, քիւրէ ի արբրն սամիհը իլէ օն պէշ եա եիրմի միլ եօղաբը ֆարդ օյունան պիր սամիհ ադարառան տիչէր։

Հավանրն առէճէ ի քէսանիէթի իրթիֆա' արթարդա չօղ վէ չափուք ադարբր։ Եիւքէք տաղլարառ չբդարդրմբդառ տառա քէտիֆի վէ ադիլ հավադր ադառառա պրադմբշ օյուրբդ, վէ օրա-տա թաղեիդ ի հավանրն էվէլյինէ էքսիպիլինի միդան ը հավա-տա ճիվա 'ամառտրընն էնմէսի իլէ միւչահէտ էտէրիզ։ Պինա'էն 'ալէյհ տաղլարրն վէ սա'իր եէրէրին թաղրիպէն իրթիֆա'ը զօղայ պիր վարթա օյան միդան ը հավա իլէ անկաչէլա պիր տիր։

Մէհէլա խաթանդալ ճիվարընառա տէնիզ սամիհնառան 917 ա-յագ իրթիֆա'ընա չբդրլա, ադաղառա օլ գառառ հավա պրա-զբրբշ օլուր քի, անրն թաղեիդի գայմառաքը միդան ը հավա-տա ճիվա 'ամառտրընն պիր փարմադ էնմէմնի ալպէպ օլուր։

Պինա'էն 'ալէյհ խաթանդալառա ուչուրուլան պիր պալօնառա միդանը հավանրն պիր փարմադ էնմէսի, պալանրն տէնիզ սամի-հնառան 917 այագ եօգաբը չբդարդրը, պէշ փարմադ էնմէսի իսէ 4,861 այագ տէրէճէ ի իրթիֆա'ընա վարթրդրը կէօսթէ-րիր։ Ֆագաթ տէրէճէ ի իրթիֆա'ընի թէպէառաիլ իլէ քէսա-ֆէքի ի հավանրն թէպէառաիլ 'ալէյհ ադարառանան, վէ թէ"սիր ի հարաբէթ տասիր պիր գարարառ գարմարդրնա-ռան, միդանը հավա իլէ իրթիֆա'ը տօզրու էօչմէք միւչրիլ պիր էշ տիր։

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ

ՀԱՐԱՐԷԹ Ի ՄԱՀՍՈՒՍԷ

1. Ճիսառէ հիսա օյունան հարաբէթէ հարարէթ ի մահ-սուսէ տէնիլիր։

Հարաբէթ ի մահսուսէ միդանը հարաբէթի տէնիլէն ալէթլէ վէղն օյունուր։ Մէկքիր ը ալէթի տատ օ-լուպ, հեր պիր ճիսանին հարաբէթի քէսպ ի ինիրսառի վէ պուրուտէթլէ քէսպ ի ինդիպպդ էթմէսի էառառ իւզէրինէ եառիրրմիշ տրբ։ Պու ալէթի ալթ ուճառ միճէվվիֆ պիր քիւրէճիք օյան պիր պիկլը պրոբլեմ օլուպ, տէրէճէլէրիլ միանդառամ պիր լէվհա իւզէրինէ բառթի էտիլիր։ Ամէնին ալթ ուճունառաքի քիւրէճք ճիվա իլէ տօլտուրուլուր, վէ ճիվա գրդարդրդրդառ ինպիսառի պուլարդդ պրոբլեմ պուլունան հավայը սիւրիպ եօգաբը ուճառէք ուզանրը։ Ո զէման պրոբլենրն ադը գադմառրդրդ միանամպ պիր լէվհա իւզէրինէ բառթի էտիլիր։ Պա'առէնու պրոբլենրն քիւրէվվի ուճը էրմիճքառէ օյան պուդ գրբրնմբրընա պա-թբրբրարադ, ճիվանրն չէքիլիպ տուրառը գօդթառա' սույուն ինճիմառ տէրէճէսի, վէ գայնար սայա պա-թբրբրարադ, ճիվանրն ուզանրպ փարադրը եօգթառա' սույուն զրլուան տէրէճէսի իչարէթ էտիլիր։ Հարաբէթին վէ պրոբլեմին սա'իր տէրէճէլէրինի կէօսթէրմէք ի-չին տասիր, հեր ինճիմառ վէ զրլուան տէրէճէլէրի ա-բառառառ, հեմ'առ պուդարդրն եօգարդ վէ աչադը թա-բաթիարբրնառ թէկրիթալէ չբդրբրբ չէքիլիր։

Խաթ'մով էտիրմէքառէ օյան միդանը հարաբէթ իւչնէմ տիր։ Պիրինճի՝ ֆարէնհայթ միդանը հարաբէթի տիր քի, 'ալիսա-վիսէ ինկիլիզրառառ վէ Միճիթ'առ Ամերիգառառ միսթ'ամէլ օլուպ, պիզ տասիր պու. քիթթառառ անը միդեառ իրթիթիսադ էտէրիզ։ Պու ալէթառ տէրէճէ ի ինճիմառ 32, վէ տէրէճէ ի զրլուան 212 տիր։ Իքինճի՝ Բօսիր միդանը հարարէթի տիր քի, Ալմանիառառ 'ուտուտէն միսթ'ամէլ օյուպ, տէրէճէ ի ինճիմառը 0, վէ տէրէճէ ի զրլուանը 80 տիր։ Իչչնճին՝ Ամանիկիրառ միդանը հարարէթի տիր քի, Ֆրանսառառ վէ էքսերիյա քիւթուզ ը 'Իսիդիլառ միդեառ իրթիթիսադ էտիլիր, տէրէճէ ի ինճիմառը 0,

Միդանը հավայը քիմ' ինճառ էթառ։
Անը թա'ալիթի էլլէ։
4. Գա'իսէլի պիր միւրէպպա' փարմադ, վէ իրթիֆա'ը օթուզ փարմադ օյան պիր ճիվա 'ամառտրընն սրդէթի նէ' գառառ տրբ։
Լառի՝ հը տրբրն հեր պիր միւրէպպա' փարմադ միգառրբ քիւրէ ի հավանրն նէ' գառառ թաղեիդի ալթընառա տրբ։
Քիւրէ ի հավանրն թէքմիլ ադրբրդի նէ' հիառպլէ պիլինիր։
Պիր առէմ հավանրն նէ' գառառ ադրբրդընը հավիլ տիր։
5. Ցէնիդին սամիհ ը եաքիրնառա պուլունան հավանրն թաղեիդի հադգբ-առա նէ' առէնիլիր։

6. Քիւրէ ի հավանրն իրթիֆա'ը նէ' գառառ թասմին օյունմամշ տրբ։
7 Քիւրէ ի հավանրն չէչլի նէ' տիր։
8. Քիւրէ ի հավանրն ադաղ թաղադարբրը հազգդառառ նէ' առէնիլիր տիր։
Ջադարբրն թաղրիդին իրթիֆա'ը նէ' գառարա իլէ անկաչէլա պիլիր։
1. Հարաբէթի ի մահսառառ նէլյէ' առէնիլիր։
Դիմէ՝ Եօչնիլիս։
Միսթ'ամէլ օյան իչ նէմ միդանը հարարէթի թա'ալիթի էլլէ։

վե տերէնէ ի զրեանոր 400 տիր։ Ամենիկրատոն պիր տերէնէ-սի Ֆռանչեսկոյին $1\frac{8}{10}$, վե Բոմբրին պիր տերէնէսի՝ Ֆռանչեսկոյին $2\frac{1}{4}$ տերէնէսինէ մուսաւի տիր։ Խոսի էյէր Ամենիկրատոտա հէր հանկը պիր տերէնէնին Ֆռանչեսկոյտա նէ գատար օյտրզրը անկլատագ խոսէրսէք, Ամենիկրատոն օյ տերէնէսինի $1\frac{8}{10}$ իլէ գարպ, վե հարբլը զարպտա Ֆռանչեսկոյին ինճիտատա տերէնէսինի կէսսիէրէն 32յի զամմ էմմէլի իլ։ վե Բոմբրատ հէր հանկը տերէնէ ի հարարէթին Ֆռանչեսկոյտա նէ գատար օյտրզրը անկլատագ խոսէրսէք, Բոմբրին օյ տերէնէսինի $2\frac{1}{4}$ իլէ գարպ, վե հարբլը զարպտա 32 զամմ էմմէլի իլ։ Խոսի Բոմբրատ 20 տերէնէ Ֆռանչեսկոյտա 77 տերէնէսէ մուսաւի տիր (20×2¼=45+32=77)։ Վէ Ամենիկրատտա 20 տերէնէ Ֆռանչեսկոյտա 68 տերէնէսէ մուսաւի տիր (20×1$\frac{8}{10}$=36+32=68)։

2. Սահմ ը արզին տեղ էմմէյի հարարէթ տայբի քիւլլէկէ չէմտէն օլուպ, արզին հարարէթի ի տոսխուլէսէնին իսկ, սահ հա թէ՞ պիրզեղ ատնիկէնէք տերէնէտէ ճիւ զ՞ի պիր գրամը էրիլիր։

Ֆուրիէրին գալինճէ, արզին սահ հա ԵԷթիշէն հարարէթի ի տոսխուլէսէ, սահ տէրին չէմտէն պարզը հարարէթի ի միլթէփտահրը անճագ պիր տերէնէնին 36տա պիրի ($\frac{1}{36}$) միգտարրնտա արթըրը։

Շէմտին հարարէթինի պէշ՝ ու հրիզ էմմէքտի օգիանոս իլէ գարա արասընտա չօգ ֆարգ վար տիր։

Ամէ ը ատզէն հարարէթ մէվսիմէրէ կէօրէ ֆարգը օլուպ, եարատա չօգ, գրչատա ազ տիր։ Սահմանտան պիր ազ ազարը տիւշէն պիր հատատտա տերէնէ ի հարարէթ տա՞իմն պիր գարարտա օլուբ, չու գատար քի պու հատտա մինթագտի հարրէտէ՝ պիր այգ, մինթագտ ի միլթէփտէ՝ 60 վէ 60 տան 75 այգ, մինթագտ ի միտնէմտէտ իսկ 50 այգ տերինիյէ տիւշէր։

Ցէրէճէսի թէպէտտիւլ՝ էմմէգ պու հատտտան հէր 50 այգ ազարը էնիրիքճէ հարարէթի պիր տերէնէ տրթար։ պու հիտագ իւզրէ մինթագտ ի միլթէփտէ 7200 այգ ազարատա սու գայնար։

3. Օգիանոսին պիր սէմթինտէ թէպէտտիւլ ի հարարէթի, գարանին օլ սէմթ իլէ հէմտան պիր՝ արզատա օլան սէմթինտէրի թէպէտտիւլ ի հարարէթնէ նիսպէթէն ազ օլուբ, եա՞նի գարատտա օլարզը կիպի օրատտա նէ սոն տերէնէ սոզու գ, նէ սոն տերէնէ սրճագ օլուբ։ Սահմը պահրատա սու սոզուտրգտա, քէնտիսի իլէ պիր տերէնէ ի հարարէթտտէ օլան թագագտա էնէր, պու էնիրտէն օգիանոսատա տերէնէ ի հարարէթի թէպէտտիւլ էմմէյէն հատտա գարատտա օլան հատտտան զէյատէ էնկինէ տիւշէր։

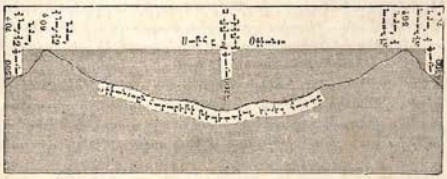

Պարատէրի շէքլատ կէօսթէրիլտիկի իւզրէ, օգիանոսատա հարարէթի թէպէտտիւլ էմմէյէն պու հատտա մինթագտ ի հարրէտէ թագրիպէն 7200 այգ տերինիզքատէ օլարզը հարատէ, գուիպարա տոզրու կիթտիքճէ եիւքսէլէրէք, չիմտատէ 60 վէ ճէնուպատէ 56 տերէնէ ի՝ արզատա սահմա եէթիչիր։ պա՞տէհու պու՝ արզատան թէքրար տերինէ տիւշմէյէ պաշլայրզ, 70 տերէնէ ի՝ արզատա 4500 այգ տերինէ վարրը։

Օգիանոսատա տերէնէսի թէպէտտիւլ էմմէգ տէտիրմիզ հարարէթի Ֆռանչեսկոյին միզան իւլ հարարէթի հիսապտնճա 36$\frac{1}{2}$ տերէնէտէ տիր։

4. Քիւրէ ի հավա իքի մէնզա՝տան հարարէթի տաղ էտէր։

Պիրինճի մէնզա՝ պիրա վատրթա օլան չէմտ տիր։ Պէրրագ կիտնէրատէ քիւրէ ի հավա չէմտին՝ տատատի տիւշէն չու՝ տրէրինին պիր բուպ՝ հարարէթինի պէշ՝ էտէր։

Իքինճի մէնզա՝ պիլ վատրթա օլան արզ տրիր։ Արզին տաղ էմմէյի չու՝ ա ի չէմտի՝ ազա ու նէչր էմմէտպէյէ, հէմ՝ տատի ըստնմիշ սահ հրնին հավատա թէմտատա էյլէմէտի իլէ, քիւրէ ի հավանին փէք պէօյիւք գրամը ըստրը։ Քիւրէ ի հավանին եօգատրը սէմմէյէրի կիտնէշ եադրն իսկէր տէ, էն հարարէթիլի գրամ՝ տատա օլատամատպար։ Փիլ վագի՝ եօգատրը չէզ տրզ ճա հավայը զէյատէ սոզուգ պուլուրզ։

5. Հատա ի իզլիմին տերէնէ ի հարարէթի տամի իւլ պէյան իւշ խուտատա մէրպատ տրիր։

(1.) Ցէրէճէ՝ ՝ՐԷ։ Քիւրէ ի տրզ քէնտի իւզէրինէ՝ տանատ տիւշէն չու՝ տ՝ ի չէմտին պէօյիւք գրամնը պէշ՝ մէ գապմի էտէր։ պէնտա՞էն՝ տէյշ քիւրէ ի տրզին կիտնէշէն էն չօգ հարարէթի պարզը մէզգի՝ մինթագտ ի հարրէ տիր։ Գուիպի սէմմէյէրի իսկ, օրտարտա չու՝ ա՞ի չէմ սին մա՞իլ տիւշմէսի ճիհէթիլէ, չէմտատէ փէք տզ հարարէթի տրզրրը։ պու էնիրտէն օ սէմմէյէրատ՝ նէպտաթատի նատիր պուլունար։

(2) Ցէրէճէ՝ ՝ԷՊԷՖ՝ (սահմ ը պահրատան)։ Իրիթիա՝

Բոմբրատ 37 տերէնէ Ֆռանչեսկոյտա գա՞չ տերէնէշէյ մուսաւի տիր։
Ֆռանչեսկոյտտա 79 տերէնէ Բոմբրատ գա՞չ տերէնէշ տիր։
Ամենիկրատտա 25 տերէնէ Ֆռանչեսկոյտտա գա՞չ տերէնէ օլուբ։
Ֆռանչեսկոյտտա 90 տերէնէ Ամենիկրատտտա գա՞չ տերէնէ օլուբ։
2 Քիւրէ ի տրզին հարարէթի՝ նէ՞ իւտան կիլիր։

Սահմ ը արզին տերէնէ ի հարարէթի հազգրտատ նէ՞ տէնիրմիշ տիր։
3 Օգիանոսատա թէպէտտիւլ ի հարարէթի հազգրտատ նէ՞ տէնիրմիշ տիր։
4. Քիւրէ ի հավա գա՞չ մէնզա՝տատ հարարէթի տրզ էտէր։
5. Պիր մահտիին տերէնէ ի հարարէթի նէ՞ խուտատրատա մէրպատ տրը։
1. խոսթի ը խոթիա սէմմէյէրի նէ՞չիւն փէք սրճագ տրր։

չօղալաղդճա քիւբէ ի հավանն հարաբէթի ազալաղդը-նը մուգատուէմա դիբր էլլէսիք։ Հէր 350 այագ իւ-թիֆա'տա հարաբէթ պիր տէրեճէ էքսիկիր։ Պու խու-սուս եիւճէ տաղլարա վէ պայօն իլէ քիւբէ ի հավանն եիւքսէք մէվզիլէրինէ չըգանլարն թէճրիպէսի իլէ թատափզ օյունմըշ տըր։ Խնոն մինթամա ի հարբէ-տէ պիր եիւճէ տաղա չըգարբէն, խաթթ ը խթիխա-տան գուխթա տօզրու տէրեճէ ի հարաբէթի մուխ-թէլիֆ օյան մինթադալարատան կէչէր կիպի, հարաբէ-թի մուխթէլիֆ օյան թատադալարատան կէչէրիդ։

Գրչատա եաղան գարարրն եաղ մէվխմինատ էրիմէ-տէքլէրի պիր հատա վար տըր քի, սամէ ը պահրատան իրթիֆա'ը տէրեճէ ի 'արգա կէօրէ մուխթէլիֆ օյուր։ պու հատատա հաՏՏ Ը ՍԷԼՃ (գար հատատը) տէնիր։ Պու հատա մէտարէյի արարտատա զկյատէճէ եիւքսէք տիր։

Քիւբ ի 'արգին մուխթէլիֆ մուհարլերինատ հատատ ը սէլճին քէչի էտիլէն իրթիֆա'տիր պէր վէճէ ի տիի տիր։

	'Ամ Ը չիմալի	Իրթիֆա'
Խալիչպէրիկէն	78 տէրեճէ	4,000 այագ
Գամէտիգա	59 ½ „	5,249 „
Ալթի տաղլարը	50 „	7,034 „
Ակի „	46 „	8,885 „
Գայա „	43 „	12,467 „
Հապէշ „	13 „	14,065 „
Անտէս „	2 ¼ „	15,381 „
	'Ամ Ը ճէնուպի	Իրթիֆա'
Քիթօ զուրպինատ Անտէս տաղը	0 տէրեճէ	15,820 այագ
Զիսի „ „ „	42 ½ „	6,010 „
Մաղալան պօղազը	53 ½ „	3,707 „

(3) Գ---դ է գ---դ։ Օղիանօս գրչատա գարատան գկյատէ սրճադ, վէ եաղատա գարատան գկյատէ սօզուդ օ-լուր։

Կնունէչին խուիթի ը չու'ա'լլէսի սուտա գարատան գիյատէ տէրինէ կիրանկիլինատէն, համմր պէ օյիւ ը պիր գրի'ա սու իլէ գարբէրը, հարաբէթինին պէ օյիւ ը պիր միդտարը տաթի սուտա նապէտիա օյուր, քի օ միդտարա հարաբէթ ի 'ամիլէ տէնիր, վէ սու սօզուտուգատա պու հարաբէթ ի 'ամիլէ թէքրար մէյատանա չըգար, վէ օ գէմատն հարաբէթ ի մանատա օյուր։ Պինա՞էն 'ալէյն օգիանօս կէճ բարերը վէ կէճ սօզու, վէ հարաբէթի պաղթէթէն թէպտիլ օյուճմադա մուպղեէրա տէյիլ տիր։ Պիլ'ագս, չու'ա'ի չէմ գարանդն աղ իչէրիսինէ կիրէ պիրտիլինատէն, համմր աղ պէր գրի'ա գարա իլէ գա-բէրը, պինա՞էն'ալէյն գարա չատուբ բարերդ չատուբ օգուր, վէ հարաբէթի պաղթէթէն թէպտիլ էտէր։ Պու սէպէպատէն տիր քի օգիանօսատա գըչ իլէ եաղ ա-բատրատատա իրթիֆաթի ը հարաբէթ ադ, գարատատ իսէ 120 տէրեճէ վէ տահա գկյատէ օյուր։

Ամէն ը պահր իւգէրինատ պուլունան հավա պահ-ռրն հարաբէթինէ թէպա'իլէթ էտէր, վէ բուգիպարն էտէմէյլէ տահիլ եաղրն տիյարբարա կէօթիրուրտ-

(2) Ամէն ը պահրատան եօգարը չըգիմըզդճատէրեճէ ի հարաբէթ նէ' դիս-պէթի իլէ էքիրիր։
Հատատ ը Ակճ նէ' տիր։
Հատատ ը Ակճ Իսպիչպէրիկինատ, Ակի վէ Գայա տաղլարրատատ, Քիթօ վէ Զիսի գուրպինատի Անտէս տաղլարրատատ նէ' գատատ եիւքսէք օյուր։
(3) Պահրատ գուրպինէթի պիր ենրին տէրեճէ ի հարաբէթինէ նէ' թէ'սիր էտէր։

ինատէն, սահիլէրին հարաբէթի տէնիրատէն պա'իտ օյան տիյարբարրինինէ նիսպէթլէ տէնէատ պէր տիյարատա օյուր։

Աթլանթիգ օգիանօսատա վագի' Մատէրա տատարրն տէ-բէճէ ի հարաբէթի զը մէվմինատ 64 վէ եաղատա 70 օրմաղ-լէ, արատատ օյան գարդ 9 տէրեճէ տիր։

Պիպէրիանդն իչէրի թարագիարրատատ վագի' Եաղուտաքը չէ-նրինատ տէրեճէ ի հարաբէթի գրչդն տրգիրրատան 38 տէրեճէ ա-չաղը, վէ եաղն տրգիրրատան 63 տէրեճէ եօգարը օրմաղլէ, ա-բատատ օյան գարդ 101 տէրեճէ տիր։

Մատէրանդն հավա ի իղլիմսի պահրի, Եաղուտաքրն հավա ի իղլիմսի խէ պէրրի տիր։

6. ՀԱՐԱԲԷԹ Ի ՄԻԹԷԼԱՍՍԻԹԷ։ Պիր եէբատէ հէր կիսն մու'այլէն պիր վագրիմատա միղան ը հարաբէթին տէրե-ճէլէրինի գայա էյնէք, պու գայպէրին հիսապը մու-թէվասսիթի օլ ենրին հարաբէթ ի միթէվասսիթէսի տէրեճէսինի կէօսթերիր։

Մէսէլա, խամանգօյատա պիր կիսն հէր սա'ամատա պիր մի-զան ը հարաբէթին տէրեճէսինի գայա, վէ գայա օյունան տէ-բեճէլէրին մէճմու'ինի սա'ամաթատա (24) թագսիմ էյնէսէք, խա-րիճի գրամէթ օյ կիսնատ հարաբէթ ի միթէվասսիթի ի եէվ-մէկ տէրեճէսի օյուր։ Վէ պէպյէճէ պիր ամնէ գատատ 'ամէ-լյսաթմրզա տէվամ, վէ հարաբէթ ի միթէվասսիթի ի եէվ-մէկ տէրեճէլէրինին մէճմու'ինի 365 իլէ թագսիմ էյնանմիզ-ատ, խարիճ ի գրամէթ խամանգօյատա հարաբէթ ի միթէվասսի-թէթ ի ամնէվիյէ տէրեճէսի օյուր։

Պիր մէվզինի հարաբէթ ի միթէվասսիթէ ի ամնէվիյէսի տէ-բեճէսի ամնէատն ամնէյէ անձագ ճիզ'ի թէպտատիլ էտէր։ Մէ-սէլա, խավիչէրանդն ձինէվրա չէրինատ 1796—1815 է տէք երրմի ամնէ զարիֆրատատ էն եիւքսէք հարաբէթ ի միթէվաս-սիթէ տէրեճէսի $51\frac{6}{10}$ վէ էն ազարրը $46\frac{3}{10}$ օրարզնատան, ա-բատաքի գարգ եաղրնդը $4\frac{7}{10}$ տան 'իսարէթ տիր։

Փարիզատ օն ամնէ զարիֆրատա (1803—1813) Փարիզին տէ-նէվի հարաբէթ ի միթէվասսիթէսի ազարրնատա անձագ $3\frac{4}{10}$ թէրազդի վէ $2\frac{3}{10}$ թէնէզդիլ կէօրիմիշ տիր։

Մանատլարն պա'զէն չօգ վէ պա'զէն ազ օյանարդն սէպէ-պի հավատա ամնէվիյ հարաբէթ ի միթէվասսիթէնին միդ-տարճա թէպտատիլ ի օյնայրդ, անձագ հարաբէթին ազարա պիս-չէն հիսէլէրինին միդտարճա թէզալիլ տիր։

7. ԽՈՒԹՈՒԹԻՒ Ը ԹԷՍԱՎԻ Ի ՀԱՐԱԲԷԹ։ (Խարիճատա միս-րամա'ամի օյունա։) Ամէն ը արրդատա պէնիրնէ եէրլէր-տէ ամնէվիյ հարաբէթ ի միթէվասսիթէ տէրեճէլէրի քէչի օյունմըշ տըր։ Հէր պիր նըսպի ը քիւբէտէ հա-բարէթ ի միթէվասսիթէլէրի պիր օյան եէրլէրի պիրլէ-չտիրէն խաթթարա խուիթի ը թէսավի ի հարաբէթ տէնիր։ Պու խաթթարդ խաթթ ը խթիխյատ միս-վագի օյնայրդ, խաթիխատատ միս-չահէտէ օյունտարդը իւզրէ, էյրի պիսյրիս տիրլեր։

Միսէթէ՞տ ի Ամերիկանդն զարպի գրամրնատա, տաղլարրնդն եիւքսէքլիկի սէպէպպէտ, խաթթ ը թէսավի ի հարաբէթ ճէնուպ միս'ամթի տիր։ Լիրտտա գրչրարրնա եաղն չիտատի Ամերիկատ-տէ քէօրթեղ ազրիմրտրնդն սիրպէթ ի հարաբէթի սէպէպնատէն խաթթ ը թէսավի ի հարաբէթ չիտատ մա'իլ օյուր։

Պարը ի միսէնէմտա ի ճէնուպինդն օգուզ ազրիմրտրարը սէպէ-պիդ, ճէնուպի Ամերիկա վէ Ափրիկանդն զարպ գրչրարրնատա խաթթը թէսավի հարաբէթի չիտատ մա'իլ օյուր, քի խաթթ ը խաթիխա գուրպինատ խիրաֆ ը Ռմուլ օգուզ մէվզի' պուլուն-տուգունը ի'ալ էյնէր։

Քիւբ ի արգատա էն չիտատիլի հարաբէթ (90 տէրեճ-էճ սէնէվի հարաբէթ ի միթէվասսիթէ) Պահր ը Ամէր

Միտաղ կէօսթեր։
6. Պիր ենրին տէրեճէ ի հարաբէթ ի միթէվասսիթէսի հիրճէ պուլունար։ Պիր մէվզինին սէնէվի հարաբէթ ի միթէվասսիթէսի տէրեճէսինատ թէ-պտատիլ ի հազգրատա նէ' տէնիրիր։
7. Խուիթի ը թէսավի ի հարաբէթ նէ' տիր։
Պու խաթթարդ խաթթ ը խաթիխյատ միս վագի' մի տիրլեր։
Հարաբէթի էն չիտատիլի օյան սէմի նէ'բէյէ տիս չէր։

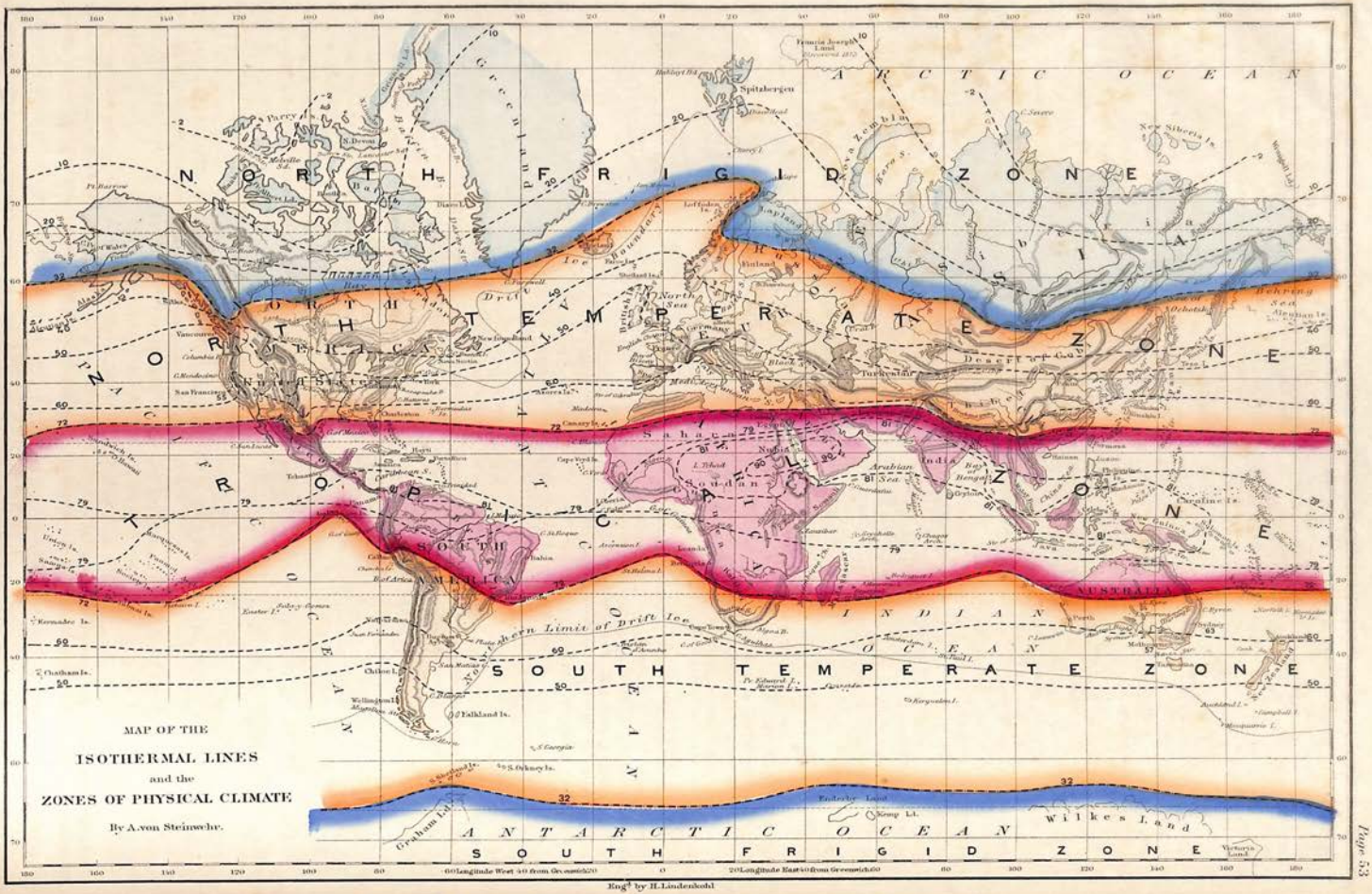

ԽՈՒԹՈՒԹ Ը ԹԷՍԱՎԻ Ի ՀԷՐԱՐԼԷԹ ՎԻ ՀԷՐԱՐԼԷԹ ՄԻՆԹԱԳԱԼԱՐԸ ԽԱՐԻԹԱՍԸ

ՄԻՆԹԱԳԱ . Մինթագա է մէրնէվմիսէ մավի , մինթագա է մէրՊէսիկ տարբիմի , մինթագա է Տարրէ գէրմէդը բէնգ էլ , վէ Թէսավի է հէրարէթ խարթարը չաս. (— — —) Դամանիք էլէ կէսաբ էրիմիշ տիր .

Page 53

ճիվարընտա պիր գրամը Ա՚ֆիրիդայա, տիկէր գրամը Ա-բրապիմանա տիւշէն պիր սէմիտէ օլար։

Նշաի ը քիւրէ ի զարպիտէ հարաբէթի է՚ն չտտէթ-լի օրան եէր (84 տէրէճէ հարաբէթի միւթէվասիթէ) Վէնէզուէլա, Գօլամպիա վէ Ամէրիդա ի վուսթա տի-յարարը տրր։

Խաթթի ը խաթիխա սէմիթնատ խաթթ ը խաթիխա կիպի միւսթագիմ պիր խաթթ ը թէխտավի ի հարաբէթ եօգ տրր։

8. Հ՚ԱՐԱՒԹ ՄԻՆԹԱԳԱԼԱՐԸ։ Ամէհ ը արզըն մին-թադարատ մինդատիմ՚ օլարզընը պիրինճի պարատա թա՚րիխ էթմիշ իդ։ Օրատտա պէյան էտիրտէյի իւղրէ, պու մինթադարար մէտատ ը տէրէթատն իլէ մէտատ ը ճէպ, վէ տա՚իրէ ի գունթպ ի չմանի իլէ տա՚իրէ ի գունթպ ի ճէ-նու

ըէ.քէթ ի վէղ'լէէսի սիբ'ամբրնա մանիք օրուբ. վէ սու'ուտ էաէն հարնեէ կիբուռքաէ, խամթի ը խամիվա հավասարնին սիբ'ամբրնը քեամիլէն խամիհնայ էաէր. վէ հուպուպ ը ըիճ'ի իլէ գումթպա ասղրու կէբի տէօն. սիբ.քաէ, հարէ.քէթի ի վաղ'լէէճէ սիբ'ամբ քէնամ մանիք օրարդը օ նէվ' հարէ.քէթին սիբ'ամբրնաան էքանիք օրան եէբէ կիամբ, պանա'էն 'ալէյհ պու բիւդկեար օ սէմմէլբաէ.քի հանանդին հարէ.քէթի ի վաղ'լէէսի սիբ'ամբրնաան զլյաաէ պանիք սիբ'ամբէլ շարգա ասղրու հարէ.քէթի էաէր.

Խիբաաա, խամիվաի վէ գումթպի ադընթբարդն խամիթ ը մէհանպարը (էաանի էօլ) էքի գուվէլթիին (հաանդան հարէ.քէթի ի թապա'լէէսի վէ հարէ.քէթի ի վաղ'լէէ ի արդա թէպա'լէէթի) պիրրկաաէ օրան թէ" սիրի նէ.թիճէսի սանիր.

Գումթպի բիւդկեարբար նրանի ը քիւբէ ի չմնալիաէ՝ ՇԻՄԱԼԻ ՇԱՐԳ, վէ նրանի ը քիւբէ ի ճէնուպիաէ՝ ՁԷՆՈՒՊԻ ՇԱՐԳ բիւդկեարը օրարդ. խամիթ ը խամիվայա ասղրու էաէպ նաղլյամթ ը թիճճարկէյէ սուհուլթի վերանիբէրի էյնի ՌԷյդ-ՌԷդ, եա՞նի բէյհն ը թիճարէթի թէանիյէ օրանուբբար.

Պու իամ էքսէրիյա խամթի ը խամիվանդն էքի ճիհէ.թինաէ 30 սէբէճէ ի 'արդա գասար քիւբէ ի արդրն սամիհրնա եաղրն էաէն բիւդկեարբաա վէբիրիր.

Եեւ.քսէ.քաէ էաէն ԻՍԹԻՎԱՒ ԲԻՒՉԿԵԱՐԼԱՐ նրանի ը քիւբէ ի չմնալիաէ ՁԷՆՈՒՊԻ ԶԱՐԳ բիւդկեարբ, վէ նրանի ը քիւբէ ի ճէնուպիաէ ՇԻՄԱԼԻ ԶԱՐԳ բիւդկեարը օրաա, մինիթադա ի հարբէաէ վէ անաա եաղրն սէմմէլբաէ գումթպարաա ասղրու կիամէր, վէ թիճարէթի բիւդկեարրն միւն'ադիաի ասյրլբրբարբ: Պու վէճճ իլէ խամիվաի վէ գումթպի հանա արասընաաա տա՞նմա պիր միւսաաէլէ վարի' օրայօր:

3. Հավանրն պարտաէ մուհարբէր 'ումումի հարէ.քէթլէրինին խամիգ ամէթնեի թէպալիլ էաէն սա՞իր քէյֆիյէթլէր տասիի վար տրը: Մինիթադա ի հարբէաէ գումթպի բիւդկեարբարաան եեւ.քսէ.ք էաէն խամիթ ը խամիվանդն մուհ'ամիա բիւդկեարբարը քիւբէ ի հանա.նդն իւտթ սէմմէլբրնաէն կէչէր իբէն ասղրայուպ ասղարը էնմէյէ պաչարբարա: Մինիթադա ի հարբէաէ տէվա՞իր ի 'արդ տիկէր մինիթադարարդն տէվա՞իր ի 'արդնանան տանա 'ադիմ օրարդը ճիհէթլէ, մուհ'ամիա բիւդկեարբար գումթպարաա ասղրու էաէրբէրինաէ իբի եանանան թապեիգ օրանմադանն 'խարբէթի պու իբի գուվէմթլէրին թէ՞սիրի ալիմնաա գարմբ օրարդ գումթպարաան էգէյի ասղրաա գումթպի բիւդկեարարաա գարբրբրբարբ: Պանա՞էն 'ալէյհ գումթպի վէ խամիվաի բիւդկեարբար մէտարբ ը ճէաի վէ սէբէթաան սէմմէլբրնաէ գարբրմադ իճապ էաէն սէպէպլբաէն ադաա վէ պէրդարարբ էսարբրէրի էյնի, անանգ օրարարաա բիյաղ ը թիճարէթի վէ միւն'ադիաի ասյրլբրբարբ: Մէկբիւբ սէմմէլբ իլէ գումթպարբ միյանընանաա իսկ գումթպի վէ խամիվաի բիւդկեարբար ինթիզամ իւդրէ էամէդրբ, վէ սամիհ ը արդաաա պա'գէն տիկէր պիր բիւդկեարբրն վէ պա'գէն տիկէր պիր բիւդկեարբրն զաղկ կէլտրյ սէմմէլբրէ մինիթադա ի ըէյոհ ը հանիրնէլեթի տէնիլբրբ:

Գումթպա եաղրն 'արդարաաա սամիհ ը արդ իւգէբինաէն էաէն գումթպի բիւդկեարբար նրանի ը քիւբէ ի չմնալիաէ՝ չմնալի շարգ, վէ նրանի քիւբէ ի ճէնուպիաէ՝ ճէնուպի շարգ բիւդկեարբարը արբրաա. անանգ բիյաղ ը թիճարէթի վէ միւն'ադիաի կկալի սա՞իմա պիր զարար իւդրէ էամէյօրբար:

Շէմանն պիր մէտարաան տիկէր մէտարա թանվիլ էթմէսինէ (կէչմէսինէ) կէօրլ բիւդկեարբրն մինիթադարբր կկան չմնալէ կկան ճէնուպէ ասղրու թադիկբ ի հուտուտա էաէրլբր:

Պանէչ մէտարբ ը սէբէթանաա օրարբր հալաէ, նրանի ը քիւբէ ի չմնալիաէ բիյաղ ը սա՞իէնին մինիթադարբ իւէ բիյաղ ը թիճարէթին մինիթադարբրբ հասա ը չմնալիբէրինին նինայէթինէ, վէ կկանէչ մէտարբ ը ճէաիաէ օրարբր հալաէ, նրանի ը քիւբէ ի ճէնուպիաէ հասա ը ճէնուպիբէրինին նինայէթինէ վարբրբարբ:

6. Մինթադա ի ուեցաէ: Դիւբէ ի հավանրն իզանամթ ը սապբրդ ամբրաան անկաչբրան հարէ.քէթաի ը միւթէնէվվիկէի սէպէպլբէ սամիհ ը արդաաա եէպի մինիթադա ի բիյաղ թէչէ.ք.քիւլ էաէր:

(1) Մինթադա ի սեիհիհինէթ տիր քի, սէնէվվի հարաբէթի ի միւթվասէթաաի էն եօգարբր սէբէճէաէ օրան մինիթադայա միւթապրդ տրբ. օ սէմմի, հիւքմի տրիքնաաա պրբլանարբրբ հալաղ ը սա՞սանինին հիսա օրանմադ օրարբրբ ճիհէթլէ, մինիթադա ի սիւքիհնէթ իամինի տրմբ տրբ: Պու մինիթադանրն վիւ՚սաթբ 4 ½—11 տէբէճէ 'արդ ը չմնալիկ գասար տրբ:

(2) Իբի մուհթադա ի ուեցաէ ը թիճանրէթ տիր քի, պիբրինին չմնալի վէ տիկէբրինին ճէնուպի նրանի քիւբէաէ վիւ՚սաթբ՝ մինիթադա ի սիւքնէթմաան 30 տէբէճէ ի 'արդա գասար տրբ: Օրաաա եարբնրդ գումթպի բիւդկեարբար, սամիհ ը արդ իւգէբինաէն էաէրբէրի էյնի, հիսա օրանուբբար. խամիվաի բիւդկեարբար իսկ՝ եեւ.քսէ.քաէն էաէրբէրի էյնի հիսա օրանմադրբար:

(3) Իբի մուհթադա ի մէցաբ տրբ քի, չմնալի եա ճէնուպի նրանի ը քիւբէաէ վաղի' բիյաղ ը թիճարէթի միւնթադարանրն մէտարբ թարանիրնաա տիւչէն գրբ վէ եաղ հասասարբր միյանընաաա տրբ: Եաղրն պու մինիթադա բիյաղ ը թիճարէթին հիւքմիւ, գրբրն իսկ, բիյաղ ը թիճարէթ հուտուտարնին կէրի չէքիրմէսկլէ, բիյաղ ը մուխթէլիֆէնին հիւքմիւ տրիքնաա տիւչէր:

(4) Իբի մուհթադա ի ուեցաէ ը մուհթէլիֆէթ տիր քի, չմնալի վէ ճէնուպի նրանի ը քիւբէաէ, մինիթադա ի մէտարբ հուտուտարնաան գումթպարաաէ թէչէասու' էաէր: Պու մինիթադաաա գումթպի վէ խամիվաի բիւդկեարբար նէվալէթլէ էաէրբէր:

Պու մինիթադաաա քիւբէ ի հավանրն եօգարբր սէմմէլբրնաէն ասղրրաա նրանդալ էաէն խամիվաի բիւդկեար' զարպի, գումթպի բիւդկեար իսկ՝ շարգի բիւդկեար օլուբ: Էյն չօգ էաէն բիւդկեար զարպի տիր, շու գասարբ քի նրանի ը քիւբէ ի չմնալիաէ՝ ճէնուպի զարպ, վէ նրանի ը քիւբէ ի ճէնուպիաէ՝ չմնալի զարպ բիւդկեարբ օլուբ:

Բիյաղ ը թիճարէթի թա'բիթի էյլէ:
Բիյաղ ը թիճարէթի միւն'ադիաի օրան բիւդկեարբրբ հա՞նիբրբարբ տրբ:
Մինիթադա ի հարբէաէ եեւ.քսէքաէ էաէն բիւդկեարբարբ նէ՞ իսմ տրբրբարբ:
3. Խամիթ ը խամիվանդն մուհ'ամիա բիւդկեարբարբ մէտարբ ճէաի վէ սէբէթաան իլէ գումթպէյն պարտաաա սիւչէն մէտարմէնին վասանի սէմմէլբրնաէ նէ՞յնին սանի՞սա էաէրբէր:
Պու վասանի սէմմէլբաէ հա՞նիբ բիւդկեարբարբ պուլանուբ:

Գումթպա եաղրն 'արդարաաա էաէն բիւդկեարբարբ հա՞նիբրբարբ տրբ:
Բիւդկեարբ մինիթադարբրնին թապեիգ ի հուտուտարբ նէյլէ կէօրէ տիր:
6. Մինիթադա ի բիյաղ գա՞յ տրբ:
(1) Մինիթադա ի սիւքնէթի,
(2) Մինիթադա ի բիյաղ ը թիճարէթի,
(3) Մինիթադա ի մէտարբ, վէ
(4) Մինիթադա ի բիյաղ ը մուխթէլիֆէնէյլի թա'բիթի էյլէ:

Կամ ի ձօղրաֆիատա մահիր օլան պա'զը միւանտիֆիէր 60 տէրէճէ ի 'արզտան զումպարատէք օլան մէսաֆէյի ապը պիր մինթագա 'ատա իլէ, անա ՓՈՒ-Ի ԷՆ-Ն Ը Ի-ՆԵԼԷ թէմիզ էթմէյէր տիր։ Պու մինթաղատա, 56նը սահիֆէտ զիքր օլունտըզը իւզրէ, զումպի բիւզկեարլար նրսի ը քիւրէ ի չիմալտէ՝ չիմալի չարգ, էվ նրսի ը քիւրէ ի ճէնուպիտ ճէնուպի չարգ բիւզկեարը տրրլար։

Մինթագա ի բիյան ը թիճարէթ հուտուտը գուբպիտէ խաթիվի վէ զումպի բիւզկեարլարրն թէսատիմտանէն մինթագա ի սիբքինէթ ի սէբէթան վէ մինթագա ի սիբքինէթ ի ճէտի նամի իլէ իքի սիբքինէթ սէմիլէրի զուհուրա կէլիր ի-սէ տէ, սէնէնին անձագ ճիւ՚ղի պիր զրամմատա եարդընը օգիանօսատա զուհուր էթմէքլէրի իչիւն էհէմմիյէթսիզ տիրլեր։

7. Իչիմէ խաթթ ը խաթիխատան գումպարա, էվ գումպարատան խաթթ ը խաթիխայէ նազլ ի հավա եանէն մանզումէ ի բիյանէն թէրթիպի պէր վէճհ ի մէզքիր տրր։ Յաթհ ը արզն հէր հանկը պիր նօգթասրնատա հէր հանկը պիր բիւզկեարա թէսատիֆ էթմէք, օլ բիւզկեար պու մանզումէ ի բիյանա մէնուսպ օլուպ, մէդքիր ի հուպուպարրն պիրինանէն նէչէթ էտէր։

Մանզումէ ի բիյանէն թէրթիպի փէք սատէ վէ լաթիֆ իսէ տէ, պիր եէրատ էսէն բիւզկեարրն պու թէրթիպատ մէվզի՚ ի մանատարնը թա՚յին էթմէք գօրպ վէ պա՚զէն միւմքին պիրէ տէյիլ տիր։ Պու սու՚ուպէթ սու իլէ գարանրն պիրի պիրինէ մէվզի՚նէ օլան վազ՚էյէթ ու միւնասէպէթի, ասպրար վէ եապարարրն իրթիֆա՚ր իլէ սէմի ը խմիխատտը վէ օվալարրն վիւ՚սաթը ի-ճապը իլէ խաթթ ը հուպուպրն թաղիեր ի խմիդամէթ միւպիթէա օլարրընատան նէչէթ էտէր։

Խաթթ ը հուպուպրն թաղիեր ի խմիդամէթինէ պիր միսալ օրմաղ իւզրէ, մէվսիմ բիւզկեարրնը զիքր էտէրբիզ քի, թաղիեր ի խմիդամէթի ճօղրաֆիատա էհէմմիյէթսիզ տիր։

8. Մէվսիմ բիւզկեարլարը սէնիդրն վէ գարանրն մուխալիֆ տէրէճէատ ըսընմարարրնատան նաչի թաղիեր ի խմիդամէթէ օղրամիշ բիյան ը թիճարէթ օրուպ, եալնըզը մէսարէյն իլէ գուրպրէրի սէմիրնատ էսէրլեր։

Մէվսիմ բիւզկեարը թա՚զիրի գատիմատ եալնըզը Հինտօղանօսունատա օլարաղ սէնէնին մա՚ալիմ՚վազրթարրնատա կեան պիր ճիչէթ՝ սէն վէ կեան անա մուխալիֆ ճիչէթ՝ սէն էսէն բիւզկեարլարա մանատաս իսի իսէ տէ, չիմալի պէցլէ էսէն բիւզկեարլարրն քանֆիֆէատնէ տասի խիմլաղ օլանատ։

ՄԷՎՍԻՄ ԲԻՒԶԿԵԱՐԼԱՐԸՆԸՆ ԳԻՏԱՑԷԹ Ի ՀՈՒՊՈՒՊԸ

9. Մէվսիմ բիւզկեարլարը՝նրն իւչ սէմիի վար։

(1) Գարը ը մանէիթ ի Հինտի։ Գուրատա մէվսիմ բիւզկեարլարը չիմալի Ամիմբրաիատան, էվ ճէնուպի Ասիատա վազ՚էյ՝ իքի չիգէ ի ճէգիրէ ի Հինտանէն կէչէրէր։

(2) Ագիրիգատա չիմալի կինէէնին սահիլի։ Պու սէմրթէն չիմալի հուտուտը քօնկ տաղլարը օլուպ, պիրինճի սէմի գատատը վասի՚ տէյիլ տիր։

(3) Անթիլ տէնիզի իլէ Մէքսիգօ քէօրֆէկի։ Շիմալի չարգատան էսէն թիճարէթ բիւզկեարը Միսիսիպիի տէրէսինին հարարէթ ի չէտիսէտնատանէն նաչի օ տէրէյէ քէսպ ի ինհիրաֆ իլէ Մէքսիգօ քէօրֆէկէնտանէն բուլթուպէթ կէօթիբրը։ Պու տէրէ իլէ Թէքսաս էյալէթինատ պա՚զէն էսէն փօրեաղ բիւզկեարը դըշ մէվսիմի բիւզկեարը՚ատա օլանատ պիրիր։

Պ-ՆԻ Ը Հ-ՏԻՊ Ի ՀԻՆԴ-ԷՄՊՈՏ ԳԷՂԷՄ ԸՆ-ՂԻ-ՊԷՐԸԸՆ ԿԱՆԷ Ի ՆՈ-ԳԱՐԱՆ։ Շէմանին մէսարէյնին պիրինանէն տիկէրինէ կէչմէսի սէպէպի իլէ խաթթ ը խաթիխանրն կեան ճէնուպի, կեան չիմալի թարաֆինատա գարանրն փէյ տէր փէյ քէսպ ի հարարէթ էթմէսի Պ՚զը մանէիթ ի Հինտիսէ բիյան ը թիճարէթին սէմի ի հուպուպրնրն թէպէտատիրնի մանէիպ օլուբ խաթթ ը խաթիխանրն չիմալի թարաֆինատա սէնէնին սէրին պյարբնատա չիմալի չարգրն թիճարէթ բիւզկեարլարը նիղատ իւզրէ էսէրլեր։ Ֆագաթ սրճագ պյարատա Ասիանրն ճէնուպի սէմրյէրինին հարարէթ ի չէտիսէ քէսպ էթմէսի ճիչէթիկէ, օլ սէմրյէրսէ հուպուպ ը սու՚ուտի հուտուլէ կէլիպ, պագա ի թէվազուն իչիւն օգիանօսատան Ասիայա, ճէնուպի զարպ բիւզկեարը օլարագ, սէրին բիւզկեար էսէր։

Խաթթ ը խաթիխանրն ճէնուպ թարաֆինատա սէնէնին սէրին պյարբնատա ճէնուպի չարգատան էսէն թիճարէթ բիւզկեարը զալէպ էտէր։ Արճագ պյարատա Ավսթրալիա զրթ՚ասրնրն ֆէվզ էլ՚ատէ չիտուէթի պիր հարարէթ քէսպ էթմէսի իւզրէ վուգու՚ պուսան հուպուպ ը սու՚ուտի օլ զրթ՚ասա չիմալի զարպ բիւզկեարրնրն էսմէսինի մուճիպ օլուբ։ Պու բիւզկեար անճագ սէնէնին պիր զըսմանատա զուվվէթլէ վէ նիզամ իւզրէ էսէր։

10. Սէտթալէրէ ՍԱԹՍՈՒՆ ԲԻՒԶԿԵԱՐԼԱՐ։ Մանզումէ ի բիյանատա խաթթ ը հուպուպրն թաղիեր ի խմիդամէթինէ միսալ օրմաղ իւզրէ զիքր էթմէյէմիզ մէվսիմ բիւզկեարրնատան մա՚ատա, սէմրէրէ մանատաս սէպէպլէրանէն ասլայր թաղիեր ի խմիդամէթի էսէն ճիչ՚ի վէ ազ էհէմմիյէթի օլան սա՚իր բիւզկեարլար տասիսի վար տրր քի, պանդարրն մուխամասրնա զիքրի ֆա՚ի-սէտէն խալի տէյիլ տիր։

Պէրրի Վէ ՊԱՀԻՐ ԲԻՒԶԿԵԱՐ։ Պու նէվ՚ բիւզկեար պաչրնա մինթագա ի հարրէատ վագ՚ օլուբ։ Շէօյլէ քի թուլու՚ ի չէմանէն պիր ազ ասնկրա քէսպ ի հարարէթ էթմիշ օլան գարայա ասղրու սէնիզանէն պիր բիւզկեար էսիպ, զուրուպ տէկին տէվամ էտէր։ զուրուպ՚ա գասպինատ գարանրն տէրէճէ ի հարարէթի տէնիզին-քինէն ասղը էնմէսի իւզէրինէ գարատատն կէճէլչին տէնիզէ ասղրու պիր բիւզկեար էսիպ սապահչրրն զա՚իլ օլուբ։ Մինթագա ի մութէտիրէատ տասիսի էն սրճագ մէվսիմատ պէօյլէ նէվպէթի վէ իմիրիզամ իւզրէ էսէն բիւզկեար զուհուր էտէր իսէ տէ, մինթագա ի հարրէ-նէնքրինանէն խաֆիֆի օլուբ։

Մաէրա ԲԻՒԶԿԵԱՐԸ։ Պու նէվ՚ բիւզկեար սրճագ, բուլթուպէթսիզ վէ չէտիս օլուպ, սէպպէրլրինին գարբրդրլըզը հասէպլիէ լայրգը իւզրէ իզան օլունմազ։

(1) Սենամ՚։ Պու բիւզկեար Ասպանիսմանի, Նուպիա, Ադէմմանի վէ Սիբիա չէօղրինատ զուհուր էտէր, չիտէթ ի հարարէթինանէն զէհիրի զանան օլունարագ, իսմի՚ Ադաճատատա զէհիր մանատանա օլան Սէմմ լուզէթինանէն մէ՚խուզ տրր։

7. Պիր բիւզկեարրն մանզումէ ի բիյանատա մէվզի՚նի թա՚յին էթմէք գօրպ՚մ, կիւմ՚մ։ Նէ՚չէն։

8. Մէվսիմ բիւզկեարրնը թա՚զիրի էլլէ։

9. Մէվսիմի բիւզկեարրնրն իւչ սէմրթինի թա՚զիրի էլլէ։

Սաղրա բիւզկեարրնը թա՚զիրի էլլէ։

(2) Խ՚ՈՒՆ (Էլլի)՝ ՃԷՆՈՒԱՊԷՆ Էսէն սրճագ պիր բիւղկեար խամի օլուպ, սէմուսմ գասար մուգիրր ուէկիպիր։ Վէ Մբսրբտա Դիսանքն ԻՆԹԻՆասընտան Հաղիրանէ տեք Էլլի կէն միատէթ-ատ (պա'զէն էքսէք պա'զէն զկյատէ) ֆասրէ Իլէ Էսէր։

(3) Հ՚ՈՒՆ՚՝ փէք գուրու վէ սրճագ պիր բիւղկեար օլուպ, Սա՚ռրա ի քէպիրէն Ակնէ սահիլինէ Քեանուն ի Եվվէլ, Քեանուն ի սանի վէ Շուպաթ այլարընտա Էսէր։

(4) Աչէ՚՝ Լուսնախթանտա վէ Խթալիտտա, Սէ՚ն՝ տասիր՚ Խափանիտտա Էսէն սրճագ բիւղկեարլար օլուպ, պունլարրն սէպէպ ի վուգու�Սա՚ռրա ի քէպիրին գուրպիսէթի՚ատտ օ-լունուր։

(5) Փ՚ՈՒՖԷ՚՝ Անտէս գարլարը իւզերինէն կէլէն սօղուգ ճէնուպի գարպ բիւղկեարը օլուպ, Արճէնիին ԻԹԹինտաը տի-յարընտա, Բանտտա օվալարընտա չիտէթլի Էսէր։

(6) Պ՚Ը՚՝ պիր չինտի չարգ բիւղկեարը օլուպ, Էքսէրիյա վէնէտիկ քէօրֆէզինին չարգ գէյրլարընտա վադի՚ Ցամանչա-տտա Էսէր, վէ պա'զէն էօյլէ չիտէթլի օլուր քի, չիֆթճէնին չիֆթէ գոչտուգու աթլարը ուէվիրիր։

ԳԱՍԸՐԴԱ՝ ճիհէթի ի հուպուպլերի մուխալիֆ բիւղ-կեարլարրն թէսատիւմինտէն զուհուրա կէլիպ՝ փէք աղ միատէթ, վէ նատիրէն պիր տագիզէտէն զկյատէ տէ-վամ Էսէր։

ԳՈՒՄՄԱԼ ՉԷՕԼԷՐ ԳԱՍԸՐԴԱ

Գումմալ չէօլէրտէ վադի՚ օլարգտտա պուլութ կիպի գում՚ գալարրրպ տէհչէթլի պիր մէնզարէ իսկար Էսէր։

11. ՊՈՒԼՈՒԹ ԽՈՐԹՈՒՄՈՒ՝ տէհիպտէ եահօտ կէօլ-լէրտէ զուհուր Էտէն գասարրտա օլուպ, Եվվէլա պիր թատարգա օկյանՀ պուլութա մուխթարլ օլարագ պաշ ասպագը պիր մախսուսթի չէքրտէ կէօրիւնիր։ Պու մախ-սուսթի իլերի վէ կէրի ասպանրպ, վէ ասպարտտա չիտ-էթլի չարգանան սույա պիհթիէարճ ուգանրպ՝ սահ՚ն ը պահ՚ռա եէթիշմէզտէն պահ՚ռատան՚ ատնատի չէքրտէ մատս էթմէյլի միգտար ը քիւլի քէօփիւրլի պիրլէշիր, վէ խորթում պէօյլէճէ քեամիլէն թէչէքքիլ էթմէքտէ, տէհիպտէն կէօյէ չրգմիշ պօղ բէնկլի պիր ատրէք չէքլին-տէ օլարագ հարէքէթ ի վաղ՚կյէ (միհվերի իւդերինտէ) իլէ տէվր Էտէր կիպի կէօրիւնիր։ Խորթումանն պու-

(1) 'Ադարթմանտա, (2) Մբսրբտա, (3) Կինէտէ, (4) Խթալիտ վէ Խա-փանիտտա պու Նէվ՚ բիւղկեարա Նէ՚ իսմ՚ վէրիլիր։ (5) Փամիէբտա վէ (6) Գօրա Նէ՚ տիր։ Գասարրգա թա՚րիխ Էլլէ։

հարէքէթի ի վաղ՚կյէտէն մա՚տա թէարիճի պիր հարէ-քէթի ի էյնիկյէտի (Եէրինի տէյիշտիրմէք հարէքէթի) տասի վար տրը։ Պու մախսուսթի տիրէք աղ միատէթի պու հաղ-տէ գալարգատան սօնկրա գլրրլրը, վէ մուխթասրլ պուլունտրը պուլութատան եաղմուր Էնէր։

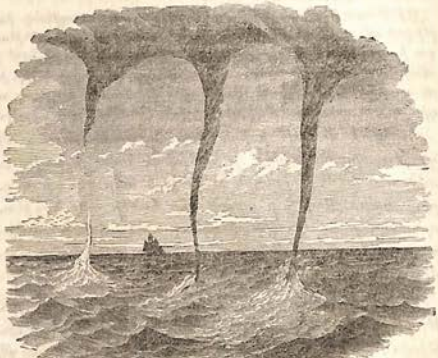

ՊՈՒԼՈՒԹ ԽՈՐԹՈՒՄՈՒՆ

Պու եաղմուրրն տատիպարը թատպու տէյիլ տիր, վէ էյէր օգխանօսատան չէքիրմիչ սու օլարար խոի, թատպ-լու օլուրար խոի, պունա՚էն՚տէյհ պու եաղմուր տասի ՚տատի եաղմուրրար կիպի պուլութատան էնմիչ օլմագը տրը։ Պա՚զէն խորթումմն թէչէքքիլիս պէր՚ատս օ-լուր, եա՚նի ատպրատան (տէնիզ եիւզունէն) թէչէք-քիլէ պաչարը։

Գալատէքի չէքրտէ պուլութ խորթումինրն թէատ-բիճէն թէչէքքիլ վէ քէպ ի ճէտատէթ էյլէմէսի, վէ սօլատան ատա օլան թէարիճէն հարէքէթ ի էյնիկյէսի կէօրիւնիր։

Գարատտա պուլութ խորթումս զանն օլունան պա՚զը ՚ալամէթլէր պատտան թէֆրիգ օլունմագը տրը։ Գիւն-քի անպէր ատճագ եաղմուրրն մախսուս պիր մահ՚ալէ վէֆրէթլի եաղմտրը տրը։

12. ՄԻԳԼՕՆ (բիհ ի տէվվար) տէհչէթլի սուբէթատ տէօ-նէր պիր բիւղկեար օլուպ, հարէքէթ ի տէվրկյէսի ճիհ-հէթիյլէ պու իսմի թէմմկյէ օլունմիչ տրը, վէ բէյտհ ը թիճարէթէն խաթթ ը խաթխա տիհէթինտ տիչէն հու-տատրտտա զուհուրա կէլիր։ Մինհատ վադրթի վադրթի պա՚զը եէրրէրտէ վուգուտ՚ պուլուպ խնատտա, մէգրեանը-նամէ սա՚իր պա՚զը էմմկյինտէ պէօյիւք պիր ատիէթ օլուր։ Պու բիւղկեարրն տա՚իրէսի մէրքէզինտէ էքսէրիյա չիմ-չէք չաղմատը վէ կէօք կիւրէմէսի իլէ պէրտատեր չօղ եաղմուր եաղար։

Բիհ ի տէվվար տատ խաթթ ը խաթխատան կէչմէ-յիպ անճագ նատիրէն ատա 8 եա 10 տէրէճէյէտէ թէգտարրուպ էտէր, վէ չինտի իլէ ճէնուպի հատտարրը պիր գարարտտա գալտագ. պա՚զէն չինտի ՝ներգի ը քիւ-լէտէ 40 եա 50 տէրէճէ ի ՝արդա վարարդը քէչի օ-լունմիչ տրը։ Գրթա՚ատը ՝ադիմէ վէ ատտալար եաղը-նրնատա չիտատէթի չօղ օլուր։

Գուլութ խորթումինը թա՚րիխ Էլլէ։

12. Մեգրն եահօտ բիհ ի տէվվար Նէ՚ տիր։

Խաթթ ը խաթխատան Նէ՚ գարար եաղրն կէլիր։

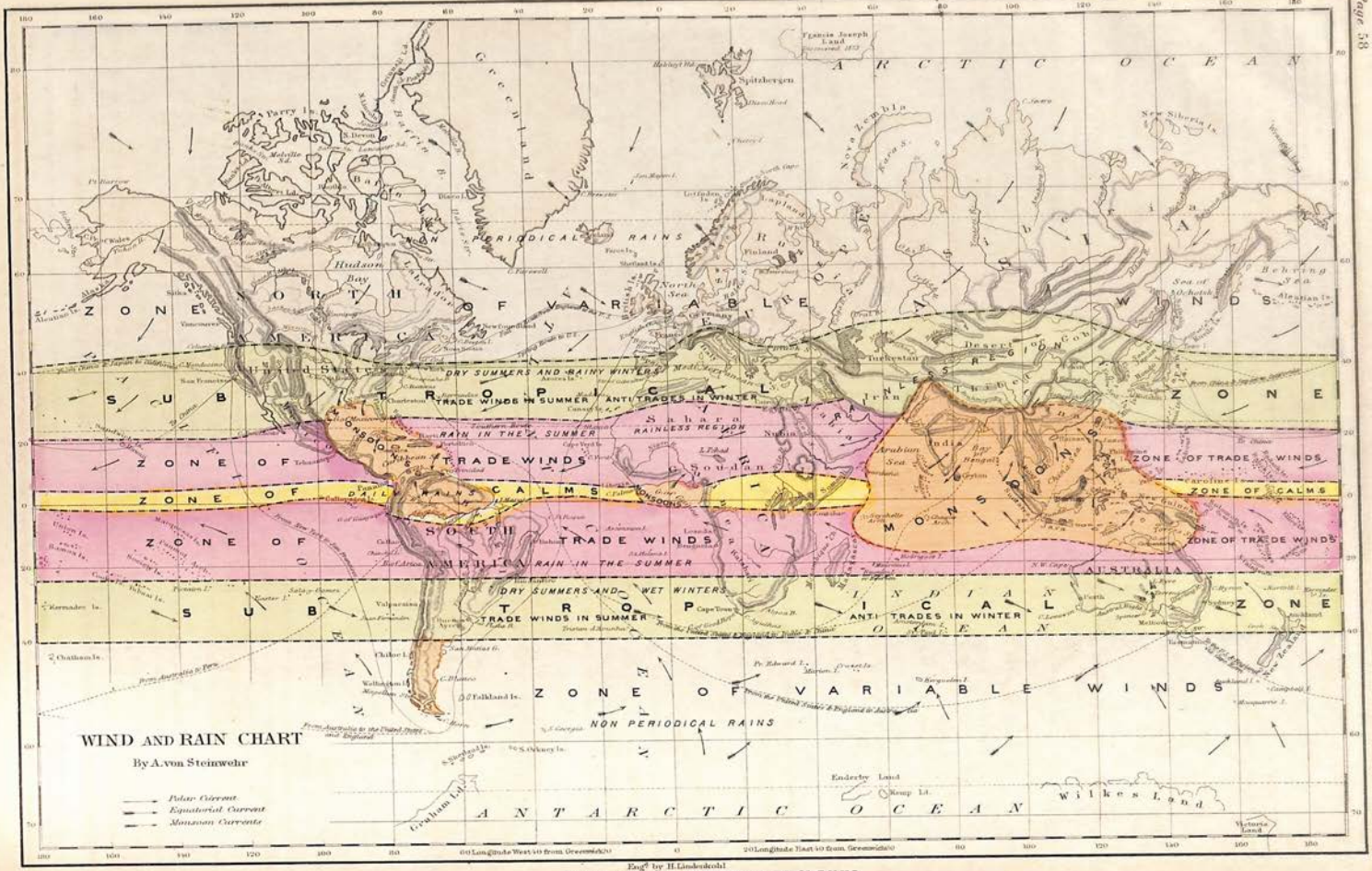
WIND AND RAIN CHART
By A. von Steinwehr
Polar Current
Equatorial Current
Monsoon Currents
ARCTIC OCEAN
ANTARCTIC OCEAN
ZONE OF VARIABLE WINDS
NON PERIODICAL RAINS
SUB TROPICAL ZONE
DRY SUMMERS AND RAINY WINTERS
TRADE WINDS IN SUMMER
ANTI TRADES IN WINTER
RAIN IN THE SUMMER
RAINLESS REGION
ZONE OF TRADE WINDS
ZONE OF DAILY RAINS
ZONE OF CALMS
NORTH AMERICA
SOUTH AMERICA
AUSTRALIA
INDIA
MONSOON
Sahara
Sudan
Arabian Sea
Desert of Gobi
Turkestan
Siberia
Greenland
Spitzbergen
Hudson Bay
Wilkes Land
Victoria Land
Enderby Land
Kemp Ld.
Graham Ld.
Falkland Is.
Chatham Is.
Bermudas Is.
Kerguelen I.
Marion I.
Prince Edward I.
Crozet I.
Tristan d'Acunha
Cape Verde Is.
Madagascar
Ceylon
Cape Town
Valparaiso
Chiloe I.
Wellington
Melbourne
Sydney
Cape Horn
Cape Hatteras
Bermuda Is.
Kerguelen Is.
Easter I.
Pitcairn I.
Tahiti
Sandwich Is.
S. Orkney Is.
Aleutian Is.
Behring Sea
Sea of Okhotsk
Nova Zembla
New Siberia Is.
Francis Joseph Land
Iceland
Madagascar
Ceylon
Arabian Sea
India
Sahara
Sudan
Nubia
Tibet
Turkestan
Desert of Gobi

Բէօֆիլա վէ Բիտին վէ պաչգա 'այիմէրին թէգռիպմէ'նտան անկայբրտրդնա կէօրէ, Ապլէօն բիւգիեռբ, գումբը 100 ամէն 1,000 միլէ գասար ուզուն օյան վէ մէրքէզնտակ սիբինէթ պուլունան պիր տա՞իրէ հէյէթնտէ ա՞ենէր պէգոլբ պիր գասբրդա սբր։ Պու տա՞իրէնին մէրքէզի սաթին ը արզատա պիր խաթթի ը մա՞այէնէ իւզէրինտէն սիբ՚աթ ը մուխթէլիֆ իլէ տա՞աթատա իքիսէն օթուզ կա գբրզ մկ գասար իլէրբէր։

Պու նէվ՚ գասբրդանդն հարէքէթ ի վայ՚իչէնին հիտէթի տա՞իմա պիր տիր։ Նըսի ը քիւրէ ի չիմպանէ հարէքէթ ի վայ՚իչէպ տաղտան օսյա օյուզ տա՞աթ եէլդօվանդրն հարէքէթնէ մուխալիֆ տիր։ Նըսի ը քիւրէ ի ճէնուպտէ իսէ, օսյատն սաղա օյտաղլէ, տա՞աթ եէլդօվանդրնդն հարէքէթնէ մուվաֆգդ սբր։

Պիգլօն բիւգիեռբը սիբիւնէթ հիգմ սիբէն մէրքէզի գուբպնտէ փէգ չէպտա օյարդրնտան, օրատա թէհլիքէ չօգ սբրպու. էշլդէն Պիգլօնդն տա՞իրէսի տաթսիկնտէ պուլունան պիր կէմիճի միւմքին մէրքէպէ մէրքէզտէն ուզաղալշմադա չալբշմալը սբր։

Դրմ ի հավատա ի ճէվվ էրպաղրնդն էֆքեսբը պու միւտիշ գասբրդա հագդրնտա պիր օյմարբպ, անդն սէպէպ ի զուտուբը հայտա պիր ի փէբտ ի խիֆատա գալմբ սբր։

Սիգլօնդն, հարէքէթ ի էյնիկէ իլէ, իւզէրինտէն կէշտպի եօլ պիր գամ՚ը միւքաֆի թէչբիկ էէտբ։ Նըսի ը քիւրէ ի չիմպանէ սիգլօն խաթթի ը միւնՅանի իւզէրինտէն չիմանի զարպա տօորու՚արդն 30 աէրէճէսնէսէ կիտէբ. օ սէմթատ պիր ալ չիմանէ կիմիտաքատէն սօնկրա չիմանի շարգա տէօնիպ եօլունա տէվամ էտէր, լաքին տա՞իրէսինին պիթ թէարիճ քէպ էթմէքտէ օյարդը վիւ՚ատթատան նաչէ՚ նիհայեթ չիտտէթինի զայպ էտէր։ Նըսի ը քիւրէ ի ճէնուպտէ իսէ, ճէնուպի զարպա, ճէնուպէ վէ ճէնուպի չարգա հարէքէթ էտիպ, ճէնուպի շարգա ինիթաֆ էթմեյէ նօգթա՚արզն 27 աէրէճէսի տիր։

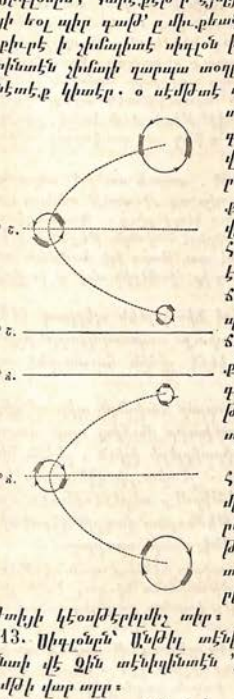

Պու չէքլտէ սիգլօնդն հարէքէթ ի վայ՚իչէտ՚ միւնՅանի օգլար, վէ հարէքէթ ի էյնիկէտ՚ նօգթայար իլէ իչ՚ար օյունմիշ, տա՞իրէսինին տաիսի թէարիճէն քէպ ի վիւ՚ատթ էթմեյի կէօսթէրիրմիշ տիր։

13. Սիգլօնդն՝ Անթիլ ատնիգի, Պա՞ը ը մուհիթ ի Հինտի վէ Ձին ատնիգինտէն ՚իպարէթ մա՞այէն իչ սէմթի վար տբր։

Անթիլ տատպրը էհՅալիսի պու գասբրդայա ՀՐԱԶԳԱՆ թէսմիյէ էտէրլբր։

Սիգլօն՚ալէսէկիյէ թէմուզատա թբշրին ի էվվելէյտէ օյան միւատէթատ, խուսուսա Ազօսթօսատա, չօգճա զուհուր էտէր։

Պիգլօնդն չիտաէթինի պէյան էթմէք իչին տաթիսբի հաուսէնին նապլ ու թ՚ուրիի քեսֆի տիր։ 1831 Ազօսթօս 10 տա Պարպատոզ ատատրնտա զուհուր էտէն հրդազան՝ ադամբրդ զբրար, էվլէրի երգտբ, 2,300 տատ՚ թէչէ էթատ վէ 5,000 նուճիտա սագաթ էյլէտ։ 140 օգդա ազբրլբզնտա պիր գբթ՚ա գուբչունտա տատսի 1,800 այագ ուզաղա սաթմշ սբր։ Պա՞ը ը մուհիթ ի Հինտատ պայրնա Թբշրին ի սանիտն Հազիրանա գասար օյան միւատէթատ վուգու՚ պուլուբ իսէ տէ, գենանուն ի սանի վէ Մարթ այարդնտա տատա չօգ զուհուր էտէր։ Պէնգալա քէօրթէզնտատ պա՚ադն Մաչա, վէ էքսէրիյա Թբշրին ի էվվել վէ Թբշրին ի սանի այարբնտա սրդ սրդ վագի՚ օյուզ։

Պու գասբրդա Ձին ատնիգի թարատիրբնտա ԹԱՆՅՈՒՆ թէսմիյէ օյունուպ, օրաղարատա Անթիլ ատատարբնտա վուգու՚ պուլտուղու մէվսիմտէ զուհուր էտէր։

Սօգադարատա վէ թարալարատա արա սբրա զուհուր էտէն վէ անճագ պիր գաչ սանիյէ սիբէն ատնէրբ բիւգիեռար տատսի գասբրդա նէվ՚ինտէն տիր։

ՍԼՅՈՒ Ի ՍԼՅՈՒ՚ԻՆ

ԳԱՎԱ՚ԻՏ Ի ՚ՈՒՄՄԱԻՄԻՅԷՍԻ

Կէմիճիլբ սէնա՚ատթ իչին բիւգիեռարարդն վէ ա-գբնթրարդն սէմթինի վէ ճիհէթինի պիրմէք էլդէմ՚ տիր։

Եադրնդատա Ամէրիգանդն պահրիյէ զասդրթանդն-տան Մարի Նամ գաթդն նագարբէթիյէ չօգ տիգագմբը քէշֆիյամբար իհրա օյունուպ, հատա վէ տէնիզ ադրն-թրարբը հագդրնտա էթէյլ մա՚ալիմմէ ը սահիհէ խա-թիհսաղ, վէ նէթիճէսի խարիճա իւզէրինտէ կէմիճի-լէրէ ի՚թա գբլբմիշ սբր։

Մուգատատա Խնկիլէրատան Միսիթէմ՚ա ի Ամէրիգայա եէլբէն կէմիպի իլէ հիսապ ը միթէվասիթ իւզէ ալիմշ կիտա-ատ կիտիլբր իսի։ չիմանի իսէ մէգքիւբ խարիճարբն ատյա-լէթի իլէ օթուզ կիտտիյօր։ Միսիթէմ՚ա ի Ամէրիգա-տա Ալանթիկ օգիանօսու լիմանդարբնտան Սան Ֆրանսիսգօյա (Պա՞ը ը մուհիթ ի քէպիր սահիլնտէ վագի՚ տիր) 180 կիտնտէ միվասէթէթ օյունուբ իքէն, չիմանի մէգքիւբ խարիճարբը բա՞նդէր էտէն կէմիճիլբր 107, 97, 96, 91 վէ պա՚գէն տատսի 90 կիտնտէ վարը օյուօրբար։ Վէ գասիանդար՚ պու մուվաֆֆագկէթին պիր գբմնդը կէմիլէրին իտաս ը չէքլնտէ համ էտէրլբր իսէ տէ, էնիսէ մէգքիւբ խարիճարարն ատյալէթինի պու պասպտէ էն պէօրիբ սէպէպ՚ատտ էտէրլբր։

ԹԱՐԻԳ Ի ՍԼՅԱ՚ԻՆ։ Պէօրիւբ օգիանօսարատա եէլբէն վի սէֆինէլէր իլէ շարգատան զարպա կիտիրլբյի հալտէ՚ թիճարէթի բիւգկեռարբը մինթաղատա տատիկինտէ, վէ զարպատան շարգա կիտիրլբյի հալտէ՚ մէգքիւբ մինթաղանդն խարիճինտէ պուլունմադա միւմքին մէրքէպէ ապ՚ էթմէք պիր ՚ումումի գա՚իտէ տիր։

1. Խնկիլէրատան Միսիթէմ՚ա ի Ամէրիգայա կիտէն թա-բիգ ի սէֆա՚ինտէ միւատէթմէէ տա՞իր բիւգկեռարբն իքի միալի գասար էտէն զարպի բիւգկեռար Ամէրիգայա կիտէն կէմիլէրին հարէքէթինէ էքսէրիյա սէքթէ վէրիր։ Քէօրթէզ ադրնթբրը տատսի իքինձի պիր մանի՚ի օյուրդնտան, կէմիլէր մէգքիւբ ա-զրնթբրնդն չիտա ճիհէթինէ կէչմէլի տերլբր։ Նիւ Ֆաուն-լանտ Պանք ատնիէն սրդ եէր կէչիլտիքտէն սօնկրա, Պա՞ը ը մինձէմ՚ա ի չիմարն ճէնուպի զարպա կիտէն ադրնթբրը սէ-ֆինէլէրէ մա՚ամէնէթ էտէր։

Պա՚գը էրպապ ը վուգուֆ ճէնուպի թարիգի թէրճին էտէր-լէր, չիմնէի օրատա բիյտ ը թիճարէթ մինթաղատանա վասրլ օյմադպա, չարգի բիւգկեռարբատան իտտատա ալլնբր։

2. Միսիթէմ՚ա ի Ամէրիգատան Խվրօփայա՚ ատատէթ էտիլ-տիքտէ, կէմիլէր Քէօրթէզ ադրնթբրը իլէ չօգճա էտէր տէտի-յմիզ զարպի բիւգկեռարբն մա՚ամէնէթինէ մաղհար օյուբրար։ պունա՚էն ՚ալէհ եէլքէն կէմիլէրի վասատի հիտապ իւզրէ Նիւ Եօրգատան Խնկիլիէրբայա՚ ենբտի իքի, Խնկիլիէրբատան Նիւ Եօրգա իսէ՚ օթուզ պէշ կիտնտէ էրնէյբրէր։

Բիւգկեռարբն սէմթինի վէ ճիհէթինի պիրմէք կէմիճիլբր իչչէն նէ՞ ֆա՚իտատ էտէր։

Պէօրիւբ օգիանօսարատա սէշ ի սէֆա՚ին իչչէն գա՚իտատ ի ՚ումումիյէ նէ՞ տիր։

1. Խվրօփատան Ամէրիգայա,

2. Բէմսիյբ ի միսիթէմ՚ա ի Ամէրիգատան Խվրօփայա, վէ

Ղարպտան չարգա կիտէն կէմնէն օն իւչ կիւնտէ եէթիշ-մէսի փագի' օլմուշ արը։

3. Նիւ Եօրքտան Սան Ֆրանսիսգօյա կիթմէք խթէնիտիքտէ, հէման ճէնուպէ կիտիրմէքտէն իսէ իպթիտա չարգա տօղրու կիտիրմէրի , չիւնքի Նիւ Եօրքտան Սան Էօգ պուրնունա պիր տօղրու եօլ թուրուրա , չիմալի չարգտան էսէն բիյան ը թիճարէթին թէ՚սիրիպէ սէֆինէ զարպա , եանի Պրազիլին չիմալի սահիլէրինէ տիւչէնէյինտէն Սան Էօգ պուրնունը կէձ վէ կիւճ կէչէ պիլիր։

32 տէրէճէ թուլ ը զարպտիտ Սան Էօգ պուրնու կէչիտիքտէն սօնկրա , տօղրու եօլ Ֆալքլանտ ատալարը իլէ սահիլ արարտնան կէչիպ Հօրն պուրնունա կիտէր։

Հօրն պուրնու էթրաֆինտա չիտտէրի ֆուրթունալար չը-գարան զարպի բիւզկեարլար էամէքտէ օյարզինտան, պու թա-բիւրպտէ էն պէօյիւք միւչքիւրթի մէզբիւր պուրնու կէչմէքտէ տիր։

Հօրն պուրնունը կէչտիքտէն սօնկրա , բիյան ը թիճարէթին զբյրտան ուզագ օլան սէմմինէ կիթմէք իչին զարպա տօղ-րու այլլմար տրը , զիրա բիյան ը թիճարէթ զբյրտան ուզագ սէմմէրտէ խթիրիտա ը հուպուպրնա գարանրն խալէ վէրէն թէ՚սիրինէն ազատ օլուպ , խթիրիտա վէ գուվվէթէ էտէր։

4. Կէրէք Միսիսիսիպի և Ամէրիգատան վէ կէրէք Եվրոպա-տան Զինէ , Հնտխնտանա վէ Ավսթրալիայա կիտիրտիքտէ , սէֆինէլէր 'ալէսսէվիպէ Հօրն պուրնունա կիտկէճէք կիտի Սան Էօգ պուրնունա միւթվէճճէն օլուրլար։ Բիւ ենէյբո գարշբրնտա վագի' Թրինիտատատ իլէ սահիլ արարտնան կէչտիքտէն սօնկրա , Իւմիա պուրնունա կիթմէք իւզրէ զարպի բիւզկեարլարատան վէ խաթի ը խթիտա ազընիրքրնրն 48 ինճի սահիֆէյտ 18 ինճի պէնտատ իպտ օլունան ճէնուպի չիւ'պէսինէն մուս'ավէտէթ պուլուրլար։

Իւմիա պուրնունատան Հնտխ վէ Զինէ կիթմէք իչիւն, մէվ-սիմիէրէ վէ անէրէ իւէ խթիտաթը օյան բիւզկեարլարը ճիէ-թի հուպուպրնա կէօրէ պիր գաչ եօլ վար իսէ տէ , թանիպլ ու թանվիլի մանիպ օյարզարրնտան , պու քիթապատա օ եօլ-լարրն իպտ ու պէչանրնատան սարքը նագար էտիմիշ տիր։

Նբոթ ը քիւրէ ի ճէնտուպիտ զարպի բիւզկեարրն մնթագա ի բիյան ը մանթէյիֆէտ էվիլի նիպտիրճա էստիլի էճլէն, Եվրոպատան եա Ամէրիգատան Ավսթրալիայա Իւմիա պուրնու եօլունատան 'ազիմէ , վէ Ավսթրալիատան Եվրոպայա եա Ամէ-րիգայա Հօրն պուրնու եօլունատան 'ավտէթ էթմէք էյի տիր։

ՊԱՊ Ը ԲԱՊԻ'

ՔԻՒՐԷ Ի ՀԱՎԱՆԸՆ ԲՈՒԹՈՒՊԼԻԹԻ

ԶԻՆ, ՓՈՒՍ, ՊՈՒԼՈՒԹ, ԵԱՂԱՄՈՒՐ, ԳԱՐ, ՏՕԼՈՒ

1. Սու իւէ տօղու պիր գաչ աչզ պրաղրլաս , իչիւն-տէքի սու հէման ազալմաղա պաչլար , վէ պիր միւտտէթ սօնկրա քեամիկէն մանէվ օլար ։ Եաղրն եաղմուրլրա ըսլան-մէշ թաչլար վէ սապարէն չիհ տանէլերի իւէ տօճանմէշ ֆիտանլար թէղ գուրուրլար։ Ցէմէք քի սու պուխաս-բա թէՀավիլլ իւէ հավատա տաղրլրզ կէօրիւնմէդ օ-լար ։ Օգիանօսպարատա , կէօրէբտ , նէՀրէբտ վէ քիւրէ ի արպրն քեամֆիֆ ի բութուպէթի եէրէբրինտա սույուն պուխարա թէՀավիլլիւ սա՚իմի պիր վաղ'ա տրը։

2. Հավանրն նէ միզատրատա պուխար գապալ էթ-մէսի քէնտի տէրէճէ ի հարաբէթինէ կէօրէ օյուպ , սրճագ օյարզրը վագրթի չզգ , վէ սօղուգ օյարզրը վա-

3. Նիւ Եօրքտան Սան Ֆրանսիսգօյա կիտէճէք թարիգ ի սէֆա՚ինի թա՚-րիթի էլլէ։

4. Միսիսիքի ի միսիթէմի՚ատատան, եախատ Եվրոպատան , Զինէ , Հինտ վէ Ավսթրալիայա նիճէ կիտիբր։

1. Սու սրզրատա պրաղրլրզրատա նիհայէթ նիչիւն մանվվ օյար։

2. Հավանրն գապալ էտէ պիտիյի պուխարրն միզատրը նէլլ՚ կէօրէ տիր։

գրթի ազ պուխար տրը։ Հավա տէրէճէ ի հարաբէ-թինին միւսա՚ատէսինէ կէօրէ պուխար գապալ էթ-տիկի հարտէ , բութուպէթի մէմու եախատ չիհ հուսուլի կէթիրմէք տէրէճէսինի պուլմուշ տայրլրը։ Բութու-պէթիլէ մէմու օյան հավանրն տէրէճէ ի հարաբէթի թէնէզզիլ էթտիքտէ , հավատա պուլունան ֆագաթ կէօրիտնէյէն բութուպէթի , փուս , եաղմուր , գար վէ տօղու հարկնտէ եէրէ նիւզալ էտէր։

3. Զուչ կէճէլէյին հավատաբի բութուպէթտէն հու-սուլի կէլէն վէ ֆիտանլար իւէ սա՚իր ճիսմիէր իւզէրինէ տիւչէն ուֆագ ուֆագ սու տատիպատրը տրը։ Զիհ , հա-վատը պէրրագ վէ սիւբիւնէթի օյան կէճէտ , սաթիր միւսարդ օյարզը հավանրն չիհ հուսուլի կէթիրէճէք տէրէճէ ի հարաբէթինտէն սօղուգ օյան ճիսմ իւզէրին-նէ տիւչէր։

Պու քէչիկէթին իպտը զոյալ տրը։ Պիր աղ էվվէլ զիբր օ-լունարզը իւզրէ , հավանրն չիհ հուսուլի կէթիրմէք տէրէճէսին հավանրն հարաբէթինին օ տէրէճէսի տիր քի , օ տէրէճէ ի հարաբէթին ճիզ՚ի պիր թէնէզզիլի վուգուճ՚ունատա հավատա-քի բութուպէթտէն չիհ հարզ օյուր։ Կիտնէչ պատրզրա-տան սօնկրա , ազզրատա պուլունան էքսէր վէ պէլբի ճիսմէ ճիսմէր հավատան տատա չտիտ ը սօղուրլար։ Պու ճիսմէրին տէրէճէ ի հարաբէթի միւսարզ օյարզարը հավանրն չիհ հու-սուլի կէթիրմէք տէրէճէ ի հարաբէթինտէն ազազը օյարզը հարտ , հավատաբի բութուպէթի թէքէսսիֆ էտիպ , պուտնա-բրն սաթիր իւզէրինէ ուֆագ ուֆագ սու տատիպատրը հարկնտէ էնէր։

Եաղրն , սրճագ պիր կիւնտէ , սօղուգ սու իւէ տօղու պիր իպրրզրն տրչ թարաֆինը , պիր աղ միւտտէթ սօնկրա , սու տատիպատրը իւէ մուհամ՚ատ օյմուչ կէօրիւրիւզ։ Պու տատիպատ իպրրզրն սօղուգ սաթիր թէ՚սիրիպէ հավանրն թէքէսսիֆ էթ-մէշ բութուպէթի տիր։ Եէնէ պու թարզ իւէ հավանրն բու-թուպէթի ֆիտանլարրն վէ սա՚իր ճիսմէրին սաթիր իւզէրին-ատ չիհ տատիպատրը օյուր։

4. Պուլութլու կէճէլէրէ նիսպէթէն պէրրագ կէճէ-լէրատ ճիսմէրը տատա չտիտ ը սօղուտրզրարը իչիւն , հավատ պէրրագ օյան կէճէ չիհին հուսուլինէ ույ-զուն կէլիր։

Միւլայիմ էսէն բիւզկեարլար հավանրն պիր պէօյիւք գբմմրը թէքէսսիֆ ի պուխարը մանթիպ օյան սօղուգ սաթիդարա թէմաս էթմուխրբերի իչիւն , չիհին նիւ-զուլինէ միսա՚խատ տիրլեր · չէտիտ բիւզկեարլար իսէ՚ հավանրն չիհ հուսուլի կէթիրմէք տէրէճէսինտէն ազա-զը օպրայանագ գատատ թէմասրնա վագրթի վէրմէսիք-լերինտէն, չիհին հուսուլինէ մանի՚ օյուրլար։

Ցէնիր սէվանիկնտէ վէ հավատ նէմնագ օյան սէմմէրատ չիհ պոլ օյուր։ Պէօյիւք Պրիթանիատատ նիւզուլ էտէն չիհին սէնէվի՚ չիատաթ միզատրը պէշ փարտագ գաղընրզրատա՚ատատ օ-լունար։

Մինթագա ի հարբէտ հավա պէրրագ վէ սույուն պուխա-բա թէՀավիլլիւ չզգ օյարզը իչիւն չիհ օ տէրէճէ վագիր օյուր քի , հէման միւլայիմ եաղան եաղմուր գատատ թէ՚սիր էտէր։

Գբրաղը տօնմուշ չիհ տիր։ Պուխարը քէսիֆիլնտի-բէն ճիսմ ինճիմատ նօգթմատրնատն (32° տէն) ազաղը սօղուտուգատա , թէքէսսիֆ էթմիշ օյան պուխար տա-թրգ սու տատիպատրը հարկնտէ գարմայրզ , Գբբ՚ը թէս-միյէ օյունան ինճէ ուֆագ պուզ փարչարարը օյուր։

5. Փուս քիւրէ ի արպրն սաթիրնատա քէսրէթիլէ տու-

3. Զիհ նէ՚ տիր։

Ակպեպ ի հուսուլինի թա՚րիթի էլլէ։

Զիհին էճմէնտէ եարարտ էտէնի գիբր էլլէ։

Գբրաղը նէ՚ տիր։

բան պուխար տրը։ Պա՚զրլար՝ փուս ուֆադ վէ մուճէվլէի սու տամիալարընտան, պա՚զրլար տախի կէօզկէօրիւնմէզ տէրէճէ քիւչիւք վէ մուսմիթ տամիալարտան թէչէքքիւլ էտէր զանընտաս տրրլար։

Փուս ՚ալէսսէվիյէ նէմնաք թօփրաղն եա պէօյիւճէք պիր սու գրիթ՚սարընն հարարէթի բութուպէթլէ տօլու հավանընքինտէն զկյատէ օլարրդը հալտէ զուհուր էտէր։ Եօգարրը սէմիրէրատ պուլունան սօզուգ հավա տաթհ ը արրա միլասրդ վէ պէն նիտպէ սրճագ օյան հավայա գարրչնագլէ՝ անրն բութուպէթինի կէօրիւնիւր տէրէճէտէ քէսիքիէնտիրիր։

Նիւ Ֆաունտպանտ ատատր գուբպինտէ զուհուր էթմէքտէ օյան քէսիքի փուտար քիւրէ ի հավա իլէ Քէօրքէզ ագրնթրարընդն տէրէճէ ի հարարէթի արասընտա օյան ՚ագիմ ֆարզտան նէչէթ էտէրէր։

Մինթագա ի հարբէնին պա՚զրը սէմիրէրինտէ փուս սէնէնին պէօյիւք զրամընտա ատվամ էտէր։ Ճէնուպպ Ամէրիգանրն նատարէն եաղմուր եաղարրդը փէրու նէվանիսինտէ փուս եաղմուր ենրինի թութար։ Հրմպոլթ Լիմա չէնրի ալթը այ պաքուսուս ատատ՚ն վէ ախչամարը փուս իլէ մէսթուր տրը տէր։

Կիւդ մէվսիմինտէ պէրրագ պիր կիւնտէ կիւնէչին զուբուպրնտան պիր աղ սօնկրա Լեալընրդ նէհրլեր վէ կէօրլեր իւզերինտէ կէօրիւպ, զարատաա կէօրմէչլիմիզ փուտարրն սէպէպի գարանրն սուտան զկյատէ չափուք սօզումասը տրը։ Գարայա միլասրդ հավա սույա միլասրդ հավատատ զկյատէ սօզուգ օյարդը հալտէ, սույա միլասրդ հավա եավաշճա քէպ ի ինպանթ էտէր, վէ պուճուն ենրինի տօլաուրմաղ իչիւն գարատան հուպուպ էտէն սօզուգ հավա պու սրճագ հավատա պուլունան պուխարը քէսիքիչնտիրմէքրլէ անճագ սույուն տաթհրնատա օյարադ փուս հուսուլա կէթիրիր։

Քէսաֆէթի խաֆիֆ օյան փուսը գուվվէթլի պիր բիւգկեար տաղրարը, սատատ՚նյարն չէմմին զկյատը տախի անր մանվ ու նապէտատ էյէր։ Գուվվէթլի բիւգկեար՝ հավայը սիրմէրլէ, չէմմին վէրթէվվի իսէ՝ պուխարը քէսիքիչնտիրէն սօզուգ հավայը ըսթմագլէ փուսը տէֆ էտէր։

6. Պուլութ կէօրիւնիւր պուխարլար օլաս, փուսատան անճագ մէվգի՚ճէ ֆարդը վար տրը։ Պուլութրն մէվգի՚ի փուսրն մէվգի՚ինտէն եօգարրյա ալիչէր։

Ցազլարրն գէրվէսինէ չրգան սէյեանյար պա՚զէն, փուս սէպէպինտէն ալարդրր կէօրէմէմիշ իզ տէրլեր, հալ պու-քի պու սէյեանյարրն «փուս» սէսպիլերի չէյէ տէրելէրաա տարին օյանյար պուլութ տէրլեր։

7. Պուլութ քէնտի էշքեաղ ը մուխթէլիֆէսինէ կէօրէ, տէօրտու պիրինճի վէ իւչիւ կրինճի սընրի օյարադ, եէսի գրամա թագսիմ՚ օրունուր։

Պիրինճի սընրֆատան օյան տէօրթի գրամրն խամիրի չունդարդ տրը։ Ս-հոդ ը գ-հէդէշ (թիխաֆ), Ս-հոդ ը գ-ութ-ֆէ՚ (տիճնէ), Ս-հոդ ը գ-ութ-ֆէ՚ (՚ատիկ), Ս-հոդ ՚ը հ-ութ (պլ՚ադ)։

(1) Ս-հոդ ը գ-հէդէշ քիւրէ ի հավանրն էն եիւքսք սէմիրնտէ պուլունուպ, մուվաղի պէյազ թէյլեր իլէ թանգիմ օյունմուշ պէյազ թիւյլեր եախատ սաչ թութամտարը չէրլիտնտէ կէօրունիւր։

Պու ատատ՚ադ, մէվգի՚ինին եիւքսէքլիյինտէ պագրլարագ ուֆագ պուզ փարչարարը եախատ գար տանէէրինտէն ՚իպարէթ օյմաը տրը։ Պու նէվ՚ պուլութ հավանրն թէպէտտիւրինտէ ամարէ տայլրը, վէ պիր խի սա՚թի պա՚զէն տախի անճագ պիր գաչ տագիզէ ատվամ էտէր, վէ եօգարրտա էսէն բիւգկեարարրն հուպուալրնա թագի՚ տիր։

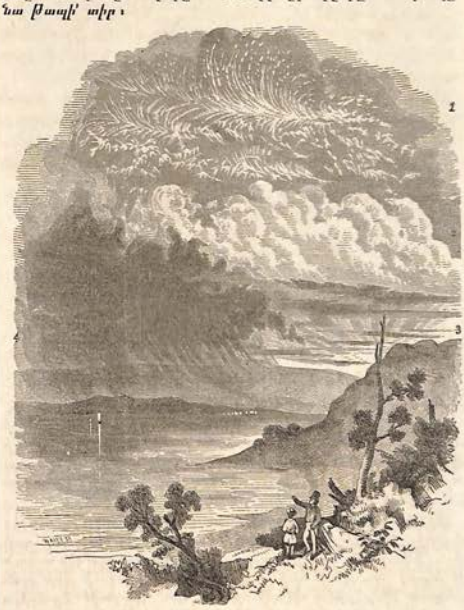

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԸՆՐՔ ՊՈՒԼՈՒԹՔԱՐ

1. Սահապ ը միճէզդէդ, 2. Սահապ ը միքէվվէմ, 3. Սահապ ը միսէֆֆահ, 4. Սահապ ը մանթարի։

(2) Ս-հոդ ը գ-ութ-ֆէ՚ ՚ալէսսէվիյէ պիր ուֆուզի տատան իւզերինտէ նրաֆ ը քիւրէ չէքլինտէ երդրմրշ, վէ պիր գար ճէպէլի կիպի չէմմին զկյատը իլէ չէօլչէնմէշ վաֆիր պուխար երդրնթրը տրը։ Պու նէվ՚ պուլութ էքսէրիյա մէվսիմի սէպիտէ թէչէքքիւլ էթմէյինտէն, անա Ս-հոդ ը ռէֆէ տախի թէսմրյէ օյունա պիկիր։ Սատատ՚նյարն էրքէն թէչէքքիւլէ պաշլար, կիսինն էն հարարէթի գրամընտա քէսպ ի ճէսամէթ էտէր, վէ կիսինէն զուբուպ էթմէսկյէ տաղրլրը։ Սու՚ուա էտէն բիւգկեարարրն թէ՚սիրիյէ նրաֆը քիւրէ չէքլինի ալարդը կիպի, թէսրիճէն չէօքմէսկյէ տախի տատանը ուֆուզի հէյէթ քէպ էտէր։ Սու՚ուա էտէն բիւգկեարարրն գուվվէթի սախամ իւսթիւ էքսիրյէյինտէն, սախամարն Սահապ ը միքէվվէմ եա քեսիրէն մանվ օյուբ, եախատ Սահապը միսէֆֆահա թէչէվվիլ էտէր։

(3) Ս-հոդ ը գ-ութ-ֆէ՚ քիւրէ ի արդրն սաթհրնտա եաբրն թէչէքքիւլ էտէն ուֆուզի թատագպարատան ՚իպարէթ օյուպ, գուբուպ ի չէմմ ՚ատապինտէ թէչէքքիւլ իլէ թուլու՚ի չէմտէ տաղրարդ՚ատան, կէճէյէ միթ՚ալլիպ տիր։

(4) Ս-հոդ ը հ-ութ (եաղմուր պուլութը) տիկէրլէրտէն քէսիքի վէ ատգիլ, քէնարարը տաչպալը վէ բէնկի պոզ տրը։ Տիկէր նէվ՚ պուլութարրն պու նէվ՚ պուլութա թէհավվիլիւ մուգու՚ պուլույօր։

Իրինճի սընրի պուլութլար չունդար տրը։

Մի-հդէշլէ ի գ-ութ-ֆէ՚, գ-հդէշլէ ի գ-ութ-ֆէ՚ վէ գ-ութ-ֆէ՚ ի գ-ութ-ֆէ՚։

5. Փուս նէ՚ տիր։
Սէպպի նէ՚ տիր։
Փուս նէ՚բէսէ չոգ փագի՚ օյար։
6. Պուլութ նէ՚ տիր։
(1) Սահապ ը միճէզդէդ,

(2) Սահապ ը միքէվվէմ, վէ
(3) Սահապ ը միսէֆֆահէր թա՚բիի էթ։
(4) Կրամտար պուլութրնա նէ՚ թէամիկ օյունուր։
Իրինճի սընրի պուլութլար հա՚նիլլար տրը։

ԻՄԻՆՆԻ ԷՐԵՎՈՅ ՊՈՒԼՈՒԹՔԱՐ

1. Միանգամայն ի միասին, 2. Միանգամայն ի միասին, 3. Միասին ի միասին։

(1) Մի-նդամայն ի գ-ուսանիլ՝ պիր պիրինէ եաղըն տէյիրմիսի ուշագ պուլութ փարչալարընտան իպարէթ օլուպ, հէյէթ ի մէնմա'սընտա Սահապ ը միասին, վէ զրի'պարընն չէլ ու թէրթիպլինէ՝ Սահապ ը միանգամայն պէնդէր։ Էքսէրիյա հարաբէթլի վէ գուրաղ կիւնէրտաւ թէչէքթիլ էտէր։

(2) Մի-նդամայն գ-ուսանիլ՝ թարազալարը Սահապ ը միանգամայն միպլիլու ինձէ թէլլէր չէքիլինտէ էկօրինթիլիս ճիրէթիէ, 'սահ միասիանտան ֆարզլը սրը։ Թարազալարը պա'զէն ուզուն վէ տար, պա'զէն սահի էնլի վէ զրսա պուլութ զրի'պարընտան միասիքթէա էկօրինիբը։ Պու պուլութ էքսէրիյա սգումրի պալըզընընն սըրթը կիպի պէնէքլի վէ եաղմուրա 'ալամէթ օլուր։

(3) Մի-նդամայն գ-ուսանիլ՝ իսի թարաֆը պիր պիրի իզէրինտէ եըզըմընդ միասիանտա պուլութարտան, վէ տրի թարաֆը քէսիֆ պիր միասիֆան պուլութտան 'իպարէթ տիր։ Պա'զէն, Սահապ ը միասիանտ ի միասիֆանը Սահապ ը մաթարիէնն ֆարզ էթմէք կիւճ օլուր։

8. 'Իդլուհվա ի սանապ։ Պուլութարընն 'իլլուտիվը (եիւքսէքթիկ) սընրիպարընտա էկօրէ ֆարզլը սրը։ Սահապ ը միասիֆան պա'զէն սահն ը արզա էնմէքլէ փուս օլուր։ Սահապ ը միասիանտ պէրրագ հավատա իչ բուա'տան պիր միկէ տէք, սահապ ը միանգամայն իսի' էքսէրիյա պէշ միկ եիւքսէքտաւ պուլունուր։

Պուլութարընն գալընլըզը քէնտիէրինի հուսուլէ կէթիրէն սէպլէնն տէրէճէ ի գուվվէթինէ կէօրէ տուխթէլիճի օլուպ, եարմա միտէն գիյատ օլմասը նատամբ տիր։ Պա'զէն պուլութընն գալընլըզը իբի վէ իչ միկ թախմին օլունմըշ սրը։ Պուլութ թիրէ ի հավատան գիյատ տագիկ իսկ տէ, սրնագ հավատան հասրլ օլան սու'ուտա բիւգիեար վէ սա'իր բիւգիեարլար գուվվէթինէ, քէսիֆիբ գապարմրգլարը եախատ թօզ կիպի, եօգարրյա գալարրրլրգ ուզալա կէօթիրիլիր։

9. Եաղմուր՝ հավատան սույա թէհսավիլ էտիպ հէրէ էնէն պուխարտ սրը։ Համանրն տէրէճէ ի հարարէթինի չին հուսուլէ կէթիրմէք տէրէճէսինտէն ալչալը էնտիրեն հեր պիր սէպէպ պուխարը եաղմուրա թանվիլ էտէր։

Համանրն օգուզ սէմիինէ էտէն սրնագ պիր բիւգիեար համ օլարրը բութուպէթի հրթղ էթմէք գապիլիյէթինի զայպ էթմէսինէ, քէգալէք օգուզ պիր բիւգիեար պուխարը իլէ մէմլու սրնագ հավատա հիւճուտ էյլէմէսինէ, վէ հաքէզա սու'ուտա էտէն բիւգիեար ալչալը թարազալարընն պալ բութուպէթինի քիրէ ի համանրն եօգարը թարազալարընա կէօթիւրմէսինէ, եաղմուրն հուսուլինէ սէպէպ օլուրար։ Սրնագ, օգուզ, իբի'նէվ' համանրն պիրէր միգտար բ'ալիմինի սիր'ամիլ պիր պիրինէ զարբչարրմագ կիւճ օլարընտան, իբի իբի սէպէպ վանիր եաղմուր հուսուլէ կէթիրէմէղէր։ Վանիր եաղմուրն պալչրնա սէպէպ սու'ուտա էտէն բիւգիեար սրը։ Չինքի սու'ուտա էտէն բիւգիեարն եօգարրյա կէօթիւրանլիս բութուպէթի հավա համրի օլարը բութուպէթի հրթղ էթմէք իպիտարրը եօգարքի օգուզ սէմիէրտան թէղ զայպ էտէր։ Խմոի եաղմուրն հուսուլինէ պալչրնա սէպէպ բիւգիեար օլարը մա'լիւմ օլուր։

ԵԱՂՄՈՒՐԱՅԻ ՕԼԱՆ ԳԱՐ

10. Գար ատնմուշ բութուպէթի օլուպ, սուրէթի ի հուսուլի եաղմուրընինէ միմտամլ տիր։ Վէ անճագ սէրէճէ ի պուրուտէլի նօգրմա ի ինճիմատ եախատ անտէն ալչալը էն սէմիէրտան նիւզալ էտէր։ Գարրն նիւզալի մինթագա ի միանճէմատ վէ միթէանիլէտ 'ումումի օլուպ, մինթագա ի հարբէտ իսկ անճագ եիւքսէք տաղլարա մնխասուս սրը։

Գարրն գուշ պալը տէնիլէն տանէէրի գոյու բէնբլի պիր նէտտ իւզերինտ ճէմ՝ ու թէֆիրի էտիլտաք, սթիտէքի կիւզել վէ մանթազամ սուրէթատ կէօրինիբլրէր։

11. Ցօլու տանճանչ եաղմուր սրը քի, 'ալէասէվիյէ քիրէ ի համանրն եիւքսէք սէմիէլերինտէ, հարարէթ-

Իրինճի սրնրի պուլութարը թա'րիֆ էլլէ։
8. Սահապ ը միանգամայն պէրրագ հավատա նէ՞ գատաբ եիւճէլիր։
9. Ին եիւքսէք պուլութարը հա'ինիլարը սրը։
Պուլութարընն 'իլլուվվնը սէպլէ։
Եաղմուր նէ՞ տիր, վէ նէ՞ սէպէպլէրտէն հուսուլէ կէլիր։
Եաղմուրու հարել էտէն բիւգիեարարընն հարէ-քէմիէրինի թա'րիֆ էլլէ։

10. Գար նէ՞ տիր։
11. Ցօլու նէ՞ տիր։

լերի մուխեէլիի տէրեճէտ օլան բիւգվեարլարրն թէսատիւմա սէպէպնէնէն պտխարրն անսրզրն թէքէսսիի ու ինճիմատը իլէ թէչէքբիլ էտէր։ Ցօլու չօգ տէֆա կէօք կիւրէմէսի վէ չիմէք չագմատը իլէ նիւզուլ վէ էքսէրիյա պէցիլ-ք մուսարրատի իրատ էտէր։ Ցօլու տանէլէրի պա՛զէն թատուգ եումուրթատը պէօյիւրիւլիւնատ օլուրյար։

Ցօլու տանէլէրինէն մուտվվէր օյմատանա սէպէպ, ու ֆաւալի պիր մինվէր իւզէրինատ տէօնէն բիւգվեարն տօլու տանէլէրինէ էսաս օյանագ ուֆանրզ գար տանէլէրինի սօղուգ վէ սրձագ պուլութարա պիր գաչ քէրրէ կէօթիւրիւպ կէթիրմէքլէ անկէր իւզէրինէ նէվպէթէ գար վէ պուգ գաթյարը իլավվէ էթմէսի տիր։ Չէպդէ քի իպթիտա սօղուգ պուլութատա տօլու տանէլէրինէ էսաս օյանագ ուֆանրզ քիւրէկէր չէքլինատ գար տանէլէրի թէչէքբիլ էտէր, պա՛ռէհու պու քիւրէնիքլէր ուֆուգի մունվէր իւզէրինատ տէօնէն պիր բիւգվեարն սէվգի իլէ եաղմուրը վէ սրձագ պուլութա տախի օյարգալարնատ պիրէր գաթ սու տախգ էտէրլէր վէ թէքբար սօղուգ պուլութա կիրտիբլէրինատ պու սու տօնուպ պուզա թէհավվիլ էտէր։ Իպթի տօլու տանէլէրի պու մինվալ իւզրէ գաթ գաթ պուգ տախգ էտէրէք սիւրանթէ պէգիլիպպ աշաղը ամբլրրյար։ Պու զամն պիրի պիր իւսթիսնատ գար վէ պուգ գաթյարնատն միւրթէթէպ տօլու տանէլէրինէն սուրէթ ի թէրքիպնէտ մութապղդ կէլիր։

ՑՕԼՈՒ ՏԱՆԷԼԻՐԻ

12. Եաղմուր վէ գար քիւրէ ի արզրն մուխեէլիի սէմթլէրինատ մուխեէլիի վաղլեմարատա վէ միզ տարատա եաղարյար։

Եաղմուր պա՛զը եէրլէրատ նիզամ իւզրէ, եա՞նի մէվսիմ ի մա՛ռյէնէտ նիւզուլ էտէր, պա՛զը եէրլէրատ իսէ մա՛ռյէն մէվսիմի օյմայարագ նիզամնրզնա եաղար։

Պա՛զը եէրլէրատ ատա եաղմուր եաղմագ, պա՛զը մաղալէրատ իսէ քէսրեթիլէ եաղար։ Եաղմուրրն մա՛ռյէն վաղլեմատա եաղմատը վէ միզ տարը բիւգվեարլարրն ճիհէթինատ վէ սրձթարնա մէրպութ տրբ։

Եաղմուր վէ էմմալինէն էքի խուսուսատա, եա՞նի ՄԷՎՍԻՄ Ի ՆԻԶՈՒԼ, վէ ՄԻԶԱՐ Ը ՆԻԶՈՒԼ խուսուսատա պաՏո էտէրիպ։

Պիր հագիգաթ ը մուսպէթէ տիր քի, քիւրէ ի հավանրն գութպի բիւգվեարլարը սօղուգ սէմթլէրէն սրձագ սէմթլէրէ էտսիքլէրի իչին՝ եաղմուր կէթիրմէղլէր, պիրա իչէրի կիմտաքճէ ըսընրզպ բութուպէթ տախգ էթմէգ գապիլիյէթլէրի իրատյատ պուլուր։ Խաթթ ը խաթխատ բիւգվեարլարը պուխատ չօգ օլան մինթագա ի հարբէտէն սօղուգ սէմթլէրէ էտսիքլէրի իչին՝ եաղմուր վէրիրլեր։ Չինքի իչէրի կիմտաքճէ սօղուլուպ բութուպէթ հրթիզ էթմէգ գապիլիյէթլէրի ինգիրազ պուլուր։

13. Մէվսիմ ի նիւզուլ ի՛թիպարը իլէ սաթհ ը արզր, սէմթ ը ՆԻԶՈՒԼ Ը ՄՈՒԱՅՅԷՆ, վէ սէմթ ը ՆԻԶՈՒԼ Ը ՂԱՅՐԻ ՄՈՒԱՅՅԷՆ օյարագ, իբի սէմթլէ թաղսիմ էտէ պիրլիրիպ։ Սէմթ ը նիւզուլ ը մա՛ռյէն մինթագա ի սիւքիհէթի, մինթագա ի բէյսան ը թիճարէթի վէ մինթագա ի մէտարը շամվի տիր։

(1) Մինթագա ի սիւքիհէթի,
(2) Բէյսան ը թիճարէթի մինթագատրը, վէ
(3) Մինթագա ի մէտարը թա՛ռիճ էլյէ։
(4) Նիւզուլ ը զայրի մա՛ռյէն սէմթինի սէպյէ։
14. Եաղմուրրն միզտարը նիճէ էօլչիլիր։
Լն չօգ եաղմատը նէ՛րեաէ եաղար։
Շարգի վէ զայրպի նրգանի ը քիւրէնինն մինթագա ի հարբէսինատ վէ միւթէսիհէսինատ նէ՛ գատտար եաղմատ եաղար։

նէ՞տէն թէչէքքիլ էտէր։ Մուտեվվէր օյմատրն սէպէպի նէ՞ տիր։
12. Եաղմուրրն վէ գարրն մուխեէլիի եէրլէրատ եաղմատը հագիգաթատա նէ՞ տէնիրիր։
Եաղմուր կէթիրէն բիւգվեարլարը հա՞նիլլար տրբ։ Գութպի՞ մի եսխատ խաթխատի՞ մի։ Նէ՞չէն։
13. Եաղմուրարրն մէվսիմ ի նիւզուլը ի՛թիպարը իլէ սաթհ ը արզ գաչա՞ թաղսիմ օյունարը։

(1) Մինթագա ի սիւքիհէթի։
(2) Բէյսան ը թիճարէթի մինթագատրը, վէ
(3) Մինթագա ի մէտարը թա՛ռիճ էլյէ։
(4) Նիւզուլ ը զայրի մա՛ռյէն սէմթինի սէպյէ։
14. Եաղմուրրն միզտարը նիճէ էօլչիլիր։
Լն չօգ եաղմատը նէ՛րեաէ եաղար։
Շարգի վէ զայրպի նրգանի ը քիւրէնինն մինթագա ի հարբէսինատ վէ միւթէսիհէսինատ նէ՛ գատտար եաղմատ եաղար։

սինաէ եաղան եաղմուբ խէ՝ 115 փարմադ պիրիբիր խոի։

Նբսֆ բ քիւբէ ի չարգէնին մինթադա ի միմէէտիլէ-սինէ օթուզ տէօրթ, վէ Նբսֆ բ քիւբէ ի զարպէնին մինթադա ի միմէէտիլէսինէ օթուզ պէշ փարմադ եաղմուբ եաղար։ Ցէմէք քի Նբսֆ բ քիւբէ ի զարպէյէ Նբսֆ բ քիւբէ ի չարդիսէն զէյսատ եաղմուբ եաղար։

Պիրմատա, Պէնիպա քէօրթէղինէ նաղիր օյան թաղիա թէ-փէլէբինէ, քիւլլի միգտար պուլթարբ չամի օյարագ Պահր բ մուհիթի ի Հինտստանն կէլէն բիւզիկարլար սէպէպինտէն, սէնէ-ատ 600 փարմադ եախօտ 30 այագ եաղմուբ էիէր։ Թաղիա թէփէլէրին սաթ'ր արզտա եաղմուբու էն չօգ օյան մէվզի' սայրլբր։

15. Եաղմուրսուզ սէմթլէր՝ չարդի վէ զարպի իբի Նբսֆ բ քիւբէնին մինթադա ի բէյսոն բ թիճարէթինատ տիր։

Ճէնուպի Ամերիգատա վադի՝ փէրու վէ Պօլիվիա սէվահիլինատ պիր եաղմուբրդ սէմմ վար տբր։ Ճէ-նուպի Ամերիգա գրթ'տար իւզերինատ չարդատան էսէն բէյսոն բ թիճարէթ Ամէէս պիրիկ ի ճիպպէնա վար-տբդտա տաղրն զերվէսինատէն կէչմէք իչուն հուպուպ բ սու՝ուտիյէ մէճպուբ օյուբ։ Օլ էսնատէ սօզուզ հավա-յա գարբչմասը իկի համիլ օյարդը բութուպէթի տաղրն չարգի եիւգիսնատ եաղմուբ հարինատ պրագտրդընատան, տաղրն զերվէսինատէն կէչիպ զարպի եիւգիսնէ վասը օյ-արդտա բութուպէթի գաղմադ, պու էճիլատէն օ սէմմ-տէ եաղմուբ օյմադ։

Շիմալի Ամերիգատա տախի Մէքսիգօնուն զարպի սա-հիրինատ օյարագ եաղմուբրդ պիր սէմմ վար տբր։ Ամոհուագ եայլասը պու սէմմթի թիճարէթի բիւգնա-բրընն բութուպէթինէն մահրում էտէյօր։

Փեւրէ ի արզտա էն պէօյիք օյան եաղմուբրդ սէմմ, տբայա տիւէն պա'դր մահպէր միսմէէնա օյա-բագ, Ամերիգատա Սահրա ի քէպիրատէն Մօնկոլիատա կօպի տահրատնատէք իսմիթատա էտէն տահրա սէմմ-լէրի տիր։ պու եաղմուբրդ սէմմտէ բիյսոն բ թիճա-բէթ էտէր խի տէ, բութուպէթինի տահա էվիվլ ի-զերլէբինատէն կէչտէյի եայլարատա վէ խուսուսա Հի-մայայա տաղրարընատա պրագբր։

16. Պա'դր եէրլէրատէ քիւլլիյէթի գար եաղմասընատան նաչի՝ Գուռ Նէչրի վէ Զբդ հուսուլէ կէլիր։

Գուռ Նէչրի Ամի տաղրարընատա օյարդր միսկլիւ՝ տաղ-լարրն չիմ տէրէլէբինատ, վէ Կրոէնլանդատն տահիրինատ օյարդր կիսի՝ եայլարրն չիմ քէնարլարընատա հարը օ-լուր։ Եիւքսէք մէվկի'լէրատէ պուլունան գար եբդրնը՝ եիւք-սէքբյի վէ սօզուգբդր տահա աղ օյան մահպէրէտ եա-վաշ եավաշ էնէր, վէ օրալարատա հէմ սաթ'հրնրն էրի-մէսի, հէմ տէ իւզերինէ եաղմուբ եաղմասը սէպէպին-տէն սու իչէ տօյար, վէ մու՞ախարէն 'արիզ օյան պուրուտէթ սէպէպդրէ իչինատէքի սու տօնար։ Իչմէ-թ եիւքսէք սէմմէլէրատէն եավաշ եավաշ էնէն գար եբդրնը պու վէճնէրէ մէսամնթը պուզտան 'իսարէթ պիր պուզ նէչրի օյուր։ Գու պուզ նէչրի եանարը գամի դայա-տան օյան տօրաշրդ տէրէլէբրատէն էնմէյէ մէճպուբ օյուպ, եօգարը ուճանէրն պուլունարդր մահպատէն պիր գաչ պէն պագ աչագը օյան մահպատ ուշրամը պիր ուճբա խիթամ պուլուբ, վէ կիւնէչէն հարաբէթինատէն էրի-մէքսէ օյարդը ճիհէթէվ քիչիք պիր ըրմադ սէրչէշ-մէսի օյուր։

ԿՐՈՒԼԼԱՆԴԻՆ ՇՈՒԱԼԻ ՄԱՀՊԼԻՆԷՆ ՊԻՐ ԳՈՌԶ ՆԷՉՐԻ

Գուզ Նէհրինին հարաբէթի փէգ աղրը տբր. կիւնատ 12 եա 14 փարմադ պա'զէն տահա էքսիք կիտէր։

Գուզ Նէհրի Էնմէյի տօլաշրդ տէրէյի զէյատէ պիր թաղեիդէ կէչմէյինատէն, տէրէնին եանարընատան վէ տիպինատէն զայարարը դրբրդ կէօթիւրտիւլ ճիհէթէվ, իբի ճանիպինատ թաչ վէ թօփրադատան պէօյիք եբզնը-թբլար պրագբր։

Էվրօփատա՝ Ապի տաղարը իլէ Նօրվէճ վէ Խալանատա տաղարընատա, Ասիատա՝ Հիմալայա տաղարընատա, քէ-զալիք կրուէնարանատա վէ սա՞իր չիմալի սէմմլէրատէ, չօգ պուզ նէհրլէրի վար տբր։ Ամէէս տաղարընատա վէ Գալիֆօրնիանն Սիերրա Նէվատա տաղարընատա տախի պուզ նէհրի վար տբր։

Շամունէյէ եագն Գօսսն նամ պուզ նէհրի Մօն Պլան տաղրն թէփէսինատէն խաթթ բ սէրճատէն 5,500 այագ աչաղրատա կիւղէլ օրմանլար իլէ մուհամթ վէ թար-լարարա եագն պուլունան պիր մահպէհէք միսմէէտատ տիր։

17. Զբդ՝ եիւքսէք տաղարրն չիմ Եանարընատան դուսիլէթլէ աչաղ էնէն, վէ էքսէրբյա 'ադամ խարապի-յէթի մուճիպ օյան քիւլլիյէթի գար եբդրնը տբր։ Իկբ Սահարատա գար երիմքսէք, թօփրադ տախի կէսէք վէ գայիպգ օյարդրնատան, չբդ էքսէրբյա օ սէվմսմնէ հուսուլէ կէլիր, վէ տաբրլբդր սէպէպլէյէ աչաղը էնտի-յինատ, բասթ կէլբսյի ադամլարը վէ գայարարը պէ-բարպէ կէօթիւրիւպ, էօնիւնէ կէլէն գարիյէլէրի քեա-միլէն խարաղ էտէր։

Զբդ Ապի տաղարընատա զայէթ չօգ օյուր։

18. Գուռ ԱՏԱԼԱՐԸ, գարատան Պահր բ մինճէմատ ի չիմալի իլէ Պահր բ մինճէմատ բ ճէնտպիյէ էնէն պուզ նէհրլէրինատէն տաղարարրն գօփարարդր թաթթբ սու պու-զու գրթ'ադարը օյուպ, գութրարը պիր գաչ արբզնատան պիր գաչ մէվ միգ տաբրնատա, վէ գէրվէյէրի սու տատան եիւզ-լէյճէ այագ արբարբյա չբդ մէր օյարագ մուխթէլիֆ ճէսա-մէթմէ սաթ'ր պահր իւզերինատ եիւզերբր։ Թէպէչիր-տէն տաղարդր միսկլիւ փարլարարդ, վէ զարիպ պիչիմի գուլլէրբր կիպի հայրէթպախշ մէնգաբէ խարաղ էտէրբր։

Փեւրէ ի արզտն եաղմուբրդ եէրլէրինի զիբբ էդրն։
Փեւրէ իլէ Պօլիվիա վէ Մէքսիգօնդն զարպի սահիպի, Սահրա ի քէպիրի վէ Կրոէնի չէօրիւ. նի չիւն եաղմուբրդ տբրլբբ։
Գուզ Նէհրի Նէ՞ տիր։
Նէ՞բէլէբատ վադի՞ օյուր։
17. Զբդ Նէ՞ տիր։
18. Գուզ տատաբրը Նէ՞ տիր։

ՊԱՊԸ ԹԱՄԻՍ

ԱՀՎԱԼ Ը ՀՈՎԱ Ի ԻՊԼԻՄ

1. Քիւրէ ի արդն մուխթէլիք իպլիսիէրինաէ հաւանէն հարարէթի վէ բուխուսէլեճէ օյան մուխթէլիք անվալինէ «ՀՈՎԱ Ը ՀՈՎԱ Ի ԻՊԼԻՄ» անէին։ Հաւա ի իպլիմ հարը եա պարիա, բանթ (եաչ) եա եապա (գուրս) ուէյին թէվսիֆի օյունուր։

Հէր իպլիմին անվալ ը հաւասը պայրնամ օ իպլիմին ուէրէճէ ի 'արդնա մէրպութի արը։ Հարարէթի չէմնին խուխուտի ը չու՚ա՚իյէսինի 'ամուէնէ ապան իպլիմնէ էն գէյսաէ օլուպ, խաթթի ը խաթխտաան գուրթպրա կիւմուքճէ ալանը։

Քիւրէ ի արդն սաթին 'արբզսարը վէ պիր մատուէնէն, եա՚նի՚ գարա եա սուսան, օյան խոր, պէնա՚էն 'ալէյհ պիր գարարաա հարարէթի ալով էսիպ 'ապա էթմէրսէ խոր, խաթթի ը խաթխտաան գուրթպրա կիւմուքճէ ալնէվի հարարէթի ի մութէվասիթէնին էքսիկլիսի պիր գարարաա, վէ մինթաղա ի բիաղիյէ իլէ մինթաղա ի թասալ՚էյէ պիր պիրինէ միւթասարդ օլուր խոր։

Հարարէթին սաթին ը արդաա պիր գարար իւզրէ թէվգի՚ օյունմամասրնին սէպէպլէրինի մուգատտամ գիքր էթմիշ խէք ատ, պուրատտա անպէրի ենէնէ մուխթասարնին մէվգի՚ի ի պէյանէթ վալ՚ էտէրիզ։

1. Պիրինճի սէպէպ սաթին ը արդն ախիսէքի խուսուսարատա նէյէթի էտէն թէնէզզուհիր տիր։

(1) Պիր սէմիմատ սաթին ը պահրատա էէր 350 պյագ իրթիֆա՚ա չրդրյարդաա, հարարէթին պիր ատրէճէ ի ֆահրէնհայթ էքսիկիր օլարդը ճիրէթիլէ, (սա՚իր թէ՚սիրթատան սարի ը նաղար,) էէման միւսալի 'արզաա պուլունան, ֆադաթի պիրի եիւքէք պիրի արչագ օյան էքի սէմիթին եիւքէքլինին հարարէթի ի միւթէվասիթէպի արչաղրնքրնէն աչաղը օլանաղը խոթխոթաճ օլունուր։

Մինթաղա ի հարրէ ճիպալրնրն էթէքլէրի նէպաթաթի իլէ միւգէյէն վէ մէքմուր օլարդը հարատ, թէփէլէրնէտ, գուրպալի սէմիէրսէ օյարզը կիպի, նէպաթաթ փէք ազ օլմաը պուգա՚իանէնին հիւքմի իճազնուսան արը։

Եիւքէք վէ կէնիշ եապպարտաա վագի՚ պիր մանալին հարարէթի, հալ ը ինֆիրարտաա օյան պիր ատրէն էէման օ իրթիֆա՚ա պիր մանալինին հարարէթինէն չոգ օլուր, չիւնքի հաղանդն քէնճի հարարէթինի պայլրճա եէրսէն տալգ էթմէյի ճիհէթիլէ, սաթին կիւնէչին էօմիւնէ աչրգ օյան վասի՚ եապանրն հաւասը թէք տարդն օ եապա իլէ միւսալի իրթիֆա՚ա օյան պիր մա՚ալի հաղանդանան գիյատ ըսնրը։

Խասի եիւճէ եապարտաա վագի՚ Մէքսիդօ վէ Քիմօ նամ չէհրլէր, եիւճէ չիմսիքի իրթիֆա՚ա օյարգաղ մուհնիքլրու տաղլարտաա օյատարդ խոր, պու. գատտար սրճաղ օյանաղլար խոր։

(2) Ցուքն վէ ուէնէն ալէճ-եանն բիւմիւրլրու նիսպէթինի էօ՚ «ԱՀՎԱԼ»։ Հէր իպլիմին հաղանդնատա միգտարը հարարէթի վէ բուխուսէլեճ պայլրճա բիւգիկարարտա 'ա՚խտ օյարզրնտան, հաւա ի իպլիմին անվալը օ իպլիմին բիւգիկատա նիսպէթիլէ վագ՚ ու մէվգի՚ինէ կէօրէ օյուր։

1. Անվալ ը հաւա ի իպլիմ նէ՚ տիր։
Իպլիմին ատվալը հաւասը պայրճամ նէյէ՚ մէրպութի արը։
Խաթթի ը խաթխտաան գուրթպրտա տուգու. կիսիլտիքատ տէրճէ ի հարարէթի պիր գարար իւզրէ՚ մի էքսիկիր։

(1) Պիր սէմիմին սաթին ը պահրատա տէրճէ ի իրթիֆա՚ը հաւա ի իպլիմնէ նէ՚ թէ՚սիր էտէր։

ճէնուպի Ամէրիգանրն չարգի ճիհէթինէ անճագ օվարար վէ ուֆագ ուֆագ տաղլար պուլունարդընատա, օ գրթ՚անրն պէօյիւ ը գրսմրնատա էսէն բիւզկարար Ամէրանթիզ օգիանօսու իւզերինտէն կէչկիպ բուխուսէլեճ մէմու օյան չարգի բիւգկարար արը։ Պու. բիւզկարարրն հուպուպրնա մանի՚ պուլունարդը իչիւն, մէգթիւբ գրթ՚անրն գրսմ ը ա՚գամճատա վաֆիր եաղտուրար վարթրաաը իլէ մանուալաթ չոգալը վէ հարարէթ մի՚թէյսիլ օյուր։

Պահր ը մուհիթ ի քէպիր թարաֆրնա տիւչէն սէվանիպ իսէ, Անտէս տաղլարրնրն միւմանա՚աթրնատա նաչի չարգի բիւզկարարա նա՚իլ օյանարդպ, ատրի մանուալարդ գարնը արը։

Անտէս տաղլարը չարգի սէվանիպէ, օվարար իսէ զարպատա օյատ իսի, չիմսի միւնեատատ էն գիյատ մանուալտար օյան ճէնուպի Ամէրիգանրն միւնգիպի օվարարը չէօ կիպի օյուր իսի։

Ասիա վէ Իվրօպանրն չիմսի օվարարնատա սոզուգ օյան գուրթպի բիւզկարարրն պիպա միւմանա՚աթ էտմէյէրին հաւա ի իպլիմնէ պէօյիւ թէ՚պիր էտէր։ Օրպարրն չիմսի սէվանիպնէ պիր սիրսիլ ի ճիպալ օյատ իսի, հաւասը օ գատտար սոզուգ օրնաղ իսի։

(3) Պէ՚ «ԷՐԹԷ ՀՈՒԼ՚Ի ՀՈՒ»։ Ասիէրն մէյլի չէմսին խուխուտի ը չու՚ա՚իյէսինի 'ամուէնէ ալով էտէճէք վաղ՚իյէնէ օյուրատա, օ սաթիհատա հարարէթի չոգ օյուր։ պինա՚էն 'ալէյհ պիր ուէրսէ տաղ եանրարրնրն իսիթիլաթի ը մէյլի իսիթիլաթի ը նէպաթաթի մուճիպ օյուրար։

2. Իքինճի սէպէպ ԳԱՀՐԱ ԳՈՒՐԳԻՆԷ տիր։ Հարարէթի ի մանատսէ պահրնատա օգիանօսուն թէ՚սիրի թասիթնատա օյան մանալրէրին օգիանօսաան բուխուսէլեճ վէ միւյիսի հաւայա նա՚իլ օյատուգարրնը սէգրէպիլ իզ։ Պութէ՚սիրտէն խարիճ օյան մանալ իսէ էքսէրիյա գուրագ օյուր, վէ հարարէթի իլէ պուրատէթի հատատ ը ի՚թիասալրը թէճամալուգ էտէր։ Պինա՚էն 'ալէյհ, սէնէվի հարարէթի ի միւթէվասիթէլէրի պիր օյան մանալէրին հաւա ի իպլիմնէրինէ ֆարգը հալէր 'արիզ օյա պիլիր։

Սապրգ գիքր օյունարդը իւզրէ, ատնիգէ եաղրն օյան սէմիէրին հաւա ի իպլիմինէ ՀԱՎԱ Ի ՊԱՀՐԻ. վէ գարանրն իչէրի թարաֆրարրնատա օյան սէմիէրին հաւա ի իպլիմինէ ՀԱՎԱ Ի ՊԷՐՐԻ ատէնիր։ Եաղրն սէրին վէ գրչրն մի՚թէնիլ օյնաղ՚ հաւա ի պահրինին, գրչրն սոզուգ վէ եաղրն սրճաղ օյնաղ իսէ՚ հաւա ի պէրրինին խասախանէն տիր։

Զիյատ չիմսի օյան սէմիէրատ հաւա ի պէրրի հաւա ի պահրինէն մէնթա՚ամլը արը։

Զէմպա ի ճէտիտ իլէ Կաղութիաքրն սէնէվի հարարէթ ի միւթէվասիթէլէրի պիր իսէ տէ, Զէմպա ի ճէտիտ ատատրնատա եաղրն հաւա սոզուգ օյարզրնտան բիտան վէ նէպաթաթի եօգ արը։ Կաղութիաքատ իսէ եաղ գրսատ՚ ֆադաթի սրճաղ օյարզրնատան, պոյճա պուդաղ վէ արթա մանուալը եէթիչէր։

3. Իչինճի սէպէպ ԹՈՕՐԱՂԸՆ ՆԱՎԻ տիր։ Ղայրի միւնդիթի վէ գումրա թօտրաղլա մէսթուր օյան ուէյարրն հաւա ի իպլիսիսի, թօտրաղրնրն չատատ ը ըսրնրը չատատ ը սոզուտուզը իչիւն, սէրի՚ խոթ թէպէտտիլ օյուր։

Պաթաղլրգ վէ չոգճա էչճար վէ սա՚իր նէպաթաթի պուլունան եէրլէրին հաւա ի իպլիսիսի սա՚իր եէրլէրէ գրչատէն մի՚թէսիլ օյուր, չիւնքի պու միսիպիս մանալէրատ հարարէթի եաճաչ եաճաչ տալգ վէ 'ապա էսիրսէի կիպի, սու տատի եաճաչ եաճաչ պուխարա թէճամիվիլ էտէր։

(2) (3) Ցուպարրն վէ օվարարրն վագ՚իյէնի ու մէվգի՚ի վէ պիր սէմիթին սաթի՚նրն մա՚նլ օյնաղ հաւա ի իպլիսնէ նէ՚ թէ՚սիր էտէր։

2. Ցնինճին գաբաղլէրինի նէ՚ թէ՚սիր էտէր։

3, 4, 5 թօտրաղան նէ՚վի, օգիանօսաան ագրնթրլարը, վէ եաղմուրրն միգտարը հաւա ի իպլիսնէ նէ՚ թէ՚սիր էտէր։

4. ՏԷՕՐՄԻՆՆԻԼ ԱԼԿԷՊ ՕՔԻԱՆՈՍ ԱԳՐԻՆԹԼԱՐԸ ՊՊԸ։ Ագրինթը խաթի ը խոխվանդն հարաբէթի վէ գուիպի ալմիլէրին պուրուտէթի արաբանաա միպատէլէ վասը-թասը օլուպ, ագալամ ի հարբէյէ պուրուտէթ, վէ ագալամ ի պարիտէյէ հարաբէթ էկօթիւմքէլ հէր օղրատաղը ալմիմին հավասը մի՛թէտիլ դէլբր։

Քէօրթէդ, Հըմայէր վէ Հաֆոն ագրինթլարընդն օղրատաղ-լարը մէմալիք իւզէրինէ օյան թէ՝սիրէրինդն ատաղա պահա օլունմը ապը։

3. Պէչինճի ալկէպ ԵԱՂՄՈՒՐԸՆ ՄԻԳՏԱՐԸ ՊՊԸ։ Մա-յուն պուխարա թէհավվիւլիւ էմնասընտաա հարաբէթ ի մահսուսէսինին պիր պէօյիւք գրսմը նապէտիտ եա՛նի հարաբէթ ի՛ աթիլէ օլուբ, վէ մէգթիւբ պուխար համմուր հալինտէ թէբրար էնտիրտէ՝ հարաբէթ ի՛ աթիլէ թէբրար հարաբէթ ի մահսուսէ օլուբ։ Իչէնէ պու հէնիկամաա հա-վանդն ատէրէնէ ի հարաբէթի պիր ադ եին քսէլիր։ Հա-վանդն պու թէպէտուիլ ի հարաբէթի սօղուդ իգլիմ-լէրտէ քէսրէթլէթ եաղմուր եաղաբդը սէրբաաա էյիճէ հիաա օյունուբ։

Պիր մահալին հավասը պա՛ղէն թէպէտուիլ էսէրսէ տէ, էքսէր վագրթլարա նապարէն սէնէվի հարաբէթ ի մի-թէվասիթէսի սէրէճէսի սաղիթ սայբրա պիկիր։

Թալէպ անիի իւլ պէյան հագա՞իդ ի էսասէյէյի փիշ ի նապարաա թուտարդը հայտէ, վագրի օլարդը ալչարդն հավա ի իգլիմիսինին արփամ ը մահսուսէսինի անկլայա պիկիր։

Ցէրէճէ ի հարաբէթ իլէ բիւգիւար վէ բութուպէթ հագգընտաքի հագա՞իդ ի էսասէյէյէ կէօբէ, Գայի-ֆօրնիանդն հավա ի իգլիմի նասրլ օյնագ կէրէք խաչ-յինի հագիգաթ ը հալ իլէ թաթպիգ էտէլիմ։

ՇԷՆԼԻ ԳՈՒՖԷՐՆԻԱՆ ՀԱՎՈՒԸ։ Պահր ը մուհիթ ի քէպիր գէյրբընտաա վագի՛ չինտի Գայիֆօրնիաա 50 իլէ 60 տէ-բէճէլի էքի խաթի ը թէսավի ի հարաբէթ արաբանա տիւչիյինանդն, սէնէվի հարաբէթ ի մի-թէվասիթէսի 50 տէն եօգարը վէ 60 տան աշաղը ատրեճէտտ օրնա-սը լայրմ կէլիր։ Հագիգաթ ը հալ տաբիր պէօյլէ տիր։ Զիրա Սան Ֆրանսիսգո չէհրինդն հարաբէթ ի մի-թէվաս-սիթէսի 54, վէ Սաքրամէնթօ ծնրնքի 59 ատրեճէտ տիր։ Միէրբա նէվատա տաղլարը եիւքսէք օլատ-գլարընդան տանա սօղուդ օրնալարը լայրմ կէլիր։ Ֆիրնագիգա պուն-գարատա հատատ ը սէրճ 9,000 այագ եիւքսէքտէ տիր։

Սաքրամէնթօ վէ Սան Եօսքին նէհրլէրի գէյրբընտաա վագի՛ օրալարը օգնատօտան տաղլար իլէ պարբրմէր օլ-ատ-գլարընդան, օրալարաա եագ վէ գրչ ատէնիզ սէվա-հիլինդէն գէյրատէ սրճագ վէ սօղուդ օրնալը լայրմ կէլիր, հէմ տէ էյրդէ տիր։ Զինդի Սան Ֆրանսիսգոտաա էն գէյրատէ սօղուդ վէ էն գէյրատէ սրճագ պարբրն հարա-բէթճէ ֆարդը 8, Սաքրամէնթօտաա իսէ՝ 28 ատրեճէ տիր։

Գայիֆօրնիաաա, մէտարա եագրն օլարդը ճիհէթիլէ, եագրն բէյրամ ը թիճարէթին էվ գրչն բէյրամ ը մի-ճարէթի մունաբիսի իլէ բէյրամ ը մուխթէլիֆէյնին էս-մէսի լայրմ կէլիր։ Հագիգաթ ը հալ տաբիր պէօյլէ տիր, յինդի օրատատ՝ եաղատա յարգի, վէ գրչատա զար-պի բիւգիւարբար էտէյի խատէր վերիրյօր։ Շարգի եաղատ թիճարէթի բիւգիւարբարը Գարա վէ Միէրբա նէվատա տաղլարընդը հավի Նիմալի Ամերիգա գրթա՛ ի՝ ադրիմէսի իւգէրինդէն կէչտիրլէրի ճիհէթիլէ, Գայիֆօր-նիայա վարը օլուճանայա տէկին բութուպէթլէրինի զայպ էթմէկէրի, զարպի բիւգիւար խէ՝ Պահր ը մուհիթի ի քէպիր իւգէրինդէն կէչտէյի իչին, օրայա բութու-պէթի օլարագ եէթիշմէսի իճապ էտէր։ Հէմ տէ ֆիլ-վագի՝ պէօյլէ տիր։ գիրա սէօյլենէյօր քի օրատա Մայիս իսկ Թշրին ի սանի արաբանա տիւչիյ գուրագ տէնի-լէն միւտէթտէ եաղմուր նատիր իւլ նիւզուլ, Գեա-նուն ի էվվելէնն Նիսանատէք օյան միւտէթտէ խսկ՝ եաղմուր քէսիր իւլ նիւզուլ տը։

ՊԱՊ Ը ՍԱՏԻՍ

'ԱԼԱ՞ԴԻՄ Ի ԷԼԷԿԹՐԻԳԻՅԻ ՎԷ ՀԱՎԱՏԻՍ Ի ՄԱՆՁԱՐԻՅԻ

1. Ճօղրաֆիա ի թաստի՛խտ պու 'ալի խուսուսան պահա էթմէկը տատէթ օլմամը իսկ տէ՝ իլմ՛ի հա-վատա ի ճէվվ իկէ 'ալագ ալարը պուլունարընդան, պուրատա անկէրէն մուխթասարտա պահա էթմէկը միւնասիպկէթմէն՝ արի տէ-յիկ տիր։

2. 'Ալա՞դիմ ի Էլէկթրիգիյի։ Էլէկ-թրիգին մահիյէթի հագգընտաա օյան ճիհէթի մա՛նի մանթը-մրդ, անդն մէճանդն սէյյալէ թա՛պիր օ-լունան չէտատա պիր գուվվէթ օլարդը պիրմէքդէն 'իպարէթ տիր։ Գու գուվվէթ սալպ ու սէյյալ պիր-ճիհէթի էճամմ ը թաա-պի՛էյտէ մէվճուտ օլուպ, էնամ՝ ի վասայիթի, եա՞նի տէյդ, հարաբէթ վէ 'ամէլիյաթ ը քիմէկվէյէ իլէ թամ-բրիք օլունուբ։ Ֆագատ պու վասայիթին էլէկթրիգին թամբրքընի նէտէն մանճիպ օլարդը պիրմէյիր։

Գուվվէ ի էլէկթրիգիյէ թամբրիք օլունուգատա՝ ա-սարը բէյ իւլ 'այն միւչահէտտ օլունուբ, վէ պա՛դէն չէգ գուվվէթի, պա՛դէն տաբիի մուգարրաթը օլար։

Գուվվէ ի էլէկթրիգիյէ մանճիպէ (մանպէթէ) վէ սա-լիպէ (մէնֆիէ) օլարագ իքի նէվ՝ տիր։

Պիրինտէ մանճիպէ վէ տիկէրինտէ սալիպէ պուլունան իքի ճիսմ՝ էլէքտիկէրինի ճէզգ էտէրէր, վէ պիր պիրլէրինտէ եագրն կէթիրիսիրլէրինտէ, համի օլատագարը էլէքթրիգ չօգ օլար-դը հայտէ հէր պիրի քէնտի հավի օլարդը նէվ՝ էլէքթրիգատէն տիկէրինտէ վէրիր։ Գու մուպատէյէ պիր տիրա՞ թ ը ֆէվզ էլ 'ատէ իլէ վուգուտ պուլուպ՝ չէրաբէ վէ փամ լայրը հուսուսէ կէթիրիր։

Էլէքթրիգ՝ պա՛գը մատատէլբատէ, մէպէյա՝ մա՛ամէնէլբատէն, սուսան, ագանչարատան, ֆիտանչարատան վէ ատէ՝մին վիճու-սինատէն, 'ագիմ սուհուլէթլի կէչէր, վէ պու մատատէլէրի ՄՈՒ-

Պիր մահալին սէնէվի հարաբէթի ի մի-թէվասիթէսի սէրէճէսինին սա-պիթ գայմասը հագգընտաա նէ՞ սէնիթիմիշ տիր։

Գայիֆօրնիանդն հավա ի իգլիմի հագգընտաա նէ՞ սէնիթիր։

2. Սէյլյալ ի էլէքթրիգ հագգընտաա նէ՞ սէրէճէ մա՛նի մանթ ըմշդ վար տիր։ Գա՞ղ նէվ՝ էլէքթրիգ վար տիր։

Մուտիլ վէ զայրի մուտիլ ճիսիմէրի սէօյլէ։

ՍԻԼ Ի ԷԼԷԿԹՐԻԿ եռխօտ ՆԱԳԻԼ Ի ԷԼԷԿԹՐԻԿ տէնիր, պա՛զը մատուէլիրուն տախի մէսէյա, պիլլուր, իսկէ վէ հավատան սու՛ուպէկի Ի 'ադիմի իկէ կէչիր։ պունպարա տա ՂԱՅՐԻ ՄՈՒՍԻԼ Ի ԷԼԷԿԹՐԻԿ եռխօտ ՂԱՅՐԻ ՆԱԳԻԼ Ի ԷԼԷԿԹՐԻԿ տէնիր։ Էն գիյատ զայրի մուսիլ մատաէ գուրաղ հավա տբր։

3. Ֆիռէլ Ի ՀԱՎԱՏԱ ԷԼԷԿԹՐԻԿ։ Ֆիռէլ ի հավատա հալ ի սիւքիւնէթատ պուլունան էլէքթրիկ ի թատի՛ռէն մա՛տա, էքսէրիյա մուճիպէ օյուպ, անճագ եաղմուր եախօտ գար նիւզուլնէ, սալիպէյէ թէհավիլլ էէն պիր միգտար էլէքթրիկ տախի մէվճուտ տբր քի, անա էլէքթրիկ ի մութլադ թէսմիյէ օյունուր։ Էլէքթրիկ ի մութլաղըն չիտաէթի կիւնէն վագթնա վէ սէնէնին էյամնա կէօրէ մուխթէլիֆի տիր։ Եիւքէքատ իզտիյատ պուլուր իսէ տէ, աչաղրատա, սահ՚ն ը արզատան պիր գաչ այագ իրթիֆա՛ա գատատ, հիչ զուհուր էթմէդ։

Ֆիռէլ ի հավատա էլէքթրիկ ի մութլաղ զուհուր էթմէսինին սէպէպի էյիճէ մա՛լիւմ օյմամըշ իսէ տէ, զանն օյունան պիր չօգ սէպէպէր արատնուտա սահիսէպի սէպէպէր, եա՛ն հավանդն իքի զրամը արատնուտա եախօտ պիր զրամը իլէ սահ՚ն ը արզ արատնուտա տէլք վուգու՛ պուլմասը, ֆիռէլ ի արզին մուսթէկիթի գրամպարնատա տէրէճէ ի հարատէթին զայրի միւսավի օյմասը վէ բուհուպէքինին թէքսսիֆ վէ պուլատա թէհավիլ էթմէսի զկրէ չայան արբար։

4. ՀԱՎԱՏԱՏԱ ԷԼԷԿԹՐԻԿ։ Հավա պէրրաղ վէ գուրաղ օյուուգատա զայրի մուսիլ օյարզընատան, էլէքթրիկ ի մութլաղ պէօյիւք չիտաէթ քէսպ էաէճէք տէրէճէատ թէճէմմիւ՛ էաէմէդ։ Ֆագատ պուլուր թէչէքքիլ էթմէրքա՝ սույուն զէրրաթը հավայա տատրլրլրպ անը մուսիլ գրլար, վէ պուլուրնը սահ՚ն իւսթիւնատ էլէքթրիկ խայլճա չիտաէթ քէսպ էտինճէյէաէք թէճէմմիւ՛ էաէր։

5. ԲԱ՚S ՈՒ ՊԱՐԳ (կէօք կիւրէմէսի վէ չիմէք)։ Հէր պիրինատ այրը պիր նէմ՚ էլէքթրիկ պուլունան իքի պուլուրնը պիր պիրինատ թէկարրուպի էանատնուտա, հէր պուլուրնատքի էլէքթրիկ պուլուրլրը պիրի պիրինատ էն եաղըն թարատիարրնա թօփանը, վէ պարատա պուլունան զայրի մուսիլ հավանդն միւմանա՛ռրնա զարկպ կէրէճէք տէրէճէատ թէճէմմիւ՛ էթմէրքէրինատ, իքի նէմ՚ արատնուտա պիր միւպատէլէ վուգու՛ պուլմադլէ, բա՛տ վէ պարգ տէտէյիմիզ կիւրէյէր վէ փարլայը հուատլէ կէկիր։

Պա՛զէն պուլուրնը իլէ եէր արատնուտա էլէքթրիկ միւպատէլէսի վուգու՛ պուլուր քի, էլէքթրիկ սա՛իդ (երլրլրրլրմ՚) հարնատ պուլուրնատան եէրէ էէեր, վէ եէրատէն պուլուրնա չրգաք։

Բա՛տ, եա՛ն կէօք կիւրէմէսի, պարգընն հավայր ֆէվվ էլ՚ատ սիբ՚ամբէլ չագզ էթմէսիյէ հավատատ հարբ օյան պօշ եէրի տօրատուրնագ իչիւն հէր թարատիատան ֆէվվ էլ՚ատ սիբ՚ամբէլ հիւՀատ էաէն հավանդն թէչատատմի տէսի տիր։ Զկյատ իչիմի-զազ ը հավատատան (սէտատէն) զկյատ տէրի՛ իլ վիւսուլ օյարզընատան, բա՛տատան էվվէլ պարգ հիտ օյունուր։ Էն չիտաէթի բա՛տ ատնճագ օն միլ մէտատիչէտգ էրէչտիրմէնէն, պէօյիւք թօփարրատ սէսինատէն ազ մէտատիչ գամ՚ էաէր։

6. Զարսիօնատ գամիլինճէ, պարգ ՊԱՐԳ Ը ՋԷՆՃԻՐԻ, ՊԱՐԳ Ը ՍԱՅՀԱՎԱՎ վէ ՊԱՐԳ Ը ՔԻՒՐԷՎ Ի օյարզագ իչ նէմ՚ տիր։ Ասրրմրզատա պու իչ նէմ՚է տատա իքի նէմ՚, եա՛ն ՊԱՐԳ Ը ԵԱՐ, վէ ՊԱՐԳ Ը ՎՈՒԼԳԱՆ ՝իլալվէ օլունմրշ տբր։

Պարգ, ֆէվվ էլ՚ատ սիբ՚ամբ ը հարէբէթի ճիէթիլլէ թաբրպի իւզէրինէ տիւչէն հավայր սրզրտրրրպ քէսիքի գրլտրզը հայատ, իսթիղամմի իւզրէ կիթմէյէ պէօյիւք մուճանա՛ամ պուլուր, վէ պու սէպէպէ եանատան եանա կիթտիչնատէ, ա՛նա ՊԱՐԳ Ը ՋԷՆՃԻՐԻ տէնիր։

Պարգ ը սահ՚ամի պարգդն էքսէր վուգու՛ պուլան նէմ՚ի օլուպ, կէնիշ պիր զրթա՛ պուլուրնը չէքլ ու հէյէթինի կէօսթէրէնէք տէրէճէատ եայրմրշ պիր սահ՚ա՛ նուր հայինատ կէօրիւնաիլիչնատան, անա ՊԱՐԳ Ը ՍԱՅՀԱՎԱՎ տէնիրմշ տիր։

Պարգ ը քիւրէվի սահ՚էյանն կիւլլէ չէքլինատ օյուպ չօգ տէ՚ա՛ միւչահէատ օյունմրշ տբր։ Մր։ Զայմրրա 1749, Թրչրնն ի սանի 4 տէ Մոնթէկիւ Նամ սէֆինէտէն իչ միլ ուզագ օլարագ սուլան սահ՚ն իւզէրինատ՝ արապա թէէքրլէի կիպի կիտէն, սէյիրմեն թաչը ճէսատնթինատ մավի պիր սահ՚էչ կիւլլէսինի կէօրմիչ քի, կէմիյէ էլլի արշեն եաղաչարգատա՝ ատուտէն եիւճէյիպ տէչէթի պիր թարգատ փաթլամըշ վէ կէմինին զապկէ տիրէյինի փարչա փարչա էթմիշ տիր։

ՊԱՐԳ Ը ՆԱՐ (բա՛տարզ չիմէք)։ Պու նէմ՚ պարգ հավանդն մուսիլ ի էլէքթրիկ օյանպանա սէպէպ օյան բուհուպէքին սէյայէ ի էլէքթրիկիյէի պուլուրատան թէկ թէկ ֆագամ խաֆիֆճէ չզարարրզինա համ օյունուր։ Ֆագամ պա՛զրլարրն զաննընճա պու նէմ՚ պարգ փէք ուզագատա վուգու՛ պուլան պարգընն հավատա ինի՛քեատ տբր։

ՊԱՐԳ Ը ՎՈՒԼԳԱՆԱ։ ԱՖՐԷՖԻՆան պիր տատրն փիւսքիրմէսի սրրպարատա պէրքեանը գուրպինատ հէյատէթի չիմէք չաղտատը իլէ կէօք կիւրէմէսի վագի՛ օյուր քի, պու նէմ՚ չիմ-չեքլերէ պարգ ը վուլգանան տէնիրիր։ Ամէրչէֆինան տատատան չրգան պուխարրն սիբ՚ամբէլ թէքէսսիֆ էթմէսի պու ՝ադամ՚ինն սէպէպ ի զուհուրի զանն օյունուր։

Պարգ պա՛զէն թուրուճնի, պա՛զէն պէյատ վէ պա՛զէն մավի ընկնատ օյուր, վէ պու իսթիղամի ը ընկի սէպէպի հավանդն իսթիղամի ը բուհուպէքի վէ քէսսիֆէթի տիր։

Էլէքթրիկ, երլրրրրպ հարնատ մուրբ էթմտրի զէմանի, իւզէրինատ կէչմէք իչիւն էն գիյատ մուսիլ օյանն մատատէի, մէսէյա՝ մա՛տէնդէրի, վէ պուհնար պուլունմատրգնա՝ նէմնաք ճիպէրի սէչէր։ Երլրրրրպ տօրուտան տօրրուա հարատ կէչմէ-սինէ եօլ օյա պիլէ ան մուսիլ մատատէի տատի սէչէր։ Իսմի սահ՚ն ը արզատ էթրաթրնա նիսպէթէն եիւքսէք օյան ճիսմ մուսիլիի հէր նէ տէրէճէատ օյուրսա օյաուն, մէսէյա՝ քիրատ գուլլէսի, պինա, ազամ (պախուտաուս թէք ազամ), կէմինին զապկէ չրգատզու։ Օվանրն օրթատանատ պուլունան հայման վէ գարանրն պիր եիւքսէք նօգիսարնատ պուլունան ատէմ, երլրրրմրն իսապէթինէ միպիթէյա տբր։ Պու ճիսմէ իլէ զայրի մուսիլ պիր ճիսմ սահ՚ինատա պուլունմագ՝ մուսիլ պիր ճիսմ սահ՚ինատա տուրմադատան էվվա տբր։

Երլրրրմ իսապէթինէ պա՛զը ճիսմէր գիյատ միպիթէյա տբրլար։ Մէսէյա Վէնէսիկատ վագի՛ Սան Մարգօ գուլլանինէ տօգուգ տէ՚ա՛ երլրրրմ իսապէթ էթմիշ տիր քի, պիր տէ՚ֆ՚ատնատա մէգիբր գուլլէ քեսմրկնէ եանրպ իսարպ օյմուշ տբր։ Ֆագամ 1766 տա պու գուլլէ, իւզէրինէ ճագիպ ի պարգ թէսմիյէ գրլրնան տէմիր չրգատգլրպ վագ՚ օյունատուգատան սօնկա, երլրրրմատան մանճուգ գարմիշ տբր։

7. Ճագիպ ի պարգ։ Շեհնէչլին սէչյալէ ի էլէքթրիկ-գիյէ օյարզընր իկ էվվել քէչգ էէն Ֆրանքլին նամ՚ մէչհուր Ամէրիգայը ՝ապիմ, սա՛իդանդն գուվվէ ի մուսրրիպէսինի տէֆ՚ էթմէք վէսատիճինի տախի իսթիքրա՛ էչլէսիչ տբր։

Ճագիպ ի պարգ պէչթի պինայա եագրն վէ անատն պիր ազ եիւքսէք վագ՚ օյունուր տէմիր չրգատզու տբր քի, աչաղը ուս-

3. Ֆիռէլ ի հավանդն էէրթրիկթի թա՛րիճ էչլէ։
4. Պուլուրթարատա էլէքթրիկ թօփանմասքը թա՛րիճ էթ։
5. Բա՛տ ու պարգդն սէպէպի նէ՚ տիր։
6. Գա՛ն նէմ՚ չիմէք գար։
Պարգ ը զէնճիրի նէմ՚է նէչէթ էտէր։
Պարգ ը սահ՚ինճէ, պարգ ը քիւրէվի վէ պարգ ը նարի նէ՚ տիր։

7. Ճագիպ ի պարգ նէ՚ տիր։

ճու. եէրթ կէօմիւլիւր, վէ տիվրի պիր գաչ թէյտէն 'իպարէթ օլան եօգարը ուճու. թէղ փասլանմադ մա'ամէնէն եափիլլը։

Պինտա վա' օլունմըշ էյի պիր ճաղիպ ի պարդ, նրաֆ ը գուիթը պինտան եօգարը ուզանմըշ գրամնդն իքի դաթը օլան պիր ա՝իրէյի երլորրմման մուհաֆազա էտէր։

Գու. ալէթ էպնիյէնին քէրէմէթսիզլիյէն զկյատ մուսիկ օլաը. իչիւն պարդը ճէզգ իլէ եէրէ կէչիրիր։

Պաղատէքի թասվիր չիմէյին սէյլատ ի էյէքթրիգլէ օլուպ օյմարդրնը թանգիզ էմմէք իչիւն Ֆրանքլին նամ զաթին իթրա էթմէյի թէրիզլէնին սուրէթինի կէսմէէրիր։ Ֆրանքլին հավատա կէօրիյէն պիր պուլութա սոզրու. ճանիֆէտէն մա'մուլ պիր ուչուրթմա ուչուրտու, վէ ուչուրթմանդն սիճիմինի եէրտէ քէնտինէ եազին օլան վէ էյէքթրիգ ճէմ' էտէն պիր գապա բաղի էթմի։ Գաղը պուլութատան կէլէն էյէքթրիգ իլէ սոլուտրատան սոնրա, պու. էյէքթրիգ վասրթասրյէ 'ատի էյէքթրիգ իլէ իթրա էտիլէն 'ամէլլերի իթրա էտէ պիլմի։

8. Հավատա մէղճուտ սէյլալէ ի էյէքթրիգլիյէնին միգդարը, խաթթի ը խսթիսատան գուիթպարա կիսիտիրճէ, հարարէթի վէ զէյտ միսիլլու, թէնեղիւս, վէ սահդ ը սրդատան եին քէչիրճէ թէղայեիւտ պուլը։

Խմի բա'տ ու պարգ էր եէրտէն զկյատ մինթադա ի հարէյէտ չէտու վէ չոգ օլուր։ Ֆագատի ֆէրու. սէվտիրի միւսթէհանա օլուպ, օրատա բա'տ ու պարգ ատա մուգու' պուլմադ։

Մինթադա ի հարէյէտէն գուիթպա կիսիտիրճէ պու. հասիսէլէր հէմ ազալրրար հէմ խաֆիֆլէշիրլէր, հաթթա գուիպդ եազրն պա'զր սէմմէլէրատ ատա մուգու' պուլմազլար։ Ֆարօ ատազարդնատա բա'տ ու պարգ նատիր մուգու' պուլուպ, նրլորրմրն պիր կէմէտ խատարը մուճիպ օլաը իշիսիրմիշ տիր։

9. Հավատա էյէքթրիգ գուվվէթի օլաը. Հարտ, գարարը ազանմադ պա'զը 'ատա՝իմ ի էյէքթրիգլիյէ միւահէտ օրունուր, մէսէլա, եազմուր վէ գար եազրը վազրմիտատա օլաը. կիսի հավա էյէքթրիգլէ մէմու. օլաը. Հարտ, զայրի մուսիկ ճիսմէրին, հարտատա պու. միսիլլու ճիսմ իլէ իհամէ օլունան մուսիկ ճիսմիէրին, ուճուհատա էյէքթրիգ սարը պիր 'ալէվ չէքլինտէ կէօրինիր։

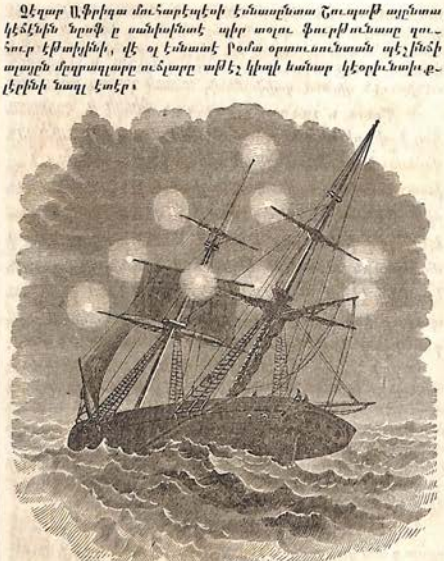

ՍԱՆԹ ԷԼՄՈ 'ԱԼԷՎԻ

կէմիճիլէր նուրու, եախատ Սանթ Էլմո 'ալէվի տէնիլէն 'ատամէթ պու. նէմ' պիր 'ատամէթ օլուպ, պա'զը կէմիճիլէր ատը պատթ ու իպգալ նիչանը 'ատտ էտէրլէր։

Գօլօմպօս վէ Մաղալլան պա'զը սէյր ու սէֆէրլէրինատ Սանթ Էլմո 'ատամէթինի կէօրմիւշլէր։ Մր. Ֆօրպին 1696 տա միւշահէտ էյլէտիի մէգրիւր 'ատամէթի չէօյլէ վասֆ էտէր։

"Կէօք պիրտէն պիրէ քէսիֆ պուլութիար իլէ սէմր օյունտրգտա, պօրա չրգար խէվիֆինէն ճիւմիկ եէլքէնկերի պաղլամարտ։ Կէմիտէն տիրէքերի վէ չրգուզարը ուճունտա օթուզատան զկյատ Սանթ Էլմո 'ալէվերի կէօրինմէյէ պաչյատը. պիրիսի, ան ատուզ փարտատ ուզունդրդրնտա օյարագ, զաղիչ չրգուզրնդն պատնիմատրնտ գօնմուշ իտի։ Անը կէթիրմէք իչիւն կէտնէրտիյիմ կէմիճի եօգարը չրգարդրնտա, բուիռպէիլի պարտիրն եանտրդրնտա իշիսիէն սէս կիսի պիր սէս իշիսիմիշ տիր։ Գատանիմանդն չրգարրմատրը էմր էմտիյմատ, մէրգում էմրմի իթրա էտէր էմմէզ, սաթէչ պատնիմատէն զաղիչ չրգուզրնդն պաչրնտա չրգար. արթը օրատատն գալարրրմատ միւքրն ատյիկ իտի։"

Ամրալ Սանթ տատի 1807 տէ Փանտատա քէօրվէզինատ Գօրնվալիս նամ կէմիտէ միւահէտէ էյլէտիի Սանթ Էլմո 'ալէվի հագդրնտա, "Օվ գատար փարլար իտի քի. կէօվլիքէտ պիր պիրիսիդն եին զինինի կէօրէ պիլիր իտիք." ատր։

10. Շանգագ ը շեռտալի։ Գու. 'ալամէթ, մուխթէլիֆ տէրէճէտէ կէճէրլէրն չիմալտէն սէմթ իւր ըէսէ տօղրու չրգան վէ սէօնիւզ փարլատագտա օրան նուր տրը քի, չօղ տէֆա փարլագ վէ էրլանը 'ալէվ կիսի ճիհէթի ի չիմալրյէտ կէզ եին զինինի միւնէվվէր գրլար։

Գու. Հատիսէ ճէնուզի նրաֆ ը քիւրէատ տատի վաղի' օլուպ, շանգագ ը ձէնուոգի թէմիլյէ օլունուր։

Գու. չաֆագլար պա'զէն ֆէնր պտրնլրզը կիսի սէօնիւք վէ եայրլմրշ պիր զկյա կէօրինիր չիւատ, պա'զն տատի նուրատան պիր քէմիր իւզերինատ չու'ատան 'ատատալար չէքլինտէ միւահէտ օրունուրյար։

Պա'զն տատի չաֆարն չու'ալարը չիմալի ուճուգրն հէր

8. խաթթի ը խսթիսատան գուիպդարա տօզրու. էյէքթրիգին միգդարը տրթա՝ր մը էյտիրը մի։

Բա՝տ ու պարգ մինթադա ի հարէյէտ՝ մի, եախատ մինթադա ի միւնձէմիսատ մի չոգ գաղի՝ օլար։

9 կէմիճիլէր նուրտրը թա՝տրիի էյլէ։

10 Շանգագ ը չիմալէյի թա՝տրիի էյլէ։

Շանգագ վէ ճէնուզի չանգագլարն էյէքթրիգ 'ատամէթի օլուռգլարդա տելիլ նէ՝ տիր։

պիր նոգիաբանան չորրով կէաքաէ պիր նոգիաաա թօխանքը կիպի հիւքսէխքնէ պիր պիրէրինէ թէկաբրուպ էաէրէր, վէ պէօյէ թէգաբրուպ էթմէքլի նուրան պիր թաճ հէյէմինի քէսպ էաէրէր։

Շիմալի վէ ճէնուպի չաքիագարքն էլէքթրիգ 'ալամէթի օլարդլարը գանն ը գալիպ տիր։ Պունարքն զուհուրի իլէ թէլէկրաֆ խաթիլարընաա պա՚զէն խութութ ը թէլէկրաֆիչէյի պաթարիասրզ օլարագ իշլէթմէյէ քեաֆի պիր գուվվէթի էլէքթրիգ սէյլանը զուհուրա կէլիր։ Պա՚զէն տաճի պու սէյլալէ թէլէկրաֆ չէքէն մէ՚մուրը սարբարը տերեճէաէ գուվվէթի օլուր։

Շաֆաղ ը չիմալի պիզիմ իչին անճաղ ճալիպ ի նաղարը թէ՚անճիպ իսկ ատ, չիմալի տերեճաթ ը 'արգաա պուլունանպար իչին գրչին ուզուն կէճէլէրինաէ կիտնէ էերինի խութարը ճիհէթլի, փէք գա՚խէլի տիր։ Պու չաֆաղ մինթաքա ի հարրէ սէմթէրինաէ նաատրէն միւ՚տէաէ օյունուր։ Լուճաին գալիին ճէ՚ չաֆաղ ը չիմալի Շիմալի Ամերիգաաա Ռուչինկիթ չէհրինին նրաքի իւն նիհարը գուրպինաէ էքսէրիյա չիմալի՚արգին 50 իլէ 62 տերեճէլէրի արասրնաա, փէքրասրբրին նրաքի իւն նիհարը գուրպինաէ իսկ՚ 60 իլէ 75 չիմալի տերեճէ ի՚արզ արաասնաա չօղ կէօրիսիր։

11. Հաղասիս ի մաճզարիցէ։ Պունարք գկյանրն քիւրէ ի հավասաան կէչմէսինաէն հուսուլ կէլէն 'ամա՚իալ կէօրիսիս չէր տիր։

Կրմ ի բուլէթ՚ նուր վէ պասարասն պահա էաէր։ Խնաղ Նիթիան գկյանրն էրվանը մուխթէլիֆիէաէն միւրէքքէպ օյարգնը քէչի էդէտ։ Գարանլրգ պիր օտանրն գահարը վէ էօրթիւրա փէնճէրէսինաէ ալարը պիր տէլիպ ճէնկիէն պէէթի (իւչ տաթիրը պիր գիվլուբ արը) գօյմագրէ չէմանի չու՚ա՚նը օտանրն իչէրիսինաէ պալար։ Շու՚ա՚մէնուրասն մինթէպիր օյարագ կէչիպ, էրվան ի սէպա՚ տէնիկէն ամիսէքի էէսի բէնկի կէօսթէրսի։ պէնէթչի, նիի, մավի, եէչիլ, սարը, թուրանճի վէ գրբիմրը։

Արը Տաուտ Պրուսթրը՚ եէսի բէնկէրաէն իչիւ, եաճի, գրբիմրը, սարը վէ մավի բէնկէր էսասի օյուզ, տիկիրլերի անչէրանէն նէչէթի էալէսիրնի քէչի ու իսպամ էթմիշ տիր։

Կէօյիւն, չիչէքլերին, սան պահարասա տիրրուպ բէնկի եափրաղար իլէ մուգէյէն օրմանարքն, ազալիմ ի հարրէ գուշլարընին փարրագ թիչլերինին, վէ՚ճասրլ ճիւմէ էհսանին էլվան ը մուխթէլիֆէ վէ մումթէգէսի՚ օ ճիսրէրին չու՚ա՚մի ը գիսպիչէնին պա՚գրարքն տիս գրէրինի պէչ՚ վէ պա՚գրարքն 'աբս էթճիչէրինաէն նէչէթի էաէր։ Պիր ճիսմ չու՚ա՚ի գիպինին էէվ ճիս գրէրինի՚ աբս էաէրսէ՚ պէչաղ, վէ ճիս գէսինի պէչ՚ էաէրսէ, օղասի բէնկաէ պէրբիսրար։

12. Հավասիս ի մանզարիչէ չու՚ա՚ըն ինի՚քհասրնասան, իչ էասսի էրվանա ինզհասինասան վէ ինքհասրընասան նէչէթի էաէր։

Խաթթ ը չու՚ա՚ինին ինքհասրը՚ օ խաթթին քէսքի պիր ճիսմանն կէչմէսկյէ թէկասրի ի խաթգասնի էթմէսի տիր։ Մանա, չու՚ա՚ըն սուասան հավաա, եաճսա կիտնէ պաթարքէն գուրու հավասասն սաթ՚ ը արզա եաղըն բուխուպէթիլի հավաա կէչմէսկյէ զրբրմասը կիպի։

13. Գաաս ու գուրաէ (էլքնի՚ սաչ՚)։ Պու հասիսէկյի, պուլասրքն թէքէսիգ իլէ թէհավիվլ էթմէկյի գաթճաբզլարը հավի օյան պուլութ եիւգիսիգ, վէ կիտնէ արգամրզա տիչէր պիր վաղ՚էկեթաէ պուլունասրբրմրզ հավաէ կէօրիսիրզ։

Թուխթութ ը չու՚ա՚կյէ գաթիրանճրզլարա տաթիլ օլմասրը իլէ, պիր մէնչուրասան կէչէր կիպի էրվանը սեպա՚յէ միւնգասիմ օլուրլար, վէ պու բէնկէր եաղմուր տամանճրզլարընն արա եիւգիսնէն կէօղիմիզէ՚ աքս էաէրլեր։

Եաղմուր չօղ վէ չէմա գալէթ փարրագ օյուուգասա, սարլ գալա ու գուգարն արչ թարաֆրնասա խաթիֆի բէնկի վէ միւնաբիս թէրթիպլի իքրնճի պիր գալա ու գուգան տաթի կէօրիսիր։ Պիր չէլլաղէանն եախսա ֆրսգիչէանն էնէն տու տամանճրզլարընասա տաթի չօղ տէֆ՚ա մէգրիսր հասիսէ կէօրիսիր։

Կիտնէչ ուֆուգա եաղրն օյուուգասա օվասա տուրան քիսմէյէ գալա ու գուգան նրաքի ը տա՚իրէ չէբրնասէ, վէ կիտնէչ ուֆուգասն չօղնա եօգաբր օյուուգասա պիր գալա չէբրնասէ, եաճի նրաքի ը տա՚իրէսէ էքսիք կէօրիսիր։ Պիզիմ տէրէճէ ի՚արգասա եաղ մէխսմնասէ էօյէ վաղքրնասա էէյիմ տաղմա կէօրնսմէզ։

Գալա ու գուգան պա՚զէն գամէրին չու՚ա՚ը իլէ տաթի վուգու՚ պուլուր իսկ ատ, չու՚ա՚ը մէղբիրն գա՚ճիպի էճիրէն վուգու՚ի նասիր, հէմ տէ բէնկի պէչաղ եախսա սաբրնա օյուր։

14. Ղ[illegible] էքիրը[illegible] [illegible] ի [illegible]։

Շէմանն զուրուպինասէ ուֆուգա եաղրն օյան հավա բուխուպէթինին թէքէսիգ էթմէսի իլէ տահա քէսիգ օյուր։ Շու՚ա՚ամ ը չէմն պու քէսիգ հավասան միւրաբ էթմէքասէ էրվան ի սէպա՚յէ միւնգասիմ օյուրլար։ Ֆագամ պէնեֆչի, նիի վէ մավի ճիւպէրին խութութը չօղնա միւնքսիր օյուուգարընասան, էվվէլքի խաթիգամէթլերինի օլ գասար թէպտիլ էաէրլեր քի, քիւրէ ի արզա եէթիչէմէյէրէք ճէվվի հավասա սայքի քեամիլն պէչ՚ օյանուրլար։ Գրբմրզը վէ թուրանճի ճիւպէր խութութ իսկ, սէմթ ը խաթիգամէթլերինի աղ թէպտիլ էթմէքլէրինաէն, հավասան սայքի էաքի խաթիգամէթլերի իլէ կէչկյ կէօք եիւգիսնէ զուրուպասա կէօրիսէն մանասաս բէնկի վէրիրլեր։

15. Դիօցիհն մաավ ըէնան։ Գիւրէ ի հավանրն ճիւմէթ թասգասարը պիր քէասիֆեթ տէյլի տիր։ Խութութ ը չու՚ա՚կյէ մուխթէլիֆ թասգասարասան կէչէրքէն, ազ պիր միգասրը միւնգասիմ օյուր։ Պէնեֆչի, նիի վէ մավի խաթթլար չօղ ինքհասր իլէ, խաթիգամէթլերինի թէպտիլ էաէրկ հավասա միւնթէչիր օյասուգլարը ճիհէթլի, հավանրն էճզասրընասա՚ աքսիվէրը օյուրլար։ Շու՚ա՚ըն պու միւնգասիմ խաթթլարը զայրի միւնգասիմ խաթթլարընա նիսպէթլի ազ օյուգ, խայլի հավասան կէչմէրկյէ կէօյ մավի բէնկի վէրիրլեր։

16. Հալէ ի սուրդրա։ Հալէ կիտնէչին վէ այրն էթրաֆնասա պա՚զէն միւ՚հէմէսէ օյունան միւլիվէն սա՚իրէյէ տէնիր։ Հալէ ի սուրդա խութութ ը չու՚ա՚կյէնին պուլութասա պուլունան տամանճրզլար միյանընասան միւրուր էթմէսինաէն նէչէթի էաէր։ Խութութ ը չու՚ա՚կյէնին պիր գրսրը տամանճրզլար ապասրնասան կէչմէքլէ, պիր գրսրը տաթի անչէրին սաթ՚էրնասան ինի՚քհասա էթմէքլի պիր պիրինէ դարբչմասրը սէպկպինաէն, մուխթէլիֆի բէնկէր նէչէթի էաէրլեր։ Հալէ ի սուրդա

Շաֆաղ ը չիմալի հա՚ճիր սէմթէրքաէ չօղ կէօրիսիր։
11. Հավասիս ի մանզարիյէ նէ՚ տիր։
Արը խաղագ դիսիճրնին թանգիգինաէ կէօրէ գկյանէնէ՚ն միւրէքքէպ տիր։
Արը Տաուտ Պրուսթրը բէնկէր հագգրնասա նէ՚ սէմթ տիր։
12. Հավասիս ի մանզարիյէ նէսաէ՚ն նէչէթ էաէր։
Խութութ ը չու՚ա՚կյէնին ինքհասրը նէ՚ տիր։
13. Գասս ու գուգաչ նի՚ճէ թէչէքքիլ էաէր։

Գաճէր գասս ու գուգանը հագգրնասա նէ՚ տէնիկյիր։
14 Ղ[illegible] կէօրիսէ բէնկ ի մուխասրը նէսաէ՚ն նէչէթի էաէր։
15. Կէօյիսն մավի բէնկի նէսաէ՚ն տիր։
16 Հալէ ի սուրդա նէ՚ տիր։

տա՞իրէսի ուֆաղ վէ աշքեաբ օրտուգտա, քիւրէ ի հաւանութն 'ատէմէն զկյատէ բուհմուպէնէ մէմիւռ օրաղ-ղընը էշ'ար էեմէկյնտէն, եաղմուրա 'ատամէթ սայբէր։

17. Հաւէ ի քէՒՒՈՐԱ։ Պու հալէ պէօյիւքլիւյիւ վէ գարբշէղլիքը ճիհէթլէ հալէ ի սուղրատան թէֆրիզ օ-լունտուգ, քիւրէ ի հաւանութն եօգաբը սէմթլէրինտէ ուֆանքդ պուդ տանէլէրի իկէ տօրս օյան պուլութատան կէշէն չու'ա'լերին ինքիսարընատան նէշէթ էատր։

18. ՇէՒՄՍ Ի ՔԵԱԶԻՈ վէ ՄԱՀ Ը ՔԵԱԶԻՈ։ Հավատա տօրչան ուֆանքդ գար վէ պուդ տանէլէրինտէն կիւ-նէշին եա այրն ինքիքեաս ը սուրէթի չիմանի սէմթ-լերտէ չօգ տէֆա միւշահէտ օլունուր։ Պու միւշահէ-տէ օլունան սուրէթ , չէմնին եա գամէրին մէգդիր պուդ տանէնքլէրինտէն ինքիքեաս էատն չու'ա'լերինն պիր հալէ տա՞իրէսինի գամ՞ էթմիքլերի եէրտէ կէօ-րիւնիւպ , չէմնի քեաղիպ , եա մահ ը քեաղիպ թէսմիյէ օլունուր։ Գաֆուտան փէրրի գրշ մէսիմինտէ Մէրվիլ ատատրնատա էօյլէատն պաչչրպպ պիր տա՞ալ տէվամ էատն պիր չէմնի քեաղիպ կէօրմիչ տիր։

19. ՀաՒՏԻՍԻ Ի ՍԷՐԱՊԻՇ (էրզամ սաղրամ) տաթհ ը արզատա վագ՞ էհամմէն խայպրնտան 'իպարէթ պիր հատիսէ ի հավանիչ օյուպ , չօգնա սրճադ վէ գում-տալ չէօլերտէ վէ օգանօսատա վագ՞ օյուր։ Ճիհամին մէգդիր խայպր պա'զէն օ ճիհամին մէվգի՞ ի ատլինտէն եա ատաղր եա եօգաբը , պա'զէն տատի եա մունդա-լիպ վագ՞էկյնտէ եա տալի վագ՞էկյնտէ կէօրինիր։

Ֆօգիօր Լուտմա պու հատիսէ հագդրնատա չէօյլէ եաղար։ "Պիր վատ՞ գուտալ օվատան 'իպարէթ օյան ճէնտալի Մրսրրէն ուֆաղ թէփէլէր իւզէրինտէբի քէօյլէրինտէ ուղաղատան էօյէ վագ-թը պաղրարգատա , պու քէպյէրին էվլէրի վէ աղտաղարը մունդա-լիպ վագ՞էկյնտէ օյարատ պիր կէօլ իչինտէ կիպի վէ օրիւնինիր-լէր։ Պու մէնդարէ ի խայպիչ փէք ատ սաբին վէ զատին օլ-մայրպ , միմիլտաթիմ սու իչինտէ կիպի թէչաթիւմտէ պուլուն-նուր։ Ի սէմթէ թէզարրուպ էտիլտիքէ , կէօլ կէօրիտնէն չէյ կէրի չէքիմ՞ կիպի կէօրինիպ , եինէ օ մէնդարէ թէքբար ուղաղատա միւշահէտ օլունուր։"

Ամիրալ Ամիթ ՊաՒր ը Ակֆիտ տա՞իր օյան քիթաբրնատա տէր քի , "Պիր քէրրէ չօգ սուսատը պիր արգատաչրը , կէօլ զանն էթմայի սույուն պիր թէգարրուպ էյլէտիքճէ թէպա'իւտ էթմիյինէ , 'Ադաղ գրլաղուզրմրդն կէչէրքն կէօլ կէօրմէ-յինիպ եէրտէ եինէ պիր կէօլ կէօրինիյօր օլարդընը կէօսթէր-մէյինմէ , իաքեաթ էտմէմտմ։"

Հատիսէ ի սէրապիչ ուտիրմիպ մէնդարէ ի խայպիչ քիւ-րէ ի հավա թատգալարրնն մունթիթլիթ քէսգիթմտ օյտա-լարրնատան նէշէթ էատր։ Հատանրն ատրդ պիր կիւնտ պիր օ-վանրն զրյատ ըսրնմրդ գուտաղ սաթհրնա եաղրն թատգատա-լարրը պին նիսպէ ուղաղ պուլունան թատգատալարրնատան զի-յատ ըսրնտարրընատա , թատգաթմ ը հավատ եէրտէն պիր ադ պիլ եօգաբը չրդրյարգատա քէսգիթի ի հատա սիրմ՞ի թէ-զայիւտ էատր։ Պէօյլէ պիր զէմանն ու մէքանատ եէրտէն ադ եիւքսէք ճիհամէն ատաղր ճիհէթլէ ինթիչար էատէն չու'ա'մ ը զրյատի քէտի խաթթ ը միւբուլրէրինտ միւվազի գաղամ կէ-չէմէյէճէքլէրի պիր թատգատա ի հատատա էրիչինճէյէտք պէր-ատվամ ինքիսարը էատրլէր , վէ հէմանն օ թատգատանան եօգաբը ճիհէթլէ ինքիքեաս իլէ եէրտէն կէլիր կիպի կէօգիսմիպ գէ վարբ օյուրրար։ Հէր կէօրտիւյիւմիպ ճիամ օ ճիհամէն կէօգիս-միպ վարբ օյան խաթթ ը չու'ա'մինն սօն խաթիգամ՞ի ճի-հէթինտ կէօրինտիյիւ իչիւն , տպիհ իւզ զկրբ հալ վէ մէվ-գի՞տէ օյան ճիհամին սուրէթի մէվգի՞ ի ատլինինն ատաղրընը-տա կէօրինիր։ Պու սուրէթի կէօրէն քիւսէ իտէ , սաբին պիր սույուն սահիլինտէ վագ՞ էհամմէն սուրէթինի ատաղը ճիհէթլատ եա՞նի սու տէրտնինտէ կէօրինմէյէ ադրմրդ օյուր-զրնատան , խայպրնը կէօրիւշ մէգդիր ճիամի սու իչէ մու-համ զանն էատր։

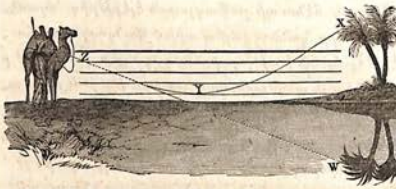

Պաղատէքի չէքլատ չու'ա'ի զկյանին x տէ պիր ճիամէն կէ-լիպ , պիր ադատան ինքիսարա պաչչարրը վէ ատնկրա y տա z է տօրրու ինքիքեաս իչէ w տա մէգդիր ճիամին սուրէթինի միմ'ադիս վագ՞էկյնտէ կէօսթէրտկյի կէօրինիր։

20. Մէսինա տրդաղընատա պա'զէն միւշահէտ օյու-նուպ ՖԱԹԱ ՄՐԿԱՀԱ տէնիկէն մէնդարէ ի խայպկյէ խաթթի ը չու'ա'կյէնին զայրի միմնթատամ՞ ինքիսա-ըընատան նէշէթ էատն պիր նէվ էզրամ սաղրամ տրը։

Պու մէնդարէ տրճադ վէ սիւքիմէթլի հավատա մէտտ ի էք-մէլ էտնատրնատա վուգու՞ պուլուր քի , պրդաղրն իքի տահիլինտ վագ՞ ճիամէ էհամմէն , մէսէլա գալէլերին , քէմէրլերին , գուլ-լէլերին , եվլերին , ազատարրն , հայվանդարրն վէ տաղրարրն միմ'թատտամ սուրէթլերի , հավատա վէ սուտա սաբլէրինտէ միմթաղրզ թարգատա կէօրիւնիրլեր։

21. Հավատա կէօրիւնիպ՝ խարիք իլ 'ատտ ճիամէր 'ատտա օյունան 'ատա՞իպ սուրէթլէր խուսուսի պիր ինքիքեաս իլէ պէօյիւմիչ վէ թէնհասիպ ի ատլինտի զայպ էթմիչ թատպի՞ ի ճիամէր խայպի տիր։ Պուլութատա պա'զէն միւշահէտ օյունան ատի սիրիսիս վէ 'ատքէր թա-պուրու , պուլութատ մուգատիչ տիչէն պիր թէփէտ օթրանան հայվանդարրն վէ քէնտի եօղարրնատա տէվամ էատն եօճնուարրն սուվէր ի միմ'ադիսլերի տիր։

Իքի ակյեան Պգօյիատա Պէն Լօմնտա տաղը թէփէտինտ տուրուպ , չէմանն զուրուպ էթմէսինի տէր էատրլերքէն , պիրի չաղ թարգիրնատա պուլութատ պիր քիքրիս իւզերինտ իքի պէօյիւք չէր կէօրիպ տիրէր արգատարրնա կէսթէրմի՞ , վէ կէսթէրրքէն , սուրէթլերին պիրիսի տիկերինին ուտուգունատ ուրուպ , փարտաղա սէյեանարը կէսթէրմի՞ տիր։ Պունդար չափգալարրը սալատարգատա սուրէթլեր տահի տիրէր միւչարկն հարէքեթ էթմիչեր։ Նիհայէթ հէր հարաքէթլերինին թաղիմինի եամմրչար։ Պու մէնդարէ պիր չէրեւք սա՞ամ սիրմիչ տիր։

22. Հավա չու՞ա՞մ ը զկյանինն ինքիսարընա փէք չօգ միւսա՞իս պիր հալտէ պուլունուգատա , սէկիրճի տիրպինքէ պաղար կիպի մէսաֆէ ի պա՞իտչի կէօրէ պիլիր։

Պաղդատ վագրթ ուղաղրգատան կէօրիւնմէյէն տաղրար կէօ-ռինինրլեր։ Վէ էնկին սահիլեր նիս քսէք մէվգի՞էր կիպի միւ-չահէտ օյունուրար։ Հիմայատ տիպիրէտ , Պէնիպատ օվա-սրնին պիր մէվգի՞ինտէն սա՞իր վագրթարատա հէչ կէօրիւմզ իքէն , հանանրն ինքիսար ը չու՞ա՞ճ միւսա՞իտ վագրթատատ միւ-չահէտ օյունմրչ տրը։

23. Գուիթպի սէմթլերտէ հալտա ֆէվզ էլ 'ատտ չօգ վէ մունթիթլիթ ինքիսարա միւսա՞իտ օյուրզը սրրատատ , սահէ ը տրզատա վագ՞ ճիամէրին 'ադա ու խայպրնը 'ա-ճիպ ու զարիպ թարգարատա կէօսթէրիր։

Գաֆուտան Ադօրզպի պու խուսուսատ սթիհէքի թաֆիլ-լարը վէրիր։

17. Հալէ ի քիւպրա նէ՞ տիր։

18. Շէմ ի քեաղիպ վէ մահ ը քեաղիպ չօգնա նէ՞թէտ միւշահէտ օյունուրար։

19. Հատիսէ ի սէրապիչէ նէ՞ տիր։

Ամիրալ Ամիթ պու հատիսէ հագդրնատա նէ՞ ատէր։

Անդն թէչէգքիլիմիս թա՞րիթի էլլէ։

20. Ֆաթհա մարկանա ատնիկէն մէնդարէ ի խայպկյէլի թա՞րիթի էլլէ։

21. Պէն Լօմնտա տաղրատատ կէօրիւնէն 'ատա՞իպ չէքլէրի թա՞րիթի էլլէ։

"Սկսած 1822 Հազիրան 19 տա, չէմ թէզգ էյ՚ատէ հարարէթ-լի խոյ։ Լ՚օնիւմուզ տիւչէն ուզագ տաճիլլեր մէվալի՚ի ասլի-յէլերինտէն պիրտէն պիրէ ան տէօրթ եա օն տէքիզ մլ պիզէ եազրն կէօրիւնտիւլէր։

Ուզագտա օյան կէմիլէրին իւզէրինտէ պէօյիմիւշ վէ մուն-զարլով պիր վազ՚իյէթ քէպզ էթմիշ սուբէթլէրի միւ՚ատէտ օյունտու։ Պա՚զէն տամամ պու սուբէթլէր կէմիլէրտէն փէք եօգարը, վէ փիւչիւք կէօրիւնիւրլէր խոյ։ Ուֆուգ ը բույէթ-տէն ադաղը օյան պիր կէմինին սուբէթի պիր գաչ տաղիզէ կէօրիւնտիւ։

Պիր կէմինին իւզէրինտէ, պիրի միւնգարլով վէ տիկէրի տալի վազ՚իյէթտէ օյարագ, իքի սուբէթի վար խոյ։ Պիր գաչ կիւն սոնկրա տամամ ուֆուգ ը բույէթտէն ադաղ օյան պիր կէմինին թէքմիլ սուբէթինի միւնգարլով վազ՚իյէթտէ կէօրտիւք։ Յոնա էվվէլի պունա պէնզէր խաղալի մէնզարէ կէօրմիշ իսէք տէ, պու տէֆաբի մէնզարէ սուբէթին վազ՚ինիյէթի վէ մէսաֆէնին պու՚ար ճինէթիկլէ քէպզ ի թէմէլիւլ էտէր խոյ։ Սուբէթ օլ տէրէճէ վազ՚որ խոյ քի, տիւրլին իլէ պազարդրմա, եէրքէն տիրէյինին մուֆրէտտարնը թէֆրիզ վէ փէտէրինին կէմիսի օյարդրնը թէչիսիս էլէտտա։ Թագվիմմիզ մուգայէտ օյունտուգտա սուբէթի կէօրիւնէն կէմինին պիզտէն 30 մլ ուզագտա, եա՞նի հատտա ը բույէթ խարճինտէ պուլունարը անկ-լայրլմը տրը։"

24. ՆԱՐ Ը ՔԵԱԶԻՊ պիր նէվ՚ալէվ օյուպ, չիրիւ-միշ ճիմլէրին չօղ պուլունարը եէրլէրտէ, մէսէլա պաճագլարտա վէ մուհարէպէ վուգու՚ պուլմուշ մա-հալլերտէ, զուհուր էտէր։ Եէրտէն պիր իքի արշին եօ-գարրտա փարլայրլ վէ ինթիզամսըզ պիր թարղտա հարէքէթ էտիպ, սէրի՚ան նագլէտիտա օյուր։

Պու՚ալէվ չիրիյէն նէպալթի եա հայվանի ճիմլէր-տէն հասրլ օյան զաղլարրն թուխթուչմանտան նէչէթ էտէր զանն օյունուր։

ՆԱՐ Ը ՔԵԱԶԻՊ

Նարը քեազիպ ուէնիլէն պու հատխէ ի թապի՚իյէնին կիւզել պիր՚նիւմունէսի, 12 պյագ պոյունտա էչքրինտէ վէ փէմ-պէ բէնքտէ օյարագ, 1821 տէ, Մայիս այլնտա, Ֆրանսանին Շոփել ո Ֆրանչ նամ մահալլինին պաթագլրընտա կէօրիւմիշ տիր։ Պու՚ալէվ սրճագ տէյիլ իմիշ իսէ տէ, օլ տէրէճէ փարլագ իմիշ քի անին զիյասը իլէ քիթապ օգունա պիլիր իմիշ։

23. Գուիթպի սէմիլէրտէ Գափուտան Ոգօրզլինին կէօրթիլիւ խոյալի մէնզարէլէրի զիքր էլլէ։

24. Նարը քեազիպ նէ՞ տիր, վէ նէտէ՞ նէչէթ էտէր։

ԻՄԹԻՀԱՆ ՎԷ ԹԱՐԻԹԱՑԱ ՄԻԻԹԷ՚ԱԼԼԻԳ ՍՈՒ՞ԱԼԱՐ

ՔԻՒՐԷ Ի ՀԱՎԱ

Քիւրէ ի հավանին էհէմմիյէթի նէ՞ խուսուսպարտա տրը։

Հավանին պա՚զը խասա՚իյնի սէյլէ։

Միզան ը հավա հավանին թաղեիգինի նէ՞ թարզ իլէ կէօս-թէրիր։

Միզան ը հավա իլէ տաղլարին եիւքսէքլիկի նա՞սրլ անկլա-ՀԼԻՐ։

Քիւրէ ի հավանին սաթն ը պա՚ռրտան տէրէճէ ի իրթիֆա՚ը քեամիլէն մա՚լի՚ւմ մի տիր։

ՀԱՐԱՐԵԹ Ի ՄԱՀՍՈՒՍԷ

Հարարէթ ի մահսուսէ նէ՞ տիր։

Միզան ը հարարէթի թա՚րիֆ էյլէ։

Սանթիկրատտէն գա՚չ տէրէճէ ֆանրէնհայթրն 90 տէրէճէ-սինէ միւտավի տիր։

Գա՚չ 212 տէրէճէսինէ։

Ֆանրէնհայթտան գա՚չ տէրէճէ Սանթիկրատտն 40 տէրէճէ-սինէ միւտավի տիր։ 32 է՚. 60 ա՚։

Սաթն ը տրզ գա՚չ մէնզա՚տան հարարէթ տաղ էտէր։ Պու մէնզա՚լարը զիքր էլլ։

Լն գիյատ հարարէթ տաղ էթմեյի մէնզա՚ հա՞նիրը տրը։

Մինթաքա ի հարրէտ, գարատա, տէրէճէ ի հարարէթի թէպէտտաբլ էթմէյէն հատտ օգիանուսա օյանքրինէն նէչինն զկյատ տաթհա եազրն տրը։

Քիւրէ ի հավա գա՚չ մէնզա՚տան հարարէթ տաղ էտէր։ Պու մէնզա՚լարը սէյլէ։

Պիր մէվզի՚ին տէրէճէ ի հարարէթի նէ՚չինն տէրէճէ ի՚արզա, տէրէճէ ի իրթիֆա՚ա վէ զուբպիյէթ ի պա՚ռրա մէրպուտ տրը։

Հարարէթ ի միթէվասիթէ նէ՞ տէմէք տիր։

Խուսուսէթ ը թէտավի ի հարարէթ նէ՞ տիր։

Լն չիտատէլի հարարէթ քիւրէ ի՚արզին հա՞նկը ճիէնթլէ-րինտէ պուլունուր։

Թապի՚ի մինթաղալար ըիաղի մինթաղալարա նէ՚չինն մի-թաղրզ տէյիլ տիրլէր։

ՐԻՒԶԿԵԱՐԼԱՐ

Ըիւզկեարրն պաչրրա սէպէպի նէ՞ տիր։

Սաթն ը արզրն մանթէրիթի մանալլերինն մուխթէլիֆ տէ-րէճէկլէրտէ հարարէթ ատմասը քիւրէ ի հավայա նէ՞ թէ՞սիր է-տէր։

Քիւրէ ի հավատա պաչրրա գա՚չ ճէրեան վար տրը։

Շիմալի նրագի ը քիւրէտ գուիթպտան խաթթ ը իսթիվայա էանն ըիս զկեար նէ՚չինն տոզրու չիմալտան էամչիպ, չիմալի չարգտան էսէյօր։

Քիւրէ ի տրզրն հարէքէթ ի վազ՚իյէսի մա՚ավիտ ըիւզկեար-լարրն ճիէնթ ի հուպուսպրնա նէ՞ թէ՞սիր էտէր։

Գուիթպի վէ իսթիվանի ըիւզկեարլարրն ճիէնթ ի հուպուպ-լարրնը սէյլէ։

Ըիյան ը թիճարէթի թա՚րիֆ էյլէ։

Նէ՞րէտէ էտէրլէր։

Նէ՞չինն պէրտէվամ էտէրլէր։

Ըիյան ը թիճարէթինն միւ՚ազիխնին պէյան էյլէ։

Պռ. մեն'ագիս բիւզկեար ուէվանլը՞ մը տը։ Նի՞չիւն։
Սաթ'ը արզ գա՞չ մենթագա ի բիյան թագսիմ օլունա պիլիր։
Մենթագա ի բիյան ը թիճարէթի, մենթագա ի մէտարը վէ մենթագա ի բիյան ը մուխթէլիֆէյի թա'րիֆ էյլէ։
Մենթագա ի բիյան ը մուխթէլիֆէյէ բիւզկեարդն ինթիզամ իւզրէ էամէմէսի նէտէ՞ն տիր։

ՄԷՎԼԻՄ ԲԻՒԶԿԵԱՐԸ

Մէվլիմ բիւզկեարը նէ՞ տիր, վէ նէտէ՞ն նէչէթ էտէր։
Նէ՞բէտպէ էտէր։
Պա՛որ ը Հինտաէ մէվլիմ բիւզկեարրնդն էամէսինէ սէպէպ նէ՞ տիր։
Պա՛որ ը Հինտաէ խաթթ ը խթիխանդն չիմալ թարաֆընտա մէվլիմ բիւզկեարը հա՛նկը ճիչէթտէն էտէր։
Խաթթ ը խթիխանդն ճէնուպ թարաֆընտա հա՛նկը ճիչէթտէն։
Գէրբի վէ պա՛որ բիւզկեարը թա'րիֆ էյլէ։
Կիւնտիւզիւն ունկիզ սահիլինտէ տուրուպ ունկիզ տօզրու պարտզդն հալտէ, բիւզկեար եիւզիւնէ՞ մի, եօխսա արգանա մը վուրուր։
Սա՛որ բիւզկեարլարընդն պայլրճալարընը զիքր էյլէ։
Գասրդա վէ պուլութ խորթումը նէ՞ տիր։
Պուլութ խորթումընը թէչքիլ էյնէն սու թաթլը՞ մը թուզլը մը տը։

ՐԻՀ Ի ՏԻՎԱՐ

Սիգլօն նէ՞ տիր։
Բէտֆիկտ վէ Բիտին գասլիրնճէ Սիգլօն նէ՞ 'սատ օլունա պիլիր։
Սիգլօնուն հէր պիր նրսգի ը քիւրէտ հարէքէթի վարկիսէվ հէյան պիր ճիչէթէ՞ մի տիր։
Շիմալի նրսգի ը քիւրէտ պու հարէքէթինդն ճիչէթինի սէյլէ։ ՀԷնուպի նրսգի ը քիւրէտ ճիչէթինի։
Բրն ի սէվիտար մէզգի՞նի սէյիտարմէ՞գ մի։
Սիգլօնուն հարէքէթի ի էյնիկէ իլէ գաթ' էթմէյի եօլ նէ՞ չէքյաէ տիր։
Սիգլօնուն գուիթրու հա՛նկը սէմիաէ ուզուն օլուր. խաթթ ը խթիխանդն գուբալինտէ՞ մի, եօխսա մենթագա ի հարբէէնդն խարիճինտէ մի։
Սիգլօնա նէ՞բէտէ հրբագան վէ նէ՞բէտէ թայֆուն թէսմիյէ օլունուր։
Գուլունարզրմրզ սէմիաէ Սիգլօն նէվլինտէն բիւզկեար զուհուր էտէ՞ր մի։

ՍԷՅՐ Ի ՍԷՖԱ՚ԻՆ

Կէմինդն խյան ը չէբլինտէն գաթ' ը նաղար, չիմի սէյր ի սէֆա՚ին նի՞չիւն սիւրա՚թլը օլույօր։
Ամերիգասան Լէվրօփայա կիթմէ՞ք մի, եօխսա Լէվրօփասան Ամերիգայա կիթմէք մի ուզուն սիւրէր։ Վէ նի՞չիւն։
Լէվրօփասան Ամերիգայա, վէ Ամերիգասան Լէվրօփայա կիւսիպ կէլէն կէմիլերին եօլլարընը թա'րիֆ էյլէ։
Նվա. Եօրգասան Սան Ֆրանսիսգօյա սէֆէր էտէն կէմի նի՞չիւն ճէնուպէ միհէթվճճին օլմագասան էվվէլ չարգա տօզրու կիւտէր։
Ամերիգասան Հինտիսթանա կիւտն կէմինդն եօլունու թա'րիֆ էյլէ։
ՀԷնուպի Աբրանթիգ օղիանօսունտա ճէնուպէ տօզրու կիւտէն պիր կէմի Ամերիգանընը գուբալինտէ՞ մի, եօխսա ճէնուպի Ամերիգանընը եազդնընտա մը սուհուլէթ պուլուր։

ՔԻՒՐԷ Ի ՀԱՎԱՆԸՆ ՐՈՒԹՈՒՊԷԹԻ

Պուխար նէ՞ տիր, վէ նէ՞ վարլրթի կէօրիւնիր։
Հավա նէ՞ վարլրթի չիր հուսուլէ կէմիրէճէք սէրէճէյի պուլուր։
Հավանընդ բուհուսպէթ գասրալ էթմէք իգթիսարը՞ սէրէճէ՞ ի հարարէթի սրթարգա թէհլիգլի՞ մի պուլուր, թէրբագդի մի էտէր։
Զինդն նասրլ հուսուլէ կէլտիկինի թա'րիֆ էյլէ։

Պուլութը կէճէլէրէն զիյատէ պէրրագ կէճէլէրաէ չինդն չօգ օլմասը նէտէ՞ն տիր։
Փուսընդ զէրբէլէրի հագդընտա նա՞սրլ ֆիքրլեր վար։

ԵԱՂՄՈՒՐ

Պուլութ փուտասան նէ՞ խուսուսատա ֆարգը տը։
Եէտի զրամ պուլութարը թա'րիֆ էյլէ։
Նիւքսէրլիք վէ գալինդրգ ճինէթի իլէ պուլութարընդն պիրի պիրինտէն ֆարգը նէ՞ տիր։
Եաղմուրը հուսուլէ կէմիրէն իւչ սէպէպի թա'րիֆ էյլէ։
Գունդարատան հա՞նկրսը չօգ եաղմուրա սէպէպ օլուր։
Գար իլէ եաղմուրընդն ֆարգը նէ՞ տիր։
Ցօլու նէ՞ տիր։
Սէմի ի նիւզուլ ը մա՚այլէնդն չամրը օլարդը իւչ մենթագայը թա'րիֆ էյլէ։
Գրիմաթի ը 'ադիմէնդն հա՞նկը սէվանլիճնտէ չօգ եաղմուր եաղար։
Եաղմուրսրզ սէմիլերի զիքր էյլէ. պու սէմիլէր նի՞չիւն եաղմուրսրզ տրրյար։
Պուզ նէ՞րի նի՞մէ թէչքիքիլ էտէր։
Զըզ նէ՞ տիր։ Պուզ տասալարը նէ՞ տիր։

ՀԱՎԱ Ի ԻԳԼԻՄ

Հավա ի իգլիմ նէ՞ տիր։ Անդն ի՞թիտալ եա 'սատմը ի՞թիտալը նէյէ՞ մէյսուսի՞ տրը։
Հարարէթի սաթ'ն ը արզտա նի՞չիւն պիր գարար իւզրէ թէվզի՞ օլունմայօր։
Տէրէճէ ի իրթիֆա՚, սէնիզ գուբալյէթ, օղիանօսուն տզրնթրյարը, թօփրագդն նէվմի վէ եաղմուրընդն միգտարը պիր մէզգի՞ն հավա ի իգլիմտէ նէ՞ թէ՞տիր էտէր։

'ԱԼԱ՚ԻՄ Ի ԷԼԷԳԹՐԻԳՅԷՆ ՎԷ ՀԱՎԱՏԻՍ Ի ՄԱՆՁԱՐԻՅԷ

Էլէքթրիգ նէ՞ տիր։
Պուլութարը նէ՞ վէճն իլէ էլէքթրիգէ տօլարլար։
Կէօք կիւրէմէսի նէտէ՞ն նէչէթ էտէր։
Գա՚չ նէվլ չիմէք վար։
Շաֆագ ը չիմալի իլէ չաֆագ ը ճէնուպիլի թա'րիֆ էյլէ։
Կէօյիւն մավի բէնկինդն սէպէպի նէ՞ տիր։
Շէմանդն զուբուպինտէ կէօյիւն մուխթէլիֆի բէնկակ օլմասը նէտէ՞ն տիր։
Էյղամ սալղամ գա՞չ նէվ՞ օլուր. անդերի թա'րիֆ էյլէ։

ՄԻԻԹԷՆԵՎԼԻ՚ ՍՈՒ՚ԱԼԱՐ

Թասիլի մենթագաարդն հուսուսլարընը խարիթա իւզրէնտէ կէօսթէր։
Խուիթ ը թէչասվի ի հարարէթինդն տէվա՚իր ի՚արզտան էն չօգ ադրրտրզդր եէրէրի կէօսթէրիսդ՚ սէպէպինի պէյան էյլէ։
Խաթթ ը թէչասվի ի հարարէթ հա՞նկը նրսգը քիւրէտ էն չօգ էյրի պիյրիս օլուր։ Նի՞չիւն։
Վիգթօրիա կէօյիս, Ամազոն իլէ Նիլ նէՏրլէրինդն մուհնասպլարը, Սան Լուիս, Դիս Եօրդ, Փարիզ վէ Փէքին չէՏրլէրի հա՞նկը մենթագա ի բիյան տահիլինտէ տիրլէր։
Պիր սէյան պա՞տի բիւզկեարը Խալնտա տատարնտա՞ մը, եօխսա Չայինի տատարնտա մը չօգնա պուլանագ։
Գէօյիւք չէօլլէրին չօգոս հա՞նկը բիւզկեար մենթագաարնտա տրը։
Պու չէօլլէր նի՞չիւն եաղմուրսրզ տրրյար։
Գանանա պէրրակար եօլու իլէ Նիլ Եօրգասան Գալիֆօրնիայա կիւսէն պիր սէյան հէր կիւն եաղմուր եաղարդը սէմիէ նէ՞բէտ վարլ օլուր։
Դիս Եօրգասան Ինիիթէերայա կիւսէն պիր կէմի եօլուն հա՞նկը զրսմնտտա պուզ սասալարընա չարփմադա միսպիէյա օլուր։
Տէրէճէ ի՚արզ վէ իրթիֆի՚արը միտավի օլուզ, պիրի սահիսէ վէ տիկերի սահիսէն ուզագ օլան իքի մէզգի՞սէն հա՞նկըսը զրչը տատա սրճագ օլուր։

ԳՐԱՄ Ը ԲԱՊԻ'

ԷՃՍԱՄ Ը ՆԱՄԻՑԷ, ԵԱԽՕՏ ՓԵԱ"ԻՆԱՔ Ը 'ՈՒՉՎԻՑԷ

Ճօղրաֆիա է թապի'ինին պահս էթմէյի մէվատաքն պիր գրամը մէվլուա է Նէպաթի իլէ մէվլուա է Հայվանէյի շամիզ օլան ձիամ է Նամի եախօտ փեա"ինաթ ը 'ուչվիչէ տիր։ Ճօղրաֆիանքն պու գրամը Նէպաթաթ, Հայվանաթ վէ թէվա"ին է պէչերկէէն պահս էթմէյի ճիհէթիլէ ճօղրաֆիա է Նէպաթի, ճօղրաֆիա է Հայվանի վէ ճօղրաֆիա է պէչերի գրամարքնա միանգամամ տիր։

Ցիինեա՝ էճսամ ը Նամիյէ իլէ տօրու տրը։ Թէնէֆֆիւս էյլէտիյիմիզ հավա, իւզերինէ պատարղամզը թօփրաղ, վէ իչտիյիմիզ սու՝ Նէպաթի եախօտ Հայվանի հայաթա մալիք ճիամիէր իլէ մէմիու տրը։ Գարատա վէ սէ-Նիզատ, էն սրճաղ վէ էն սօղուգ իզլիմէրատ, էն եիւքսէք տաղլար թէփէէնատ վէ էեր ալթընտա պուլու-նան էն տէրին վէ գարանլըգ չուգուրլար տիպինատ հայաթա մալիք ճիամիէր մէվճուտ տրը։ Վէյհատալ չիմտիյէ գատատ քիւրէ է արզատ Հայվանի եախօտ Նէպաթի հայաթ պուլունմայան պիր մահալ կէօրիւլմէմիշ տիր։

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ՆԷՊԱԹԻ

1. Ճօղրաֆիա է թապի'ինին ՌԷՊՈՒԲԼԻՔ Նէպուբլաք, եա՝-նի եա սէմիթ մախատուս եա ինսանա ֆա'իտէյի օլան Նէպաթիրն հանկը Նէմ'ինին հանկը սէմիթ Նէչվ ու նիւմա պուլտրղնատան պահս էէն գրամնա ՃՕՂՐԱ-ՖԻԱ Ի ՆԷՊԱԹԻ տէնիկիր քի ՌԷՊՈՒԲԼԻՔ — ՌՈՒԲԼԻՔ ճիհէթիյլէ Նէպաթիատան պահս էէն 'Իմ է Նէպուբլիքը զայրի օլար։

Պիր մէմլէքէթաթ պուլունան Նէպաթաթրն մէճմու'ընա ՀԱՎԱՍ-ԱՔ է Նէպուբ տէնիկիր։

Նէպաթաթ՝ մէրիէպլէճէ մ'ատին իլէ հայվանաթ արատանա պիր եէր թուրար։ Նէպաթաթ՝ հայվանաթ իչին ճիամէրինի թէրքիպ էէն 'անատրրը թօփրաղատան ճէզպ էթմէքլէ նամիգատ օլար։ Հայվան գրամը՝ պու 'անատրրը թօփրաղատան պիզզատ ճէզպէ մուգթէտիր օլմատրղը իչին, Նէպաթ օլմատա իտի, եաչայատաղ իտի։

2. Նէպաթրն Նէչվ ու նիւմատր թօփրաղ վէ ՀԱՎԱՍ Ը ԻԳԼԻՏԷ մէրպուտթ տրը։ Նէպաթրն նատիթ օլատրղը թօփրաղատա տնը թէրքիպ էէն 'անատրրրն մէվճուտ օլմասը լազըմ օլատրղը կիպի, իգլիմին հէբատէթ ու բութուպլէթի տախի թապի'ատթ ը Նէպաթրն իգլիթիզա էթմէյի տէրէճէատ օլմաղը տրը։

Ցէրէճէ ի Հէրաբէթ։ Նէպաթաթրն հեր Նէմ'ի իչին իքի հատատ ը մու'այէն արատանա տիչէն պիր հէրաբէթ է մախատուսէ լազըմ օլուպ, հէրաբէթի օլ հուտուտան խարիճ օլան եէրլէրատ, օ Նէմ' Նէպաթ կէ-լիչէմէզ։

Պիր գաչ Նէմ' Նէպաթրն հէրաբէթ է մախատուէսի հուտուտը մա'ղիտ տիր։ Մէսէլա, ասմա՝ հէրաբէթ է Ցանրէնհայթրն — 11 (սրճրրատան 11 սէրէճէ ադաղը) տէրէճէատէն ադաղը, եախօտ

Գրամ ը բապի՝ Նէտէ՞ն պահս էատր։

1. Ճօղրաֆիա է Նէպաթի Նէ՞ տիր։
'Իմ է Նէպաթաթատան հա՞նկը խուտուտատ ֆոթրդը տրը։
Հայվանատր Նէպաթ օլմաղտրղը Նի՞չէն եաչայատաղտր։

2. Նէպաթաթրն Նէչվ ու նիւմատր Նէչի՞ մէրպուտթ տրը։
Ամանքն Նէչվ ու նիւմատրնա լազըմ օլան հէրաբէթին իքի հատատրը տէյղէ։

100 տէրէճէտէն եօգաբը օյան եէրլէրտէ նէչվ ու նիւմա պուլամաղ։

3. Բ ՈՒԹՈՒՊԼԷ։ Հայաթի բ նէպաթիյէ՝ եաղմուր եա չիՀ հալինէ օյարագ բուԹուպլէթ միսթէվազբի սբբ։ ՍաթՀ բ արզին եաղմուր վէ չիՀանէն մանՀրամ օյան գուրագ եէրլէրինէ նէպաթի օվմաղ։

Պէօյուք գաՀբրար, եա՝նի Աստաա Կօսի իվէ Ալրապիթան չէօլլէրի, Աֆրիգաաա Ալանրա ի քէպիր, վէ Ամէրիգաաա Անտէսին զարպ ճիՀէթինէ տիւչէն Աֆաղամա չէօլու բուԹուպլէթսիզ օյարգարբը իչիւն նէպաթարգ արբրար։

Նէպաթաթա լաղրմ օյան բուԹուպլէթին միգտարը նէվ՝ ի նէպաթա կէօրէ ֆարգլը սբբ։

Նէպաթաթին միտճիվէ թազբմբ (մէսէլա՝ Ցէնիզ օթբ վէ Նիլուֆէր) սու իչիւնէ, պարգա թազբմբ պաթաղա, տիկէր պիր թազբմբ տախի ազ բուԹուպլէթլի վէ գումաղ թօփրաղա կէլէճէյլէր։

4. Պիր գաչ մանՀալ միսամէնա օյարագ, սաթՀ բ արզին հէր թարաֆբ նէպաթաթ իչի միզէյլէն տիր։ Ֆագաթ հէրարէթի, բուԹուպլէթի, վէ պարգբը զիյա իչի թօփրաղը ֆարգլը օյան հէր պիր եէրտէ օբրայա մանսուա պիր մանզու�մէ ի նէպաթաթ վար սբբ։

5. Իչգա՛ ի նէպաթ։ Բու ի զէմինէ թազբմբէն 250,000 նէվ՝ նէպաթ պուլունարգբ թախմին օյունուբ իսկ ազ, նէպաթիուն էնամ՝ ի մէգբբէրէն չմանիյէ գասար անճագ նբսգիբը քէչֆ ու թա՛բրիֆ էաճ պէրմիշլէր տիր։

6. Քէչֆ օյունան նէպաթաթին անճագ ճէսամէթ եախսա քէսրէթ ճիՀէթիյլէ պիր սէմիթ խուսուսի պիր մէնզարէ պախչ էանէն նէվ՝լերի (Նէխիյէլէր վէ Միպէբրա թանարալարընսաքի եօսունարգ կիպի) ճօղրաֆիաճա մանՀրամ սայլբրար։

ճօղրաֆիա ի նէպաթիանէն իկբ էմիվէլ պահա էանէն Հրմպօթի նամ՝ զամ ճօղրաֆիաճա մանՀրամ սայբրան նէպաթաթը, իսիիլաֆ ի մէնզարէ ու չէբլ նօղթա բ նաղարիյլէ, օն ալթը չէ՝էճ թազսիմ էթմիշ տիր։ Մօնկրա տախի Հրմպօթին թազսիմ էթմէյլի էչբեաչ պարգա չէբլէր՝ իլավէ էտիրմիշ տիր։

Պիգ նէպաթաթը պէր վէճՀ ի տաթի եէրմի պիր չէբլ իչի թազսիմ ու թա՛բրիֆ էաճէյլիգ։

1. Էն պէսիհ նէպաթ օյան եօ---նը՝ վէ դէնիզ ֆիշբբ (Ի-ընէյ ֆ Շեդէյ) չէբլի։
2. Էյրէնի ֆբ (Ա-բ-ի-նէյ) չէբլի։
3. Թ---բ՛- -ը՝ճը (Նէնէյ) չէբլի։
4. Ֆ՝ը՝Ռ՝ -ը՝ճը (Մընէ-էբէյ) չէբլի։
5. Մ՝ը՝բ՝Ռ -ը՝ճը (Ա-նէ) չէբլի։
6. Ֆ՝ո՝ն՝գ՝ ը՝ը՝բ՝ (Խը՝ը՝ճ՝էյ) չէբլի։
7. Ցէֆ՝ֆ (Ղ-բէյ) չէբլի։
8. Ր՝Ի՝ը՝-ֆ՝-բ չէբլի։
9. Մէչ՝ի՝-գ (Ա-ֆ-ֆէյ) չէբլի։
10. Իբի գ՝գ՝ը՝ -ը՝ճ՝ը՝ չէբլի։
11. Մ՝ն՝Ռ -ը՝ճը (Մ-բ՝ի-նէյ) չէբլի։
12. Լ՝ա՝ կ՝ը՝ն՝ (Խ-գ-գ-նէյ) չէբլի։
13. Զ-ա՝ր՝ ֆբ (Նէ՝ն՝էյ) չէբլի։
14. Զ՝ն՝գ՝-բ (Զ՝ն՝գ՝-բ՝էնէ) չէբլի։
15. Մ՝ն՝ -ը՝-բ՝ (Մ՝ն՝էնէ) չէբլի։
16. Գ՝ը՝ֆ՝ն՝ չէբլի։
17. Ա՝ը՝ն՝ չէբլի։
18. Ֆ՝ն՝ն՝ բ՝ն՝էյ (Ա՝ն՝-բ՝էնէ) չէբլի։
19. Ս-ը՝գ՝ Ն՝գ՝-ֆ՝բ (Ս-ն՝ը՝-նէնէ) չէբլի։
20. Ս-բ՝-ը՝բ՝ (Լ՝ի՝գ՝-նէնէ) չէբլի։
21. Ց-ա՝- -ը՝-բ՝ (Գ՝ը՝բ՝-նէնէ) չէբլի։

Զաֆիլէթ օյունմամաբը քբ նէպաթաթին ճօղրաֆիաճա օյան թազսիմէրբ՝ լիբ ի նէպաթաթնա օյան թազսիմիբինէ միսթաբրգ ազիկ տիր։ զբբա նէպաթիուն՝ նէպաթին չէբլ ու մէնզարբ սիպամարբ, անճագ՝ ազարտրին թանզիմ վէ թէ՝սասուսին վէ սա՛իր խասուսիյէթլբրինի նազար բ տիգգաթա ալարագ նէպաթաթը թազսիմ էտբրէր։ Մէսէլա, պաճատէքի օնբնը վէ ներմինի չէբլէրին հէր պիրի՝ լիբ ի նէպաթաթնա ալբը ալբը ֆասիլէլէբ տախի օյան պիր գաչ նէվ՝ նէպաթը հավի տիրէր։ Նէպաթաթին պաչասա մէգբիբ չէբլէրի նօղթա ի նազար իսթիթիսաղ էտիրէբ, սաթՀ բ արզ՝ իկբրտ թա՛բրիֆ օյունանագը վէճՀ իւգրէ, դ---բ՝ բ նէդ-բ՝ ասէնիէն զբթ՝ալաբա թազսիմ օյունմբշ սբբ։

(1.) Եօսունէնլաբ։ Գու չէբլտէ պուլունան նէպաթին խիդմաթը զայէթ ասատ տիր։

Դ-յ- Եօ---նը՝բ՝ (Շեդէ) էն զիյատէ միսնթէչիբ օյան նէպաթի օյագ, մինթագա ի հարբէնին գումաղ եէրլէբինտէ վէ մինթագա ի պարիտէտէ չօգ պուլունուբլար։ Սօղուգ սէմիթլբրտէ պունարբն եէնիբ նէվ՝լերի տախի պուլունար։ Ցենիզ ֆբ-ը՝բ (Ի-ընէյ) ասէնիգին վէ թաֆբը սայան տիպինտէ նէչվ ու նիւմա պուլաղ, մանխիլբիգ չէբլ վէ բէնգաէ օյունբար։ Գունդարբն պա՝զբարբը զայէթ ճէսիմ օյուբ։ Ֆաղբէնա ատատարբ գուրպինտէ վէ Մաղարան պօղազնատա՝ ասէնիգ օթմբրբնատան Մ-էրբ-ի-նի- էէբ-ֆէբ- ասէնիգէն նէվ՝ 400 ալագ գասար ուգուն օյաբ։ Գ-բ՝- Եօ---նը՝բ հէր պիր մինթագանէն բուԹուպլէթի չօգ օյան սէմիթլբրինտէ պուլունար։ Գու նէվ՝ եօսուն հէր օրմանատա քիսլիյէթլէ պուլունարբը կիպի, Ադա իչ Լիվրօփանէն չմանի ֆ՝ը՝-ասէնիգէն օվալարբը էօրթմիշ տիր։

(2.) Էյրութ։ Օթբ (Ա-բ-ի-նէյ) չէբլի մինթագա ի մի՛-թէսիլ վէ հարբէտ պուլունար։ Գու չէբլէ մէնատաղ օյան նէպաթաթ մինթագա ի մի՛թէսիլէտ ու ֆագ օյագ, մինթագա ի հարբէտ իսկ էբի վէ կիպզէ ա-գաճ օյուբբար։

(3.) Խուրսա ադաձը (Նէնէյ) չէբլի։ Գու չէբլէ մէնատաղ ազաղարբ՝ նէպաթաթ արասբնատա էն զիյատէ կիպզէ կէօսմէրիբի օյագ, տալարբ՝ եաղընբղ թէչիէմնատ թօփ պուլունարբը ինճէ վէ ուզուն պէտէնինէ զամանբրէտ պիր թաճ զիյնէթինի վէրիբլէր։ Գու չէբլտէքի ազաղարբն պա՝զբրբ 190 պագա գասար եիբտիկբ։ Նէխիյէթ թազբմբ՝ սէնէվի հէրարէթի ի միսթէվասիթէէսի ֆ՝ը՝-բէնՀայթրին 78 ամէն 82 սէբէճէսինտէ օյան եէրլէբտէ նէչվ ու նիւմա պուլարբնատան, պուլ՝ազբ պաչբրճա մինթագա ի հարբէնին էն սբճագ սէմիթլբրինտէ տիր։ Մէմանբգ ի՝Օսմանիյէնին ճիՀէթի ի ճէնուպլէյ վէ ճէ-նուպ ի չարգիյէսինտէ խուբմա ազաղարբբ քէսրէթի պուլունար։ Լիվրօփանբն ճէնուպ ճիՀէթիբբինտէ նէխ-

3. ԲուԹուպլէթի ազ օյարգբ իչիւն նէպաթաթբբ ազ օյան սէմիթլբրի սէչբլէ։
4. Հէր պիր սէմիթին խուսուսի պիր մանզուսի ի նէպաթաթբ օյմասբ նէսէն տիր։
5. Նէպաթաթբն գաչ՝ նէվ՝ի քէչֆ ու թա՛բրիֆ օյունմբշ տիր։ ճօղրաֆիաճնա չէբլ ի նէպաթ նէ՝ սէմիթ տիր։ Գաչ՝ չէբլ ֆբ։ Ադբրի գիբբ էլբէ։

(1) Եօսունէնլաբ թա՛բրիֆ էլբէ։ (2) Ասրասիպէյ չէբլինի թա՛բրիֆ էլբէ։
3. Նէխիյէլ չէբլինի թա՛բրիֆ էլբէ։
Մէնթա՛սաթլբ օյունարբնատան խաչ՝ նէվ՝ի գիբբ ու թա՛բրիֆ էլբէ։

լեյտ չէքլինտէն եարդնրզ ուֆագ վէ մէյլէսիզ պիր նէմ՚ ադամ պուլունուր։

Նէխիյէ չէքլինին էքսէր նէմ՚էրէր ինսանա մէնֆա՚աթլը որը։ Նէխիյէսէէն օյան պէօյիւք Հինտիսթան ճէվիրի ադամը՝ Անթիլ վէ Պարը ը մուհիմ ի քէպիր իլէ Պարը ը Հինտինին սրմադ ատալարընտա քէսրէթլէ պուլունուր։ Մէյլէսինին լիֆինտէն պէգ ասգունուր, գապուղընտան գապար եափլըր, վէ նէյնիր իչինտէն պիր նէմ՚ եաղ չրգարրլըր, հէմ ատ պուլ իչ ալրունինտակ սիւտ պէնզէր մադպալ պիր մատակ պուլունուր։ Ադամընն կէօյանէ օտուն վէ քէրէսթէ օլուր, վէ ան պէշ, ինրմի պյագ ուգանՇրզընտա օյան եափրագարրնտան սէֆիլա էօ-ռիլիր։ Թաղէ եափրագարը տաթի փէշրիլտիքտան նէնրը։

ԹԻՐՈՒԹԱ ԱՂԱՆՀ

Խուրմա ադամընն լէգիզ մէյլէսի մէշնուր որը։ Պու ադամընն սաբլ մէնպէթի Աֆրիգա օլուպ, Սահրա ի քէպիր իլէ Աֆրիգա տաղլարը արասընտա սիւշէն սէմմիլրատ օլ գասար քէպա տաղլարը ալրանտան սիւշէն սէմմիլրէթ Պիլատ իլ նիրէթլէ պուլունուր քի Ալրաղար օ սէմմիլրէթ Պիլատ իլ նիրիա (խուրմա տաղլարը մէմալիքի) սէրիլր։

Մօլուգ ատալարը օրմանդարընտա պուլունան պիր գաչ նէմ՚ Նէխիյէ ադամընը էօգիւնտէն --ը սէնիրէն կիսզէ պիր եէ-նէխիյէ եափրլըր։ Սաղ ադամը պուլունան եէրէրտէ էհանինին ԷՇէք եափրլըր։ Սաղ ադամը պուլունան եէրէրտէ էհանինին քէնտի նաՇԹագալարընը նէ գասար սուհուլէթլէ թէսարիք էթ-ալիքէրի Շիւ նամ զամանն ալիտեքէր ըրիտալիքտանէն անկա-ալիքէրի Շիւ նամ զամանն ալիտեքէր ըրիտալիքտանէն անկա-ՀԷՐ։ Նէերիկեր ադամը պուրնու իլէ սէէրէրէ մուխրընին ՀԷՐ։ Նէերիկեր ադամը պուրնու իլէ սէէրէրէ մուխրընին ՀԷՐ։ Ալրանտան սիւրէնէ սէ՚ալրանտան սիւրէնէ սէ՚ալրանտան սիւրէնէ սէ՚

Իրի տալը աղաճարքն եափրագլարը զրչին տէօրիւիւր. Գագաթի մինիմագա ի միւ՝թէաիրէանն սրճաղ պուռ՝պարրնտա պու չէրլէ մէնուսպ պա՝զր նէվլէրին (Մաքնօրիա, վէ պիր գաչ նէվ՝ մէջ էկպի) եափրագլարը զրչին տասի իւզրէրլինտէ գալրր։

(11.) ՍԸՆԹ ԱՂԱՃԸ (Մը՝ՆԹ՝-ԷԼԷ) չէքլինէէն Սագրամ իլէ խարնուպ աղաճարը մինիմագա ի միւ՝թէաիրէատ պուլունար։ Սանկ ը՝արագի պու չէքլէ մէնուսպ պիր նէվ՝ աղաճատան հարրլ օլուր։ Պու չէքլէն ճէնուպի Ամէրիգատա նագլիթ օլան Գուզզուն օթիրին եափրա-ղը փէք նագիք օլուպ, պիր չէյէ սոգունարգատա գա-փանրը։

(12.) Լ՚ՈՊ ԿԻՒՄԷՃԻ (Թ՝-ՊՊ՝-ԷԼԷ) չէքլինէ մէնուսպ օլան նէպաթլար՝ մինիմագա ի միւ՝թէաիրէատ անճագ Լ՚ոպ-կիւմէճի եանօտ խամմի պէշին քրիչիւնատ օլուրլար իսկ տէ, մինիմագա ի հարրէատ իրի եափրագլը վէ զա-յէթի կիւզել չէքլրի ճէրմէ աղաճլար օլուրլար։

ՊԱՕՊԱՊ

Պու չէքլէն Անթիլ ատապարրնտա վէ ճէնուպի Ամէրիգատա պուլունան Պա՝պա՝-ս (Եիսն ագաճ) ադիմրչան եիւզ սյագ իրիթիճ՝րնա վարրր, վէ պու նէվ՝ աղաճին կէօյաէսի օրիա-տան ֆրչը կիպի գասպարմը օլուպ, եէրլիկէր անը պիշիպ օրճագա գարգ եափարլար, քի պու գասրգարրն պա՝զրսը 180 սանէմ պարր։

Պու չէքլէն Ամերիգատա մինիմա-գա ի հարրէ սէմիմնատ կէյիշէն Պա՝-ա՝-ղ աղաճինն եաղրնդ պէանէի էլ լիսէն ալթմրչ սյագ ուզուն, վէ պա՝զէն եիրմիսէն եիրմի պէշ սյագ էպի օյարրը կիպի տալարր իլէ պէ-բրակլր հէյէթի ի մէճմուասրնին զուիթ-բու պա՝զէն 150 սյագ օլուր։

(13.) ՁԱՅԻՐ ՕԹԸ (Նէ՝ՏԷԼԷ) չէքլի էն մուհիմ նէպա-թամը չամիկ օլուպ, չիմոիչէ գասար 4,000 նէվ՝ քէչի օլուանրչ սրբ։ Պուզասյ, Ամբա, Եուլաֆ, Զանսար, Ցարր, Մբրբր պուզասյ մեսպլրիս զամիրէ նէպամամը, վէ Եալլարար իլէ օվալարրը թէկրէին էանէն չայիր օթը, պու չէքլէ մէնուսպ տարրլար։

Զ պիր օթը նէվ՝մնատէն օլուպ, օն ալթը սյագ եիւքսէքլիկի օլան ՁԲԷԼԷՅ՚ Լ՚ուիլթամ նէնէրի սէվ՝սիրիմնատ վարր՚ Փ՝-Ֆ՝-ս օվալարրնը էօրթէր։

Պու չէքլին, Հինտ գամբրը (գ՝ամբ՝-ս) կիպի, էն եիւքսք նէվ-լէրի Ամիանրն պիրատ ը հարրէսմնատ կէյիշիր։ Պանգանէրն եիւքսքլիկի՚ատէթ իւզրէ օթուզ, զրրզ սյագ իսկ տէ, ճամա-տա 430 սյագա վարրր, վէ ալթը փարսագ գարնրզրզնատ օ-լան ուզուն պօզուտիրր՚ Ձինտ էանիկ քէրէսիէսի էանիր։

(14.) ՁԱՆՊԱԳ (Ը՝ՆԴ՝-ԷԼԷ) չէքլինէ մէնուսպ օլանրը պարչրնա ճէնուպի Ամերիգատա պուլունուպ, եափրագ-լարրնն՚ուսէյրատթը (եա՝նի տատարՁրզլարը) միւ թէ-վարիկ, չիչէքլրի տէ զայէթ կիւզել տերլեր։

Զանպագ, Մարի տուէն, Սիւնգիլ, Լալ, Սօզան, վէ Սար-մրսագ պու չէքլէն տերլեր։

Ամերիգատա զանպագկիյ նէպամիրը օլ գատար չգ-տարը քի, եաղմուր մէլսիմնատ կէնիշ պուգ՝ալարը էօր-թէրլեր։

(15.) ՄԷԿԱՋ ԱՂԱՃԸ (ՄԷ՝ՔԷՅԷ) չէքլինէ մէնուսպ օլանրար մինիմագա ի հարրէ նէպամիր օլուպ, սագրարր եամ՝ չագ, եափրագլարը պէշիրք վէ խիկք գուժարը կի-պի փարրագ տարր։ Մէվզ ազաճը բուիթագէթի սէմմ-լերին պաղչէլերինի թէկրէին էանէր, վէ լեպիզ մէյլիսի՝ պուլունարզը տեյար էհալիմնին պաղչրճա նաֆագատը օլուր։

(16.) ՊՐՕՄԷԼԻՅԱ (ԱՒ՝-ԷԼԷ) չէքլինէ մէնուսպ նէպա-թամի մինիմագա ի հարրէատ, էքսէրիա ազաճ իւզրէրին-ատ պիրթիպ, օրմանն աղաճարրրնը գամիրաճասրնա ատ-նատարը։

Լէզզէթի վէ՝ ամրի ճիրէթիյէ ճչնուր օլան Անանաս՝ պու-չէքլէն պիր նէվ՝ ազաճին մէրկէսի տարր։

Միւճիթա՚ ի Ամերիգանին ճէնուպի էյալէթլերինատ օրման ազաճարրնը պոզ սատյարրը իլէ էօրթէն, վէ գրլ եէրինատ գուլանրրան խամանեսյ եասուր պու չէքլէ մէնուսպ տարր։

ԱԼՕ

(17.) ԱՂԱՎ չէքլինէն օլանրար, Ամնասպէ չէքլինէ եաղրն օլուպ, վարար ու թէէրին սա-թամ կիպի հարբէքէմսրզ տու-լուրար։ Ուզուն, քէօրմէ վէ գարն եափրագլարը հէպ պիր մէրքեղատէն զա՝հար էտպ, գէր-վէլերի սէրթ պիր տերքեղէ միւ-սէլլէհ տարր։ Մէրքեղատէն, եա՝նի եափրագլարրն թամ օրմատարնատ, սատրը եիրմիսէն օթուզ պէշ ա-յագ ուզուն պիր սէմէթի չէքէք չէրգար։

Ա-ղէ Նեգ՝-Ռ թագրմնատ Ա՚ԷԼԷ-ՀԷ Նեգ՝-Ռ պու չէքլէն օլուպ Լվրոմանրն ճէնուպ վէ Ամ-րիգանրն չիմայ ճիրէթիրինատ վէ Մէքսիգատա պուլունուր։

ՁՀնուպի Ամերիգատա Զանպագկիյ գասրկէրնատէն օլան Ե՝-ՀԷ՝-, վէ Ամերիգատա ԱԸ (Սարր չրգան նէպամի) պու-չէքլէ մէնուսպ տարրար։

(18.) ՖՐԷՆԳ ԻՆՃԻՐԻ (ԱՒ՝-ԷԼԷ) չէքլինէն տարր վամ՝ թանը Ամերիգա տարր։ Պու չէքլէն՝ Իրի՚ի նէպամամ՝ճէ Միպա-ռիյէ գասրկէսի Մէքսիգօ իլէ Ամերիգա ի վուսմատատա, վէ Ամանս սատարրրնն գուրագ վէ սրճագ եայլաբ-ռնատ քէսրէթլէ պուլունուպ, նէվլէրի 400 է պարկ տարր։

Պու նէվլէրին պա՝զրսը օթուզ սյագատան զիյատէ եիւքսք պիր՝ ամատա, վէ պա՝զրսը տասի, ԵԷՆի Մէքսիգօատա պուլու-նան տէօրթ սյագ եիւքսք վէ իւչ սյագ էպի պիր նէվ՝ի կիպի, քիւրէ չէքլինատ տարր։ պա՝զրարրնն տա Ֆրէնգ ինճիրի կիպի, գարն վէ էնի եափրագլարը վար տարր։ Պու գասրկէնին հէր պիր նէվ՝ի տերքեղի օլուպ, գարրագ չիչէքլերի վար տարր։ Նէ-պամիրն հիչ պիր գասրկէսինատ պաուուն գատար մուխթէ-լիֆ վէ թուտաֆ նէվ՝լէր եօգ տարր։

Ամերիգա վէ Ասիատատ Ֆարպիյնինկէ գասրկէսի Սկարրիյէ գասրկէսի եէրինի թուտարյար։ Պու գասրկէ Սկարրիյէէ չօգ պէնգէր իսկ տէ, սիւտ կիպի պէյգաղ էօգ իլէ մէմիս պուլուն-մատարյա քէսգ ի թէմմիսպ էանէր։ Պու գասրկէսէն նիշատան, պա՝զր եաղլար, վէ գուսէլատթիք եափրլար։

11. 12. 13. Մրսթատիյէ, Խուսպագկիյէ վէ Նէճիրկիյէ չէքէրինի թա՝րիֆ էլրն։
Նէճիրկիյէ չէքլինատէն գա՝չ նէվ՝ քէչի օլուճնրչ տարր։
Ձայիր օթը նէվ՝մնին էն պէշրիյուհու թա՝րիֆ էլրն։

14. 15. 16. Զանպագկիյէ, Մէվզիյէ, Ամնասկիյէ չէքէրինի թա՝րիֆ էթ։
17. Ազավ չէքլինի թա՝րիֆ էլրն։
18. Մեքսիկիյէ չէքլի նէ՝րէյէ մուխատաս տարր։
Գա՝չ նէվ՝ի չամիկ տարր։

ՍԱԼԼԱՊԻՆ ՇԵՐԻՆ

(19.) Սալլապ օթը (Մ-ԷԼ-ԼԷ) չէբ-լի՝ պարզլճա մինթաղա ի Հարբէնին էն սրնագ եէրլէրինեակ պուլունան օրմանդարտա կէլլիչիպ, 2,000 նէմ'լի մա՛նլամ՝ տիր։ Պու չէրլէ մէնատաղ նէպաթլար, մինթաղա ի մա՛թէ-տիլէնին ադամ իւզէրինեակ պիթիէն եօսանդարը միսիլլիւ, Ամէրիգա ի վուսթատա, Հնդուպի Ամէրիգա-տա, Ափրիգատա, վէ Հինտխանատա օրման ադամլարընին տարա-բրլար գոտիլարբար։ Նէպաթին հիշ պիր ֆասիլէսինեակ պունուն գա-տար մուխթէլիթի վէ 'ադա՞իպ չիչէլլէր եօղ տբր։ Վ-Դէլ-Լա՝ 'ամէրի՝ Մէքսիգօտա պիթիէն պիր նէվ՚ ատ-լարայիչէանն հաբալ օլար։

(20.) Սարտաեբգ չէբլի՝ 'նիմ ի նէպաթաթճա այրը այրը ֆասիլէլէրտէն տայրան խայլը նէպաթաթը հավի տիր։

Մինթաղա ի մա՛թէտիլէակ նէչ ու նիտա պուան Ասա, Սարմաչրգ, Հանբտ էլի, վէ 'Լօմբ օթը պու չէրլտէն տիր էր։ Պու չէրլին Հնդա՝ ի քէտիրսի մինթաղա ի Հարբէ օրմանդա-ըրնատա պուլունուպ, խայլը իրի վէ ուզուն օլուրար, վէ պու-լունադրպարբ օրմանը, ադամանան ադամա ամբրրպ տարբրմագա, դարին խիլէրտէն էօրմէ պիր ադ հարնին գօրար։ Գօրու չի էնի իլէ Զարիս չիչէլի պու չէրլէ մէնատաղ տբրլար։

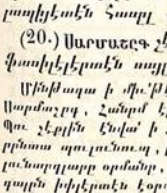

ԳԷՂԱՄԻՆ ՇԵՐԻՆ

(21.) Տանա ատաղը (Գ-Էէ-Լէ) չէբլինին պուդ'տբ մինթաղա ի Հարբէ տիր։ Եամրագլարը իրի վէ ադալարը քէօրվէ տիր։ Զիչէբլերի պզրայը փարմագ չէբլինեակ օլարագ գրլրի խլինեակն չդգտրլար։ Պու չէբ-լին պա՛զրբ պամագլարտա, պա՛-զրբ տաբի, Գրօմէլիդարար կիպ, ադամբար իւզէրինեակ։

7. Լչքեակ ի մէգբիրբէլ մէնատաղ նէպաթաթ տա՛խա միթէֆէրրիգ պիթիմէլիպ, պա՛զէն պիր եակսատ պիր գաչ նէմի պիրլիբտ վէֆ-բէֆէթ կէլիչմէակ իլէ վաստ՚ պու-դ'ալար խմիլա էտէրլեր։ Պուդ'ալար՝ խմիլա օ-լունադրպարբ նէպաթաթին նէվ'ինէ կէօրվ մուխթէլիթի խամէր տարարագ, Գ-ֆէ, ՄէԿ, Բ-Էբ (չայիր, չէմէն) վէ Էյ-Է (օրման) թա՛պիր օրնուրբար։

Գաֆ՚ լուգամի տէրէճէակ բուխթապէթի օլմանարը իլէ նէպաթաթդ գարմբչ եէրլէրբ տէնիր։

Ափրիգատա Ասէրտ ի քէպիր, Ասիատա Կօպի, Խրան, Ա-բարպիթան վէ Թիւրքիթան չէպէրի, ձէնուպի Ամէրիգատա Ամադանա տատրարբ, վէ Շիմալի Ամէրիգատա Մօյալ նէչրի չէպիս, վէ Ավամբրպիա մէրքէզի տատրարբ գաֆիր տբրլար։

ՄէԿ լուգամի բուսնա օլուպ բուխթապէթի աղ օրան օվարարա խմիլ գրունուր։ Պէգիրբ գրմ'ալարտա պու-լունան սամէվլէր՝ հէր պիրինին հավի օլուրդը նէպա-թաթդն ճինս ու քէսբէթինճէ, վէ խուսուսի մէնգարէ-սինճէ եէբտիկէրինատէն ֆարդը օլուրար։

ձէնուպի Ամէրիգատա Օրինօգօ նէչրինին հուզէսինատ Լ-Ճէ-ԼԷ, Լավրամա հուզէսինատ Փ-Ֆ-ԼԷ, Շիմալի Ամէրիգանին զարպ հիչէթինատ օլան Պէգիրբ օվարար, Ափրիգատա Ս-Էէ-Ն-ԼԷ, Ավամբրպիա, Բուսխա, վէ Ասիատա Մէնէքէր, Մատարբա-թանատա Փ-Ֆէնէք վէ Ամանիթատա Զարրբգ օվարար, հիչմէէսի սեՀէպ օլարբբարը հարատ պիրիպիրինատէն չգգ ֆարբբ տբրլար։

Լչքեակ սթէփէր սէնեակ իբի մէգսիմ, եա՛նի եաղմաբ վէ գուրագ մէվսիմլէրի, հիբմիս պիթնատա տիչսիբլերինատէն, սէնէնին պիր զրամինատա բարկա վէ պիր զրամինատա գաֆիր օ-լուրբար։

ԲաՀզա, ձաՀիր եա ձէտէն՝ օթմբար իլէ մէսթաբ պուդ'ա օլուպ, պարզլճա մինթաղա ի մա՛թէտիլէակ պուլուն-մասրլէ օ մինթաղայա խուսուսի պիր մէնգարէ պարբ էակբ։

Լյեթ, եաթօտ ՕՐՄԱՆ՝ ադամբար իլէ մէսթաբ պուդ'ա՝ օլուպ, գլյատակ վէ մուխթէմատաի բուխթապէթի իզթիգ-զա էթմայիճնատէն, մինթաղա ի մա՛թէտիլէնին էքբէր սէմիլէրինատ վէ մինթաղա ի Հարբէնին բուխթապէթի չգգ եէրլէրինատ պուլունար։

Խամթ ը խամխամատն էն ուզագ տիչէն օրմանդարբ, Զամ՚ ադամը միսիլլիւ եաբիրագլարը սիվրի ադամբար-ատան վէ Գայն ադամբրնատան 'խպաբէթ տիրլէր։ Մինթ-աղա ի մա՛թէտիլէնին պարիսակ սէմիլէրինատէի օրման-դարբ եաբիրագը սէկբէնն ադամբարատան, Հարբէ սէմիլ-էր իսկ տա՛խա եէչիկ (Խ-Լէ) ադամբարատան 'խպա-բէթի տիրլէր։

Մինթաղա ի Հարբէ օրմանդարը նէՀղիյէ, Գօմպաքա, Բիզու ֆարբ, վէ տիկէբ պիր գաչ նէվ՚ ադամբարատան թէչէ-քբիլ էակբ։

(Գ) ԹԷՎՋԻ՝ Ի ՆԷՊԱՔ

8. Բու ի գէմինատ պուլունան նէպաթաթի պիր դաչ գա՛իատ ի մա՛նլամ իլէ թէվգի՝ օլունարբ։

Նէպաթաթին հէր պիր նէվ՚ի քէնտխանէնէ վամանան այրան պիր եէրատ խարգ օլունուպ, ասնկրատատան աղ չգգ պարգա եէրլէրէ հիմրլէթ էմմիշ տիր։

Սամի՚ն արդին մուխթէլիթի պուդ'տբրընատ թօփրա-զին վէ հավա ի իզթիմին նէպաթաթա մուխթէլիթի սու-բէմատ թէ՚սիրլէրի օլարբբ ճիհէմիլ, հէր պիր պու-դ'ատա խուսուսի պիր մանգամէ ի նէպաթաթի պուլու-նարբ։

Հէր պիր սէմին խուսուսի մէնգարէ՝ օ սէմին մանգամէ ի նէպաթաթրնա կէօրվ տիր։ Արզ ը պա՛իատ պուլունան հիզին էնկիգ թրնարարար իլէ սէչէթմատիգ չամ օրմանդարբ-ատան, վէ Քիւբարխանդին նիչանի էֆգա չէմինխանդարբ իլէ Քիչմիրին ճէնճէթատա օրմանդարբնատան էրպագալը սէյր ու թէ-մաչա տբրբ տբրբ թէ՚սիր տբրբար։

9. Պիտատ ը Հարբէատ նէպաթաթ հէմ՚ վաֆիր հէմ՚ մուխթէլիթի օլարբ։ Օրպարատա եէթիչէն նէպաթաթին հէյէթլերի տատնա պէգիրբ, չիչէքբերի տատնա փարբագ վէ տատնա բա՚ի՚նարբ, մէյրլէբերի տատնի գլյատակ լամիֆի վէ լէգիգ տիր։

Խամթի ը խամխամատն ուզագլաչարբգնա նէպաթա-թին ադամանատա օլարբդը կէօրիր գիրբ։ Կիմիգիրբճէ մին-թաղա ի Հարբէյէ մուխատաս նէմ՚լէր նապէատիտա օրմանդա, վէ մինթաղա ի մա՛թէտիլէյէ մուխատաս օլանբար կէօ-բրինանէյէ պաչարբ։ Եամրագլարը սէկբէն ադամբարը չամիբ օրմանդարբ վէ եէչիկ չայիր չէմինէր, պու թէպէտա-սիլարբ աչբերբ կէօսիմէրիր։

19. Սարբաղիյէ գա՚չ նէվմատն 'խպաբէթի տիր։
Զիչէբլերի նէ՚ ճէչնէթէ մէչչուբ տբր։
Վ-ամիրլիա 'ամէրի Հարնէր ֆասիլէնին Հարբլտիթը տբր։
(20), (21) Սարմաչրգ վէ Գրլրգ տարէյէի թա՛րիխի էլլէ։
7. Գաֆիր, ՄէԿ, Բարիպ վէ Էյ-Էէյէի թա՛րիխի էտին։

8. Չէր եէրին քէնտխանէ մուխատաս պիր մանգամէ ի նէպաթաթը օրմանբ նէսաէ՚ն նէչէթի էակբ։
9. Նէպաթաթ տաբեանանդին Հա՚նէր պէկտէյէրինատ գիչատ գանի օլուբ։ Խամթի ը խամխամատն գատ պէպատ կիմ տիրճէ նէպաթաթ նի՚ճէ թէպտիլ օլուբ։

Գուժպլարա եաղլայորզա՝ նէպաթաթ քիւչիւլիւր։ Ուրու ադամբար քիւչիւլ քիւչիւլ չայը պոյրնա էնտիրաէն սօնկրա նատէտիա օլուրլար։ օթմարը եէրինի եսսունլար զապի էտէրլր։

10. Պու թէարիճի թէպէտաիւլաթ տէրէձէ ի ՀԷՐԱՐԷԹԻՆ ԱԶԱԼՄԱԸՆՏԱՆ նէչէթ էտէր։

Իչպու թէպէտաիւլաթ կիպի պիր թէպէտաիւլաթ տաթի մինթադա ի Հարբէէնին եիւճէ տաղլարը չիվէրիրնաէ միւչանէաէ օլունուր։ Զիրա տէրէճէ ի հէրաբէթի խաթթի ը խթիխտաան գուժպլարա տօզրու կիտիլտիքնէ էքսիլտի կիպի, տէնիզ սաթհնտաան եօգարը տօզրու չզդրլարզա տաթի էքսիլիր։

Հրմզօլթ տէր քի, "Մինթադա ի Հարբէաէ վաստ՝ սէմթէրին կիւքսէք պիր տէրէճէ ի իրթիֆա՝ա վարմշ օրմարը ճիէէթիլիլէ հաւասը քէպզ ի պէրուաէթ էտէր։ Էհաթի տաթի՝ ադամ ու զարիպ մնզարէլէրաէն հիսաէեազ օլուր, զիրա օ մինթադաան քէնարնէ մախաուս ադամլարտան մա՝սա մութէտիլ մի պարիճ մինթադաբա մախաուս նէպաթաթ տաթի կէլիլիր Մէսէլա, Մէքսիգօնին ճէնուպի եայլարը մի խաթթ ը խթիխա թարմինա տուչէն Անտա տաղլարը՝ սէրվի, չամ, մէչ, վէ գրզլ ադամլարը իլէ մէսթուր տրր։ Մինթադա ի Հարբէ սէքէնէպի քէնարի իդլիմէրինաէն խարճէ չզմանզրզն հէր պիր իպլիմին նէպաթաթրնը տէր ու թէմաա էմմէյէ նա՝իրկէթ չէրէֆիլէ մուսթադ տրրլար։"

Նէպաթաթ հադգնտաա մա՝չիմանի ը ճիւզկէնին թէկեիա ու իբմանը՝ հէր պիր գրմ՝անին նէպաթաթ մանզու�մէլէրինի թէհարրի ու թէտզիզէ մութէվադգրմ պուլունարզրնա պէնա՝էն, գաբա գրմ՝պարզրնը պուդ՝ա ի նէպաթ իամիլէ պիր գաչ գըանարա թադսամ էտէրլզ։

(Դ) ՊՈՒԴ՝Ա Ի ՆԷՊԱԹ

(-) Նը՝ֆ ը ի՝-ր ի ը՝ռ՝ռ պ-՝-ռ՝-ռը

Շիմանի վէ ճէնուպի Ամէրիկա օն ի՝չ պուդ՝այա միւնգասիմ՝ տրր։

1. Մ՝ԱՆԷՆ պ-՝-ռ՝-
2. Լ՝ՅՍ պ-՝-ռ՝-ռը
3. Բ՝ՍԷ պ-՝-ռ՝-ռը
4. Ա՝ՆԷ պ-՝-ռ՝-ռը
5. Գ՝ԱՖՇՆԷ պ-՝-ռ՝-ռը
6. Մ՝ԷՍԷ Ֆ Ա՝ԶԷՍԷ ի ԷՍ՝-ռ՝- պ-՝-ռ՝-ռը
7. Ա՝ՆԻԷ պ-՝-ռ՝-ռը
8. Օ՝ՆԷՍ պ-՝-ռ՝-ռը
9. Ա՝մ՝ՍՆ պ-՝-ռ՝-ռը
10. Պ՝ԷՍԷ պ-՝-ռ՝-ռը
11. Ա՝ՆԷՍ հարրէ պ-՝-ռ՝-ռը
12. Ա՝ՆԷՍ ՇԷՆ՝-ռ՝ պ-՝-ռ՝-ռը
13. Փ՝ՍԷ պ-՝-ռ՝-ռը

1. Մ՝ԻՒՆՇԷԼՄԻՍ ՊՈՒԴ՝Ա Գ՝ՍՆ ը միւնճէլմա ի չիմանը սէվմէնիլ իլէ Է.յ.քէ պուդ՝ասրնին չիմանի հաասատը տրասրնաա տրր։ Գու պուդ՝ասա եէր սա՝իմա սօնմաչ օլուպ եէրին սամէր խաֆիֆճէ չէօրիտրիլի գրսա պիր եաղ մէվսիմնաաէ խիպ տրր ը էն սասէ օրան (դայա գրնասը, գաբա եսսունլարը կիպի) նէպաթլար հաասատա կէլիրլր։

2. ԻՖՅԷ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ կրէյթ Գէյր կէօրնանէն Մէքսիգօ քէօրֆէկզինէաէ միւմէկաա տրր։ Էն չիմանի ճիէհիթնաէ գրսասրդ Մէօրնա վէ Գայն ադամլարը, պու ճիհէթին ճէնուպինաէ Գօրնմիպա նէհրի իլէ պէգրլա ը

10. Մինթադա ի Հարբէաէ եիւճէ տաղլարա չզգարզաա նէպաթաթ նի՝ճէ թէկպանի՝ օլուրլր։

՝Ադամ ը քիւչ ի զարզրնաէ գա՝չ պուդ՝ա վար։

կէօրլէրին չիմանի թարաֆրնա վարան սէմթաէ Զամ՝ադամը օրմանլարը, պու սէմթին ճէնուպինաէ տաթի եաֆրազլարրնը տէգրէն ադամլար, վէ էն ճէնուպի ճիհէթի օլան Մէքսիգօ քէօրֆէգի գրլրարնա եաղրն եէրլէրաէ, եաֆրազլարրնը տէգրմէյէն Մանիօրա վէ Մէչէ ադամլարը պուլունուր։

Գու պուդ՝անրն չարզի ճիհէթի Ամէրիգանրն սէքէնէսի էն չզդ օլան մէմլէքէթի օլուպ, սապրդա պէգրլ ը մէսաֆիլէր թուրմաչ օրմանլարը չիմնի մէգրա՝ թարլարա թանվիլ էտիմիլրլր տրր։

3. ԲԱԶԱ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Ամադագա նէհրինաէն Մէքսիգօ քէօրֆէգզինէ, վէ չարզաա օրման պուդ՝ասրնաան զարպաա Պէգրլը օվարարաէ խիթիտաա էտէր։

Գու պուդ՝ասա բութատպէթինին պէգրլ ը գրմմնը Գայա տաղլարրնաա պրդգան զարպի բիւզկեար էտէր։ Իչթէ պու կէնիչ պուդ՝անրն բարզա օրմանը չիմանի՝ չզդ՝ա բութատպէթէ նա՝իլ օրմանմրնաան տրր։

Գու պուդ՝անրն չարզի գրմմը արա սրրա Մէքսիգօ քէօրֆէգզինաէն վէ Ամրանմիթ օգխանտարնաան էտէն եաղմրը բիւզկեարարա նա՝իլ օլարզր իչին, զարպի գրմմնաան պիյատէ բութատպէթ տանզ էմմէրլէ, խաասատա նէէր վարտկէրնաէ չիմէն իլէ մունխմէյիլի օրմանը վար տրր։

4. ՍԹԷՖ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Շիմանի Ամէրիգանրն մէրքէզինաէ պուլունան եայրա իլէ Գէգրլ ը օվարարը չամիզ տրր։ Գու պուդ՝ասա էտէն բիւզկեարլար՝ Գայա վէ Սիէրրա Նէվատա վէ Գասգէյա տաղլարրնաան կէչմէրլէ, համիզ օլարզրլարը բութատպէթի պրդգարզրլրնաան, մէչբիւր պուդ՝անրն եաղմրը փէք ազ, վէ կէնիչ մէսաֆէլէրի փէյրին նէվ՝ինաէն Ա՝ՐԷԴ՝-ա՝ սէնիրէն պիր չարը իլէ գաֆրը տրր։ ՃՇնուպ ճիհէթինաէ Եսդգա վէ Սիպաբրկի ֆասիլէսինաէն թէէ թուբ նէպաթ պուլունուր։

ՊԻՐ ՀԱՄ ՕՐՄԱՆԸ

5. ԳԱԼԻՖՕՐՆԻԱ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Գօլումպիա նէհրինին ճէնուպ ճիհէթինէ տուչէն չիմանի վէ ճէնուպի Գալիֆօր-

3 Բարզա պուդ՝ասրնը թա՝րիֆ էլլէ։ Գու պուդ՝անրն բարզա օրմանլնա սէպեպ նէ՝ տրր։

4. Ամէրի վէ Գալիֆօրնիա պուդ՝ասրրնը թա՝րիֆ էլլէ։ Ամէրի խարիթա իւզերինաէ կէսմէէր։

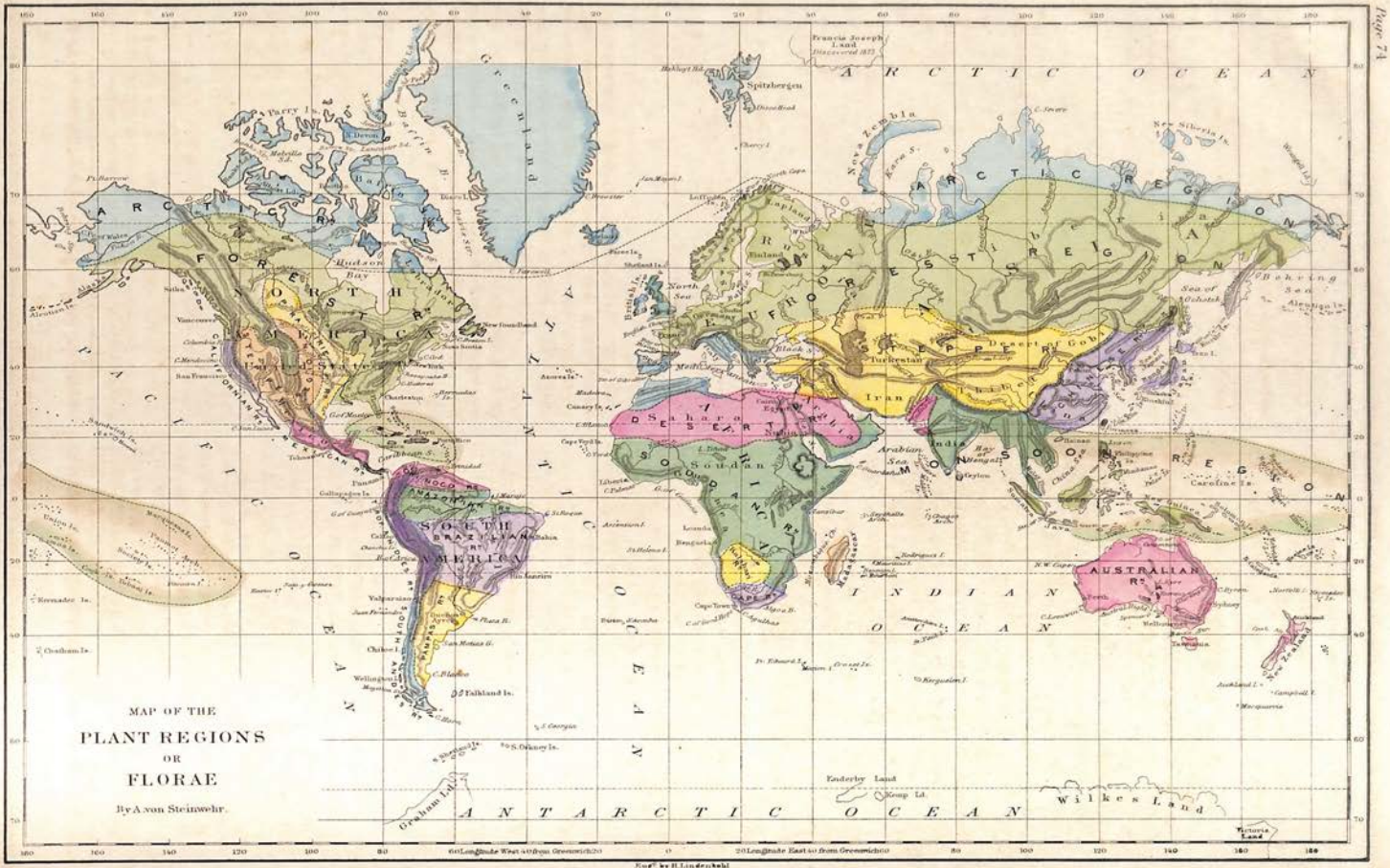

Engd by H. Lindenschmit

ՊՈՒՍԿԱՆ Ի ՆԵՐԿԱՅ ԽՍՐԻԹԱՍԸ

Ամբողջ երկրագունդը բաժանված է տասնմեկ մասերի, որոնք կոչվում են բուսական գոտիներ, ըստ բնակվող բուսական տեսակների։ Գունավորված գոտիներ։ Սպիտակ գոտի՝ սառցե գոտի։ Կանաչ գոտի՝ անտառային գոտի։ Դեղին գոտի՝ տափաստանային գոտի։ Կարմիր գոտի՝ անապատային գոտի։ Մանուշակագույն գոտի՝ սավանային գոտի։ Կապույտ գոտի՝ մերձարևադարձային գոտի։ Գորշ գոտի՝ մերձարևադարձային գոտի։ Գունավորված գոտի՝ տարածքներ, որոնք բնակ չեն կենդանի էներգիայի մեջ։

նեպալը մի չմեմիվ օրուց, Մթէի պուդ՝ասրնտան Միէրբա նեվտաս վէ Գաղէյտ տաղլարը իկէ ալրելը։ Բու-թուպէթի վաֆիր վէ նեպալամթը չօղ վէ մի թէնեվվի՝ տիր։

Պու պուդ՝ատա չամ օրմանլարը Նիւնէ Միէրբանդն չիվէ-բինի վէ Գասի սիսիլէսինի սէմիր էպիլար։

Եբ քանքլիի 300, վէ կէօմէսինին մուհիմի 400 այաղա պալիզ օրուզ, սրբենատա էն ճէսիմ ադամ օրան Մամոթ ա-ղասը Միէրբա նէվտանդն պա՝ադ եէրլէբինտէ պուլունուբ։ Պու պուդ՝անդն եալբա օրան տաղլարը զէրվէսինտէ սրա սրբա մէչէ ադամլարը, տէրլէբի իկէ պարբլարընա չիմէնկէր՝, վէ նէՀրլէբի սէվանիլինտէ խօյ մէզգարէվի ադամլարտան միմէ-չէքքիկ օրմանլար պուլունուբ։

Պալատա գիկբ օրուզնան սէօրթ պուդ՝ա՝ հէման պիր մին-թագատա, չիմարատա ճէնուպկ միմիմէատա օրմարբ իկէ հավի իպլիմնէ, կէբարկէլբէրինտէ մի չապին օրուզ, խէատ խի թագի՝ի-յէնէ օրան իկթիրտիրբբ անճագ բուհուպէթին չօղլբընտան վէ ալրելընտան նէչէթի էպէր։

6. ՄէՖԻԳՕ ՎԷ ԱՄԷՐԻԳԱ Ի ՎՈՒՏԹԱ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Շիմալի Ամէրիգանդն ճէնուպ գրամինը չամիվ տիր։ Պու պուդ՝ա մինթագատա ի հարբէ տաբխրինտէ խսէ տէ, հէր սէմիմա-տէ իրթիթիա՝ պիր օրմանբընտան մուխթէլիվ մինթատ-դարը նէպալամթնտա մանիր օրուզ, էհշիխի լիսա-նընտան չօգտան պէրու հարը, միմէթիվ, վէ պարիտ սէմիմէրի խամիլէ, իչ սէմիմէ թագսիմ օրունմըշբը։

Հ-ոբ ֆ-մ՝։ Պու պուդ՝անդն կէրբէ չարգի կէրբէ դարգի սէվանիլինէն պաչալարդ 2,000 այաղ իրթիթա՝ա վարան հարը սէմիմն էնդին վէ սրճաղ օվալարընտա Մէվզ ադաձը ճէբէր, գամնչը, Վանիլիա, Գագաս, վէ նէխիլիէ իկէ Սիսարիէ ֆա-սիլէէրինտէն պա՝ադ ադաձալր կէդլիչիր։ Պուրատա սէնէվի հէ-բարէի ի մի թէմամիկ ֆանրէնհայթրն 77 տէրէճէսի տիր։

Մ-ՇԷ-ԷՆԷ-ՖՄ՝։ 1,800 տէն 6,000 այաղ իրթիթա՝ընա վարան մի՝թէտիկ սէմիմատ, Ինճիր, Մէրտին, ադամ հալինտէ օլարադ Սարախա, պիր նէվ՝ ՑէՖնէ, վէ սիկէր պա՝ադը խալիտ ադաձ-լար վար տիր։

Պու սէմիմատ սէնէվի հէրարէի ի մի թէվասիկ ֆանրէն-հայթրն 68 տէն 70 տէրէճէսինտէ գատար տիր։

Պ-ոբ-ֆ-մ՝։ 6,000 տէն 14,000 այաղ իրթիթա՝ընա վարան պարիտ սէմիմատ խալիտ օրմայան ադաձարլա Զամ, Եուգգա, վէ Ազամ պուլունուբ։

7. Ա՝ՆԵԻԼ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Անթիլ տատալարը, Եուգամթանը վէ ճէնուպկ Ֆյորիտայը չամիվ օրուզ, Հարատ նէմինը վէ սրճաղ տիր։ Մամզուսվ ի նէպալամթը մէվզ վէ նէխլիյէ ադաձարը իկէ քէսգ ի թէմեյյիզ էպէր, վէ գամ-վէ, չէբէր գամչը, ասնանատ, գագաս, թիմիթուն, վէ մինթագատ ի հարբէյէ մանխատ սա՝իր մէյվէվի ա-ղաձարը չամիվ տիր։

Աթի իւզ գիկբ ալբը պուդ՝ա ճէնուպկ Ամէրիգա-տատ տրբ։

8. ՕՐԻՆՕՁՕ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ ճէնուպկ Ամէրիգանդն չիմալի գրամինը չամիվ տիր։ Պու պուդ՝ատա վէնեգուիրանդն գրյլրպրնատա օրան տաղլար՝ կկլանատ եայլարը վէ Պանրը մուհիմի ի քէպիրինն սէվանիկ՝ պկրատ ը հարբէյէ մանխ-տատ ճէսիմ ադաձարատան ՝իպարթէթ օրմանդրար իկէ մէա-թիտ տրբ։ Օրինօձօ նէՀրինին հուդէսի տաբխրինտէ օրան Լ-ոբ-ֆ օվալարը սթէի՝ օրուզ՝ եաղմուր մէվմիմինտէ բատղա, վէ գուրագ մէվմիմինտէ գաֆր հանինտ կիրբէ։

9. ԱՄԱՁՕՆ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Անտէս տաղլարը էթէյինտէն Ամրանթիգ օգիանօսընտաէք միմիմէատա օրուզ՝ ՍԻԼՎԱՍ իամի իկէ եատա օրանան, վէ էն էպքի հալինտէ գամնը-օրան մասի՝ օրմանդարրա մէսթուր տրբ։ Պու օրմանդար նէվ՝ նէվ՝ ատամչրդ իկէ ատաղարը էօրիլիչ, տաղ-լարը տասի՝ ադաձատա պիթէն սանդրանիկ, գրդգանիկ, պրօմէկյա չիչէքլերի իկէ ատնանմբչ ուլու ադաձարատան, վէ նէխլիյէ իկէ ատաբասիկէն, միմէչէքքիկ տիրբէ։ Ցիտնեանդն հիչ պիր թարագիրնատա պու պուդ՝ատա կէօրիլտիլիս գատատ թասալ՝ա՝թէն ատատը սէխամիթի կէօրիլմիվ տիր։ Զիրա պուրատա նէպալամթը պիր ատամ՝ եէր եօգ տրբ։

10. ԳԻԱՁԻ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Լվիլբինին ճէնուպ գիհէթինտէ օլուզ, Օրիան տաղլարընա գատատ սահիվ սէմիլբրի՝ պիկատ ը հարբէյէ մանխատ ադաձարատան ՝իպարթէթ օր-մանդար իկէ տօլու տրբ։ Գամիսօ սէնիրկով Օրիան տաղլարը էօթէսինտէ սիչէն վասի՝ եայլա՝ սրա սրբա քիչիչ օրմանդարը չամիվ կէնիչ պիր բաղա տրբ։ Պու օրմանդարբն էքսէր ադաձարը եիւն ադաձը կիպլի պիլատ ը հարբէյէ մանխատ ադաձար տրբ։

11. ԱՆՏԷՍԻՆ ՀԱՐԲԷ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ։ Անտէսին պու պուդ՝ատա տիչէն զարպի չիվիբրի ՝ուսմանէն ադաձարը վէ պա՝ադէն գաֆր տրբ։ Սիրիչէբրի սրատրնատա վարը՝ եայլարար վէ սէբէյէր՝ տատա մանխատս չալը վէ օթմարլա մէա-թիտ տրբ։ Շարգի ի չիվիբրինտէ խսէ խալը բուհուպէթի համիվ բիրամ ը թիճարէթ էտալի իչիւն, ՝ադամ օր-մանդար պուլունուբ։ Գաղալ գրնան գիկբ լամիկ դը-նադրնա չրգարբրան ՝ինիչ՝ ադաձը պուրատա կէդլիչիր։

12. ԱՆՏԷՍԻՆ ՃԷՆՈՒԳ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ զարպի բիւգիճարբար-տան վաֆիր բուհուպէթի ալարբը իչիւն, Ալրօգարիա նէվ՝ինտէն չամ՝ ադաձ,լրա եամիրագլարբը սէօքէն ադաձարատան միմէթէքքիկ օրմանդարը Համի տիր։

13. ՓԱՄԹԱՍ ՊՈՒԴ՝ԱՍԸ Էվվէլբի պուդ՝անդն չարգ էյլէ Գրագիկ պուդ՝ասրնդն ճէնուպկնէ տիչէն վասի՝ պիր սթէի՝ օրուզ, օրատա միմէթմատիչէն էսէն վէ բու-հուպէթինի Անտէս տատրնատա պրագ մէշ օրան զարգի բիւգիճարբարատան, ադամ եէմիչտիրմէյէ քեանֆի տէ-բէճէսէ բուհուպէթի ատամատրդը ճիչէթիլ, ադաձարդ վէ օթիը օվալարը համի տիր։

(Բ.) ՆԸ-ՖՄ Ը ՀՈ-ՐԷ Ի ՀՈՐԷԷ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ

Նընաֆ ը քիրբէ ի չարգի, եա՝նի Լիմրօփա, Ասիա, Ամֆրիգա վէ Ավսթրալիա դրթ՝ալարը օն պիր պուդ՝ասա միմնգատիմ՝ տիր։

1. Մ-ԱՆՏԷԼԻ ՊՈ-ՐՓ՝-
2. Լյոէ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
3. Պ-ՈՐ Ը ԷՖՖ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
4. ՄԷՆԷ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
5. ԶԷ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
6. Գ-ՖԷ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
7. ՄԷԼԷՆ ԷՆ-ԼԷՆԷՐԷՐԸ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
8. Ա-ՈՐԹ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
9. Գ-ԼՈ-ՆԷԼ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
10. Ի-ՈՓ ՊՈ-ՐՏԷՆ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ
11. Ա-ՎԷՆԷՐԼԷ ՊՈ-ՐՓ՝-ԸՐԸ

Պու սէօրթ պուդ՝ասրդը Հավասը պիր ալարդը Հալտա Ինիչեն պիրի-պիրինտէն ֆարգը տրբրար։

6. Մէքսիգօ վէ Ամէրիգա ի վուսթա պուդ՝ասրդն նէպալամթը Ինիչեն վէբ միմնէվվի՝ տիր։

Անդն Հարը, միմէթիվ, վէ պարիտ սէմիմէրինի խարիթատա կէօս-թէրիպ թա՝ալիթ էպէն։

7—13. Անթիլ, Օբինօձօ, Ամազն, Գրագիկ, Անտէսին Հարբէ վէ ճէ-նուպ պուդ՝ասրդը Հավասը պիր ալարդը Հալտա Ինիչեն պիրի-պիրինտէն ֆարգը տրբրար։

Շարգի Դրաֆ ը քիրբէտ գա՝ալ ի Ինալամթ վար տրբ։

1. ՄինՀՀԷՄԵՏ ՊՈՒԳԱ չիմալի Ամերիկանքն ՄինՀՀ-ՀՀվիա պուգ՝ասքնա հէմհալ ասբ։

2. ԷՅԵԷ ՊՈՒԳԱՆԸ սայբի պիհիթին Լվրօվա վէ Սիպերիայը չամիլ օլուպ, չիմալի սէմիթնամէ չամ վէ գայն ադամլարը՝ վէ ճէնուպի սէմիթնամէ նարիրագլարընը ասօքէն ադամլար կէլիչիր։ Պու Էյբէ պուգ՝ասքնաս նէչմա նիւմա պուլան նէպաթմէրն Էնմա՞ը՝ Ամերիկանքն Էյբէ պուգ՝ասքնաս պուլունանլարաան ադ ասբ։ Խանի կէօրիւլիւբ քի քիւրէ ի սարդ մինթագա ի մա՞թէաիլէ տաթիրինամէ օլարագ պիր օրման մինթագասբյաս գուշարբմշ ասբ։ Պու օրման մինթագասբ քիւրէ ի սարդին մաղդաբ ը լուիթի ը թիւտա, վէ միւթէաիատին միլլէթլէրէ մա՞վա օգմաշ ասբ։

3. ՊԱՀԸ Ը ՍԷՅԻՏ ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ Պահը ը Սէֆիա սէվա-հիրինամէն 'խարաթէթ օլուպ, եագ մէվսիմի գուրագ կէլէր իսկ ատ, եաղմուր մէվսիմլէրի ուզուն օլարզընտան նէպաթմէթը կիւգել կէլիչիր։ Պու պուգ՝ասա խալիա ադամլարաան մէրսին, սէֆինէ, փօրթուգալ վէ զէյմուն իլէ ինճիր չոգնա պուլունուբ։

4. ՍԹԷՖ ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ Ամանքն պէօյիւք եաղլարընը, վէ Պահը ը Հաղէզ իլէ Պահը ը Սէյանքն չիմալի սէմէլէրինէ չամիլ ասբ։ Դէրը զայէթ սոզուգ, վէ ըիյահ ը թիճարաթէ թէ՝սբրի սէպէպլիլ եաղը գուրագ օլուպ, եաղընը գրասա պիր միւտաթէթ, եա՞նի իլը պահար մէվսիմնամէ նէպաթմա էլվէրէճէք սէրէճէամէ բութուպէթի օլուբ։ Պու սէպէպտէն օրմանը եօգ ասբ։ Կօպի վէ 'Ազէմիսթանքն պէօյիւք գրամբ գաֆբ կիպի օլմաղլէ Սահրա ի քէպիրէ պէնդէլբէր։

5. ԶԻՆ ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ Զին վէ ճափօնը չամիլ վէ Սթէփ պուգ՝ասքնաան ֆինիկանս ատաղասբ իլէ պարբմշ ասբ։ Խրլիմի բաթպ ու Տարբ, նէպաթմէթը վաֆիր վէ միւթէնէվվի՝ սիր։ Զայ չարբսբ իլէ Պանպու (Հինա գամբրը) պու պուգ՝ասա խաուսսի պիր մէնզարէ պալաշ էաէբրէր։

6. ԳԱՖԲ ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ՝ Սահրա ի քէպիր, 'Արապիթանքն չիմալի սէմթի, վէ Հինտիսթանաա Սինա մէմլէքէթինի չամիլ ասբ։

Պու պուգ՝ասա ըիյահ ը թիճարաթէ բութուպէթինի Ամասաա պրագարագ էաղլի իչէն, եաղմուբ վէ նէպաթմէ նատբ ասբ։ Խալիի եէրլէրի եա գայալրգ վէ սբնագ եաղլա, եաթաա գումաղ օվալարբ ասբ։ Ամա սբրա պուլունան բարգալարընաա, ադ պիր էհմալինին մա՞իչէթէ մէսաբ օրանագ աէրէճէամէ խուրմա, մրբբ պուգասբ, վէ սա՞իր հուպուպաթ գէրբ՝ օլունուբ։

7. Մէվսիմ ՐԻՍՔԻՆԱԸ Հինտիսթանը, Հինա ի Զինէյի, վէ խաթթի ը խաթիխայէ եաղրն օրան պէօյիւք ճէզա՞իր սիպիպէլէրինի հավի օլուպ, սէմիլերի հարանճա պիր պիրինէ զայէթ մուխթիֆ սիրլէր։ Սէվաիլ սէմիլէրինամէ բութուպէթի վաֆիր իսկ ատ, Ցէբքէն եաղլաբ միսիրլու, իչ թարաֆբարընաա ադ ասբ։ Օվալարբ մինթագի վէ չոգ բութուպէթի ամանգաա օլարզընտան, մինթագա ի հարբէյէ մախսուս օրան նէխլէյէ։ Ապահանկի, Ապանգրգ, Պրազիլյա վէ Սահապիկի ադամլարընաան միւթէչէքքի օրմանլար եէթիշիրլեր։ Ինճիր ֆաուլէսինամէն Պանդա սէնիրէն պիր նէվ՝ադամ եաղընը պու պուգ՝ասա մախսուս ասբ։

Պու ադամ թա հավատաքի տապարընաան պիր թաղրմ ֆիլիպէր սարդասբ։ Ֆիլիպէր եէրէ եէրլէշմէքլի եէնիսէն պիթէր եէնի ատամ քէօբիս օլուրսբ։ Պէօյլեճէ պիր թէք պանեան ատամբ պիր օրման թէչբիկ էաէբ։ 7,000 նէֆէբատէն 'խարաթէթ պիր օրաա պիր պանեան ատամբ կէօրկէսինամէ գօնասբը մէրմի սիր։ Հինտիսթանաա Ղարպատաա նէչրի գուրբինամէ պիր պանեան ատամբ՝ մուհիմի 2,000 այագ օրան պիր մէսաֆէյի էօրթմուշ ասբ։

Պու պուգ՝ա տաթիրինամէ Սէյրան վէ ճ՝ափա ատապարընաա տարչին ատամբ, ճ՝ափաաա գանվի, վէ ճիւմլէ սէմիլերինամէ փերինճ, մէվզ վէ մինթագա ի հարբէյէ մախսուս մէրմէլէր պուլունուբ։

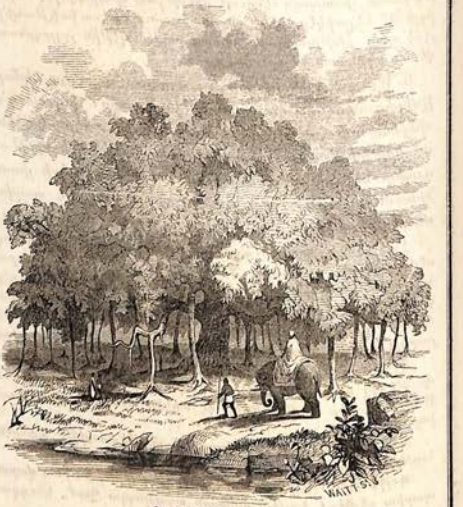

ՊԱՆԴԱՆ ԱԴԱՄԸ

Մօլուգ ատապարընաա՝ գարա պիպէր, քիւչիւք ճէվզի Հինտի վէ գարանֆիլ միսիրլու պահարաթ չօգ ասբ։

8. Սուրսան ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ Աֆրիկա ի վուսթա վէ ճէնուպի 'Արապիթանքը չամիլ օլուպ հավասբ բաթպ ու հարբ՝, վէ թօփրաքը միւնգիրթ սիր։ Մինթագա ի հարբէյէ մախսուս օրմանլար, վէ Սամանա սէնիրէն կէնիչ օվալաբ վար ասբ։ Պու պուգ՝ասին մանդուսի ի նէպաթը պաօպաալ ադամբ, վէ խալինճիյէ վէ ֆօրպիյանիյէ ֆասիլէլերիլ թէմայիլ էաէբ։

9. Աֆրիկասա վաղբ՝ Գալաձարի ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ բութուպէթսիզ օլուպ, Գաֆբ չէօհրէթինի սրմշ իսկ ատ, չիմալիյէ գասաբ լա՞ֆբրլյէ քէչի օլունամշ ասբ։

10. Խիտաց ՊՈՒՐՈՒՆ ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ՝ Օրէնճ նէհրինին ճէնուպ թարաֆբնաա Աֆրիկանքն ճէնուպի ուճբը չամիլ օլուպ՝ գրբը եաղմուրը վէ եաղը գուրագ ասբ։ Պուրասա խալինճիյէ ֆասիլէսինամէն նէպաթբար վէ պա՞ղբ քէօրփէ եաղրաղը օթլաբ պուլունուբ։

11. Ավսթրալիա ՊՈՒԳ՝ԱՍԸ Ավսթրալիանքն իչ թարաֆբը քէչի օլունարբը մրգասբբ ասբ։ Ֆագ ատամ կէրէբ գարպի կէրէբ չարբի սէվասիֆինամէ պուլունան

1—11. Մինճէմեթ, Էյբէ, Պահը ը Սէֆիա, Սթէփ, Զին, Գաֆբ, մէվսիմ բիւզիկ ասբ։

Սուրսան, Գալաձարի, Խանա պուրնը, վէ Ավսթրալիա պուգ՝ասբրընը խարիթա իւզերինամէ կէօսթէրիլ թա՞ֆրիճի էաեն։

տաղաղարն վէ տաղաղար արասարնտա վագ՝ աէրէէրէրին վէ օվլաղարն 'ռճա՞իսկ պիր մանզումէ ի նէպաթաթը վար տրը։ Պու պուգ՝ատտա բաղդաղար, կէնիշ կէնիշ չաղ-լըգլար վէ Եուգարիիթօս ագաճը իլէ ագամ աէրէնէ-սինի պուլմէշ գուզզին օթլընտան 'իսպարէթ կէօրէնիշ օրմանլար պուլունուր։ Եուգմուրն ագաղրը իլէ պէրա-պէր վագթ ը մանՀայէնի օրմանտան քէրիկլէրի պու-պուգ՝ատա մանասուս տրը։

(Ե.) ՆԷՊԱԹ Ը ՊՈՒՍԹԱՆԻ

1. Ինսան զէր՝ ու զարս էթմէքլէ քէնտինէ փա՞ի-տէսի օրան պիր չօգ նէպաթը հէմ՝ քէսրէթլէ հէմ տէ լիւզումը վագթընտա եէթիշիրիր։

Պու մեկլիս նէպաթթին պա՝զրարը զրտա, պա՝զրարը էկսիսէ, պա՝զրարը 'լիաճ, պա՝զրարը տաթի պոյա իչուն խա-թիմնա օրունուր։

Պուսթանի նէպաթին պա՝զրարը զայէթ մանՀասուս վէ պա՝զրարը, խուսուսա Հուպուպաթ, զայէթ վասի՝ մէզգի՝էրտէ նէշվ ու նիմա պուլուր։

ՄԷՎԶ ԱԳԱՃԻ

2. Զէր՝ ու զարս օրունմագտա օրան նէպաթաթի թագ-ըիպզէն 2,500 նէվ՝ տրը։ Պունդարին էհէմմ ու էլդէմ-էրի պէր վէճհի տաի մանասարէն թա՞րիխ օրունուր։

3. Մինթագա ի Հարրէտ վէ ճիփարի սէմէրէտտէ պաշլըճա Հասել օրան Ը.ՏԱ ՆԷՊԱԹԸ փիրինճ, մէվզ, պաշլըճա Հասել օրան Ը.ՏԱ ՆԷՊԱԹԸ փիրինճ, մէվզ, էքմէք ագաճը, խուրմա, պէշիր ք Հինանիսթան ճէվիզի, Եամ՝, գասաբա վէ սաիօ տրը։

(1) Փէրէնճ՝ թաղրիպէն ինանարարն իչտէ պիրինին պաշ-լըճա թա՞ամը օրաց՝ նէչվ ու նիմասրնա զիյատէճ էէրարէթ ու բութաուպի էդէտ օրարզընտան մինթագա ի Հարրէտ վէ փ-ըէթաուպի էդէտ՝ օրարզընտան մինթագա ի Հարրէտ վէ փ-ըէթլէլէ էէթիչարիրիր իսկ տէ, օ մինթագանին ճիփարի սէմ-ըէրտէ տաթի զէր՝ օրունուր։

Փիրինճին ասլ զուճաբ էթմէքլէ պէլլի տէյիլ իսկ տէ, Ասիանին ճէնուպի ճիՀէթի օրարզը իչիմնա տրը։

(2) Մէվ՝ էքի նրգի ը քիւրէնին տաթի պիտտա ը Հարրէ-սինտէ զարս օրունուր։ Պու նէպաթին չօգ նէվլիրի օրուպ

1. Պա՝զրարնէպաթթար նէչիճ զէր՝ ու զարս օրունուր։
Զէր՝ ու զարս օրունան նէպաթաթարրին Հա՞նկէրտ փէր մինթէչիր տրը։
2 Զէր՝ ու զարս օրունան նէպաթաթին տարրզը գա՞չ տրը։

մէյլէ վէրմէք իչուն հէր նէվլին իպթիդա էթմէյլի տէրէճէ ի հէրարէթ լազըմ տրը։

Հրմաղարին հիտարնանա, պիր մէվզ պաղչէոն հէման օվ վիՀ՝սամտա օրան պիր պուղտաց թարրատարին վէրտիր մզգ-տարտան 133 գամ զիյատ մէվտատ ը զրտա՞իսկ վէրիր։

(3) Ի՞ՀՏ՝ ՀՂՏՀԷ զրրզ տյտգ գատտար եիբաէք օրուպ նատի-բաղարը ինձիր եատիրարնտա պէնիզէր։ Մէրէնի եուվարլագ վէ պէգրիբ օրուպ, փիրիրիրտաբ էդզմէթի էբանք կիսի օրարը սէՀյէնիցտ։ Պու մէրէկ սէնէատ մէվտիին օրան սէքիզ տագուզ ա գատտար թաղէ եէնիր, գարան միատատէատ տաթի էգմէ-սինան էքանք եատիրարը։ Հէր իչ ագանճին մէրէկսի պիր սաա-մին բրզզինա քիճիպէի էատէէրի թամամին էտիրմիչ տրը։ Էքանք ագանճը մինթագա ի Հարրէյէ մանասուս օրմաղա պէրապէր, օ մինթագանին եագ իրէ զրշ մէվիսիէրինին տէրէճէ ի հէրա-բէթնէ ֆարզը 10 ևա 12 տէրէճէատն զիյատ օրան մէմէքէբ-էերինտէ կէլիշմէզ։

(4) Ե՞՞Հ եէր էյմասը չէբ ու իպթիզասնտա իսկ տէ, իբի-տէն իչ ագա մինթագա վէ օնատն օն պէշ օգզա սրպէրթնա-տէ օրուր։ Աֆրիզատտա, Հինանիսթանտա վէ Անթիլ ատտաա-բրնտա չօգ եէնիր։

(5) Գ՞՞՞Ի՞ Պրազիլ, Գանկո վէ Կիպանատտա Մ՞՞՞ՀՏ թէամիրէ օրունան պիր չարրնին քէգբիունէն եատիրան պիր նէվ՝ ուն տրը։ Պու քէգբ փիչիՀզանէն զէհիրլի իսկ տէ, փիչարքաէն սօնկրա զէհրի կիտէր։ Գասամատան թաժիօգա տէհրէլէն չօր-պալրզ տաթի եատիրրը։

4. Մինթագա ի մի՞թէատիլէնին պաշլըճա Ը.ՏԱ ՆԷՊԱԹԸ պուզտաց, արփա, եուլաֆ, չավտատ, վէ փաթաթէս տիր։ Մրտրը պուզտաց պու մինթագանին փէք մանՀիմ պիր մանՀասուլը իսկ տէ, մինթագա ի Հարրէտ տաթի զէր՝ օրունուր։

(1) Պ՞՞՞ՀՏ՝ մինթագա ի մի՞թէատիլ վէ մինթագա ի հարբէնին չիմալի ճիՀէթլէրինտէ զէր՝ օրունուր։ Իսթիրար պուլ-արրը մէրէկսի մա՞լիւմ աէյլի իսկ տէ, թաթարիթանտ եաբատ էաքի իրանտան զուՀուր էթմէյի զանն ը զալիպ տիր։

Ամերիգատտա իչը էքիլէն պուզտաց՝ Խափանեարրին իսթիսա-ը զէմանրնտա Քարթէզ նամ՝ ճէնեարլին պիր քէօլանինն 'ա-տաքիր զանիրէտի օրան փիրինճ իչինտէ պուլուպ էքանքի պիր գաչ պուզտաց տանէսի տիր։

(2) Պուզտաց զիյատ պուրուտէթէ ասանանրզարը իչ-ին ՀՀՏՀ, ՀՂՏ, վէ Ե՞՞ՀՏ պուզ՝ատարրնին չիմալի Հու-սուստ տատա չիմալա տիչէր։ Արփա՝ Լափանատանին չիմալ ճիՀէթինտ 70 տէրէճէ ի՝ արզա գատտար զէր՝ օրունուր։ Պու-զատտէտա չիմալի Լիրօփանին պաչլըճա զանիրէտի եուլաֆ, պիր միատատէ սօնկրա չատտար իսի, չիմոն իսկ, էիվէլատ եարրզը զէհիկինէբտէ պուլունա պիտիրի պուզտաց հէր սը-նրթի էհալինին բրզզը օրուչ տրը։

(3) Փ՞՞ՐԸ՞։ Պու նէպաթին մանալ ի զունտար ու ինձիչարը փէրու վէ Զէրի զանն օրունուրը։ Չինքի օրաստրտա հայա եատանի հայտ տիր։ Հրմաղարին պէյանրնտա Աֆրիգանին ճէ-նուպի ուճրնտան Լափանատտա գատտար փաթաթէս զէր՝ օրուն-մագտա տրը։ Չու գատտար քի մինթագա ի մի՞թէատիլէ մանա-սուս ատ՝իր նէպաթար մեսիլլիս, մինթագա ի հարբէտ ատ-ճագ հանանա մինթագա ի մի՞թէատիլէ միատաբի պուլունան եիբաէք եէրլէրտէ կէլիշէ պիլիր։ Պուզ՝ատրին չիմալի հու-սուստ արփանրնքինտէն տատա չիմալա տիչ չիմալէն արփա կէլիշէմէտիլ իպանտատ տատաբնտա փաթաթէս կէլիշիր։

3. Մինթագա ի հարբէտ պաշլըճա Հասել օրան զրտա նէպաթը Հա՞նկիրտ տրը։
Ինանարարն գատտա՝ պիրինին պաշլըճա թա՞ամը փիրինճ տիր։
Մէվ՝ նէրէտ թամամ օրունուր։ Հրմաղարի տանն Հագզընտա նէ՞ հի-ատաց էթմիշ տիր։
(3) Էքանք ագանճը վէ մէչիսինի թա՞բիի էլդէնին։
(4) Լյամ՝ նէ՞ տիր։
(5) Գատաբա նի՞նէ եատիրրը։
4. Մինթագա ի մի՞թէատիլէնին պաշլըճա զրտա նէպաթը Հա՞նկիրտ տրը։
(1.) (2) Պուզտաց, չավտատ, արփա, վէ եուլաֆ նէ՞բէչէրտէ էէթիչի-բրիրիր։
(3.) (4) Փաթաթէս վէ Մրտրը պուզտարին վաթան ը տարիխ նէ՞բէչի տիր։ Նէ՞բէչէրտէ զէր՝ օրունուրը։

(4) Մ[illegible] պաշտօնա մինթագա ի մի'թէ էրիլէ զէր' օլունուր իսէ ատ, մինթագա ի հարբէտ տախի կէլիլիր վ ատիանը ատիսի, փաթամէնէքի կիսի Ամէրիգա օլուպ, օրտասան հէր թարգիա մունթէշիր օլմուշ տրր։

Վ ադիի իլէ ճէնուպի Ամէրիգատա ունիզ տահիրնատան 12,795 ատագ ելուքսէք օլան Թիմիզագա կէօրլիտէ վագը' ատատաքի չէմա հէյդէլի էթրաֆդիտա քեսինլէր փէք չօգ մուչրիտի իկ մէրր պուզուպար էէմիչրիրլէր իսի։ վ մանուլլանն պիր զրամնը չէմէ թագտա էմտիքանն ասնկրա, պագրդէսինի, պիր ատանէսի պիլէ 'ագիտ պէրգէքի կէմիրիր իմի'գաոլրա, էհարիչ ատաղրրլար իսի։

3. Համատ պարիա պա'ղը վատի' պու գ'ատարատա էքմէք եատիրլրը հիչ պիր նէպատի կէլիշէմէյինատէն էհարի եա սա'իր եէրլէրատէն էքմէք թէտարիք էթմէյէ, եռախատ էքմէքտիզ եաշամատա մէճատա ատրրար։ Մէսէլա, Մեպէրիանդն վէ Ամէրիգանդն մինթագա ի մունճէմիատէյէ տիս չէն սէմիլէրինատէ էհարի պարդզ գուրուտը իկէ կէչինիր։

Լատրատտար, Իսանատա վէ Կրուէնդատատա զամիրէ նէպատիր նէչել ու նիսմա պուլամագ։ Ֆարօ ատատարրնատա արտա զէր' օլունուր իսէ ատ, փէք ազ մանուալ վէրիր։

6. Զամիրէ նէպատիր կէլիչէն պա'ղը մէմիլէթիէրատ սէքէնէպի չօգ օլարդը ճիհէթիյէ, զամիրէ նէպատատանդն պիր նէմինատէն մանուալ արնմատարդը սէնէատ գահիմ վագտ' պուլուր։ Մէսէլա Ամատօլատա պուղատայ, Հինտիսթանատա փիրինճ, ազ ատանարդը վագրիմ եա տարդրդ եա 'ումամի պիր գահիմ օլուր։

1847 սէնէատինատ փամամէսատէն մանուալ արնմատատը իւզէրինէ Իրլանատատա պինկրէճ քիմնէլէր գահիմ էլինատէն ճամ' ը էճել նուշ էմտիլէր։

7. Էյրպիսի թէատարիքի իչիսն ինատնատա փէք մի-ֆիտա օլան նէպատիրատ ՔԱՄՈՒԻԳ, ՔԷՆՏԻՐ, վէ ՔԷԹԷՆ տիր։

(1) Փ[illegible]' վամանն ը ատիսի Հինտիսթանն զանն օլունուր իսէ ատ, պու 'ատատա հէր եէրէտէն գիչատ Մի-ճիմ'մ ի Ամէրիգատատ եէմիչրիրլիր։ Ասիանդն, վէ Եվրօպանդն ճիհամի ը ճէնուպիչէնինատ, Մրսրրատա, Մէքիպօտատ վէ ճէնուպի Ամէրիգանդն պիրատ ը հարբէսինատ տախի զէր' օլունուր։

(2) ՔԷՆՏԻ վէ ՀԷՐԷՆ' մինթագա ի մի'թէ մուչրիտէ մախատա տրրար։ Գէօյիք Պրիմնիսատա, Պաղիրիչ ատնիգինին ճէնուպի սէվատիրլիտէ, Իտատանդն վագտ' օվատարրնատա վէ Ամէրիգատա վէ Ֆրէնիլէ զէր' օլունուրար։

8. ՁԱՅ ՁԱԼԸՍԸ, ՇԷՔԷՐ ԳԱՄՐԸՇ, ԳԱՀՎԷ, վէ ԳԱԳԱՕ Ա-ՂԱՀՇ պաշտօնա մինթագա ի հարբէ վէ ճիվարի մէմ էքսէթիէրինատ կէլիչիրլէր։

(1) Զ-ը' խարիա պիր նէպատի եատիրագը օլուպ վամանը ատլիսի Զին իլէ Ասատան չինա ճիհէնի տիր։ Կէմիտիկ իպլիմին ճէնուպի հուատատ 25, վէ չիմատի հուատատ 33 սէրէճէ ի 'արդ, վէ զարպի հուատատ թիպէի օլուպ, պու հուատատ խարիճինատ պա'զէն էէթիչիրիկ պիրիր իսէ ատ, մամիլատ սէրէճէատ կէլիչմէգ։ Գու նէպատի թատի'ի հարինատ օն օն իքի պագ հիւքսէլիր իսէ ատ, թարյատատ անմագ պէչ պիր պագ գատար հիւքսէլմէնինատ մէյատան վէրիրլէր։ Տիքիտիչինատէն իչ սէնէ ասնկրա եատիրագարդը սէվէչիրիկով գուլլանարրա պիրիր։ Էյրսէրիա պոլ մանուալ արնմագ իւգրէ, եէսի սէնէյէ վարան ագատան էէրինի թուռմագ իչիսն թագտ գիրատան էէթիչիրիրլիր։ Զին վէ Ճաիսնատա ագպլի պէն սէնէատէն պէրու պիրմիսն էհալի էկրէք թա'ամիկ պէրատպէր վէ էկրէք սա'իր վագրթարատա սիւսիւդ վէ շէքէրսիզ չայ իչէրլէր։

Մ-ՐԷ' եախատ փ-ր-ի-ի-ն չ-ը՝ փարակուանդն չարդ վէ չիմագ սէմիլէրինատ վագտ' սրզ օրմանդարատա պուլունանդ վէ տա'իսա եէչիլ օլան պիր ագանձն եատիրագը տրր։ ՃԷՆՈՒՊԻ Ամէրիգանդն չարդ վէ ճէնուպ ճիհէթիլէրինատ չօգ իսթիմամ օլունուր։

ՇԷՔԻՐ ԳԱՄՐԸՇ

(2) Շեէրէ ֆ-ր-ը՝ մինթագա ի հարբէյէ մախատա իսէ ատ, օ մինթագանդն եատիճինատ տախի եէմիչրիրլիր։ Ֆրամ նէ'ղրի քէնարրրնատա, Ամէրիգանդն պիլատ ը հարբէսինատ վէ Պա'ղրը մատիթի ի քէպիրին պա'ղը ատատարրնատա եատպանի հատտ պուլունուր։ Մրսրրատա, Հինտիսթան իլէ ճիտարրնատաքի ատատարատա, Մի-ճիմ'մ ի Ամէրիգանդն ճէնուպ ճիհէթինատ, Անթիլ ատատարրնատա, վէ Պրազիլատ չօգնա զէր' օլունուր։ Շեքեր գամրշ' Հինտիսթանատա գատմանէն պէրու եէմիչրիրլիր իսի։ Էյքի Կունանդիէր վէ Բօմարլրար չէքէրի 'իրատատ գուլլանմագ իչիսն ճէլպ էտէրլէր իսի։

(3) Գ-ՀՎԷ ագանձնդն մէվզի'ի ատլիսի ճէնուպի Հատչէյիսթան եայլարար օլուպ, ան պէչինճի' ատրատ Ադրատիանդն ճէնուպ ճիհէթիրինատ նագլ օլունուր։ Շիմատ եէմէնատ, Պրազիլատ, Ճամա, Սէյլան վէ Անթիլ ատատարրնատա վէ տա'իր պիրատ ը հարբէատ չօգ էքրիր։ Հէրարէի ի մի-ճէվատիէտ եէմիմ տէրէճէ օլան օթուզ տրիրնձր տէրէճէ ի 'արգատէ կէլիչիր։ Էն մագպալ գ'ադվէ մանուալը վէրէն Ադրատիանդ վէ Ճամատատ գանվէ ագանձր ան պէչ եատիստ պրագ եէսքէքլիրինատ վարրը։ Անթիլ ատատարրնատ ատլարը չօգատագ վէ գիչատ մանուալ վէրմէք իչիսն ագանձրն թէկիէպինի քէսէրլէր։ Գանվէ ագանձ տա'իսա եէչիլ օլուպ, պէչագ վէ խոշ բա'իհալը չէչէքլիրի մէվզիմինատ ատլարը գար իլէ էօրիլումիշ կիսի կէօրիսնիր։

(4) Գ-ֆ-ռ ագանձրնդն տարլ վամանը Ամէրիգա իսէ ատ, Հինտիսթանատ, Ճաֆտատ, Հինտ օգանտօսը ատատարրնատ վէ տա'իր պա'ղը եէրլէրէ տախի նագլ էտիլէրէք, եէմիչրիրմէքքատ տիր։ Իրյար չէքլինատ օլան մէյմանինին Շամ ֆիքատարդնատ պէնկէքէյն չէքիրատէյինատէն չրզօրսթ ի եատիրլրը։

9. Գահարամատան հէր եէրատ միսիմա'մէլ օլան ԳԱՐԱ ՊԻԳԻՐ, ՏԱՐԶԻՆ, ԳԱՐԱՆՑԻԼ, ԲԻՒԶԻՒԻՐ ՀԻՆՏ ՃԷՎԻԶԻ վէ ՎԱՆԻԼԻԱ մինթագա ի հարբէ մատնալը տրրար։

(1) Գ-ր-ա դ'ինէ' տարրլրը պիր նէվ' նէպատիր գուրումրշ մէյմիսի տիր։ Գու ատամ իչինճնէ սէնէատինատէն եիրմինճի սէնէսինմէսէք սէնէատ իքի քէրրէ մէյմի վէրիր։ Մէյմիսի եաշ իքէն զէրմրզը վէ եուվարլագ օլուպ, ուֆանէգ պիր չէքիրատէյի հավի տիր։ Գարա պիպէր ագանձր եատպանի օլարագ իկի էվվել Հինտիսթանդն Մատատար զրրսրնատա պուլունմրշ օլուպ, չիմատի Սումատրա, Սիամ վէ Մատագգատատ տատի եէմիչրիրլիր։

Գէրմրզը պիպէրին ֆ-ն-ն տէնիլէն նէվմի թէհամմուլ օլունմագ տէրէճէատ քէսքին տիր։ Մէնչէ'ի ճէնուպի Ամէրիգանդն

5. Էյտմէք վէրէն նէպատիր հէր իպլիմնէ պիթէ՚ի մ։ Էյտմէք օրմանը ՝ Ներբիրատ եէչատ նա՚ատ կէչինիր։

7. Էյրպիսի իչիսն էն մի-ճիտատ նէպատիրատ հա՚նիրլար տրր։

8. Զայ, շեքեր գամրշ, գահվէ վէ գագաօ ագանձրրը չօգնա նէ՚իրատ եատ հատրլ օլուրար։

Զայ ագանձ, շեքեր գամրշ, գահվէ վէ գագաօ ագանձրրը, վէ անիրին նատրլ թիմար օլունմատրրը թա՚ամիի էատն։

9. Գաշլրնա պահարամի հա՚նիրլար տրր, վէ նէ՚իրէյէ մատատաս տրրլար։

(1) Գարա պիպէր վէ գայնն պիպէրի թա՚ամիի էյլէ։

կանա էյալէթի զանն օրհնուր իսէ տէ, չարդի նրանք ը քիւրէնին պէտա ը հարրէսինաէ տասի եէթիչտիրիր։

(2) Տ-ըմ՚ Սէյլան առասրնաա պուլունան պիր նէվ ադաձրն իչ գասրուդր որը։

(3) Գ-ը-ռ՚ֆլ՚ հէր տէմ՚ եէչիկ պիր նէվ՚ ադաձրն ղոնչէսի տիր։ Գու. ադաձ օթուզ գլրդ այադ եիւքէլիդ, եաղնրդը Մօլուգ առասրարնրն Ամարդա առասրնաա նէչ՚ ու նիւմա պուլուր։

(4) Գ-ի-ա-ռ՚ հէռ ձէվէլ Գանաա առասրարնաա կէչիկով օթուզ այադ եիւքէլիկինէ վարան պիր ադաձրն թօխտուր որը։ Գու թօխտուրն գասրուզր տասի խօշ բա՚հէաը օլմաղէ պատարանան սայրրր։

(5) Վ-ռ՚ի-ա Ամէրիգա ի վուսթատա, Մէքսիգոտա վէ Պրազիլսկ նէչ՚ ու նիւմա պուլան պիր նէպաթրն սարի տիր։

10. Ցիւնեռանրն մուխթէլիֆ ճիհէթլէրինէ խթիմ՚մալ օլունան միւխատիր եա՚նի ույսլարրընը նէպաթա-թրն պայրընտաը թիրթիրին, ադիրն, թանգրալ, վէ հաշեռ տիր։

(1) Թ-ը-ռ՚ի-ա մէնչէ՚ի զուհուրը Ամէրիգա օլուգ, միլատրն 1559 թարիխինտ՚ էրտա իչիւն Իսլրօպայա կէօթրիլաիր։ Պիր գաչ սէնէ սոնրա Թիւրքիւն իչինք՚ ատաէի պիր գաչ Ինկիլիզ կէնտէլրին պարչմասը իլէ տիւնեանրն հէր թարաֆրնա սիւր՚ամէլ սիրայէթ էթտի։ Ամր ի հազրատա Թիւրքիւն էն չոքը մէ-մալիք ի Օսմանիյէտ վէ Ամէրիգատա հասրլ օլուր։

(2) Ա՚ֆէ՚ խաչասյ տէնիրէն նէպաթրն պիր նէվինտէն ա-լունան սամդ օլուգ, Հինտոխթանատա, իրանատա վէ Ասիա օլրրատա զէր՚ օլունուր։

(3) Թ-ռ-ը՚ սարմաչրդ նէվինտէն Հինտոխթանատա վէ Հինտ օղիանսոր առասրարնաա պուլունան պիր նէպաթ օլուգ, քէլիգ վէրռէք իչիւն եատիրազարրնը գիւմիւ ճէվիրի իլէ չինէրլրր։

(4) Հ-ը՚ն՚ (էպրար) գիւտէսի իլէ միւխատիր օլուգ, Հինտոխթանատան զուհուր էթմիշ պիր նէվ՚ քէնտիր օթր որը։

11. Պ3ՅԱ, ԵԱՂ, վէ ՍԱՄՂ ՀՐԴԱՆ մուհիմմ նէպաթա-լար տասի վար որը։

(1) Զ՚ռէ՚ մավի պիր պոյա օլուգ, մինթաքա ի հարրէնին հէր ճիհէթինէ կէչիչէն պիր գաչ նէվ՚ նէպաթրն սահ վէ հաիրաթարարրնին սու իչինէ էզՁՁինտէն հարրլ օլուր։ Զիլիմ-տին ալաղ ու իթատա էն միս՚թէկլէրի Հինտոխթանատան կէչիր։

(2) Պ3-ռ՚ էեռ՚ զրրմրդր ըէնգ իչիւն գուլանրրլրդ, Ֆրանսա, Ֆիլէ՚ռինք վէ Ինգիլօլրատա քէսրէթլէ պուլունուր։

(3) Պ-ռ՚ լ՚ ռ՚ռ՚ իլէ նէ՚ռ-ը՚-ռ՚ ռ՚ռ՚ զրրմրդը պոյա ի-չիւն գուլանրրլրդար։

(4) Պ-ռ՚-ռ՚ ա՚-ռ՚ Գամիլէ՚լ քէօրֆէզի սէվ՚ինինտէ պուլունուր։

(5) Օ՚ռ՚ելլ (բոգչէլլա) ա՚էնիլէն պիր նէվ՚ ա՚էնիլ օթրնատա զէրրմրդր, լ՚ռ՚ ա՚էնիլէն պիր նէվ՚ նէպաթատան սահ տասի մավի, վէ դ՚ռ՚ ռ՚ էլ՚-ի ռ՚ռ՚ռ՚նրնատան սարը պոյա չրգարրրր։

(6) Զ՚ռ՚ռ՚ռ՚ ռ՚-ռ՚ռ՚, Պ՚ռ՚ը ը սէֆիա սէվ՚ինինտէ վէ Ասիա-նրն հարրէ սէմ՚էլէրինտէ պուլունուր։

(7) Թ-ռ՚-ռ՚ռ՚ (նէֆթ եաղը) վէ ռ՚-ռ՚ռ՚ չամ՚ ադաձը եարա-պնատան չրգան մատաէէն օլուր։ Եարայարատան չրգան մատ-ատէ էտ՚ թրրմէնթի ա՚էնիլրր քի թաղիրր էտ՚իչինքատէ ատէէ խա՚ թրրմէնթի ա՚էնիլրր, եա՚նի նէֆթ եաղը, վէ թրրթը-ռ՚ սանկրա, սաֆիտ թրրմէնթի, եա՚նի նէֆթ եաղը, վէ թրրթը-ռ՚ը բանինտ օլուր։

(8) Գ-ռ՚ռ՚-ռ՚ռ՚ եախսատ ֆ-ռ՚-ռ՚-ռ՚ մինթաքա ի հարրէյէ մախ-սուս պիր գաչ նէվ՚ նէպաթ սիւտինէն եարրրր։ Գու սիւտ ա՚չրդա գանանրդ հաստ ազանտարդնա փէքրէչիր։ Գանդաս-թիրդ չոգ իչէ եարար։ Լ՚ոգման ռուհու իլէ հալ էտ՚իչինքա-տէ պիր հիկմ օլուր։ Քիւքիւրթ իլէ գարրչրլրդ գանանտը-ատրդատ սէրթէլչիր, վէ անանէն չոգ չէրէր եարրրր։

(9) Պէօյուք Հինտոխթան ճէվիզի ազանտնատան չրգան ֆ-ռ՚ ֆ-ռ՚ռ՚, Կանատատ նէչ՚ ազանտանան չրգան նէչ՚ ռ՚-ռ՚ռ՚, քէնէն թօխտուտնատան չրգան ռ՚ռ՚էր ռ՚-ռ՚ռ՚ վէ փատուզ թօխտուտնատան չրգան ֆ՚ռ՚ռ՚ռ՚ ռ՚-ռ՚ռ՚ թիհարէթատ մուհիմմ պիր մէվզի՚ թաթ-մաչրար որը։

(2)–(3) Տարչին, գարանֆիլ, քիւչիւք Հինտ ճէվիզի վէ վանիլլաը թա-ռիքի էլլէ։

10. Միւխատիր նէպաթաթրն պարչճաարրը հա՚նիկրարր որը։

(1.)–(4.) Թիրթիրն, ադիրն, թանգրալ վէ հաչիչ հարգրնատա նէ՚ ա՚էնիլրմէ տիր։

11. Պոյա, եաղ, վէ սամդ վէրէն պա՚զը նէպաթլարը գիքր էլլէ։

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ

ՃՕՂՐԱՖԻԱ Ի ՀԱՅՎԱՆԻ

(Ա) ՀԱՅԱՎԱՆԱԳՆ ԻՆԹԻՏԵԱՐԸ

1. Ճօղրաֆիան ի հայվանի մէվլուտ ի հայվանենին թաղ-սիմ ու ինթիշարրնատան պահն էտէր։ Հայվանաթ, նէչ-պաթաթ կիպի, իպիթատա խուսուսի մէվզի՚էլէրատ խարդ-օլունուգ, սօնկրատան էթրաֆնա աղ չոգ միւնթէչիր օլմուշ որը։

Պա՚զը հայվանաթ խուսուսի մէվզի՚էլէրինատ գալ-մրչար որը։ Մէսէլա գանկարտա տէնիրէն հայվան եա-ղընրդ Ավթրալիա առասրարնատա պուլունուր։ քէգա-լիգ ճէնենէթ գուչու եաղընրդ Կինէ ի ճէտիտ իլէ ճիվա-բրնատաքի առասրարատա պուլունուր։

Իրանգեար վէ ագաշնցը պա՚զը հայվանաթրն ինթիշա-բրնա վասրթա օլմուչար որը։

Պէօճէքլէր բիւգիկոր վասրթասրդրա գարարարատան եաղրն առասրարա կիսէրլէր։ Պէյազ այր, գուրթ վէ թիւրքի չոգ տէ՚ա գարատան միէք ուզագ տէ-նիզ ադրնտարարրնատա եիւզէն պուզ փարչարարք իւ-գէրինատ կէօրիւմիչ օլարդլարը իչիւն, պու թարզ իլէ պիր տեյարատան տիւէր պիր տեյարա կէօթիւ-բիւտքլէրի ինթիմնա որը։ Զայէթ պէօրիւք պիր եբրան պիր արաճ ադաձրնա տարբրմիչ օլարդր հարտ Ամէրիգ առասրարնատան պիրի գէլլրբրնատա տէնիգատ կէօրիւմիչ տիր։ Մէգրիւբ եբրան իլէ ադաձը ճէ-նուպի Ամէրիգա տաղարրնատան տէնիզէ պիր բրմագ, վէ օրատան Ամէրիգ առասրարնա տասի պիր տէնիզ ադրնտարը կէթիրմիչ օլարդր զանն օլունուր։

ԻՆՍԱՆ տասի կեսհ դատէէն կեսհ թէչատիֆէն հայվանաթրն ինթիշարրնա սէպէպ օլմուչ որը։

Ինսան՚ իչէ եարայան հայվանարը պիր գրթ՚ատան տի-կէր պիր գրթ՚ոյա, եախսատ տէնիզէր օրթասրնատաքի ա-տարարա կէօթիւրիւ եերլէշթիրիր։ Ճէնատաքի Ամէրիգա-նրն փատմիա տէնիզէն օվարարրնատա սիւրիւ սիւրիւ կէղէն եապան էօրիւզէրի վէ Մէքսիգ օնրն չմտալի օվարարրնատա պուլունան եապանի տիրարր վարգթրյրա խախանէօլ-լարրն օրարարա կէօթիւրիւ քէլրի հայվանարատան թիւ-բէմիշլէր տիր։

Ինսան վանչի հայվանաթրն, վէ խուսուսա մուղրը օրանարարրն եօրթի ու մա՚վարարրնը տարբրթրրմրչ տրր։ Մէսէլա, գատիմատ տրսան Ասիա օլրյր եօրթի ինթիթիսաղ էթմիչ իքէն, չմտալի Պա՚ղր ի Հաչէդ քէ-նարրնատաքի օրմանարատա վէ Իրագ ի Ա՚ռապան պա՚զը ապրդգ եերլէրինատ մանսաուր գարմիչ որը։ Օ՚ռ՚ռ՚ տէ-նիզէն եապան սրդրրը տասի գատիմատ պիրթիրն Լ՚ա-բրտայր մա՚մա իթթիսաղ էթմիչ իքէն, չմտալի Լէհիա-թան օրմանարրնա չէքրմիչ տիր։

(Բ) ԹԱԳՍԻՄ Ի ՀԱՅՎԱՆԱԹ

2. Հէրմէթ ի թապի՚իյէ մէչանիրինատէն Քիվիէր նամ Ֆրանսայը գտա տիւնեատատ պուլունան հայվա-նաթը ամիտէքի ատօրթ գրսմա թագսիմ էթմիչ տիր։

1. Ճօղրաֆիա ի հայվանի նէճատէն պահն էտէր։ Պա՚զը հա՚ռանարրն ինթիշարրնա նէչէ՚ ատպէպ օլմուչ որը։

2. Հայվանաթրն թագսիմէքրինի գիքր էլլէ։

ՊԻՐՆԱՅԻ ԳԵՍՍ. ՀԱՅՎԱՆԱՔ Ը ՖԾԳՐԻՅԻ։ Պու գրամ օ-նաւրիպա մէրպուէթ պիր հէյքել ի ազվախ պուլունան պիլ ճիւմիկ հայվանաթթը չամիկ օլուա՝ տէօրթ փարիզլէ միւնգասիմ տիր։ 1. Զամ իւս սէտի (մէմկիլա հայվան) քի քէտի, քէօփէք վէ արսան կիպի, եավրու լարքնը տիրի տօղուրուպ պիր միւատէթ էմիրիրիլէր։ 2. Թուլար, (եա՛նի գուշար)։ 3. Զ ոհիվէ (եա՛նի պիրքիւնէնդիր)։ 4. Բամագ (պարգալար)։

ԻՔԻՆՃԻ ԳԵՍՍ. ՀԱՅՎԱՆԱՔ Ը ՆԱ'ԻՄԷ (ԽՈՒՆԷ ՀԱՅԼԷՆԼԻՐ)։ Պունլարքն իչ թարաֆլարընտա քէտիք օղլարպ, սթրիւտա վէ սարիանգօս կիպի էքսէրիա տաշ թարաֆլարընտա գապագլարը վար տիր։

ԻՒՃԻՆՃԻՒ ԳԵՍՍ. ՀԱՅՎԱՆԱՔ Ը ՄԷՏՍԷԼԻՅԷ (եա՛նի գրչնէնլը հայվանլար)։ Պունլարտա քէմիք եէրինէ պա՛ղէն սէրթ վէ պա՛ղէն եումշագ օլարագ պօղում պօղում պիր չօգ օյնագ ա՛գալարը պուլունար, խմամ գօղ, էօրիմճէք, պէօճէքլէր, վէ պա՛ղը գուրալար կիպի։

ՏԷՕՐՏԻՒՆՃԻՒ ԳԵՍՍ. ՀԱՅՎԱՆԱՔ Ը ՇՈՒ'Ա'ԻՅԷ։ Պունլար չա՛ա՛ վէ եախօտ թէքէրլէք փարմագլարը կիպի, պիր մէրքեղ էթրաֆընտա նիզամ իւզրէ տիզիմիշ օլարգլաբընտան հայվանաթ ը չա՛ա՛կիչ թէամկիչ օլուն։ Մէրման պէօճէյի վէ անճագ խօրտէպլն իլէ կէօրիւլէն հայվանճրգլար պու գրամնան արրլար։

3. Հայվանաթթն խիրգամճա էն միւ.քեմկիլի ՋԱՔ ԻՒՍ ՍԷՏԻ ֆարիէսի տիր։ Պու ֆարիէնին նէմ'լէրի հէյլեթճէ վէ մուգթատա ի թապի'ամճա եէ.քարիկէրինէն չօգ ֆարգլը իսէլէր տէ եավրուլարքը էմգիրմէք լաուս-պունա պիր տիրէր։ Պու ֆարիէնին հավի օլարգը 3,000 նէմ'լէր ամիտէքի սէքիզ չի՛պէ պրիրնա պրնմէյարգ տրը։

1. Զ-ի է-լ եյ-ա է-լ էրդա՛ (ոէօրի էլլէ)։ չի՛պէսի.մայմուն կիպի։
2. Ա-էլ է-լ ֆէ՛ (էի էեյէ)։ տար, քէտի, քէօփէք կիպի։
3. Զ-ի է-լ ֆ- (Ֆէրդալը)։ գանկօրօս, օփօսրմ կիպի։
4. Գ-ալ-ի (Ի-ղիէ)։ գունաուզ, սրնմագ, ֆարէ կիպի։
5. Ա-ի-ի է-լ-ճ-ա (տէլլէ)։ քէտան, թամա, արմատկէ կիպի։
6. Զ-ի է-լ ֆիլ է -ա-էի (ֆ-ալը ոէրէկ)։ ֆիլ, ամ, ամնաղ կիպի։
7. Մէ-ֆիլէրէ (Ի-ֆիլ Ի-ֆիլէրէ)։ ամէվ, էօքբուզ, գոյուն կիպի։
8. Գ-ալ-ալ-էէ (գ-ալ-էլ գ-ալ-ալ-հայվանիը)։ ատա պալրը, եօնուզ պալրը վէ այր պալրը կիպի։

(1) ՋԱՔ ԻՒԼ ԷՅԱՏ ԻՒԼ ԷՊԱ՛ (ոէօրի էլլէ)։ Պու չի՛պէ էմրօվիատա եալրնրը ձէպէլ թարիգ գայարնտա պուլունար։ Ասիանդն ճէնուզ ճիհէթիմնէ, Աֆրիգանդն հէր թարաֆրնտա վէ Հինտ ատալարրնտա քէսրէթլէ պուլունար։ Ամերիգա գրթ'ատրնտա իսէ մա՛վազ Պու-էնօտ Աբէս օվարարրնտան Ամերիգա ի վուսթայա գա-տար օյան սէմմրէր տիր։

Մայմուն նէմ'լէրինէն եարբար Ամերիգայա մախատա տրը։ Լաքի տիւնեայա մախատա մայմունպարատա գույտուդր վէ գույ-ըուգրզ ասյարը վար տրը։ Պարաքբա, Ֆօրնէօ վէ Զէն ի Հինտ-տատ Օբեռ Ամերիկէ պիր նէմ' իրի մայմուն վար քի եէրիրէր ատնա "օրման ատամ" տէրէր։ Աֆրիգատա պուլունան Նէգրէնդի նէմ'լի հայվանաթթն ինատնա էն չօգ պէնկիզէէնի տիր։

Ամերիգատա պուլունան նէմ'լէր ուճագ վէ միւ.սա՛իմ օյնա-լարը իրէ պէրտագէր ինատնա փէք ազ պէնկիզէէրի ճիհէթի իրէ էաքի տիւնեատարիէրէնէն թէֆրիգ օլուճուզ, էն չօգ պու-լունարգլարը եէր Պրազիլ իրէ Պէյանա օյմանկարը արրը։

(2) Ա.ԲԻԼ ԻՒԼ Լ.ԷՀՄ (ԷՊ ԷԼԼԷ) չի՛պէսի գ-ատրայա մախ-ատա գամի իւս սէտի հայվանաթթն էթի եէլէն նէմ'լէրինա-էն 'իպարէթի օլուգ, չօգ նէմ'լէրի չամիկ տէօրթի ֆիրդա-յա, եա՛նի թ-ֆէ-լ (եէրա-ա եախօտ գ-ամ-ալը), -ուէլ է-լ հ-ալ-ի (գ-ուէ-ի էեյէն), հ-ալ'-լ էլ է-ալ' (գ-ր-ամ-ալ-ալը է-ալ-ի-ոէ-ի էի-ի-ի-ի) վէ հ-ալ '-լ էլ -ի-գ- (գ-ալ-ալ-ալը է-ալ-ի-ոէ-ի էի-ի-ի-ի) ֆիրդ ալարրնա մինգ ատիմ տիր։ Պու չի՛պէ

ԱՐՍԱՆ

հէր եէրաէ բրզդրը պուլա պիլանի իչէն տիւնեանդն հէր թարաֆրնա եայբրմրշ տրը։ Չու գատար քի պա՛ղէ նէմ'լէրինն մա՛վազ գայէթ մանատա տրը։

ԹՈՒՖՅԱԷ (ֆ-ալ-ալը հ-ալ)։ Եէրատա՝ չօգ նէմ'լի օլուպ, նրսաֆ ը քիւրէ ի չարգիաէ տա՛իրէ ի գութպատա Ամերիգա-ատ հէր պիր սէմիրնատ պուլունար։ Եէրատա կէնէլէնին օր-պիր հալատ գալրը։ Պու գայիէնին էն'ուճագիպ նէմ'լի ճէնուպի Ամերիգատա պուլունան Լ-ՀՀԷ նէմ'լի տիր, քի եայնրը տա՛իր տա պէօիլ հայվանարա վէ ինատնա պիլէ հիւճուտ էաէր։

Ա.ԲԻԼ Ի ՀԱՇԵՐԱՔ (պէօտ-ի եէլէն) իսմինէն անկայէ-լերինի ՄՆ'էաէր։ Պու չի՛պէնին էն իրի նէմ'լի քիրվի օլուպ

ՄԱՇԻ'ԱԼ ԷԼ ԷՍԱՊԻ' (գ-ալ-ոէ-ալը է-ալ-ալ-ալ-ալը) ֆիրդ-գարնատան, քէտի վէ քէօփէք գայիէէրի տիզգամա չայան մաւէրիթ ի քէպիր տատարը, Ճափան վէ Պա՛ռ ը թարաֆրնտա քէտի գայիէսինին հիչ տէլիլ իսէ պիր իբի նէմ'լի տէն եալրնրը։ Էլէօվատա պու գայիէնին եասպանի նէմ'լէրինա-պու գայիէնին հիչ տէլիլ իսէ վաչագ պուլունար։ Պու գայիէնին ֆ-ոռ (եախօտ Ամերիգա արսանը) վէ ֆ-ոռ (գարքան նէմ'լինէն տիր) ամէնիէն նէմ'լէրի Ամերիգայա մախ-ատա գայիէնին փէք չօգ նէմ'լէրի պուլունար։ Եբրիքնը հայ-վանարն էն գուվվէթիտի օյան ֆ-ոռ Ամերիգատա վէ Ա-սիանդն ճիհէթի ի ճէնուպիկէսինատ։ Վէ էն գատարը օյան պ-ոռ-ը՝ խէ Ամերիգանդն հէր սէմիրնատ, ֆ-ոռ-ի հարբէ սէմիրէրինատ, թէք թուք տաքի Հինտ ատալարրնտա պուլունար։

Զօգ ասյարը պուլունան սէօէթ, խնատնա էմին տօսրի վէ արգատաաչ օյարրը իչէն, տիւնեանդն հէր ճիհէթիտատ էվլէրատ պէկէնիր։ Քէօփէյին եասանի էքի նէմ'լի օլուպ, պիրի ֆէլ ատնիրէն տիր քի, Հինտատատա, իքինճիսի ոդնէ տրը քի Ա-վրոպրարդայա մախատա տրը։

Գանատաք հայվանարատան նէ՞ տէնիրէ տիր։

Գէօճէք էէէնէրէրն էն պէօրէյէ նէ՞ տիր։

Քէտի գասպէլսինատն օյատ Ամերիգա, Եվրօպա, Ասիա վէ Աֆրիգատատ պուլունան պիր գաչ հայվանարը սէպրէ։

Թուրդ քէմէրի օյան, եումշագ, պօղտագը վէ թէէէրլէք կիպի հայվանլար հա՞նդրրաք տրը։

3. Հայվանաթթ ը զամ իւս սէտի թ'ա'րիթ էլլէ։ Թագոնիէրինի զիբր էլլէ։

(1) Ցէօրթ էլլէր նէ՞ տիր, վէ նէ՞բէատ պուլունարը։

Քէօփէք գապիլէսնտէն օրան եապանի հայվանդարքն պաշ-
ղամ նէվ՚ի ՝ՀՈՒ՝ տբր քի Հինտխթանատան վէ Գարր ի Հա-
լբնա նէվ՚ի ՝ՀՈՒ՝ տբր քի Հինտխթանատան գապար վէ
ղէզատէն պինէ ի էէտիտէ գապար, վէ պաքաուսա Աֆրիղանքն
չիմալ թարաֆընա փէք չօղ պուլունար։

Գ՝՝՝ՌՆ՝ Ամէրիգասա տա՚իրէ ի գուբպատան փանամա պէր-
գանքնա գապար, նրսֆ ը քիւրէ ի չարգիտէ իսէ, նէտէ տա՚ի-
գանքնա գապար, նրսֆ ը քիւրէ ի չարգիտէ իսէ, նէտէ տա՚ի-
ղէ ի գուբպատան Արապիսթան վէ Հինտխթանա գապար վէ
ղէ ի գուբպատան Արապիսթան վէ Հինտխթանա գապար վէ
Էվրոփանքն զարպ զէզէրնան Ասիանքն չարգ զէզէրնա Ղանտ նէն-
տապր պուլունար. չու գապար քի Հինտխթանատա Ղանտ նէն-
ռինի կէչմիշ տբր։

Քէօփէք մուսթէկնա օրարագ, քէօփէք գապիլէսնէն էն չօգ
ռինի կէչմիշ տբր։

Քէօփէք մուսթէկնա օրարագ, քէօփէք գապիլէսնէն էն չօգ
մունթէկէլր նէվ՚ի օրան Ռէնէ Ամէրիգանքն, Էվրոփանքն, Ա-
մունթէկէլր նէվ՚ի օրան Ռէնէ Ամէրիգանքն, Էվրոփանքն, Ա-
սիանքն վէ Ամէրիգանքն էքսէր սէմթէրինտէ պուլունար։
սիանքն վէ Ամէրիգանքն էքսէր սէմթէրինտէ պուլունար։
Գէրմէզը թիլքի Էվրոփա վէ Ամէրիգասը, սիրամ թիլքի Սիկէ-
Գէրմէզը թիլքի Էվրոփա վէ Ամէրիգասը, սիրամ թիլքի Սիկէ-
ռիսը մա՚վա էտինմիշ տբր։ Սինթասա ի մունձմիտէտ պու-
ռիսը մա՚վա էտինմիշ տբր։ Սինթասա ի մունձմիտէտ պու-
լունան պէպազ թիլքի գրշ մէվսիմնտէ եէյէնէք արամագ իչին
լունան պէպազ թիլքի գրշ մէվսիմնտէ եէյէնէք արամագ իչին
պա՚գէն 50 ինձի տէրէձէ ի՚արգա գապար էնէր։

Փարմագարը իւզէրինտէ կիւրիյէնկէր Քրղարանտան սրրթ-
լան վէ զէրտէվա վէ սու քէօփէյի նէվ՚էրի տաբի զիրքրէ չարան
լան վէ զէրտէվա վէ սու քէօփէյի նէվ՚էրի տաբի զիրքրէ չարան
տբրլար։ Սառ՚՚՚ն Ամէրիգասա վէ Ասիանքն ճէնուպ ճիէնթինտէ
տբրլար։ Սառ՚՚՚ն Ամէրիգասա վէ Ասիանքն ճէնուպ ճիէնթինտէ
պուլունուպ, էքսէրիա մաղարարատա չրզար վէ լեշ էէր։
պուլունուպ, էքսէրիա մաղարարատա չրզար վէ լեշ էէր։
Հայվան կէձէյէն բրզզինը արամագա գապիլէսնէն էքի նէվ՚ի օ-
Հայվան կէձէյէն բրզզինը արամագա գապիլէսնէն էքի նէվ՚ի օ-
Սանտ վէ Գ՝՝՝

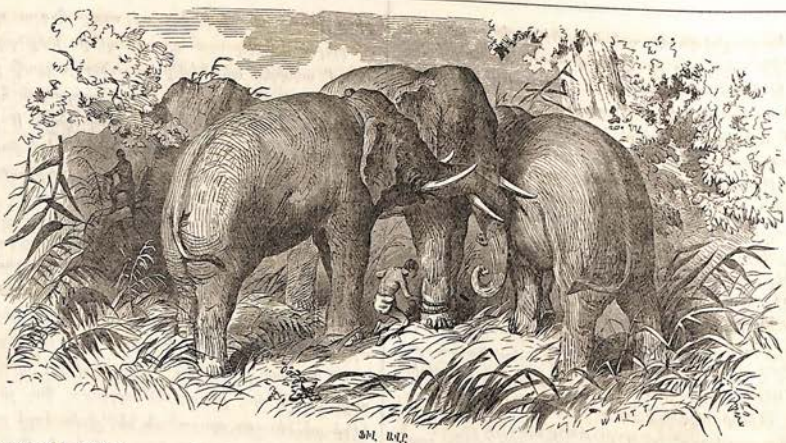

ՅԻ. ԱՂԸ

Ֆիլ գասպիլէսի իբի նեվ՝ օլուպ, պիրինին մա՞վաը Ասիասա Հինտիսթան իլէ Մալաքքա, Ջինին ճէնուպ սէմիլէրի, Սումաթրա վէ Աէղան առապաը պրը. տիկերինին իսէ Իսմա Պուրուն մէտէբինին չիմալի հուտուտանան 15 ինճի ատբէճէ ի՝ արբա գասաբ պրը. Աֆրիկա ֆիլերի հէմ վիճուտէ հէմ ֆիլաստինէ Ասիանընբիկերանն աչաը օլուպ, Թապ՝ան մուգիրը վէ մութէվանիվ տիրլեր։

Կերկոդանը մա՞վաը հէման ֆիլինքի իլէ պիր տիր. չուգասաբ քի ֆիլ պուլունսան ձամա սասարնաս կերկեսան պուլունուր։ Սոնրանը կալընբը պիր նեվի մա՝լիմ օլուպ՝ մերքեզի վէ ճէնուպի Աֆրիքանին նէհրլերինէ վէ կեալերինէ մախսուս պրը։ Պու իբի գասպիլէնին խարաբզադը վէ վանդիլսի ճալիպ ի տիգաթ պրը։

Ան՝ Աթին վաթան ի ասլիսի մա՝լիմ սէյիլ տիր։ Ասիանընն վէ Ամերիքանին օվարարնաս եսպանի տիլաբ վար իսէ տէ, պունդարին թերքար վանէի օլմաչ էյլի տիլաբ նեվլի օլարգլարը զանն օլունուր։ Միհիթմատին միլլէթլէր պուլունարզը հէր մէտէբէիսէ էյլի տի պուլունուր իսէ տէ, Էն կիւզել օյլարը հարբէ վէ մի՝թիսիլ իպլիսիլբասէ կէօրիւնիր. գիրա տի էգիպեթ ի պարիսէտ քէմալ ի Թասիխինէ վարմազ։ Սիր՝ատատ տէվամ վէ հիան ի Էնտամ ճիհէթիլէ՝ արաղ տի սա՝իր տիպարարրնինի կէմիր տիր։

Մեբեռ, Իհթիմալէն տիման էվվել Թասխիր էտիլմիշ տիր։ Մէրքեզի Ասիասա եսպանի հալսէ պուլունուպ՝ պէտիւք պէօտիւք տիբերլերէ մէմիսի կէօրէ կեան չիմալէ կեան ճէնուպէ կիսէր. վէ իհթիմալ տրբ քի մերքեզին տարլ մէնչա՝ր օրասաբ օլսան։ Աֆրիքասա պիրի եոյ եոյ Թիպլիս, տիկերի տրեզ տարբանի օյարագ կիւզել պէչիմի իբի նեվ՝ եսպան էչէյի վար տրբ քի ինանան տարա իբա՝ան էթմէզլեր։

Ցեռ՝ եսպանի հալսէ Խրիսիսա վէ Խիպլիսասան 60 աէրէճէ ի՝ արզ ի չիմալիչ գասաբ կվրօփանին վէ Ասիանին հէր թարաֆինան պուլունուր։ Էնկի ուսնուզ տիւնեանին էքսէր սէմիլերինէ եարբրը տրբ։

(7) Մեհաթիրլի (կեմլ կերլէն) չիւ՝պէսի եագրբզադը վէ մէնեա՝ան՝թը հայվանարը չամիկ օլմագ ճիհէթիլէ միւմիմագ տրբ։ Պու չիւ՝պէ՝ ինանան եէյլեճէք, կեիրնեճէք, վէ քէմիք պուչնագ կիսի իչէ եարբ սա՝իր էլլէմ՝ չէյլեր վերտիքանէն մա՝սա, ինանանին ազբը ազբը եին քիլերինի թազբը։ Ցեվի, լամա, գիրաֆի, կեմիք, ճէյրան, քէյի, գոյուն, վէ նէքիզ պու չիւ՝պէնին մուհիմ նեվ՝լերի տիրլեր։

Ֆիլ, կերկեսան, սու այրզբը վէ սաթ թա՝րիքի էսին։
Իչէրին տարլ մէնչա՝ր նեվ՝րեսէ տիր։ Ցանուզ նեվ՝րեսէ պուլունուր։
(7) Կեմիք կեմիքին հայվանանքի պուչնան նեվ՝լերի նեվ՝ տիր։

Կեմիք կեմիքինին հայվանին տէօրթ մի՝տէսի օլուպ պունարին իչէրա հարմ օլունմանը եէմ եերի տիր։ Իչքէմպէ տէմիքլուպ իբինէի մի՝տէ իւք մագզ իլէ ազ էգիրմիշ օլան եէմի սարգասան ասնկրա Թէքրար մագզ օլունմագ իւզրէ ազգա կէվ օրասան տարլ հարմ եերի օլուպ հայվանարզը մի՝տէսի, հայվանարզին մի՝տէսինէ մի՝ուչարի՝ ճէրրահ անկիրէ իչչինճիս մի՝տէ, Թիրիլիր։ Պա՝տէնա զբրգ պարբ անկիրէ իչչինճիս մի՝տէ։

Ցեվ՝ իբի նեվ՝ օլուպ՝ մերքեզի վէ ճէնուպի Ասիայա վէ չիմալի Աֆրիքայա մախսուս տրբ։ Ասրապիթան տէվիսէ նեվ՝լինսուս օրմազա, պիրիբիւ Անռէս տասրարնասա մախճիհէթինտէ պուլունուպ տէվիկնին կէօրէ չօղամ զարպ էտէր։ Ամբ՝ան՝ անկիրէ կէօրէճէյի խրզանքի իբրա եատարզնասան ա՝լա գուսամ եատբզբը։

Զ՝ե՝ր՝ճէ Աֆրիքայա մախսուս վէ հէր հայվանասան պէյլու օլուպ եատրագ վէ ուֆագ տալլաք եէր։

ԶԻՐԻՖԱՖ

Կեչ՝ գասպիլէսի մրմիթիրբի չիւ՝պէսինէն իչի տալս պունարզը օյան հայվանարզը չամիկ տիր։

Իբի նրաքի ը ֆիլրէնին չիմալ սէմիլերինտէ տի պէօիւքլիչինտէ զայէի իբի պուչնարզը հանախտա էզ անկիրէն պիր նեվ՝լ կէմիք վար տրբ։

Լ՝ենանա՝ կեչ՝ պերատէթ տասա գիյատ տասրանա պիրտիլմինանէն, չարրի վէ զարպի նրաքի ը ֆիլրէլերին մրմիթագա ի մինճէմատանտ պուլունուր։ Լամիրանա էհայխանին պաչրճա սերվիթի պու նեվ՝լ կեմիք սիբիրսիս տիր։ Պու հայվանա եին ի թաչրարրար վէ զրզագ չէքգունարա, եաթագ վէ էրպիսէ եատիրար։

Կեվիչ կեթիրչեբին մի՝տէրինի թա՝րիքի էսին։
Ցեվի, լամա, ազագա, վէ գիրաֆէ նեվ՝րեսէ պուլունուր։
Կեմիք գասպիլէսի վէ շիմալի կեմիք հայգշնասա նեվ՝ տինիվիչ տիր։

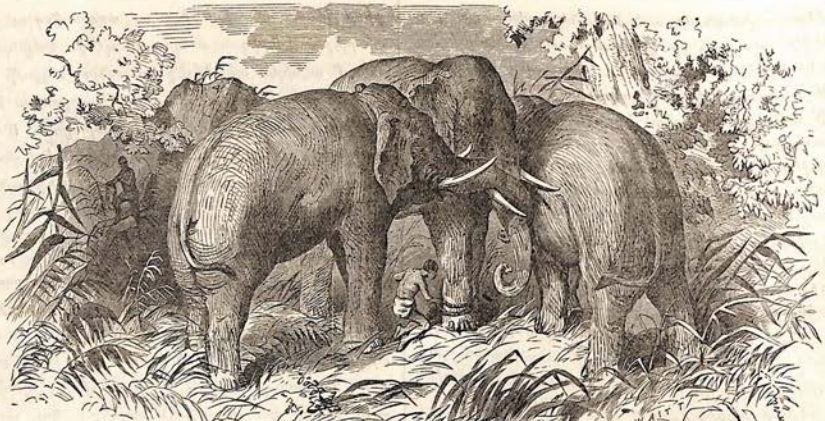

ՖԻԼ ԱՎԸ

Ֆիլ գապիլէսի իբի նէվ՝ օլուպ, պիրինին մա՞վասը Ասիատա Հինտիսթան իլէ Պարաքա, Զինին ճէնուպ սէմթլէրի, Սումաթրա վէ Ակյան ատասարը տրը. տիկերինին իսկ Խամա Պուրուն մէմլէքէթինին չիմաի հուտուարնան 15 ինճի ատրէճէ ի՝արզա գասար տրը։ Ակիրկա գիրլէրի հէմ միճատճէ հէմ գիրասէթճէ Ասիանդքիլէրէն աշաղը օլուպ, թա՛ան մուգիրը վէ մուէվանիր տիրլէր։

Կէրէկճէ մա՞վասը հէման գիրլինքի իլէ պիր տիր. չու գասար քի գիլ պուլունմասան Ճավա ատասարնա կէրկէտան պուլունուր։ Ս՝ ՅԱՐԵՐԸ եալնըզ պիր նէվ՝ի մա՛լիմ օլուպ՝ մէրքէզի վէ ճէնուպի Ամերիգանին նէհրլէրինէ վէ կեօլլէրինէ մախսուս տրը։ Գու իբի գապլիէնին իարագաբզլըզը վէ վահշիկսի ճաթպ է տիգգամ տրը։

Ամ։ Ամրն վաթան է տալիսի մա՛լիմ տէյլ տիր։ Ասիանդն վէ Ամերիգանդն օվարրնտա եաղանի ամբար վար իսկ տէ, պունդարդն թէքբար վահշի օլուսը էշի ամբար նէպլի օլարզլարը զանն օլուսուր։ Մուիթէմատին միլլէթլէր պուլունտրը հէր մէմլէքէթտէ էշլի ամ պուլունուր իսկ տէ, էն կիւզել ասյարը հարբէ վէ մուէթիրէ իպլիմլէրտէ կէօրիւնիւր. գիրա ամ էգաիլ է պարիսէտ քէնտյ է թասիիսինտէ վարմագ։ Սիւրամտէ տէվամ վէ հիւսն է էնատամ ճիհէթիլէ՝ արապ ամբը սա՞իր տիպարարնքիրի կէչմիշ տիր։

Մէրօեզ, իհթիմալէն ամատան էվվէլ թասխիր էտիմիշ տիր։ Մէրքէզի Ասիատա եաղանի հարտէ պուլունուպ՝ պէօյիւք պէօյիւք սիրսիլէրէ մէվմանի կէօրէ կեան չիմպէ կեան ճէնուպէ կիտէր. վէ իհթիմալ տրը քի մէրքէզին տարլ մէնչա՛ր օրասը օլուսն։ Ակիրկասա պիրի եօլ եօլ թիլյիս, տիկէրի տիզ տարրմանի օլարագ կիւզել պէյմանի իբի նէվ՝ եաղան է՝ չէյի վար տրը քի բնատա տալա իթա՛ամ էթմէզլէր։

Ցճ՝՝՝

Մէ-ոչ Հեղէ Ասիա ի վուսթայա մախասուս սրբ։
Ա.Ֆրիկա զրմ'սաբ սա՛իր զրմ'պաբ պրաստնաա ճէլրան մա՛-
վասը խամնի տրմաղա մինսախպէի վար սրբ։

ԼԱՅԱՆՏԱ ԿԻՍԻՑԻ

Ճէլրան վէ քէչիէր Հազդնաա նէ՛ տէչի պիլիբոն։
Կէվիչ կէթիքնէրին էն գուվիէրնի նէ՛ տիր։
Պիր գաշ նապանի նէվ'լերի թ՝ա՛րիթի էսին։
(8) ՊաՀրի մէմելուէր գաշ գապիէ տիր։

Ճէլրան վէ քէչիէր Հազդնաա նէ՛ տէչի պիլիբոն։
Կէվիչ կէթիքնէրին էն գուվիէրնի նէ՛ տիր։
Պիր գաշ նապանի նէվ'լերի թ՝ա՛րիթի էսին։
(8) ՊաՀրի մէմելուէր գաշ գապիէ տիր։

Ճէլրան գապիէսի մուՀիրիէ գապիէլերինին էն չօգ պուԹէնէվի օլանը սրբ։ Պունուն նէվ'լերի պէօիւբլիւբ, րէնք, թապի՛սի վէ մա՛վա խուստասնա պիրպիրինէն չօգ ֆարպէը սրբրար Պա՛զրաբը օրմանլարաա, պա՛զրաբը նայլարաա, ֆարգամ էն չօգ նէվ'լերի օվասրաա սիւրիւ սիւրիւ կէզերլէր։

Սիւրիւ, Իրագ ի Ա.րագ, Մբսրը վէ Ֆասաա պուլանան ճէլրան սիյան վէ պէօիւբ կէօզլէրի պէօիւբ կէօզլէրինէ մէմելուա։

Իչինն մէչնաբ սրբ։ Էվրօփասաա Իքի նէվ'լ ճէլրան մէՀանա օլուսպ, ըՀի Թէմիլէ օլունան նէվ'լի Ա.ւի վէ սա՛իր տաղրարը նէ՛սքէ մէվզի՛լերինէ պուլունուպ, ֆէվզի իլ սաե չէն կիս-քանք մէվզի՛լերինէ պուլունուպ, ֆէվզի փուբ սրբ։

Քէչ։ Քէչինին մէնշա՛ ի սալիսի նամա՛լիմ սրբ։ Քիչմիր քէչինի Հիմայաս տաղլարը էվէլինտէ վէ Թիպէթ նայլարաա քէչինի Հիմայաս տաղլարը էվէլինտէ վէ Թիպէթ նայլարաա պուլունուպ, իսիէք կիսի օլան զրնանան մէչնուր Քիչմիր չալը։

ՄիճՀիրբէ չի՛պէսի գապիէլերի արաղնաա -ՀՀՀ էն իրի եավիրը։

ՄիճՀիրբէ չի՛պէսի գապիէլերի արաղնաա սրբ։ Սրզրբ վէ գուվիէրի գապիէ տիր։

Էնին սրզրբին վաՀան բ սալիսի էաքի սիւնեա սրբ։ Սրզրբ Հիմայի Լաիսանասաա 70 սէրէՀէ ի՝սրզ բ չիմայէ գասաբ պուլունուբ իսէ տ, մէնշա՛ մինթաքա ի միւ՝Քէսիլէնին տարբէ սէմիլերի օլրզրբ զանն օլունուբ։

Հիմսախանաա մուգասաբա՝ սաա օլունան -Հ-ոչ եա՛նի Հիմսախանաա մուգասաբա՝ սաա օլունան -Հ-ոչ եա՛նի Հիմսրզրբ օմուզնանա էօրիիճ օլմաք հիՀէթիկի խուստսի պիր նէվ'լ Թէ՝քիլ էաբէր։ Էքինանէն պիր նէվ'լ գզզոր կէլտրի Հիմսրզրբ օմուզնանա էօրիիճ օլմաք հիՀէթիկի խուստսի պիր նէվ'լ Թէ՝քիլ էաբէր։ Էքինանէն պիր նէվ'լ չիմայի Ա.մէրիգանէն իչինն -Հ-ոչ -ՀՀՀ Թէսմիլէ օլունան նէվ'լ չիմայի Ա.մէրիգանէն իչինն -Հ-ոչ -ՀՀՀ Թէսմիլէ օլունան նէվ'լ սրբ։

Պաասիմաե Ա.մանիաը քէՀանիե մա՛վա էաիպ, ըչ-ոչ տէՀիլէն պիլասա բ պարիսէպնե մախասուս սրբ։

Գաասիմաե Ա.մանիաը քէՀանիե մա՛վա էաիպ, ըչ-ոչ տէՀիլէն պիլասա բ պարիսէպնե մախասուս սրբ։

Պիր նէվ'լ եապան սրզրբը չիմայի եայրնբը ԼէՀիսթանաա պուլունուբ։ Պու հայվանարին էն իրիսի սրբ։ Ա.մէրիգասաա Գայա տաղլարը։ Պու հայվան Եվրօփասան զանանը Գայա տաղլարը պրպգը հայվանարին էն իրիսի սրբ։ Ա.մէրիգասաա Գայա տաղլարը հայվանարին էն իրիսի վաղ՝ պէօիւբ օվասրաա պուլունուբ քի պէօլարինն չարգ ճիՀէթինտէ վաղ՝ սրզրբը պուլունուբ քի պէօլարինն չարգ ճիՀէթինտէ վաղ՝ սրզրբը պուլունուբ քի պէօնէվիէն եէլէի պիր նէվ'լ եապան սրզրբը պուլունուբ։

Ճէնուպի Ա.ֆրիգանէն օրմանարինաա փէք վա՛ղի վէ միւասիւբ պէօիւբ սիւրիւլրէ կէզեր։

Ճէնուպի Ա.ֆրիգանէն օրմանարինաա փէք վա՛ղի վէ միւասիւբ պէօիւբ սիւրիւլրէ կէզեր։ Սրզրբրն պուլունուբ։ Սրզրբրն պուլունուբ։ Ճէնուպի Ա.ֆրիգանէն ճամանը

ֆասիէլեսինին էն կիւզել բէնքլի նէվ'լէրի մինթադա ի հարբէյէ մախսուս օլուզ, իբի չի'պէլեսնէն մա'սա սա"իր չի'պէլէրինին հէմ էնվա'ի հէմ էֆիրասը մինթադա ի մէղբիւրէսէ պայդա մինթադալարա նիսպէթէն քէսբէթլէ պուլունուր։

Թուլուր ֆասիէլեսի սաիսէքի ալթը չի'պէյէ մունգասմա՝ սիր։

(1) ՀԱՐԻՀԷ (-էնը ֆ--ալը) զարթալ, ադ պապա վէ սաիսմա՝ ճա կիսի։

(2) ՄԻՒԹԷՍԷԼԻԳԷ (Ը-ը-ը-ֆ -ալ-ա-ալբ-ա) փափաղան զուչու վէ ադամ զադան կիսի։

(3) ՏԷՎՐԻՅԷ (ֆ-ալ-ալ եախսա էՊԻՆ ֆ--ալը) սադաղան, պիլպիլ, սէրչէ զուչու վէ արը զուչու կիսի։

(4) ՏԻՒՀԱՀԷՅԷ (Ռ-էֆ-ֆ-ալը) թավուզ, քէքլիք, վէ պէլբէրճէն կիսի։

(5) ՇԱԹԻՅԷ (--- ֆԷ-ալբ-ա- ԷՎԷՆ --ալ-ա զ-ն-ֆ-ալը ֆ--ալը)։ պալընկիլի, էյլէք, թուրա վէ սու թավուզը կիսի։

(6) ՍԱԳԻՀԷ (Էֆ-ԷՆ ֆ--ալը) զաղ, էօրաէք, վէ տէնիզ զուչ-ալարը կիսի։

Թուլուր ֆասիէլեսինին օն պէնամէն զիյաաէ նէվ'լի մա'լիմ սիր։

(1) ՀԱՐԻՀԷ (-էնը ֆ--ալը) չի'պէսինին պայդա նէվ'-լէրի ադ պապա, զարթալ, սաիսմանա վէ պայդուչ սիր։

Ադ պապա զասիէլեսինէն ֆ-ֆ-ոբ տէնիկէն զուչ՝ ճիւմէ ուչան զուչլարին պէօյիլի օլուզ, պա'զին զանատարրինին իբի ուճը արատը օն պէչ սայաա վարրը։ Հրմպոլի պիր տէֆա պու զուչին 22,000 սյաղ եիւքէք օլան Զիմզօրազօ տաղը-

ՀԱՐԻՀԷՅԻՆ ՊԱ'ՂԸ ԳԻՒՇԼԱՐ

նին թէփէսինանէն ուչարրինը կէօրմուչ սիր։ Ա.Գրիզանին ճէնուզ ճիՆԷԼիսնէ երան եէյնն պիր նէվ' ադ պապա վար քի պայրնաա, զուլարարը հիրտանաա, ուզուն թիլ պուլունմայա, զալամին զուլաղը արտրնա զօմուչ ֆիրնի քեա-թիսինէ թէչպիհնին ռեՆԻՆ ֆ--ալը թէամիլ օլանուր։

(2) ՄԻՒԹԷՍԷԼԻԳԷ (Ը-ը-ը-ֆ ալ-ա-ալբ-ա) չի'պէսի

Թագսիմիէրինի զիբր էյլէ։

Ա.Գիրզանին պայլանա նէվ'լէրի նէ՞ սիր։

(2) Թրբանանագ ադամա չէգանլարանա պա'զիլարրը զիբր էյլէ։

փափաղան, թուզան, ադամ զադան, վէ զուլուգ գուչ-ալ գապիէլէրինի հավի սիր։

Փ-ֆ-ալ գապիէսի թիլէրինին կիսզել բէնքլի օրմանը վէ ինանա սէսինի թապլիսէ մուգիէսիր պուլունմասը ճիՆԷԼիսէ մումկուն օլուզ, մա'վասը մինթադա ի հարբէ սաիսիկնէ սիր։ Թ--ալ Ամերիգանին պէյա ը հարբէսնէ, -ալ-ֆ ֆ-ֆ զուչու սաիսի Ավսթրալիասան մա'սա սիՆԻՆանին հէր թարաֆրնա պուլունուր։

(3) ՏԷՎՐԻՅԷ (ԷՊԻՆ ֆ--ալը) չի'պէսի սա"իր զուչ չի'-պէլէրինանէն քէսբէթլի օլուզ, մինթադա ի միւ'թէ-սիկէ զուչլարրնին զրամ ը ա'զամինը չամիլ սիր։

Ֆլորիա, պիլպիլ, թարլա զուչու, զրբանզէզ, չալը զու-չու վէ սէրչէ զուչու պու չի'պէյէ մէՆանալ սրրար։

(4) ՏԻՒՀԱՀԷՅԷ (Ռ-էֆ-ֆ-ալը) չի'պէսի էսքի սիՆԻՆանա, 'ալէլ խուսուս Ավսանին պիլաա ը հարբէսինաէ քէս-բէթլէ պուլունուր։ Թավուզ, պէլբէրճէն, քէքլիք վէ կէօյէրճէն պու չի'պէյէ մէՆանալ սրը։

ՀՇԻ՞ Ռ-էֆ-ալը վաթան ը սալիսի օլան Ամերիգանան օն ալ-Բինճը 'ասրաա էվրօպայա կէօթիրիլիպ, չիմանի նրաֆ ը քիւրէ ի չարպէնին հէր թարաֆրնա մինթէՆլիր սիր։ Գ-ֆԻՆ-եախսա դէՆ Ռ-էվ-ալնը մա"վա ի սալիսի Ամերիգա օլուզ հէ-նուզ օրասա եասանի հարսէ պուլունուր։ Վաթանը ՀՇԻՆախ-Թան օլան Ռ-էվ-ալ ֆ--ալը Բիլէրինին կիսզեսկի էյլէն մէշ-հուր սրը։

(5) ՇԱԹԻՅԷ վէ ՍԱԳԻՀԷ (---ֆ- ԷՎԷՆ վէ Էֆ-ԷՆ) չի'-պէլէրինին էքսէր նէվ'լէրի մինթադա ի պարիսէսէ պուլունուրլար իսկ տէ, չամէյէ չի'պէսինին էն մու-հիմմ նէվ'լէրի մինթադա ի հարբէսէ պուլունուրլար։ Պունարրին էն 'ասա"իպ վէ ա'զամը սէվվէ զուչու, գաս-վար, վէ էմու սրը։

Եիւղէրլիրին (---ԷՆԷ) պայլանա նէվ'լէրի էօրաէք, զուզու, զաղ, պէօյիք սաղա զուչու (բէօյիկէն մարթիսի) փէնինին վէ մարթի զուչու սրը։ պունարրին քէսբէթլէ պուլունարզլարը էր մինթադա ի միւ'թէսիկէ սիր։ ՊաՆր ը մինՆէմա ի չի-մայ սէվանիլիսանէ էոէբ տէնիկէն պիր նէվ' էօրաէք պուլունուր քի եուամուրթասը իլէ ինՆէ թիլիս էյլէն մէշնուր սրը։

ՓԷՆԷՆ փաթաօնիա սէվանիլիսանէ պուլունուր։ Ավսթրա-լիասա -ալ-ա ֆ--ալը նէվ'լի սրը։

Գուչլարասա թէպտիլ ի մա"վա 'սաէթի թարիխ ի թապիիսէ ճալիպ ի սիրգաթի պիր խուսուս սրը։ Պա'զը զուչլար ֆէբա ֆէբա, պա'զիլարը պէօյիք պէօյիք, պա'զիլարը սաիսի 'ադամ օրասու կիսի սիրիս սիրիս կէօչէրէր։

Գանատասա թէքմիլ պիր կիւնաէ կէօչմէքաէ օրմուչ պիր սիրիս կէօյէրճինի կէօրմուչ օյան պիր զաթ մէգբիւբ սիրիս-նին 'արպէն պիր վէ թուլէն 240 միլ մէսաֆէյի թուիթարդանը հիսապ էմմիշ սրը։ Պու մէսաֆէնին հէր պիր միլպապա' մէթ-բրսրնա իլչ կէօյէրճին իսապէթ էթմէսի հիսապրնա կէօրէ, օ սիրիսաէ 2,230,272,000 կէօյէրճին պուլունմուչ օրմանը լայրմ կէլիր։

Գուչլարին պիր չօգ նէվ'լէրի պիրպիրինանէն ուզագ օյան իբի մա"վասա կէչինիպ, մէվսիմին թէպէսասիլինէ կէօրէ պիրինա-տէն տիկէրինէ կէօչէրէր։

(3) Լոթէն գուչլար հա՞նկլար սրը։

(4) Տիւճանճիլէ հա՞նկր գուչլարը չամիլ սրը։

(5) Եիւղէն վէ սուսա կէզէն գուչլար հայգրնաա նէ՞ տէնիրմիշ սրը։

Գուչլարին ինթիգալը խուսուսրնաա պա'զը 'ասա"իպ քէպիթիէթլիր զիբր էյլէ։

5. Զաւիթն (ՀԻՆԳԵՐԷՆ) ֆոսֆիէսինին պիր գաչ պին նէվ'լի մա'զիմ օրուզ խոսթի ը խոթխոսանն գութպ-լարա կիմսիքէն, 'սաւտա, ճէսամէթ վէ մաղարրամ-լարը ալալարը։ Թիմսահ վէ երլան պու ֆոսֆիէնին պաշ-լըճա գասկիէլերի տիր։

ԹԻՄՍԱՀ

Թիմսահ իւչ նէվ' օրուզ՝ ասրլ թիմսահ նէվ'ի Աֆրիգանին պիրտա ը հարբէսնամ վազը՝ նէհրլերինամ, նէնի տունեա թիմ-սահր եարերը Ամերիգատա, վէ զավլամ անինին իւչինճու-նէվ'ի Անամանն Կանճ վէ սա'իր պէօիւբ ըրմազարրնատա պու-լունուր։

Զէհիրսիզ երանդար նէվ'ճէ զէհիրլի երանդարին իւչ գաբը վէ էֆիատանա ելիրմի գաբը տրը։

Դուլրուզունին սէս չրգարմասը ճիհէթիլէ չընդրբազը երան տէնիրէն նէվ' փէք զէհիրլի օրուզ Ամերիգայա մահատա տրը։ Հինսիսթանատա էրգոնը տէնիրէն վէ հոգզազազարրն գավալ չարարագ օյնամբազարը փէք զէհիրլի պիր երան վար։ Ճէ-նուզալ Ամերիգա օրանդարրնատա պուլունուզ գը տէնիրէն պիր նէվ' զէհիրսիզ երան վար տրը քի օնատան ելիրմի այազա գա-տար ուզուն օյուր։ Գու. երլան օրմանատա ազամ տալլարնա տալրարագ չիբերը օրատան կէչտիլի զմանն իւզերինէ տարը-լըր։ Նոսքի ը քիւրէ ի չարգիսէ գրա ճէսամէթինէ պիր նէվ' երան վար տրը քի ԱԱԾՈ եահատ ԵՀՈԵՐԷ ՔԷՄԻՍ օրանուր։

Էն զիյատ ասզուրա տայանա պիրէն ԲԷՐԳԷԼ վէ ԼԷԴՆԷՐ՝ զա'ֆիթ ֆոսֆիէսինին մինթագա ի մինճէմիսէյէ էն զիյատ եաղլաչան նէվ'լերի տիր։

Լգալիմ ի պարիսէ վէ մա'ռիքէիէսէ զը մէվսիմէրի, զա-հիթ հայվանարը թօփրաղա կէսմէլիւպ ուլուշուգ պիր հայտ գալլրրար։ Մինթագա ի հարբէսէ տաբի գուրաղ մէվսիմէրատ պու հայտ օրուրար։

6. Իսմագ (ԳԷՆՇԷՐ) հայվանաթի ը ֆրզրբիէնին տէօր-տունճու ֆոսֆիէսի օրուզ՝ պիր գաչ նէվ'լերի զայէմիլ մինճիէշիր, պա'զբրար իսէ խուստ սի մա'վարտա մունճ-հասրը տրբրար։ Գու ֆոսֆիէնին նէվ'լերի 12,000է վա-ըրը զանն օրանուր։

Խուսանա նէյէճէք օրան պալրզարրն էքսէրիսի՝ տէնիրէն տէ-րին նէրլերինէ հիսպէթէն սրզ սուլարատա պուլունուրար, խա-գուսմու մի ֆալամատ կիսի։

ՖԷՀԷԼ ԳԷՐԳԷ՝ էգալիմ ի հարբէսէ օգիանսօրն 'ամիգ նէր-լերինամ տուալրը։ Ո-ՀՇԵ գը-լեբ պիկատ ը հարբէ սուլարինա մահատա օրատ 40 ըներ տէրէճէ ի՝ արզը կէմիգ։ Նեմուս պա-լըզը նէվ'մնանէն օրատ ուչան պալրզին խասսի օրան ՀԵՐՈ գը-գ-լեբ տահի հէման պու հուատատ տահիրինամ պուլունուր։

Պալրզին պիր գաչ գասկիսի՝ սիրբ. իւէ տուլարրա մա'վա-տան մա'վայա կէօչ էսէրլիր։ ԹէբէՀՀ գ-լեբ պէօիւբ պէօիւբ սիրբիլէր իւէ Պաշր ը մունճէմիա ի չիմսասէն չրգըզ, վէ Լիվ-բոփա, Ամերիգա, վէ Ֆամանգա սէվահիրինէ, օրաղարատան տա-խի ենէ չիմսէ, մէվսիմնամ կէօչ էսէրլիր։ ՄէՀՀ-գ-լեբ տահի հեր սէնէ Նիւ-Ֆաունդլանատա սէվահիրինէ կէլիսի՝ օրաղարատա փէք չօգ ավլանրր։

Թամլը սու պալրզարրնատան Ամերիգա իւէ Լիվ-բոփանրն ի-քիսինամ պուլունան նէվ'լերի անճագ ԵՀՇԵ վէ ՀՀ-ՀՀ անինին նէվ'լէր տիր։ Սաֆան պալրզը անինը պալրզը իսէ ամ եուսուրբ-լամագ իչին ըրմազարրն մէնգա՝ եաղլանրնա գատար կիտէր։ Գու. սէյր ու սէֆիլրի էսնասրնատա բասի կէլտիի ուչրամ էէր-լերի ազաղրատան եօգարրյա սրմամադրա կէչէր։

7. Մէվլուա ի հայվանինին էանա գրամարը (ՆԱ'ԻՄԷ, ՄԷՖՍՈՒԼԻԵՅԷ վէ ՇՈՒ'Ա'ԻՅԷ գրամարը) թա'րիֆի ու պէչանը սէպգաթ էանն ֆրզրբիէ գրամընատան էֆիրատան վէ էն-վա'ճա փէք զիյատ տիր։

Ն-'ԻՆԷ գրամը խաթրիտա, միտաա, վէ պուտրար կիսի գա-պալրզը սա'իր անինի հայվանարրնը չամիգ տիր։ Մինթագա ի հարբէսէ պուլունան նէվ'լերի պէօիւբիւբ վէ կիւզէլիք ճի-հէթիլէ մէչուր տրբրար, ինճու չրգան խաթրիտա կիսի։

ՄէՖ-Ի-ԼԻԷ հայվանարրնատան պա'զբրարը տոզրուատան (տրբ. ի-փէք պէօճէլի վէ գրբրը պէօճէլի կիսի), չօգրարը տահի տօպարատան (չիրիմնիա եասօտ մուգիրը հայվանճրզարը եէ-յէնէր կիսի) ինատատա մէնգա'տրբ տրբրար։

Շ-'-Ի-Ի հայվանարրնատան խուրտպին իւէ կէօրիւնէնէր հեր եէրսէ մէվճուա, վէ սապրատա խայալ էսէ պիրտիմիզատն զի-յատ չօգ տրբրար։ Փուտատա, եաղմուրատա, գարատա, պուզատա, օգիանօսատա, բաբիտ սուտա, գասիրնա տուարրնատա, մինթա-գա ի մունճէմիսէ գարարրը սաճէրնատա, վէյտարլ ամէ՛ զ ֆիլ-չան տաղրատան չրգան քիւրսէ պիրէ պուլունուրար։ Խուր-սէպին իւէ պաղրլան հեր պիր տատիա սու. պու հայվանճրզարը իւէ ասփ տօրու. կէօրիւրիւր։

Ասր ձէյմ Բա՝ ձէնուալի մինթագա ի մունճէմիսէյէ վազը՝ Էրէպատ տաղրնին գուրպինսէ բասի կէլտիի տարրմամ էամբ բէնբրի պուզատան պիր փարչար խուրսէպին իւէ իչ կէօրմէք խուստանատա մանէր օրան Փրուսիայը Մ. Լինէնպէրկի կէօն-սէրմէր խոտ։

Ասր ձէյմ՝ պուզրն բէնկինի պիր եանար տաղրն փիւսքիւ-տպի քիւրէրի խնատ էթմէս խոտ սէ. Էրէնպէրկին ՔէՖՖի-չի իւզերինէ պուզրն օ բէնքատ կէօրիւմէմ՝ տէրուունամէ պու-լունան էամբ պէօճէքլէր սէպկինանէն օրարզր մէչատատա չրգար։ Գու. հայվանճրզարա Գէրլինէ տէօրթ տէնի միւրուրինամ եէ-թիմիշէր իքձն հայա պէր հայաթի խոյէր։ Խուրսէպին իւէ կէօրիւլէն հայվանարրն հայաթա օլ գատար գավի իրթիսապը վար տրբ քի հարարէթին 248 տէրէճէսինէ տայանմալարը վէ երբրմի գէլբ կիսն հայտարզ մատատատ գամանարրնատան ասնկրա տիրիմէշէրի կէօրիւմիւշ տիր։

Գ. ՀԱՅՎԱՆԱՆԸՆ ՀՕՂՐԱՖԻԱՅԱ ԹԷԼԶԻ'Ի։

8. Պիր մահալաէ պուլունան մուխթէլիֆ հայվանա-լարրն մէճմու'ընա օ մահալրն ՄԱՆԳՈՒՏԻ Ի ՀԱՅՎԱՆԱՆԸՐ տէնիկիր։

ՍաֆէՀ ը արզը՝ պիրէր մանդուտ ի հայվանաթը հաղի ՕՆ ՍԷՖԷՌ ՄԱ'ՎԱՅԱ թատսիմ էամ պիկիրիզ։

9. Նոսքի ը քիւրէ ի զարպի ԵԷՏԻ ՄԱ'ՎԱՅԱ միճեգա-սիմ տիր։

(1) ՄԻՒՆՅԷՄԻՏ ՄԱ'ՎԱ նէպաթաթրն միճնճէմիա պուգա'սրնա միսթապրգ օրուզ՝ մանդուտ ի հայվանա-

5. Զաւիթն պիր գաչ նէվ'լերի զիբր էսին։
Թիմսահ նէ'բէսէ պուլունուր։
Երլանարրն հա'նկրար չօգ տրբ, զասրարլէ մի զարարարգ մը։
Գաւրպատա վէ սեմնանէր հագգրատա նէ' սէնիրիզ տիր։

6. Ֆէզրբէյէ գրամերն սէօրատունճու. ֆոսֆիէսի նէ' տիր։

7. Հայվանաթրն իւչ էանա գրամարը զիբր էսին։
Ն-'ԻՆԷ գրամը թա'րիֆ էսին։
Ինատատա մէնճնա'ատրբ ապա'զբ մէՖեսէլիէլերի զիբր էսին։
Խուրսէպին իւէ կէօրիւնէն հայվանաթրն ա'սատրբ հագգրատա նէ' սէ-նիրիզ։

8. ՍաֆէՀ ը արզ գա'չ մա'վայա թատսիմ օրունմէշ տրբ։

9. Գուշերարն գաչ զարպի նրսոք ը քիւրէսէ տիր։

(1) Միւնճէմիա մա'վայը խարիթատա կէօսթէր, վէ հայվանաթրնը սէպլէ։

թը սա"իր մա"վալարաս պուլունցան պա'ղը հայլանաթը չամիլ տիր։ Պէյազ այը վէ պէյազ թիւքի պրուէնալանաը մէրքէղինէտ քէսբէմէջ պուլունուլ, ԼաքիմՕյարան ավլանագաս օլարգլարը Լավկանաս կէյլյի, վէ նրաֆ ը քիւրէ ի զարբլինէն էն օզոզ սէմթի օլան Մէրվիլ սառասրնտաքի միւք էօբիւղիւ պու մա"վանրն մանդու�մէ ի հայվանաթիրնան արբլար։ Ցէնիզ գուշլարը պու մա"վանրն գայալրգ սահիլէրինի չէնկենտիրիլիր։ Կէօչէր գուշլարրն պիր գաշ նէվ'ի տաիսի գրսան եաղ մէ խմիմնտէ ճէնուպտէն պու մա"վայա կէլիպ եավրու չըգարբրլար։

(2) Շիմաւի Ամէրիգա մա"վասը Ամերիգառաքի Ինկիլիզ միսթիմէլքեսթիրնրն պէցիլ-ք գրամրնը, Մէմալքէ ի միւճիէմ'այը վէ Մ'ՔՎիդայը չամիլ տիր։ Ամերիկէի տաղարբնա մանսուս էամէր այը, Գայա տաղարբնա մանսուս պօզ այը, պիր գաչ նէվ' կէլիք, Ամերիգա գուրաս, վաչաղ, գուզար ատնիկէն պիր նէվ' գավգան, բաչօն, եէր քէօվէյի, հայվանաթ ը զամ իւլ քիս չիւ'պէսնտէն օգուսում, Պէցիլ-ք Գայա տաղարը իւլ պէցիլ-ք օվարարաս պուլունուպ պայրն ատնիկէն եէյլի սրբը, գարպի եալարարնաս եաղանի դօյուն, պիր գաչ նէվ' ճէյրան, եաղանի հինա թաժալը, գարթալ, վէ կէօյէրճէն պու մա"վանրն մանդումէ ի հայվանաթիրնան արբլար։

(3) Ամէրիգա ի վոնսաՁ վէ անթիլ ասալաբը մա"վասնաս մայմուն, գօյօթ գուրաս, չահին վէ սուսուս գուշս պուլունուլ։

(4) Անշէյս մա"վասընրն մանդումէ ի հայվանաթը գանաոր ատնիկէն վէ գար իւլ մէսթաբ եիս-քսէք տաղարբ իւսթիմնտէ ուչուպ ատվր էամէն պիր նէվ' պէցիլ-ք ադ պաղայը, էէյի էաթիպ տէվի կիպի գուլանարան լամայը, վէ եիսնիս իչին մէշհուր ալաղայը հավի տիր։

(5) Պրազիլ մա"վասը Ամազոն վէ Օրինօգո նէհրլէրինին հավղէլէրլէրէ ճիվար մէմիլքէթլէրի չամիլ տիր։ Պու մա"վանրն մանդումէ ի հայվանաթը պիր չօգ նէվ' մայմուն, վէ քէպան կիպի տիչոիպ հայվանաթը պա'ղը նէվ'լէրինի հավի օլմագը քէպ ի թէմէլլիպ էաեր։ Սեդ վէ գասթի օրմանարընաս քէպի գապիէսինէն Ամերիգա տրպանր, գուկար, վէ պիր նէվ' փարս, պիր տէ գարրնճա եէյէն իւլ թաթու, գալրն տերլի ֆասլէսինատէն նէհրլէրաեէ եաչան թաթիր, վէ սիրիս իւլ կէգէն միաք ատնաղը տաիսի վար տրբ։ Պիր չօգ նէվ' գուշար վէ խուսուս փասագան, տուրան, վէ ադաճ գագան գուշարը պու մա"վանրն օրմանարընը ատնատրյօրբար։

(6) Փասֆաս մա"վասընաս եէրլի ապրլաճագ հայվան ադ տրբ։ Եէրլի հայվանարը եէր քէօվէյի, փասփաս քէսիսի, պիր նէվ' թաթու, վէ Ֆոնանա ատնիկէն պիր նէվ' քէրիմնէրլէյէտէն 'իպարէթի տիր։ Պու մա"վանրն մասի' օվարարնաս եաղանի ադ վէ եաղանի սրբը պէցիլ-ք պէցիլ-ք սիրիս իւր իւլ կէգէրլիր։

(7) Փաթագոնիա մա"վասը դրթ'ուրն ճէնուպ ուճրնը չամիլ օլուպ, մանդումէ ի հայվանաթը լամա գարպիլէսինատէն օլան Խոանաս, պիր նէվ' ատվի գուշս, էօյաք, փէնգին, վէ գարա պամադ կիպի քէսբէմէջ պուլունան սու գուշարրնաս 'իպարէթի տիր։

(2) Շիմանի Ամերիգա, (3) Ամերիգա ի վուսթա, (4) Անէս, (5) Պրազիլ, (6) Փասֆաս վէ (7) Փամպանիա մա"վասրը խոբթի սառ կէօսթէր, վէ հայվանարրը սեյլէ։

10. Նրաֆ ը քիւրէ ի չարգի օՆ ՊԻՐ մա"վայա միՆդասիմ տիր։

(1) Միսր ձէԿՈՏ մա"ՎԱ նրաֆ ը քիւրէ ի զարպլինինքինէ միւմանիլ տիր. պուրասաս Լավկանաս կէյլյի էէյի վէ էէյլինէն պասրնա սէրվէթի օրմաչ տրբ։

(2) Էվրոփա մա"ՎԱՍԸ՝ Պահր ը Սէֆիա սէվահիրի իւլ միսնճէմիա սէմթլէրի միսմնէնա օլարադ, Լավրոփայը չամիլ տիր։ Մանդումէ ի հայվանաթը տասիրինատ օլան վանչի հայվանաթը իւր նէվ' ատն օրմարդ լարը կիպի, չօգ ատ տէյիլ տիրլեր։ Օրմանդարընաս պիր գաչ նէվ' գուրաս, թաչան, վէ ատնուպ, Ափ տաղարբնան էեր քսէք մէվդիէրինատ էքի նէվ' տաղ քէչիսի, վէ Բուսիա օվարբրնան չամ օրմանարընաս էէր ատնիկիպ, պույնու գը պաղճը քիւրէյի պէչիմնտէ օլան պիր նէվ' կէյլիք վար տրբ։

(3) Պաէր ը սէֆիս մա"վասը Պահր ը Սէֆիսին սէվահիրնտէ տիչէն մէմլէքէթլէր իւլ Իրան եալարարընը չամիլ տիր։ Մանդումէ ի հայվանաթը չօգ նէվ'լէրի չամիլ տէյիլ իսթ ատ, տիգդաթա չայան թուսուսարը Ամերիգատաս վէ ձէպել թարիգատ. չաղաչ, վէ սրբրթը եօլ եօլ պիր նէվ' սրբրթան Ամերիգայա տիս չէն գրբրթանաս. տաճրարրն գուլանարգլարը էս՝՝՝ Ղձէմիսպա'ղը էէրլէրինատ պուլունուրբար։

(4) Սաէրա մա"ՎԱՍԸՆԱՍ հայվանարրն փէք աղ պուլունամաը թաագի'ի տիր։ Արսան, չաղաչ, սրբրթան վէ սա"իրի բավզարարաս եաեսաս կէօյիսն քէնար սէմթլէրինատ պուլունուրբար։

(5) Աֆրիգա ի ձէՆՈՒԹԻ վէ ՇԱՐԳԻ մա"ՎԱՍԸ Ամերիգա դրթ'ուրընն պէցիլ-ք գրամրնը չամիլ օլուպ, հայվանարը։ Գալրն տերլի հայվանարաս կէրիկաս, ֆիլ, սու ասրբրը. էեի էէյէրեաէն՝ արսան, փարս, գավլան, վէ պիրի եօլ եօլ տիկերի պէնէքլի էքի նէվ' սրբրթան. մայմունարաս կօրիլ իւլ չմիսանգի. կէմիշ կէհիթիքէնէրատ միսթէնվիմ' ճէյրանաբ, դիւրաքի. գաեբրան. գուշարաս տաիսի տէվի գէսլի. գաբրանաս տաիսի տէվի գուշս։

(6) Պաէր ը ՀաձէՁ մա"ՎԱՍԸ վասի' վէ ատաճաբդ սթէփլերաէն 'իպարէթի օրմաղէ հայվանաթը ադ տրբ։ Մանդումէ ի հայվանաթնաս պիր գաչ նէվ' ֆարէ, քիրփի, կէյիք, վէ թաչան պուլունուբ։ Ամա սրբրա պրամ մա"վայա ճիվար տաղարարաս եաղանի ատթ վէ էէյէք էեէրլէր։ Ս-ՅԷ տէնիկէն պիր նէվ' ճէյրան պէնէրճէսի պիրիբաեի օլարադ սթէփլերաեէ տօրարը։

(7) Ասիա ի վոնսաՁ մա"ՎԱՍԸ Ամերիգայի տաղարբնատէք հէվ եալարարը վէ Թիպէթի չամիլ օլուպ՝ ատթ գասպիլէսինին, վէ էքի էօրկիճլիս տէվէնին մէնշէ"ը տրբ։ Պուրասաս եաղանի ատթ, եաղանի էէյէք չօգ պուլունուր։ Գաղրան վէ փարս տաիսի պուլունուբ իսէ ատ, ադ տրբ։ Սիպէրիասան Հիմնայասէէք օլան սէմթլէրատ միաք կէյլյի պուլունուբ։

(8) Զին մա"ՎԱՍԸ Զին, Մանչուրիա, վէ Ճապոնը չամիլ օլուպ՝ հայվանաթ ը մանասասէսի՝ սէօլիւն (Բէվէ-

10. Նրաֆ ը քիւրէ ի չարգիսէ գա"է մա"վա փար տրբ։
(1) Միսնճէմիա. (2) Էվրոփա. (3) Պահր ը Սէֆիա, (4) Սահրա, (5) Ամերիգանին ճէնուպ վէ չարգի, (6) Պահր ը Հաղէգ, (7) Ասիա ի վուսթա, (8) Զին մա"վալարրնը կէօսթէրիպ, հայվանարրնը սեյլէ։

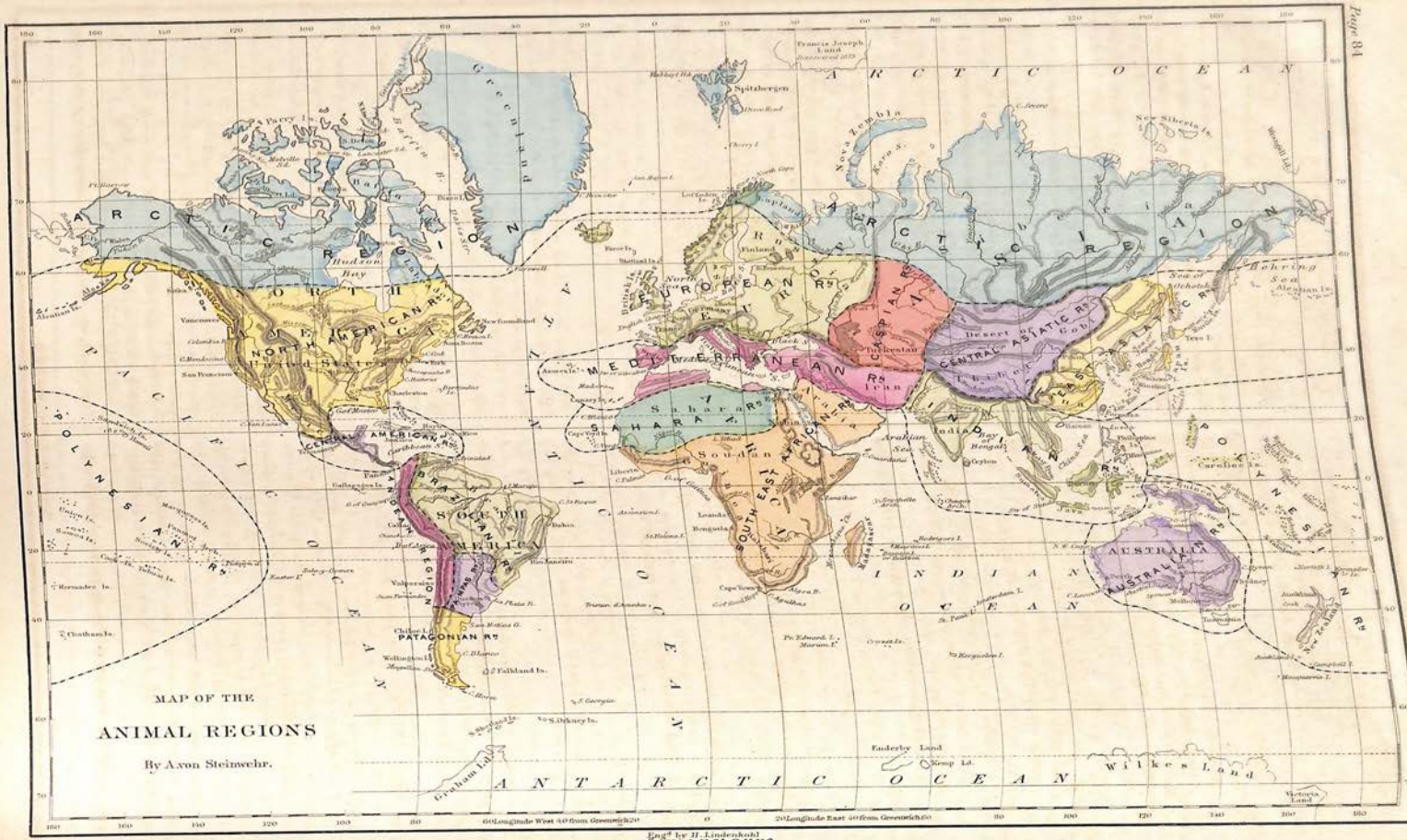

Engd by H. Lindenkohl

ՄԱ՛Վ.Ա ԹԱՐԻԹԱՍԸ

Նշանագիր մը՝ գաղութներ մեր հնագիտական տեսակետ մեր մասին, հիմնած Ամերիկայում տեսակաց սաղթ, Ամերիկայում և յուսալու տեսակաց տեր, Անուն տեսակաց վերոյ, Գրպարի տեսակաց եղէգ, Գրանիտաս տեսակաց տեր, Գրանիտաս տարբ բներ իւ գնանիտիրիս տեր։

Նշանագիր՝ գաղութներ մեր հնագիտական տեսակետ մեր մասին, Ինդիանա տեսակաց եղէգ, Գրանիտ ա սեղանի տեսակաց վերոյ, ուստրա տեսակաց եղէգ, Աֆրիկա ա նեղուցի տեսակաց հատուած, Գրանիտ Հարաց տեսակաց տարբերեր, Ասիա ի յուսալու տեսակաց տեր։ Ազգ տեսակաց տարբ, Հիմնարկեան տեսակաց եղէգ, Ներքոյրեան տեսակաց տեր բներ իւ կենդանիներիս տեր։

ռ-), վէ իւչ այագ ուզուն օլան պէշիլ ք սէմէնտէր պիր։ Էլթ եէյէն Հայվանդարը նատիր պուլունուր։

(9) ՀԻՆՏԻՍԱՆ ՄԱ'ԶԱՍԸ Հինա ի Զինիկի վէ Հինտիս-թանը վէ Հինա ի Զինինին չարդ վէ ճէնտպի չարդ գըբ-թանը վէ Հինա ի Զինինին չարդ վէ ճէնտպի չարդ գըբ-յուրբնտա պուլունան առապարը չամլը պիր։ Մանդու-մէ ի Հայվանանդը թօրպալը Հայվանդարդն չօղալըը իլէ քէպագ ի Հայվանանդը թօրպալը թէմէլլիզ էտէր։ Գէօյիս ք գանիարօս, թօրպալը պիր նէվ' ֆարէ, վէ սա՞իր պիր գաչ նէվ' թօրպալը Հայվանդար պու մա՞վտաս պուլունուր։ Զամ իւս սէտի ճինինիտէն օլուպ ազգը էօրտէք դաղարնա պէն-գէր օլան վէ Օրնիթօրնիքը ուէնիլէն Հայվան եալնըզ

խիյէ տախի անճագ սօն 'ասրլարա, վէ օ 'ասրլարաս մէհէնիյէթի ճիհէթիլլէ էն իրէի վարմիշ գամիմարա 'ա՞խա օյաղը իչուն, պէնի պէչէրին թագսիմինէ մուհարբէթաթն փէք աղ եարատմը օյաղը անկլաշըլը։

(Գ) ՍԷԼԱՍԻԼ Ի ՊԻՇԵՐ

1. Լաշնա ի պէչէր պիր գաչ սիրսիկէյէ այրըլմիշ սրը։ Թարիխս ի թագի'ի 'ուլէմասը պու սիրսիկէյէրին 'ատէպի հագդընաա իսթէրսանի իւդրէ օյուգ, Գուֆֆօն ապը սիրսիկէ, Գանի ատէրթ, Նօրթօն եիրմի իքի, Փիքէ-րինկ օն պիր վէ Լաթամ իչ, Պլըմնեպաս պէշ թա'յին էթմիշ սրը։ Պլըմնեպաս թագսիմի մուսթէլիֆ գամիմարդն ճիսմանի խէատիսինէ կէօրէ սրը։ Միւմայիլէյէին թա'յին էթմէյի սիրսիկէրը ապիատէրիկը սրը։

(–) Գաֆգասիյէ (÷) Մօղուլիյէ (÷) Զէնճիյէ (÷) Մա-լայիյէ վէ (÷) Ամերիգիյէ։

(–) ԳԱՖԳԱՍԻՅԻ ՍԻԼՍԻԼԷՍԻ։ Գու սիրսիկէ տէրինին պէյայլըղը, սաչն տիւզ եա պիւքիւլա օյմաը, չէհ-րինին պէյզիկի, տիչէրին 'ատուտիկի, գամէթին հիւան ի էնտամը վէ սիւ'ատ ի հարէքէթ ճիհէթիյլէ քէպալ ի թէմէյիւզ էտէր։

Գու սիրսիկէ Ասիանն ճէնուպի դարպ ճիհէթինատ, Աֆրիգանին չիմարնտա, սաչքի պիթիւն Լէվրօփատա, եագրն վագրթիլարտա տախի չիմալի վէ ճէնուպի Ամ-երիգանին պէօյնօք պիր գրամնտաա վէ Ասիթբալանին խայլը եէրլէրինատ թէվմաթթան էթմիշ սրը։ Գու սիրսիկէ տա՞իրէ ի թարիխին մէրքէզի վէ բու ի զէմինին հարիգի տահիպի տէհնէյէ չայան սրը։ Ցիհնեատա էն միթէմատին օյաղ մուհիմ թարիխ տահիպի օյան գամիմար գու սիրսիկէյէ մէնուպ սրբրար։

Գու էհիրանէն գու սիրսիկէյէ ֆ-'ա-ռ (զիյատէսիյզի իշ-լէյիճի) վէ տիկէրլէրինէ, եա՞նի հալա վահչի եախօտ նեմ մէհէնի գամիմը սիրսիկէյէրի ռուհէլ (ինմալ էտիճի) տէնիրմիշ սրը։

Գաֆգասիյէ սիրսիկէսինին վամանա ը տարիսի իհթի-մալէն Ասիանդն էն եիւքէք տասղրդ եէրլէրինին զարպ սէմիթինատ (պէյզիկ Հինտոգոյշ տասղարրնա եագդն) պիր եէր խոն։ Մէգքիւր սիրսիկէնին չիս'պէ չիս'պէ օ-լարագ օրատան ճիմար օտվարտա էնիպ հիճբէթի էթ-մէսի միպլէթլէրին թարիխինատ պիր մուգատատմէ օյանչ սրը։

Իւկ հիճբէթի էտէն չիս'պէ չիմալի Աֆրիգա եախօտ Համի չիս'պէսի սրը, քի պիթթէարիճ Ասպանիանա, Ասիանդն ճէնուպ սէվահիլինէ, Հապէշիստանա, Նիլ նէհրինին մունպէթ վատանինէ վէ նիհայէթ Աֆրիգա-նդն Պահր ը Սէֆիտ սէվահիլ օյան եէրլէրինէ եա-յլրմիշ սրը։

ԻՍԻՆԵՆ չիս'պէ՝ Սամի չիս'պէսի սրը, քի տասղրար-տան էնիպ՝ Ասիանդն գարպ հիճեթինէ, Ֆրանի վէ Ցէճրի վատանինէ, Սիւրիա վէ 'Ասապիստանա տասղրլ-սը։ 'Ասապլարը վէ Ասանդն ինիթիասպ էյլէսիյի գամի

1. Պլըմնեպաս՝ պէշի պէչերի գաչ սիրսիկէյէ թագսիմ էթմիշ սրը։
2. Անդերի գիրը էտէն։ (–) Գաֆգասիյէ սիրսիկէսինի թա'յինի էյլէ։
Հա՞նկը գամիմար պու սիրսիկէնդն սրբրէր։
Այ մահանարը նէ՞րէատ իտի։
Հա՞նկը սիրսիկէսի իլը էվվել հիճբէթի էթատ։

եա՞նի խրայէլիլեր պու նէպատէն սրբրէր։

ԻՍԶԻՍԿՆՅԻՍ չիս'պէ Ասիան չիս'պէսի սրը, քի Գաֆգա-սիյէ սիրսիկէսինին էն սօնկրա հիճբէթի էտէն չիս'պէսի օյմուշ սրը։ Լէվրօփանդն պարչընա գամիմարը վէ պու գամիմարդն սա՞իր գրմի'սարատա պուլունան չիս'պէլէրի պու չիս'պէսէն սրը։

Գաֆգասիյէ սիրսիկէսինէ մէնուպ գամիմար վարարդ-լարը եէրլէրատ մուհիմ սիրսիկէյէրինէ մէնուպ գամիմ-լարատ բասթ կէլիպ, անդերի եա թասատ թէպ'իտ էյ-լէմիշլեր, եա էտիր էթմիշլեր, վէ եախօտ քէնտի տա՞ի-բէ ի գամիյէթլէրինէ սրմիշլար սրը։

ԳԱՖԳԱՍԻՅԻ

1. Լէքէ-ռը
2. Զէրէ-ռ
3. Կ-ուչի դէ էզ
4. Ա-ռ
5. Պ-ուհաս (Հիբ-ի)
6. Ա-ռ-ի-ա-ա -ռէ

ԹԻՇԵ'ՈՒՊԱԹ. — ԻՒԶ ՇԵՒ'ՊԼ

(1) ՀԱՄԻ եախօտ չիմալի Աֆրիգա չիս'պէսինին չամիլ օյ-սրը գամիմար.

Նուպի գամիմ գոյու էամէր բէնքիլ, խօշ չէնրէլի վէ չէվիք-ինին սիրէր։ Գրալի սէնրէլին էսքի Մըսրիլէրին նէպի օյան Ֆեռ-ռ գամիմ, սարը էամէր բէնքիլ, վէ սկյան վէ պիւքիւլա սայլը սրը։

Հ-ոդ գամիմ գոյու էամէր սիրէր։ տէօրաիւնդիւ 'ասրան պէրու Գրիմիկան խէլէր ատ, մէզէպլարի պիր թաղմ պոշ այն ու 'ատէթլէրանդն 'իպարէթ գամիշ սրը։

Գերդէր գամիմ Գահր ը Սէֆիտին ճէնուպի սէվահիլինատ սա-քին օյուգ, բէնքաք ատրգ էամէր, սամանա էյրօփալրլարա ամիշատին վէ թասի'սթանա ճէնուր վէ մաղրուր սրբրար։

Մ-ուրէպ գամիմ Ասպ վէ Գերդէր գամիմարընատն թէնէ-սիլ էթմիշ պիր գամիմ օյուգ, չիմալի Գերդէրիսթանդն չէնր է-հայիսինատն իպարէթ սրը։

(2) ՍԱՄԻ չիս'պէսինի մէնուպ գամիմար.

Եեհ-ռ-ի եախօտ 'Ասրանի գամիմ էսքի Գէնդ'ան էհայիսինին նէպի օյուգ, չիմալի ճիւմի սիթէնէտանդն գամիմար պրասրնատա տասղնրգ պիր հալտի տարին սրբրէր։

'Ասրա գամիմ՝ ատրգ էամէր բէնքիլ, ճնեէ ուզուն պոյու, չէվիք, վէ թասի'ան չա'իր օյուգ 'Ասապիսթանատա, Մըսրրատա,

Իբրանի մուհամիր քի՞մ իսի։ Իսլեանիճ քի՞մ։
(1) Շեմալի Աֆրիգա չիս'պէսինին չամիլ օյասրը գամիմարը գիբր էյլէ։
(2) Սամի չիս'պէսինին չամիլ օյասրը միլէթլէրի գիբր էտէն։

Պերպէրիսթանատա վէ Սաՙրա ի քէպիրտ սաքին փէք չօղ գա-
պիրէլերի հաքի տիր։

Աւ-ՙէ գամէմ՝ Ասիանդն զարպ ճիրէթինատ պուլունան Սիբ-
եանի իլէ Փիլատելֆիէյի չամկի տիր։

(3) ԱՐԵԱՆ ՇԻՀ՝ՊԷՍԻ Կվրօփատա միթէվաթթին Ամանն,
Լաթին, Պալ վէ Քէլթ գամիկրընը, Աֆրիկա, Ամերիկա վէ
Ավթրալիայա հիրէթի էմմէ Կվրօփալրալրը։ Ասիանդն զարպ
ճիրէթինատ միթէվաթթին Ֆարս, Քիբրտ, Վէ Էրմէնի գամիկ-
բընը վէ Հինտիստանատա սաքին Հինտի գամիկրընը չամկի տիր։
Բընը վէ Հինտիստանատա պոնա օլուռնանագ տրբ։
Կէրիտատ պու. չիւ՝պէտէն մուհամմատի պոնա օլուռնանագ։

Գաֆգասա սաղարբնատա սաքին Զէրքէս վէ Ազագէ միսիլու
Գաֆգասա սաղարբնատա սաքին Զէրքէս վէ Ազագէ միսիլու
գամիկրէրէ Գաֆգասիկէ սիկսիկսինէ մէնուռ իսէլէր ատ, պա-
գասիկրէրէ Գաֆգասիկէ սիկսիկսինէ մէնուռ իսէլէր ատ, պա-
լասա գիրբ օլուռնան իւչ չիւ՝պէկրընէն հիչ պիրինէ մէնուռ-
լասա գիրբ օլուռնան իւչ չիւ՝պէկրընէն հիչ պիրինէ մէնուռ-
պէկէթինի թա՝յին էտէր՝ ամանթի կէօրիւմյօր։ Փիբէնէ տաղ-
պէկէթինի թա՝յին էտէր՝ ամանթի կէօրիւմյօր։ Փիբէնէ տաղ-
ամանի 650,000 նամուսա պպիղ օյան
ամանի 650,000 նամուսա պպիղ օյան
լարրնատա սաքին վէ՝ ատէպի 650,000 նամուսա պպիղ օյան
լարրնատա սաքին վէ՝ ատէպի 650,000 նամուսա պպիղ օյան
Պ--է գամիմնին մա՝բուֆ ու մա՝ռիւֆ հիչ պիր գամ իլէ իր-
Պ--է գամիմնին մա՝բուֆ ու մա՝ռիւֆ հիչ պիր գամ իլէ իր-

(2) ՀԷՆՈՒԹՅՈՒՆ ՖԵՐԳԱ ՕՖԷՆԻՈՖՈՒ, Պրչմէն, Պէչուան վէ Գաֆիր գապիլէրինի չամի տիր։

(3) ԾԻՏԱԼԻ ՖԵՐԳԱ 'Ալագ սոյու իլէ չօգ գաբրչմէշ օլուպ Սաֆրա ի քէպիրին չարգ ճիէէֆինէ տիւշէն Թիպպօ վէ Սօմալի կիպի պէօյիւք գապիլէրի չամի տիր։

Պու սիպիլէնին կէրէք գապիլէրի կէրէք էֆրատ ի նասի եէքտիկէրինաէն չօգ ֆարգը տրրյար։ Սաֆրա ի քէպիր ճէնու

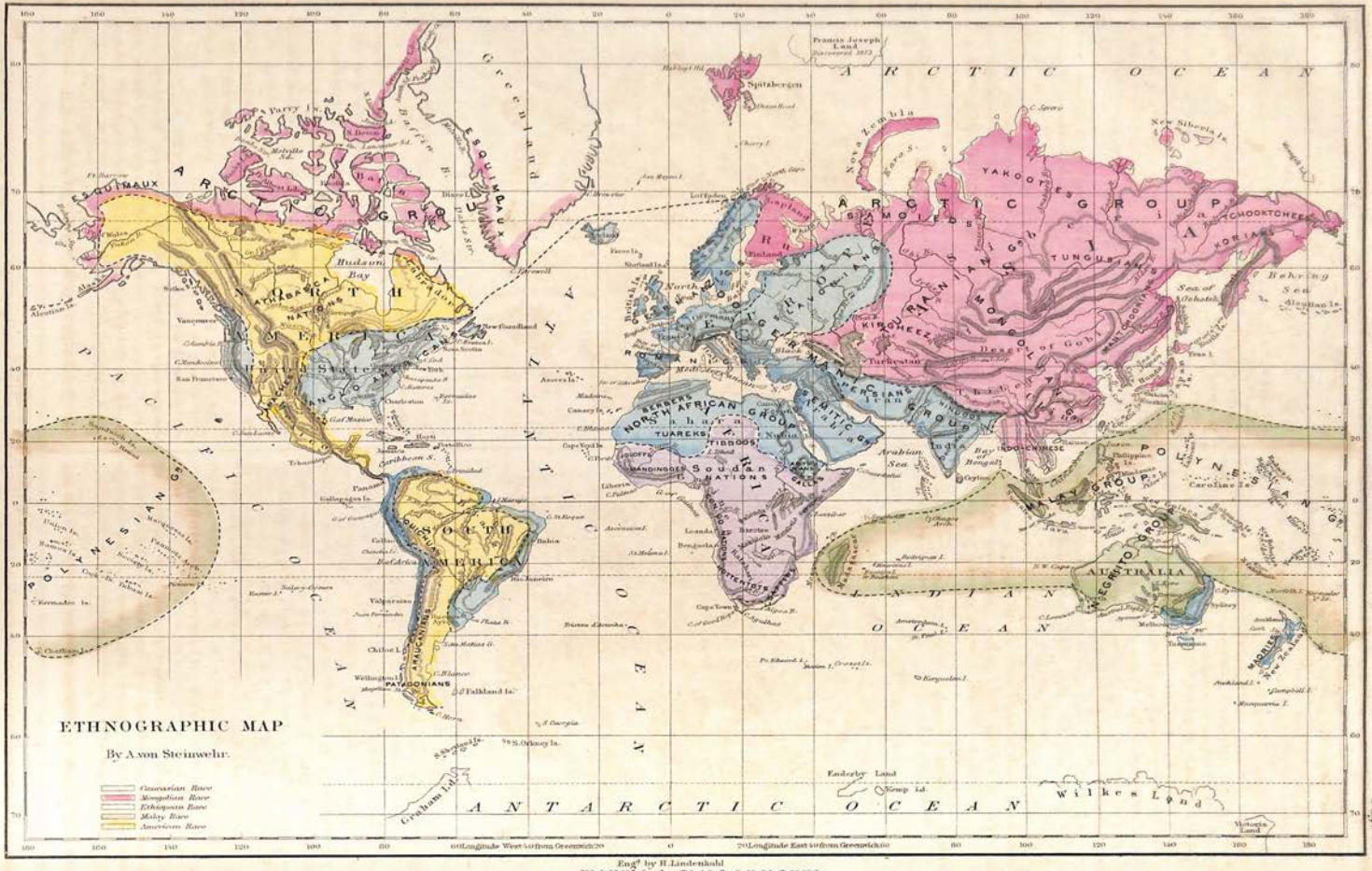

Engd by H. Lindenkohl

ՍԻԼԱՍԻԼ Ի ՊԻՇԵՐ ԽԱՐԻԹԱՍԸ

Դաշտագրական սխեմայի մասին, Մոգուլյան գիծով, Զանձիկ տար, Մորգայի հեղեղ, Ամերիկյան սորթ ցնոր իբ կնոսքերիկիս տար։

(Դ) ՀԷՐ ՍԻԼՍԻԼԷՆԻՆ ՄԸԳՏԱՐ Ը ՆՈՒՖՈՒՍԸ

Ցիւնեաաա պէնի պէշէրին մըգտար ը նուֆուսը սահիհէն վէ քեամիէն պէկլնմիշ տէյիլ իսէ տէ եմնէ 1,432,000,000 գաաաբ օլաբղը թահմին օլունմիշ պըր։ Ամանթիգ օղխասօրնա վէ Պահր ը Սէֆիտատէն վէ Իրան քէօրֆէզլիտէն Պահր ը միւնէմիտ ի չմնէտէր միւմեէտ օլան սէմիդէր, սա՞իր գրի՞տարաաա իսէ Լիրօփա միւհաճիրլէրինին սաբին օլաբղլարը եէրլէր տիր։

(Ե) ԳԱՖԳԱՍԻՅԻ ՍԻԼՍԻԼԷՆԻՆՆ ԱՐԵԱՆ ՇԻՒ'ՊԷՆԻՍ

1. Գաֆգասիէյ սիլսիլէսինին Արեան, եախսաա Լիւրօփա, խահիսղնճա ինա՝ ճէրհանէ չիւ'պէսի, Լիւրօփաաա, Մօղալիէ սիլսիլէսինէ մէնուս օլան գաղիլէլերի խաՄօղալիէ սիլսիլէսինէ մէնուս գաղիլէլերի խաթխանա օլարաղ, պիւթիւն սէբէնէյլի վէ պու սէբէնէթխանա օլարաղ, սա՞իր եէրլէրաա միւհէվամթին նին Ամերիգաաա վէ սա՞իր եէրլէրաա միւհաճիրլէրինի, իրան եոյլաաը էհալիսինի, վէ Հինդիէրի չամիլ տիր։

2. Պու չիւ'պէնին միւթէվամթին օլաբղը եէրլէր նըսֆ ը քիւրէ ի չարգիաէ Պէնկալա քէօրֆէզլինտէն Ամերանթիգ օղխասօրնա վէ Պահր ը Սէֆիտատէն վէ Իրան քէօրֆէզլինտէն Պահր ը միւնէմիտ ի չմնէտէր միւմեէտ օլան սէմիդէր, սա՞իր գրի՞տարաաա իսէ Լիրօփա միւհաճիրլէրինին սաբին օլաբղլարը եէրլէր տիր։

3. Արեան չիւ'պէսինէ մէնուս գամմար Հինդուստան վէ ճիվարը տաղարբնտաա իսբեան էմանլի զանն օլունան գաամմ Աէ- գամմերն նէպլի տիրլեր։

4. Գաամմ Արեա գամմ իկէ վամանը հաղգընտաա նէ էաամիր ի էվվէլինտէ, նէ տամի թէվարիս ի գաամմէաէ պիր իպաՀ պուլունմայօր իսէ տէ, Ամանան, Բէլիթ, Սլամ, Հինդ, վէ Իրանի գամմարրնին Արեա նէպլերի օլաբղը հաղիգամթը գաաաբ գամիէն իսպամթ օլունմիշ հաղիգամթ թարիխ ի պէշէբաաէ նաաիբ պուլունմուր։

5. Պու հաղիգամթ լիսանլարրն չէհաաէմթ իլէ խպամթ օլունուր։ Մէգրիւբ միլլէթլէրաէ լիսանլարրնին չիվէսի մուգայէաէ էսիլբիքաէ, ամթիաէրի ֆիհրիսթաէ կէօսթէրիլմէյի իւպէ, էրբի վէ սաաէլիք գէմանրնա 'ա՞իա օլան քէլիմէլէրին, պու գամմարրն ճիւ մէլեսինաէ, եա պիր օլաբղը եա պիր տարան խոբյի մէլյատնա չրդ տար։

Գաֆգասիէ	Մաղրիբ	Զէնդիէ	Մուսլիմ	Ամերիգէ	Եէրբին
Լիվօփա	320	7 ½	—	—	—	327 ½
Ասիա	223	525	—	47	—	795
Աֆրիգա	19	—	179 ½	6	—	204 ½
Նիւսալի Ամերիգա	59 ½*	—	7 †	—	6	72 ½
Ճէնու

Պու դամբիրը՝ պիրպիրինաէն զայէթ ուզագ օլարգ-լարը, արաարբնաա տաթխ նէ թէնարէթմէէ նէ ամ մուհարէպէմէ պիր կէօնէ 'ալագա օլմաարզը ճիհէթիվ պու միսիպլու միւշթէրէբ քէլիմէլէրի սօնկրաաուն ևէբ-տիկէրինաէն ադիլ տիրկէր։ Պինա՞էն 'ալէյհ պուն-լարաա կէօրիւէն լիսան եազընդըզը մանթըզնա անեագ ամիտաբի հալ ու. քէյֆիյէթմէէն զուհուր էթմիշ օլուբ, չէօյլէ քի մէդգիւբ դամբիրը էճառաբը պիր վագրթի թէք պիր դամբ օլուպ, սօնկրաաուն պու դամբին չու բայա պու-բայա կիսէն ֆիրդաարը պիրը պիրը դամբիար օլմա՛ չարբ։ Իչթէ լիսանդարբնաա լաֆզ ու մա՛նեանա եազընդըզը օլան քէլիմէլէր՝ ճէտաէրի օլան Ադեա դամբնէրն լիսանը էաէրի տիր քի ճիւմէէսինին թէք պիր դամբ նէպլէրի օլաբդընը կէօսթէրէն միրաա հիսէէրի տիր։

6. Պու դամբիրին հէր պիրինին լիսանը՝ ճէտաէրինին հէմ չօպան հէմ ֆիթթէն կէօշպէ օլարդընը կէօսթէրիր։ Պու կէօշպէրէր ֆիթթի սիրմէք, եօլ ասմագ, խանէ վէ գաբդ ենչա էթմէք, վէ պէդ ազգ-ամագ սէնա՝ ամթաբ-ընաա ակեաշ խաբկէր։ Ինէք, ամի, գ.ոյուն վէ քէօգլի էհլի էթմիշկեր խաբ։ Մա՛ռենկէրին էն միւֆիտէրինի գուլլանընարար, վէ ռէմիր պաղթարար իկէ սիրա՛նընբ-լար խաբ։ Իչարիաճ վէ ագրաապարդը թանընարար, բէ՛խ-կերէ, սէբաարարաա թաղի՛ օլուրար խաբ. Նիզամ ու 'ասէթթէ հագ ու. նահանգը թէֆիրիգ էահրէրը խաբ։ Հէմ ամ 'ադամ վէ գուսրեթի պիր Զամ ը վարին վար օլարդընաա ենանբգ, անա 'ադգ ը նէյզ էաէրէր խաբ։

7. Ադեա դամբնէրն նէ զէման վէ նէ սէպէպէ ֆիրդ-գաարաա այրընարդընը վէ պա՛ղրարդրնին Լիվօխայա, պա՛ղրարդրնին տաթխ Իրան վէ Հինդխանան հիճրէթի էթամէրինի հիշ. քիսեէ թա՛նեին էաէմէգ խաբ ամ, ֆիրդ-գաարդն հիճրէթիի ամիտաբի արբա իւզրէ օլարդը ենթիմալ տրբ.

(1) Իկբ հիճրէթի էաէն ֆիրդա՝ Իրլանտարլարը, Վէլլը (Ղ-Լ) էհպանինին, վէ Ֆրանսաաա Գրէթթ օնրարդն էճառաբ օլան ՔԷԼԹԼԷՐ օլուպ, Գաֆր ը Հաղէգին շարգի գբ.լրբնաան չնմագ, օրաաան տաթխ զարպա տօզ-բու կիտէրեք Լիվօխա ի վուսթայա վարմշկար։

(2) Իբինճի ֆիրդա Գաֆդաա սիրպէ ի ճիպարընարն ճէնուպ ճիհէթինաէն կէշկ՝ Գարա սէնիդին վէ Վէ-նէպէք քէօրթէդինին սէվասիրինաէ խաբկը վագրթի տօ-բարարգաան սօնկրա, էունան վէ Իթալիա նիսմէէդիրէ-լերինաէ թէվաթթուն էթմիշ տրբ։ Պու ֆիրդա գաարմ ԵՈՒՆԱՆԱԼԷՐԻ վէ ԲՕՍԱԼԸԼԱԲԸ թէշգիլ էթմէքէ էքիյէ պարբրմշ, վէ չիմոի Բոնապ սէնիդէն ճիւմէ գաարբրնն, եա՛նի Ֆրանսբդ, Իթալիան, Իսպանեօլ կիպի գաարբ-լարրն էճառաբ իկէ գաբբշբգ ենէք խաանբ օլմա՛չ տրբ։

(3) Իչինճի ֆիրդա ԱԼԱԱՆԼԱՐ օլուպ՝ ֆէլթիէրին եօրընաան կիսէրէք, անբէրի թէվէգբնին էչլէսիքէրի մէրքէդի վէ չիմոի Լիվօխաան Լիվօխանին գարպի սէվասիրինէ, վէ Ամիրանթիք օգիանօսը ատարարընաա թաբա էթմիշ տրբ։ Շիմոնէրի Ամանդրար, Ինդիրվէր, Ֆանեիմարգ ալրարբ, Ֆիրվէնինիրէր, Նօրվեճիրէր վէ Իսվէճիրէր Ադեան չու՛պէսինաէն պու Իչինճի ֆիրդ-գանին նէպլի օրարգարը Իչինն Ֆէրնանդ գաամիարը թէամիրէ օլանեարար։ Միրաարն պէչինճի վէ ալ-թընճը 'ադրընաան սօնկրա պա՛ղը Ադաան գապիրէլէ-բի Բօնա խիկբաթի օրլրը մէմալիքինէ կիրիպ Բօնապար-լար վէ Դէլիլէրէ գաբբշմագրա Բոնապ գաամիարընին էճառաբ սբբաարնա կէշտրէբ։

(4) Ադեա գաամիրնին հիճրէթի էաէն տէօբանինճի ֆիրդագը ՍԱԱԶ գաամիր տրբ։ Պու գաամ Լիվօխանին չարգի պէգրնբ օվարարընաա եէրէշտի։ Բաարար, Լէհ-լեր, Պոհեմիաաա միթէգամթին Զէչէր վէ Թուանա նէհրինին ճէնուպնին տնբշէն շխաշ ի էէկիրէ սէբէ-նէսինին պէգրնբ գրմը Ալալ գաամրնաան ասրբրբրար։

(5) Գէչինճի ֆիրդա ՁԷՆՑ եա՛նի գաամիր Իրանի գաամը օլաաղ ճէնուպ գարպա տօզրու հիճրէթի էաէ-բէք Իրան եազրարնաա եէրէշտի։ Ֆարարար, Ֆիւրա-լեր, Լրմէնիրէր, Ագիզանար վէ Պէլուչիրէր Ձէնա գաամ-մրնին նէպլի տիրկեր։

(6) Ադեա գաամրնին տարլ վաթանընաա գարբրշ օ-լանարբ տաթխ էն նիհայէ հիճրէթի էաէրէք Ինաօա նէհրինի թէշբրկ էաէն պէշ չայլարբն կէշկի ֆէնճաաղ ամիրքէթմնաէ եէրէշտիկեր։ Սօնկրա տաթխ կանճ նէշ-բինին միւնգիթի օվարարնաա տարլրբգ պու կիրնէ գա-տաար օրաաան (Հինտխանանաա վէ Պէնկաբաաա) գարա-բաղ։ ՀԻՆՑՏ նամինը տարրար։ Մա՛նիվ սիրպիկէրինա-էն պա՛ղը սիյահ գապիրէլէր պու գաամին իրէբաբ-ամիանա՛աթ էթմիտեր խաբ ամ, ամի վաֆիֆագ օլանարբգ Ցէբան եազրարնաա սիրիրլուպ չիմոկէ գաաար օրաաան գարբշբար տրբ։ Հինան գաամրնին պու սիյահ գապիրէլէր իկէ օրան ամի՛հարէպաթը թա-բիիթի՝ Սանգրիթի միանընաաա նէգամ օրարգ եազրբշբ Մ-ՈՒԴԻԼԻՐ վէ Բ-ՈՒԼԱՆ-քիճ տարարընաա պու լուն ենար։

(7) Ամիտաբի ճէամէշտ Ադեան չու՛պէսինին ֆիրդ-գաարբը վէ պու ֆիրդ գաարբրն նէպլի օրան գաամիար կէօսթէրէրիմշ տրբ։

Ադեան չու՛պէսի՝

- Ֆիրդ-գաամիրը
  - Քէլթի
    - Իրլանտարլարը
    - Վէլլը Էհպանի
    - Պրօյեան տարլարը
    - Գրէթան Էհպանի (Ֆրանսաաա)
    - } Քէլթի գաամիրը
  - Գաամիր Լուանանի . . Հիմնիրի Լուանանիրէր չօգ գարբշբգ (Ալավարա փէք)
  - Բօնապարը
    - Գաամիր
      - Իթալիարլարը (Ամանդարը իկէ գարբշբգ)
      - Իսպանիարլարը " " "
      - Փորթուկեզլեր " " "
      - Ֆրանսարգաաա (Ամանն վէ Դէլթիլէր իկէ ..)
      - } Բօնապի գաամիրը
  - Ամանն
    - Ամանն
    - Ինգլիզ (Անգլո - Սաքսան)
    - Ֆրիսէնդր (Գէրմենիաաա)
    - Տանիմարգալարը
    - Իսլանդ
    - Նորվեճ
    - } Ամանն (Հէրմանիք) գաամիրը
  - Ամավ
    - Բուա
    - Լէհ
    - Զէչ
    - Խրվաթ
    - Գալդար
    - Արբալարը
    - Գաբա տաղլարը
    - Գօշնագ
    - } Ամավ գաամիրը
  - Ձէնա
    - Լրմէնիրէր
    - Ֆիւրլեր
    - Ֆարարէր
    - Գէլուչիրէր
    - Ագիզանար
    - } Ամանի վէ Օգուլիրէ տիրկիրէրի իկէ գա-բբշբգարը տրբ։
  - Գաամիր Հինտիրէրի . . . . Հինտիրէր։

(1) Իկբ տէ՞ֆա թէբբ ի փոթան էաէն ֆիրդա՝ Հա՞նկբը խաբ. վէ Հա՞ն-կբ միլիթէրբ ատանէն նէչէթ էթամ։

(2) վէ (3) Իբինճի վէ Իչինճիաա ֆիրդ գարար վէ ամիրատէն նէչէթ էաէն միլիթէրբ գիբբ էլլէ։

(4) Տէօբանինճիաա ֆիրդագաաան Հա՞նկբ միլիթէրբ զուհուր էթամ։

(5) (6) Գէչինճիրի վէ տաթիճնիրբ գիբբ էաթամ։

Ամանբաբի ֆիրդաա նէ՞բէաաէ սաբին օլաաա։

(7) Ադեան չու՛պէսինէ ամանաաա ֆիրդա վէ գաամիարբնը սէպլի, վէ խա-բիիթա իւզրէրինաէ հէր գաամին իսբեան էթամիչի էէրի կէօսթէր։

(Զ) ՄԷՏԷՆԻՑԷ

1. Մէտէնիցէ՝ պէնի պէշէրին ումուր ը իւնսիյէ, ումուր ը զինենիյէ, վէ ումուր ը ալպազիյէճէ քէսպ ի թէքազդի էյլէմէսի տիր։

2. Ինսան փէք դամամ 'ասրլարը էմնասրնաս զայէթ սասէ պիր թարզ իլէ թէ'ալիւշ էտէր իսի։ Օլ վազրթարաս իհթիյաճը աղ, եա'նի սըղընաճագ եէր, եէյէճէ.ք, վէ էօրթիւնէճէքտէն մա'սա պիր շէյ սրա մագ իսի. պունարը տասի հաղրը պուլուր իսի։ Եէյէճէյի մէյվէ եսիսաս էթ, էօրթիւնէճէյի հայման սէրիսի վէ էմնալի շէյէր, վէ սըղընաճագ եէրի իսէ մագարարար վէ օրմանլար իսի։

Ինանընն պու թարզ թէ'ալիւշինէ ՀԱԼ Ի ԹԱՊԻ'Ի տէնիկիր։ 'Ասը ը հաղրրաս օ հալսէ եաշայան պիր դամմ պուլունարդը իհթիմալ սէյիլ իսէ տէ, հէր պիր դամմ ու դապիլէնին էճասաը եագրն եա խասի դասիմմ պիր գէմնասի հալ ը թապի'իսէ եաշամիշ օլարգլարը չիպահէսիզ տիր։

3. Մէյասան ի թէքազդիսէ սաթլըն իլէ սարմ՝ իհ-թիմալ քի ավ իչին լալրմ օյան պրաթը թէքասրկը էթմէք, վէ ԱԿԱՅԸ օրմագ իմիշ. Ամերիկայէ, Մօզուլայէ, Մարայիյէ վէ Զէնճիյէ սիրսիկէրինէ մէնասաս պիր չգդ դապիլէրը չիմնիյէ դասար պու հալսէ դալմիշար տրը։

4. Իբինճի սարմ՝ սաթ, ինէք, գոյուն վէ սէվէվ մի-սիրիս պա'զը հայրմանարը էհլի էթմէք, վէ սիրիս սահիպի օրմագ իմիշ։ Սիրիս սահիպէրի չայը տրա-յըզ պուլմադա մէճասը օլարգլարընան՝ ԿԷՕԶԻՊԷ օլարլար։ Ասիա ի վուսթա եայլաարընաս կէպինէն Մօզուլյէ դապիլէրը չիմնիյէ սէկին պու հալսէ պագի տիրլեր։

5. Ինսանդն ԶԻՖՖԷՒ օրմադա պայրամար՝ մէյասան ը թէքազդիսէ մուհիմմ պիր սարմ օրաս. դիրա զրա'սթ-լա մէյդալ օրմագ ինսան իչին իալաշ ը հալ սէպէպի օրաս։ Զիֆֆէճ՝ քէնտի իչինսէ 'ալէմ ի թապի'ի գուվ-վէթերինի գուլանամագ իսէ տէ, եինէ, ավճը վէ կէօչէպէ կիպի 'ալէմ ի թապի'իյէ էսիր տէ սէյիլ տիր։

6. Զրա'սթ ինսանդն լէվգիմսթ ը մասասրկէսինի թէ՚մին էթմէ. դիրա վիճուսրն միհնթաճ օլարդը նէսանէրի հին ի հաճէթսէ վէ քեսգի մրգասրաս պուլունմասրնս վասրթա օրաս։ Զրա'սթ ինսան ի-չին թէքազկէ ի դիհնիյէկէ սօզրու պիրինճի սարմ սայրաս պիրիր իսէ տէ, եալընրդ դալարդ ճա մէյէնի-յէթ սայրլասմագ։

7. Եա՚ճուջ ֆիհնի լճասաս օլանմադան եվվել, պէնի պէշէր թէքազկէ ի դիհնիյէ թարգինսէ թէգասասիմ էսէմէդ իսի։ Եաղմագ ֆէնենինի էլսէ էթմիշ հէր պիր դամմ, էֆրասրն ճէվահիր ի մա'լիմմաթրը վու-գու՚ ը վէֆաթէրկէյէ ֆէվմի օրմագասան հրթիզ էսէ պիլսէյի իչին ։ Նէսրնին էճասաը պիրիրմիշ թէճ-բիսպէ վէ մա'լիմաթ խաղինէէրկէյէ զէնկին էսէր։

8. Մէսէնկէյէթսէ էն իկէրկէմիշ պիր դամմնաս ու-մուր ը զինենկէճէ 'ադմ՝ հարբէթէրը կէօրիւլիւր։ ԷՏԷՊԻՅԱՔԸ, եա'նի նէղմ, նէսր, վէ հէր նէվ' 'ուլամ ու ֆիւնուսնէ տա՚իր քիթապլարը օլաս, սէնա՚ի զարիֆէսի տասի օլաս քի նէֆիս մա'մուլաթնա, վաթա-նը վէ 'ումանին 'Էօմրիւնիս թէղեին էսէր։

9. Հէր պիր դամմ թապի'ի հալտէն պայլայրալ տէ-բէճէ պէ տեբէճէ իկէրի կիթմիշ տիր։ Թէրպիյէ ի զին-նիկէյէ մալիք օլմուշ դամմիրաս ՄԻՒԹԷՍԻՏՏԻՆ, վէ ավճը, կէօչէպէ, եասիաս չիֆթիճի օլանարաս, եա՚նի ու-մուր ը մասասիյէ իլէ քիւլի իշթիրալը օլաս։ ումուր ը զինենկէ իլէ հիչ իրթիպաթը օրմայանարաս ՊԱՅՐ Ի ՄԻՒ-ԹԷՍԻՏՏԻՆ տէնիր։ Պու իբի սընրքինն հէր պիրինճէ մուխթէլիֆ տերէճէսէ օրանարար վար տրը։ մուխթէմատտին սայրլան գամմիրրն պա'զրսը թէրազդի ի սա՚իմի թա-բրիգինսէ փէք չօգ իլէրի կիթմիշ, պա'զրսը տասիսի փէք չօգ կէրիսէ գալմիշ տրը։ դայր ի մուխթէմատտին գամմ լարասան տասիսի պա'զրլար թէրազդի թարիգինսէ աղ չօգ եագլաշմիշլար տրը։

10. Սեյասկ ի էսնա ի պէշէրսէ տերէճէ ի մէսէ-նկէյէթի թէֆթիշ էթմէկիմիզսէ ամիսէքի հաղիգաթ-լարը կէօրիւրիւղ.

(1) Ն մուխթէմատտին գամմար Իվրօփանդն ՀԷՐՄԱՆ վէ Ռօսսանի գամմարը տրը. Ինկիլիզ, Ալասան, Ֆրանսադ վէ Ամե-րիգալարար կիպի։

Քեբէք վէ ՍաՀ գամմարը քէնտիկէրինսէ մասասու պիր մէ-սէնկէյէթ մէյասանա կէթիրէմէյիպ, պապատէ զիքր օյունան գամմարին մէսէնկէյինի բաղդիթլէ գաղալ էթմիշէր տրը։

Ասիա նէպինտէն ՀԻՆԴԻՍԹԱՆ փէք դամմ պիր մէսէնկէյէթի վար իսէ տէ, չօգ տէհրլէրտէն պէրու թէքազդիսէն տուշմիշ տրը։

Սանի գամմարընդն մէսէնկէյէթի 'Արապ խալիֆէլէր էյամընա Շամ, Պաղդասա, վէ Խորասանասա էվճ ի ա՚լարընա վարար իսէ տէ, փէք ազ վազրթ տէվամ էթտի. իւ՚ 'ասրսան պէրու Սասի գամմարը կէրիյէ տէօնէ տէօնէ չիմնի նիմ մէ-սէնի հալինէ վարմիշ տրրար։

(2) Մուհմիզ օյան տէօրթ սիրսիկէրէ մէնասուգ գամմարընն (ճիւգ իսէ խթիճասար պուլունար իսէ տէ,) քանֆիֆէսի դայր ի մուխթէմատտին տիրլեր։

Զէնճէյէ սիրսիկէսինսէն մուխթէմատտին պիր գամմ չիմնիյէ դասար գուճնուր էթմէմիշ տրը։

Մ՚ալէյէ սիրսիկէսինսէն մուխթէմատտին օլարագ անճագ Ճա-վանի գամմը վար տրը։

Ադրէյէյէ սիրսիկէսի իչինսէ իքի գամմ եա՚նի չիմալի Ամե-րիգասա Մէքսիսօ էհալիսի վէ ճէնուսալի Ամերիգասա Փէրու սէքէնէսի մուխթէմատտին խոյէր. Ֆազաթի խասանիալրլարրն խաթիրասր զէմանդնասա մահմ ու մինգարիզ օլարլար։

Մ՚ալէյէ սիրսիկէսինսէն անճագ Զինի վէ Ճապոնը գամմ-լար մուխթէմատտին 'ասասա օյանանա պիլիր։

Իվրօփա վէ Ամերիգանդն մէսէնկէյէթ ի հաղբրկսինսէ նիս-պէթէն մուհմիզ սիրսիկէլէրին մէսէնկէյէթի եօգ հիս քմնանսէ տիր։

(Է) ՎԷՍԱԻԹ Ի ԶՈՒՀՈՒՐ Ը ՄԷՏԷՆԻՑԷԹ

1. Պէնի պէշէրին ճիսիլ գամմարը հէմանն պիր պա-պա պիր սանա եվլասը օլարգլարը իչին մանիյէճէ, եա՚նի հաղիգաթ ը զամիյէճէ, պիրի տիկէրինտէն ա-

1. Մէսէնկէյէթ նէ՚ տիր։
2. Ինսանդն գասամ՚ հալը նէ՚ճէ իսի։
3. 4. Իկէրի կիթմէգասէ տնրն իլգ վէ իքիճէի տասրգ նէ՚ իսի։
5. Հա՚ճկրսը մուհմիմ պիր սարմ սայրլմասը։
6. Զրա՚սթ մէսէնկէյէթ մի տիր։
7. 8. Անտէն սօճկրա նէ՚ իճասա օլանհասա, վէ նէյէ՚ վասրթա օրաս։

9. Հա՚ճկրդ միլիթէրը մէսէնի վէ հա՚ճկրլար դայր ի մէսէնի սայրլար։
(1) Իվրօփասաս վէ Ամերիգասա հա՚ճկրդ միլիթէրը մէսէնկէյէթսէ իչէրի տիրլեր։
Քեբէք վէ ՍաՀ միլիթէրէրի հաղգրնասա նէ՚ տէնիրմիշ տիր։
Սանի միլիթէրէրին մէսէնկէյէթի հաղգրնասա նէ՚ տէնիրմիշ տիր։
Հա՚ճկրդ սիրսիկէրը դայր ի մուխթէմատտին տիրլեր։
Զին վէ Ճապանլարրն մէսէնկէյէթի հաղգրնասա նէ՚ տէնիրմիշ տիր

Պու գամփիրը՝ պիրպիրինաէն զայէթ ուզագ օլարգ-լարը, արաբարնաա տախի նէ թիմարէթմէճ նէ ան մնհարէպէճէ պիր կէօռէ 'արագա օքնարը հիհէթլի պու միսիլլու միւշմէրէք քէլիմէլերի սօնկրառան եէք-ռիկէրինաէն արմշ ատիկ պիրլեր։ Պինա'էն 'ալէյհ պուն-լարաա կէօրիւլէն լիսան եազընդրը մանիզդա անճագ ամիհաբի հալ ու քէյֆիկէթմաէն պու հալ էթմիշ օլար, չէ օլլէ քի մէգբիւբ գամփիրին էճառաբ պիր վազրմի թէք պիր գամփ օլա ալ, սօնկրառան պու գամփրն չու բայա պու-բայա կիսէն ֆիրզ ալարբը այրը այրը գամփար օրնիշ արբ։ Իչիմէ լիսանլարինաա լաֆզ ու մա'նառնա եազընդրը օյան քէլիմէլեր՝ ճէռատլերի օյան Արեա գամփրնրն լիսանը էաէրի տիր քի ճիւմէսինին թէք պիր գամփ նէպլերի օլարդընը կէսամէրէն միրաա հիասէրլի տիր։

6. Պու գամփարրն հեր պիրինին լիսանը՝ ճէռատլերինին հէմ չօսան հէմ չիֆիմնի կէօչալ օլարդընը կէսամէրլիր։ Պու կէօչալէրը չիֆիմ սիրմէք, եօլ ամմագ, խանէ վէ գայրզ ինչա էթմէք, վէ պէզ ազուամագ սէնա'ամիլարբնա ակեսոշ խոիլեր։ Ինէք, ամի, գյուն վէ քէօվէլի էհլի էթմիչլեր խոի։ Մա'ռէնլերին էն միւֆիզլերինի գուլանդրրար, վէ ռէսիր պարմարար իլէ սիրսէ'նարբ-լար խոի։ Իրտիմաճ վէ ազրաագարդը թանդրրար, ըէ'խա-լերէ, սէբռարարա թանի՝ օլարբար խոի. նիզամ ու 'առէքիէ հագ ու նէռնադագը թէֆիզիգ էաէրլեր խոի։ Հէմ տէ 'ադամ վէ գուարէթլի պիր Զամի ը վարնն վար օլարդընա ինանդրագ, անա 'արզ ը նէյագ էաէրլեր խոի։

7. Արեա գամփնրն նէ գէման վէ նէ սէպէպլէ ֆիրզ-գարարա այրրարդընը վէ պա'զրարրնին Լիլոսոֆայա, պա'զրարրնին տախի Իրան վէ Հինտխանանա հիճրէթի էթմէյինի հէր քիտան թա'նինն էաէմէգ խոի տէ, ֆիրզ-գարարրն հիճրէթի ամիհաբի սրրա իւզրէ օլարդը ինճ-թիմալ արը.

(1) Իւք հիճրէթի էաէն ֆիրզգա՝ Իրրանտարլարրն, վէյլը (Ղ-Լ) Հէմադանին, վէ Ֆրանսաաա Պրէթանիէր օյաագ, Պահր ը Հալէդին շար-գի գրլարինաան չիմագ, օրաաան տախի գարարա ատզ-բու կիսէրէք Լիլոսոա ի վուսթայա վարմիշլար։

(2) Իբինճի ֆիրզգա Գանգաա սիրսէրէ ի ճիպալրնին ճէնուագ հիհէթինաէն կէչիկ՝ Գարա ատնիգրնն վէ վէ-նէտիք քէօրիգէինին սէվահիլինաէ խայլը վազրմի ատ-լաչարզաան սօնկրա, Եաէնան վէ Իսթանա նիմճէզրէբ-լերինաէ թիվամիճ էթմիշ տիր։ Պու ֆիրզգա գաամիմ ԵՈՒՌԱՆԻԷՐԻ վէ ԲՕՍԱԼԻԱԲԸ թէչբիկ էթմէքլի էքիյէ այրրարիշ, վէ չինտի Բ՚ռնէ՚ սէնիրէն ճիւմէկ գամփարրն, Եա՚նի Ֆրանսզ, Իսթանա, Իսպանէօլ կիսի գամմ-լարրն էճառաբ իւէ գարբշրզ եէք խամուբ օլմուշ արբ։

(3) Իւչիճնճու ֆիրզգա ԱԼԱԱՆԼԱԲ օյաագ՝ քէլիմէրէն եօրնաան կիսէրէք, տնրէրի թէմէգքիւն էդիէսքէրի մէրքէդի վէ չինտի Լիլոսոաաան Լիլոսոանդն զարպի սէվահիլինէ, վէ Ամիրանիք օգիանօսը առարարինա թարա էթմիշ տիր։ Շիմնիրի Ամանդարը, Ֆանիմզգարարը, Ֆիկիմէնքիրէր, Նօրվէճիրէր վէ Իսվէճիրէր Արեան չի՚պէսինաէն պու Իչիճնճու ֆիրզ-գանրն նէպլի օրարդլարը Իչիւն ձ՚երմէ՚ գամփարը թէամիյէ օլանարարը։ Միրաաան պէչինճի վէ պա-թինճը՝ ա՚արբնաան սօնկրա պա՚զը Ամանն գամիրէլէ-բի Բօմա խիճէթաթ օրարը մէմալքինէ կիրիպ Բօմարա-լար վէ Գէլմէլերէ գարբշմագլա Բ՚ռնէ՚ գամիրարրնին էճառաբ սբրաարնա կէչիկէր։

(4) Արեա գամփնրն հիճրէթի էաէն ամօրանճու ֆիրզգաարը ՍԼԱՎ գամփը արը։ Պու գամմ Լիլոսոանդն չարզի պէզիկը օվարարինաա եէրէչաի։ Բուգարը, Լէհ-լեր, Պոհէմիասաա միմէկամիթին Զէչէր վէ Թուռնա նէհրինին ճէնուգինէ ամիչին չկագ ի ճէկիրէ սէքէ-նէսինին պէզիկը գրմը Այալ գամփնասան սայրրարրար։

(5) Պէչինճի ֆիրզգա ԶՏՆՏ Եա՚նի գաամմ Իրանի գամփը օլաագ ճէնուգի գարագա ազրաա հիճրէթի էաէ-լերէք Իրան Եազյաարնաա եէրէչաի. Ֆարարար, Քիւբա-մինին նէպլի տիրլեր։

(6) Արեա գամփրնն ասրլ գամանրնաա գարմբ օ-նէհրինի թէչբիլ էաէն նիհայէ հիճրէթի էաէրէք Իտաօ մէմլէքէմինաէ եէրէչաիկէր։ Սօնկրա տախի կանճ նէհ-ատար օրատա (Հինտխանանա վէ Պէնկալատա) գարա-գագ, ԶԻՆՏԻ նամիրը ատրարար։ Մա՚ռէմիլ սիրսիրէլերին-մէտինէ միւմանա՚ատ էթմիկեր խոի տէ, մուվաֆֆագ գատատր օրատա գարբշրար արը։ Հինտի գամփնրը պու սկյսի գաագիրէլեր իւէ օյան մնհարէպատը թամ-րիսի Ամանգրիկի լիսանդնաա նէգմ օրարագ եազրմբշ Մա՚ռանգրիկ՝ վէ Բ՚ռնէ՚ թիմանդարինաա պու բ՚ռնէ՚։

(7) Ամիհաբի ճէռատլեսէ Արեան չի՚պէսինին ֆիրզ-գարարը վէ պու ֆիրզգարարը նէպլի օյան գամփարը կէսամէրիմիշ տիր։

Ֆիրզ՚ի՚ներ	Գամփներ	
Քէլթ	Իրլանտարլարը Վէլլս Էհլիսի Պրօթան տարարարը Պրէթան էհլիսի (Ֆրանսաաա)	Քէլթ գամփարը
Գաամիմ	Եաէնան . . Հիսանքի Եաէնանիրէր (Սլավարա վէք	
Գաամիմ Բօմարարար	Լոգ գարբշրը Իսթանիրարարը (Ամանարար իւէ գարբշրը) Փորթուգալերէր " " " Ֆրանսարարար (Ամանն վէ Գէլմէլերէ իւէ ,,)	Բօմանիք գամփարը
Արեան չի՚պէսի	Ամանն Թանիրգ (Անգլո - Սաքսոն) Ֆիրիսէրգ (Գերմանաա) Իսվէճ Նորվէճ	Ամանն (Գերմանիք) գամփարը
	Բուռ Լէհ Զէչ Թուրքմեն Պուլգար Սերպարարար Կարա տարարարը Գրօշագ	Սլավ գամփարը
	Էրմէնիրէր Քիւրտերէր Ֆարարէր Պէլուճիրէր Ալբանարար	Սամիրէ վէ Մաօրանիրէ սիրսիրէրէրի իւէ գա-բբշրարար արը։
Պրասնմա Հիճրէթիրէի . . . . Հինտիրէր։		

(1) Իւք տէ՚ա թէրբ ի վարան էաէն ֆիրզգա հա՚նիկարբ խոի. վէ հա՚ն-կը միւէթիրէր ատաէն նէչէթ էթմէ։

(2) վէ (3) Իբինճի վէ Իչիճնճու. ֆիրզգարարբ վէ ատիրէաէն նէչէթ էաէն միւէթիրէրի վարբ էչլէ։

(4) Ինէք գամփարրն հիճրէթի էաէն ամօրանճու ֆիրզգարարբ ՍԼԱՎ գամփը արը։ Պու գամմ Լիլոսոանդն չարզի պէզիկը օվարարինաա եէրէչաի։ Բուգարը, Լէհ-լեր, Պոհէմիասաա միմէկամիթին Զէչէր վէ Թուռնա նէհրինին ճէնուգինէ ամիչին չկագ ի ճէկիրէ սէքէ-նէսինին պէզիկը գրմը Այալ գամփնասան սայրրարրար։

(5) Պէչինճի ֆիրզգա ԶՏՆՏ Եա՚նի գաամմ Իրանի գամփը օլաագ ճէնուգի գարագա ազրաա հիճրէթի էաէ-լերէք Իրան Եազյաարնաա եէրէչաի. Ֆարարար, Քիւբա-մինին նէպլի տիրլեր։

(6) Արեա գամփրնն ասրլ գամանրնաա գարմբ օ-նէհրինի թէչբիլ էաէն նիհայէ հիճրէթի էաէրէք Իտաօ մէմլէքէմինաէ եէրէչաիկէր։ Սօնկրա տախի կանճ նէհ-ատար օրատա (Հինտխանանա վէ Պէնկալատա) գարա-գագ, ԶԻՆՏԻ նամիրը ատրարար։ Մա՚ռէմիլ սիրսիրէլերին-մէտինէ միւմանա՚ատ էթմիկեր խոի տէ, մուվաֆֆագ գատատր օրատա գարբշրար արը։ Հինտի գամփնրը պու սկյսի գաագիրէլեր իւէ օյան մնհարէպատը թամ-րիսի Ամանգրիկի լիսանդնաա նէգմ օրարագ եազրմբշ Մա՚ռանգրիկ՝ վէ Բ՚ռնէ՚ թիմանդարինաա պու բ՚ռնէ՚։

(7) Ամիհաբի ճէռատլեսէ Արեան չի՚պէսինին ֆիրզ-գարարը վէ պու ֆիրզգարարը նէպլի օյան գամփարը կէսամէրիմիշ տիր։

(Զ) ՄԷՏԷՆԻՑԷ

1. Մէտէնիցէ՝ պէնի պէչէրին ումուր ը իւնոյէ, ումուր ը զիՆնայէ, վէ ումուր ը ալաղայէնէ քէպէ ի թէրադգի էյլէմէսի տիր։

2. Ինսան փէք գամիմ 'ապրարը էանարնտա զայէթ սատէ պիր թարդ իլէ թէ'այիւշ էաէր իսի։ Օէ վասատէ պիր թարդ իլէ թէ'այիւշ էաէր իսի, էանի սըղնանադ եէր, գրթարտա իշթիրանը աղ, էանի սըղնանադ եէր, եէյէնէնէ, վէ էօրթիւնէնէքտէն մա'տա պիր չէյ տրա։ մանդարը տաիսի պուլար իսի։ պունդարը տաիսի հայդը պուլար իսի։ Ինսան գամիմ 'ապրարը էանարնտա զայէթ սատէ պիր թարդ իլէ թէ'այիւշ չէնէ իսի։ Օէ վասատէ պիր թարդ իլէ թէ'այիւշ էաէր իսի։ Ինսանդան փէք գամիմ 'ապրարը էանարնտա զայէթ սատէ պիր թարդ իլէ թէ'այիւշ չէնէ

յերրատն պիր ֆաալ եօգ իքէն, պա'զրլարընդն սա՛յ ու ալարէթէվ չալըշարագ մէհէնկէթէին փէք եիւքսէք տէ-բէհէսինէ վարմըշ օլմասը, սա՛իրլէրինին իսէ թէնպէլ-լիքլէ տասրանարագ 'ալէմ ի վահշկէթամէ գամըշ օլ-մասը նէ՞ սէպէպտէն տիր սու՛ալը՝ թապի'ի պիր սու՛ալ տրը։

2. Պա սու՛ալէ ճէվապ վէրէ պիլմէք իչիւն էվվէլա ինսանդն հալ ի թապի'իսինէ տա՛իր մուֆասսալ մա'-լիւմաթ ալմալը իզ։

ԳԱՏԻՄ ԻՆՍԱՆԼԱՐ ասրա թէֆրիւզէ կէօրմէմիշ, թա'-լիմ ու 'իպրէթամէն պիր հիսսէ ալմամըշ, խալբ ու շէրը հագդընաա տասիր մա'լիւմաթը փէք նօգսան իտի։ Ինսան հալ ը թապի'իսէ օլարդը վագդթի թապի՛ա-թըն 'ասթիյէսինէ հէր վէճհ իլէ էսիր իտի։ Քէնտիսինէ հաղըրլամըշ ղրասրը, ղրասրը էլէ կէթիրմէք թար-ղընը, համանդն չիտասէթ ի թէ՞սիրինդն գուրթուլ-մագ չարէսինի, վէլհասրը իհթիյասմանդրն սէֆի՛ի իչիւն լազըմ օլան հէր պիր թէտպիրի ամնամագ էթրա-ֆընդն ահմալ ու վուգուա՛ասը վասրմասը իլէ պուլա պիլիր իտի։

3. Իմտի պիր գամմին հալ ի թապի'իսէն չրգմասրնա պիրինճի սէպէպ՝ օ գամմին սաքին օլարդը տիյասրն համասը, նէպասթաթը, մա'տէնիյասը, վազ'ի, վէ սաթ-հընդն թէրքիպի կիպի թԱՊԻ'Ի ԻՄԻՍՈՒՍԼԱՐԸ տրը։

(1) Համանդն հէրասէթի հէմ վիճուսրն վէ գինդնի հա-լըշմասրնը կիսմէլչիրիտի, հէմ ատ պոլ մանսուլամ եէթիշ-տիրմէքլէ չալըշմասրա իհթիյաճ պրագմասրագ գինդի տուրդ-ղուն պիր հալէ կէթիրտի իչիւն, մինթագա ի հարբէ՞ մէտէ-նիյէճէ թէգասսիմէ մուսահա տէյիլ տրը։ Մինթագա ի պա-բիտ տասի՛ ինսանը բրդգընը թէտարիք էթմէք իսուսունա չօգ միչքիտասա օգրասրդը իչիւն միսահա տէյիլ տրը։

Ֆագամի մինթագա ի մութէսիլիէ հավա ինսանը մէշդու-լիյէթէ թէշվիգ էթմէքտէն մա'սա վիճանդնէ վէ գինդնէ գուսվիլմի վերրը։ Պու մինթագասա բրդգընը թէսարիքի մուշ-քիլ օլմասրդը իչիւն ինսան թէրպիյէ ի գինդնիյէ ֆուրսաթ պուլուր։

2. Ինսանդն վէ խուսուսա հալ ի թապի'իսէ գարշը օգան-լարընը թարիգ ի թէ՞ալիչինինա ՊՐՈԳՐԱՄՄԱ ՌԵՖԼԷՔՏԻՎ պիր սէրէճէյէ գասար թա'յին էսէր։ մէսէլա, ինսան՝ չօգնա ալ պուլունանն եերլէրսէ ասճր։ սէնիդ սէվգինճէ պալդը-ճը։ չայլրլըդ չիմէնկէ եերլէրսէ չօգան, կէօչէպէ վէ չիթ-ճի օլուր։

(3) Պիր տիյարրն վազ'իկէթի վէ թէրքիպ ի սաթին (մէսէլա սէնիդէ գուրպկէթի, քէօրճէկլէրի վէ նէհրլէրի պուլունմասը) էհալիի սէյր ու սէֆէրէ թէչվիգ էսէր։ սէյր ու սէֆէր իսէ ինսանը եէնի եէնի հալէրէ վարը էթմէքլէ եէնի եէնի մուչքի-լաթա օգրասրը։ մուչքիլաթին սէֆի՛ի իչիւն սասի՛ի տէչա էթ-մէք վէ չարէ սրասագ լազրմ կէլտիրմէնէն, ուսուլ ը թէ՞այ-յուչիւն թա էասասան սէյրլէրէճէի կիպի, գինդնի սա՛իրէ ի ճէվգինանը սասի՛ի եէնի եէնի մէշղուլիյէթլէր սէպէպմէնէն կիթ-տրքէճէ կէնդլէնիր։

4. Հալ ի թապի'ինդն թէրքիճի մուճիպ էն մուհիմմ սէպէպլէր ԻՐԹԱՊԱԹ ՈՒ ԻՍԹԻՆԱՍՏԱՆ ԹԷՐԹԹՕՌՈՊ ԷՏԷՆ ՎԱՌԳՈՒԱԹ սէմէրէսի տրրէր։ մէսէլա ճէնը վագա՛ասը վահշի ասէտլէրի իհմալ վէ զամիրէթմէն ալանսրրրպ պիրլիքասէ չալըշմասրա մէճասրը էթմէքլէ թէրագդիյէ էլդէմ օլան իհթիֆագը հուսուլ կէթիրրը։

5. Ֆագամի պիր գամմին սա՛իրէ ի մէտէնիյէթէ կիրմէսի՛ մասրը օլարդը ՁԻՀՆ ՈՒ ԻՏՐԱՖԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹ ՈՒ ՄԷԹԱՆԷԹԻՆԷ մուԹէվագդի տրը։

Վահան իհթիսասը օլանան սէյասրդն թասրի՛ի խուս-սուսասը, վէ իսթինասան թէրէթթուպ էսէն վուգու՛ասի՛ թէրագդի ու թէմէսսուխնի եա թէսրի՛ եա թէ՞իրը վէ եասասա մէն՝ էսէ պիրլրէր իսէ ատ, գինդն ու խորաբրն տասրի օրմասրդը հարատ, եա՛նի մէդգիր ի խուսուսասի ու վուգու՛ասի եալնընդ գարարդ լարը հալ-ատ, նէ թէմէսսուխնիս հուսուլա կէթիրէ պիլիրլէր, նէ ատ օ թէմէսսուխնէ թէմէչյիս գ վէրէն խէսասի թա՛յին էսէ պիլիրլէր։

Սասրա ի քէպիրին ֆէվգ իս լ՝ասատ հէրարէթի վէ մասուսրզ-լըդը իհթիմալ քի օրասասրի էհալիի մէտէնիյէթին 'ասի տէ-բէհէսինէ վարմասրան էպէտէն մէն՝ էսէ՛ճէք տրը։ Ասխանդն գուրաղ օվալարը օրասասրի գասիկէէրին կէօչէպէ օրմասրդը իգթիրա էսիյօր։ Ֆագամի պու գասիկէէրը, վագի՛ մէտէնի-յէթէ մուսահա պիր մէվգի՛է սիչչէէր պիլէ, մի թէմէսսուսին օրանասրդը գայր ի մուսրին ասէնիդգասէ չիսասէլի սէնիրիր։ Պիլ՝ աքա Արեան գասմասրը կէրէք Լվրօփասասա կէրէք Իրանդն գուրաղ եալյասրդնասա կէրէք Կանա՝ նէհրինին հարր օվալա-րընասա, եա՛նի հէր խաքան էթմէքլէրի եէրատ իարան ը հալ իլէ թէրագդի էթմէչլէր տրը։ Հալ պու քի կիրտիրլէրի հէր պիր տիյարասա հէման քէնտի օղրասրդպրը թասրի՛ի խու-սուսարա օգրարդպ տա սարա թէգասսիմէ մէմէ-մի սիտիկէէրինէ գամմար պուրնա չյար տրը։ Պինա՛էն 'ասէ՛ Արեան գասմասրդնէն 'ասի պիր մէմէսիպէ ի գինդնիյէ նա՛ղ պուլունարգասրնը խաթիթնասէ էսէ պիլիրիր։ Ձիրա պիր վարիէնին էվլասարը արասրնասա 'ազ ու գինդն ճիէթիյէ ասչիգնա ֆարգ պուլունար ի խէլն, գամմար արասրնասա տասի՛ի պէօյէ պիր ֆարգ պուլունմասը 'ասա՛իպ սարյրմաց։

6. Մէտէնիյէթէճ թէգասսիմ ու թէրագդի ՍԱՅ ՈՒ ՁԷՏ իլէ, եա՛նի հէր պիր ֆէրտին ճէմ՛էյէթի ի պէչէ-բրյէ մէնֆա՛աթրնա՝ ճէմ՛էյէթին տասի՛ի հէր պիր ֆէբ-տին ֆա՛իէսինէ չալըշմասը իլէ հասրը օրար։ Պու-քէդֆիյէթի փէչ ի նապար էսիրնէ՝ իրէրնա՝ սէրասրկ ի պէչէրին քեսֆիֆէսի տասի՛ի մութէմէսսին օրանդարը հիւքմ օրանա պիրիր իսէ ատ, մանգալին խուսուսասի՛ի թասրի՛էյէսինէճ վէ գինդնին ատրէճէ ի գուվվէթ ու գա՛ա-ֆընճա տա՛իանա պէօյիւ ֆարգ պուլունճանդրնասան մուխթէլիֆ սիտիկէէրի մէնասուպ գամմասրդն ատրէճէ ի մէտէնիյէթի պիր օրմայանագ տրը։ Ձիրա հէր պիր գամմ անճագ քէնտի մէտէնիպէ ի գինդնիյէսի իլէ խէ-սասա ի մանգալինին միսա՛իա պուլունարդ լարը ատրէ-ճէ ի մէտէնիյէթէ վարա պիլիր։ Պէնի պէչէրին մուխ-թէլիֆի գամմասրը արասրնասա մէտէնիյէթ տա՛իանա մուխ-թէլիֆի ատրէճէլէրատ կէօրիւլճէճէ տրը։ պու իհթիֆագ տասի՛ պիր գամմին էֆիրտար եա պիր 'ա՞իլէնին ա՛-զասը արասրնասա նէհթիճէ ի թէրպիյէնին մուխթէլիֆ ատրէճէատ օրմասը կիսալի տրը։ Ֆէբրալէր սայրը սայրը իչ-լէր կէօրմէլէրի իլէ գամմին լեվազիմաթինը թէտարիք էթտրիլէրի կիսալի, գամմասրդ տասի՛ի 'ումմատ ճէմիյէթի ի պէչէրին լեվազիմաթինը թէտարիք էթմէք իչիւն գասրիկիյէթլէրինէ կէօրէ պիրէր թրդգմէի ատր՝ էօհամ էտէճէրլէր տրը։

7. Թէրագդի ու թէմէսսուխնին մէչբու՝ ու մուս-թագիմ եօրասա տէվամ ու պրդասը ամճագ էվԱՄԻՐ Ի ԻԼԱՀԻՅԵՑԷ իհա՛ասի իլէ թէ՞մին օլանուր։

2. Ինսանդն հալ ը գասիմի նէ՞ իտի։

(1) Պու հիհէթլէ էգասիմ ի նարրէ, պարիճէ վէ մութէսիլիէնին ճէ-սասնա օլան թէ՞սիրէրի պիր մի տրը։

(2) (3) Պիր տիյարրն մէգգի՛ի մէտէնիյէթի խուսուսընասա էհալիսինէ նէ՞ թէ՞սիր էսէր։

4. Ինսանդն հալ ը թապի'էյի թէրքի էթմէսինէ 'ազամ սէպէպ նէտէ՞ն հարրլ օլար։

5. Ֆագամի պիր գամմին սա՛իրէ ի մէտէնիյէթէ կիրմէսի՛ մասրը օլարդը ՁԻՀՆ ՈՒ ԻՏՐԱՖԸՆ ԳՈՒՎՎԷԹ ՈՒ ՄԷԹԱՆԷԹԻՆԷ մուԹէվագդի տրը։

Վահան իհթիսասը օլանան սէյասրդն թասրի՛ի խու-սուսասը, վէ իսթինասան թէրէթթուպ էսէն վուգու՛ասի՛ թէրագդի ու թէմէսսուխնի եա թէսրի՛ եա թէ՞իրը վէ եասասա մէն՝ էսէ պիրլրէր իսէ ատ, գինդն ու խորաբրն տասրի օրմասրդը հարատ, եա՛նի մէդգիր ի խուսուսասի ու վուգու՛ասի եալնընդ գարարդ լարը հալ-ատ, նէ թէմէսսուխնիս հուսուլա կէթիրէ պիլիրլէր, նէ ատ օ թէմէսսուխնէ թէմէչյիս գ վէրէն խէսասի թա՛յին էսէ պիլիրլէր։

Սասրա ի քէպիրին ֆէվգ իս լ՝ասատ հէրարէթի վէ մասուսրզ-լըդը իհթիմալ քի օրասասրի էհալիի մէտէնիյէթին 'ասի տէ-բէհէսինէ վարմասրան էպէտէն մէն՝ էսէ՛ճէք տրը։ Ասխանդն գուրաղ օվալարը օրասասրի գասիկէէրին կէօչէպէ օրմասրդը իգթիրա էսիյօր։ Ֆագամի պու գասիկէէրը, վագի՛ մէտէնի-յէթէ մուսահա պիր մէվգի՛է սիչչէէր պիլէ, մի թէմէսսուսին օրանասրդը գայր ի մուսրին ասէնիդգասէ չիսասէլի սէնիրիր։ Պիլ՝ աքա Արեան գասմասրը կէրէք Լվրօփասասա կէրէք Իրանդն գուրաղ եալյասրդնասա կէրէք Կանա՝ նէհրինին հարր օվալա-րընասա, եա՛նի հէր խաքան էթմէքլէրի եէրատ իարան ը հալ իլէ թէրագդի էթմէչլէր տրը։ Հալ պու քի կիրտիրլէրի հէր պիր տիյարասա հէման քէնտի օղրասրդպրը թասրի՛ի խու-սուսարա օգրարդպ տա սարա թէգասսիմէ մէմէ-մի սիտիկէէրինէ գամմար պուրնա չյար տրը։ Պինա՛էն 'ասէ՛ Արեան գասմասրդնէն 'ասի պիր մէմէսիպէ ի գինդնիյէ նա՛ղ պուլունարգասրնը խաթիթնասէ էսէ պիլիրիր։ Ձիրա պիր վարիէնին էվլասարը արասրնասա 'ազ ու գինդն ճիէթիյէ ասչիգնա ֆարգ պուլունար ի խէլն, գամմար արասրնասա տասի՛ի պէօյէ պիր ֆարգ պուլունմասը 'ասա՛իպ սարյրմաց։

6. Մէտէնիյէթէճ թէգասսիմ ու թէրագդի ՍԱՅ ՈՒ ՁԷՏ իլէ, եա՛նի հէր պիր ֆէրտին ճէմ՛էյէթի ի պէչէ-բրյէ մէնֆա՛աթրնա՝ ճէմ՛էյէթին տասի՛ի հէր պիր ֆէբ-տին ֆա՛իէսինէ չալըշմասը իլէ հասրը օրար։ Պու-քէդֆիյէթի փէչ ի նապար էսիրնէ՝ իրէրնա՝ սէրասրկ ի պէչէրին քեսֆիֆէսի տասի՛ի մութէմէսսին օրանդարը հիւքմ օրանա պիրիր իսէ ատ, մանգալին խուսուսասի՛ի թասրի՛էյէսինէճ վէ գինդնին ատրէճէ ի գուվվէթ ու գա՛ա-ֆընճա տա՛իանա պէօյիւ ֆարգ պուլունճանդրնասան մուխթէլիֆ սիտիկէէրի մէնասուպ գամմասրդն ատրէճէ ի մէտէնիյէթի պիր օրմայանագ տրը։ Ձիրա հէր պիր գամմ անճագ քէնտի մէտէնիպէ ի գինդնիյէսի իլէ խէ-սասա ի մանգալինին միսա՛իա պուլունարդ լարը ատրէ-ճէ ի մէտէնիյէթէ վարա պիլիր։ Պէնի պէչէրին մուխ-թէլիֆի գամմասրը արասրնասա մէտէնիյէթ տա՛իանա մուխ-թէլիֆի ատրէճէլէրատ կէօրիւլճէճէ տրը։ պու իհթիֆագ տասի՛ պիր գամմին էֆիրտար եա պիր 'ա՞իլէնին ա՛-զասը արասրնասա նէհթիճէ ի թէրպիյէնին մուխթէլիֆ ատրէճէատ օրմասը կիսալի տրը։ Ֆէբրալէր սայրը սայրը իչ-լէր կէօրմէլէրի իլէ գամմին լեվազիմաթինը թէտարիք էթտրիլէրի կիսալի, գամմասրդ տասի՛ի 'ումմատ ճէմիյէթի ի պէչէրին լեվազիմաթինը թէտարիք էթմէք իչիւն գասրիկիյէթլէրինէ կէօրէ պիրէր թրդգմէի ատր՝ էօհամ էտէճէրլէր տրը։

7. Թէրագդի ու թէմէսսուխնին մէչբու՝ ու մուս-թագիմ եօրասա տէվամ ու պրդասը ամճագ էվԱՄԻՐ Ի ԻԼԱՀԻՅԵՑԷ իհա՛ասի իլէ թէ՞մին օլանուր։

5. Պիր գամմին թէգասսիմի նէ՞ էմբրսի տրը։

Արեան գասմասրդնէն հալ ը նարրէ՝ պու մասասէլի խաղասի էպլէ։

6. Մէտէնիյէթէճ թէգասսիմ նէ՞ վարթա իլէ օլար։

7. Թէրագդիյի թէ՞մին էանն վարթա նէ՞ տրը։

Մուխթէլիթի վագրթլարտա սուտաւր էթմիշ եվամիր ի իւա-հիյէնին ճիւմիլսի սաթիւէքի իքի 'իպարէլէր իլէ, եա՞նի "Ալլա-հին օրան Բաղաք պիւթիւն գալպինանէն վէ պիւթիւն ճանքս-տան վէ պիւթիւն ֆիքրինէն սէվէնին." վէ, "Գօնչրնը քէնտին կիսի սէվէնին" քէլամարը իլէ մուխթասարէն պէյան օրու-նա պիլիր։ Ալլահ սէվմէյէ տա՞իր օյան քէլամա իթա՞ատ էթմէք՝ իսան ի հալ արզուսրնը, գուվվէ ի զինիյէ ու ճիամա-նիյէնին զարբէթլէ իշլէսիլմէսինի, վէ թէրպիյէ ի զինիյէնին պիրինեան չարիր օյան զարամ ի նէգիս խրպէթինի մուռթեճ վէ մուճիպ օրար։ Գօնչրյը սէվմէյէ տա՞իր օյան քէլամա իթա-՝ատ էթմէք իսէ՝ ֆէրսէլէրին պիրի պլրինէ էլէմ ու 'ամէլ չէրիք օյմագ արզուսրնը հուսուլա կէթիրիր, էֆրատ ի նասր հագգասրպրգ, զուլմ, վէ զառարատ զուրթասրր, վէ թէրազգիյէ էլզէմ օյան ասապյ վէ էմիրէթի նրձիգ ու հիմայէ էսէր։

8. 'Ալար ը հաղբրատա Ալբեան շիւ'պէսինանէն ձէրհանէ գալմէյրը տեյանեթի ի Մէսիհիյէնին հուսուլա կէթիրը-տեյի թէրպիյէյէ փէշրէվ օլմաղլա, մէսէնիյէթի 'ալէ-մինաէ իրաա՞ ի թարիգ էսէյօրլար։ Գունչարատ քէնտի թէրպիյէյէրինին սէմէրէսինանէն մուհմիլ սիլսիլէյէրէ մնսուալ վարչի եահոտ զանիլ գալմիրը հիսսէմինա էթմէք, վէ ճիամէյէրինի մէյտան ի թէրազգիսէ էմէք-տաաշ էլյէմէք մէ՝մուրիյէթի հալալէ օյունմուշ կէօրիւ-նիւր։ Մաասէմ քի պու վաղիֆէյէնին իճրասը պարյանմրը տրը, 'ումում էպնա ի պէչէրին չալրմասը իլէ մէյ-տանա կէլէճէք մէսէնիյէթի ի 'ումումիյէյի հուսուլա կէթիրմէք իչիւն հեր պիր գալմին քէնտի հիսսէսինէ տիւշէճէք խրզմէթի իճրա էսէճէյի կիւն փէք ուզագ էէյիլ տիր, տէնիպէ պիկիր։

Ալլահին թէնպիհանը մէսէնիյէթի նրձէ վէպայէ էսէրլէր։

8. 'Ալար ը հաղբրատա հա՞նկը միլլէթլէր ճիւմէնսիանէն իկէրի տիրլէր։

ԻՄԲԻՀԱՆ ՎԷ ԽԱՐԻԹԱՅԱ ՄԻՒԹԷ'ԱԼԼԻԳ ՍՈՒ՞ԱԼԼԱՐ

ՀՕՂՐԱՖԻԱ Ի ՆԷՊԱԹԻ

Ճօղրաֆիա ի Նէպանի նէ՞ տիր. վէ 'Իրմ՝ ի Նէպանթատան նէ՞ խուսուսաէ ֆարգլը տրը։

Նէպանթա՝ մա՛ռէն վէ Հայվանլարա նիսպէթէն նէ՞ մէվգի՛սէ տիր։

Նէպանթան նէշլ ու նիւմա պուլբրը նէկէ՞ մէրպութ տրը։

Նէպանթանը չէրլէրէ թագսիրի նէ՞ սէմէք տիր։

Լօսուն վէ սէնիզ օթ լարրը վէ մէվգի՛լէրինի պէյան էլլէ։

Պուռնլարրն հա՞նկրարրն եէնիր նէվ'լէրի վար։

Նէխիյէ Նէպանթանը չօգնա հա՞նկը սէմիլէրսէ պուլունուր։

Նէխիյէսէն ինսանա ֆա՛խէյի օլանլարրը զիբր, վէ մուխթասարէն թա՛-րիքի էլլէ։

Լուսիբաղլարը իչնէ կիսի օլան ազանլար հա՞նկրլար տրը։

Ավտրալիանդն պա՛զը օրմանլարրնին խուսուսի պիր քէչիքիյէթի նէ՞ տիր։

Տարբին ազանը հա՞նկը չէրլէ մէնուալ տրը։

Մինթագա ի միւ'թէսիյէսէ սրճագ իլէ սօզլուգ սէմիլէրին իրի տալլը ազանլարրը պրարբնատա նէ՞ ֆարգ վար։

Օրմանդն պուլունմասը նէյէ՞ մէրպութ տրը։

Պեէսի օրմանատան հա՞նկը խուսուսատա ֆարգլը տրը։

Նէպանթան պիր եէրին մէնզարսինի նէ՞ թէ՛սիր էսէր։

Խանթի ը իսթիխատան գուռի պլարա կիսի տիրճէ նէպանթան նի՞չին էքսիկիր։

Ամանաս, 'Էսոն օթը, վէ չամ ազանը հա՞նկը չէգլէրէ մէնուալ տրրլար

Աֆրայա մանսուս օյան պիր չէքալ գիբր էլլէ։

ՊՈՒԳ'Ա Ի ՆԷՊԱԹ

Նըրգի ը քիւրէ ի զարպիտ օյան պուգ'ա ի Նէպանթ գիբր էլլէ։

Միւռնէմիա պուգ'ալը թա՛րիքի էլլէ։

Օրման պուգ'ասրնատա պուլունան Նէպանթան հա՞նկրլար տրը։

Շեմալի Ամերիգատա բաժա պուգ'ասրնդն պուլունմասը Նէյէ՞ մէրպութ տրը։

Մէքսիգօ՝ Հայվանա գա՞չ սէմիէ թագսիմ օլունուր։

Ճէնուալի Ամերիգատա գա՞չ պուգ'ա վար։

Ճէնուալի Ամերիգատա բուիուգէթիի չօգ օլմաղլա օրմանլրար պուլունան իբի պուգ'ալը գիբր էլլէ։

Նըրգի ը քիւրէ ի շարգիտ գա՞չ պուգ'ա վար։

Նըրգի ը քիւրէ ի շարգիտ միւռնէմիա, օրման, սթէպ, գաբիր վէ Ա-նըրգի ը քիւրէ ի շարգիտ միւռնէմիա, օրման, սթէպ, գաբիր վէ Ա-լիսիթարլար պուգ'ալարրնդն հուսուսանը կէօսթէրիպ նէպանթանրը սէոյլէ։

Գա՞ցվէ, գէնա գէրա, գարէնիթլ, վէ Հիսա ճէվիզի պաչլնա հա՞նկը պուգ'ասատա պուլունուր։

ՆԷՊԱԹԱՅԻ Ի ՊՈՒՍՖԱՆԻ

Գա՞չ նէվ' զրատա նէպանթանը գէր՝ ու զարս օլունմագատա տրը։

Մինթագա ի Հարրէնին պաչլնա զրատա նէպանթը հա՞նկրլար տրը։

Ֆիբրինտ, մէվգ, էքսէկ ազանը, եատ, վէ գասասա նէ՞բէտ գէր՝ ու զարս օլունուր։ Հեր պիրինի մուխթասարէն թա՛րիքի էլլէ։

Մինթագա ի միւ'թէսիյէնին պաչլնա զրատա նէպանթը հա՞նկրլար տրը։

Պուգասայ մը եօխաս արփա՝ մը ատհա ուգագ սերէնէ ի 'ասգ ը շիմա-լիյէսէ նէշվ ու նիւմա պուլուր։ Ֆարթաթէս չօգ միւնթէչիր մի։

Էյպիսէ թէտարթիրի իչնէն էլլէմ օյան իւ նէվ' նէպանթ գիբր էլլէ։

Զայ ազանը, չէքէր գանչը, գանչվէ, վէ գազաս ազանլարը նէ՞բէտ զարս օլունուր։ Հեր պիրինի մուխթասարէն թա՛րիքի էլլէ։

Զայ ազանդնդն էլլի նէշվ ու նիւմա պուլարրը եէրին հուսուսանը սէոյլէ։

Պանարատ նէ՞բէտ գէր՝ օլունուր։

Պաչլնա մուխտատիրաթ հա՞նկրլար տրը։

Զիվիա, զէմթին եաղը, թրրմէնթի, բամթեռ, գօմէրատիբ, պէչիր եաղը վէ գոգօ եաղը հա՞նկը նէվ' նէպանթ լարատան հուսուսլա կէնիր։

ՀՕՂՐԱՖԻԱ Ի ՀԱՅՎԱՆԻ

Ճօղրաֆիա ի Հայվանի նէսէ՞ պաչա էսէր։

Բիւպկնաթ վէ ազբնարլար հայվանլարդն ինիճիյարնա նի՞ճէ եարարմ էտէրլէր։

Ինսան պու ինիճիյարա նի՞ճէ վասիթա օլմուշ տրը։

Հայվանաթն տէօրթ գրուպլարդնը զիբր էլլէ։

Հայվանաթ ը ֆրգրէիյէ գա՞չ ֆասիլէյէ թագսիմ օլունուր։

Զամ իւա սէտի ֆասիլէսինի թա՛րիքի էլլէ։

Պու ֆասիլէ գա՞չ շիւ'պէյէ թագսիմ օլունուր։

Զամ իւլ էյատա իւլ էրպա՝ շիւ'պէսինէ մէնուալ հայվանլարդնը թա՛րիքի վէ պուլունարգլարը մէվգի՛սէրինի զիբր էլլէ։

Հայվանաթ ը ասիլ իւլ լէհմի թա՛րիքի էլլէ։

Գոշ՝ ֆրգրգայա միւնգասիմ տիրլէր։

Նարատա, գուբա, չագալ, տիլքի, գասվան, ասը, վէ տրրթան պու ֆրգրգայարդն հա՞նկրլարրնա մէնուալ տրրլար։

Զամ իւլ քիս, գասիմէ, ատամ իւլ էհնան վէ զամ ի ճիլա ի սաֆին շիւ'պէյէրինի մէնուալ օլանլար նէ՞ կիսի հայվանկար տրրլար։

Զամ ի ճիլա ի սաֆին շիւ'պէսինէ մէնուալ պէչ նէվ' հայվան գիբր էլլէ։

Գուանուգ, գանկարա, ֆիլ, ասի, վէ կիրկէտան զամի իւա սէտիրինի հա՞նկը շիւ'պէյէրինէ մէնուալ տրրլար։

Միւճիիրրէ հայվանաթնդն հազարմ ասլանդնը թա՛րիքի էլլէ։

Ասը պալարզ, ատատ պալարզ, վէ եանուգ պալարզնը թա՛րիքի էլլէ։

Գուչլար եէրսէն եէրէ փէք գօլայ հագգ էտէրլէր. անչէրէ մա՛վա ի՛թիթ-պարզ օլանո՛ւր մը։

Գուչլար գա՞չ շիւ'պէյէ թագսիմ օլունուրլար։

Ագ պարգա, տատատա գուչլա, սէրլէ, գարթալ, գրրլանգրճ, կէյէրճին վէ սաթմանա հա՞նկը շիւ'պէյէրանէն տիրլէր։

Ֆրգրգիյէ հայվանաթնդն իւչնէնին. վէ սէօրսանէնին. ֆասիլէյէրի նէ՞ տիր։

Հա՛ֆիմէ հայվանաթնդն ճիւմէնսի սէնիֆլէ մի՝ ա՛ֆու տիր։

Մէնսէլյէյէ հայվանաթնդն մէնֆա՝ասդնը պա՛զը նէվ'լէրինի զիբր էլլէ։

Շաա՛ա՛իյէ հայվանաթը չօգ եարլրրինշ մը տրը։

ԹԻՎԶԻ'Ի ՀԱՅՎԱՆ

Պանդուսմ ի հայվանաթ նէ՞ սէմէք տիր։

Պախասա մանգաստմ ի հայվանաթը օյան գա՞չ մա՛վա վար տրը։

Զարպի նրսրնդ ը քիւրէսէ գա՞չ մա՛վա վար տրը։

Պուն-լարտան իւչ մա'վանքն հուսուսրնը վէ մանղալմէ ի Հայվանաթընը մուխթասարէ թա'րիթ էյլէ։

Շարգի Նրաք ը քիւրէտէ գա՞չ մա'վա վար տրը։

Պուն-լարտան իւչ մա'վանքն հուսուսրը իւլէ մանղալմէ ի Հայվանաթընը թա'րիթ էյլէ։

ՀՕԳՐԱՖԻԱ Ի ՊԷՇԷՐԻ

Հօղրաֆիա ի պէշէրի նէ՞ տիր։

Պլանմանպա պէնի պէշէրի գա՞չ սիսիլէյէ թագսիմ էթմիշ տիր։

Գաֆգասէյէ սիսիլէսինի թա'րիթ էյլէ։

Գա՞չ չիւ'պէյէ պայրէմճը տրը։

Գաւ չիւ'պէյէրին հէր պիրի նէ՞բէյէնն նէ՞բէյէ հիծէրէթ էթտի։

Գաւ չիւ'պէյէրին պա'զը գամմարընը սեոյլէ։

Մօղուլիյէ սիսիլէսինի թա'րիթ էյլէ։

Գաւ սիսիլէէրին ֆիրգասարընը վէ պա'զը գասիլէյէրինի զիբզ՝ էյլէ։

Զէնթիյէ սիսիլէսինի վէ պա'զը գասիլէյէրինի թա'րիթ էյլէ։

Մաւլայիյէ սիսիլէսի գա՞չ ֆիրգայա թագսիմ օլանմըշ տրը։

Ամէրիգայէ սիսիլէսինի թա'րիթ էյլէ։

Գէհֆին հիսաղլանա կէօրէ պէնի պէշէրին մէճմու՝ ի հաւիֆուսը նէ՞ գասար տրը։

Աւսման, ֆէլթ, Պարվ, Հինա վէ Իրանի գամմարընն Ադեա գամմանան նէչէթ էթտիյինէ նէ՞ տէյիլ վար։

Ադեա գամմանքն ֆիրգալարընը վէ հիծրիթէրինն սրբասընը սեոյլէ։

Ադեան չիւ'պէսինէ մնասագ գամմարը վարը էյլէ։

Հալ ի թասարիֆաեն թէմեասիեն հալինէ վասրը օյմագ իչլեն կէչիլմէճք տերէճէլերի պէյան էյլէ։

ԷՍԻԼԷ Ի ՄՈՒԽԹԷԼԻՖԷ

Պա'զը եէրլերատ խուսուսի մանղալմէ ի նէպաթ վէ խուսուսի մանղալմէ ի Հայվանաթ նի՞չլեն օլուբ։

Ղբրատ նէպաթընքն չոզը հա՞նկը Նրաք ը քիւրէտէն նէչէթ էթմիշ տիր։

Զամ օրմանլարը օյան պիր պուդ'անքն մէնզարէսի ֆէբրահպա՞խշ մը հիւքմ էնկի՞զ մի օյուբ։

Պէնի պէշէրին սիսիլէլերէ թագսիմի նէ՞ խուսուսպարա միպէնի տիր։

Պիր գամմանն մէանէիլէթի մէվզի՛ինն 'այագասը վա՞ր մը տրը։

Մուխթէլիֆ գամմարընն մէանէիլէթ ճէնէթիյէ ֆարգլարը նէ՞ տիր։

ՀՕԳՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻ'ԻԷԼ ՏԱ՞ԻՐ ՃԷՏՎԷԼԼԷՐ

(Ա) ՊԷՕՅԻԻՔ ՏԱՂԼԱՐԸՆ ԵԻԻՔՍԷՔԷԼԻՅԻՆԻ ԿԷՕՍԹԷՐԷՆ ՃԷՏՎԷԼ

ՍԻԼՍԻԼԷ ԽՄԻՐ	ԶԷՐՎԷ ԽՄԻՐ	ԱՅԱԳ
ՇԻՄԱԼԻ ԱՄԷՐԻԳԱ		
Գայա տաղլարը	Մաունթ Պլան	16,000
	,, Հուգը	15,700
Գոսթ ,,	,, Սան Լուիս (եանաբ)	17,900
	,, Ֆէյրուէթը	14,706
Գաարէյա ,,	,, Հաւա	14,000
Ամերբա Դէվատա ,,	,, Շասթաս	15,500
Մէքսիգօ հայլանը ,,	Օրիզաբա ,,	17,374
	Փոփոգաթափէթլ ,,	17,717
	Թոլուգա ,,	14,920
Ամէրիգա ի վուսթա ,,	Ֆուէկօ ,,	13,000
	Ակուա ,,	13,000
ՃԷՆՈՒԻԻ ԱՄԷՐԻԳԱ		
Անռէա տաղլարը Զիլիսէ	Թրիբնիկաթօ	22,016
Անռէա—սէվմանը Զիլիսէ	Ագոնգակուա ,,	23,910
,, Պոլիվիա վէ Փէրուտա	Կուսլամի էյլրի	21,960
,, ,,	Սահտամա	22,350
,, ,,	Իկլիմանի	21,140
,, ,,	Սորաթօ	21,286
,, Էգուատոր վէ Գոլում-պիատա	Զիմզարաղա	21,424
	Գայամպէ	19,535
	Գոթթարամա ,,	18,875
	Անթքանամա ,,	19,137
Պրազիլ տաղլարը	Իթագուսմի	5,968
Կիյանա հայլասընտա	Մաքարագա	10,443
ԷՎՐՕՊԱ		
Ալբ սիսիլէսի	Մոն պլան	15,668
	Մանթէ Լոսա	15,474
	Մանթէ Էրէյոն	14,836
Գարմանթ սիսիլէսի	Կէրլսասրթ	8,664
Իսպանիատափիրէնէ տաղլարը	Մարսէլթա	10,866
,, Գանիմ տաղլան ,,	Փէնճա	10,999
,, Սէնրբա Դէվատա ,,	Գրնպրէ տէ մուլտանէն	11,362
Իթալիատան Հարաբի գուբրիտէ	Վէսուվ ,,	3,948
Սիսիլիատա	Էյթնա	10,874
Թիւրքիա Նիմ ճէզիրէսինտէ	Զար տաղլարը պիր գաչ թէփէլերի (եանաբ)	8,500
Թէք տուբան տաղ	Օլիմբրա	9,948
Իսվէճ վէ Նորվէճ Նիմ ճէզիրէ-բէսինտէ գիզլանը տաղլարը	Իսանէհանթան	7,620
	Իմէս Պիկա	8,547
Ուրալ տաղլարը	Թոբէլ պոլսաղը	5,540
ԱՍԻԱ		
Հիմալայա տաղլարը	Գընչինճինկա	28,179
,, ,,	Ամնարբ	27,799
,, ,,	Էվէրէսթ	29,100
,, ,,	Ցավալակիրի	26,862
Գարագորում ,,	Դանաս Ցէվի	25,747
Թեան Շան ,,	Ցարմանկ	28,278
Ամթայ ,,	Զանթ Էնկրի	21,315
Հինաու գուշ ,,	Պիլարա	11,063
'Ամէվիսթ անատ Էլպրուս	Էն Եիւքսէք Թէփէսի	20,000
Էրմէնիթ անատ	Ցէմմաէնտ (եանաբ)	18,500
Տորս տաղլարը	Արարատ	17,216
Լիբանան ,,	Իրճէյաս	13,100
Սիւլէյմանի ,,	Ճէզլ էլ Թոթիպ	10,745
Գաֆգաս ,,	Սիւլէյմանի տաղը	12,150
Ամնա ,,	Էլպրուս ,,	18,500
Սումատրա ,,	Թաբ ը Ամնա ,,	8,525
	Ինտրանուբա (եանաբ)	12,500
ԱՖՐԻԳԱ		
Հասպէշիսթան եայլասընտա Գամէր տաղլարը	Ադագա եարա	15,200
,, ,,	Փիլիմանճէրօ	20,000
Ցբաշան ,,	Քէնիա	18,000
Ամբա ,,	Գոմիաս	10,000
Գամէրուն ,,	Մէլիմանի	11,400
Թէնէրիֆ տասրանտա	Ալպէրէ տաղը	13,000
Ֆէրնանտօփօ ,,	Թէյա Թէփէսի	12,182
	Գլարէնա ,,	10,655
ԱՎՍԹՐԱԼԻԱ		
Ավսթրալիա Արի տաղլարը	Մաունթ Ռուլլինկթան	6,510
Ջէրանաս ի ճէսիտտէ	Լիդօմ	10,000
Անանվէ տաղլարընտա	Մարնա Քէա (եանաբ)	13,950
,, ,,	,, Լաա	14,000

BELEDIYE KÜTÜPHANESİ

(Բ) ՔԻԻՐԻ Ի ԱՐԱՐԸՆ ՊԱՇԼԸՅԱ ՆԵՂՐԼԷՐԻՆԵՐՈՒՆԸՐԸ ԻԼԷ ՀԱՎԱՔԵՆԻՆ ՎԻՍՍԱԹ Ը ՍԱԹԸՐԸՆԸ ԿԷՍՍԹԷՐԷՆ ՃԷՏՎԷԼ

ՆԵՂՐԻՆ ԻՄՄԻ	ՎԻՍՍԱԹ Ը ՍԱԹԸՐ*	ԻՐԹԻՍԱՏՐԹ†
Պահը ը միանձնիմտակ միանասպ նեղրլեր		
Օպի	1,233,000	2,500
Նէնիսէ	1,045,000	2,300
Լէնա	792,500	2,600
Գոլիմա	143,000	930
Տուլիա	142,000	700
Փէթէօրա	65,000	600
Մաքէնզի	580,000	2,500
Պադ	45,000	600
Ամբլանթիդ օգիանասքնա միանասպ նեղրլեր		
Նեկ թատմինէն	900,000	3,000
Նիկեր թատմինէն	600,000	2,600
Զամբեզի		1,800
Սենեկալ		1,200
Օքէնձ	450,000	1,000
Թուանա	300,000	1,600
Տրնէփեր	226,240	1,000
Տոն	196,500	1,000
Բէնս	82,000	950
Լյոպե	49,000	600
Ամազոն	33,000	450
Միսուրի Միսիսիպիի իլ պիրլէնեն գասասը	1,500,000	3,600
Միսիսիպիի վէ Միսուրի	1,237,311	2,900
Միսիսիպիի		4,100
Լոպիլթա վէ Փարանա	1,250,000	2,800
Նեյսան վէ Սասգաթչեվան	480,000	2,250
Սան Լորանս	295,000	4,600
Թոգանթինա վէ Աբուկուչ	388,000	2,200
Օրինոգո	310,000	4,100
Սան Ֆրանսիսգո	249,600	4,500
Ռիո Կրանտե	240,000	4,300
Պահը ը մուհիթ ի քեպիրլ միանասպ նեղրլեր		4,800
Ամուր	777,200	2,200
Եանիցեբեանկ	730,400	2,800
ՀանկՇո	716,300	2,500
Գամբասնա	270,000	2,000
Գոլամբիա	255,000	1,200
Գոլորատոս (Գոլիֆորնիատա)	220,000	1,100
Պահը ը Հինտ միանասպ նեղրլեր		
Կանձ իլէ Պրամմոփութրա	576,640	1,600
Իրրաուատի	441,600	1,700
Ինտոս թատմինէն	416,000	1,700
Ֆրաթ	275,000	1,760
Կոտէվերի	123,750	900
Զամբեզի	250,000	1,800
Մբրրկ	500,000	1,500
Աֆրիք նեղրլերի (եա'նի օգիանասա տէօբիլմէյնիրը)	530,000	2,000
Վոլգա		
Սինոն թատմինէն (Պու թիւրքիսթանատա օլուպ Աբալ տէնիզինէ տէօբիլիր։)	317,200	850
Ամու Դարյա Օգ գրա (Պու տաթի Աբալ տէնիզինէ տէօբիլիր։)	258,000	900
Ուրալ	110,000	1,000

*Մէ-ութդդ' ֆ. †Մէ.

(Գ) ՄՈՒՀԻՄՄ ԿԷՕԼԼԷՐԻՆ ՎԻՍՍԱԹ Ը ՍԱԹԸՐ, 'ՈՒՄԳԸ ՎԷ ՕԳԻԱՆՈՍ ՍԱԹԸՐԸՆՏԱՆ ԻՐԹԻՍԱՃ'ԸՆԸ ԿԷՕՍՍԹԷՐԷՆ ՃԷՏՎԷԼ

ԿԷՕԼԻՆ ԻՄՄԻ	ՎԻՍՍԱԹ Ը ՍԱԹԸ*	ՂՄԳԹ†	ՕԳԻԱՆՈՍ ՍԱԹԸՐԸՆՏԱՆ ԻՐԹԻՍԱՃ'Ի†	ՏԻՆՈՂ ՍԱԹԸՐԸՆՏԱՆ ԻՆԻՍԻԱԹ†
Պահը ը Հաղէզ	145,000	250		834
,, ,, Աբալ	30,000	100		26.
,, ,, Լուբ	300	200	1,280	1,312.
Պայգալ կէօլիւ	14,000		600	
Սուփիրիոր ,,	31,500	1,000	578	
Միշիկան ,,	23,150	1,000	578	
Հուրոն ,,	23,100	1,000		
Իրի կէօլիւ	7,800	204	565	
Ոնթերիո ,,	6,900	636	231	
Նիգարագուա ,,	4,000	300	300	
Թիթիգաքա ,,	4,000	700	42,846	
Պրէյա սալթ ,,	4,875	—	4,210	
Զամ ,,	14,000	—	830	
Լասաֆա ,,	6,190	1,200	—	

*Մէ-ութդդ' ֆ. †Ա-է

ԶԷՅԼ

ՄԷՄԱԼԻԲ Ի 'ՕՍՄԱՆԻՅԷՆԻՆ ՀՕՂԱՐԱՖԻԱ Ի ԹԱՊԻԻՍԻ

ՊԱՊ Ը ԷՎՎԷԼ

ՎԱՋ' ՈՒ ՎԻՒՍԱԹ

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին մէվկի'ի ճօղրաֆիատա զայէթ մուհիմմ տիր։ Գրեթէ'ամէ ը 'ազիմէնին իւշիւսու մէմալիքաէ պիրիչիրլէր։ Ամանուն զարպ ճիհէթի, Լէվանտանը ճէնուպի չարգ ճիհէթի, վէ Աֆրիգանին չիմալի չարգ ճիհէթի մէմալիք ի 'Օսմանիկէ էճզասընտան տըրրար։ Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին սէվահլի' Աարիսթիք տէնիզի, Պահր ը Սիյան, Պահր ը Սէֆիա, Պահր ը Ամէրը վէ Պաղրա քէօրֆէզի իլէ թահմիա օլունուր։

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէ 'արզէն 35 տէրէճէ, եանի Պօնտանին չիմալի հու

պիր չօգ տաալար պուլունուպ, դարա գրքի'սաընտա վագր' տաղլար սիլսիկէլէրինէ միլեէ'պլեդ օլմալարը մէվգի'լէրինէ վէ թէչէ.գ.բիլ էթիարլէրի մէվտասան անկարչըլար։ Պու տաղլարդն էն մուհիմմ օլանլարը ՊաՀը ը Սէֆիտատ վագը' արրար։ ՊուՆարդն էքսէ.բիսի տաղլրգ օլուպ, զէրվէլէրի 4,000 աէն 8,000 գասէմ իրթիֆա'ընա վարրը։ Ցաղլարդնդն պա'ղրլարը սէՀնմիլ.ս եանար տաղլար տրրլար, տիկէրլէրի էն չօրը մէբրեանէն 'իպարէթի տիրլէր։

ՊաՀը ը Սէֆիտ տաղլարդնտան էն մուհիմմ օլանլարը՝ սահի 4,000 մ'ուրէպպա' մրլ վիս'սաթնտա, զէրվէպ իսէ 9,000 գասէմ իրթիֆա'ընտա օլան Գրպրը տասար, վէ իչ սիլսիլէ ի ճեպալը պուլունան Կիրիտ տասար արրար։ Բասոս, Սիսամ, Միսիլի, Լէմնի, Իմվրոս, Սաղրզ, վէ 3,240 գասէմ եիբ.սէբլիքատ պիր թէք տաղտան 'իպարէթի օլան Սէմնոնէբէ չայան ի էհէմմիյէթ տասար արրար։

ՊԱՊ Ը ՍԱՆԻ

ԹԷՐԹԻՊ Ի ՍԱԹՀ

Մէմալիք ի 'Օսմանիյէտ սաիսաէբի սէօրթ մէվզի' ի թապի'ի վար արր։

(Ա) Էվրօփա մանզումէ ի ճէպէլիյէսինին ճենուպի չարգի գրամը։

(Բ) Ասիա մանզումէ ի ճէպէլիյէսինին զարպի ուճը։

(Գ) Ֆրամ վէ Ցէճէլ օվալարը։

(Դ) Աֆրիգա մանզումէ ի ճէպէլիյէսինին չիմալի չարգի գրամը։

(Ա) ԷՎՐՕՓԱ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՃԷՊԷԼԻՅԷՍԻ

1. Էվրօփա մանզումէ ի ճէպէլիյէսինէն պա'ղը սիլսիլէլէր Պօսնանդն չիմալի զարպ ճիչէնիճէն մէմալիք ի 'Օսմանիյէյէ կիրիպ, Բուսէպի գրքի'սաընը տաղլար վէ եապալար իլէ տօզաուրուլրար։ Պու սիլսիլէլէր Ասրիա.թիք սիլսիլէլէրի վէ Պագդան սիլսիլէլէրի խամի իլէ իքի գրամա պայբլրբր։

2. Ասրիաթիք սիսիսիլէլէրի սէմի ի իմիթասանա վէնէսիք քէօրթեղի սահիլինէ թագրիպէն մուհէվագի տիչէրնբ եուանանիսիանդն ճենուպի սահիլինէ վարրբ.լար։ Ցրին նէհրի պու սիլսիլէլէրի Պօսնա վէ Ալպա.նիա եանասա չիմալի վէ ճենուպի տաղլարա պէօյէր։

(1) Պօսնա տաղլարբ սահիլի եագրն վէ մուհէվանիթ իրթիֆա'ը 3,000 գասէմ օլան իքի սիլսիլէ իլէ պուն.լարա մուհէվանիրդ իսիթասասա ֆագաթի տասա ազ.լարա մուհէվանիրդ պիր գաչ սիլսիլէէն 'իպա.իրթիֆա'սա պուլունան

եան օրէնքը, խնդիրքին չմայլինէ Գարա տաղ, տահա պէրիաէ Գուրպէչցա տէնիլիր։ Էն նիւքէզ զէրվէկ 10,000 գառէմ իրիֆա'ընա օրուդ զարպի ուզնդնաա տրբ։ Շարգի ուզնդնաա Բիյո զէրվէկնին իրիֆա'ը իսէ 8,000 գառէմէ պալիզ օրուբ։ Ասրլ Չար տաղ սպրրան զարպի ուզնդին չմայլինէն Մօրալա նէչրի, ձէնուպի չիվինէն վ արտար նէչրի զուհուր էաէր։ Պիր գաչ ա՛էֆա 'ադիմ մուհարպէլէր ազչանը օրմուչ Գօսօբա օվասը Չար տաղդն չմայլինէ վաղը' վէ տաղլար իլէ մուհարիպ պիր եալյա տրբ։ Դարպի Պալգան տաղլարընին չմայի սիրվիլէսի թարիխնէն 3,000 գառէմ իրիֆա'ընա օրուպ Սերպիա հուտուտնաա տիչէր։

Բիյո տաղնաան մինդա'իպ օլան Տէսիօթ տաղը 7,000 գառէմսէն գիյառէ նիւքէզ զէրվէկէրի օրուպ, գրանն Մարիչա նէչրինին հավէկսինի թահտիա էաէրէք Կէրիպօլունդն չիմայինէ տիչէն Պարսա քէօրթիկլինէ մինդիէշի օրուբ։

(2) ՇԱՐԳԻ ՊԱԼԳԱՆ ՏԱՂԼԱՐԸ իսքեր նէչրի մէնպա'ընաան պաչլարով չարգա տօզրու։ Գարա տէնիզէ տէք միամիէաա օրուբլար։ Պալգան տաղլարընին պու գրամնաա միթէվասիթ իրիֆա' 4,000 գառէմ, էն նիւքէզ զէրվէկէրին իրիֆա'ը 6,000 գառէմ օլուպ, Գարա տէնիզէ եաղլաչարդնա իրիֆա' ազարը։

Պու գրամին պէօյիւք սիրվիլէսի Գօնա Պալգան թէչմիպէ օլունան սիրվիլէ օրուպ Պուլղարիսթան իլէ Մարիչա օվասլարը արասընաա տիրար կիպի պիր սէաատ տիր։ Պու սիրվիլէյէ միւլկդ օլան պիկէր սիրվիլէյէ չիմայէ տիչիլպ ալչագ տրբլար։

Քիւչիւք Պալգան տէնիզէ տաղ Գօնա Պալգանտան խուլմիպէ ձիմարընաա սպրրան վէ Շումնայա տօզրու խմիխտաա էաէն պիր սիրվիլէ տիր։ Խմիխտնաա տաղլարը տահի Գարա տէնիզին ահիկի պէյնանաա ձէնուպա տօզրու ուզանմրշ պիր սիրվիլէ տիր քի խմիխտպալ գօզարը ձիմարընաա տիչէն ձէնուպի ուձը Պլէշրատա օրմանը Թէկիձէքլէրընին 'իպարէթի զարբը։

Պիր թարմ նէչրէր իլէ իպգա օլունան Պուլղարիսթան գրա'ասը Պալգանդն չիմայինէ տիչէն վէ սէմի ի ինէիթաը թունայա տօզրու օլան պիր օվա տրբ։

Մարիչա նէչրի օվասը չիմայ ձիէթիմնէն Գօնա Պալգան, զարպ վէ ձէնուպի ձիէէիրէրընին Տէսիօթ տաղլարը, վէ չարգ ձիէէիրնէն խմիխտնաա տաղլարը իլէ թահտիա օլունմրշ վասի' վէ մինդիպի պիր օվա տրբ։

Կիւչ եաղը ձիէիիլիլէ մէչտուր օլան Գրզանդրգ օվասը Գօնա Պալգանդն ձէնուպի էիէիտէ տիչիւպ Գարասա տաղ իլէ Մարիչա օվասընաան պլրլմրշ տրբ։

(Բ) ԱՍԻԱ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՀԷՊԷԼԻՅԷՍԻ

1. Ասիա մանզումէ ի հէպէլիյէսինին զարպի ուձը Ֆրամի վէ Տէնէլ օվասընաան մա'տա պիթիրէն Ասիա ի 'Օսմանիյէյէ սիրվիլէյէ վէ եաղլարը իլէ տօրատրմուչ տրբ։ Մանզումէնին պու զարպի ուձը իբիմեթ տէրէ-ճէաէ օլարագ իչ մանզումէ ի'իթիբար օլունան պիրէր։ (1) Ասարաթի մանզումէ ի հէպէլիյէսի (2) Տօրօս մանզումէ ի հէպէլիյէսի (3) Սիբիա մանզումէ ի հէպէլիյէսի։

Ասիա մանզումէ ի հէպէլիյէսինին զարպի գրամը 400 սէն 430 միլ գառաբ վիւ'սթրը օլան, վէ զարպա տօզրու կիպ տէրէ-ճէ իրիֆի'ը էգսիլէն, վէ պիր չօգ սիրվիլէ ի տիպպ իլէ մինդանպամ պիր եալյա տրբ քի Ա.Ֆղանիսթանը վէ Յարգի Ա-ճէմիսթանը կէչտիքլէն ուձնլրա' Ասրապիսթան տէնիզի սահիլի պէյնանաա չիմայի զարպա տօզրու խմիխտաա էաէր. պա'տէ-հաա զարպա տէ.սիրէք Ասիա ի տուգրա (Ալանթօր) չիրչ ի ի հէպիրէպ տէ.վահիլնէ նէչայէթ զուլրբ։ Թիւրքիա վէ 'Ա.Ֆ-միսթանդն խանիթ ը հուտուտաբ պու մանզումէ ի հէպէլիյէ-տա Հաատ ը թիսիլ տիր։ Արբպիա հուտուտաբ օլան սիրվիլէնին իրիֆի'ը-նը տէչրէ։ Բիյո տաղրնաան զու հաբ էաէն տաղ Հոգդբատա նէ' տէէիրմիչ տիր։ (2) Շարգի Պալգանդարը թա'սիրնի էլլէ։ Իբի ձիէէիրնինի զուլուանան օվարարը զեբբ էլլէ։ Գօնա Պալգանդանան սրրբրան սիրվիլէրի ատչէ։ Պէկի-բաաա օրմանը հա՛նդը սիրվիլէյէ մէնտաչ տրբ։

1. Ասիա մանզումէ ի հէպէլիյէսի թիւրքիանդն հա՛նդը սէմիթնաէ պու-տէչ սիրվիլէրէրին խանիթ ը խմիխտաարընը զաթ' էտէր վաղէրէթաէ տէչէր։

(1) ԱՐԱԲԱԹ ՄԱՆԶՈՒՄԷ Ի ՀԷՊԷԼԻՅԷՍԻ Գարաա տէնիզընէն հուտուտ պօրնաաա ճէնուպի տօզրու 500 միլ մէսաֆէ իչինէն մէմպիք ի 'Օսմանիյէյէ կիրէն սիրվիլէրը տիր քի սէմիթ խմիխտաարը 40ընճը տէրէճէ ի թիւլա գառաբ չմայի զարպի' անանէն ասնկրա ճէնուպ ի զարպի օլարագ, Պահր ը Սէֆիսա սահիլինէ Տօրօս տաղլարընին սէմիթ ի խմիխտաաա թէպէտաիլ էաէր։ Արարաթ սիրվիլէրէրինին միթէվասիթ իրիֆի'ը 7,500 գառէմի կէչէր։ Պու սիրվիլէրը պիր չօգ վասիկիր չէ.'պէրը իլէ տրգ տրի գամ' օլունարընաան միհվիրլէրինին թա'յինի միչքիլ տիր։ Սէչհան նէչրինին մէճբասը Այա տաղ սէմիթնաէ Արարաթ մանզումէ ի ճէպէլիյէսինի Տօրօս մանզումէ ի ճէպէլիյէսինէն պյրրբր։

Արարաթ մանզումէդի զարբշդ կէօրունէրը իսէ տէ, պաչլրնաա իչ սիրվիլէսի թա'յինի օլունաա պիլիր. (=) Բէ-զրդ-ճոն -ԷԼ-Ն տիր քի Զաղրօս (Շաօ) տաղընաան 'Օսմանը հուտուտնաա տահիլ օլուպ, չմայի զարպա խմիխտաաա իլէ Տէկարպէքիր օվասը չիմայինէն կէչտիքէն ասնկրա ճէնուպ պի զարպա ուզանարաղ խաբէէրուն քէօրթիկլի չարգդնաաա Պիւրիսա մանզումէ ի հէպէլիյէսի իլէ պիրլէշիր։ Պու սիրվիլէի Սօրան տաղլարը, Թօֆանա տաղլարը, Սասօն տաղլարը, Մէհրաաղ տաղը, Գարլը տաղ, Քէօսմէն տաղը վէ զարբնա թէչքիլ էտէրլէր։ Ֆրամի նէչրի պու սիրվիլէյի Մարարիա ճէնուպնաա զաթ' էտէր։

(բ) Պէ-ԼԷ-Ն -ԷԼԷ-Ն Աչաչկերա օվասընը իհմիթ էտէն բաալիթա ի հիդրատան պաչլայարաղ, զարպա վէ ճէնուպի զարպա խմիխտաաա իլէ խաբէէրուն քէօրթիկլի չիմայինէ Գարաթաչ պուրնրնաա նէհայէթ պուլուր։ Պու սիրվիլէյի Աղ տաղ, Պիկէլ տաղ, Մանտաբ տաղը, Սարբ չիչէք տաղը, Լէդէք տաղը, Պէյ տաղը, Դանլը տաղ վէ զարբնա թէչքիլ էտէրլէր։

(գ) Գէ-Ն -ԷԼԷ-Ն տահի ամգիբիր բաալիթա ի հիդրատան զուհուր իլէ, Էրզրում վէ Պայազիդի արասընաան կէչէրէք ճէնուպի զարպա ուզանդը վէ Պահր ը Սէֆիսա սահիլինէ Տօրօս տաղլարը իլէ պիրլէշիր։ Պու սիրվիլէյի Կէօք տաղ, Գօսի տաղը, Ճէրսիմ տաղը, Գարա պէլ տաղը, Թէնդէր տաղը վէ զարբնա թէչքիլ էտէրլէր։

Պունդարանան Քիւրտիսթան սիրվիլէսի' Տէնէլ իլէ Ֆրամի ամնա-պա'լարը արասընաաա, Պէն կէօլ տաղը սիրվիլէսի' պիրլէշէրէք Ֆրամը թէչքիլ էդէլէն Մարաա չայ իլէ Գարա սու ամնապա'լարը արասընաաա, Գօսի տաղը սիրվիլէսի տահի Ֆրամի հավէհսի իլէ Գարա ամնիպ հավէհսի արասընաաա խանիթ ը Գաալ ը միյան օլար։

Գօնաան տաղլարը իլէ Գօսի տաղ արասընաաա Ասիա ի 'Օսմանիյէնին էն նիւքէզ սէմիթի օլան եաղլարար տիչէր քի իրիֆի'լարը 5,000 իլէ 6,500 գառէմ' արասընաաա տրբ։ Խմիխ Ասիա ի 'Օսմանիյէնին պէօյիւք նէչրէրի քէսիֆիֆէմէն պու նիւքէզ սէմիթէն զուհուր էտէրլէր։ Պահր ը Հաղդի տէօքիւլէն Արաա նէչրինին մինպա'ը տահի պու սէմիթ տիչէր։

Քիւրտիսթան սիրվիլէսինին չիմայ ի չարգ էթէյինամ տէնիզ իլէ իրիֆլարը օլմայան վանն կէօրիհնին 5,500 գառէմ նիւքէզ հավէկսի, վէ ճէնուպի էթէյինամ 2,000 գառէմ նիւքէզ Տիյարպէքիր եաղլարը վար տրբ։

Արարաթ մանզումէ ի հէպէլիյէսինամ էն նիւքէզ տաղլար մունթէձիի եանար տաղլարը տրբ, Արարաթ տաղը (17,000 գառէմ) Սիբան տաղ (12,000 գառէմ) Նէ.մրուտ տաղը (11,000 գառէմ) Պէն կէօլ տաղը (11,000 գառէմ) կիպի։

Արարաթ մանզումէ ի հէպէլիյէսինէն Գարաա տէնիզին սահիլի պէյնանաա իսմիխտաաա էաէն ՍԱՀԻԼԻ ՍԻԼՍԻ-

տաա Հաատ ը թիսիլ տիր։ Արբպիա հուտուտաբ օլան սիրվիլէնին իրիֆի'ը-նը տէչրէ։ Բիյո տաղրնաան զու հաբ էաէն տաղ Հոգդբատա նէ' տէէիրմիչ տիր։ (2) Շարգի Պալգանդարը թա'սիրնի էլլէ։ Իբի ձիէէիրնինի զուլուանան օվարարը զեբբ էլլէ։ Գօնա Պալգանդանան սրրբրան սիրվիլէրի ատչէ։ Պէկիբաաա օրմանը հա՛նդը սիրվիլէյէ մէնտաչ տրբ։

1. Ասիա մանզումէ ի հէպէլիյէսի թիւրքիանդն հա՛նդը սէմիթնաէ պու-

լունաաբ։ Թոգգամի զուհնարդը իչ մանզումէի էտէրլէ։ Ասիա մանզումէսի Հոգդբատա նէ' տէէիրմիչ տիր։ Արարաթի մանզումէսիթի թա'սիրնի էլլէ։ Իչ մանէիմէ սիրվիլէրէրինի, վէ ձէր սիրվիլէրինին պիր գաչ տաղլանը տէչրէ։

Գարաա տէնիզ հավէկսի իլէ Ֆրամի նէչրի հավէկսի արասընաաա խանիթ ը

ԼԵՆԻՆ միՄԵՎասիթ իրՄԻՓա՛ը 4,500 գասէմ՝ տիր։ Գու սիրսիկէյէ միւլՅաղ տաղլար Գօփ տաղ իլէ Թրապլզօն արասրնա տիւչն եէրլէրի օսլաուրրլար, վէ տահա իկէրիտէ Անատօլը եայլալարընը չիմալտէն Թահտիա էտէրլէր։

Մէկբիւր սիրսիկէյի Թէչքիլ էտէն տաղլարտան Թրապզօն ծիվարընտա վաղը՝ Գօյսի տաղը 9,500, Քէրասօն ծիվարընտա կրմպէի տաղը 9,000, վէ Պրուսա ծիվարընտա Քէչիլ տաղը 8,000 գասէմ՝ նիւքսէք տիր։

(2) Տօրօս մԱՆԱՁՈՒՄԷ Ի ՅԷՊԷԼԻՅԷՆԻՆ Սկյհան Նէհրի քէնարընտա Ալա տաղտան պաղչայտրադ ԳաՅը ը Մէֆիա սահիլի պՅընտա զարպա տօղրու իմիհտասա էտէր։ Ղարպի ուՅը՝ տրրմը՝ եէրլտագ չէքրլին անարքան վէ Ատալար տէնիզի սահիլինտէ պտրտնարքար նիհայէթ պտան պէր գաչ տարա միւնգասիմ տիր։ Գու մանգումէտէ պաղը սիրսիկէնին վասամ իրՄԻՓա՛ը 6,000, պա՛զը զէրվէլէրին իրՄԻՓա՛ը տասի 11,000 գասէմ տիր։

Տօրօս սիրսիկէսի իլէ Գարա ատէնիզ սահիլինէ տիւչն սիրսիկէ արասրնտա, ՅՇՈՒԱՊԱՏ վէ չարպտա օյանդարը 4,000, չիմալարասրնտա, ՅՇՈՒԱՊԱՏ վէ զարպտաքիլէրի 1,500 եսխաստ 2,000 գասէմ՝ նիւքսէքտա վէ զարպտաքիլէրի 1,500 եսխաստ 2,000 գասէմ՝ նիւքսէքտա պէր թագրէ՛ վասի՛ եայլալար վար տրը։ Թիւտավէնսիկեար վիվայէթի ՅՇՈՒԱՊԱՏտա Տէմիրձի տաղլարը, Գասթամունի ՅՇՈՒԱՊԱՏտա Ալա տաղ, վէ Գօնիտտա Լամբ տաղ Սուլթան Նուպտնտէ Ալա տաղ, վէ Գօնիտտա Լամբ տաղ Սուլթան Նուպտնտէ Ալա տաղ, վէ Գան

(Դ) ԱՖՐԻԿԱ ՄԱՆԶՈՒՄԻ Ի ՀԼԵՊԼԻԲԻՏԻՍ

1. Աֆրիկա մանզումի ի հեպպլիբիտիսնէն անճագ չարգի վէ չմնալ ուշարը մէմալիք ի 'Օսմանիկէ տա-խլինեալ տէր։ Շեմալի ուշ Հապէշիստան բաղէթա ի ճիպալինէն կէլէն սիրիպէլերէն 'իպարէթ տէր։ Գու սիրիպէլերին չմնալ տօղրու իմիխատար Գաֆր ը Ամէր պէրլանինա տիւշիւպ Սիւէյէց գանալը տախ ճէնուպտի 3,000 այագ օլ-լուր։ Իրիթիֆա'լարը տախ ճէնուպտի 3,000 այագ ը-տարը հարտէ չմնալ կիթուրքեճ ազալարագ պին գա-ռէմանէն աչաղյա էնէր։

2. Շարգի ուճ՝ Աֆրա սիրիպէ ի ճիպալինին չարգի տաղլարը տէր քի պուհնարին իմիխատար Գաֆր ը Սէֆիա սահիպի պէրլանա տիւշիւպ Թուհաս վէ Թարապլուսան կէչէրէք Նիկին մինռէպպի գուրալինէ Նիհայէթ պու-լար։ Գու տաղլարին իրիթիֆա'ը Թուհաստա 3,500, Թարապլուսա 2,500 գառէմ օլուպ չարգա կիթուքբ-ճէ ազալը։

Նիկ մէճրաբը չարգի վէ չմնալի ուէտիրմիզ պու-էքի սիրիպէ ուճարը արաբնատա հատա ը ֆասի օլմաչ տէր։

Թարապլուսին ճէնուպլինէ վազը՝ Ֆէզզան բաղդաբ 1,800 գառէմ իրիթիֆնատա պիր եալա օլուպ 3,000 այագ կիւբ-սէք տալարը իլէ իչ սէմթէ մինռագամէ տէր։

Թարապլուս չարգինէ վազը՝ Պէնղազի սահճաղը, 1,800 գառէմ իրիթիֆնատա պիր եալա տէր։

ՊԱԳ Ը ՍԱԼԻՍ

ՆԷՀԷՐ ՎԷ ԿԻՕԼ

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիկէտ սէվահիլ զիյառէ իսկ տէ սէկէր ի սէֆա'ինէ միսա'իա նէհէրլէր աղ տէր։ Գու մէմլէքէթին մուխթէլիֆ եէրլէրինառ պուլունան մանզումի ի էնհարը լէհա'խի սէթխառքիլէր տէր։ (-) Մէհրաբին 'ալի գրամը չօղ միմիէտա, զիյառէ մա"իլ վէ սիրի զանկէլի օրմաբ, (բ) Մէհրաբին միթէվա-սիթ գրամը զայէթ գրուսա օրմաբ։ Պինա"էն 'ալէչ սուլրն գառմ վէ թօփրաղ կիպի կէմիրտիլի մէվառա' մէճրաբին գրամ ը սաֆիկինէ քիւլլէյէթ նէմիրնայ մէղ-քիւբ գրամը սրդ գրբար, վէ մունռէպպինառ սէռաղէր թէչքիլ էառէր։

Նէհէրլէրի սէթխառքի թաղսիմ իւզրէ թա'բրիֆ էառէ-ճէյիզ։

Գաբա քէօրթէկինէ տէօքիւլէն նէհրլեր։

Գաֆր ը Սէֆիառ վէ Առաբար սէնիպկինէ տէօքիւլէն նէհրլեր։

Գաբա սէնիպէ տէօքիւլէն նէհրլեր։

Առրիսթիք սէնիպկինէ տէօքիւլէն նէհրլեր։

Սիթէի նէհրլերի։

ՊԱՍՐԱ ԲԷՕՐՅԷԶԻՆԷ ՏԷՕԲԻՒԼԷՆ ՆԷՀՐԼԷՐ

2. Թիւրքիա նէհրլերինառէն անճագ Շաթթ էլ 'Արաբ Գաբա քէօրթիկինէ տէօքիւլիւր։ Շաթթ նէհրի Ֆրաթ մանզումի ի էնհարը մէճրաբրն գրամ ը սաֆիկինառէն օրմաբ հատպի իլէ իլերիառ եարնրդ Ֆրաթ մանզու-մի ի էնհարբնատա պաՀս օլուռառ։

3. Ֆրաթ մանզումի ի էնհարբնէն հարդէսի թաՀ-մինէն 275,000 միլէպպա՝ միլ վա'սթինատա օլուպ, 235,000 միլ գառառբ հատառա ը 'Օսմանիկէ տախ-լինառ տէր։ Շաթթ էլ 'Արաբ պէրռաղէր ասլլարդը հարտէ Ֆրաթբն թուլը 1,760 միլ օլուպ, 1,250 միլի սէյր ի սէֆա'ինէ միսա'իա առնիլէ պիլիր։

Ֆրաթ մէճրաբնէն 500 միլ միսմիէտա օլան 'ալի գրամինատա ինհիթաթ 4,500 գառէմ օրմաբ իմիխատարնատա պէհէր միլէ տօզուզ գառէմ ինհիթաթ խառպէթ էառէր։ Միսիէվարիի գրա-մը 700 գառէմ իրիթիֆ'նատա օրան Սառամանատա պարչար։ Սաֆիկ գրամը չիմնալ գառառբ պիր գաչ տէֆա՝ մէվզի'ինի տէ-յէմիրիրով, հէր սէնէ թաչարաղ ճիվար պրաղէյի վէ խառսառատ զարալի սէմիրէրի գառառբ։

Հալէպինէ չարգի հինէմինէ տիւչէն Պէյիսէ գառառբ պա'զէն վաֆար կէյմիշ իսկ տէ, նէհրին կիմիրիրով եարդարը գուռմար սէպէպինառ սրդաչարդը, վէ տառ պէհնարէրինին թաղէրի սէպէպինառ նարդաբ ազարդը իչնեն, վաֆարբն օրաբ գառառբ սէյր ու սէֆէր էմմէսի մուչրի տէր։

23 սէն 30 գառէմ սէրինլիի օրան Շաթթ էլ 'Արաբատա պէօ-յիւք կէսիլէր իչլէէ պիլիր։

4. Ֆրաթ նէհրինին մուհիմմ չիս'պէլէրի չարգ թաա-ռաֆրնատան կէլիպ, պուհնարբէն էն մուհիմմի Ցէնէլ վէ խաղլար նէհրլերի տէր։

Ցէնէլինին թուլը թագրիբէն 1,400 միլ տէր։ Բէկէբլէ Ցիյառ-պէբիրանէն ազարյա կիսիկբ, վաֆար տախի մունռեպպանէն Գաղատատա գառառբ իչլէր։

Ցէնէլինին մուհիմմ չիս'պէլէրի Զաղ ի մէճնուն, Զաղ ի ա'լա, վէ Սիրման բրանգը տրրրաբ։ Գու իչ բրանգաբ Խրան հատառառբ պաղնատ տիւչէն տաղլարատան զանհուր էառիպ, սէյր ի սէ-ֆա'ինէ միսա'իա օլուպ օլմառբգարը Թէհրիւպէ օրանմամ՝ չ տէր։ Խաղլար նէհրի Մարտին տաղլարը իլէ Սինճաբ տաղը պառաբնա տիւչէն սէմթին սէլինի սուլրը ալրպ Ֆրաթա վէ-ռիր։ Սէնղա'ալարնատան պա'զբաբ Ցէնէլինին սէվահիլինէ փէք եաքն տիւչէրլեր։

Ֆրաթ մանզումի ի էնհարը Պաբա քէօրթիկինէ հէր տա-նիլէտ 400,000 միլ գա'ռալ գառէմ առ վէրիր։

ՊԱՀ Ը ՍԷՖԻՏԷ ՏԷՕԲԻՒԼԷՆ ՆԷՀՐԼԷՐ

5. Գունարբն էն մուհիմմի Աֆրիկա ի վա սթատան զա-հուբ էառիպ Մրարբ սիյարբնա հայաթ ը նէպպաթի վէ-բէն նիկ նէհրի տէր քի Ալպէրթ Նիյանզատատան պաչ-լայարագ մինռեպպինէ գառառբ 3,000 միլ իմիխատառ էառէր։

Նիկ նէհրի Աֆրարբ ըրմաղնէն սուլրը ալարդատան ասնկրա գուրագ վէ գումագ եէրլէրառէն կէչաբի խ-չիւն 1,500 միլ իմիխատառբ մէսաֆէսինառէ հիչ տառ տրմագ։ Նիկն սաֆիկ զառմնատա ինհիթաթբ միլառ անճագ իբի փարմագ տրբ։

Նիկին էն մուհիմմ արֆիկի հէր սէնէ մա'ալէն պիր մէվ-սիմատ ճօչմառբ տրբ։ Գու ճօչմագ քէչիկլէրի խարմուտատա Մարա սալնատա պարչար, վէ Գարիկլեռ Ազոսիօս սալնատա էն եիւքէք տէրէճէյնէ վարբը։ Մրարբն տրագիլինին մանառ վէրմէ՝ ի նէհրին ճօչմառնատա մէրպաթ տրբ։ Նիկին ճօչմառբ Գարիկլեռ 23 գառէմ վարբը իսկ մամիրտագ տէրէճէառ տա-ՀՄԲԲ, 20 գառէմանէն ազալբ օլուբբ հարտէ գարի վառգա' պու լար, 27 գառէմանէն զիյառէ օլուբբ հարտէ էբինէբ տաս-տա թէչէ օլուբ։ Նիկին ճօչմագ մէվմանի կէչմէրլէ տուլրբ չէքիրքառէն ասնկրա Ցէլթանգն վաֆ՝ տրագիսի իւզէրինառէ պիր իբի փարմագ գալրնպրդնատա պիր թագպաա չառնու գա-ՀԲԲ։ Գու չամար էբին իչրն կիպրի իչինի կէօրիյօր։

Սիւրիա սահկինառէ էն մուհիմմ նէհր Ասի նէհրի

Աֆրիկա մանզումի ի ճէպէլիբիտինին չիմնալ ուճ՝ Նէ'բէլէ գառառբ իսկ թիառատ էառէր։ Իրիթիֆա'ընը սեպրէ։ Շարգի գրամընը թա'բրիֆ էէլէ։ Գու իբի սիրիպէ տրառբատատա Հա'նիր բրանգ տեւէր։ Ցէկղազի վէ Պէնգազի Տագ-գրնատա նէ՝ տէնիրմիշ տրբ։

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին նէհրլերինին խէատ'խրնին սեպրէ։ Նէհրլե-բին թագռանինի սեպրէ։ 2. Պառառ քէօրթիկինէ հա'նիր նէհր տէօքիւլեւբ

3 Ֆրաթ հավզէսի գա'զ միլ տէր։ Ֆրաթբն թա՝ուլբնը սեպրէ։ 'Ալի գրամընը ինհիթաթբ գա՝ գառէմ տէր։ Վ ասփոր իչչէմանինէ մանդի՝ նէ՝ տէր։

4 Ֆրաթբն չիս'պէլէրինի թա'բրիֆ էէլէ։ Մարտին իլէ Սինճաբ տաղլարը Սինճաբ տէօքիւլեւ էն բրանգպարը էն մուհիմմի հա՝նիրբ տրբ։ Նիկ նէհրինի թա՝բրիֆ էէլէ։

5. Պառէ ը արաբնատա եագան եագանբ-բրար հա՝նիր բրանգբ տէօքիւլեւբ։ Սինճաբ տէօքիւլեւ էն բրանգպարը էն մուհիմմի հա՝նիրբ տրբ։ Նիկ նէհրինի թա՝բրիֆ էէլէ։

տիր քի Լէլ Պուգա՝ տէնիզէն եպայսնէն չմանլինէն զուհար իւլ Անմարիա ճիմարնաս Սայէրտիկէտ տէ-նիզէ տէգրիլիւբ։ Ուզունլուղը 240 միլտիր։ Անմարիա չմանլինէտ վարդ՝ Ադ տէնիզ տէնիզէն կէօրնի սուլարը պու նէհրէ տէգրիլիւբ։

Խարէնտիրուն քէօրֆէզի զարպլինէտ՝ Պին պօղա տաղ իւլ Պէհէնէտ պրասրնա տիւշէն սէմիմին տուրնը ադան ձիհան չայ, վէ մէնդա՝ լարը Արարատ մանդամէ ի ճէ-պէյլիյէմինէն զարպի սէրիսէրէրի արասընա տիւշէն Սէյ-հան չայ՝ տաղլարտան կէմիրտիրլէրի թէփրաղլար իւլ Թարսուս օվալարրնը մէէրիլ էմիշլէր։ Պուդադ սէյր ի սէֆա՞նէտ միմէհամմէլ սէյիլ տիրլեր։

Ամասօրնին զարպի սահիրնէտ մուհիմմ նէհրլեր Ագիոն Գարա հիսար սէմիմնէն զուհար էտէն Մէնտէրէս սույր, վէ Քէօթանա ճէնուպնէտ վարդ՝ Միւրատ տաղն զարպի էմէրլիրնէն զուհար էտիպ, կէօթիւրտիւյիւ գումար իւլ Իրմիր քէօրֆէզնի տօլ-տուրմադտա օրան կէտիս նէհրի տիրլեր։

Բուդէյնին ճէնուպի սահիրնէտ էն մուհիմմ նէհրլեր՝ Պաղդանարտան զուհար էտիպ, Ֆիլիպէյէ գա-տար գայրգալ սէյր ու սէֆերէտ միւսա՞իր օրան Մա-ռիչա նէհրի, վէ Ցէսիօթ տաղլարը իւլ Զար տաղ ա-բասնտաքի մէմլէքէթլերին սուլարընը արան Գարա սու, Մէրամա, վէ Վարտար նէհրլերի տիրլեր։

ԳԱՐԱ ՏԷՆԻԶԷ ՎԷ ՄԱՐՄԱՐԱ ՏԷՆԻԶԻՆԷ ՏԷՕԹՈՒԼԷՆ ՆԷՀՐԼԷՐ

6. Թունա՝նէհրի՝ միւնէպպի մէմլէք ի 'Օսմանլէյէ տա-խիրնտէ տէլլ իսէ տէ Թիւրքիայա էհէմմիյէթի ճիհէ-թիլլէ գէրբէ չայան տրբ։ Թունանդան սէյր ի սէֆա՞նէտ միւսա՞իր պիր չի՛պէսի օրան Յավ նէհրի՝ վէ պու նէհրի թէչքիլ էտէն Պօսնա վէ Տրինա նէհրլերի՝ չի-մաղ ի Պօսնատա հոգդէյտի իչիւն չօգ սուհուլթի մուճիպ օրմուչար տրբ։ Պուդաղբոյնտան օվալարընը սու-լայան իսքեր, վիա, Լանթրա, մէ Լօմ՝ նէհրլերի Թու-նանդան Պաղդան էթէյինտէ զուհար էտէն չի՛պէյերի տիրլեր։

Ամասօրը սահիրնտէ Սամսոն չարգինտէ Գարա տէ-նիզէ տէգրիլէն եէչիլ ըրմաղ՝ 200 միլ իմիխատարն-տա օրտա, Արարատ սիրսիկէրէրինէն կէթիրտիկի մէվտատ ը թիւրաղէյէ իւլ Զարշամբա օվալարընը թէչքիլ էմիշ վէ հէր սէնէ տասի պիր գաչ գատէմ 'Իրմիր էթմէքտէ տիր։

Եէչիլ ըրմաղդն միհնէպպինէն զարպէն 40 միլ ու-զադ պիր եէրտէ Գարա տէնիզի տէգրիլէն Գէրզլլ ըր-մաղ՝ 360 միլ իմիխատա էտէր իսէ տէ, միհնէպպի իսիթթ ը միսմայիմ իւլդէ մէնդա՝ընտան անճադ 180 միլ ուզադ տրբ։ Զարշամբա օվալար եէչիլ ըրմա-ղդն էտէրի օրարդը կիզի Պաֆրա օվալը տա Գէրզլլ ըր-մաղդն իչի տիր։

Իսիամլոլ պօղաղդնտան չարգէն 80 միլ ուզադ պիր եէրտէ Գարա տէնիզի տէգրիլէն Սագդարիա նէհրլերի՝ 320 միլ իմիխատա էտէր, վէ մէհրասրնդն 100 միլ մէրդասրը պիր աղ թաթիր իւլ սէյր ի սէֆա՞նէտ գասրլլ գէրմա պիտիր։

23 էր միլ թուլը օրան Մանեռա վէ Ապուլիօն կէօլ-լերինի Մարմարա տէնիզինէ բասրի էտէն Մէքտալիչ չայը Մարմարա տէնիզինէ տէգրիլէն էն մուհիմմ ըր-մաղ տրբ։ Քիչիւք վափօրլար վէ գայրգլար պու ըր-մաղտա իչէր։

ԱՏՐԻԱԹԻՔ ՏԷՆԻԶԻՆԷ ՏԷՕԹՈՒԼԷՆ ՆԷՀՐԼԷՐ

7. Գունարտան էն մուհիմմ օրանդարը Ցրին իւլ Պօսա-նա նէհրլերի տիր։ Ցրին նէհրի ճէնուպտէ ադան Գարա Ցրին վէ չմանլէ ադան Ադ Ցրին նէհրլերինին պիրլէշ-մէսինէն թէչէքքիւլ էտիպ, զարպա տօղրու իմմիթ-տատ իւլ, Լէշ ճիվարընտա տէնիզէ տէգրիլիւբ։ Սա-ֆիլ զրսմը սէյր ի սէֆա՞նէտ միւսա՞իր վէ միհնէպպի տէլթա տրբ։

Պօսանա նէհրի 30 միլ թուլընտա օրան Ըշգօտրա կէօ-լինտէն տէնիզէ իմիխատա էտիպ, քիչիւք կէմիլէր տրբ։

ՍԹԷՖ ՆԷՀՐԻՆԻ

8. Սթէֆ նէհրլերի, տէնիզէ տէգրիլէն նէհրլեր տիր քի էքսէրիա տանը եա թուլը կէօլլեր թէչքիլ էտ-էրլեր։ Մէմլէք ի 'Օսմանլիյէնին, Գօնեա վան վէ Սիւրիա սէմիմերինտէ օրարդ, իչ Հավզէտ Սթէֆ նէհրլերի պուրնտար։ Պու նէհրլեր քիչիւք օրտուգ-լարը իչին անճադ թէչքիլ էմիտքերի կէօղերտէն պատն օրտնտար։

(1) Գէչ- Հէլէֆ Ցօրօս տաղլարը չմանլինէ տիւ-չիպ երրմի պէշ գատար կէօրնի Հավի տիր։

Պու կէօղերին պէօյիճէք օրանդարընտան Թուզ կէօրնի (50 միլ թուլընտա), Զարարդ (25 միլ թուլընտա), վէ Գարա փու-նար կէօղերի թուզլար տրբ։ Պա՞զլարընտա թուզ ο գատար չօղ օրտր քի կէօրնի տաթիրնտա գալան պիր թասդան պաղ-լար։ Պուլատար կէօրնի (20 միլ թուլընտա) ադը տրբ։ Ադ չէ-հիր կէօրնի (15 միլ թուլընտա), Էրիկտիր կէօրնի (40 միլ թու-լընտա), Պէյ չէհիր կէօրնի (40 միլ) վէ պունտն սուլրը ադան Սաղդա կէօրնի (10 միլ թուլընտա) Թաթլը օրտրգլարը իչին տաղլար ալթրնտան հէր պիրինին պիրէր մանարտը օրմաղ իչթիմալ տրբ։ Պէյ չէհիր կէօրնինին տաթիր 3 600 գատէմ իրթիֆա՞ընտա տրբ։ Պու կէօղերինին տաղ իւլ մուհաթթի օրմա-յանդարը գրչին պէօյիրլեր, վէ կաղդն եա քիչիւքիրլեր, եա-խոտ քեսանիլէն մանվ օրտրլար։

(2) Վ-Հ-Հ-Ֆ-Ֆ-Ն օն գատար ուզադ չայլար 80 միլ թուլընտա վէ 1,200 միւրէպպա՞ միլ միւ՞սաթնտա օրան Վան կէօլունէ տէգրիլիւբ։ Պու կէօղ ադը օրտ, չարփարդը գայլար իւզերինէ նաթրօն տէնիզինէ պիր նէվ՞ սօտա Հավզլ էտէր։

(3) Մ-Ղ-Ղ-Ն իչի Հավզէսինտէն պիրի՝ Ֆրաթ օ-վասը իւլ Մէսրիա տաղլարը արասընտա տիւշէր։ Պու Հավզէտ պիր գաչ չայ զուհար էտիպ Պերը էշ Շամ գումարընտա զայլա օրտրլար։

Մէսէլա Հաչիպաշն կէչէն Գուչայ չայը, վէ Շամին միհնպիթ արագիմնէ սու վէրէն Գարատաս նէհրի։

Ցիկեր Հավզլ Լիսանն իւլ ձէպել էշ Շարդի սիրսի-լէրէրի արասընտա տիւշէն վէ տէնիզ սամիրնտան էնկին օրան Եօրատան Հավզէսի տիր։

Եօրատան նէհրի Հաչէ նամ կէօյճիքտէն չղարդը եէրտէ 44 գատէմ, տատա ճէնուպտէ 13 միլ թուլրնտա Թիպէրիս կէօ-լինէ տէգրիլրիյիւ եէրտէ 368 գատէմ, վէ տատա 60 միլ ճէնուպտէ, Պաֆր ը Լարթէ տէգրիլրիյիւ եէրտէ 1,300 գա-

Պաֆր ը Սէֆիտ վէ Ատատրը տէնիզինէ տէգրիլէն մուհիմմ նէհրլերի գէրբ էլլէ։

6 Թունա նէհրլերին մէմլէքի ի 'Օսմանլիյէտ մէնուպ չի՛պէյերինի տէգրլէ։ Ատատրընն Տա՞նիր նէհրլերի Գարատ տէնիզի տէգրիլրիյ։ Զարշամբա վէ Պաֆրա օվալարը Հագդրնտա նէ՞ տէնիզինէ տիր։ Մարմարա տէնիզինէ տէգրիլէն պիր ըրմաղը թ՞ա՞րթիթ էլլէ։

7. Ատրիաթիք տէնիզինէ տէգրիլէն ճրի ըրմաղ գէրբ էլլէ։

8. Սթէֆ նէհրլերի Հավզէլէրինի վէ կէօղէրինի թ՞ա՞րթիթ էլլէ։

տէմ էնկին տիր։ Ղայէթ թուղը օյան Պարը ը 1 տարին թուը 40 միլ, 'արզը 9 մրլ, 'ուսգը՝ չիտալ ճիէնիմնտ 1,300, ճէնուապի նրատիրատա 6—12 գատէմ տիր։

ՊԱՊ Ը ԲԱՊԻ'

ՀԱՎԱ Ը ԻԳԼԻՍ

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիէ հավաճա իւչ մինթադա, Եանի մինթադա ի հարբէ, մինթադա ի գուրպ ի հարբէ վէ մինթադա ի միւ'թէտիէ տատիրնտէ տիր։

2. ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՀԱՐԲԷ՝ հէրարէթի 72 սէրէճէ օյան խաթիթ ը թէսսավի ճէնուապինտէ տիւչէն սէմիի հավի տիր։ Պու սէմի (Պարը ը Սէֆիա սահիրի միսմեթանա օրադագ) Թարագլուս, Մըսրը, 'Ազատխանան վիլայէթլէրի, էվ Ֆրանի էվ ՅՏՅՂէ օյասընան ճէնուապի ուճընատան 'իպարէթ տիր։

Պու մինթադայա տիւչէն Հիճազ իլէ Նէճատանը հէրարէթ ի միւթէվաթիէ ի սէնէվիկսի 90 սէրէճէ օյուպ, տիւնեանը պաչդա պիր սէմիինտ պուրատա օրարը գատար հէրարէթ կէօրիւմէդ։ Եէմին էվ Սուատան խաթիթ ը խարիվատա տաճա եաղըն տիւչէրլէր իսէ տէ, վաֆիր եաղմուրլարը սէպպինտէն Հիճազ գատար սրճաղ օյանդար։

3. ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ԳՈՒՐԳ Ի ՀԱՐԲԷ հէրարէթի 72 իլէ 60 սէրէճէ օյան իբի խաթիթ ի թէսսավի արատանա տիւչէն սէմիի հավի տիր։ Պու սէմի Ազնաուուրդը, Ազատաղ տէնիզի սէվասիրի իլէ տատարարը, ՅՏՅՂ տաղարարդն ճէնուապինտէ տիւչէն տահիրլ օյանարդը, Ֆրանի էվ ՅՏՅՂ օյասընան չիմալի գրամնը էվ Անատոլուան Գանեռատան Զանագ գալա տրգաղրնտա խիթիտատա էտէն սիրսիլ ի ճիպալան գարպինտէ տիւչէն սէմիլէրի հավի տիր։

Անատոլուրնտի գարպի սէմիլէրի տաղարա վասրթասը իլէ փօրնագա գատալը էվ Պարը ը Սէֆիատէն էտէն սրճաղ բիւղկեարտատա ազբդ գարնը օյարգաղրը իչբուն չարգի սէմիլէր գատար իսիթիլաֆի ը հէրարէթէ տիւչար տէլիլ տիրլեր։ ՅՏՅՂ ճէնուապինտէ տիւչէն սահիլ օյանարդանա հէրարէթ չօղնա տրը։ Պու մինթադայա տիւչէն պա'ղը նօղմալարդն հէրարէթ ի միւթէվաթիէտի պէր վէճճ ի աթի տիր։

Իգմիր 61 սէրէճէ, Թարսուս 69 սէրէճէ, Մարաշ 68 սէրէճէ։ Մարաշատա եաղ փէք չէտատ (պա'զէն 128 սէրէճէ ի հէրարէթի օյուր) գէշ սօղուգնա օյարդընան միւթէվաթիի հէրարէթի Թարսուս գատար տէլիլ տիր։

4. Հէրարէթի 60 սէրէճէ օյան խաթիթ ը թէսսավինեն չիմալինէ տիւչէն սէմիլէր, Եանի Պօսնա, Պուլգարիստան, Բուլգէրէնի Սէրպիէր չարգինէ տիւչէն գրամը, էվ Ալբա ի 'Օսմանիէնեն եօգատատա գէրը օյունան սէմիլէրինատէն մա'տասը ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՄԻ'ԹՏԻԼԷ տատիրնտէ տիր։

Պու մինթադայա տիւչէն սէմիլէրատ հավա ի իպիմ իւղէրինէ բիւղկարէն եաղատա խիթիֆա'ն թէ'սիրի միսալլէրի չօղ տրը։ Գաֆիդան սիրսիլ ի ճիպալանը գարպի ուճը իլէ նվրուիա մանգուամէ ի էէպէլիյէսինին չարգի ուճը արատանա Բուռնա սթէպիլէրի իլէ Գարա սէնիզ կիպի տաղրդ 'արիզսիզ եէրլէր պուլունտարդանան, չիմալ ի չարգատան էտէն բիլան ի թիճարէթ (ֆէյեաշ) պու ադրգ գարատատան Ազնաուրդնան չիմալի գարպ սէմիլէրինէ վուրմադան հավա ի իպլիճի պէրատէթի վէրիր։ Պու սէպէպէ մէպին տիր քի Գարա սէնիզինին Ամնօպ գարպինէ տիւչէն սէմիլի, (խաթանալ տաճիկ օյարադ) եաղան սէրին, գէշէն պա'զէն ղալէ ի օղուգ օյուր էջէն, Գարա սէնիզին Ամնօպատան չարգա տիւչէն սէմիլի օլ գատար օղուգ օյմազ, գիրա Գաֆիդան տաղլարը պու չարգի սէվասիրի սիրէք օյմուշ տրը։

Ադա ի 'Օսմանիէնէն չարգի զրամնատա, իրիթիֆա' չօգ օյարդը էյնէն, գէշ մէվսիմի 'արզը չօղ օյան Մօսգօվա եանատա ֆէթէրպուրգի գատար օղուգ օյուր։ Պու զրամնատա պուլունուպ չիմալի տաղլար սիրսիրինէ տիւչէն եաղլարդ' չէմմին չու'արարնա ուճիուդի պիր սաթ ա'ղարգլարդնատան եաղէն 90 վէ 100 սէրէճէ ի հէրարէթէ օղրարար։ Հէրարէթի ու պէրատէթին պու գատար ֆանէր իրիթիկանը Թիւրքանին տաղլգ սէմիլէրինէ մանատուս տրը։ Խաթի ը սէճ (գար էրիմէ-տիի իրիթիֆա' Բուռնիլիսէ 10,500, Ֆօրօս տաղարընատա 11,000 վէ Աբարատ տաղարընատա 12,000 գատէմ տիր։

Պու մինթադատա պուլունան պա'զը մէվզի'էրին միսթէվատիանպալ, 57½ սէրէճէ, Թրապզօն, 59 սէրէճէ, Գայաբրի գատէմ իրիթիֆա'նատա), 54 սէրէճէ, Էրզրում (6,000 գատէմ իրիթիֆա'նատա), 45 սէրէճէ։

5. ԻՖԱՀ ՈՒ ՀՕԲԱՐ (բիւղկեար վէ եաղմուր) ՄԻՆԹԱԳԱԼԱՐԸ։ Մէմալիք ի 'Օսմանիէնէն 30բնեը սէրէճէ ի 'արզին ճէնուապինտէ տիւչէն գրամը՝ մէսէլա 'Ազատխանան չիսէ ի ճէղիրէսի իլէ Մըսրին գրամ ը ա'զամը մինթադա ի բիյաճ ի թիճարէթի տատիրնտէ, մէգրիբը սերէճէնէն չիմալինէսէր սա'իր մէմլէքէթլէր իսէ մինթադա ի մէտար տատիրնտէ տիւչէր։

6. ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՐԻՏԱՀ Ի ԹԻՀԱՐԷԹ տատիրնտէ տիւչէն մէմալիքանէն 'Ազատխանան իլէ Պարը ը Ա'Հմէրին 18ինեի սերէճէ ի 'արզ չիմալինտէ վաղը՝ սէվասիրի՝ եաղմուս բարզ մահատարզ տրը։ Եէմէնտէ, Պարը ի Հէնատէն բուսէմինտէ, հեր կիսն եաղմուր եաղան մինթադա ի սիրսիլինէթ եաղըն օյարդը էյնէն վաֆիր եաղմուր հեր մէվսիմտէ եաղար։ Պու մինթադատա շարգի բիւղկեար էտէր, ֆագատի իլէ պահարատա ճէնուապ ի գարդաճն տա-իսի ի-ոնֆէ տէնիլէն բիւղկեար արա սբբա էտիպ, սբճաղ օյարդընան էնմալիկ չօղ սբղընեթը վէրիր։

7. ՄԻՆԹԱԳԱ Ի ՄԷՏԱՐՏԱ եաղան բիյաճ ը թիճարէթի, գէյանան պու մինթադայա տիւչէն գրամնատա եաղան չիմալի չարգաան բութուպէթեպ բիւղկեար էսմէսի լարդմ կէլիր իսի, ֆագատի քէսբէնէթ պուպրը տէչիլիմիրիր, տէչիսիրդան տաղլար բիւղկեարդն սէմի ի հէռատանան բութուպէթինի արթբրբը։ Պունան իլէ պէմէվսիմի գրշ վէ իլբ պահար տրը։

8. Սահիլ մէմլէքէթին իչբուի թարագիշնատա, տաղ վէ տաղ էթէքբերի տաղլար իլէ մունհաթ եաղլարատան, հեր պէրգա սիրսիլ ի ճիպալա գամլիչ տիւչիւշ պիր սաթանա ի մէտար տատիրնտէ եաղմուրը օյար։ Մինթադա ի մէտար տատիրնտէ եաղմուրը միգտարը մի թէվսիմի հիսատ եաղմուրը միգտարը զատար օյար, ֆագատի պա'զը սէմիլէրինտէ տատաղ, պա'զը սէմիլէրինտէ տատիր տատաղ։ Արարիֆի սահիլատ տատիր տատան չօղ եաղար։ վէ Աբրիտանին չիմալի սահիլինտէ, Թրապզոնատա, Թարսուս ու սէմիլինտէ վէ Ֆրանի օյատը (8—10 փարսանգ) իլէ Անատոլուրնտի տաղ-

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիէ հա'ներ մինթադայար տատիրնտէ տիր։ 2. Մինթադա ի Հարբէ տիւչէն գրամնը սեյրէ։ Պու մինթադայա տիւչէն սէմիլինեն հէրարէթի հագդիսատա նէ' տէնիմիշ տիր։ 3. Մինթադա ի գուրպ ի Հարբէ տիւչէն սէմիլէրի սեյրէ։ Անատոլուրնտի գարպի սէմիլէրի հավատանա նէ' տէ. հեմ իլէ չարգի գրամնատան ֆարգէլը տրը։ 4. Մինթադա ի միւթէվաթիէ տիւչէն սէմիլէրի վէ հուսատատրը սեյրէ։ Բիւղկեարդն հավա ի իպլիճէ գէրինէ թէ'սիրնատէն պիտալ կէնիր։ Իրիթիֆա'ն թէ'սիրնատէն, Թիւրքիատ տաղլգ սէմիլէրինեն հավատանա տա'իր նէ' խուսուս գիրը օյունմազ տրը։

5. Մէմալիք ի 'Օսմանիէ հա'ներ բիյաճ սէմիլէրինտ տիւչէր։ 6. Մինթադա ի բիյաճ ի թիճարէթի տատիրնտէ տիւչէն գրամնը սեյրէ։ Պու սէմիլէրատ եաղմուս ի հագդիսատա նէ' տէնիմիշ տիր։ Պաչլեանա էտէն բիւղկեար նէ' տիր։ 7. Մինթադա ի մէտարատա էտէն բիւղկեարդանը սեյրէ։ Պաչլեանա էտէն բիւղկեար նէ' տիր։ 8. Եաղմուս տրը, Եաղմուրը չօղնա օյան պա'զը սէմիլէրի գիրը էյրէ։

լար իւլէ մուտաթ իչ եապալարրնտա ազ (10—20 փարմակ) Ամենայն մարդ՝ Ամենայն մարդ՝ Ամենայն մարդ՝

սիլէէրիտաէ Գայսէրիտէն Վան մի Սիւլթանիկէէ գատար նէյվ ու նիւմա պուլան պիր տիքէնին զամը տրը։

Գ[illegible]՝ [illegible], [illegible], մի [illegible] Բուռնիլիտ մի Անատոլը-նուն զրպի զրսէնտա քէսրէթիլ նէյվ ու նիւմա պուլուր։

Մ[illegible] մէջ էնտոնտէն պիր նէվ՝ ադամտա չրզրպ (պիր պէօճէք եուվասը օլարագ) Արիսթիք մանգամի ի էկսիկիէ-սինտ, Ֆօրսա տաղարբնտա, մի դիլտաէսիկի Քիւրախթան տաղարբնտա հասրլ օլուր։

Ա[illegible] Սէնանիք վիրտիէթինտ, մի էն ա'լասը Լենիւրիս, Ա-ֆիթան Գարա հիսար մի Ուշագ ճիվարընտա զէր՝ օլունան պիր նէվ թասխաչ զամը տրը։

Զ[illegible] [illegible] 'Ա[illegible] Արապխթանտա նէյվ ու նիւմա պուլան փէք նագիք պիր նէվ՝ ագնի ադամընին զամը տրը։

7. Պէօյիւք սայրլան ՎԱԶԵՒ ՀԱՅԱՆԱՐՏԱՆ տալը, գուրթ, մի եապանի խընդրը հէմ Բուռնիլիտ հէմ Ասիա ի 'Օսմանիկէտ. սրբթլան Ասիա ի 'Օսմանիկէտ, Սիւրիատա, 'Արապխթանտա մի Թարապլուտտա. գարա գուլագ մի փարա Ասիա ի 'Օսմանիկէէնին չարդի սէմիրէրինտ. կէյիք, եապան քէչիսի իլէ գէյուն ճին-սինտէն եապանի իքի նէվ՝ Պէր ը Սէֆիա մա՞վաբ-նէն տաղարբնտա. ճէլլան պու մա՞վանդն օվարբնտա մի տաղ էթէքլէրինտ. չագալ Ասիա ի 'Օսմանիկէտ. մի տաղ էթէքլէրինտ. չագալ Ասիա ի 'Օսմանիկէտ. արսան մի եապան էշէլի Ֆրամ օվաբնդն տաղրգ սէմի-էրինտ մի 'Արապխթան իլէ Աֆրիկանդն գաթիր սէմի-էրինտ պուլունուր։ Գունլարտան մա՛տա, Նիլ նէնէ-ռինտ թիմսահ, մի Սաւանտա սու այդրը, մի նա-տիրէն գիւրաքէ մի ֆիլ պուլունուր։

8. Թիւրքիատ սէվահիլինտէ պարդգ քէսրէթլի տիր։ Խթանպոլ պօղազընտա եէթմիշ նէվ՝ ադնի գնյատ եէ-նիր պարդգ ադանը։ Ըրմադրատա պա պարդգ կիպի փէք լէգիդ պիր գաշ նէվ՝ պարդգ պուլունուր իսկ տէ, էհալի պունարտան խթիֆատ էթմէք եօրնը պիրմէյօր։

ՊԱԳ Ը ՍԱՏԻՍ

ՄԱ'ՏԷՆԻՅԱՔ

1. Հէր պիր մէմլէքէթին սէրվէթի՝ օ մէմլէքէթին մա'տէնդէրի հարբրամը իլէ գալի 'ադագասը վար տրը։ Մէմլէքէ ի 'Օսմանիկէ մա'տէնճէ պիրինտի սէրէճէտ սայրլա պիրիր. գիրա մա'տէնդէրի լարդրդլա թէհարրի օլունմամը իքէն քէսրէթլի կէօրիմիւշ տիր։

Գուրատա ամխտէքի թագսիմ իւ ղրէ մա'տէնիյաթ-տան պանո օլունուր։

Նէֆիս թաշլար մի նէֆիս մա'տէնդէր։

Բէխիս մա'տէնդէր (մա'տէն քէօմիւրիս, թաղ, մի փէթրոլ եուխատ սուլու դաղ տոսխլ օլարագ)։

Էլմնիյէ թաշլարը։

2. ՆԻՅԻՍ ԹԱՇԼԱՐՏԱՆ գիւմրուտ միւսթէնա օլարագ չիմնիյէ գատար անճագ էհէմմիյէթի աղ օլունիար պուլունմամ տրը։

Զ[illegible] 'Արապխթանտա մի Մըսրրատա ճէպել Զապարտ մա'տէնդէրինտ պուլունուր։

Միւլյմանի թաշը պարդամի թաշը կիպի '[illegible] Գարա տէնիզ սահիլի պէօրնտա սիւչէն տաղրգ սիկիլէմնտ արա որրա, մի փէք կիպ կէ նէվ'լերի նէմնտ պուլունուր։

3. Թիւրքիատա ՆԷՖԻՍ ՄԱ'ՏԷՆԼԷՐՏԷՆ ալիմուն, կիւ-միւշ մի փրամէնի պուլունուր։

Ա[illegible], էքսէրիա [illegible] տէնիրիպ մէրմէրէ պէնդէյէն պիր նէվ՝ չագտագ թաշը իչինտէ խաղա օլարագ պու-լունուր։ Ըրմադ մէճրարանէն մի տէրէյէրին գուտրդը արասընատա փալ փալ պուլունան ալիմուն՝ մէգրիբ թաշն չիրիմէսի իւգէրինտ չէնին տաղրան կէմիրը-տիկ ալիմուն տրը։

Թիւրքիատա ալիմուն Գօնտատա, չարգի Պագդանարատա, Սէկանիք չիմանինտ վարդ՝ Վարատար Նէհէրինին մի մէգրիբ Նէհր չարգինտ տիւչէն Ըսթրուտա մի Գարա սու Նէհրլերինին գուտ-լարընտա, մի Քիւրախթան տաղարը էթէկինտ Էրզրիմ չար-գինտ տիւչէն տէրէյէր գուտիարընտա պուլունուր։

Փ[illegible] (Եանկիրը օլարագ պէյազ ալիմուն տէնիրիր)՝ պա'դէն Եաբընդը պուլունուր իսկ տէ, էքսէրիա սա՞իր Նատիր մա'տէնդէր իլէ պիրլիքատ պուլունուր։

Գասթամունիէնին Գրամ մա'տէնինտ ադար ադար վրամէն պուլունուր։

Խարա փրամէն բէնգէյ կիւմիւշ պէնդլէր. սրդլէթի սուտան երիտի պիր պուլուգ քէրբէ գիլտատ օլարդը իչիւն էն ադրը ճիսմէլերէն ադրը։ Հէրարէթէ մի Համիդլէի մուգալիմթի էթիսի իչիւն քիմիայա տա՞իր ալեթլեր եաիբլուգ իւզրէ զայէթ մագսատ տրը։

Կ[illegible] պու մէմալիքատ գուրչուն իլէ միւմթէզիճ պիր Հալտէ պուլունուլ, սէնէատ 1,200 օդդա գա-տար չրգարբլրը։

Գօնտատա, չարգի Պագդան իլէ Ատատար ամէնդի արասընտ սիւչէն սէմիտ, Խմարտա ատատարտա, Անատոլընդն չիմանի սահիլի պէօրնտա խթիտատա Էսէն սիրսիլ տաղրդ իչինտէ (Պիսիս չամանէտէն պաչայարագ Էնիրիս ճիսիարընտա գա-տար), Բէպան մա'տէնտ, Գուլզար տաղրտա, Գօգան տաղրն-տա, Հէրգարիտ, մի Ֆիտարբնտա ճիսիարընտա կիւմիւշ մա'-տէնդերի պուլունուր իսկ տէ, լայրը իլէ իչէ տիմիյաթրար։

ԲԷԽԻՍ ՄԱ'ՏԷՆԼԷՐ

3. Ֆէդէ սայքի հեր եէրտէ վար տրը, գիրա իչինտէ տէմիր պուլունմայան թաշ նատիր պուլունուր։ Ֆէմիր չագ իչէ եարատրը իչիւն մա'լիւմ մա'տէնդերին էն գա՞խէլիպի օրուգ, խարա օրարագ պուլունմամր նատիր տիր։ Իչէ եարատան տէմիր մա'տէնդերի եա տէմիր հում-ղը (տէմիրին մուէլիտ իւլ հումղի իլէ մումթէզիճի), եա տէմիր ֆանմիյէթի (տէմիր հումղը իլէ համիդ ի ֆանմինին մումթէզիճի) տիրրը։

Մէգրիբ մա'տէնդէրտէ պուլունան տէմիրի գալ էթ-մէք իչիւն քէօմիր մի քէսրէթլի քիրէճ թաշա իհ-թիյաճ պուլունարընտան, պիր տէմիր մա'տէնինին ի'թիպարը՝ եագրնտա օրման եախատ մա'տէն քէօմիւ-բիւ մի քիրէճ թաշը պուլունմամրնա մէնատ տրը։

Գօնտատա, Պագդանդր արասընտա վարը՝ Սամա-գօտատ, Գարա տէնիզին սահիլի տաղրարընտա մի խուտատա Էրէբլի չարգինտ, մի Ֆօրսա սիրսիլ-սինին Գէչ փարմագ տաղ, Գօնա տաղ, Գոգ տաղ կիպի գարգի տաղրարընտա տէմիրին ա'լա Նէվ'լինտէն մա'-տէնդեր պուլունուր։

Գ[illegible] էքսէրիա քիւ-քիւ բրթ, մանէլլիա իւլ հումղի մի պա'դը համիդ իլէ միւրէքքէպ օլարագ պուլունուր։ Գիր մի'թէպլր մա'տէնդի թէրքիպլինտ համիդ ի ֆանմի պուլունան արբ քի եէչիլ բէնքաէ կիւզել պիր թաշ տրը, ֆագամի պարդը չրգարտագ իչիւն էն ֆա՞խէլի մա'տէնի քիւ-քիւ բի իլէ միւմթէզիճ օլանը տրը։

Ա[illegible] Ֆիթան Նէ'ռնաէ գէր՝ օլունուր։ Զամի ը 'Արապի Նէ՝ ադամտի զամը տրը։ Նէ'ռնաէ կէյիքը։

7. Պէօյիւք Հայմանարատան պիր գայնը սէզլէ։ Սրբթլան Նէ'ռնաէ պուլունուր։ Ասիան Նէ'ռնաէ, կէյիք Նէ'ռնաէ, Թիմսահ Նէ'ռնաէ, Ֆիլ պուլունուր։ Ասիան Նէ'ռնաէ, կէյիք Նէ'ռնաէ, Թիմսահ Նէ'ռնաէ, Ֆիլ Նէ'ռնաէ։ 8. Գայրգ Թիւրքիատա պուլունուր մը։

1. Մէմալիք ի 'Օսմանիկէտ պուլունմուշ Նէֆիս թաշլարը գիրբ էլլէ։

Նէֆիս մա'տէնիրտէն Հա'նիլրրը պու մէմիքէթտէ պուլունուր։

Ա[illegible] պուլունան սէմիլէրի սէզլէ։ Փրամէն Նէ'ռնաէ պուլունուր, Նէ' իչէրէ եարատ։ Կիւմիւշ պուլունան սէմիլէրի սէզլէ։

3. Տէմիրին պուլունարդը թաշարա տա՞իր Նէ' ռէնիմիշ տիր։ Ալա մա'տէնդերինի սէզլէ։

Գագրը պուլունան եէրլերի գիբբ էլլէ։

Պաղրը՝ Արարատ մանգու�մ ի ձէպէլիյէսմէնն խալը սէմբ-լերմանէ, Արարատեանս, չարգի Պաղան տաղարբնաս, Պօնտաս վէ Խաթանպոլ ճիվարբնաս պուլունուբ։

Իչէնիմէքտէ օյան էն զէնկին մա՛ռէն Արզանս մա՛ռէնի տիր։ Գարա ռէնիզ տանիլ եռգնբնաս Պայազիտ գարամանլը նիյէ գատար պիր չօգ եէրտէ պաղրը ա՛լամէթի կէօրիւմիւ տիր։

Գ---ուլլա՝ տա՛ղմա քիւրիւրթ վէ մուէյլամ իւլ Հումուղէ իւլէ, վէ պա՛ղէն Համիզ ի ֆուֆիրի եառնաս Համիզ ի ֆանէմի իւլէ միւմիէղիճ պիր Հալատ պուլունուբ։ Լն չօգ գուրչուն չրգան եէր Պէրէքէթի մա՛ռէն տիր։ Շարգի Պաղանպարտա վէ 'Արապխաթանս, Հէմ տէ պալատա պիրը օրունան կիւմիւշ մա՛ռէնէրինտէ գուրչուն պուլունուբ։

Գ---ուլլա՝ տէմիրին եառնաս պագրրէն Հումէր իւլէ միւմ թէղիճ պուլունուբ։ Պու մա՛ռէն էքսէրիս պէյա ի-չիւն գալանրրը։ Այրէն վիրայէթինտէ վագը՝ Պէշ փարմագ տաղրնաս, վէ Գառամանլի ճիվարբնաս քէշի օրունմուշ տրը։

Ա՛ՆԷ՝ քիւրիւրթ իւլէ միւրէքքէպ օրարագ գինէճիքրէ ռէնիկէն գէրէրը ռէնկիլ մա՛ռէնի թէշքիլ էտէր։

Զինճէքրէ Պօնտաս ինաչ ճիվարբնաս պուլունուբ։

Ա---ԲԱ՝ (ֆարէ օթը) պա՛ղէն քիւրիւրթ պուլունան մա՛ռէնէրատէ խալիա պիր Հալատ պուլունուբ։ Քիւրիւրթ իւլէ խմիրդամ էթմէկինտէ զէրենիկ ռէնկէն տարը թաչը թէշքիլ էտիպ, պայա իչին գուլ-լուրրը։ Զէրենիկ գիւրտիմանն տաղարբնաս քէս-ռէթի իւլէ պուլունուբ։

Ա---ԲԵ՝ եագուրթ ճինսնանէն պիր սիյահ թօզ տրը։ Զէրէյէրրի փէք սէրթի օլուպ, մա՛ռէնէրատէ ճիկա վէրմէք վէ պիրէյիճի չարխարը թէչքիլ էթմէք իչիւն գուլ-նէրրը։ Պրուսա պարարնաս տիւչէն տաղ-լարաս, բէօթանէա ճիվարբնաս, վէ զարպի Ա՛ռա-տարէնն պայգա պիր գաչ սէմմէրինտէ պուլունուբ։

Մ---ԲԵ՝ ՀԷՏԷ՝ մէմատա ը նէպաթիյէնին սու ալ-թնաս թէհվիլ վէ թէհվիվիլի իւլէ Հասրլ օրմուշ տրը։

Գառիմէրատ Գարա գրթ՝ատարը նէպաթաթ իւլէ էօրթիւմիւշ ալչագ վէ սուլագ եէրրէր խարէր։ Պու. քիւլիկէթի նէպաթա-թրն եէրրէրէ տիւրիմէրի իւլ, խանթիֆ եա՛ռի զաղան 'իպա-ռէթ ռէնուբրարը ալէ՝ օլարը կիպի, ագրկ ռէնուբրը, եա՛ռի զարգան, եէրինտէ գալար։ Պու գարգան ռէնուբրը՝ Հէ-բարէթին վէ ուղուն միւտալի ալվամ էտէն զալէթ չէտա-պիր թագեիգին թէ՝ սիրինէն մա՛ռէն քէօմիւրիւնէ թէհվիվիլ էթմի։

Մէմալիք ի՝Օսմանիյէտ պուլունան մա՛ռէն քէօմիւրիւ Զիֆթի վէ նեմ՝ զիֆթի օլարագ իքի նեվ՝ռէն 'իպարէթ տիր։Պօնտաս նէհրինին վատիսի, Գարա ռէնիզ Էրէքլիսի ճիվարբնաս 80 միլ թուրնաս պիր սէմմ, վէ Այրէն վիրայէթինտէ Նագպի իւլէ Գրրզ ագամ արարբնաս տիւ-չէն սէմմ թիւրքիանին քէշֆ օրունմուշ արագի ի ֆանէ-մկէսմնին (քէօմիւր սէմմէրէրինին) էն մուհիմի տիրէր։

Պու սէմմէրը խարթիմտէ օլարագ Հէքքեարի վէ Վան վի-լայէթլէրինտէ, էրզրում գուրպինտէ վագը՝ Փարին օվասրնաս, Տիարպէքիր օվասրնին ճէնուպի գրսմնաս, Պէյրութ ճիվա-րբնաս տարի մա՛ռէն քէօմիւրիւ կիւրուլմուշ տիր։

ՓէՀրէշ եառնաս ---ը--- ղաշ։ ՓէՀրօղ քէշիմէսի թաչ եառը մա՛ռնարնաս օրուպ պու մատատէնին թաչար ի-չինտէն զուհարը էթմէկինի իչ՝ար էտէր։ ՓէՀրօղ պու-լունան գայա էքսէրիս եառը թաչրնին եումշաղ նէմ՝ին-տէն թաչարաան եառնաս գում թաչնանան օրուբ։

ՓէՀրօղ եա սուրն կիւղինտէ եառնաս գայազար իչինտէն ազան փուռնար Հալիտտէ կէօրիւլիւբ։ ՓէՀրօղ էտէր կէօ-թէրէն գայազարտա տէրին ալէքէր ալրարգաս վաֆիր փէՀ-րօղ Հուսուլէ կէթիրիլիր։ Պուրատա գուլանրրան փէՀրօղ խա-ռիճանէ կէթիրիլիյօր իսէ տէ, էհալինէն ինթիխանանրնա քի-ֆայէթ էտէնէտէ ալէքէնէտէ եէրրի փէՀրօղ չգարրրլա պիրիր։

ՓէՀրօղ ասարը կէօրիւմիւշ օյան եէրրէր էքսէրիս Ֆրանթ վէ Ցէնյէ օվասը ասանիլինէ ալիշէր։ Գէրգուգ ճիվարբնաս եէր եկ-զինէ չրգար։ Մուսուլ իւլէ Պաղտատ արարբնաս պա՛ղը տուրգան սուլար եկ-զինտէ, Հիմատ, Հալէպ ճիվարբնաս Թօխրագ խլինտէ կէօրիւլիյօր։ Շարգի Բուռիկիտէ վէ Պա՛ղը Լուռի ճիվարբնաս տարի պուլունուբ զանն օրունյօր։

Թ---Ղ էքսէրիս տրը թաչը եառնաս պաղրգ վէ զում թաչը իւլէ պէրապէր պուլունուբ։ Խալիս օլարագ գայա թուզը Զէրքէչտէ, Ֆրանթ օվասրնին չարգինտէ, վէ Պօնտաս պուլունուբ։

Թիւրքիստա գուլանրրան թուզրն չօգը Գանիա Հավզէնինին կէղլերի կիպի թուզը կէօլլրէն, եառնաս Պօնտաս վէ Սրմա վիրայէթինտէ պուլունան փուռնարը կիպի թուզը փուռնարան եառնաս գուլարատան Հարը օլուբ։ Պա՛ղը Լուռին ճէնուպի զրրբնաս եէտի մէկ թուլնաս պիր սիրիկէ թուզ թէփէլերի վար տրը։

Հ. Պու մէմալիքտէ պուլունան էն մուհիմ էՊՈՆԻՏ ԹԱՇԼԱՐԸ՝ զրանիթ, կնայս, միքաչխաթ, գում թաչը, մէրմէր, վէ քիրէչ թաչը տրրրար։

Զ---ՆԻ՝ վէ Ի՝---ա, չօգ տայանրզրը օլարզ լարբնաս էսնիկէ իչիւն փէք մուհիմ թաչար տրրրար։ Պունլա-ռրն էքսի այնի մէվատտոր Հավի իսէ տէ, կնայս թա-պագրգը էքէն զրանիթ թաչագալրգ հէյէթինի տէյնիշ-մէկ պիր գայա տրը։

Մ---ՆԻ՝ ունուրճա պունկար իւլէ պիր իսէ տէ, կնայս-տէն տաՀա զեյտատ մէքայը, վէ տաՀա աղ ֆէչսիսթը Հավի տիր։

Պու իչ՝ նեվ՝ թաչ թիւրքիա տաղ սիրսիյէլերինտէ չօգ պուլունուպ, ճէնուպի Ասրիսթիք սիրսիյէլերինին էքսէր գրամնը Ա՛ռատամ մանգումէսինին չարգի վէ չի-մանի գրամնը վէ 'Ա՛ռապխաթան տաղարբնին պէշլիս գ գրամնը թէչքիլ էտէրլէր։ Մրբրբաս փէք մաղպալ գրամրը զրանիթ պուլունուբ։

Գ---ՀԻ՝ Ի---ԼԷ տայանմագ ճիհէթիյէ միթէնէտիվի՝ տիր։ Պա՛ղը նեվ՝էրրի տայանրզրը օլմագա էսնիկէյէ եառար իսէ տէ, պա՛ղրարը իսէ չտիտա տաղրրը։

Մէրտէր վէ Քէրեզ Ի---ԼԷ պու մէմալիքին փէք չօգ սէմմ-լերինտէ պուլունուբ։ Մէրմէր՝ ունուրճա քիրէչ թա-չրնաան փարգը օրմարպ, անճագ ճիյա գասալ էթ-ամլի էչիւն թէչիրիգ օրունմուշ տրը։ Քիրէչ թաչը հէմ թաչ օլարագ տիվարտա գուլանրրը, հէմ տէ եագբ-լարագ քիրէչ եառրրը։

Քիրէչ թաչը 'Նարի գայանին զուհարբնաան էվիլ Ա՛ռատա-լրնին սաՀիրը գաչարբ բար։ Ֆօրօս վէ ձէսէլ ի Լիմնան տաղ-լարը քիրէչ թաչրնաան 'իպարէթ տիրէր։ Ա՛ռատալրնին զար-պի գրամնաս վէ Պա՛ղ ը Սէֆիմին պա՛ղը տատարբնաս մէրմէրին էն ա՛յա ճիհան պուլունուբ։ Մարթա թաչը թէսմիյէ օրունուպ, Ա՛ռատալրան վէ խուսուսա Ֆօրօս տաղլարը ճէնու-պինտէ պուլունան եումշաղ վէ տարրմար պիր նեվ՝ քիրէչ թաչը էսնիկէ իչիւն չօգ գուլանրրը։

ՓէՀրօղ տասրը նէ՝բէտտ կէօրիւմիւշ տիր։ Թուգ նէ՝բէտտ պուլունուբ։ Հ. Լանթիյէ թաշլարրը տէյրէ։ Ֆայանրզրը օլանրզրը Հա՛ռնրլար տրը։ Քիրէճ թաչը իչէ մէրմէր տրտարնաս նէ՝ ֆարգ վար տրը։

Գուրչուն նէ՝բէտտ պուլունուբ։

Գրօմիյիմ՝ նէ՝բէտտ եառար։ Նէ՝բէտտ պուլունուբ։ Ճիվանին մա՛ռէնի նէ՝ բէնգատ տիր։ Նէ՝բէտտ պուլունուբ։ Ա՛ռատնիր նէ՝ իչէ խմիրդամնան Հասրլ օլան մա՛ռէնն նէ՝ ռէնիկիր։ Ա՛ռատամատ նէ՝բէտտ եառար։

Մա՛ռէն քէօմիւրիւ նէ՝ռէ՝ն 'իպարէթ տիր։ Թիւրքիստա պուլունան իչի նեվ՝էնին սէյրէ։ Լն մուհիմի տրտարի ի ֆանէմիկէյի սէյրէ։ ՓէՀրօղ Հագդնաս նէ՝ մա՛լիմամի վէրէ պիրէրսին։

ԻՄԹԻՀԱՆ ԻԶԻՒՆ ՍՈՒԱԼԼԱՐ

ՎԱՀԻՏԷԹ ՎԷ ՎԻՍՍԱԹ

Պարա քէօրֆէզլինամէն պաչլայարագ մէմալիք ի 'Օսմանիկէ տախլինամէ չիմալի չարդա տօղրու գա՞չ մի կիսիլիր։

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին խաթթ ը սաւիլի էն չօղ հա՞նկը տէնիզ զբէրընա տիւշէր։

Թիւրքիանքն էն զարպի նօղթասը նէ՞րէսի տիր։

Պա՞ր ը Սէֆիտ ատալարը սաթէրնա տա՞ր նէ՞ տէյէ պիլիրսին։ Էն պէօյիւլիւ հա՞նկը տը։

ԹԷՐԹԻՊ Ի ՍԱԹԷ

Թիւրքիանքն սաթէ ը արզքն պէօյիւք զբսմը նէտէ՞ն 'իպարբէթ տիր։

Թիւրքիատա էն եիւքսէք տաղլար հա՞նկը թարաֆա տիւշէր։

Ատալար տէնիզի սահիլինամէ խիթամ պուլան սիլսիլէլէր հա՞նկը մանզումէ ի ճէպէլիյէ մէնսուպ տրլար։

Բումէլի մանզումէ ի ճէպէլիյէսինին էն եիւքսէք զբսմընը սէօյլէ։

Թարաուտան Գարա տէնիզ գատար կիտիտիքատ սաթէ ը արզ նէ՞ թէրթիպատ կէօրիւլիւր։

Թրապզօնտան Պարայա տօղրու կիտիտիքատ սաթէրն նէ թէրթիպատ կէօրիւլէճէյինին սէօյլէ։

Արարաթ մանզումէ ի ճէպէլիյէսինի թա՞րիֆ, վէ պիր գաչ տաղլարընը զիքր էյլէ։

Էն եիւքսէք տաղընը սէօյլէ։

Ասիա ի 'Օսմանիկէ տաղլարը հա՞նկը իւչ մանզումէյէ թէֆրիտ օլունա պիլիր։

Էն եիւքսէք եայլա սէմմի նէ՞ թարաֆա տիւշէր։

Պա՞ր ը Սէֆիտ իլէ Գարա տէնիզ արասընա տիւշէն եայլաբրն իրթիֆա՞ընը սէօյլէ։

Պա՞ր ը Ամէրին իքի սահիլի պոզնտաքի տաղ սիլսիլէլէրինի թա՞րիֆ էյլէ։

Թարապլուս ճէնուպինամէ հա՞նկը պէօյիւք բուզա պուլունուր։

Ֆրաթ օվասընը թա՞րիֆ էյլէ։

Սէմմի ի ինհիթաթրընը սէօյլէ։

Ֆրաթ մէճբասընտան իքի հատարնտա կէօրիւլէն թէփէլէր նա՞սըլ վիճուտ կէմմէ օվասը տրբլար։

ՆԷՀՐ Վէ ԴԷՕԼ

Պու մէմալիքին բրմաղլարը նա՞սըլ թագսիմ օլունա պիլիր։

Էն պէօյիւք նէհր նէ՞ տէնիզէ տէօքիւլիւր։

Նէհրլէրին էն չօղրնտա սէյր ի սէֆա՞ինէ նէ՞ միւսանա՞ատ վար տրբ։ Պու միւսանա՞ատրն սէպէպինի սէօյլէ։

Ֆրաթ նէհրինին իքի մուհիմմ մէնպա՞ը Պարա քէօրֆէզի սահիրնտան գա՞չ գատէմ եիւքսէք տիր։

Ֆրաթ մէճբասը եէրինի տէյիշթիրմէ՞չ մի։

Անատօլրատաքի նէհրլէր՝ կէթիրախբէրի թօփրագ իլէ նէ՞ իչ կէօրիւյօրլար։

Գարա տէնիզէ տէօքիւլիւպ միւնէսպպի թիւրքիա տախլինամէ օլան նէհրլէրին էն պէօյիւլիւ հա՞նկընը տրբ։

Ասրիաթիք տէնիզինէ տէօքիւլէն նէհրլէրին մուհիմմէրինի սէօյլէ։

Տրին նէհրինի թա՞րիֆ էյլէ։

Բումէլիատ նէհրլէրին էն չօղը հա՞նկը տէնիզէ տէօքիւլիւր։

Նիլ մէճբասընին չիւ'պէսիզ օլան զբսմը գա՞չ միլ իմթիատատ էտէր։

Նիլին ճօչմասը հագզընտա նէ՞ տէնիզմէ՞չ տիր։

'Ադրապիթանտա նէհր վա՞ր մը։

Սիւրիատաքի նէհրլէրին չօղը նէ՞րէյէ տէօքիւլիւր։

Սիֆէի նէհրլէրի հագզընտա նէ՞ տէնիզմէ՞չ տիր։

Թիւրքիանքն մուհիմմ կէօլլէրինի սէօյլէ։

Վան կէօլիւնինէն սաթը գա՞չ գատէմ իրթիֆա՞ընտա տրբ։

Վան կէօլիւ իլէ Պա՞ր ը Լութ արասընտա իրթիֆա՞ճա գա՞չ գատէմ ֆարգ վար։

ՀԱՎԱ Ի ԻԳԼԻՄ

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէ հավա ի իգլիմէ հա՞նկը մինթագա տախլինամէ տիր։

Ցիւնեատա հէբարէթի էն չէտիտ օլան սէմմի նէ՞բէյէ տիր։

Մինթագա ի գուրգ ի հարբէ հա՞նկը սէմմէրի հավի տիր։

Թիւրքիատա եաղմուրքն մէվսիմի վէ միդտարը նիւզուլը հագզընտա պա՞զը իղա՞ճաթի վէր։

Թրապզօնքն հավաը խթանպոլընքինէն նէ՞չիւն սըճագ տրբ։

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին հա՞նկը սէմմէրինէ հէբարէթ վէ պէրուսէթճէ պէօյիւք ֆարգ վար տրբ։

ՆԷՊԱԹԱԹ Վէ ՀԱՅՎԱՆԱԹ

Թիւրքիանքն նէպաթ պուգ'ալարընը սէօյլէ։

Պու պուգ'ալարքն հէր պիրինէ եաղմուրքն միդտար ը նիւզուլընքն նէպաթճա նէ՞ տիւրլիւ թէ՞սիրի կէօրիւլիւր։

Թիւրքիանքն մա՞սուլամի ը նէպաթիկէսինէն պիր գաչ չէյի սէօյլէ։

Հայվանաթընտան պա՞զըլարը սէօյլէ։

ՄԱ'ՏԷՆԻՅԱԹ

Սէրվէթ ի մա՞ատնիկէ ճիհէթինէ մէմալիք ի 'Օսմանիկէ սա՞իր մէմալիքէ նիսպէթէն նէ՞ տէրէճէսէ տիր։

Պու մէմալիքէ պուլունան նէֆիս թաչլարը զիքր էյլէ։

Ալթուն պաչընա հա՞նկը սէմմէ պուլունուր։

Կիւմիչ պու մէմլէքէթէ հա՞նկը մա՞տէն իլէ գարբչը օլարագ պուլունուր։

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէնին բէխա մա՞տէնէրի հա՞նկըլար տրբ։

Մա՞տէն քէօմիւրիւճինին վիճուտ կէմմէսինի թա՞րիֆ էյլէ։

Փէթրոլ նէ՞ տիր, թիւրքիատա նէ՞բէյէ պուլունուր։

Մէմալիք ի 'Օսմանիկէ պուլունան էպինկէ թաչլարընը զիքր էյլէ։

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ

AERM0003
İBB Atatürk Kitaplığı